

fol. 2 v. 12. 1880

22

Pr 56

ՏԻՏՈՍ

ԽԱԶԸՆ ՊԻՐ ՐԷՖԻԳԻ

(Ինքն լրացի)

USDA-4-107 E 1961 P.

ՄԻՒԷԼԼԻՖԷ

ՖԼՈՐԷՆՍ Մ. ՔԻՆԶԼԻ

Glenn M. Kinzler

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سنک ۲۰ ربیع الاول ۱۳۲۴ و ۱ مایس
۳۲۲ تاریخی و ۶۳ و ۱۹۳۲ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر
مصارف آمریقان مسیوز شرکتی طرفندن تسویه اولندرق طبع اولمشدر

ԻՍԹԱՆԳՈԼ

ՄԱԹՊԱՄԻԱ Ս. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՅԵԱՆ

1906

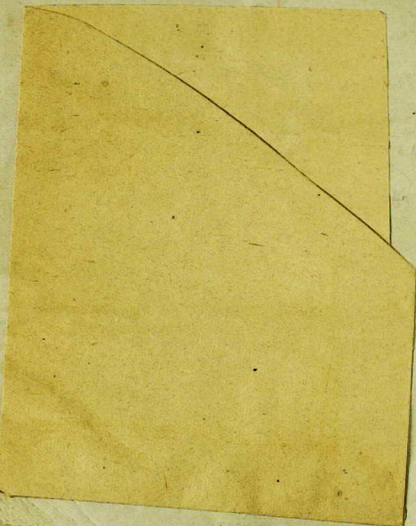
A 1/891

5185

UN242

1955 APR 15 1955

(1955)

ՄՈՒԳԱՏՏԵՄԷ ՆԷՎ՝ԻՆՏԵՆ ԻԶԱՀԱԹ

ՊՈԼ քիթապ հիւրմէթամիզ պիր ըուհիէ վէ
ինճիլ հիքեայէսինի միւ"էսսիր վէ ճալիպ գըլմագ
արգուսըյէ ինկիլզնէ օլարագ գալէմէ ալընմըշ
տըր : Պոլնտան մագսէտ՝ Յիսուսըն պիր եանըն-
տա խաչա չըգարըլմըշ օլան թէվպէքեար հարա-
մինին օլ մէշհուր վագը'ասընը իզահ վէ պէյան
պապընտա պիր ղայրէթ էթմէքտէն 'իպարէթ
տիր : Պոլ ղայրէթ խայալի օլուպ՝ շիւպհէսիզ
Տիտոս , հէմ թիւմաքըս , Ստեփանոս վէ սա"իր-
լէրի քեամիլէն խայալի իսէլէր տէ՝ գատիմի քի-
լիսէնին պա'զը ըիվայէթլէրի պոլ թէսավվուրը
ազ չօգ թաստիզ էտէրլէր : Քիթապըն մերամ
ոլ մագսէտի պիզգամ Յիսուսա , անըն քէլամ-
լարընա վէ 'էօմրիւնէ տիգգամ ճէլպ էթմէք
տիր : Իմտի կէօրիւլէնէյի իւզըն պիւթիւն քիթապ-
տա ինճիլտէն իսթիշհատ էտիլէն քէլամլար փէք
չօգ տըր : Պոլ քիթապ Ամէրիգատա կէնճիլէր
արասընտա զիյատէսիյլէ տիգգամ ճէլպ էթմիշ
օլտըղընտան՝ պոլ մէմէքէթտէ տախի կիրակի
մէքթէպլէրի վէ Քիթապ ը Մուգատտէս տէրսի
սընֆլարը ա'զասը պոլ հիքեայէտէն մահգուզ
օլուպ՝ իսթիֆատէ էտէնէքլէրի մէլիուզ տըր :

Տ Ի Տ Ո Ս

ԽԱԶԸՆ ՊԻՐ ՐԷՖԻԳԻ

ՊԱՊ 1

Պու հիքեայենին պաշատըղը վագըթտան օն եէտի սէնէ գատար ագտէմ՝ Երուսաղէմին էն կիւղէլ խանէլէրինտէն պիրիսինտէ եաս վէ մաթէմ հիւքմ սիւրմէքտէ իտի։ Խանէնին հապլիսինտէ օրթատա պուլունան պէօյիւք պիր փուկարըն էթրաֆընտա խըտմէթքեարւար թօփլանմըջ օլուպ՝ պա՛ղըսը եիւքսէք սէսլէ աղլայօր, պա՛ղըսը սէօյլէլիօր վէ պա՛ղըսը քէնտի հիսսիյաթընը շու եա պու իշարէթլէրլէ թէֆհիմ էտիյօր իտի։

Իխթիյարճա պիր գատըն կէօքսիւնիւ տէօյէրէք՝ «Անը արթըգ ասլա, ասլա կէօրմէյէ՛ճէյիզ,» տէտի։

Պաշգա պիրիսի հէօնկիւր հէօնկիւր աղլայարագ. «Ա՛հ, օ նէ՛» խօշ վէ թաթլը պիր չօճուգ իտի. կիւղէլ կէօղլէրի վէ նար կիպի գըրմըղը եանագլարը իլէ նէ՛ տիւպէր կէօրիւնիւր իտի,» տէտի։

«Ա՛հ, պէնիմ Դաւիթիմ, Դաւիթիմ,» տէտի, պիր պաշգասը, վէ եայըլտը, եէրէ օթուրտու, վէ պաշը փուկարըն քէնարընա

տօգուհուր վէ կէօզ եաշլարը անըն սուլարը-
նա գարըշըր իքէն, «սէնի վալիտէկին եանըն-
տան գափմաղա քիմի՞ն եիւրէյի տայանա պի-
լիւր իտի», տէյիւ ֆէրեատ էթտի:

«Անըն վալիտէսի էօլէճէք տիր: Պէսլէմէ-
սի Ռեբեկատան իշիթտիմ քի՝ չօճուղըն չա-
լընտըղընը խապէր ալալըտան պէրի պիր գաչ
տէֆ՝ա պայըլըշ», տէտի՝ իլք էվվէլ սէօլէյէն
գատըն:

«Պրիսկիղա տա օրթատա եօգ. զանն էտէ՞ր
մի սին քի չօճուղը օ չալմըշ օլսուն:»

«Խայր, գարը սէն տէ: Պրիսկիղա չօճուղը
քէնտի ճանը կիպի սէվէր իտի. անըն պիր
գըլընա պիլէ զարար վէրմէզ իտի:»

«Պիլիւրիմ քի չօճուղը սէվէր իտի. ամմա
գօրգարըմ քի օլ փինթի Եոնանիյի տահա զի-
յատէ սէվէր: Զանն էտէ՞ր մի սին քի իքիսի-
նի տէ օլ Եոնանի ալմըշ կէօթիւրմիւշ օլսուն:»

Պաշգա պիրիսի սէօզէ գարըշարագ. «Նա՞-
սըլ էտէ պիլէճէք. անըն էօլէ պիր ֆիքրի օլ-
սա իտի պիլէ եօլ եօգ իտի», տէտի:

Տահա հիշ սէօլէմէմիշ օլան իխթիյար պիր
գատըն՝ «Սէն հէր շէյի պիլմէզսին. պէն է-
ֆէնտինին ասլ քէնտի խըտմէթ.քեարը Մաղ-
քոստան իշիթտիմ քի՝ էֆէնտի օլ Եոնանի-
յի պիր տէֆ՝ա Պրիսկիղա իլէ սէօլէշիւր իքէն
գափու եօլընտա պուլմըշ վէ՝ Հայտէ տէֆ՝ օլ
կիթ՝ տէմիշ: Ատէմ նամա՛լիւմ պիր լիսանլէ
պիր ճէվապ վէրմիշ, ամմա ՝արսըզճա պիր
հէյ՞էթտէ սէօլէմիշ. էֆէնտի տալսի անըն

Թուլթուլը պ գամջը յլէ տէօյիւմէսինի էմր էթմիչ, վէ տէրհալ օլ էմր իճրա օլունմըչ: Վէ չօգ շէտիտ սուրէթտէ տէօյիւմիւշ, զիրա օլ ատէմ պիր Եհհուտի տէյիլ իտի: Պու շէյ օլալը օն կիւն կէչմիշ, վէ շիմտի Պրիսկիզա վէ քիւշիւք Դաւիթ մէյտանտա եօգ:»

Պունուն իւզէրինէ գատընլարըն ճիւմէսի տէ եէնիտէն աղլայը պ ֆիզան էթմէյէ պաշլատըլար:

Պու էսնատէ գօնաղըն տախիլի զըսմընտա տահա զիյատէ մուճիպ ի քէտէր պիր հալ վազը՝ օլմագտա իտի: Կիւնէշ աղաճլարըն տալլարը իշինտէն կէչմէքտէ վէ գատիֆէ կիպի օլան շիմէն իւզէրինտէ Թիթրէյէն փարլազ պէնէքլէր Թէշքիլ էթմէքտէ իտի: Կիւլլէր, զանպագլար վէ զագգումլար մէրմէր փուկարլարըն հափուղլարը էթրաֆընտա պօլ պօլ նէշվ ու նէմա պուլմուշ օլարագ տիւրլիւ տիւրլիւ րէնքլէրինի կէօսթէրմէքտէ իտիլէր: Գուշլար իսէ Թաթլը Թաթլը էօթէրէք շուրատա պուրատա ուշուշմագտա իտիլէր: Պունուն իլէ պէրապէր հէր շէյ մաղմում վէ մէթրուք պիր հալտէ իտի, զիրա պու ճիւմէ հիւսն վէ սալթանաթըն հանըմը՝ պէկզի սօլմուշ վէ տէրտ ու քէտէրտէն Թագաթֆէրսա օլարագ, փէրտէլէրի չէքիլմիշ պիր օտատա քէնտի եաթաղընտա եաթմագտա իտի: Անըն եանընտա էլլէրիյլէ եիւզիւնիւ էօրթմիւշ օլտըղը հալտէ անըն զէվճի օթուրմագտա իտի:

Վէ ահ ու ֆիզան իլէ, «Խայր, Աննա, ա»

նըն պիր իզինի պուլամատըմ։ Խըտմէթքեար-
լարը հէր թարաֆա կէօնտէրտիմ։ Մաղքոս
շաֆագ սէօքէլիտէն պէրի շէհրի թէհարրի
էթտի։ Պէն քէնտիմ պիւթիւն կէճէ անը ա-
րատըմ։ Ամմա անը պուլաճաղըմ,» տէտի։
Վէ քէմալը հիտտէթլէ սէօզիւնէ տէվամ է-
տէրէք վէ օտանըն իչինտէ շուրայա պուրայա
կէզինէրէք՝ «Տայանըլաճագ շէյ տէյիլ տիր
պու։ Արրահամըն Ալլահը շահիտ օլսուն քի
պու քէօթիւլիլիւ պանա էտէնտէն մութլա-
գա ինթիգամ ալաճաղըմ։ Լաքին պէնիմ
տիւշմէնիմ քիմ օլա պիլիր։ Կայիափանըն
պիրիճիք օղլու օլան Դաւիթի սըրգաթ էթմէ-
յէ քիմ ճէսարէթ էտէ պիլիր։ Անըն իչիւն
ֆիտիյէ ի նէճաթ օլարագ պէնտէն փարա չէք-
մէք իւզրէ խա՞ինանէ պիր իշ տիր պու։ Պու
ճիւմլէ իլէ պիւթիւն սէրվէթիմի վէրմէյէ հա-
զըր իմ։ Ա՛հ օղլըմ, օղլըմ,» տէյիւ ֆէրեատ է-
տէր, վէ պէտպաթ փէտէր, էլպիսէօինի եըր-
թար վէ եիւքսէք սէսլէ աճը աճը աղլար իտի։

Աննա նազիք պիր սէսլէ՝ «Մէ՛յուս օլմա, է-
ֆէնտիմ, տահա իւմիտ վար տըր. անճագ տիւն
ախշամտան պէրի զա՞իպ օլմուշ տըր,» տէտի։
Պու ճիւմլէ իլէ պու սէօզլէրի սէօյլէր իքէն՝
քէնտի իւշ եաշընտաքի ճիյէրփարէսինին սի-
մասը կէօզիւ էօնիւնէ կէլտի, վէ վալիտէսի
իչիւն աղլամագտա իտիյինի, եա պէլքի խաս-
թա օլտըղընը, եախօտ շէհրին գարանըդ պիր
ինինտէ եալընըգճա պուլունմագտա, վէ եա-
խօտ էօլմիւշ իտիյինի թէխայիւլ էտէրէք՝

քէնտի ճէսարէթ վէ շէճա'աթը տախի զա'իլ
օլտու, վէ աճը աճը աղլամաղա պաշատը,
լաքին զէվճինին իղթիրապընը արթտըրմըջ օլ-
մասըն տէյիւ, քէնտի ընչղըրըգլարընը պօղար
վէ անլէրին սէսինի չըգարմաղ իտի:

Վէ պէօյլէճէ տէրտ ու քէտէրլէ աղըրլաշ-
մըջ օլան սա'աթլար կիւնլէր օլուր կէչէրլէր
ամմա զա'իպ օլմուշ օլան չօճուգ հագգըն-
տա հիշ պիր խապէր ալընմաղ իտի: Կիւն-
լէր հաֆթալար օլուր ամմա իւմիտպախշ պիր
սէօղ իշիտիլմէզ իտի: Պու վէճհլէ այլար կէչ-
տի, վէ այաղը աղըր այլար կիթտիքճէ սէնէ-
լէր օլտըլար: Խըտմէթ.քեարլար տա'իրէսինտէ
աղլայըջ խիթամ պուլտու. մաթէմ'ալամէթ-
լէրի պէր թարաֆ էտիլտի, վէ պու մէքթում
քէտէր, էվվէթ, էօլիւմտէն տահա պէտթէր
օլան քէտէր՝ վալիտէնին կէօղլէրինտէ միւշա-
հէտէ օլունան միւղթարիպ հալտէն մա'տա
պաշգա հիշ պիր շէյտէն պէլլի օլմաղ իտի:

Չօճուգլար խանէյի օյուն վէ կիւլիւշլէ տօլ-
տուրմագ իշիւն արթըգ օրայա կէլմէղլէր իտի,
վէ նէճիպ վէ լաթիֆ Աննա միւքէտտէր վէ
մէ'յուս օլտըղընտան, խանէնին էֆէնտիսի
Կայիափա տախի կիթտիքճէ մահզուն վէ էհլի
սիւքիւթ օլմուշ, վէ սէրթ պիր խույ փէյտա
էյլէմիշ իտի: Վագթըյլէ օլ գատար շատ ու
մէսրուր վէ մէս'ուտ օլան խանէ իւղէրինէ՝
ասլա գալտըրըլմայաճագ սիյահ պիր փէրտէ
էօրթիւլմիւշ իտի:

Պիր տէֆ'ա պիր պայրամ վագթընտա Ան-

նա՝ շօլ զա՛հպ օլմուշ օլան Պրիսկիղայր պիր
լահղա կէօրիւյօր կիպի խայալ էյլէտի։ Պու
գարը օն եաշարընտա, սիյահ կէօղլիւ, սի-
յահ սաշը վէ տուտագլարը վէ եանագլարը
նար կիպի գըրմըղը օլան պիր չօճուղըն էլին-
տէն թութմըշ իտի։ Լաքին Աննա պիր խըտ-
մէթքեար չաղըրմաղա գալմատը՝ գարը տա
չօճուգ տա զալապալըղըն իչինտէ նապէտիտ
օլտըլար, վէ Երուսաղէմ շէհրի պիր հիսար-
տան օլ պիր հիսարա թէհարրի էտիլիպ՝ հի-
սարլարըն խարիճինտէ չատըրլարտա սաքին
օլան զա՛հրլէրին արասընտա տախի տրանըլտը
իսէ տէ, անլէրի պուլմագ գապիլ օլմատը։

Ախշամ իւսթիւ կիւնէշ պաթտըգտան սօկ-
րա պաղչէտէ օթուրտըղլարընտա Աննա հա-
ղին պիր թարգտա նայիափայա՝ «նէ՛ պիլէյիմ,
պէլքի Պրիսկիղա տէյիլ իտի. փէչէսի սէպէ-
պինտէն եիւղիւնիւ կէօրէմէտիմ։ Ամմա չօճուգ,
ա՛հ զէվճիմ, էօյլէ կիւղէլ իտի քի,» տէյերէք
աղլամաղա պաշլատը, վէ եիւղիւնիւ զէվճինին
գօլը իւղէրինէ գափատարագ սէթը էթտի։

«Խայր, պէնիմ ճէսուր զէվճէմ, աղլամա։
Պէն սանա չօգ օղուլլարտան տահա էյի տէյի՞լ
մի իմ,» տէտի նայիափա, վէ պէօյլէճէ անըն
եարալը եիւրէյինէ թէսէլլի վէրմէյէ չալըշտը։

Վէ թէքրար պօշ վէ թէհի սէնէլէր կէչիպ
կիտէրլէր իտի։

ՊԱՊ 2

Կիւն ախշամ օլմագտա, վէ կէճէ՛ սայքի

մինթագաի հարրէյէ մախսուս պիր իգլիմտէ
էտիլտիյի կիպի իքի գաթ մէսէրրէթլէ իս-
թիգպալ օլունմագտա իտի : Տէնիղին սուլարը
իւսթիւնտէ պիկ տիւրլիւ նաղիք ընքլէր փար-
լամագտա , տէվամ իւղրէ պիրի օլ պիրինէ
տէյիշիպ թահվիլ օլունարագ՝ պիր տէֆ'ա
եօգարըտա կէօք եիւղիւնտէ վէ սօկրա տէ-
նիղին պիլուր կիպի օլան սուլարը իւղէ-
րինտէ ալթուն , կէօյէզ , կիւլ վէ ա'լա մօր
ընքլէրի կէօրիւնմէքտէ , վէ պու ընքլէր ու-
ղագտա աղաճլարլէ կէօլկէլէնմիշ տէնիզ սա-
հիլինէ 'աքս էթմէքտէ իքէն՝ տիկէր թարաֆ-
տա պէյազ տիվարլը պիր սայֆիյէնին եախօտ
ուղագտա պուլունան պիր քէօյիւն էրքէնճէ
եագըլմըշ օլան ըշըղլարը եէշիլ եափրաղլար
իշինտէն քէվքէպլէր միսիլլիւ փարլամագտա
իտիլէր :

Տէնիղին եիւղիւ միւսթէլիֆ գայըղլարլէ
տօփ տօլու օլուպ՝ պա'ղըլար գարատան էփէյի
ուղագտա պէյազ վէ ընք ընք եէքէնլէր
իլէ տուրմըշլար՝ վէ զանն էտէրսին քի տահա
տէնիղին սաքին եիւղիւնիւ սայքի հիչ գա-
պարթմամըշ օլան խաֆիֆ ըիւզկեարը թութ-
մաղա չալըշմագտա , պաշգալարը իսէ քիւ-
րէքլէ սիւրիւլէրէք գարայա եագըն կիտիպ օ-
րալարտա էյլէնմէքտէ իտիլէր : Պիրիսի սահիլ-
տէ տուրաճագ օլսա սույըն եիւղիւնտէ սայքի
եիւզմէքտէ օլան թէրէննիւմաթ սէտալարընը ,
վէ պալըգճըլարըն քէնտի կէճէ իշլէրի իշիւն
հազըրլանտըղլարը սըրատա պաղըրըպ չաղըր-

մալարընը իշխտէ պիլիր իտի : Տօղրուսը պու
Գեհնեասարէթ տէնիզի տիլքիւշա պիր մէվգը՝ ,
վէ Կափառնայում իսէ՝ կիւզէլ պիր շէհր իտի :
Պու շէհր օլ քիւչիւք տէնիզին շիմալինտէ
վազը՝ օլարագ՝ քէնտի գօնջըլարը իլէ վասի՝
պիր թիճարէթտէ պուլունուր իտի : Պէյիւք
մաղազալար , իսքէլէլէր վէ քիւմէ քիւմէ կէ-
միլէր տէնիզ թարաֆընը զապթ էտէրլէր , վէ
արգատա տախի ասլ շէհր , վէ տէրունինտէ
պէյազ վէ կիւլ ըէնկինտէ մէրմէրտէն եա-
փըլմըշ պէյիւք սինաղօղ , 'ումումա 'ա'իտ
էպնիյէ , մէյտանլար վէ մունթազամ սօգագ-
լար պուլունուր , վէ շէհր՝ տէնիզին էթրաֆը-
նը պիր ամփիթէատրօ մագամընտա իհաթէ
էտէն սըրա տաղլարըն էթէյինէ գատար եա-
յըլըր իտի :

Իշթէ պու ախշամտա պիր պալըգճը եալը-
նըզճա օրատա պուլունույօր , վէ քէնտի գա-
յըղընը օրատա պուլունան վէ շէհրտէն եա-
լըմ միլ գատար էթթէտէ տէնիզէ տէօքիւ-
լէն պիր քիւչիւք գօյըն քէնարընա պաղլա-
մաղլէ մէշղուլ օլույօր իտի : Մէնղարէ պու
պալըգճը իշիւն հէր կիւնքի շէյ իտի , վէ
պաթմագ իւղրէ օլան կիւնէշին փարըլ փարըլ
փարլայան ճէլալը պիլէ՝ պու սըհհէթ ի քեա-
միլէտէ պուլունան չօճուգտա պէլլի պիր թէ"՝
սիր հասըլ էթմէզ իտի : Օ պաշըճա քէնտի-
սինին աճ օլարղը իւզէրինէ տիւշիւնիւյօր իտի :
Էյիլտի , վէ 'աճէլէ քէնտիսինին վուրմըշ օլ-
տըղը գապա տիւյիւմիւն սաղլամ օլուպ օլ-

մատըղընը անկլամագ իշիւն անը սարստը , վէ սօնկրա գայըղըն տիպինտէն քէնտի աղընը վէ պիր գաչ ա'լա պալըգլար ալտը , վէ պալըգլարը պիր միւնասիպ աղաճտան գօփարմըչ օլտըղը ինճէ տալա կէշիրտի վէ պիր տիղի էթտի :

Չապըգ չապըգ եիւրիւտիւյիւ , վէ աղընը օմուղընա աթմըչ , վէ պալըգլարըն տիղիսինի էլինտէն ասմըչ օլարագ կէօթիւրտիւյիւ հալտէ՝ պիր չօճուգ կիպի տէյիլ , անճագ տահա զիյատէ՝ էյի պէօյիւմիւչ , կիւզէլ եափըլը , գուվվէթլի վէ տինճ վէ օն տօգուղ եաչլարընտա պիր տէլի գանլը կիպի կէօրիւնիւյօր իտի : Կիւնէշտէն գարարմըչ տէրիսի , եասսը գարա գաչլարը , վէ անլէրին ալթընտա պուլունան գարա կէօղլէրի , գարա քէհրիպա կիպի սիմսիյահ վէ գըվըր սաչլարը , գարթալ զաղասը կիպի էյրի պուլընու վէ պիշիմլի տուտագլարը խարիգ իւլ՝ատէ պիր գուվվէթ վէ հիւսնէ մալիք պիր սիմա թէշքիլ էտէրլէր իտի : Կիյտիյի պութիւն ըուպա գալըն պէյագ քէթէն պէղինտէն եափըլմըչ գօլսըղ վէ տիղլէրինէ տէք եէթիշէն պիր կէօմլէքտէն՝ իպալէթ օլուպ՝ պէլինէ գըրմըղը պիր գուշագ պաղլամըչ , վէ պու գուշագտան պիր տաղարճըգ ասմըչ իտի :

Պու կէնճ սիւր՝աթլէ օն տագիգէ գատար եիւրիւտիւքտէն սօնկրա շէհրին խարիճի հիսարընա եէթիշտի , վէ կէօրտիւ քի կէճէ եագլաչմագտա օլտըղը իշիւն պէքճիլէր գափուլարը գափամագտա իտիլէր : Օրատան՝ալ էլ՝ա-

ճէլէ կէշտիյի սըրատա ատէմլէրտէն պիրիսի
անա սէսլէյերէք ,

“Էյ տէլի գանլը , ազ գալտը կէճէյի հի-
սարըն խարիճինտէ կէշիրէճէք իտին ,” տէտի :

Տէլի գանլը պունա ճէվապէն՝ “Օ պիր շէյ
տէյիլ . աէնիզ իւզէրինտէ չօգ կէճէլէր կէշիր-
տիյիմի սէն պիլիրսին . ամմա պէլքի իշէրի
կիրմէք իշիւն գափուտան պաշգա պիր եօլ
պիլիրիմ ,” տէտի : Վէ ատէմլէրտէն պիրիսի
կէօյա անը թութմագ իշիւն տավրանըը իքէն՝
օ կիւլիւպ սըչրատը կիթտի :

Պէքճիլէրտէն պաշգա պիրիսի՝ քի կիւլմէ-
սինի զապթ էտէմլէրէք տէլի գանլը իլէ պէ-
րապէր փըրթ տէյիւ կիւլմիւշ իտի՝ արգա-
տաշարընա խիթապէն , “Պու տէլի գանլըյը
թանը՞ր մը սըն ,” տէտի :

“Էվլէթ , թանըրըմ . անըն իսմի Տիտոս տըր .
փէրվասըզըն պիրիսի : Փէտէրի թիւմաքըս իլէ
պէրապէր պալըգ փաղարընա եագըն պիր
եէրտէ սաքին օլույօրլար : Քէնտիլէրի իշիւն
պալըգճը իզ տէրլէր :” Ատէմ պուրատա տուը-
տու վէ օմուղլարընը սիլքտի :

Օլ պիրիսի իսէ “Մէն նէ՞ տէմէք իսթէր-
սին ,” տէտի : Լաքին գափուճը գափունըն
մէֆրէթ քիլիալէրինի զիյատէսիյլէ շիշէրէք
վէ քէնտիսինէ զօր վէրէրէք վէ պօղուլաճագ
տէրէճէտէ ահ վահ էտէրէք քիլիալէր իքէն
անըն տէտիյինի իշիթմէտի , եախօտ հիշ տէ-
յիլ իսէ ճէվապ վէրմէտի , վէ անըն արգա-
տաշը օլ սիւ՝ալը սօրմուշ իտիյինի տէրհալ
ուլնուլթտու :

Պուլ էսնատէ տէլի գանլը տար սօգադլա-
րըն իշինտէն պիր եօլ պուլուր կէշէր իտի,
վէ սօգադլար իքի թարաֆտա պուլունան
եիւքսէք հիսարլար սէպէպինտէն շիմտի պիւ-
թիւն պիւթիւն գարանլըգ օլմուշար իտի :
Արա սըրա թաշ տէօշէմէլի պիր մէյտանա
եախօտ աշըգ պիր եէրէ կէլիլ իտի քի, պու-
րալարտա պիր չօգ քիւշիւք չատըրլար մէշ'ա-
լէլէրին ալէվիյլէ թէնվիր օլունմըշ օլարագ պիր
փաղար եէրի թէշքիւ էթմիշէր, վէ ատէմէր
պաղըրարագ չաղըրարագ էթմէպէրի սաթմագ-
տա իտիլէր : Պուլ չատըրլարտան պիրինին էօնիւն-
տէ նէվճիվան պիր տագիգէ տուրտու, վէ
անըն սաթտըղը շէյլէրէ պագտը : Սաթըլըգ
շէյլէր պիր ըափօրթա իշինէ տիւղիւմիւշ օլուպ'
պալը պէօրէք, գուրու ինճիր, խուրմա, քէշի
սիւտիւնտէն եափըլմըշ փէնիր, վէ շէքէրլէմէ
վէ հէվա, հէմ տէ ճէվիզ, պատէմ վէ շէշիտ
շէշիտ եաշ եէմիշէրտէն 'իպարէթ իտի : Պիր
տագիգէ տիւշիւնտիւքտէն սօկրա՝ պիր գաշ
լէզիզ պէօրէք սէչտի, վէ պունլար նէզաքէթլի
սաթըճը թարաֆընտան տէրհալ թագէ եէշիւ
եափրագլարա սարըլտը, վէ տէլի գանլը ան-
լէրի քէնտի տաղարճըղընա գօտու, վէ սա-
թուն ալտըղը շէյլէրին գըյմէթինի տաղարճը-
ղընըն պիր քէօշէսինտէն չըգարտըղը պիրպագըր
փարա իլէ թէ'տիյէ էթտի : վէ սօկրա տէօն-
տիւ վէ սայքի մէյտանը տօլտուրմըշ օլան
ղալապալըգ իշինտէն քէնտիսինէ եօլ աչա-
րագ՝ սօգադլարըն պիր լապիւրինթի իշինէ

տալտը : Պոլ սօդադլարըն Տիտոսը շէհրին 'ատի
պիր գըսմընա կէօթիւրտիւքլէրի պէլլի իտի,
զիրա աչըգ մէյտանլար կիթտիքճէ տահա
քիւչիւք վէ տահա ազ, վէ տիվարլար տահա
այլազ, վէ էվլէր տահա սըգ իտիլէր : Նիհայէթ
պիր գալըն տիվարտա տօնուգ պիր սուրէթտէ
գափու կիպի կէօրիւնէն պիր շէյ էօնիւնտէ
տուրտու վէ իչէրի կիրտի, վէ գափույը ար-
գասընտան տիգգաթլընա գափատը :

Գարանլըգտա իչէրիտէն զա'իֆի պիր սէս,
“վալիտէ, սէ'ն մի սին,” տէյիւ չաղըրտը :

“Խալը, Ստեփանոս, պէն իմ. վալիտէ նէ-
րէտէ տիր :”

Օլ սէս տըրըլտանընա սընա՝ “Պիլմէմ,
չէշմէտէն սու կէթիրմէյէ կիթտի. կիտէլի
չօգ վազըթ օլտու տէյիւ կէլիյօր պանա.
փէք սուսատըմ, աճըգտըմ. պէնի հավլիյէ
չըգարըր մը սըն, Տիտոս,” տէտի :

“Էվլէթ, Ստեփանոս, չըգարըրըմ. սանա
սու տա վէրիրիմ :” վէ պալըգլարը վէ ազընը
եէրէ գօյարագ՝ կէօք եիւզիւնիւ գափլամըշ
օլան այ այտընլըղըյէ շիմտի էյիճէ թէնվիր
գըլընմըշ օլան հավլիտէն կէչտի :

Քիւչիւք հավլինին պիր եանընտա գարան-
լըգ պիր աչըգլըգ օլուպ՝ անըն իւսթիւնտէն
տէրիտէն պիր փէրտէ ասըլմըշ իտի : Պիր ազ
էյիլէրէք Տիտոս իչէրի կիրտի, վէ գօլլարը
իւզէրինտէ պիր չօճուգ օլարագ տէրհալ տը-
շարը կէլտի, վէ անը եավաշնա օրատա պու-
լունան ազ եըղընը իւզէրինէ եէրլէշտիրտի :

«Շիմտի Ստեփանոս, այա պազ, ա՛հ նա՛սըլ փարլազ: Իշթէ սանա սու տա: ամմա վալիտէնին պիր աղտան կէթիրէճէյի սու դատար թազէ վէ սողուզ տէյիլ» վէ Տիտոս պիր գըրպատան պիր դատէհ սու տօլտուրտու, վէ աղլարըն իւթիւնտէքի չօճուղա վէրտի: Պու չօճուզ տէտիյիմիզ փէք քիւչիւք տէյիլ իտի իսէ տէ, պիր չօճուզ գատար պիլէ եօգ իտի: Էօյլէ քիւչիւք գալմըշ վէ պիւղիւլմիւշ վէ չէքիւլմիշ իտի քի՛ սույը ալմագ իչիւն փէք աղըը աճը հիսս էտէրէք գըմըլտանտըղընտա՝ ղիյատէսիյլէ էնտամըղ վէ պիչիմիզ օլտըղը մէյտանա չըգտը: Լաքին եիւղիւ հէր նէ գատար սափսարը վէ զա՛իֆ իտի իսէ տէ, անըն իւզէրինէ մահիթապ վուրտըղընտա փէք կիւղէլ կէօրիւնիւյօր իտի, ղիրա սիմասընըն պիչիմի փէք նազիք վէ խօշ իտի, վէ անըն գըվըր գըվըր սըրմա սաչլարը ալնընըն էթրաֆընտա պիր նուր հալգասը թէշքիլ էտէրէր վէ անլէրին ալթընտան անըն գարա կէօյլէրի 'աճա՛իպ թարղտա կէօրիւնիւրլէր իտի:

«Տօղրուսը սուտա պիր նէվ՝ ֆէնա թատ վար իտի, ամմա տիլիմի վէ պօղաղըմը ըսլաթտը, վէ պու պիր պէրէքէթ տիր: Կէլտիյին իչիւն սէվինիրիմ, Տիտոս, ղիրա շիմտի տամըն իւթիւնէ կիտէ պիլիրիմ: Պու կիւն պանա փէք աղըր կէլտի սըրթըմ փէք աղըրտը:»

Պու զէվալը խաթթա չօճուզ պէօյլէ զա՛իֆ վէ միւղթարիպ պիր սէսլէ սէօյլէր իքէն, Տի-

տոս պիր աթէշ եափմաղա չալըշըյօր իտի, վէ աղաճ տալընա տիգիլմիշ օլան պալըգլար չար- չապըգ աթէշին իւթիւնտէ ճըղըր պըղըր փիշմէյէ պաշլատըլար, վէ իշթիհա աշան պիր գօգու հավայա եայըլտը:

Տիտոս սատէ պիր եէմէք իշիւն հաղըրլըգ կէօրտիւյիւ սըրատա՝ «Ստեփանոս, սէվին, տաղարճըղըմտա սէնին իշիւն կիւզէլ պիր զի- յաֆէթ վար», տէտի:

Ստեփանոս եաթտըղը եէրտէն՝ աթէշին կեահ պայըլան կեահ փարլայան ալէվլէրինէ սաքին պիր թարզտա պագար իքէն՝ հէման կէօղլէրի փարըլ փարըլ փարլատը վէ՝ «Օ տէտիյին եէյէճէյի չօճուղա վէրէ պիլի՞ր մի իմ», տէյիւ սօրտու:

Տիտոս ճէվապէն՝ «Չօճուղա վէրէ պիլիւ- սին. պէն օլ ա՛լա պէօրէքլէրի շօլ կիւլէր եիւզ Յուստինոսըն տիւքքեանընտան ալտը- ղըմտա չօճուգճըղազ ֆիքրիմտէ իտի: Ամմա անլէրին հէփսինի տէ անա վէրմէմէլի սին. սէն տէ եէմէլի սին», տէտի:

«Ստեփանոս քէմալ ը խօշնուտի իլէ, «Եվվէթ պէն տէ եէյէճէյիմ: Ամմա Տիտոս, չօճուղա պիր պէօրէք վէրտիյիմտէ անը կէօր- մէք իսթէրիմ: Յուստինոսըն սաթտըղը թաթլը շէյլէրին հէփսինտէն ղիյատէ թաթլը տըր օ: Տիկլէ հէլէ, զանն էտէրիմ անըն սէսի գու- լաղըմա կէլիյօր», տէտի: Վէ պիր տիրսէյի իւզէրինէ տայանարագ պաշընը եօգարըլ ալտը վէ տիգգաթլէ տիկլէր իտի:

Տիտոս տախի պիր տագիգէ քէնտի աշճը-
լըդ իշինի թէրք էթտի, վէ իշթէ եանընտաքի
էվին տամընըն իւսթիւնտէն պիր չօճուղըն գըր
գըր կիւլմէսինին վէ թանէ թանէ սէօյլէմէսինին
սէսի իշիտիլմէքտէ իտի:

Մ՛հ, քիւչիւք եարամազ, կիթտիքճէ 'ար-
սըղըն պիրի օլույօր," տէտի Տիտոս:

Ստեփանոս քէմալը շէվգլէ՝ «Սահիհ էօյ-
լէ. կէչէն ախշամ իքի տամ արասընտաքի
գօրգուլըգ տիվարըն իւսթիւնէ թըրմանարագ
չըգտը, վէ գօշարագ եալընըզճա պանա կէլ-
տի:" Վէ տէրին պիր դանըշ պէյան էտէն
պիր լիսանլէ՝ «պէնի սէվիյօր» տէտի:

Տիտոս կիւլէրէք «թաթըլարը սէվտիյի
պէլլի տիր: Ամմա իշթէ վալիտէ կէլտի նիհա-
յէթ," տէտի, գափուլյա տօղրու պագարագ:

Ուզուն պօյը պիր դարը սիյահլար կիյմիշ օ-
լարագ վէ պաշընտա պիր սու տէսթիտի օլտը-
ղը հալտէ օլ տագիգէտէ հավլիտէն իշէրի կիրտի:

«Վալիտէ, նէ՞րէտէ գալտըն. կիւնէշ պա-
թար իքէն եանըմտան կիթտին, վէ սուսըզ
էօլիւյօր իտիմ. ամմա սաղ օլսուն Տիտոսըմ.
պանա գըրպատան պիր ազ սու վէրտի. նէ
իսէ օլ գատար էյի սու տէյիլ իտի, ամմա
հիչ եօգտան էյի տիր:"

Գատըն տէսթիյի պաշընտան աշաղը էն-
տիրտի վէ չար չապըգ չօճուղա պիր դատէհ
սու վէրտի վէ տէրտի թէգքին էտէր պիր
թարզտա, «իօյը չօճուղըմ, վալիտէկի ազար-
լամա. եագըշմազ: Վագըթ չէշմէտէ իշիթտի-

յիմ 'աճա'իպ շէյլէր սէպէպինտէն փէք չապըգ կէչտի: Ղալապալըգ չօգ իտի, վէ պէն իսթէր իսթէմէզ սըրամա պէքլէմէլի իտիմ: Գօնշըմըզ Եգուճտա գօճասըճտան պիր հիքեայէ իշիթմիշ, գօճասը պու հիքեայէյի չարշըտա իշիթմիշ: Պու շէյ պիւթիւն Կափառնալուճտա չան չալընմըշ:"

Տիտոս անըն սէօղիւնիւ քէսէրէք՝ "Էվվէլա եէմէյիմիղի եէյէլիմ. չօճուգ աճըգտան պալըլըյօր. պէն տէ սայքի աճըգտան էօլէճէյիմ: Օ տէտիյին 'աճա'իպ հիքեայէյի սօկրա տիկլէրիզ," տէտի:

Տիտոս պէօլէ տէյերէք՝ պալըգլարը աթէշին իւսթիւնտէն ալտը, վէ վալիտէլէրի Պրիսկիղա տախի չարչապըգ փիտէլէրի կէթիրտիքի՝ պուճլար հէմ թապագ, հէմ փէշկիր հէմ տէ էքմէք եէրինի թութարագ իւշնէվ՝ խըտմէթ իճրա էտէրլէր իտի: Փիտէլէրի իրի իրի փարչալար էտէրէք Պրիսկիղա հէր պիրինէ պօլ պօլ վէրտի: Տիտոս տախի քէպապ էթտիյի պալըգլարը օլ եօլտա պէօլտիւ վէ թագսիմ էթտի. վէ գէվալըլարըն հէր պիրի պիր փարչա պալըգտան պիր փարչա տախի փիտէտէն գօփարըպ աղըղլարընա գօյարագ եէմէյէ պաշատըլար, վէ փարմագլարընը փիտէ փարչալարըլէ սիլէրէք թա'ամա խիթամ՝ վէրտիլէր, վէ օլ փարչալարը տա քէօփէյին էօնիւնէ աթտըլար. քէօփէք իսէ չարչապըգ հէր շէյի սիլտի սիւփիւրտիւ:

Տիտոս տէլի գանլը հէմ տէ չօգտան աճ

օլտրղընտան փէք պէօյիւք իշթիհա իլէ տըգա պասա եէտի, վէ իւսթիւնտէն տախի եանըն տա պուլունան պարտադտան դանա դանա պիր սու իշտի:

«Շիմտի, Ստեփանոս, եէնի պիր ատէմ օլտում կիպի կէլիյօր պանա: Քեաշքի սէն տէ պիր գուշտան զիյատէ եէյէ պիլէ իտին: Ամմա շիմտի սանա պէօրէքլէրի վէրէճէյիմ», տէտի:

«Խայր, Տիտոս, պէնի էվվէլա եօգարը տամա կէօթիւր. պէօրէքլէրի օրատա իսթէրիմ»:

«Պէքլէ պիր ազ, գուղըմ. էվվէլա եաթաղընը եօգարը կէօթիւրէյիմ. օրատա սէրին հավատա տահա էյի ույույաճագ սըն», տէյիպ Տիտոս գարանըգտա թէքրար էվին իշթարաֆընա տօղրու կիտիպ կէօրիւնմէզ օլտու, վէ օմուղընտա քիւշիւք պիր սարղը օլարագ տէրհալ օրատան տըշարը կէլտի:

Վէ՝ «Քէչէյի եէրէ սէրտիյիմ կիպի սէնի կէօթիւրէճէյիմ», տէյերէք, էվին տըշթարաֆընտան եօգարըյա տամա կէօթիւրէն գապա պիր մէրտիվէնտէն չարչապըգ եօգարը չըգտը:

Վէ մէսէրէթլէ ըսըգ չալարագ եինէ սէրի՛էն աշաղը կէլտի, վէ պիչարէ Ստեփանոսը հալա եաթմագտա օլտրղը աղ եըղընը իւսթիւնտէն քէմալը տիգգաթլէ ալըպ՝ սարսմայարագ մէրտիվէնտէն եօգարը տիւփ տիւզ տամ իւսթիւնէ կէօթիւրտիւ, վէ տամըն էթրաֆընը իհաթէ էտէն օլ գապա գօրգուլըգ տիվարըն տիպինէ օրայա՝ սէրտիյի եաթագ իւզէրինէ քէնտի եիւքիւնիւ եավաշճա գօտու:

Ջէվալլը չօճուգ, շիւտի քէնտի իւզէրինտէ եայրլան օլ փարլադ կէօք եիւզիւնէ պագտը ղընտա ուզուն պիր նէֆէս ալտը: Այ եօգարըտա կէօք եիւզիւնտէ սէյր ու սէֆէր էթմէքտէ, վէ պա՛ղը փարլադ քէվքէպլէր շուրատա պուրատա տօնուգճասընա ըշըգ վէրմէքտէ օլուպ՝ անլէրին զիյասընը մահիթապ պիլէ հեր թարաֆա սաչտըղը նուրլէ գարարտամազ իտի: Տէնիզտէն միւլայիմ պիր ըիւզկեար շէհր իւզէրինէ խաֆիֆ խաֆիֆ էամէքտէ, վէ արգատաքի գարանլըգ պայըրլար խայալ մայալ կէօրիւնմէքտէ իտի:

«Ահ Տիտոսըմ», տէտի Ստեփանոս, «կէճէլէր օլմասա իտի եաչայամազ իտիմ: Կիւնտիւզլէրի հիչ սէվմէմ. աչաղըտա օլ քէօթիւ փէրտէնին արգասընտա էտէճէք պիր շէյիմ, վէ չօգ տէֆ՝ա տա պէրապէր իքի չիֆթ լաֆ էտէճէք պիր քիմսէմ պուլունմատըղը իչիւն փէք փէրիչան օլուրըմ: Վէ փէտէր տէ պուրատա պուլունուրսա . . .» Չօճուգ պունու տէյիպ տուրտու վէ թիւլլէրի իւրփէրտի: Սօկրա ֆիքրինէ պաշգա պիր շէյ կէլտի, վէ պիր տիրսէյի իւզէրինէ պաշընը եօգարը ալարադ նազիք պիր սէսլէ՝ «Կօկօ, Ստեփանոս պուրատա տըր, Կօկօ», տէտի:

Սուլթթասըլ էվին տամընտան գըր գըր պիր կիւլիւշ սէսի իշիտիլտի, վէ պիր գատըն՝ «Կօկօ պուրատա տըր» տէյերէք, իքի տամը պիրի պիրինտէն այըրան ալչադ տիվար իւզէրինտէն քիւլիւք վէ չըպլադ պիր չօճուղը գալ-

տրրըպ աշաղը էնտիրտի, վէ չօճուգ տէր հալ քէնտի տօմպուլ տօմպուլ այագլարըյլէ Ստեփանոսըն եաթմագտա օլտըղը եէրէ տօղըու կիթմէյէ պաշլատը, վէ Ստեփանոս անըն քէնտիսինէ տօղըու կէլմէսինի թէպէսսիւմլէր լէ կէօզէտիր իտի:

«Պագ, Տիտոս, նա՛սըլ կիւզէլ եիւրիւյօր: Ճանըկը սէվէյիմ: Պուրայա Ստեփանոսա կէլ, Կօկօ, սէնին իչիւն պիր գաչ պէօրէքլէրիմ վար:»

Կօկօ պէօրէք սէօզիւնիւ իչիտիր իչիթմէզ էօյլէ գօշմաղա պաշլատը քի՝ էկէր պու մէն զարէյի սէյր էթմէքտէ օլան Տիտոս գօշուպ անը թութարագ պիր ատըմտա Ստեփանոսըն եանընա կէօթիւրմիւշ օլմասա իտի, պիր գազայա օղրայաճագ իտի: Օրատա Կօկօ Ստեփանոսըն եանընա էօյլէ սօգուլըպ օթուր տու վէ կէօյէրճին սէսի կիպի պիր սէսլէ էօյլէ անկլաշըլմաղ սէօզլէր սէօյլէր իտի քի՝ պուն լարտան Ստեփանոս զիյատէսիյլէ մահզուգ վէ մէմնուն օլուր իտի:

«Բիւշիւք տիլէնճի», տէտի Տիտոս, «պէօրէքլէրին իւզէրինէ տիւշիւնիւյօր:»

Սօկրա տաղարճըղընը աշտը վէ պէօրէքլէրի տըշարը չըգարտը, վէ պունլար հէր նէ գատար սըճագտան պիր աղ էօրսէլէնմիշէր իտի իսէ տէ՝ քէչէնին իւսթիւնտէքիլէրին իքիսի թարաֆընտան տախի մէսէրրէթ՝ ալա մէթլէրիյլէ գապուլ օլունտըլար:

Մութթասըլ տամըն իւսթիւնտէն օլ գա-

տըն թէքրար սէօյլէյերէք՝ «վալիտէնիզ եանընըզտա՞ մը»,» տէտի։

«Խայր, շիմտիլիք պուրատա տէյիլ, դօնշու, ամմա աշաղըտա իշլէրինի պիթիրտիյի կիպի կէլէճէք տիր»,» տէտի Տիտոս։

Օ տահա սէօյլէր իքէն, իշթէ Պրիսկիղանըն ուզուն պօյը մէրտիվէնտէն կէօրիւնտիւ, վէ գօնշու գատընա պագարագ՝ «Ախշամլար խայր օլտուն. պուրայա կէլ. չէշմէտէ իշիթտիյիմ հիքեայէյի սանա նագլ էտէյիմ»,» տէտի։

«Պիզիմ շէհրէ կէլմիշ օլան շու միւ՛ճիզէ իշլէյէն եապանճըյը՞ մը տէմէք իսթէյօրսըն. անըն հագգընտա պէն տէ իշիթտիյիմ»,» տէտի օլ գատըն, վէ իքի տամ արասընտա պուլու. նան ալշագ տիվարտան կէչիպ պերի թարաֆա կէլտի։

Սօկրա պու իքի գատընլար օթուրտըլար վէ արգալարընը գօրգուլըգ տիվարա տայա. տարագ կիւզէլ կիւզէլ պօշ պօղազլըգ էթմէյէ հագըրլանտըլար։

ՊԱՊ 3

Պրիսկիղա սէօզէ պաշլայարագ «Պու կիւն ախշամ իւսթիւ սու կէթիրմէյէ չէշմէյէ կիթտիյիմտէ՝ պէնտէն էվվէլ օրատա չօգ գատընլար պուլունմագտա իտի, վէ պէն պէքլէմէյէ մէճպուր օլտում. վէ րահաթլանմագ իշիւն թաշ վիքէլէրտէն պիրիսինէ օթուրտըմ. տօղրուսը պու կիւնքի սըճագ տայանըլաճագ շէյ

տէյիւ իտի : Օլ վագըթ գարըլարտան պիրիսի՝
«Սէն պու՝աճա՝իպ շէյլէրէ նէ՞ տէրսին , Պրիս-
կիղա ,» տէտի : Պէն տէ օնա՝ «Հա՞նկը՝աճա՝իպ
շէյլէրի ,» տէյիւ ճէվապ վերտիմ : զիրա զիքը է-
տիլէճէք պիր շէյ իշիթմէմիշ իտիմ : «Եէհուտի-
յէտէն օլան ատէմ հագգընտա իշիթմէտին
մի : Սէն էվտէն տըշարը չըգմաղ սըն . սէն մէտ-
հէ լայըգ սըն . լաքին պիլմիշ օլքի պէօյիւք
պիր միւ՝ճիղէ իշլէյիճի մէյտանա չըգմըշ , վէ
անըն միսլի փարնասուսըն իլահլարընըն կիւն-
լէրինտէն պէրի , եախօտ Եէհուտի գարըլարը-
նըն տէտիքլէրինէ պագարագ՝ քէնտիլէրինի
Մըսըր տիյարընտան չըգարան Մովսէսին կիւն-
լէրինտէն պէրի կէօրիւլմէմիշ տիր ,» տէտի :

«Օլ ատէմ հա՞նկը միլլէթտէն իմիշ ,» տէ-
տի օլ պիր գարը :

«Տէ՞մէտիմ մի քի Եէհուտի տիր ,» տէյիւ
ճէվապ վերտի Պրիսկիղա :

«Խայր , խայր . Եէհուտիյէտէն կէլմիշ ,»
տէտին , տէտի օլ պիրի :

«Հա , շիմտի խաթըլայօրըմ . Եգոււնտա տէ-
տի քի օ էճնէպի տա՝իմա շու պիղէ եագըն
օլան Նազարէթտէ 'էօմրիւնիւ կէշիրմիշ . ամ-
մա պէնիմ Ֆիքրիմտէ Եէհուտիյէ գալմըշ .
չիւնքի հէնուղ օրատան կէլմիշ . վէ եագըն-
լարտա օրատա չօգ՝աճա՝իպ իշլէր եափմըշ ,»
տէտի Պրիսկիղա :

«Օրատա նէ՞՝աճա՝իպ շէյլէր եափմըշ ,»
տէյիւ սիւ՝ալ էթտի Ստեփանոս , քի շիմտիյէ
գատար Կօկօ իլէ մէշղուլ պուլոււնտըղընտան

գատընլարըն միւքեալէմէսինէ չօգ գուլագ վէ-
րէմէմիշ իտի :

Վալիտէսի անա ճէվապէն՝ «Պէօյիւք շիֆա
միւ՝ ճիզէլէրի իճրա էթմիշ : Տէյօրլար քի քէօր-
լէրին կէօզլէրինի աշմըշ, հէր տիւրլիւ ֆէնա
խասթալարա շիֆա վէրմիշ, վէ սէնին կիպի
թօփալլարը պիլէ սաղալթմըշ, պէնիմ զէվալ-
լը Ստեփանոսըմ», տէտի :

Ստեփանոս քէնտի գուճաղընտա եարը ու-
յուր հալտէ պուլունան քիւշիւյիւ ֆէվգ էլ՝ ատէ
պիր սէվինճլէ սըգը սըգը թուլթաու վէ անճագ,

«Սէօյլէ, վալիտէ, հէփսինի սէօյլէ», տէտի :

«Վալիտէ, շիմտի պու պօշ սէօզլէրէ ինա-
նը՞ր մը սըն . սէն չէշմէտէ պօշ պօղաղլարտան
տա՞իմա պէօյլէ՝ աճա՞իպ շէյլէր հագգընտա
իշիտիր սին», տէտի Տիտոս . զիրա Ստեփա-
նոսըն ֆէվգ էլ՝ ատէ հէյէճանընը կէօրմիւշ վէ
սէպէպինի աշլամըշ իտի :

Պրիսկիղա տարըլարագ՝ «Պօշ սէօզ տէյիլ
պունլար . տէնիզէ եագըն շու պէօյիւք էվտէ
սաքին օլան Ասա աղայը պիլիրսի՞ն եա», տէտի :

«Էվվէթ, պիլիրիմ . Հերովդէս Անթիպասա
խըտմէթ էտէր», տէտի :

Պրիսկիղա սէօզիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Փէք
էյի . պիլմիշ օլ քի օնուն պիրիճիք օղու ֆէ-
նա սուրէթտէ հիւմմայա թուլթուլմըշ, վէ հէփ
հէքիմլէր օնտան իւմիտի քէսմիշ . անասը պա-
պասը տա տէրտլէրինտէն տէլի կիպի օլմուշ-
լար : Պապասը սէնին պու պօշ հիքեայէ տէ-
տիքլէրինի իշիթմիշ վէ ինանմըշ, վէ օ գատար

ինանմը թի՛ Յիսուս տէնիլէն օ Նաղարէթիյի կէօրմէք իշիւն ասլ քէնտիսի եօլա չըգմը, վէ օնու կանատա պուրմու Վէ չօճուղը իշիւն օնա եալվարմը: Նաղարէթի տէ չօճուղըն պապասընա՝ «Սէլամէթլէ կիթ, օղլուն հայաթ պուլտու» (Մատ. 8. 3—11) տէմիշ: Ասա աղա կէրի էվինէ կէլիւր իքէն գուլլարը օնու գար չըլամը, վէ չօճուղըն էյիլէշտիյինի, հէմ տէ թամմ Յիսուսըն վա՛տ էթտիյի սա՛աթտան էյիլէշմէյէ պաշլատըղընը օնա խապէր վէր միշէր,՝ տէտի:

Օլ պիր գարը՝ «Էվլէթ, տէտիյի կէրէք չօճուղըն պապասընը գարչըլամաղա կիտէն գուլլարըն պիրիսի պիզիմքինին խըսըմը տըր, վէ պիզ պու հիքեայէյի օնտան իշիթտիք,՝ տէտի:

Տիտոս մու՛աննիտճէսինէ «Օնտան նէ՞ չըգար. կէօրիւնիւր թի օ չօճուգ պիր եօլ իլէ էյի օլաճաղըմը. հիւմմատան թուլթուլան լարըն հէփսի տէ էօլմէ՛ղ եա: Պէն տէ հիւմմա օլտում, ամմա էօլմէտիմ,՝ տէտի:

Իսմի Ադդա օլան գօնշու գատըն՝ «Խայր, Տիտոս սէն տէ. պու տէտիյիմիզ չօճուգ էյի օլաճագ շէյ տէյիլ իտի. թէնինին հէր եէրին տէ գարա գարա պէնէքլէր չըգմը. պունլար մուլթլագա էօլէճէք խասթանըն իւսթիւնտէ կէօրիւնիւր: Պու խասթայա պիզիմ խըսըմ պագմը. կէօղլէրիյլէ կէօրմիւշ հէր շէյի: Էյլէ պիք սա՛աթ օլմուշ թի անըն եանընտա օլանլարըն հէփսի տէ արթըգ չօճուգ թէսլիմ օլույօր գանն էթմիշէր. ամմա խասթա չօճուգ պիր-

տէն պիրէ կէօղլէրինի աչմըշ վէ սու իսթէմիշ,
վէ գանա գանա պիր սու իշմիշ, վէ պիր եա-
նընա տէօնմիւշ, սօկրա՝ շուրատա պէնիմ
Էօկօմ նա՛սըլ ուլյուօրսա էօյլէ ուլյումըշ վէ
պիւթիւն պիւթիւն էյիլէշմիշ օլարադ ույան-
միշ: Իշթէ պունա միւ՛ճիզէ տէրլէր,՝ տէտի:
«Տօղրուսը 'աճա'իպ. ամմա տահա նէ՛
եափմըշ պագալըմ», տէտի Տիտոս:

«Կէշէն սէնէ Կանա շէհրինտէն պիր հի-
քեայէ իշիթտիք (Յովն. 2. 1—11) քի պունու
պիզիմքի չարշըտա տուլմիւշ. ամմա տօղրու
օլուպ օլմատըղընը պիլմէմ: Լաքին օրատա
անըն խըսըմլարընտան պիրիսինին տիւլիւնիւն-
տէ շարապ թիւքէնմիշ, վէ վալիտէսի օնա
սէօյլէմիշ իոէ՛ էվտէ պուլունան չօդ պէօյիւք
քիւփլէրէ սու տօլտուրմալարընը էմը էթմիշ
վէ սուլը պիր սէօղ իլէ ա՛լա շարապա թէպ-
տիլ էթմիշ: Պունու պիզիմքինէ սէօյլէյէն ա-
տէմ տիւլիւն սահիպինի թանըր իմիշ, վէ օ
շարապտան պիր պարտագ տօլուսը օնա վէր-
միշլէր: Ամմա նասըլ քի տէտիմ, պու հիքեա-
յէ տօղրո՛ւ մը տէյի՛լ մի պիլմէմ. Լաքին Ա-
սանըն չօճուղընընքինի պիլիլիմ», տէտի:

Ստեփանոս. «Պու շիֆալարը օ ատէմ նա՛-
սըլ վէրիյօր», տէյիւ սիւ՛ալ էթտի:

«Օնու պիլմէմ. սիհրպաղլըդ կիպի պիր շէյ
օլմալը: Տէյօրլար քի ղարիպ շէյլէր տէ էօյ-
լէտիր իմիշ: Եէհուտիլէր արասընտա էօյլէ
պիր սէօղ տէ վար քի կէօյա պու անլէրին էս-
քի փէյղամպէրլէրինտէն պիրիսի տիր վէ տիւ-

րիլիպ Թէքրար տիւնեայա կէլմիշ," տէյիւ ճէ-
վապ վէրտի :

Ստեփանոս՝ սէսի Թիթրէյէրէք, "Օ շիմտի
պու շէհրտէ՞ մի տիր," տէյիւ սիւ"ալ էթտի :

Վալիտէսի ճէվասլէն՝ "Պիլմէմ. ամմա չէշ-
մէտէքի գարընըն սէօղիւնէ պագարսան կէլի-
յօր իմիշ," տէտի :

Ստեփանոս ալչագ սէսլէ վէ տիլի Թուլթըլըր
կիպի՝ "Վալիտէ, զանն էտէր մի սին քի պուրա-
յա կէլիրսէ պանա շիֆա վէրէ պիլիր," տէտի :

Տիտոս պիր նէվ՝ հիտտէթլէ՝ "Խայր, Ստե-
փանոս, էօյլէ շէյլէր տիւշիւնմէ. պու ֆիքր
սէնի տահա զիյատէ փէրիշան էտէր. պու
հիքեայէլէր կէրչէք օլսա պիլէ՝ կէօրիւնիւր
քի Ասանըն չօճուղը Յուդա կիպի սալթ զէն-
կին վէ պէօյիւք ատէմլէրէ շիֆա վէրէճէք.
Եախօտ նասըլ օլսա պիզիմ կիպի փուլթփէ-
րէսթ Եունանիլէրի խօրլայաճագ:" Վէ տիշ-
լէրինի գըճըրտատարագ սէօղիւնէ տէվամլէ՝
"Հէփ Եէհուտիլէր պիզէ խօր պագար: Պիրիսի
պէնիմ իւսթիւմէ Թիւքիւրտիւ տիւն. կէօյա
աղըմը գարայա չէքէր իքէն օնա փէք եագըն
կիթմիշիմ: Ազ գալտը էլիմտէն պիր գազա չըգա-
րաճաղըտը. ամմա հէլէ պիր տահա էօյլէ պիր շէյ
Եափսըն. օնուն հագընտան կէլիրիմ," տէտի :

Ադդա՝ "Եէհուտիլէրտէն պէն տէ չօգ
խօշանմամ ամմա՝ պու Եէհուտի սալթ զէն-
կինլէր իլէ տէյիւ. Երուսաղէմտէ սաղալթաղը
քիմնէլէրին չօղը տիլէնճիլէր իմիշ, վէ պիլիր-
սինիզ Երուսաղէմտէքի տիլէնճիլէրին չօղը
Եէհուտի տէյիւ տիր," տէտի :

Պրիսկիդա ընչգըրարագ՝ «Դէկէր պուրայա կէլէճէք օլուրսա, Ստեփաննոսըմ, սէնին իշիւն օնու մութլագա կէօրէճէյիմ: Սէնի էյի վէ գուվլէթլի կէօրմէք իշիւն, օղլըմ, հէր շէյի եափմաղա հագըրըմ», տէյիւ նիտա էթտի:

Տիտոս՝ «Սուս հէլէ սուս, պիրիսինին ալագ սէսինի իշիտիյօրըմ», տէտի:

Ճիւմլէսի տէ պիր տագիգէ սիւքիւթ տուրտըլար. վէ աշաղըտա սօգագտա գապա սէսլէր վէ հայգըրարագ կիւլիւշէր իշիտիլիյօր իտի: Սօկրա հավլի գափուսը սըրթ իւսթիւ ալըլտը, վէ օն օն իքի ատէմ հավլիյէ կիրտիլէր:

«Թիւմաքըս տըր», տէտի Տիտոս սէսսիգճէ:

Ադդա հէման ալաղա գալգտը վէ ույուլան չօճուղընը Ստեփաննոսըն գուճաղընտա ըհաթճա եաթտըղը եէրտէն ալտը, վէ պօլ վէ կէնիշ էլպիսէսինին պիր գաթը իշինէ սարտը վէ՝ «Պէն կիթմէլիյիմ», տէտի՝ վէ գօրգուլըգ տիվարըն իւսթիւնտէն աթլայալագ չարչապըգ նապէտիտ օլտու:

Ատէմլէրին պիրիսի հավլիտէն՝ «Դ, գարը, Պրիսկիդա, նէրէտէ սին», տէյիւ չաղըրտը:

Պրիսկիդա մահճուպ պիր թարղտա՝ «Պուրատայըմ, պուրատայըմ, էֆէնտիմ», տէյիւ ճէվապ վէրտի, վէ տէր տէմէզ՝ մէրտիվլէնտէն աշաղը էնմէյէ պաշլատը:

Հէրիֆ սէրթ սէրթ՝ «Դօյլէ իսէ աշաղը կէլ պագալըմ: Պիզ չապըգ եէյէճէք իշէճէք իսթէրիզ. ֆէք աճըզ. պէքլէմէյէ սապըրմըզ եօզ», տէյիւ ճէվապ վէրտի:

Ստեփանոս հերիֆին սէսինի իւր տէֆ'ա իշխութիւնն տէ եաթաղը եհրտէ գօրգուսըն, տան սըչրամը օլտըղընտան, Տիտոս անըն գուլաղընա՝ «Սէն րահաթ օլ. պէն կիտէյիմ վալիտէյէ եարաթմ էտէյիմ», տէտի, վէ չօճուգ անըն փէշինէ սարըլըպ պրագմատըղընտա՝ «Իվլէթ, Ստեփանոս, օ սանա պիր շէյ եափմազ: Օնլար եէյիպ իշէճէքլէր, սօկրա եաթաճագլար, եա տա եինէ իշմէք իշիւն շէհրէ կիտէճէքլէր. պէնի պրագ, գուլում, կիտէյիմ», տէյերէք անա ճէսարէթ վէրտի:

Վէ գօրգուսընտան թիրիլ թիրիլ թիթրէմէքտէ օլան Ստեփանոսը եալընը պրագարագ՝ Տիտոս տախի չարչապըգ աշաղըյա հապիլիյէ կիթտի:

Թիւմաքըս Տիտոսը մէրտիվէնտէ կէօրտիւլիւ կիպի «Սէն տէ մի պուրատա սըն, օղլան, 'աճէլէ էթ. սէնի կիտի թէնպէլ. չապըգ պիզէ պիր ազ շարապ կէթիր», տէտի:

Տիտոս տէր հալ իթա'աթ էտէրէք շէրապլէ տօլու պիր թուլում կէթիրտի, վէ հերիֆլէրին ուզաթաղը գատէհլէրի տօլտուրտու:

Վէ անլէրտէն պիրիսի եհրէ թիւքիւրէրէք «Իշիլէճէք շէյ տէյիլ», տէյիլ մըրըլտանտը:

Պաշգա պիրիսի գահ գահ կիւլէրէք՝ «Կէօրիւնիւր քի տիւն Սամարիատա օլ շիյմանճա թաճիրտէն ալտըղմըզ պիր թուլում շարապըն թատը տահա ազղըկտա տըր», տէտի:

«Կիւզէլ պիր ատէմ իտի, վէ քէնտիսինէ 'ա'իտ օլան շէյլէրի եօգլայըպ արաշտըրտը:

ղըմըզտա իմտատ իշխն նա՛նըլ պաղըրտը չա-
ղըրտը։”

“Օ ատէմին արթըգ նէ՛ օ թարաֆլարտա
նէ՛ տէ պաշգա պիր եէրտէ կիւրիւթիւ չա-
մաթա էթմէյէճէյինէ սէնէտ վէրիրիմ,” տէ-
յիւ խըրլատը պաշգա պիրիսի։

“Էթմէտէն թիւմաքըս պէօյիւք պիր գահ
գահա իլէ՛ “Պունտան էվվէլ տահա պաշգա
չօգլարընը էթտիյիմիզ կիպի օնու տա րահաթ-
լանտըրտըգ։ Օղլան, Տիտոս, պու տէֆ՛ա էվ-
տէ տուրմագ իսթէտին, ամմա հէր վագըթ էլէ
կէչմէզ պիր ամտան մահրոււմ գալտըն,” տէտի։

Տիտոս հէրարէթ իլէ՛ “Խայր, պէն էվտէ
գալմագ իսթէմէտիւմ։ Պէն սէնին էմրինլէ տէ-
նիզտէ պալըգ թութմագտա իտիւմ։ կէրի կէլտի-
յիմտէ սիզ կիթմիշ իտինիզ վէ նէրէյէ կիթտի-
յինիզի պիլմէզ իտիւմ,” տէյիւ ճէվապ վէրտի։

Թիւմաքըս Տիտոսըն տէտիյինէ հագգ վէ-
րէրէք՝ “Տօղրու սէօյլէտին, օղլան. էլիմիզտէ
էօյլէ պիր իշ վար իտի քի սէն օնու պիր ազ-
տան իշիտէճէքսին։ Էփէյի պէօյիւտիւն, վէ չօգ-
կէչմէզտէն պօլ պօլ ամ պուլաճագսըն,” տէտի։

Տիտոսըն իրի սիյահ կէօղլէրի հիտտէթլէ
փարըլ փարըլ փարլար իքէն՝ “Պէն ամ իշխն
մէրագ էթմէմ, ամմա տէօյիւչմէյի հէմտէ տիւշ-
մէնլէրիմիզ իլէ տէօյիւչմէյի սէվէրիւմ,” տէտի։

Տիտոսըն պու սէօղլէրի իւզէրինէ հէրիֆ-
լէրին ճիւմլէսի տէ գահ գահ կիւլմէյէ պաշ-
լաաըլար։

Պունլարտան պիրիսի թիւմաքըսա տիւր-

Թէրէք՝ «Պուօղլան պուլունմատըգ պիր չըրագ-
արըր,» տէտի :

Պու սըրատա Պրիսկիղա կէօրիւնտիւ վէ
եէմէյին հազըր իտիյինի խապէր վէրէրէք
միւլքեալէմէյի քէստի : Տէր հալ ճիւմլէսի տէ
աճ գուրտլար կիպի եէմէյէ պաշլատըլար, վէ
պաշգա պիր շէյ իշիտիլմէզ անճագ օլ հայ-
վանի հերիֆլէրին պիրիսինին եա օլ պիրինին
արա սըրա պօղուգ վէ գըսըգ պիր սէսլէ շէ-
րապ իսթէմլէրի իշիտիլի իտի : Վէ չար չա-
պըգ անլէր ազ չօգ տօյմուշ օլարագ՝ պօլ
պօլ շէրապ իշմէյէ պաշլատըլար :

Անլէրտէն պիրիսի գատէհտէն իրի իրի
եուլթուսլար իշտիյի սըրատա՝ «Սէն օ ատէմ
պուրատա՝ տըր մը տէյօրսըն,» տէտի :

«Էվվէթ, պուրատա տըր, վէ ղալապա-
լըգ անըն արգասընտան շէհրէ չէքիլիյօր : Եա-
րըն Կափառնայուստա հէր վագըթ էլէ կէշմէզ
իշլէր եափաճաղըգ :»

Պաշգա պիրիսի՝ «Սահիհ էօյլէ . վլաստօսըն
քէնտիսինտէն իշիթտիմ քի պիր պայրամ
վագթընտա օ Երուսաղէմտէ իմիշ, վէ կէշէր
իքէն անը կէօրմէք իշիւն ղալապալըգ սօգագ-
լարա տէօքիւլմիւշ, վէ գափուլարընը սըրթ
իւսթիւ աչըգ պրագարագ անըն արգասըն-
տան կիթմիշլէր : Էօթէ պէրի գափմագ տէր-
սէն սօրմա արթըգ : Ատէմլէր չըլտըրմըշ կիպի
կէօրիւնիւյօր :»

Թիւմաքըս սէվինէրէք՝ «Նէ գատար զիյա-
տէ չըլտըրսալար պիգիմ իշիւն օլ գատար էյի

տիր։ Տօղրուսը պէն քէնտիմ Երուսաղէմտէ
'աճա"իպ պիր շէյ կէօրտիւմ։ Սէնէլէրտէն
պէրի չարչընըն քէօշէսինտէ պրագըլմըշ օլան
քէօր, թօփալ վէ ֆէնա չըպանլարլէ տօլու
պիր տիլէնճի՝ պու ատէմին օլ եօլտան կէշ
մէքտէ օլտըղընը իշիթտի, վէ տէրհալ՝ «Եա
Յիսուս, Իպն ի Դաւիթ, պանա մէրհամէթ
էյլէ», (Մար. 10. 47) տէյիւ ֆէրեատ էյլէտի.
վէ իշիթէ օլ ատէմ տիլէնճիյէ տօգուլտու,
վէ օ սըչրատը պյաղա գալգտը վէ եիւրիւտիւ.
Էթթէտէն պիրիսի՝ «Էկէր պուրատա տա-
լի էօյլէ շէյլէր եափաճագ օլուրսա շէհրտէ
էյի հէնկեամէ օլաճագ», տէտի։

Թիւմաքըս ճէվապէն՝ «Տօղրու տէտին,
Կեսթաս, Ջէֆս եարտըմճըսը օլսուն։ Լաքին
օլ ատէմ հագգընտա նէ՝ տիւշիւնիւյօրսըն։
Պա'գըլար օ Եղիա տըր տէրլէր, ամմա տօղ-
րուսընը տէրսէն պէն օնու թանըմամ։ Պաշ-
գալարըն սէօղիւնէ պագարսան Եհհուտիլէրին
փէյղամպէրլէրինտէն պիրիսի իմիշ։ Լաքին
քիմնէ պէլլի պիր շէյ պիլմէզ. պիր չօգ ատէմ-
լէր անըն արտը սըրա կիտիյօրլար, վէ հէր
քէս անըն հագգընտա սէօյլէյօր», տէտի։

«Պու ատէմ Կափառնայումա կէլսին, պի-
զիմ իշիւն խօշ օլուր», տէտի՝ պաշգա պիրիսի։

Պու սէօղիւն իւզէրինէ հէփսի տէ կիւլիւշ-
տիւլէր, ամմա Թիւմաքըս հիտտէթլէ անլէրի
ազարլատը, վէ՝ «Էկէր պուրատա թութըլա-
ճագ օլուրսագ հէփիմիզ տէ Ֆագա տիւշմիւշ
սըչան կիպի օլաճաղըզ», տէտի։

կէճէ եարըսը եագլաշմըջ օլարագ՝ կիթ-
տիքճէ սէօղլէրի քէսիլտի, վէ պիրի պիրի
արգասընտան ույումաղա պաշլատըլար, վէ
ույգուլարընտա խըր խըր խըրլարլար իտի:

Սայքի կէճէ եարըսընտան պիր սա՛աթ
սօնկրա իտի, վէ Պրիսկիղա եօրղուն արղըն
մէրտիվէնտէն տամըն իւսթիւնէ չըգտը քի՝
օրատա Ստեփանոս պիւթիւն պիւթիւն ույա-
նըգ օլուպ կէօղլէրի տախի քէվքէպլէր կիպի
փարլամագտա իտի:

Վէ վալիտէսինին գուլաղընա ֆըսըլտայա-
րագ՝ “Ա՛հ, վալիտէմ, անըն հագգընտա տէ-
տիքլէրինի իշիթտիմ: օ պուրատա իմիշ” տէտի:

“Էվվէթ, Ստեփանոսըմ, պուրատա տըր.
վէ սէն օնու կէօրէճէքսին, տէտի. վէ սօնկրա
չօճուղա՝ “հայտէ ույու,” տէյիպ՝ քէնտիսի
տէ անըն եանընա եաթտը րահաթ էթտի:

Լաքին չօգ վագըթ կէշտիքտէն սօնկրա իտի
քի՝ Ստեփանոսըն կիւղէլ կիւղէլ նէֆէս ալ-
տըղընա գուլագ վէրէրէք՝ քէնտի ճիյէրփա-
րէսինին ույումըջ օլտըղընը վալիտէսի անլա-
տը, վէ կէօղլէրի աչըգ օլարագ եաթտըղը
եէրտէ՝ Ստեփանոսըն գուլվէթլի վէ կիւղէլ
օլտըղը վագըթ իւղէրինէ, վէ անըն նաղիք
օնուրղա քէմիյինէ վէրիլէն, վէ անը պու պի-
չիմսիգ վէ թօփալ հալէ պրագան օլ տէհչէթ-
լի տարպէ իւղէրինէ տիւշիւնիւր, վէ թիւմաքըս
տէնիլէն խընզըր հագգընտա պիւթիւն պիւ-
թիւն պուղղ ու՝ ատաւլէթլէ տօլար իտի:

Էրթէսի սապահ Ստեփանոս ույանտը, վէ քէնտիսինի օլ թիթսինտիյի տէրի փէրտէնին արգասընտաքի օտատա պուլտու: Ույգուսը կէօթիւրմիւշ վէ կէճ ույանմըշ իտի, վէ եարը ույուր եարը ույանմըշ հալտէ կէօզլէրինի օվալար վէ օլ եարը դարանլըգ օտատա էթ-րաֆընա պագընըր իքէն, եալընըզ օլտըղընը աղլատը:

Վէ քէնտի քէնտինէ՝ «Պապա վէ օլ ա-տէմլէր կիթմիշլէր. սէվինիրիմ: Տիտոս ումա-րըմ քի պալըգ թութմագտա վէ վալիտէ չէշ-մէտէ տիր», տէտի:

Անըն եաթտըղը օտա էլեէվմ շարգտա հագիր թագըմտան օլան էվլէրին օտասը-նա չօգ պէկզէր իտի: Տօղրուսընը սէօյլէ-յէրէք պիւթիւն էվ ասլ պու օտատան 'ի-պարէթ իտի: Տիվարլար եօնուլմամըշ թաշ-տան եափըլմըշ վէ քիլ իլէ սըվանմըշ օլուպ՝ փէնճէրէ նամընտա շէյ եօգ իտի, վէ անըն դափուսընտան մէգքիւր տէրի փարչասը ասըլ-մըշ իտի: Պու տէրի փարչասը պիր գաշ եէ-րինտէն եըրթըգ օլուպ՝ օլ եըրթըգլարտան կիւնէշին պիր գաշ փարլագ փէրթէվլէրի իշէ-րի կիրէր, վէ պուշլարտան Ստեփանոս պիր նէվ խօշնուտիյէթ հիսս էտէր իտի, դիրա անլէրին վասըթասըյլէ վագթը ազ չօգ աղ-լայա պիլիր իտի, չիւնքի վագթը տախի փէք աղըր կէշէր իտի: Կիւնէշին սարը փէրթէվլէ-

րի գափունըն գարշըսընտա օլան տիվար իւ-
զերինէ վուրտըղընտա, վէ օրատա ասըմըշ
օլան պիչիմսիզ վէ իստէն գարարմըշ օլան
շերապ թուլումլարը իւզերինէ ըլըգ վէրտի-
յինտէ՝ օլ վազըթ էօյլէտէն իւշ սա՛աթ էվ-
վէլ օլմուշ օլուր իտի։ Կիւնէշ կէօք եիւզիւն-
տէ տահա զիյատէ եիւքսէլտիյինտէ փեր-
թէվլեր տիվարտան աշաղը էնէրլէր վէ օտա-
նըն տապանընա վուրուրլար վէ օրատա սարը
նուր կէօլլերի թէշքիլ էտէրլէր, վէ պունլար
հէր նէ գատար չամուրլէ սըվանմըշ գուրու
եէր իւզերինտէ պուլունուրլար իտի իսէ տէ,
անլէրի սէյր էթմէք մուճիպ ի մահզուղիյէթ
իտի։ Պու նուր կէօլլերի էօյլէնէ տօղրու նա-
պէտիտ օլտըգլարընտա Ստեփանոս պիր կիւն
զայ՝ էթմիշ տիր տէյիւ հիսս էտէր իտի, լա-
քին պիր ազտան կէճէ օլաճաղը միւթալա՛ա-
սըյլէ սէվինիր վէ տէրունինտէ պիր խօշնու-
տիյէթ հասըլ օլուր իտի։ Կէճէ քէնտիսինէ
Տիտոսը վէ էվին տամը իւզերինտէ ուզուն վէ
սէրին սա՛աթլարը, վէ հէփսինտէն ա՛լա օլա-
րագ Կօկօ իլէ վագըթ կէչիրմէք մահզուղիյէ-
թինի պախշ էտէր իտի։

Ստեփանոս պէօյլէ պօշ օլարագ եաթտը-
ղը, վէ կիւնէչին սարը փերթէվլերինտէ ըագո
էտէն զէրրէլէրի սէյր էթտիյի սըրատա՝ շիմ-
տի Կօկօ հագգընտա տիւշիւնմէյէ պաշլատը,
վէ անըն էլլէրի նա՛սըլ կիւլ եափրագլարը կի-
պի փիւրիւզսիւզ տիր վէ եէր եէր չուգուր
չուգուր, վէ անըն քիւշիւք պաճագլարը նա՛-

սըլ տիւզ վէ գուվվէթլի վէ եուս եուվարլագ-
տըրլար։ Հէմ անըն ալթուն սարըսը կիւզէլ
կէօզլէրի, վէ ուզուն վէ գըվըր քիրփէքլէրի,
վէ փէնպէ գուլագլարընըն եարըսընա էնէն
սըրմա սաչլարը նէ՝ ա՛լա տըր. վէ անըն սէսի
հէր հանկը պիր գուլըն սէսինտէն տահա թաթլը
տէյիլ մի. վէ տիչլէրի ինճու կիպի տէյիլլէր
մի, տէյիւ թէֆէքքիւր էտիյօր իտի։

Վէ Ստեփանոս չօճուղըն պու ճաղիպէլէ-
րինի սալտըղը սըրատա՝ «Խայր, տիւնեատա
Կօկօ կիպի պիր չօճուգ եօգ տըր»,՝ տէտի։

Վէ օ պու չէյլէրի թէֆէքքիւր էտէր իքէն
պիրիսի օլ տէրիտէն փէրտէյի աչտը վէ օտա-
տան իչէրի կիրտի, վէ կիրէն Պրիսկիղա իտի։

Ստեփանոս պաչընը եօգարը գալտըրարագ՝
«Վալիտէ, սու կէթիրտի՞ն մի»,՝ տէտի։

«Խայր. գուզում, տահա չէչմէյէ կիթմէ-
տիմ։ Վէ չարչապըգ արգասընը տէօնտէրէրէք
Պրիսկիղա կէօյա աղլայըչընըն սէսինի իչիթ-
տիրմէմէյէ չալըչըր կիպի պիր սէս չըգարտը։

Ստեփանոս քէնտի վալիտէսինի աղլամագ-
տա վէ ֆիղան էթմէքտէ կէօրմէյէ ալըչմըչ
օլտըղընտան՝ «Վալիտէ, նէյի՞ն վար. 'աճէպա
փէտէր եինէ սէնի տէօյտի՞ւ մի»,՝ տէյիւ
սիւ՛ալ էթտի։

«Խայր, խայր, չօճուղըմ։ Փէտէր վէ օլ
պիրլէրին հէփսի տէ շաֆագ սէօքմէզտէն էվ-
վէլ կիթտիլէր. Տիտոսը տա պէրապէր ալտը-
լար։ Օ տէյիլ. լաքին նա՞սըլ տէյէյիմ սանա։՝
Վէ պուրատա Պրիսկիղա քէնտիսինի զապթ

էտէմէյերէք հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա
պաշլատը :

Ստեփանոս շիմտի պիւթիւն պիւթիւն գօրգ-
մուշ օլարագ՝ “նէ՛ տիր օ, վալիտէ. սէօյլէ
պանա,” տէտի :

Օլ վագըթ Պրիսկիղա իսթէմէյերէք՝ “Ջանն
էտէրիմ սանա սէօյլէմէլիլիմ. ամմա արզում
պու շէյի սանա սէօյլէմէմէք իտի. սէնի գը-
յամամ, եավրում. սէնին տէրտին սանա եէ-
թէր : Գօնշըմըզ պու սապահ էրքէն պէնի չա-
ղըրտը. — չօճուգ . . . :” վէ Պուրատա Պրիս-
կիղա եինէ աղլատը, վէ մուճիպ ի քէտէր պիր
մէնզարէյի սէթր էտէրճէսինէ կէօղլէրինի էլ-
լէրիյլէ էօրթտիւ :

Ստեփանոս՝ քէմալ ը իղթիրապլէ սապըսըզ-
ճասընա “Չօճուգ մը. աման տէ պանա, էօլաթիւ
մի,” տէյիւ նիտա էյլէտի :

Վալիտէսի՝ “յօայր, խայր, քե՛աչքի էօլ-
միւշ օլսա իտի. օլ վագըթ պու աղըրըյը չէք-
մէյէճէք իտի : Ագդա պանա տէտի քի՝ պու
սապահ աշաղը հավլիյէ պիր շէյին քիւփ տէ-
յիւ տիւշմէսինին սէսինտէն պիրտէն պիրէ ու-
յանմըշ : Տամըն իւսթիւնտէ չօճուգ տա եա-
նընտա ույումագտա իմիյլէր : Հէման պագմըշ
քի չօճուգ եանընտա տէյիւ. վէ գօրգուլըղըն
քէնարընա գօշմուշ կէօրմիւշ քի . . . :” Պրիս-
կիղա եինէ կէօղլէրինի էլլէրիյլէ էօրթտիւ :
Վէ սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք՝ “Նվվէթ, չօ-
ճուգ պաշգա չօճուգլար կիպի էրքէն ույան-
մըշ, վէ տամըն քէնարընա տօղրու սիւռիւնէ :

ընթ կիթմիշ, վէ գօրգուլըղըն պիր եէրի եը-
գըլմըլ օլտըղընտան օրատան աշաղը թաշլա-
ըըն իւսթիւնէ տիւշմիւշ, ֆէնա հալտէ եարա-
լանմըլ։ Ախշամա գատար եաշայամազ։ Պու-
նուն իչիւն իլահլարա շիւքը էթ։ Ամմա պէն
կիտէյիմ օնուն անասընըն եանընտա պուլու-
նայըմ։ Լաքին էլիմտէն նէ կէլիր,՝ տէտի։

Ստեփանոս պու մախուֆ հիքեայէյի սիւ-
քիւթլէ տիկլէմիշ իտի։ Ամմա շիմտի վալի-
տէսի անըն իւսթիւնէ պագտըղընտա Ստեփա-
նոսըն եիւզիւնիւ պէմպէյազ վէ չէքիլմիշ վէ
պիւզիւլմիւշ պիր հալտէ կէօրտիւ։

“Պէն պունա տայանամամ, վալիտէ,” տէ-
տի Ստեփանոս պօղուգ սէսլէ։

Վալիտէսի անըն սէօզլէրինտէն վէ կէօրիւ-
նիւշիւնտէն գօրգտու, վէ “Ա՛հ, Ստեփանոս,
սէն պէնիմ եիւրէյիմի գըրաճագսըն։ Սէն
պէնիմ չօճուղըմ վէ պիրիճիյիմ սին։ Պունա
տայանամալըսըն, չօճուղըմ։ պէնի սէվտիյին
իչիւն սապը էթ։ Պէն օրայա կիթմէմ ար-
թըգ. սէնին եանընտա տուրուլըմ,” տէտի։

Ստեփանոս աղլայարագ՝ “Խայը, խայը,
կիթ, օրայա կիթ, պէլքի Կօկօյը րահաթլան-
տըրմագ իչիւն պիր շէյ եափարսըն։ Ամա՛ն
չապըգ կիթ,” տէտի։

Պրիսկիղա տէրհալ չօճուղըն եանընա պիր
ազ էքմէք վէ գուրու մէյվէ վէ պիր քիւշիւք
պարտագ իլէ տախի սու գօյարագ չարչապըգ
կիթտի, վէ օտատան տըշարը չըգար իքէն,

“Չօճուղըն հալի տէյիշիրսէ կէլիրիմ,” տէտի։

Պրիսկիդա կիթտիքտէն սօկրա Ստեփանոս
սէրսէմ օլմուշ կիպի եաթըյօր իտի : Գէնտի
սէվկիւլիւ կօկօսը , էօթէսի պէրիսի էզիլմիշ
վէ գըրըլմըշ վէ գանլար իչինտէ եաթմագտա
իտի : Անը թէքրար կէօրէ՞մէյէճէք մի : Ա՛հ ,
օլ քիւշիւք էլլէր . կիւլ եափրագլարը կիպի
անլէրին քէնտի եիւզիւ իւզէրինէ տօգունմասը
նը արթըգ հիսս էթմէյէճէք , վէ անրն մինի մի
նի այագլարը արթըգ եիւրիւմէյէճէքլէր իտի :
Թէքրար թէքրար , «Պէն պունա տայանա
մամ . պէն պունա տայանամամ ,» տէյիւ ֆէր
եատ էտէր իտի :

Սայքի տէլի կիպի օլմուշ պու հալինտէ
Նազարէթլիյի զիքր էթտի վէ տէրհալ ֆիք
րի իւզէրինէ պիր նուր տօղտու : «Նազարէթլի
օնու սաղալտա պիլիւր ,» տէտի : Գե՛աշքի վալի
տէմ կէրի կէլէ իտի : Անը պուլա պիլիւր իտի :
Ամմա պուրատա տէյիւ տիր : Շիմտի տահա
կէլմէզ , Պէլքի չօճուգ շիմտի էօլմէք իւզրէ
տիր : Գե՛աշքի եիւրիւյէ պիլսէ իտիմ : Սիւ
րիւնէրէք պիր ազ կիտէ պիլիւրիմ : Թէճրիպէ
էտէճէյիմ : Թէճրիպէ էթմէլիյիմ : Օնա եար
տըմ էթմէք իչիւն պիր շէյ եափաճաղըմ :
Ա՛հ պէնիմ կօկօմ , կօկօմ :

Ստեփանոս մէ՞յուսանէ պիր գարարա կէլ
միշ իտի : Սիւրիւնէրէք պիր ազ կիտէ պիլիւր
իտի : օ տօղտու . լաքին պէօյլէ սիւրիւնէրէք
կիթմէսի քէնտի զա՛աֆընը օլ տէրէճէ աղըր
լաշտըրմըշ իտի քի վալիտէսի սիւրիւնէրէք
կիթմէսինի մէն՝ էթմիշ իտի :

Իւզէրինտէ եաթմագտա օլտըղը 'արիյէթի եիւքսէքճէ թախթա տէօշէմէտէն եաւաշճա աշաղը էնտի: Պու թախթա տէօշէմէ օտանըն պիր քէօշէսինի դափլար վէ ալթը թօփրագ տապան օլարագ՝ պու թախթա տէօշէմէ ֆամիլեա իչիւն գարեօլա իշինի կէօրիւր իտի: Ստեփանոս հէր տէֆ'ա հարէքէթ էթտիյին տէ քէնտիսինին սագաթ սըրթընտա փէք զիյատէ աղըը աճը հիսս էտէր իտի. լաքին տէվամ էթտի վէ նիհայէթ օտանըն գափուսընա եէթիչտի: Ամմա տահա հավլիտէն գափույա գատար էտէճէյի օլ աղըը վէ աճըլը եօլճըլըգ վար իտի: Ֆարզ էտէլիմ քի սօգաղա չըգըլաճագ գափույը աչամասա իտի: Պու միւլահաղա տէհէթլի պիր շէյ իտի: Զէվալլը չօճուղըն ալնընտա իրի իրի թէր տամլալարը հասըլ օլտու:

Պիր գաչ այագ տահա՝ վէ իշթէ սօգագ գափուսընա եէթիշմիշ իտի: Գափունըն զէնպէրէյի աչըգ իտի: Պրիսկիղա տէրտ ու քէտէր իլէ 'աճէլէ կիթտիյինտէ արգասընտան գափունըն զէնպէրէյինի կէչիրմէյի ունութմըշ իտի: Ստեփանոս գափույը գուվվէթլիճէ արգասը իւսթիւ գագտը վէ գափու սըրթ իւսթիւ աչըլտը, վէ Ստեփանոս հէման սօգաղա չըգտը: Պուրատա տուրտու, պիր ազ տիւշիւնտիւ: Սօգաղըն ուճընտա պիր չարչը վար իտի:

“Օրայա կիթմէլիյիմ, անը պուլմալըյըմ. եօգսա ֆուրսաթ կէչմիշ օլաճագ,” տէյիւ տիւշիւնտիւ:

Ստեփանոսըն պուլունտըղը սօդագ էօյլէ տար իտի քի պիրիսի օրթատա տուրաճագ օլսա իքի թարափըն տիվարլարընա տօդունա պիլիր իտի: Փէնճէրէ եօգ վէ քիմէ կէօրիւն մէգ իտի: Չարչընըն նէ՛ թարափտա իտիյինի պիլմէզ իտի: Մուլթլագա տէնիզ թարափընա տօղրու օլմալը տըր տէտի:

Քէնտի քէնտինէ՝ «Պու թարափա տօղրո՞ճ կիտէճէյիմ», տէտի վէ պու իշ իշիւն պիւ թիւն գուվլէթինի թօփլայարագ՝ աղըր աճը հիսս էտէրէք սօդագտան աշաղը սիւրիւ նէրէք կիթմէյէ պաշլատը: Նէֆէս ալմաղա պրագմայան սարը թօզ անը սայքի պօղմագ տա, քիւշիւք չագմագ թաշարը անըն պալ տըրլարընը քէսմէքտէ վէ եագան գավուրան կիւնէշ անըն աշըգ պաշը իւզէրինէ քէմալը շիտտէթլէ վուրմագտա իտի:

Պիրտէն պիրէ տուրտու: Եիւրէյի սըգ սըգ վէ մուճիպի իզթիրապ պիր սուրէթտէ չարփ մագտա, վէ կէօղլէրի գարարմագտա իտի: Լա քին չարչընըն չօգ ուղագ օլմատըղընը կէօրէ պիլիր իտի: Չարչընըն սէսլէրինին կիւրիւլ թիւսիւ զաթէն գուլագլարընա եէթիշիօր իտի: Եօգսա՝ աճէպա քէնտի գուլագլարը՞ մը չընլայօր իտի: Պիր ղայրէթ տահա, վէ փէք իզթիրապ վէ զահմէթլէ պիր ղայրէթ էթտի վէ զէվալլը չօճուգ՝ քէնտիսինի սօդաղըն քէօ շէսինտէ պուլտու: Չարչըյա եէթիշմէյէ մու վաֆֆագ օլմուշ իտի: Իշլէրինտէ չօգ շէյ սա թըլան չատըրլար վար իտի: Պախուսուս պա-

լըգ վար իտի քի պուճնլար չատըրլարըն էօնիւ-
նէ տիգիլմիշ իտիլէր: Վէ չօգ վագըթ էվվէլ
Տիտոսըն քէնտիսինի պիր տէֆ'ա չարշըյա
կէօթիւրտիւլիւնտէ կէօրտիւլիւ շէյլէր խաթ-
ընա կէլտի: Օրատա ալան սաթան չօգ քիմ-
սէլէր վար իտի, ամմա օլ 'աճիպ Նազարէթլի
կիպի պիրիսի եօգ իտի: Թօգ իշինտէ եաթ-
մագտա օլան պու զէվալլը չօճուղա հիշ քիմսէ
տիգգաթ էթմէտի: Պախուսուս պիրիսի պա-
շնտա գօճա պիր պալըգ քիւֆէսի իլէ 'աճէ-
լէ կիտէր իքէն ազ գալտը քի անըն իւսթիւ-
նէ պասաճագ իտի, վէ պու ատէմ տիլէնճի
էավըրլարա գարշը մըրըլտանարագ զազապլէ
պիր գաշ սէօզ սէօյլէտի վէ կէշտի կիթտի:

Ստեփանոսըն փերիշանիյէթի հէր տագիգէ
արթար իտի: Սըրթընտաքի աղըրյա տայա-
նամամագ տէրէճէսինէ կէլմէքտէ իտի: Սու-
օըզըգտան եանմագտա վէ աճըրգտան պա-
յըլմագտա իտի: լաքին եինէ հէր կէշէնէ
տիգգաթլըճա վէ իւմիտ իլէ պագմագտա,
ամմա պու իւմիտի կիթտիքճէ զա'իֆլէշմէքտէ
իտի: Պուճնուճն իւզէրինէ խավֆ վէ տէհշէթլէ
կէօրտիւ քի շէհրին ազղըն վէ եարը եապանի
քէօփէքլէրինտէն իքիսի իւշիւ քէնտի էթրա-
ֆընտա տուրմըշլար վէ քէնտիսինի գօգլա-
մագտա իտիլէր: Տէրհալ աճը աճը պաղըրտը,
վէ գօլըյլէ կէօզլէրինի գափայարագ չըլտըր-
մըշ կիպի, «Վալիտէ, վալիտէ» տէյիւ ֆէր-
եատ էթտի:

Պու իզթիրապը արասընտա պիր քիմսէնին

քէնտիսինէ սէօյլէմէքտէ իտիյինի անլամատը ,
ամմա եօգարը պագտըղընտա , կիւնէշին կէօզ
գամաշտըրըր նուրը իլէ քէնտիսի արասընտա
պիր ատէմին տուրմագտա իտիյինի կէօրտիւ :
Թօղըն իշինտէ եիւզիւ գօյուն եաթմըշ օլան
Ստեփանոսա պու ատէմին պօյը փէք ուզուն
կէօրիւնտիւ : Պունու Ստեփանոս կէօրտիւ ,
լաքին անըն աղլամասընը սուստըրան վէ պու
ատէմէ նէֆէս պիլէ ալմայարագ պիր խավֆ
վէ գօրգու իլէ պագմասընա սէպէպ օլան շէյ
պաշգա շէյ իտի : Օլ էսրար էնկիզ հիւսն վէ
ճէմալ , օլ 'աճիպ , տէրինի կէօրիւր վէ միւշֆիդ
կէօզլէր իտի : Պու ատէմ պաշգա պիրիսի տէ-
յիլ , Յիսուս օլմալը տըր՝ տէյիւ տիւշիւնտիւ :
Կօկօ գուրթուլմըշ իտի :

Ստեփանոս պիր մէսէրրէթ նիտասըյլէ տալ-
րանտը , վէ էլլէրինի պիրի պիրինէ պաղլամըշ
վէ կէօզլէրինի հալա օլ զարիպ զաթըն իւզէ-
րինէ տիքմիշ օլարագ՝ իշիտիլիր իշիտիլմէզ
պիր սէսլէ ,

“Սէն Յիսուս սըն . օ շիֆալարը վէրէն սէն
սին . պիլիրիմ : Սէն պէնիմ Կօկօմը գուրթա-
րա պիլիրսին : Տամտան աշաղը տիւշտիւ . հեր
եհրի գըրըլտը էզիլտի . էօլիւյօր ,” տէտի :

Օլ զարիպ զաթըն կէօզլէրինտէ կիւզէլ պիր
թէպէսսիւմ փարլատը , վէ կէօզլէրինի սէ-
մայա տօղրու գալտըրարագ՝ “էյ սէմա վէ
զէմինին սահիպի ֆէտէր , սանա շիւքը էտէ-
րիմ քի պու շէյլէրի 'ալիմլէր վէ 'արիֆլէր-
տէն խաֆի թուլթուպ՝ անլէրի մա'սուլարա

Եզհար էյլէտին՝ (Մատ. 11. 28) տէտի . վէ սօնրա խօշ վէ միւշֆիգ հէմ տէ Ստեփանոսըն հէր զա՛աֆ վէ գուսուրընը անլայան պիր պագըշլա անա պագտը , վէ էլինի քէմալը լէթաֆէթլէ չօճուղըն պաշը իւզէրինէ գօտու վէ «Սանա իմանընա կէօրէ օլսուն . սէլամէթլէ կիթ ,» տէտի : վէ իշթէ պու միւպարէք տօգունուշլէ Ստեփանոս հէր եօրղուշլըղընըն , աղըրսընըն վէ զա՛իֆլիլինին կէշմիշ իտիլինի հիսս էթտի , վէ քեամիլէն շիֆա պուլմիշ օլարագ սօն տէրէճէ պէօյիւք պիր մէսէրէթ նիտասըյլէ եէրտէն գալգտը :

«Նէ՛ միւպարէք տիր մէրհամէթլիլէր , զիւրա անլէր մէրհամէթէ մազհար օլաճագլար :» Մատ. 5. 7.

ՊԱՊ 5

Գրսա եազ կէճէսի սալքի կէշմիշ , վէ ալ պիր սա՛աթ էվվէլ պաթմըշ , վէ քէվքէպլէր տօնուգլաշմըշ իտի , վէ շարգտա կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ պալղըն վէ կիւկիւն պիր ալտըն . իդ շաֆագ վագթընըն եազըն իտիլինի կէօսթէրմէքտէ իտի : Տէնիզին սուլը իւզէրինտէ սէրին պիր ըիւզկեար էսմէքտէ օլուպ՝ իքի պալըգճը գալըգլարը գարատան էփէյի ուզագտա չալգանմագտա իտիլէր : Պու գալըգլարտան պիրիսինին սահիպլէրի քէնտի աղլալընը գալըղըն իշինէ չէքմէքլէ վէ անլէրի մու՛այէնէ էթմէքլէ փէք մէշղուլ իտիլէր , վէ

աղլար արշըն արշըն գայըղա արնտըգլարը վագըթ անլերտէն սու տամլար վէ տամլար էլմաս կիպի փարլար իտի, վէ աղլարն իչէ-րինտէ պաշգա պիր շէյ տէյիլ, անճագ արա սըրա անլերին կէօղլերինտէ պա'ղը քիւշիւք պալըգլար թուլթուլըլ պուլունուր իտի:

Ատէմլերտէն պիրիսի սօն պալըղը տէնիզէ աթարագ սապրսըգճասընա՝ «Պու կէճէ իչի-միզի արթըգ թէրք էթմէք էյի օլուր», տէտի:

Անըն արգատաշը՝ «Պէն տէրիմ սանա քի պու հավատա պալըգ ավլամաղա չըգմատան իսէ էվտէ գալմագ տահա էյի օլուր: Օլ պիր գայըղա սէսլէ, Սիմոն, պէքքի օնլար պիր շէյ թուլթմըլ տըր», տէտի:

Պիր տէֆ'ա տահա չէքտիքլերինտէ աղըն ուճը էլլերինէ կէլտի, վէ Սիմոն գայըղըն պաշընտա տուրարագ վէ իքի էլլերինի պիր պօրուղէն եափարագ օլ պիր գայըղա սէս վերտի: Տէր հալ պայղըն պիր սէսլէ ճէվապ վէրիլտի:

Սիմոն քէնտի սաղլամ ագ ճիյէրլերինին պիլթիւն գուվլէթիյլէ՝ «Պիր շէյ թուլթա պիլ-տինի'զ մի», տէյիլ պաղըրտը:

«Խօյր» տէյիլ ճէվապ կէլտի:

Անդրէաս իսմինտէ օլան օլ պիր արգատաշը՝ «Տէտիյիմ կիպի տիր. հայտէ, եէքէնի աչալըմ տա էվին եօլընը թուլթալըմ: Շէհրին եագընընտա պուլունան գօյա աթալըմ աղը: Պաշգա եէրտէ պիր պալըգ գանատը պիլէ պուլունմատըղը վագըթ օրատա աղ տօլուսը թուլթարըղ», տէտի:

Պէօյլէ տէր տէմէզ լէնկէրի չէքտիլէր, վէ
գայըղըն գանատը օլան պէօյիւք եէլքէնի աշ-
տըլար: Եէլքէն ըիւզկեարը իչինէ ալտըղը կիպի
գայըգ սուլըն իւսթիւնտէ եաղ կիպի ադըպ
կիթմէյէ պաշատը, վէ իքիսի տէ գըշտա օթուր-
տըլար, վէ Սիմոն տիւմէն եէքէսինի թուրթտու:
Վէ՝ «Օլ պիրլէրին նէ էթաիքլէրինի կէօրէ
պիլի՛ր մի սին», տէյիւ սիւ՛ալ էթտի:

Անդրէաս ճէվապէն՝ «Անլէր տախի եէլքէն
աշըյօրլար», տէտի:

Սիմոն՝ «Անլէր տէ եօրղուն տըրլար», վէ
սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «պու կէճէ չալը-
քպ զահմէթ չէքէր իքէն նէ՛ տիւշիւնմէքտէ
իտիյիմի պիլի՛ր մի սին», տէտի:

Անդրէաս ճէվապէն՝ «Նա՞սըլ պիլէ պիլի
իտիմ. սէն զաթէն փէք աղ սէօյլէտին. վէ
սէնին չօգ սիւքիւթ տուրման 'աճա'իպ տիր,
շիւնքի սէն էքսէրիյա չօգ սէօյլէրսին», տէտի:

«Պիւթիւն կէճէ Նազարէթլի հազգընտա
տիւշիւնմէքտէ իտիմ, տէտի Սիմոն: Շիմտի պա-
լըգ թուրթսագ թուրթմասագ ումուրըմտա տէ-
յիւ: Անըն եանընտա պուլունմաղա փէք արղու
էտիյօրըմ: Անըն եափտըղը 'աճա'իպ շէյլէր
իւզէրինէ տիւշիւնմի՛ւշ մի սին: Պէլքի զարիպ
վազըթլարտա եաշայօրըզ: Պէլքի պալըգ ա-
վընը վէ հէր շէյի թէրք էթմէք փէք էյի օ-
լուր», տէտի:

«Պալըգ ավընը թէ՛րք էթմէք մի. օնու
նա՞սըլ էտէ պիլիրիզ», տէտի Անդրէաս:

Օլ պիրի ճէվապէն՝ «Նի՛շիւն. էփէյի շէյի՛-

միշտ վար, վէ արթար պիլէ. պաղ շիմտի էյի մահսուլ վէրիւր, վէ գատընլար տա իտարէճի տիրլէր: Փարայա միւհթան տէյիլ իզ: Էկէր պալըգ ավընա կիթմէյի թերք էտէճէք օլտագ պիւթիւն վագըթ անըն իլէ պուլունա պիլիւրիզ,՝ տէտի:

«Ամմա պիրատէր, պագալըմ օ պիղի իսթէ՞ր մի,» տէտի Անդրէաս:

«Էկէրչէք, պիլմէմ. ամմա զանն էտէրիմքի ատէմէ միւհթան տըր: Պու սօն վագըթլարսա անըն 'ալէյհինտէ գուլագտան գուլաղա պիր ֆըսըլթը վար: Օ նէ՛ ֆէրիսիլէրտէն նէ տէ 'իւլէմատան տըր: Վէ տօղրուսընը տէյէրէք օնլարըն գանուլարընըն վէ 'ատէթլէրի նին պիր չօղընը պէր թարաֆ էտիյօր,՝ տէտի:

Անդրէաս տիւյիւնէրէք՝ «Յովհաննէսին օնուն իչիւն նէ տէտիյինի պիլիւրիմ: Իքի տէֆ'ա տէտի, վէ պէն գուլագլարըմէ իչիթտիմ: Պիր տէֆ'ա Յորդանանտա վաֆթիզ օլմասընտան էվվէլ, պիր տէֆ'ա տա սօնրա իտի: Տէտիյի տէչու իտի: «Իլթէ . . . Ալլահըն Գուզուսը՝» (Յովհ. 4. 29): Յովհաննէս անըն Գրիստոս իտիյինէ ինանըյօր: Պէլքի պալըգ ավընա կիթմէմէք հագգընտա սէօյլէտիյին տօղրու տըր: Սիմոն, էկէր վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսին տէտիյի տօղրու իսէ, վէ օ հագիգաթէն Բրիստոս իսէ՝ օ նէրէտէ պուլունուրտա պիղ տէօրատա պուլունմալըյըզ: Շիմտի Յովհաննէս հապստա եաթըյօր, վէ օրատա նէ՛ օլանաղընը պիլմէյիզ: Ալլահ վէրէ տէ մէլիք Հերով-

դէս Մու'ալլիմ իւզէրինէ կէօզիւնիւ տիք-
մէսէ," տէտի :

Սիմոն քէմալ ը իշթիյագլէ "Ամին" տէտի :

Պուկտան սօկրա իքիսի արասընտա պիր ազ
վագըթ պիր սիւքիւթ հիւքմ սիւրտիւ, վէ
պու սիւքիւթ արգատա տիւմէնին մա"ի սու
իւզէրինտէ հասըլ էթտիյի քէօփիւքլէրին ֆը-
շըրթըսըյլէ իզալէ օլունուր իտի : Շիմտի հէր
տագիգէ շաֆագ սէօքմէքտէ իտի, վէ թու-
լու' ը շէմին պիւթիւն ճէլալ ու շէրէֆի շար-
գի ուֆուգտա պուլունան պէօյիւք վէ եէշիւ
պայըրլարըն արգասընտա կէօրիւնմէքտէ իտի :
Օլ պայըրլարըն էօնիւնտէ՝ սապահ սիսինին
իշինտէն օլ կիւզէլ կափառնայում շէհրինին
գուլէլէրի վէ տիվարլարը տօնուգ պիրթարզ-
տա կէօրիւնիւյօրլար իտի :

Գայըզլար գըյըյա եանաշտըզլարընտա օ-
րատա չօգ ճէմա'աթըն թօփլանմըլ օլտըզլարը
վէ պա'զըլարըն գայալար իւզէրինէ օթուր-
տըզլարը՝ պաշգալարըն էօթէտէ պէրիտէ կէ-
զինտիքլէրի միւշահէտէ օլունույօր իտի : Պու իսէ
ղարիպ պիր շէյ տէյիլ իտի, զիրա կիւն ըսըն-
մազտան իշլէրինի պիթիւմէք իշիւն հէր քէս
էրքէն գալգամաղա ալըշմըլ իտի : Պու ճիւմլէ
իլէ օրայա օլ գատար չօգ քիմնէլէրի ճէլպ
էտէն շէյ՝ պալըգ գայըզլարընըն իսքէլէյէ
կէլմէքտէ օլմալարընտան զիյատէ պիր շէյ իտի :

"Շու դալապալըղը կէօրիւյօր մը սըն : Անըն
սէպէպի նէ՝ տիր," տէյիւ սիւ"ալ էթտի
Անդրէաս :

Սիմոն պիր տագիգէ սիւքիւթ տուրտու,
վէ սօնրա քէմալը շէվգլէ՝ «Օ տըր . Մու'ալ-
լիմ' աիր . վէ ճէմա'աթ անը տիկլէմէք իչիւն
անըն եանընա թօփլանմըշ տըր . հայտէ 'ա-
ճէլէ էտէլիմ'» տէյիւ ճէվապ վէրտի : վէ
շիմտի գըյըյա չօգ եաղլաշմըշ օլտըգլարընտան
սույա աթըլտը վէ գայըղը արգասընտան չէք-
տի վէ անը գըյըյա պաղլատը . վէ Անդրէաս
տահա աղըրճա անըն արգասընտան կիթտի :

Պու էսնատէ օլ գայըգ տախի չօգ կէրիտէ
պուլունմատըղընտան վէ պօշ օլտըղը իչիւն
խաֆիֆ օլտըղընտան իսքէլէյէ եէթիշտի , վէ
անըն իչինտէ պուլունան ատէմլէր աղլարընը
չէքտիլէր վէ գարայա չըգտըլար :

Յիսուս Սիմոնը վէ Անդրէասը վէ օլ պիրլէ-
րինի , վէ պիւթիւն կէճէ չալըշտըգտան սօնրա
գայըգլարընըն պօշ օլտըգլարընը կէօրտիւ-
յիւնաէ՝ Սիմոնըն գայըղընա կիրտի , վէ գը-
յըտան պիր աղ աչըլմասընը անտէն ըճա
էթտի , վէ օթուրարագ գայըգտան ճէմա'ա-
թա թա'լիմ' էտէր իտի :

Պու գատուր 'ասըլար էվվէլ՝ օլ եաղ սա-
պահընտա անըն տէտիքլէրինի պիլէմէյիզ . լա-
քին Ալլահըն շէյլէրի հագգընտա սէօյլէտիյի-
նի պիլիրիզ : վէ օրատա օլ պէօյիւք եէլքէ-
նին կէօկէսի ալթընտա օթուրտըղընտա՝ քէն-
տիսինի միւսթէմի'լէրինտէն այըրան սու իւ-
զէրինտէն անըն սէսի պէրրագ վէ թաթլը պիր
սուրէթտէ իչիտիլիր , վէ գանայան չօգ եիւ-
րէքլէր շիֆայա նա'իլ օլուր , չօճուգլար քէն-

տի մինի մինի էլլերինի անա տողրու ուզատըր , վէ հօլիւմէն զիյատէ գուլվէթլի օլան մուհապպէթ՝ քէմալը հիւսն վէ գուտրէթլէ չօգրուհլարտա հասըլ օլուր իտի :

Թամամ սուլըն քէնարընտա տուրանլար աւրասընտա իքի գատընլար օլուպ՝ պունլարտան պիրիսի քէնտի գուճաղընտա կիւլ կիպի պիր մա՝սուլմ թաշըմագտա վէ եանլարընտա տալի՝ սըրմա սաչլը վէ գարա կէօղլիւ թագրիպէն օն տէօրթ եաշընտա պիր չօճուգ վար իտի : Յիսուս քէլամընա խիթամ վէրտիքտէ՝ պու չօճուգ անըն էլլերինէ սարըլարագ վէ մէլէք սիմասը կիպի պիր սիմա իլէ անա պագարագ՝ «Սէնի սէվէրիմ», եա շիֆալար վէրէն, սէնի սէվէրիմ» տէտի :

Պու չօճուգ Ստեփանոս իտի :

Շիմաի Մու՝ալլիմ ճէմա՝աթա սէօյլէմէյէ խիթամ վէրտիյինտէ գայըգտա Անդրէաս իլէ պէրապէր քէնտի եանընտա պուլունան Սիմոնա տէօնտիւ վէ՝ «Էնկինէ աչըլպ աղլարընըղը ալ իչիւն աթընըղ» (Ղու. 5. 4) տէտի :

Սիմոն անա ճէվապէն՝ «Եա Մու՝ալլիմ, պիւթիւն կէճէ չալըշտըղ իսէ տէ, պիր շէյ թուլթամատըղ . լաքին սէնին սէօղլիւնլէ աղը աթայըմ՝ տէտի : վէ պունու եափտըղլարընտա քիւլլիյէթլի պալըգ շէվիրտիլէր, վէ աղլարը եըրթըլմաղլէ, կէլիպ քէնտիլէրինէ եարտըմ էթմէլէրի իչիւն, տիկէր գայըգտա օլան օրթագլարընա իշարէթ էթտիլէր . անլէր տախի կէլիպ գայըգլարըն իքիսինի պաթմագ

տէրէճէսինէ տէք տօլտուրալար : վէ Սիմոն Պետրոս պունու կէօրմէքլէ , Յիսուսըն տիղլէլինէ տիւշիւպ՝ Եա Բապպ , պէնտէն ալրըլ , դիրա պէն կիւնահքեար ատէմ իմ՝ տէտի : Զիրա պալըզլարըն ավլանըշընտան տօլայը օ վէ պէրապէրինճէ օլանլարըն ճիւմլէսի . . . հայրէթէ տիւշտիւլէր . վէ Յիսուս Սիմոնա՝ Գօրգամա , պունտան պէօյլէ ինսան ավճըսը օլաճագսըն՝ տէտի : վէ դայըզլարը գարայա շէքտիքտէն սօնրա հէր շէյի պրագըպ՝ անըն արտը սըրա կիթտիլէր” (Ղու. 5. 5—11) :

Թէքրար կէճէ օլտու վէ սէլամէթ հիւքմ սիւրտիւ : Տաղլար իւզէրինտէ օլ եալընըզճա կէզմէքտէ օլան պէքճիտէն աշաղըտա պուլու նան շէհր սէպլթ կիւնիւ ըշդզլարըյլէ փարլամագտա տըր : Կիւնէշ պաթտըղընտա սինաղօղըն տամը իւզէրինտէն պօրուըն լաթիֆ սէտասը ըահաթ կիւնիւնիւ ի՛լան էյլէմիշ իտի : Ազ պիր միւտտէթ իշիւն իշլէր թէրք օլունմըշ , քէօյլիւլէր թարլալարտա չալըմագտան ֆարիղ օլմուշլար , տիւքքեանլար վէ չատըրլար գափանմըշ , վէ պալըզճը դայըզլարը իսքէլէլէրտէ եաթմագտա իտի :

Սա՛աթլար կէշէր , շէհր ըահաթ ույուր , վէ եալընըզճա էօթէ պէրի կէզլինմէքտէ օլան օլ զաթ եօրուլմագսըզըն կէօղլէրինի եօգարը կէօյէ տօղըու գալտըրմըշ օլարագ կէզմէքտէ իտի : Պու զաթտան աշաղըտա տիւնեա կիւնահլէ , փէրիշանիյէթլէ վէ ճէհալէթլէ տօլու օլարագ տուրմագտա , վէ օլ զաթտան եօգա-

ըրտա Ալլահ, ու Զաթը ճէլիլ իսէ Ալլահ իւն տիւնեա արասընտա հէր իքիսինի պիրի պիրինէ պիրլէշտիրէն պիր վասըթա հալինտէ պուլունմագտա իտի :

ՊԱՊ 6

Քիթապը օգույան՝ ու օն սէքիզ տու'ալարը անլէրին մէ'ալ վէ մա'նասընը անլամագճասընա օգումը պիթիրմիշ, ատէմլէր սինաղօղտա քէնտի եէրլէրինտէ ու տու'ալարը քէմալը հիւրմէթ վէ տիգգաթլէ տիկլէմիշլէր, վէ տիւյանէթքեարանէ ամինլէրլէ եանգօ վէրմիշլէր իտի : Գաֆէսին ու պիր թարաֆընտա գաթընլարըն վէ չօճուգլարըն օթուրմըշ օլտըղլարը մահալտէ զապթ վէ թէսքին էտիմիշ պիր ֆըշըրտը վար իտի : Սինաղօղ խընճախընճ տօլու իտի : պա'ղըլարը պյագտա տուրուրլար, վէ պաշգալարը տիվարըն տիպինտէ չէօմէլիրլէր իտի : Հազըր պուլունանլարըն չօղլարընա տու'ալարըն վէ մէզմուրլարըն սէտասը զարիպ կէլիր իտի : անլէր սինաղօղըն պինա օլունմըշ օլտըղը կիւլ ըէնկինտէ վէ պէյաղ մէրմէր թաշլարը կէօրմիշլէր վէ հայրան գալմըշլար իտի իսէ տէ, սինաղօղտա ասլա հազըր պուլունմամըշլար իտի : Լաքին պու կիւն եէր պուլուպ իշէրի տօլա պիլէն կէլմիշ վէ պէօյիւք պիր զալապալըգ ճէմ' օլմուշ իտի : զիրա պէօյիւք միւ'ճիգէլէր իճրա էտէնին օրատա պուլունանճաղը հէր թարաֆա եսյըլմըշ, վէ 'իպատէթ

իշխան 'ատէթ իւզրէ օրայա կէլմէյէնլէրտէն չօգլարը՝ հէմ անը կէօրմէյէ մէրադ էտէրէք՝ հէմ տէ պէլքի եէնի պիր միւ՛ճիղէ իճրա էտէր իւմիտիյլէ սինաղօղա տօլմուշլար իտի ։

Եէհուտի գարըլարը Եէհուտի օլմայան գաւրըլարա եան եան պագարլար իտի ։ Պուշլար չօճուգլարընը էթէքլէրինէ սարմըշ օլարադ իշէրի տօլմուշլար, վէ հէր շէյի կէօրմէք իշխան էն էյի եէրլէրի զապթ էթմիշլէր իտի ։

Գարըլարտան պիրիսի գօնշուսընըն գուլաղընա ֆըսըլտայարադ՝ «Տինսիղլէր, Օնլարըն պուրատա նէ՞ իշի վար. էկէր պու ատէմ Մեսիա իսէ՞ օ օնլար իշխան տէյիլ,» տէտի ։

Վէ շիմտի ճիւմլէ տու՛ալար աղըզտան սէօյլէնմիշ, վէ կէրէք շէրի՛աթտան կէրէք փէյլա մպէրլէրտէն թա՛եին օլունան ֆըգրալար օգունմըշ օլարադ հիւքմ սիւրէն սիւքիւթ վէ ինթիգար էսնասընտա պէօյիւք Հէքիմ կէօրիւնտիւ, զիրա ճէմա՛աթա սէօյլէմէսի իշխան 'ատէթ մուճէպինճէ քիթապը օգույան զաթթաւա ֆընտան տա՛վէթ օլունմըշ իտի ։ Հէր կէօղանա տիքիւմիշ իտի, վէ քէմալ ը հիւքիւմէթլէ իլահի վէ միւ՛էսսիր հագիգաթլարը սէօյլէտիյինտէ՝ քէնտի եիւզիւնտէ փարլայան սէմափի նուր՝ հուզուրընտա պուլունան գարանլըգ գալպլէրէ թէ՛սիր էտէր իտի ։ Ճիւմլէսի քէմալ ը տիգգաթ վէ սիւքիւթլէ սայքի անըն քէլամլարընը եուտարլար իտի, զիրա օլ քէլամլար րապպիլէրին մա՛նասըզ վէ ֆա՛խտէսիղ քէլամլարընտան քեամիլէն ֆարգլը իտիլէր ։

Չօճուգլար պիլէ՝ անրն քէլամլարընը անկլա-
մատըգլարը հալտէ՝ օլ մուհապպէթլէ տօլու
օլան գալպտէ մէվճուտ օլան 'աճա'իպ գուվ-
վէթի հիսս էթմիշէր, վէ քէմալ ք սիւքիւնլէ
անրն ճալիպ կէօզլէրինէ պագա գալմըշլար ի-
տի: Հիւքմ սիւրէն պու մուգատտէս սիւքիւթ
պիրտէն պիրէ իզալէ օլունտու. պիր ատէմ
եէրտէն սըշրատը վէ «Պրագ՝ սէնին պիզիմ
իլէ նէ՝ իշին վար, էյ Նազարէթլի Յիսուս,
պիզի հէլա՞ք էթմէք իշիւն մի կէլտին. սէնին
քիմ իսիյինի պիլիրիմ, սէն Ալլահըն Մու-
գատտէսի սին», (Մար. 1. 24) տէյիւ հէյ-
պէթլի թարգտա պաղըրտը:

Տէր հալ ճիւմլէսի ալթ իւսթ օլտըլար, գա-
տընլար պաղըրշըրլար վէ չօճուգլար աղլարլար
իտի, վէ ատէմլէր այաղա գալգարագ՝ «Անտէ
Նափաք բուհ վար, մագտիսի մուրտար էթտի.
տըշարը չըգարըն շունու, տըշարը», տէյիւ
նիտա էթտիլէր:

Լաքին Յիսուս պիր սէօզլէ կիւրիւթիւյիւ
թէսքին էթտի, վէ զաթէն իքի իւշ զայյուր
քիմնէլէրին թութմըշ օլտըգլարը նափաք բուհ-
լը ատէմէ տէօնէրէք՝ «Սիւքիւթ էյլէ, վէ ան-
տէն չըգ», (Մար. 1. 25) տէտի:

Ատէմ եիւքսէք սէսլէ պաղըրարագ վէ
զիյատէսիյլէ սարալլարագ տիւշտիւ վէ եէրտէ
եուվարլանըր իտի, Լաքին ճիւմլէսինէ մուճիպ ի
թէ՛աճճիւպ օլարագ պիր աղ սօկրա բահաթ
վէ 'ագլը պաշընա կէլմիշ օլտըղը հալտէ ա-
յաղա գալգտը:

Մօկրա ճէմա՝ աթ սալը վերիլտի, վէ կէօր-
տիւքլէրի 'աճիպ շէյ իւղէրինէ սէօյլէշէրէք
կիթտիլէր, զիրա օլ ատէմի անլէրտէն չօգ-
լարը թանըրլար իտի:

Ոլ կիւնիւ ախշամլայըն Ստեփաննոս վալի-
տէսինէ՝ «վալիտէ, պօրու չալընտը վէ կիւն
պաթմըշ, կիթմէյէճէք մի իզ. պու Յիսուսը
թէքրար թէքրար կէօրմէյէ փէք արզու էտէ-
րիմ», տէտի:

վալիտէսի ճէվապէն՝ «Ստեփաննոսըմ, սէ-
նին իլէ սէվինէրէք կիտէճէյիմ, զիրա տօղ-
րուսը պու ատէմ կիպի հիշ պիրիսի սէօյլէմէ-
միշ տիր. պունուկէ պէրապէր պէն օլ խու-
սուստա օլ դատար շաշմըշըմ քի, պանա ըիւ"յա
կիպի կէլիյօր, օլա պիլի"ր մի քի սէն կէրչէքտէն
էյի վէ գուվվէթլի պիր հալտէ սին», տէտի:

Ստեփաննոս շաղ վէ մէսրուր պիր թէպէս-
սիւմլէ՝ «էվվէթ, վալիտէմ, կէրչէք տիր. Պադ-
նա՛սըլ սըշրայա պիլիրիմ. վէ արգամ հիշ
աղըրմազ, վէ պադ վիւճուտիմ նա՛սըլ տիրի
վէ սաղլամ տըր: Ա՛հ. վալիտէմ, նա՛սըլ շաղ
ու մէսրուր վէ միւթէշէքքիր օլտըղըմըղը 'ա-
ճէպա անա նէ՞ եօլտա պէյան էտէ պիլիրիզ:
Ոլ միւտհիշ կիւնտէ պէն թօզ իչինտէ եաթ-
տըղըմ վազըթ պանա՝ «Սէլամէթլէ կիթ»
տէտիյինտէ, վէ պէն հէր նէ գատար զիքը
էտէ պիլիր իսէմ՝ իլք տէֆ'ա օլարադ սըշրա-
յըպ այաղա գալգտըղըմտա, վալիտէմ, պէն
անճադ անըն այագլարընա սարըլտըմ վէ ընչ-
գըրարադ աղլար իտիմ, վէ մէսէրրէթ վէ

հայրէթիմտէն պիր սէօղ սէօյլէյէմէզ իտիմ։
Սօնրա պէն տահա պանա նէ վագը՝ օլտըղընը
էյիճէ պիլմէզտէն օ կիթտի, վէ հէր քէս կէօզ-
լէրինի պէնիմ իւղէրիմէ տիքիպ պանա սիւ-
ալլէր էտէրլէր, վէ պաշգալարը կէօրմէք իչիւն
գօշարլար իտի։ Վէ սօնրա, ահ սօնրա, վալի-
տէմ, պէն սօգագտան աշաղը գօշտում, վէ
պանա էօյլէ կէլիյօր քի պիր տագիգէտէ քէն-
տիմի սէնին վէ Ադդանըն եանընտա պու-
տում,” տէտի։

Վալիտէսի սէօզիւնէ տէվամլէ՝ “Էվվէթ,
պիզ զանն էթտիք քի քիւչիւք Կօկօ էօլիւ-
յօր, էօյլէ սէսսիզ սէտասըզ եաթըյօր իտի,
վէ իշթէ պիրտէն պիրէ հապլի դափուսը սըրթ
իւսթիւ աշըլտը վէ սէն գօշարագ տէյիլ՝ սայքի
ուշարագ չօճուղըն եաթտըղը եէրէ կէլտին։
Ստեփանոսըմ, սէնի թանըյամատըմ, վէ սէն՝
Կօկօ գուլթօկտու, վէ պէն էյի իմ,” տէյիւ
նիտա էտինճէյէ տէք պիր բուհ կէօրիւյօրըմ
զանն էտիյօր իտիմ,” տէտի։

Ստեփանոս ճէվապէն՝ “Կօկօ էյի իտի,
տէյիլ մի,” տէտի։

Պրիսկիղա՝ “Էվվէթ, պիւթիւն պիւթիւն
էյի իտի։ իւսթիւնտէ պիր պէրէ պիլէ գալ-
մատը, ա՛հ, նէ՛՝ աճա՛րպ,” տէտի։

Ստեփանոս պիր աղ սիւքիւթ տուրտըզ-
տան սօնրա, “Վալիտէ, հայտէ կիտէլիմ վէ
գօնշըլար արասընտա խասթալար պուլալըմ,
վէ անլէրէ խապէր վէրէլիմ, Գալպի միւնքէ-
սիր օլանլարա շիֆա վէրմէք, վէ էսիրլէրէ՝

հիւրընդունութի, վէ քէօրէրէ՝ կէօղէրին աչըւմասընը ի՛լան էթմէք՝ (Ղու. 4. 18) իչիւն կէօնտէրտի տէտիյինի պիլիը սին : Պու սէօղէր թամամ անըն սէօյլէտիյի սէօղէր տիր : Պէն օլ սէօղէրի ունուտամամ. վէ էկէր, վալիտէմ, պոււնուն իչիւն կէլտի իսէ, պու խըզմէթինտէ անա եարտըմ էտէրսէք քէնտիսինէ հէր շէյտէն զիյատէ խօշ օլմայաճագ մը,՝ տէտի :

«Տօղրու սըն, օղլըմ, անկլայօրըմ քի տօղրու սըն : Կիտէլիմ :» վէ չարչապըգ պիւրիւյիւնէ պիւրիւնէրէք վէ էվին գափուսընը էյիճէ էօրթէրէք Ստեփանոս իլէ եօլա չըգաը :

Ստեփանոս պիր գափու էօնիւնտէ տուրաւրագ՝ «Պուրայա օղրամալը իղ,» տէտի :

Պրիսկիդա, «Էվլէթ, պուրատա քէօր պիր ատէմ սաքին օլուր,» տէտի :

Գափույը չալտըլար, վէ իչէրիտէն պիր սէս «Պույուրընըղ» տէյիւ ճէվապ վէրտի : Գափույը եիթէրէք իչէրի կիրտիքլէրինտէ քէնտիլէրինի քէնտի էվլէրինին հապլիսինտէն զիյատէ փէրիշան պիր հապլիտէ պուլտըլար, զիրա պու հապլինին տապանը չամուր վէ սաման իլէ գապա սապա սըվանմըչ, պիր գաչ քէչի վէ գօյուն օրատա էօթէտէ պէրիտէ կէզինիր, վէ օն օն իքի թավուգ եիւքսէքճէ պիր եէրտէ գօնմուշլար իտի :

Տիվարըն գարչըսընտա պաչընը տիղլէրի իւզէրինէ էյմիշ վէ էսքի փիւսքիւ ըուպասը իչինէ սըգըճա սարըլմըչ օլարագ պիր ատէմ օթուրմագտա իտի :

Ստեփանոս պէրրագ սէսիյլէ «Սէլամ սա-
նա» տէտի :

Պու սէսին իւզէրինէ զէվալլը ատէմ քէնտի
գապա սաչլարլէ էօրթիւլիւ պաշընը եօգարը
գալտըրտը, վէ եիւզիւնիւ դափույա տօղրու
չէվիրէրէք՝ պօղուգ պիր սէսլէ՝ «Սէն քիմ
սին», տէտի :

«Պէն թիւմաքըսըն օղլու Ստեփանոս ըմ.
վալիտէմ իլէ պէրապէր կէլտիմ քի սէնի պէօ-
յիւք Հէքիմէ կէօթիւրէլիմ : Սէնի պու քէօր-
լիւյիւնտէն Օ գուրթարըր» :

«Խայր, պէնի զէվգլէնիյօրսըն : Պէնիմ
կէօղլէրիմ աթէշ քէսիլմիշ գըփ գըրմըղը տէ-
միրլէ եագըլմըշ տըր : սէն պիլմէյօր սըն : Պէ-
նիմ կէօղլէրիմ պաշըմըն իչինէ չէքիլիպ պիւ-
զիւլմիւշ տիր : Գիմսէ պէնի էյի էտէմէզ»
տէտի ատէմ ահ ու ֆիղանլէ :

Ստեփանոս՝ «Սէն պու ատէմին գուվվէ-
թինի պիլմէզ սին», տէտի վէ սօնրա քէ-
մալ ը չէվգլէ քէնտիսինին վէ քիւչիւք Կօկօ-
նըն շիֆա պուլմալարընըն 'աճա'իպ հիքեա-
յէսինի սէօյլէտի :

Լաքին ատէմ աճագ ահ ու ֆիղան էթտի
վէ քէնտի փաչավրալարը իչինէ տահա զիյա-
տէ սըգը սըգը սարընտը :

«Կէլ, կէլ, չապըգ օլ» տէտի Ստեփանոս :

Ատէմ պօղուգ պօղուգ «Սէն տէ չօճուգ
տա՝ կիւնահսըզ մա'սուլար իտինիզ. ամմա
պէն. պէն քիմ իմ քի պիրիսի պանա շիֆա
վէրէճէք : Պէն իլահլարտան վէ ինսանլարտան

լա՞նէթ օլունմըշըմ: Պէնիմ իչիւն էօլմէք հէփ-սինտէն էյի տիր,” տէտի:

Ստեփանոս ատէմին պու պիւթիւն սէօղլէ-րինտէն պիր շէյ անլամայարագ սապրսըճա-սընա “յօայր, պիզիմ էյի գօնշըմըզ, սէն կէլ-մէլի սին,” տէյիւ ֆէրեատ էթտի, վէ տէրհալ ատէմէ տօղրու գօշտու, անըն էլինտէն թութ-տու վէ եավաշճա չէքտի:

Ստեփանոսըն եումշագ մա՛սումանէ փար-մադլարընըն տօգունուշընտա, պէլքի սէնէլէր-տէն պէրի անըն հիսս էթտիյի պու իլք տօս-թանէ տօգունմատա՝ պիր շէյ վար իտի քի ատէմին ըուհընտա օլան մանի՛լէրի, էվիլէթ, սէնէլէրին ’այպ վէ ’արընտան վէ չէքտիյի ճէֆալարտան հասըլ օլան մանի՛լէրի պէր թա-րաֆ էթտի, վէ ատէմ եիւզիւնիւ էլլէրիյլէ էօրթէրէք եիւքսէք սէսլէ աղլատը, վէ Ստե-փանոս հալա անըն եանընտա տուրմագտա օլ-տըղընտան անըն հալ ը փէրիշանընը կէօրէրէք մա՛սումանէ ըուհը իզթիրապա տիւշար օլտու:

Շիմտի թէքրար ատէմէ տօգունարագ “կէլ” տէտի, վէ պու տէֆ’ա զէվալլը ատէմ օթուր-տըղը եէրտէն գալգտը վէ էլլէրինի ուզատա-րագ էօթէյի պէրիյի եօգլար իտի:

Ստեփանոս մէսէրրէթլէ “Պէն սէնին էլին-տէն թութաճաղըմ,” տէտի, վէ ատէմին ու-զաթմըշ օլտըղը էլլէրին պիրիսինի թութտու, վէ պէօյլէճէ իքիսի եօլա չըգտըլար, վէ Պրիս-կիղա անլէրին արգասընտան կիտէր իտի:

Զէվալլը ատէմին եիւրէյինտէ զարիպ պիր

իւմիտ հասըլ օլմաղա պաշլամաղլէ թիթրէր պիր սէսլէ “Անըն նէ՛րէտէ պուլունտըղընը պիլի՞ր մի սին,” տէյիւ սիւ”ալ էթտի:

Ստեփանոս ճէվապէն՝ “Խայր, լաքին անը պուլաճաղըզ,” տէտի: Սօնրա էպէտի հագի-գաթըն նակեահի պիր նուրըյլէ՝ “էկէր պիզ անը հագիգաթէն արզուլէյիպ արայաճագ օլուր իսէք, մութլագա անը պուլաճաղըզ,” սէօզիւնիւ ’իւսվէ էյլէտի:

Օլ վագըթ Պրիսկիզա՝ “Սինաղօղտա գաւրըլարըն պիրիսինտէն իշիթտիմ քի պալըգճը Սիմոնըն էվինտէ միւսաֆիր իմիշ: Սիմոնըն էվի տէնիզէ եագըն տըր: Նէ՛րէտէ օլտըղընը պիւլիրիմ,” տէտի:

Վէ օրայա տօղրու կիտէր իքէն տար սօգագլարտա չօգ քիմսէլէրին տօլմուշ օլտըզլարընը կէօրտիւլէր: Պունլար եաթագլար իւզէրինտէ եաթմըշ զէվալը վէ պիշուրէ խասթալարը կէօթիւրիւրլէր իտի քի՝ պու խասթալար ինսան ճինսինէ մա՛լիւմ օլան հէր նէվ՝ մախուֆ ’իլլէթլէրտէն ’ազապ չէքմէքտէ իտիլէր: պաշգալար ա՛մալարա տէլալէթ եախօտթօփալ քիմսէլէրէ եարտըմ էտէրլէր, վէ աղըր աղըր անլէր իլէ կիտէրլէր իտի: Վէ կիթտիքճէ արթըպ չօղալան ղալապալըգ իլէրիլէտիքճէ քէնտի եաթագլարը իւզէրինտէ ’ազապ չէքէնլէրին ինիլթիսի, մէճնուն քիմսէլէրին պաղըրըպ չաղըրմասը վէ խասթա չօճուգլարըն աղլայըշը ’ազիմ պիր սէֆալէթ մագամը թէշքիւ էտէրլէր իտի:

Պրիսկիդանըն տէտիյի իւզրէ Սիմոնըն խանէսի տէնիզ Թարաֆընտա իտի : Պու խանէ պէօյիւք տէյիլ իտի իսէ տէ իքի գաթտան 'իպարէթ հէր վէճհլէ ըահաթ պիր խանէ իտի : Էվլէրտէ 'ալէլ 'ուսուս պուլունան հապլի եէրինէ ալ չադ սէտտլէրէ Թագսիմ օլունմը Քիւչիւք պիր պաղչէ Թա տէնիզ քէնարընա գատար կիտէր իտի : Պաղչէտէ պուլունան իքի իւլ ա'լա ինճիր աղաճլարը խօշ պիր կէօլկէ պրազըրլար , վէ կիւլլէր , զադգուսլար վէ զանպաղլար օրասընը լաթիֆ վէ խօշ գըլարլար իտի : Պետրոս տախի Թէսմիյէ օլունան Սիմոն , զէվճէսի , գայն վալիտէսի , վէ քէնտի պիրատէրի Անդրէաս պիրլիքտէ պուրատա սաքին օլուրլար իտի : վէ Յիսուս տախի Կափառնայուստա պուլունտըր վազըթ պուրատա միւսաֆիր օլուր իտի :

Պու սէպթ կիւնիւ ախշամը պու Ֆամիլեսա քէնտի սէվկիւկիւ միւսաֆիրլէրի իլէ պիրլիքտէ պաղչէտէ օթուրմագտա վէ սէրին հաւա իլէ մահզուզ օլմագտա վէ եաւաշ սէսլէ սէյլէշմէքտէ իտիլէր : Օլ կիւնիւ Էֆէնտի անլէր Էլիւն տախի պէօյիւք շէյլէր եաւիմը իտի : վալիտէ շիտտէթլի պիր հիւսմատան ԹուԹուլմը իտի , վէ սինաղօղտան 'ավտէթինտէ Յիսուսա խապէր վէրիլտիքտէ օ անըն էլինտէն ԹուԹմը վէ այաղա գալտըրմը , վէ տէր հալ հիւսմասը տէֆ' օլմուլ վէ գալգըպ անլէրէ խըտմէթ էթմէյէ մուգթէտիր օլմուլ իտի : Մատ. 8. 14, 15 :

Իմտի Յակոբոս վէ Յովհաննէս տախի անլէր իլէ պիրլիքտէ օլարագ օթուրտըրլարը վէ

սէպլթ կիւնիւ սէլամէթիյէ մահգուզ օլտըղ-
լարը, վէ Յիսուսըն սէօզլէրինի տիկլէտիքլէրի
սըրատա՝ գարմա գարըշ սէսլէր, 'աճէլէ 'ա-
ճէլէ եիւրիւյէն այագ սէսլէրի, եիւքսէք Ֆի-
ղան վէ աղլայըշ սէտալարը, պաղըրըշ վէ ի-
նիլթի իլէ պիւրլէքաէ իշիտիլիւր, վէ կիթտիք-
ճէ պսւ սէսլէր տահա եագընա կէլիւրլէր իտի-
Պետրոսըն զէվճէսի գօրգու վէ խէլէճանլէ
այաղա գալգարագ "Տիկլէյինիզ, շու մահգուն
սէտալար նէ՞ տիր," տէտի :

Յովհաննէս ճէվապէն, "Ճէմա'աթ իֆէն-
տիյի արայօր : Պէրապէր խասթալարընը կէ-
թիւրիյօրլար," տէտի, վէ գալգըպ պաղլէ գա-
փուսընա կիթտի վէ տըշարըյա պագտը :

Օրատա Պետրոսըն խանէսինէ եագըն պիր
մէյտան եախօտ փազար եէրի վար իտի քի
ղալապալըգ պուրայա շիթապ էթմէքտէ իտի :
Վէ շիմտի անլէր քէնտի եիւքլէրինի եէրէ
գօմաղա պաշատըլար, վէ էվվէլա կէլմիշ օլան-
լար միւմքին օլտըղը գատար պաղլէ գափու-
սընա եագըն թօփլանտըլար, վէ "Օլ շիֆա
վէրէն նէ՞րէտէ տիր, պիգիմ իշիւն տըշարը
կէլին," տէյիւ չաղըրըրլար իտի : Պաշգա չօգ-
գարըշըգ Ֆիղանլար իլէ պէրապէր "Եա Յի-
սուս, իսլն ի Դաւիթ, պիգլէ մէրհամէթ էյլէ :"
"Իֆէնտի, ըէճա էտէրիզ, տըշարը կէլ," նի-
տալարը իշիտիլիւր իտի : Վէ խասթալար 'ալ էլ
'աճէլէ էտիլէն եօլճըլըգտան վէ գարըշըգլըգ-
տան վէ խէլէճանտան զիյատէսիյլէ ինճինմիշ
օլարագ մախուֆ ֆէրեատլարլէ աղլարլար վէ ան-

լէրին ֆէրեատը էթրաֆտա եանգօ վէրիր իտի :

Լաքին թամմ պու ճիւմլէ սէֆալէթ արա սընտա օլ պէօյլւք Հէքիմ օլան միւշֆիդ Զաթ մէյտանա կէլտի քի պու զաթ պիր զան պագ քէնտի քեասէսինտէն էթրաֆա խօշ րա՞իհալար սաչտըղը կիպի, քէնտի կէօղլէրին տէն վէ աչըլընչ օլան էլլէրինտէն իլահի մուհապպէթ, հէմտէրտիք, լէթաֆէթ վէ շիֆա սաչար իտի : վէ օլ զէվալլըլարըն արասընտա հարէքէթ էթտիյինտէ, վէ շուրատա պուրատա պիրիսինէ տօգունտըղընտա, վէ պաշգալար իւզէրինէ 'աֆվլըդ վէ սէլամէթ քէլամլարըլէ էլլէրինի գօտըղընտա ինիլթի վէ ֆէրեատլար՝ մէսէրրէթ վէ շատլըդ նիտալարընա թէպտիլ օլունուրլար իտի : Զաթէն չօղլարը մէմնուն վէ մէսրուր օլարագ կիթմէքտէ վէ հէր թարաֆտան տահա կէլմէքտէ օլան պաշգալարա եէր աչըլմագտա իտի, վէ իշթէ պու սըրատա Պրիսկիզա վէ Ստեփանոս կէթիրմէքտէ օլտըղլարը ա'մա իլէ օրայա եէթիշտիլէր :

Ստեփանոս քէմալը մէսէրրէթլէ վէ ա'մանըն էլինի սըգը սըգը թուլթարագ . «Պուրատա տըր . վէ չօղլարը, պաշգա չօղլարը տախի շիֆա պուլմագ իշիւն պուրայա կէլմիշլէր, վէ պա'ղըլարը էյի օլմուշ օլարագ կիթմէքտէ տիրլէր,» տէտի :

վէ ա'մանըն քէսքին գուլաղը օլ գարմա գարըն սէսլէր արասընտա շիւքրանիյէթ նիտալարընը զաթէն իշիթմիշ օլարագ՝ քէնտի էլինի հալա թուլթմագտա օլան Ստեփանոստան

այրըլլալ պիր հիսսի թապի'ի իլէ՝ Յիսուսըն պուլունտըղը եէրէ գօշտու, վէ անըն ալագլաւրընա տիւշէրէք անըն էլպիսէսինտէն թութտու վէ «Եա Յիսուս», Էֆէնտիմ, պանա մէրհամէթ էյլէ» տէյիւ եիւքսէք սէսլէ նիտա էյլէտի :

Յիսուս տալսի ճէվապէն՝ «Պունու էթմէյէ գատիր օլտըղըմա ինանըր մը սըն», (Մատ. 9. 27, 28) տէտի :

Ա՛մա տէրհալ «Ինանըրըմ» տէտի, վէ քէնտի պասարսըղ կէօղլէրինի քէնտի պաշը իւղէրինտէ տուրան Զաթըն եիւզիւնէ տօղրու չէվիրտի :

Յիսուս անըն իւղէրինէ պագարագ անըն քէօր կէօղլէրինին արգասընտա՝ կիւնահլէ լէքէլի, չէքտիյի ճէֆալար սէպէպինտէն միւղթարիպ վէ մուհապպէթէ աճըգմըշ պիր ըուհ կէօրտիւ, վէ անըն կէօղլէրինէ տօգունարագ՝ «Սէլամէթլէ կիթ» տէտի :

Օլ ա՛մա ասէմ արթըգ ա՛մա տէյիլ, անճագ կէօղլէրի աշըլմըշ օլարագ կէօրիւր իտի, վէ անըն իլք կէօրտիւյիւ չէյ օլ մէրհամէթ վէ լէթաֆէթլէ տօլու օլան սիմա իտի : Սօնրա անըն ըուհը օլ պէօյիւք Հէքիմէ տօղրու 'աղիմ պիր մուհապպէթլէ տօլտու, վէ քէնտի սինէ էմր օլունտըղընա կէօրէ գալղըպ կիթտի, վէ կէրէք պու տիւնեատա կէրէք էպէտիլիքտէ քէնտիսինէ վէ սա՞իրլէրէ պագը պիր պէրէքէթ փուկարը օլաճագ պիր թէգքեար վէ խաթըրէյի պէրապէրինճէ կէօթիւրտիւ :

ՊԱՊ 7

Սապահ կիւնէշի Կայիափանըն խանէսինին
պիր օտասընտա՝ եիւքսէքտէ եափըլմըշ գա-
ֆէսլի պիր փէնճէրէտէն փարլագ պիր թարզ-
տա իշէրի վուրտըղընտա, խանէսին ա՛լա պիր
օտասընը թէնվիր գըլար իտի : Վագթըն ա-
տէթինէ կէօրէ օտանըն իւշ թարաֆընըն տի-
վարլարը էօնիւնտէ տէօշէնմիշ մինտէր պու-
լունուր, վէ տէօրտիւնճիւ թարաֆը աշըգ օ-
լարագ օրատան կէլէն նուր վասըթասըլէ
րէնքլի մէրմէր պուրմա ա՛մուտլար արասըն-
տան տըշարըտաքի սէտալէր կէօրիւնիւր իտի :
Օտանըն տապանը Շարգ մա՛մուլաթը օլան
գալըն խալիլէր իլէ էօրթիւլմիւշ, վէ տիվար-
լար իյնէքեարի ա՛լա փերտէլէրլէ թէզեին օ-
լունմըշ օլարագ, զարիֆ քիւչիւք սօֆրալար,
բօմալը ուսթալարըն իշի օլան սանտալիյէլէր,
նատիր իւլ էմսալ սագսըլար, վէ գըյմէթլի
պիր չօգ ուֆագ թէֆէք շէյլէր տախիլի թէզ-
եինաթը թէքմիլ գըլարլար, վէ խանէ սահի-
պինին էհլ ի սէրվէթ վէ զէրաֆէթ իտիյինի
պէյան էտէրլէր իտի :

Պու միւֆէրրիհ սապահտա օրատա անճագ
Կայիափանըն զէվճէսի Աննա պուլունուր իտի :
Քէտէր եիւքիւ ալթընտա անըն կէշիրտիյի սէ-
նէլէրին էսէրլէրի պու գատընըն իւզէրինտէ
կէօրիւնիւր իտի, զիրա անըն սաչլարընա արա
սըրա պէյագ տիւշմիւշ օլուպ, կիւզէլ սիմասը
իւզէրինտէ շուրատա պուրատա միւշահէտէ

օլուսնան չի գիլէր՝ անըն քէմալը սապրլէ չէք-
տիյի տէրտ ու էլէմի պէյան էտէրլէր իտի :
Լաքին սիյահ գաշարը ալթընտա անըն լաթիֆ
վէ խօշ կէօղլէրի փարըլ փարըլ փարլար , վէ
անըն ա'լա ճէսէտինին շէքլի կէնճլիյինտէ օլ-
տըղը գատար քեամիլ վէ հիւսնա իտի :

Իյնէքեարի իշի էլինտէ օլարագ մինտէրին
իւզէրինտէ ըահաթճա օթուրտըղը եէրտէն օլ
միւհթէրէմ գատըն տըշարըտաքի պաղչէնին
սէտտի իւզէրինէ պագար իտի քի օրատա
կիւլլէր վէ սա'իր խօշ ըահալը չիչէքլէր թաշ
փարմագլըղա սարըլմըշ օլարագ անը թէզեին
էտէրլէր , վէ անլէրին ըագս էտէն եամիրագ-
լարընըն լաթիֆ կէօլկէսի աշաղըտա օլան մէր-
մէր տէօշէմէ իւզէրինէ աիւշէր իտի : Փուկա-
ըն սույընըն չըղըլ չըղըլ ագմասը գուշարըն
էօթիւշիւ իլէ գարըշարագ գուլաղա խօշ կէ-
լէն պիր նաղմէ թէշքիլ էտէրլէր իտի : Պիր
սիւքիւն վէ սէլամէթ հիւքմ սիւրէր , վէ օլ
միւհթէրէմ գատըն օթուրմըշ օլարագ քէմալը
սիւքիւն վէ միւտալլէմէթլէ իշլէտիյի , վէ քէնտի
էլինտէ օլան ա'լա գումաշտան ալթուն թէլլէր
չէքտիյի սըրատա՝ զանն էտէրսին պու սէլա-
մէթ անըն սիմասը իւզէրինէ 'աքս էթմիշ իտի :

Պիրտէն պիրէ պաղչէտէ պիր այագ սէսի
իշիտիլտի , վէ Աննա կէօղլէրինի իշինտէն եօ-
գարը գալտըրտըգտա ուզուն պօյլը պիրիսինին
գափուտա տուրմագտա օլտըղընը կէօրտիւ :

Պու ատէմ “Մէլամ սանա , սէվկիւլիւ զէվ-
ճէմ ,” տէտի :

Պուլ սէսին իւզէրինէ գատըն ալաղա գալգա-
տը, վէ էլինտէքի իշի պիր թարաֆա աթա-
րադ՝ պիր մէսէրրէթ նիտասըյէ անը գարշը-
լամաղա գօշտու :

«Վայ սէ՛ն սին, զէվճիմ. պէն սէնի ախշամ
իւսթիւ կէլիրսին զանն էտիյօր իտիմ :»

«Այ ալտընլըղըյլա եօլճըլըգ էթաիք, վէ
կիւնտիւզ եօլճըլըղընտան տահա խօշ պուլ-
տըգ :» տէտի էֆէնտի : Վէ սօկրա սէօղիւնէ
տէվամ էտէրէք՝ «Էվտէ հէր քէս էյի՞ մի տիր.
վէ սէն էյի՞ մի սին, Աննամ,» տէտի :

Աննա ճէվապէն՝ «Հէփսի տէ էյի տիրլէր :
Կափառնայումտա պիզիմքիլէր նա՞սըլ տըր-
լար,» տէտի :

Կայիափա ճէվապէն՝ «Սաղ սէլիմ տիրլէր,»
տէտի : Սօկրա գաշարընը չաթարագ տարղըն-
ճասընա՝ «Լաքին Յայրոս Գալիլեատա օլան
պաշգա քիմսէլէր գատար Յիսուս տէնիլէն
քիմսէտէն գափըլմըշ տըր : Անըն Մեսիա իտի-
յինէ ինանտըղընը աշըգտան սէօյլէյօր : Պու
շէյ պէօյիւք քիւֆր տիր : Վէ Բիթապլարա
գարշը կէլիր,» տէտի :

Աննա նիսա թա՞իֆէսինէ մախսուս պիր մէ-
րագլէ, «Լաքին հագգլարընտա իշիթտիյիմիզ
շու շիֆա միւ՛ճիզէլէրի կէրչէ՞ք մի տիր,» տէ-
յիւ սիւ՛ալ էթտի :

Կայիափա թահգիրամիզ պիր սուրէթտէ՝
«Գալիլեալը հէր քէօյլիւնիւն հէքեայէ էթտիյի
'աճա՞իպ շէյլէրին սօնը եօգ տըր : Քե՛աջքի
անըն իշիւն սէօյլէտիքլէրինին հէփսի տէ 'ա-

ճա՞րիւ պ շէյլէրտէն 'ի պարէթ օլսա իտի : Լաքին
օլ ատէմին թա՛լիմ էթաիյի մուզիրը շէյլէրէ
նէ՞ տէյէլիմ,' տէտի . վէ պուրատա քէնտի-
սինի թուլթուլ վէ զէվճէսինէ խիթապէն' «Պու-
շէյլէրտէն տօլայը սէն միւզթարիպ օլմա . պէն
պու շէյին իճապընա պագմագ իչիւն լազըմ'
կէլէնի եափաճաղըմ : Շիմտի պիր ազ եօլճը-
լըգ քիրինտէն գուրթուլայըմ . վէ , Աննամ,
խըտմէթճիլէրէ էմր էտէ՞ր մի սին քի պանա
պիր ազ եէյէճէք հազըրլասընլար , զիրա սա-
պահտան պերի պիր շէյ եէմէմիչիմ . լաքին
տուր'' տէյիպ քէնտի էլպիսէսինին կէնիշ վէ
պօլ գաթլարընը արաշտըրմաղա պաշլատը՝ վէ
«Թայրոսըն զէվճէսինտէն սանա պիր մէքթուպ
վար ,'' տէտի , վէ Աննայա միւհրլիւ քիւչիւք
պիր փաքէթ վէրտի , վէ չարչապըգ օլ օտա-
տան չըգտը կիթտի :

Աննա էլինտէքի մէքթուպա խօշ պիր ին-
թիզար թէպէսսիւմիւյլէ պագար իտի , լաքին
էյի պիր էվ գատընը օլտըղընտան քէնտի զէվ-
ճինին իսթիրահաթը իչիւն լազըմ՝ օլան հա-
զըրլըղը ճարիյէլէրիյլէ պիրլիքտէ կէօրիւնճէյէ
տէք մէքթուպը աշմաղը թէ՞ խիթ էթտի : Սօկ-
րա թէրասայա կէչէրէք մերմէր նէրտիւպան-
տան աշաղը էնտի վէ պաղչէյէ չըգտը , վէ չէշ-
մէյէ եազըն օլան պիր փէքէ իւզէրինէ օթուր-
տու , վէ հալա էլինտէ թուլթմագտա օլտըղը
մէքթուպըն միւհրիւնիւ սէօքմէյէ պաշլատը :
Պու մէքթուպ ա՛լա պիր թիրշէ իւզէրինէ եա-
զըլմըշ վէ սօկրա սըգըճա տիւրիւլմիւշ , իփէք

Թէլ իւն պաղլանմըշ, վէ պիր դաչ եէրինտէն միւհր մօմը իւն միւհրլէնմիշ օլտըղընտան անը աչմագ պիր դաչ տագիգէյէ միւհթան իտի : Սօն միւհր տախի սէօքիւմիւշ օլարագ դատըն շիմտի թիրշէ իւղէրինէ եաղըմըշ օլան մէք թուպը աչտը վէ օգուսագա պաղլատը :

Սառա, Թայրոսըն զէվէտի, Դահլէրէմ Անն Գալ ղընա, Կէնիմ հէմլէրէմի, Եհմէնըն սէվլէ-լէ-տի-նէ, սելմալար :

Սիրդին ֆագիւնթիւլ զէվէրինիզ վէ մուգատտ տէս հէյքէլին քեահին ի ա'ղամը Կայիափաշըն պիղիմ իւն պուլունտըղը միւտտէթատէ չօգ մահգուզ վէ մէմնուն օլտըգ : Հէմ խուսուսա սիզին վէ հհլ ի պէյթինիղտէն օլանլարըն ճիւմլէսինին, վէ փէտէրիմիզ Աննանըն հհլ ի պէյթինին տախի էյի վէ ըահաթ օլտըգլարընը ի շիտէրէք չօգ սէվինտիք : Տօղրուսը հէր նէ գաւտար պու պիղիմ սաքին օլտըղմըզ շէհր կիւզէլ, վէ խանէմիզ պանա չօգ խօշ իսէ տէ, եինէ չօգ տէֆ'ա Երուսաղէմտէ պուլունան չօճուգլըղմ վագթընտաքի շէյլէրի արզուլէրիմ, վէ ագրապա վէ ահրպպամըն եիւղլէրինի կէօրմէյէ հասրէթ շէքէրիմ : Պու սօն վագըթլարտա Նազարէթլի Յիսուսըն Կափառնայուստա պուլունմասը հհալինին անըն հագգընտա չօգ սէօյլէմէսինէ սէպէպ օլմուշ տըր : Պու ատէմ 'աճա'իպ թարգտա չօգլարընա շիֆա վէրիյօր, վէ եէնի վէ դարիպ շէյլէր թա'լիմ էյլէյօր : Սէն տախի պիլաիյին կիպի զէվէիմ Թայրոս սալին վէ Ալահըմըղըն 'ինտինտէ մուգատտէս

վէ մագպուլ պիրիսի տիր, վէ պու ատէմին Գիթապլարտա իխպար օլունան Մեսիա իտի-
յինէ ինանըյօր: Էսէֆ էտէրիմ քի պու խու-
սուս զէվճիմ իլէ ֆազիլէթլու Կայիափա արա-
սընտա շէտիտ պիր միւպահէսէյէ սէպէպ օլ-
մուշ տըր: Պէն քէնտիմ անըն իշլէրինի կէօզ-
լէրիմլէ կէօրմիւշ, վէ հայրէթ վէ թէ'աճճիւպ-
տէ գալմըյրմ, զիրա պու ատէմին վասըթա-
սըյլէ թօփալլար եիւրիւր, սաղըրլար իշիտիր
վէ հէր ճինս խասթալար շիֆա պուլուրլար:
Պունտան մա'տա չօգ մէճնունլարտան տախի
ճիննլէրի չըգարմըշ տըր, վէ անըն Ալլահըն Մու-
գատտէսի իտիյինէ ճիննլէր պիլէ շէհատէթ
էթմիշլէր տիր:

Պէնիմ Աննամ, անըն եիւզիւնէ պագմագ-
տան ատէմ ղայէթլէ խօշլանըր, լաքին անըն
հուզուրընտա հիքմէթի ալլաշըմազ վէ 'աճա-
'իպ պիր շէյ վար տըր, շէօյլէ քի պիրիսի ա-
նա նազար էթտիյի սըրատա՝ զանն էտէրսին
անտէն պիր թէ'սիր չըգար վէ հէր քէսի անա
ճէլպ էտէր: Պիզիմ քիւշիւք Հուլթ պիլէ անը
կէօրմիւշ վէ սինաղօղտա անըն վա'զ էթմէսի-
նի իշիթմիշ օլարագ՝ տա'իմա անըն հազգըն-
տա սէօյլէր վէ չօգ տէֆ'ա պանա եալվարըր
քի քէնտիսի իլէ օլ ատէմի կէօրմէյէ կիտէյիմ:
Լաքին հիշ պիր վագըթ Հուլթըն իսթէտիյի-
նի էթմէտիմ, զիրա հէր վագըթ անըն եա-
նընտա օլ գատար չօգ ղալապալըգ պուլունուր
քի քեահին ի ա'ղամ Աննանըն քէրիմէսինէ օլ
քիմսէլէր իլէ գարըշմագ եագըշմազ տէյիւ

կէօրինաւ աւանա : Պունուն իլէ պէրապէր միւսքին օլտըղը գատար անըն սէօղլէրինի տինկլէմէք իչիւն հիչ պիր ֆուրսաթը գաչըրմատըմ, վէ անըն թա'լիմլէրինէ քէնտիմ վագըֆ օլմագ իսթէտիմ : Օ չօգ տէֆ'ա հիքեայէլէր վէ թէմ սիլլէրլէ թա'լիմ էտէր, վէ պիր սէօղլէ սէօլլէյէրէք' հէր քէսին' ճիւմլէնին փէտէրի վէ Ալլահը օլան Զաթը ճէլիլէ տէօնմէլէրինի արղու էտիյօր : Պա'ղէն քէնտիսինին իպն Ուլլահ իտիյինի, վէ պա'ղէն տէ իպն իւլ ինսան իտիյինի պէյան էտէր, վէ կիւնահքեարլարը թէվ պէյէ տա'վէթ էթմէք իչիւն քէնտիսինին Ալլահ թարաֆընտան կէլմիչ իտիյինի աչըգտան սէօյլէր : Պիր շայը'այա նազարէն Սամարիա տա օլ գավմտան օլան պիր գարըյա պու խէլաս հագգընտա սէօյլէմէյէ թէրէտտիւտ էթմէմիչ քի պու շէյի սէն տախի պիլիւսին քի րապպիլէր էթմէյէճէքլէր իտի, զիրա Սամարիալըլար հագիգի իմանա մալիք տէյիլ տիրլէր :

Պու ատէմ հագգընտա պաշգա զարիպ պիր շէյ տէ շու տըր քի քէնտի արտընճա կիթմէլլէրի իչիւն 'ատի սընֆտան օլան պա'ղը քիմ սէլէր սէլմիչ քի անլէրտէն պա'ղըլարընըն սա նա'աթը պալըգճըլըգ օլուպ կալիառնայումտա սաքին օլուրլար : Տօղրուսընը սէօյլէյէրէք, հէմ շիրէմ, գօրգարըմ քի պիգ պու ատէմին հագիգաթը հալտէ Մեսիա իտիյինէ ինանմաղա գալպլէրիմիզտէ նի'չիւն մէյեալ օլտըղըմըք պէրըագ սուրէթտէ սանա պէյան էտէմէմ : Լաքին օ երուսաղէմէ կէլէճէք օլուրսա անը

պիղզաթ քէնտին կէօրմէյէ մութլադա պիր
ֆուրսաթ պուլ, վէ օլ վազըթ հէր հալտէ
անկայաճագ սըն :

Քիւլիւք Հուլթ սէլամլար էտէր. զէվճէմ
Յայրոս տախի սէլամլար էտէր : Ումարըզ քի
չօգ կէլմէզտէն սիզի կէօրէճէյիզ, զիրա պայրամ
կիւնիւ եագըն տըր, վէ էկէր սաղ սէլիմ օլուր
սագ օլ զէման Երուսաղէմէ կէլէճէյիզ :

Վէ շիմի, պէնիմ սէվկիւլիւ հէմյիրէմ,
քէնտի էլիմլէ սանա նէ ուզուն պիր մէքթուպ
եազտըղըմը կէօրիւյօրսըն : Պէնիմ թարաֆըմ
տան փէտէրիմիզ Աննայա, հէմ պիրատէրլէ
րիմիզէ վէ անլէրին ֆամիլեալարընա սէլամլա
ըմըզը թէպլիզ էթմէնիզի թէմէննի էտէրիզ :
Աբրահամըն Ալլահը սէնի վէ սէնինքիլէրի հըֆզ
վէ հիմայէ էյլէսին : Սաղ օլսսընըզ :

Աննա պու մէքթուպը օգումաղը պիթիր
տիյի կիպի պիր քիմէնին քէնտիսինէ պիր
շէյ սէօյլէմէք իչիւն էմրինէ մունթազըր իտի
յինի անկատը, վէ կէօղլէրինի գալտըրտըգտա
քէնտի զէվճինին սէվկիւլիւ պէնտէսի Մաղքո
սը կէօրտիւ : Պէնտէ սօն տէրէճէ հիւրմէթ
վէ իհթիրամ իպրազընտան սօկրա սէօյլէմէ
յէ պաշլայըպ :

« Էֆէնտիմ Կայիափա պանա էմր էթտի
քի՝ հանըմ հաղրէթլէրինէ իֆատէ էաէյիմ քի
տիսչամ թա՛ամը վազթընա գատար մուհիմ
մէս՝ էլէլէրտէն տօլայը մէն՝ օլունաճագ, վէ է
կէր սիղէ խօշ օլուր իսէ օլ վազըթ կէլիպ սի
ղի կէօրէճէք, » տէտի :

Պէնտէ տէյէճէյինի տէտիքտէն սօնկրա
կիթմէք իւզըէ իտի, լաքին Աննա անա,

«Տուր, վէ էֆէնտինէ փէք էյի տէյիւ
ճէվապ կէօթիւր, վէ եէմէք՝ կիւն պաթաղդ
տան սօնկրա տախիլի խանէնին պաղչէսինտէ
հազըր օլաճագ տըր. օրատա քէնտիսինէ պէք
լէյէճէյիմ», տէտի:

Վէ Մաղքոս տահա օրատա օյալանըր իքէն
իթթիյար վէ էմիյէթլի պիր պէնտէ օլտըղըն
տան Աննա անա խօշ պիր թարզտա, «Մաղքոս,
Կափառնայուսմա էթտիյին եօլճըլըգտան խօշ
նուտ օլտո՞ւն մը», տէտի:

«Զօգ խօշնուտ օլտու՞մ, հանըմ էֆէնտի:
Էվվէլճէ Երուսաղէմտէ թանըտըղըմ պիր ա
տէմի օրատա կէօրտիւմ: Պու զէվալլը չօգ սէ
նէլէրտէն պերի քէօթրիւմ իտի, վէ սօն տէֆ՝ա
անը կէօրտիւյիւսմտէ օն սէնէտէն պերի եա
թաղը իւզէրինտէ եաթմագտա վէ հիչ գըմըլ
տանամամագտա իտի: Պու ատէմ շիմտի Կա
փառնայու՞մ սօգագլարընտա պէնիմ գատար
չապըգ չապըգ եիւրիւմէքտէ տիր: Օլմայա քի
եալլըշ օլայըմ տէյիւ քէնտիսի իլէ սէօյլէշ
տիւմ, լաքին թամմ քէնտիսի իտի: Անըն իսմի
Եղիփազ տըր, վէ օ խասթալըգ քէնտիսինէ
կէլմէզտէն էվվէլ միւհթէրէմ Աննանըն պէն
տէսի իտի», տէտի:

Աննա ճէսարէթպախշ պիր թարզտա «Եյի
Մաղքոս, պու փէք 'աճա'իպ շիֆայա նէ՞ շէյ
սէպէպ օլտու», տէտի:

«Մնու սօրտու՞մ քէնտիսինէ, հանըմ է-

Ֆէնտի, վէ տէտի քի՝ Գալիլեատա վազը՝ Նա-
զարէթտէն օլան Յիսուս իսմինտէ պիրիսի քէն-
տիսինի քէնտի խասըըը իւղէրինտէ շէհրին գա-
փուսընտա եաթար իքէն կէօրմիւշ վէ գալգըպ
եաթաղընը ալարագ էվէ կիթմէսինի էմր էթ-
միշ, վէ պու էմր մուճէպինճէ քէնտիսի հարէ-
քէթ էտէ պիլմիշ: Պու շէյ փէք 'աճա'իպ պիր
շէյ տիր: Սօնկրա պու միւ'ճիգէյի իճրա էտէն
ատէմի քէնտիմ պիզզաթ կէօրտիւմ,' տէտի:

Աննա «Անըն հիշ պիր քիմսէյէ շիֆա վէր-
տիյինի կէօրտիւն մի,' տէտի:

«Խայր, էֆէնտիմ, օ պէօյիւք պիր ղալա-
պալըղա պիր հիքեայէ սէօյլէմէքտէ իտի: Կիւ-
զէլ պիր հիքեայէ, հէմ տէ գօլայճա ապլա-
շըլըր պիր հիքեայէ իտի: Օրատա պիր չօգ չօ-
ճուգլար պուլուճուր իտի, վէ պուճլար պէօյիւք
քիմսէլէրտէն հէր հանկը պիրիսի գատար սիւ-
քիւթ պիր թարզտա տիկլէմէքտէ իտիլէր: Պէն
տէ տահա զիյատէ տիկլէմէք իսթէր իտիմ,
ամմա նէ չարէ՝ զիյատէ տուրամաղ իտիմ, զիրա
էֆէնտիմ թարաֆընտան րապպիլէրին պիրինէ
պիր խապէր կէօթիւրմէքտէ իտիմ,' տէտի:

Աննա տահա զիյատէ շէյլէր օիւ'ալ էթմէք
իսթէր իտի իսէ տէ՝ քէնտիսինի զապթ էթ-
տի, վէ սատագաթը իչիւն Մաղքոսը մէտհ է-
տէրէք անը սալը վէրտի:

Պու էսնատէ քեահին ի ա'ղամ Կայիամիա՝
խանէսինին քէնտինէ մախսուս օլան տա'իրէ-
սինտէ ճիտտի սուրէթտէ մէշղուլ իտի: Երու-
սաղէմէ եթիշիր եթիշմէզ, Եհհուտի քիլի-

սէսինտէ սահիւպ ի սէլահիյէթ օլան զաթլարա
խապէր կէօնտէրմիշ, վէ ֆիլան սա'աթտա հէր
հալտէ քէնտի գօնաղընտա քէնտիսինէ պէք-
լէմէլէրինի էմր էթմիշ իտի : Պիր վագըթտան
պէրի պէնտէլէրտէն պիրիսի՝ ինթիզար օլունան
միւսաֆիրլէրի գօնաղըն պու կիպի թէճէմմիւ՝
լէրէ մախսուս օլան օտասընա պույուր էթ-
մէքտէ իտի : Պու օտա՝ գօնաղըն օլ պիր օտա-
լարը կիպի եիւքսէք վէ ըշրգւլ իտի իսէ տէ,
տէօշէմէսի փէք սատէ իտի :

Ճիւմլէսի թօփլանտըզլարընտա Մաղքոս է-
ֆէնտիսինէ խապէր վէրտի, վէ Կայիափա քէ-
մալ ը վագար վէ թէմքինլէ տէր հալ օտատան
իշէրի կիրտի : Հուզղարտան անճագ պիրիսի
խթիսնա օլարագ Կայիափայը սէլամլամագ ի-
շիւն այաղա գալգտըլար, վէ Կայիափա պու
պիրիսինին հուզուրընտա տուրտու վէ պաշը-
նը էյէրէք :

“Էյ միւհթէրէմ վէ ֆաղիլէթլու Աննա, սէ-
լամ սանա, վէ զաթընը պու կիւն պիղիմ իլէ
պէրապէր պուլունտըղը իշիւն սէվինիւրիմ, զի-
րա սիղին հիքմէթինիղլէ պիղէ պիղիմ միւզա-
քէրէ վէ միւշավէրէմիզտէ տէլալէթ էտէ պի-
լիւսինիզ,” տէտի :

Կայիափանըն սէլամընը օթուրտըղը եէրտէ
ալմըշ օլան զաթըն կէօրիւնիւշիւ փէք թէմքինլի
իտի : Անըն պէմ պէյաղ սագալը կէօքսիւնիւ
էօրթէր, վէ գար կիպի պէյաղ սարըղընըն
գաթլարը ալթընտա զարիպ տէրէճէտէ քէս-
քին վէ պէրրագ կէօղլէրի փարըլ փարըլ փար-

լար իտիւ լաքին անըն պիւթիւն վազար վէթէմ
քինինէ րաղմէն անա եագընտան տիգգաթ է-
տէն պիր քիմսէ անըն եիւզիւնտէն ֆէթին, էհլի
սէպաթ վէ մուսիրր օլտըղընը անլայապիլիր իտիւ

Աննա Կայիափանըն սէլամընա քէմալը նէ-
զաքէթլէ ճէվապ վէրտի վէ օ եէրինէ օթուր-
տըղընտա, «Օղլըմ, սէնին պիզի պու կիւն պու-
րայա տա՝վէթ էթմէնտէն մագսէտ՝ Գալիլեայա
էթտիյին եօլճըրըղըննէթիճէսինի պիզէ պիլտիր-
մէք տիր, Շիմտի օլ Յիսուս տէնիլէն քիմսէ հագ-
գընտա սէնին էֆքեարըն նէ՞ տիր,» տէտի:

Կայիափա ճէվապէն, «Պէն կէօրտիւմ քի
Գալիլեատա օլան ահվալ հագգընտա պիզէ
վասըլ օլան խապէրլէր միւպալաղալը տէյիլ,
անճագ պու ատէմին ճէմա՝աթը նա՝սըլ ալթ
իւսթ էթտիյի հագգընտա հէր շէյի իշիթմէ-
միշ իզ: Օ տէյիլ եալընըզ շէհրին սօդագլա-
ընտա վէ էթրաֆտաքի քէօյլէրտէ, անճագ
րապպիլէրին 'ատէթի մուճէպինճէ Սինաղօղ-
լարա տախի կիրէր վէ օրատա տախի թա՝լիմ
էտէր: Ճէմա՝աթըն տէտիյինէ պագարագ չօգ-
պէօյիւք շիֆա 'ամէլլէրի իճրա էթմիշ: Պու
խուսուստա պէն քէնտիմ գանա՝աթ հապըլ էթ-
մէմիշիմ, զիրա պիր շէյ կէօրմէտիւմ, վէ իշիթ-
տիյիմ շէյլէրէ էհէմմիյէթ վէրմէմ: 'Ավամմը
նապըն սատէտիլլիյի պէլլի տիր, պա խուսուս
Գալիլեալըլար պիլկիսիզ օլուպ՝ պու կիպի
մատտէլէրէ հիւքմ վէրմէյէ մուգթէտիր տէ-
յիլ տիրլէր,» տէտի:

Լաքին Նիկողեմոս իսմինտէ պիր ատէմ,

«Պու առէմին Երուսաղէմօտ պիլէ տիգգաթա շայան պա՛ղը շիֆալար վերտելի տօղրու տէյիլ մի,» տէտի :

Կայիափա ճէվապէն՝ «Էվվէթ, 'ազիզ տօս թըմ, տօղրու տըր : Լաքին պունու պիզտէն քիմ իսպաթ էտէ պիլիր : Էկէր պու շիֆալար Երուսաղէմ էհալիսինտէն օլան մէշհուր քիմ սէլէր իւզէրինտէ իճրա օլունմըշ օլսա իտի , պէքի անլէրէ էհէմմիյէթ վէրէ պիլիր իտիք , Լաքին պիլիրսին քի շիֆա պուլտըգ տէյէնլէր տիլէնճիլէր տիր , վէ պիր տիլէնճինին սէօզիւ գա՛շ փարա էտէր : Ֆագաթ պու Յիսուս հագ գընտա պիզիմ սէօյլէշճէյիմիզ խուսուս անըն պիր հէքիմ օլմասը տէյիլ : Էկէր Եհհուտիյէ տէ պուլունան ճիւմլէ տիլէնճիլէրէ շիֆա վէրէճէք օլսա՝ քիմսէյէ պիր զարարը եօգ տըր : Լաքին պիզիմ նազար ը տիգգաթըմըզը թալէպ էտէն խուսուս անըն տահա զիյատէ ճիտ տի վէ մուհիմմ իտտի՛ալարը տըր : Սանա ա չըգտան տէյէյիմ քի պու առէմ՝ Պէն Մե սիա իմ իտտի՛ասընտա տըր , վէ պու հալտէ ճէմա՛աթ արասընտան անա չօգ թապի՛ օլանլար պուլունաճաղը իհթիմալ տըր,» տէտի :

Աննա պիւլէնտ պիր սէտա իլէ՝ «Անըն իտտի՛ալարը քիւֆր տիր . պէն փէյղամպէրլէրին քիթապլարընը չօճուգլըղըմտան պէրի միւթալա՛ա էթմիշիմ, վէ պունուն կիպի պիր շէյ իկապար օլունմըշ իտիյինի հիշ պիր եէրտէ պուլմամըշմ : Մեսիա գուվվէթլի պիր մէլիք օլաճագ վէ Եհովանըն միւնթէխապ գալմընը գուր :

Թարածագ, վէ Երուսաղէմտէ գուլվէթլէ կէօ-
րիւնէճէք: Պունտան մա'տա օլ րէ"իսին Դա-
ւիթ նէսլինտէն օլաճաղը, վէ Յուդա Բեթլէ-
հէմինտէ տօղաճաղը իխպար օլունմըշ տըր. պու
ատէմ իսէ Նազարէթլի տիր," տէտի:

Պաշգա պիրիսի՝ "Էկէր պու ատէմ Մեսիա
օլմուշ օլսա իտի, մութլագա Միւթա'ալըն քեա-
հինլէրի իլէ 'ալագատա պուլունմագ իսթէյէ-
ճէք իտի," տէտի:

Կայիափա տարղըն պիր Թարգտա գաշլա-
րընը չաթմըշ օլարագ՝ "Օ տէյիլ եալընըզ ան-
լէր իլէ 'ալագա էթմէյօր, անճագ Եհհուտի
քիլիսէսինին ուսուլ վէ 'ատէթլէրի հագղըն-
տա հէմ ֆէրիսիլէր վէ Եհհուտի 'ուլէմա-
սը հագղընտա հիւրմէթսիզէսինէ սէօյլէյօր:
Պունտան մա'տա պիղիմ գանունլարըմըզ հըֆղ
էթմէյօր, վէ եըյգանմամըշ էլլէրլէ եէ-
մէք եէյօր, վէ կէօմրիւքճիւլէր վէ կիւնահ-
քեարլար իլէ 'ալագատա պուլունույօր, վէ
եէյիպ իչմէք իչիւն անլէրին խանէլէրինէ պիլէ
կիտիյօր: Պէնիմ րէ"յիմ պու տըր քի ատէմի
կէօղէթմէք իչիւն պիղէ 'ագըլլը վէ ուսթա պիր
գաշ Բապպիլէր լաղըմ տըր քի պունլար ա-
նըն էթտիքլէրինի պիղէ խապէր վէրսինլէր,
զիրա էկէր պու ատէմ պիլա մանի' Թա'լիմ
էթմէյէ պրագըլաճագ օլուրսա՝ քէհանէթ ի-
չիւն, վէ փէտէրլէրիմիզին Ալլահընըն միւ"հսսէ-
սաթը իչիւն պէօյիւք Թէհլէքէ վար տըր," տէտի:

Աննա քէմալը Թէմքինլէ՝ "Մէն, եա Միւ-
թա'ալըն գուլը, փէք 'ագիլանէ սէօյլէյօրսըն:

Փէտերլէրլամիզին տինինի հիմայէ, վէ անա պիր կէօնա խալէլ կէլմէքտէն անը մուհաֆաղա էյլէմէք պիրլամ վազիֆէմիզ տիր: Էկէր պու ա տէմ քիւֆր էտիյօր իսէ՝ էօլիւմէ հիւքմ օլուն մասը ճա՞իզ տիր: Շէրի՛աթըմըզըն ահքեամը պու տըր: Պու ճիւմլէ իլէ ճէմա՛աթըն նախօշնուտիսինէ սէպէպ վէրմէմէք իշիւն քէմալը տիգդաթլէ վէ կիզլիճէ հարէքէթ էթմէմիզ կէրէք տիր,” տէտի:

Պունուն իւզէրինէ իզհարը իսթիհսան սէ տալարը իշիտիլտի, վէ սօկրա պիր միւճատէլէ աշըլտը, վէ հազըրուլտան հէր պիրի պու միւճատէլէտէ էֆքեար պէյան էթտիլէր, վէնէթիճէսի պու օլտու քի մէճլիս պիր դաշ՝ ագըլը վէ ուսթա ատէմլէր թա՛եին էթտի, վէ պունլար Գալիլեայա կիտիպ Յիսուս տէնիլէն ատէմի կէօզէտէճէքլէր, վէ անը էօլիւմէ հիւքմ էթմէյէ քեաֆի օլաճագ տէրէճէտէ անա գարշը իթհամլար պուլմաղա չալըշաճագլար իտի:

ՊԱՊ 8

“Աճա՞իպ պիր հիքեայէ տիր, Ստեփանոսըմ, լաքին սէն կէօզլէրիմին էօնիւնտէ օլտըգճա ինանմալըյըմ, վէ ըիւ՞յա կէօրմէտիյիմէ էմին իմ:” Պունու սէօյլէյէն Տիտոս իտի, վէ սօն սէօզլէրի սէօյլէտիյինտէ կէօյա պիւթիւն պիւթիւն քէնտինէ մալիք իտիյինէ էմին օլմագ իւզրէ պիր էյիճէ սիւքինտի:

Պու իքի կէնճլէր եավաշ եավաշ տէնիզ քէ-

նարընտա կէզինիւրէր, վէ արա սըրա տու-
րուրլար, վէ չէֆֆաֆ տէնիզ իւզէրինէ պիր
չազըլ թաշը աթարլար, վէ աթարզլարը թաշ
սուլըն եիւզիւնտէ քիւշիւք տալդալար հասըլ
էտէր իտի : Ստեփանոս Յիսուսը նասըլ պու-
տըղընըն վէ կօկօնըն վէ քէնտիսինին շիֆայա
նա"իլ օլմալարընըն հիքեայէսինի քէմալը 'աշգ-
վէ հէրարէթլէ սէօյլէմէքտէ իտի :

Վէ սէօզիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Սէնին անը
կէօրմէմիշ օլտըղըն թէֆէքքիւրիւ պանա չօգ-
աղըր կէլիյօր : Էվվէթ, կափառնայուամ 'ավ-
տէթ էթտիյինտէ սէն անը կէօրմէլի սին : Ահ,
Տիտոս, պէն անը տիւնեատա պուլունան հէր
հանկը պիր քիմնէտէն զիյատէ սէվէրիմ» տէտի :

Տիտոս թէ'աճճիւպլէ՝ «Վալիտէնտէն տէ
մի զիյատէ սէվէրսին, Ստեփանոս», տէյիւ
սիւ"ալ էթտի :

Ստեփանոս ճէվապէն, «Էվվէթ, անը վա-
լիտէմտէն զիյատէ սէվէրիմ, պունունլէ պէ-
րապէր վալիտէմի տախի պունտան էվվէլ սէվ-
տիյիմտէն զիյատէ սէվէրիմ, սէնի տէ,
սէվէրիմ, Տիտոսըմ : Օ հէր քէսի սէվէր, շի-
ֆա վէրսին տէյիւ չօգ խասթալարըն անա
կէօթիւրիւտիւքլէրի կէճէտէ անըն եիւզիւնիւ
կէօրմէլի իտին : Պէն պազմաղա սալքի գօրգ-
տում : Լաքին պազմաղա տա հասըթթ չէքէր
իտիմ, զիրա անըն եիւզիւնտէ կիւնէշին նուրը
կիպի պիր նուր՝ եինէ տէ անտէն ֆարգլը պիր
նուր վար իտի, վէ ա'մայա սէօյլէտիյինտէ վէ
«Սէլամէթլէ կիթ» տէտիյինտէ՝ ըուհըմտա օլ

ատէմ հէր հալտէ կէօրէճէք տիր տէյիւ պիր շէյ հիսս էթտիւմ։ Օլ սիմանըն ճէլալը էօնիւն, տէ հիչ պիր քիմսէ քէօր գալամազ իտի։” Վէ պիր ազ սիւքիւթ տուրտրգտան սօնրա Ստեփանոս սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք՝ “Պիլիրսին քի պիզիւմ պիր տինիմիզ եօգ տըր։ պաւ պամըզ լա՛նէթ օգուտըղընտա իլահլարըն իսմինի վէրիր։ վալիտէմ պանտ քէնտիսինին Եէհուտի իտիյինի վագթըլէ սէօյլէմիշ իսէ տէ, օլ պէօյիւք Հէքիմին օրատա հաղըր պուլու, նաճաղընը պիլտիյի կիւնտէն մա՛տա ասլա սինաղօղա կիթմէմիշ տիր։ Գե՛աշքի օլ փէտէր տէտիյի քի՛մ իսէ անըն հագգընտա զիյատէ պիր շէյ պիլէ իտիւմ։” Վէ տէվամ էտէրէք՝ “Շու պիր շէյի պիլիրիւմ քի, տա՛իմա անըն արտընճա կիտէճէյիւմ, վէ տէտիյի հէր շէյի տինկէյէճէյիւմ, վէ պէլքի չօգ կէչմէզտէն փէտէր քի՛մ օլտըղընը անլայաճաղըմ,” տէտի։

“Օլ ատէմ սէնի սաղալտալըտան պէրի հիչ անըն իլէ սէօյլէշտի՛ն մի,” տէյիւ սիւ՛ալ էթտի Տիտոս։

Ստեփանոս ճէվապէն՝ “Խօյր, տա՛իմա զաւապալըգլար անըն էթրաֆընը գուշաթմըշլար տըր։ վէ օլ գատար չօգ քիմսէլէր անըն իլէ սէօյլէշմէք իսթէրլէր քի, եէմէք եէմէք իչիւն նա՛սըլ վագըթ պուլապիլտիյինի պիլմէմ, լաքին պուրատա Կափառնայումտա հէր կիւն անըն արտը սըրա կիթտիւմ, վէ պիր գաչ կիւնտէն պէրի էթրաֆ քէօյլէրի զիյարէթէ չըգտըղընտա՝ նէ գատար կիտէպիլիր իտիւմ իսէ

անըն իլէ պէրապէր կիթտիմ: Էկէր գարանըդ-
օլմադտան էվիլէլ էվէ կիթմէզսէմ վալիտէ պէ-
նիմ իչիւն վէսվէսէ էտէճէյինի պիլիւր իտիմ:
Տիտոս, վալիտէնին պիւր շէյի օլտըղընա հիշ
շիւպհէմ եօգ տըր: Օլ գատար չօգ տէֆ'ա
վէ էօյլէ աճը աճը աղլար քի՝ գօրգարըմ, ամ-
մա շիմտի պապա էվտէ տէյիլ տիւր, վէ եիւ-
րէյիմ ըահաթ տըր," տէտի:

«Տէրտի նէ՝ օլտըղընը անա սիւ՛ալ էթտի՛ն
մի," տէտի Տիտոս:

Ստեփանոս՝ «Փէք չօգ տէֆ'ա սիւ՛ալ էթ-
միշիմ, լաքին Սէն պանա եարտըմ էտէմէզ-
սին, էվլատըմ, նի՛չիւն սանա տէյէյիմ՝ տէյիւ-
ճէվապ վէրիւր: Տիտոս, պիւր տէֆ'ա սէն սիւ-
՛ալ էտէ՞ր մի սին," տէտի:

Տիտոս «Պէլքի՛» տէտի:

Վէ «Շիմտի պանա նէ՛ էթտիյինի վէ նէ՛-
րէյէ կիթտիյիկի տէ, վէ հայտէ շու աղաճըն
կէօլկէսի ալթընտա օթուրալըմ. զիրա կիւնէշ
կիթտիքճէ տայանըլմազ տէրէճէտէ գըղըյօր,"
տէտի: Վէ Ստեփանոս պէօյիւք պիւր ինճիւր
աղաճընըն ալթընա քէնտիսինի աթտը:

Տիտոս տախի անըն էօրնէյինէ իմթիսալ
էթտի, վէ օրատա պիթմիշ օլան պիւր զանպաղը
սափըյլէ պէրապէր չէքիպ չըգարարագ՝ անը
փարչա փարչա գօփարըպ՝ անըն փարլագ եափ-
րագլարընը եէր իւզէրինէ ալուճ ալուճ աթ-
մաղա պաշլատը:

«Էկէր էֆէնտինին զանպագլար իչիւն տէ-
տիյինի իշիթմիշ օլսա իտին՝ օ եափտըղըն շէյի

էթմէզ իտին,” տէտի Ստեփանոս պիր նէղա-
քէթլէ, վէ շիշէքլէրի վիզայէ էտէրճէսինէ
էլինի ուղաթար :

Տիտոս օլ թէլէֆ էթմէք իշինտէ տէվամ
էտէրէք՝ “է՛, զանպագլար հագգընտա նէ” տէ-
տի,” տէյիւ սիւ”ալ էթտի :

“Անլէրի փէտէր եարաթմըշ, վէ զանպագ-
լարը շու գատար կիւզէլ եարատաճագ տէրէ-
ճէտէ անլէրի գայըրտը իսէ, քէնտիսինին եա-
րաթտըղը մախլուգաթը հէր հալտէ գայըրաճագ
տըր տէտի : Հէմ քէնտիսինին օլ ’աղիմ վէ
գուվվէթլի օլան վէ ճիւմլէմիղի սէվէն փէտէր
հագգընտա թա՛լիմ էթմէք իշիւն կէլտիյինի
տախի սէօյլէտի,” տէտի :

“Հըմ” տէտի Տիտոս պօղուգ պօղուգ, վէ
շըպլագ զանպագ սափընը սապըսըզ պիր հա-
րէքէթլէ էլինտէն աթտը :

Ստեփանոս նազիք պիր սուրէթտէ, “Տի-
տոսըմ, նէյի՞ն վար” վէ անըն գուվվէթլի վէ
գարարմըշ էլինի քէնտի իքի էլլէրի իշինէ ա-
լարագ՝ “սէն պաշգա տիւրլիւ կէօրիւնիւյօր-
սըն : Կէլ, էվտէ պուլունմատըղըն վագըթտա
էթտիքլէրինին հէփսինի պանա սէօյլէ,” տէտի :

Տիտոս տէնիղին մալի սուլարը եիւզիւնտէ
փարլամագտա օլան պէյազ եէլքէնլէրէ մահ-
զուն պիր թարղտա կէօղլէրինի տիքէրէք՝ “Օ
հիքեայէ սէնին իշիտէճէյին պիր շէյ տէյիւ
տիր : Լաքին սէն պէօյլէ խապիսլէրտէն նէ՞
պէքլէրսին : Եօլա չըգտըղըմըզ կէճէսի օն-
լարըն սէօղլէրինի իշիթտին : Շէտիտ ճէպը

Թահթընտա էթտիյիմ շէյլէրի սանա նագլ էթմէք իսթէմէմ: Էվվէթ, էկէր սէօյլէյէճէք օլուրսամ տիլիմ թուլթուլսուն,” տէտի հիտ-տէթլէ: “Պիլմիշ օլ, Թիւմաքըսը վէ հէփ ար-գառաչարընը պուղղ էտէրիմ: Օնլար Շէյ-թանլար տըր վէ պէնի Շէյթան եափաճագ-լար: Սէն մա’սումանէ պիր թարղտա պէօյիւք Հէքիմին իսմինի վէրէրէք անըն հագգընտա սէօյլէտիյինտէ՝ նէ՝ հիսս էթտիյիմի ալլատա-մամ սանա: Օ թօփալլարա, խասթալարա վէ պիշարէլէրէ շիֆա վէրէյօր, լաքին պիղ սօյու-յօրըղ, սագաթ էտիյօրըղ, էվվէթ, էօլտիւ-րիւյօրըղ պիլէ” տէյիպ պու սօն քէլիմէյի պօ-ղուգ պիր սէսլէ սէօյլէտի, վէ եիւզիւնիւ էլ-լէրի իչինէ ալտը վէ պիւթիւն վիւճուտիյլէ սարսըլարագ աղլատը:

Ստեփանոս սիւքիւթ պիր թարղտա օթու-րույօր իտի: Եիւզիւնտէ պուլլունան օա’ատէթ նուրը քեաֆֆէթէն նապէտիտ օլմուշ իտի, լաքին նիհայէթ էլինի ուղաթտը վէ խօշ պիր թարղտա անը Տիտոսըն էյիլմիշ պաշը իւզէ-րինէ գօտու:

“Տիտոսըմ, սէն քէնտիլիյինտէն հիշ պիր վագըթ պէօյլէ շէյլէր եափմայաճագ իտին: Պէն տահա սաղալմագտան օլ գարա կիւնլէր-տէ՝ սէն վալիտէ իլէ վէ պէնիմ իլէ տա’իմա փէք խօշ մու’ամէլէ էտէր իտին: Սէն օլմասա իտին պէն օլ կիւնլէրտէ տայանամագ իտիմ: Սէն պէնի գուվվէթլի գօլլարըն իւզէրինտէ էօթէյէ պէրիյէ կէօթիւրիւր, պանա թէրէն-

նիւմ էտէր վէ հիքերայէլէր սէօյլէր իտին, վէ պէնիւմ տէրտ ու աղըրմտան պէնի ըահաթ-լանտըրըր իտին : Սէն էյի վէ տօղըրու պիր չօ-ճուգ սըն, Տիտոս, վէ օլ քէօթիւ ատէմլէր իլէ կիթմէ արթըգ . վալիտէնին վէ պէնիւմ եանըմտա գալ, վէ պագ նէ' էյի օլաճագսըն," տէտի քէմալը սէպաթլէ :

Տիտոս աղլամագտան տուրմըշ, վէ քէնտի քէնտինի գուվլէթլէնտիրմէյէ չալըշըր, վէ կէօղլէրինին գըրմըղըղընը կէօթէրմէմէք ի-չիւն եիւզիւնիւ պիր աղ էօթէյէ չէվիրմիշ օ-լարագ եիւրէյի գըրըլմըշ պիր թարզտա,

«Պէն էյի տէյիլիւմ, Ստեփանոսըմ, ամմա սէն իքիմիզէ եէթէճէք գատար էյի սին : Հայ-տէ տահա զիյատէ կէզէլիւմ," տէտի :

Ստեփանոս մա'էլմէմնունիյէ եէրինտէն սըշ-րայարագ «Էվլէթ, օլապիլիր քի հագգընտա սանա սէօյլէտիյիւմ զաթա ըասթ կէլիրիզ : Պիր հաֆթատան պէրի տէնիզին էթրաֆընտա օ-լան մահալլէրի տօլաշմաղա չըգմըշ տըր . տա-լիմա անըն իլէ կէզէն պալըգճըլարտան պիրի-սինէ սիւ"ալ էթտիւմ," տէտի :

Տիտոս քէնտիսինին սէվտիյի սան'աթըն զիքը օլունտըղընը իշիտէրէք մէրագ էթտի վէ "Հանկը պալըգճըլարը տէմէք իսթէյօր-սըն," տէյիւ սիւ"ալ էթտի :

Սիմոն իլէ պիրատէրի Անդրէասը հէմ Զե-բեդէոսըն օղուլարը Յակոբոսը վէ Յովհաննէ-սի տէմէք իսթէրիւմ . անլէրի թանըր մը սըն," տէյիւ սիւ"ալ էթտի :

“Անլէրին քիմ իտիյինի թանըըմ. անլէ-
րին տէնիզտէ պալըգ ավլատըզլարընը չօգ-
տէֆ’ա կէօրմիւշիւմ, վէ պիր տէֆ’ա անլէր-
տէն պիրիսի իսքէլէտէ պանա խօշ մու’ամէլէ
կէօսթէրտի:”

Ստեփանոս ճէվապէն՝ “Անլէր շիմտի պա-
լըգ ավընա կիթմէյօրլար. օ իշի թէրք էթմիշ-
լէր քի՝ պէօյիւք Հէքիմին եանընտա պուլուն-
սունլար: Ստէմլէրին օլ խուսուստա սէօյլէտի-
յինի իշիթտիմ: Բապպիլէրտէն պիրիսի ղալա-
պալըգ իշինտէ, Ռյ ճէմա՝աթ, պու ատէմ քէն-
տիսինէ շակիրտ օլմագ իշիւն նէ՝ կիպի քիմսէլէր
սէշտիյինի կէօրմիւշօր մը սընըզ,՝ տէտի, ամմա
ատէմլէր անա հիշ տիգգաթ էթմէտի, անլէր
կէօրմիւշ եա իշիթմիշ օլտըզլարը շէյլէր իւղէ-
րինէ սէօյլէմէքլէ փէք մէշղուլ իտիլէր,՝ տէտի:

“Հէմ Բապպիլէր անը սէ՞վմէյօրլար մը,՝
տէտի Տիտոս կիւլէրէք: “Անլէր քէնտի թա՝-
լիմլէրի իշիւն անա հասէտ էթմիշ օլմալը տըր-
լար. միւրայիլէր: Պէն անլէրին չարշըլարտա
տուրուպ քէնտի ուզուն տու’ալարընը սէօյլէ-
տիքլէրինի իշիթմիշիմ: Անլէր քէնտի ճիւպպէ-
լէրինի թօփլայօրլար, զիրա գօրգարլար քի
պէնիմ կիպի պիրիսի քէնտիլէրէ տօգունուպ
քէնտիլէրինի նափաք գըլաճագ տըր: Լաքին
շուրատա գօշան ղալապալըգ նէ՞ տիր: Պագ,
անլէրին հէր թարաֆտան գօշուշընա: Հայտէ,
’աճէլէ էտէլիմ վէ կէօրէլիմ:”

Տիտոս պունու տէյիպ գօշմաղա պաշլատը-
Ստեփանոս տախի անըն արտընճա գօշտու:

Եօլտան եօգարը պազմագ իչիւն պաշընը տիքմիշ օլան պիր քիմնէյէ Տիտոս՝ «Պու նէ՞ տիր . պէն պիր չէյ կէօրմէյօրմ»,՝ տէտի :

Ատէմ ճէվապէն՝ «Պի՛լմէյօր մը սըն . Նազարէթլի Յիսուս պու եօլտան կէյմէքտէ տիր . իշթէ շիմտի կէյմէքտէ տիր : Կէ՞օրմէյօր մը սըն»,՝ տէյիպ՝ պիր եօլըն պաշընտա պուլուլթ կիպի պիր թօզ կէօսթէրտի վէ անըն իչինտէ տօնուգ պիր թարզտա դարմա դարըշ պէօյիւք պիր ղալապալըգ կէօրիւնիւյօր իտի : Վէ պու ատէմ ՚իլավէթէն՝ «Պագ անըն եանընտա պէօյիւք պիր ճէմա՛աթ վար տըր : Ճէմա՛աթ հէր քէօյտէն սիւրիւ կիպի անըն արգասը սըրա կիտիյօր : Պու թարաֆլարտա պու կիպի պիր քիմնէ պունտան էվվէլ ասլա կէօրիւլմէմիշ տիր , զիրա ՚աճա՞իպ թարզտա շիֆալար վէրիյօր , վէ պունտան մա՛տա Բապպիլէր կիպի սէօյլէմէյօր , անճագ էօյլէ պիր գուտրէթլէ ոէօյլէյօր քի ճիննլէր պիլէ անա իթա՛աթ էտիյօր»,՝ տէտի :

«Պէն անըն շիֆա վէրտիյի քիմնէլէրտէն պիրիսի իմ»,՝ տէտի Ստեփանոս սատէ պիր սուրէթտէ , զիրա էկէր քէնտի հիքեայէսինի տիկլէյէճէք պիր քիմնէ պուլաճագ օլուրսա սէօյլէմէմէք էտէմէզ իտի :

Օլ ատէմ անըն իւզէրինէ տիգգաթլէ պագարագ «Սէնի նէտէ՞ն սաղալթտը»,՝ տէյիւսիւ՞ալ էթտի :

«Պէն թօփալ իտիմ»,՝ տէյերէք՝ Ստեփանոս հիքեայէսինէ պաշլատը իսէ տէ՛ օլ էս»

նատէ եիւքսէք վէ հազին պիր սէս անլէրին
սէօզիւնիւ մէն՝ էթտի, վէ պու զարիպ սէտա-
յը իշիթտիքլէրինտէ ճիւմլէսի տէ հայրէթէ
տալտըլար :

Պու սէս “Նափաք, նափաք,” տէյիւ ֆէր-
եատ էտէնին սէսի իտի :

Պիր թագըմ քիմսէլէր “Ճիւզամըյա եօլ
վէրինիզ” տէյիւ չաղըրաըլար, վէ անը կէօր-
մէք իշիւն քէմալը զայրէթլէ սօգաղը տօլ-
տուրմըշ օլանլար պիր տագիգէտէ տարմատա-
ղըն օլտըլար :

Ստեփանոս վէ Տիտոս տախի օլ պիրլէրի
իլէ պերապէր կէրի չէքիլտիլէր, վէ ճիւզամը
իլէրիյէ տօղրու կիտէն զալապալըղա գարշը
հազին պիր թարգտա եիւրիւյիւպ քէնտի պօ-
ղուգ վէ գապա սէսիյլէ տահա արա սըրա “Նա-
փաք, նափաք,” տէյիւ ֆէրեատ էթտիյինտէ
անըն ուզուն պօյընը կէօրտիւլէր :

Անըն եիւզիւ գըսմէն քէնտի պաշընա էօրթ-
միւշ օլտըղը գապա պէզ իլէ էօրթիւլմիւշ, վէ
’իլլէթինին քէնտի իւզէրինտէ հասըլ էթմիշ
օլտըղը մէքրուհ եարալարը միւմքին մէրթէպէ
չօգ էօրթմէք իւզրէ օլ էօրթիւյիւ աշաղը չէք-
միշ իտի : Լաքին անըն փէք զիյատէ իլէրիլէ-
միշ օլան էն միւտհիշ վէ չարէսիզ ’իլլէթտէն,
էվվէթ, ինսան ճինսինէ փէք զիյատէ մուճիպ ի
ճէֆա օլան պիր ’իլլէթտէն ’աղապ չէքմէքտէ
օլտըղը պէլլի իտի :

Պու էսնատէ էրքէքլէրին, գատընլարըն վէ
չօճուգլարըն գարմա գարըշ պիր զալապալըղը,

Յիսուս տախի օրթալարընտա օլարագ՝ սայքի ճիւղամընըն պուլունտըղը մահալէ վասըլ օլմուշար իտի։ Անէր եագլաշտըգտա թէքրար օլ մաղմուս ֆէրեատ, «Նափաք, նափաք» ֆէրեատը իշիտիլմէքտէ իտի։

Ղալապալըգ կէրի չէքիլտի վէ Յիսուս եալընըզ եօլըն օրթասընտա գալտը։ Ճիւղամըլ անը վէ անըն օլ պիրլէրի կիպի քէնտիսինտէն կէրի չէքիլմէտիյինի կէօրտիւլինտէ, իլէրի տօղըու գօշտու, վէ թօղ իշինտէ եիւզ իւսթիւ տիւշէրէք՝ «Եւ Բապպ, էկէր իսթէրսէն, պէնի թաթհիր էթմէյէ գատիր սին» (Մատ. 8. 2) տէյիւ նիտա էյլէտի։

Վէ Յիսուս էլինի ուղատըպ անա տօգունտու, վէ «Իսթէրիմ, թահիր օլ» (Մատ. 8. 3) տէտի։

Վէ տէրհալ օ այաղա գալգտը, վէ ճիւղամ 'իլլէթինին անտէն տէֆ' օլմուշ իտիյինի հէր քէս կէօրտիւ, վէ անըն ճէսէտի պաշգաքիմսէյէրին ճէսէտի կիպի օլմուշ իտի։

Սօկրա վագը՝ օլան սիւքիւթ իշինտէ Յիսուս օլ ագտէմճէ ճիւղամըլ օլան քիմսէյէ պաշգալարըն իշիտէմէյէճէյի տէրէճէտէ եալաշճա պիր շէյ սէօյլէտի, վէ ատէմին սօկրատան տէտիյինէ պագարագ՝ օլ պէօյիւք Հէքիմ անա սէսսիզճէ քեահինէ կիտիպ Մովսէսին էմր էթտիյի իւղըէ քէնտիսինի անա կէօսթէրմէսինի վէ պէօյլէճէ փաքլէնմէք գանուընը իթմամ էյլէմէսինի, վէ քէնտիսինէ վագը՝ օլան պու 'աճիպ շէյի քիմսէյէ սէօյլէմէմէսինի էմր էթմիշ իտի։

Լաքին ատէմ կիթտիյինտէ զալապալըղըն
իշինտէն 'աղիմ պիր ֆէրեատ իշիտիլտի, վէ
անլէր պէօյիւք Հէքիմին էթրաֆընա եվվէլ-
քինտէն զիյատէ թօփլանտըլար, վէ հալա զա-
լապալըղըն պիր ուճընտա տուրմագտա օլան
Ստեփանոս վէ Տիտոս պիր թարաֆա սիւ-
րիւլտիւլէր:

Ստեփանոս քէնտիսինի թօփլատըղընտա՝
“Աճա”իպ տէյիլ մի իտի,” տէտի:

Լաքին Տիտոս ճէվապ վէրմէտի, վէ Ստե-
փանոս անըն եիւզիւնէ պագտըղընտա անըն
իրի վէ սիյահ կէօղլէրինտէն եաշ կէլմէքտէ
իտիյինի կէօրտիւ:

ՊԱՊ 9

“Էյ, տէլիգանլը, սէն գուվվէթլի պիրիսի
կէօրիւնիւյօր սըն. շու եիւքիւմիւզիւ կէօթիւր-
մէյէ պիզէ եարտըմ էթմէզ մի սին:”

Պուճու տէյէն օլ տէօրթ քիշիտէն պիրիսի
իտի քի՝ անլէրին պիրլիքտէ աղըր պիր եիւք
կէօթիւրմէքտէ օլտըգլարը պէլլի իտի: Եար-
տըմա չաղըրտըգլարը քիմսէ Տիտոս օլուպ՝ Ստե-
փանոս իլէ պէրապէր պալըգ ավլամագտան կէ-
լիյօր իտի:

Պու իքի կէնճլէր օլ ախշամքի թուլտըգ-
լարը պալըգլար վէ պալըգ աղլարըյլէ էյիճէ
եիւքիւ իտի իսէլէր տէ, պու սէսի իշիթտիք-
լէրի կիպի տուրտըլար, վէ տէօրթ քիշինին
տուրտըգլարը եէրէ տօղրու եիւրիւտիւլէր, վէ
կէօրտիւլէր քի անլէրին կէօթիւրմէքտէ օլտըգ-

լարը երևք խափիփ պիր եաթագ օլուպ՝ անըն
իւզէրինտէ գէվալը վէ պիշարէ պիր ատէմ՝
եաթմագտա իտի :

Օլ էվվէլճէ սէսլէմիշ օլան ատէմ Տիտոսա
խիթապէն տէտի քի՝ «Կէօրիւյօրսըն քի պիզ
պու կէնճի պալըգճը Սիմոնըն էվինէ կէօթիւր-
մէյէ թէչէպպիւս էթմիշիզ : Նազարէթլի Յիսուս
օրատա սաքին օլույօր, վէ պիզ իւմիտ էտէ-
րիզ քի օ պու ատէմէ շիֆա վէրէ պիլիր :»
Պու սըրատա օլ գէվալը՝ ատի տէօշէք իւզէ-
րինտէ եաթմագտա օլան քիմսէ իշիտիլիր տէ-
րէճէտէ ահ ու ֆիղան էթտի : Վէ սէօյլէյէն
ատէմ՝ սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Լաքին
պիզտէն պիրիսի իխթիյար վէ մէճալսըզ օլուպ
տահա իլէրի կիթմէյէ թագաթըր եօգ տըր, վէ
հալիմիզ ֆէնա տըր : Էկէր, էյ տէլի գանլը,
պիզէ եարտըմ էթմէզսէն, նէ՝ իլէրի կիտէ
պիլիրիզ նէ տէ կէրի,» տէտի :

Տիտոս ճէվապէն՝ «Սանա սէվինէրէք եար-
տըմ էտէճէյիմ : Պանա պագ, Ստեփանոս,
պէնիմ աղըմը վէ պալըզլարը սէն կէօթիւրէ-
մէզ մի սին,» տէտի :

Իխթիյար ատէմ՝ պու սըրատա պիր ազ
քէնտիսինի թօփլամըշ օլարագ թիթրէր պիր
սէսլէ՝ «Պէն անլէրի կէօթիւրիւրիւմ : Վէ էկէր
օլ պէօյիւք Հէքիմի պուլմասը իշիւն պէնիմ
գէվալը օղլըմա եարտըմ էտէրսէն՝ պիր փէ-
տէրին տու՝ասընը ալաճագսըն,» տէտի :

Ջէվալը տէլիգանլը եաթաղընտան՝ «Ահ,
փէտէրիմ, պուշլարըն նէ՝ ֆա՛խտէսի վար :

Քեհաճին պանա թէքրար պէ թէքրար՝ Սէն կիւնաճլարըն իշիւն ճէֆա չէքիօրսըն, վէ պու տէր տի չէքմէլիսին, զիրա պու տէրտ սանա ճիւմլէյէ Գատիր թարաֆընտան կէլմիշ տիր,՝ տէ՛մէմիշ մի տիր։ Տօղրուսը Միւթա՛ալըն հիւքմլէրինտէն գուրթուլմաղա չալըյմագ հագգ տէյիլ տիր, չիւնքի պէնիմ ճիւմլէ ատէմլէրտէն զիյատէ կիւնահքեար իտիյիմի սէն պիլիրսին,՝ տէտի։

Իխթիյար ատէմ տըրըլտանարագ՝ «Ախ օլ Բապպիլէր, Բապպիլէր։ Պոււնու սանա անլէրին սէօյլէմիշ իտիյինի պիլիրիմ. լաքին սէնին պաշգա կէնճլէր գատար էյի պիր կէնճ օլտըղըն պէլլի տիր։ Պիզտէն հիշ պիրիսի քեամիւլէն սալիհ տէյիլ տիր, վէ զանն էտէրիմ քի էկէր ճիւմլէյէ Գատիր իսթէսէ իտի՝ պիզտէն հէր պիրիսինի եաթաղա տիւշիւրիւր, վէ հագգ իւզրէ տիւշիւրմիւշ օլուր իտի, զիրա ճիւմլէմիզ տէ տօղրու եօլտան սափտըգ։ Հիշ պիր սալիհ եօգ, պիր պիլէ եօգ տըր։ Էօյլէ տէյիլ մի, չօճուգլար,՝ տէտի։

Օլ պիրլէրի իխթիյարըն տէտիյինէ հագգ վերէրէք մըրըլտանտըլար։ Վէ Տիտոսըն եիւզիւ զամիրինին թէքտիրինտէն գըփ գըրմըզը օլտու։

Խասթայը կէօթիւրէնլէրտէն պիրիսի զայրէթլէ՝ «Շիմտի կէլինիզ, կէլինիզ. վագըթ կէշիրտիյիմիզ էլվէրիր։ Թուլթունըզ, սըգը թուլթունըզ,՝ տէտի։ Վէ տէօրթ քիշի քէնտի եիւքլէրիլէ սօգագտան աշաղը չապըգ չապըգ եիւրիւմէյէ պաշլատըլար, վէ իխթիյար ատէմ իլէ Ստեփանոս տախի աղլար օմուզլարընտա օ,

լարագ անլէրին արգասընտան կիտէրլէր իտի-
իխթիյար առէմ քէնտի քէնտինէ պաշընը
միւքէտտէրանէ սալլայարագ՝ «Ձէվալլը օղլըմ,
զէվալլը օղլըմ» տէտի:

Ստեփանոս հէմտէրտլիք կէօթէրիրճէսինէ՝
«Չօգտա՞ն մը պու հալտէ պուլունուր» տէ-
յիւ սիւ"ալ էթտի:

Փէտէրի ճէվապէն՝ «Սէքիզ եաշընտան պէ-
րի: Պիր Բօմալընըն արապասը անըն իւթիւն-
տէն կէչմիշ: Ձէվալլը օղլըմ: Պիզ օլ վագըթ
Տիբերիատա սաքին օլուր իտիք: Բօմալըլարըն
պիր պայրամը կիւնիւնտէ չօճուգ սէյրէ կիթ-
միշ: Անասը անա էվտէ օթուրմասընը թէնպիհ
էթմիշ իսէ տէ, նասըլ իսէ չօճուգ անասը
կէօրմէտէն էվտէն չըգմըշ կիթմիշ, վէ պիր տէ
կէօրտիւք քի գօնշըլար եարըէօլիւ հալտէ անըէ-
վէ կէթիրտիլէր: Ա՛հ, էվլատըմ, էվլատըմ: Պէօյ-
լէ սագաթ օլմազտան էվվէլ գուվվէթլի պիր չօ-
ճուգ իտի, վէ օլ կիւնէ գատար պիղիմսէօղլմիւ-
զիւ հիշ գըրմամըշ իտի: Օլ կիւնտէն պէրի տա"իմա
եաթագտա եաթմագտա տըր, զիրա էօյլէ ինճին-
միշ տիրքի պաճագլարընտա հայաթ վէ հիսսիյաթ
գալմամըշ օլուպ՝ տիզլէրի թութմայօր վէ անլէ-
րի գըմըլտատամազ: Պիր ազ սօնրա Տիբերիայը
թէրքլէ Կափառնայումա կէլտիք, վէ վալիտէօի
անըն սաղալմասը իյիւն տու'ա էթմէքտէն Փէ-
րաղաթ էթմէտի: Քե'աշքի ճիւմէյէ Գատիր՝
Աննանըն տու'ասընը իյիթտիյի կիպի անըն
տու'ասընը տախի իյիտէ իտի: Լաքին Բապպի-
լէր տէրլէր քի անըն չէքտիյի կիւնահընտան

տըր , վէ պիր պագարսան տողրու տըր , գիրա
իթա'աթսըզ պուլունտու : Լաքին պիզ ճիւմէ-
միզ տէ խաթաքեարըզ , ճիւմէմիզ տէ խա-
թաքեարըզ : վէ 0 պիզէ սապր էտէր : Սէն
պիլիրսին , չոճուղըմ , քի Դաւիթ Մէզմուրլար-
տան պիրիսինտէ՝ « փէտէր օղուլարընա շէֆ-
գաթ էթտիյի կիպի , Բապպ քէնտինտէն գօր-
գանլարա շէֆգաթ էտէր » (Մէզ . 103. 13)
տէմիշ տիր՝ տէտի : Պէն պիլիրիմ քի պէնիմ
զէվալը օղըմա թէրահհիւմ էտէր :

Ստեփանոս քէմալը շէվգլէ « փէտէր քէն-
տի օղուլարընա շէֆգաթ էտէր » տէյիւ տէ-
տիյին . նէ՝ տիր . օնու պանա թէքրար տէր
մի սին ,՝ տէտի :

Իխթիյար ատէմ այէթի թէքրար սէօյլէ-
տի , սօկրա պիր ազ սէրթճէ օլարագ՝ « Սէն
ֆիթապլարը պիլմէզ մի սին , տէլի գանլը :
Պէն սէնին եաշընտա իքէն Մէզմուրլարը վէ Շէ-
րի'աթտան տախի չօգ գըսմլարը էզպէր սէօյ-
լէյէ պիլիր իտիմ ,՝ տէտի :

« Խալը , պէնիմ պապամ Եունանի տիր ,
վէ պանա էօյրէտէն օլմամըշ տըր : »

Իխթիյար ատէմ՝ « Էօյլէ իսէ սէն փութ-
փէրէսթ սին ,՝ տէտի , վէ եիւրիւր իքէն եա-
վաշճա Ստեփանոստան էօթէյէ չէքիտի : վէ
եինէ սէօզիւնէ տէվամ էտէրէք , « Ամմա սէն
էյի պիր չոճուգ կէօրիւնիւյօր սըն . եիւզիւն-
տէն պէլլի տիր . վէ պէն Բապպիլէր կիպի
սէրթ պօյունլը տէյիլ իմ : Շիմտի քէնտիսինի
արայըպ պուլմաղա կիթտիյիմիզ ատէմ իշիւն

տէնիլիյօր քի քէնաիօինէ կէլէնլէրին ճիւմլէ-
սինէ՝ հէմ կէօմրիւքճիւլէրէ վէ կիւնահքեար-
լարա պիլէ թա'լիմ էտէր վէ անլէրէ շիֆա
վէրիւր իմիշ," տէտի :

Ստեփանոս քէմալ ը շէվզլէ՝ "Օ տէտիյին
տօղրու տըր . պէն թօփալ իտիմ՝ վէ օ պանա շի-
ֆա վէրտի : Պէն Մէզմուրլարը վէ Շէրի'աթը պի-
լի'ր մի իմ, եախօտ սինաղօղա կիտէ'ր մի իմ կիթ-
մէ'զ մի իմ տէյիւ սօրմատը : Հէմ պէն քէնտի-
սինաէն պանա շիֆա վէրմէսինի տիլէմէտիմ
պիլէ . պաշգա պիրիսի իչիւն ըէճա էտիյօր ի-
տիմ : վէ զանն էտէ'ր մի սին քի քէնտի օղուլ-
լարընա շէֆգաթ էտէն փէտէր անըն չօգ տէֆ'ա
հազգընտա սէօյլէտիյի փէտէր տիր," տէտի :

Իսթիյար ատէմ ճէվապէն՝ "Շիւպհէսիզ
օ տըր . հէմ Օ Աբրահամըն, իսահակըն վէ
Յակօբըն Ալլահը տըր," տէտի :

Ստեփանոս մա'սումանէ պիր թարղտա "Ան-
լէր քի'մ տիր," տէյիւ սիւ'ալ էթտի :

Իսթիյար ատէմ թէհամմիւլիւ թիւքէնիր-
ճէսինէ "Օ, տէլիգանլը, սէն կէրշէքտէն փութ-
փէրէսթ իմիշ սին : Սէն սինաղօղա կիտիպ քի-
թապլարըն օգունմասընը տիկլէմէլիսին," տէտի :

Ստեփանոս եէնի պիր շէվզլէ "Կիտէճէյիմ,
պիլիրսին քի շիմտիյէ գատար կիտէմէզ իտիմ,
չիւնքի պիչարէ իտիմ," տէտի :

Քէնտի միւքեալէմէլէրինին պու նօզթա-
սընտա կէօրտիւլէր քի քէօթրիւմիւ կէօթիւ-
րէնլէր՝ պիր ազ ըահաթլանմագ իչիւն քէնտի
եիւքլէրինի թէքրար եէրէ գօմուչար իտի :

Ինթրիյար ատէմ իլէրի կէլէրէք տէօշէյին եաննտա տուրտու, վէ անըն իւզէրինտէ եաթմադտա օլանըն թագաթսըզ վէ մէճալսըզ հալինէ պագարագ:

“Էվլատըմ, ’աճէպա եիւրիւտիւքլէրի վագըթ տէօշէյին սարսըլմասընտան ըահաթսըզ օլու՛յօր մը սըն,” տէտի:

“Խայր, փէտէրիմ, սարսըլմագտան ըահաթսըզ օլմայօրըմ, ամմա պէնիմ կիւնահքեար ըուհըմ պէնի ըահաթսըզ էտիյօր: Պէն էօյլէ կիւնահքեար վէ էօյլէ քէօթիւ իմ քի, օ պէնի սաղալտամաղ: Քե՛աչքի պէնի կէրի կէօթիւրսէնիզ, վէ ըահաթ էօլմէյէ թէրք էթսէնիզ,” տէտի:

Ստեփանոս տէօշէյին եաննտա տիզ իւթիւնէ կէլէրէք՝ քէնտի պէրրագ վէ թիզ սէսիլէ՝ “Պէնի կէօրի՛ւյօր մը սըն. պէն պիր փութփէրէսթ իմ. փէտէրին պէօյլէ տէտի. ֆագաթ օ պանա շիֆա վէրտի. Ա՛մա ֆիլիպպոսա տա շիֆա վէրտի. անըն կէօղլէրինի, պիւմէմ նի՛չիւն, լաքին եագմըչլար իտի, ամմա օ տախի կիւնահքեար իտի: Օ չօգլարընա շիֆա վէրմիշ, վէ անլէրտէն հիչ պիրիսի քեահին, եա ըապպի եախօտ ֆէրիսի տէյիլ տիր: Օ սանա շիֆա վէրիր. սէն օնու պիլմէզ սին: Օ քէնտի օղուլլարընա սէմավաթտա օլան ֆէտէր կիպի շէֆգաթ էտէր, վէ անլէրի հիչ պիր վալիտէնին օլ տէրէճէ սէվմէտիյի դատար սէվէր: Անըն եիւզիւնէ պագտըղընտա անը պիլէճէք սին,” տէտի:

Օ՛ւ քէօթրիւմ կէնճ քէնտի իրի վէ մաղ-
մում կէօղէրինի Ստեփանոսըն իւզէրինէ տիք-
տի . վէ օ սէօղիւնիւ պիթիրտիյինտէ՝ «Սէն
քի՛մ սին . սէն մէլէ՛ք մի սին»,՝ տէտի :

Վէ այ այտընլըղընտա Ստեփանոս տէօշէ-
յին եանընտա տիղ իւսթիւնէ կէլտիյինտէ վէ
քէմալ ը շէվգլէ էլլէրինի պիրի պիրինէ սար-
տըղընտա՝ տօղրուսը պիր մէլէք կիպի կէօ-
րիւնիւյօր իտի :

Իսթիյար ատէմ չաթլագ պիր սէսլէ՝
«Խայր , էվլատըմ , խայր , օ մէլէք տէյիլ . օ
անճագ տօղրու օլարագ սէօյլէտիյի իւզրէ
փութփէրէսթ պիր կէնճ տիր . զիրա Աբրա-
համը , իսահակը վէ Յակոբը պիլմէզ : Լաքին
էյի պիր չօճուգ տըր : Ճէսարէթլէն էվլատըմ ,
զիրա Նազարէթլի սէնտէն զիյատէ պէօյիւք
կիւնահքեարլարա շիֆա վէրմիշ տիր , պէնիմ
զէվալլը չօճուղըմ : Շու շէրապտան պիր եու-
տում ալ քի եիւրէյին գուվվէթլէնսին»,՝ տէ-
տի , վէ գուշաղը արասընտան քիւշիւք պիր
շէրապ շիշէսի չըգարարագ անտէն պիր ազ
զէվալլը քէօթրիւմ օղընա վէրտի :

Եինէ հէփսի տէ էվվէլքի կիպի եօլա չըգ-
տըլար : Շիմտի Սիմոնըն խանէսինտէն չօգ ու-
զագ տէյիլլէր իտի , վէ խանէյէ եագլաշտըգ-
լարընտա օրայա պէօյիւք պիր ղալապալըգ-
թօփլանմըշ իտիյի պէլլի օլտու , զիրա վաֆիր
խալգըն կերի կէլմէքտէ իտիքլէրինի կէօրտիւ-
լէր , վէ պունլարտան չօգլարը , «Անը նէ՛ տիկ-
լէյէ պիլտիք նէ՛ տէ կէօրէ պիլտիք»,՝ տէյիւ

Երկքսէք սէսլէ շիքեայէթ էտիյօրլար իտի :
 Իխթիյար ատէմ միւղթարիպ օլտու : Գօր-
 գարըմ քի անը կէօրէմէյէճէյիզ . օլ գատար
 ուզագտան կէլտիք . զէվալլը օղլըմ, զէվալլը
 օղլըմ,” տէտի :

Ստեփանոս իխթիյար ատէմին գօլընա տօ-
 գունարագ՝ “Խասթա օ տէտիյիկի իշիթմէսին .
 իլէրի կիտէլիմ վէ անը հէր հալտէ պուլաճա-
 ղըզ,” տէյիւ րէճա էթտի :

Ղալապալըգ կիթտիքճէ սըզլաշտըգտա մէճ-
 պուրի եավաշ եավաշ իլէրի կիտէրլէր իտի :
 Նիհայէթ օլ տէօրթ քիշի պիր ազ եօրղուն-
 լըգ ալմագ վէ նէ հալտէ պուլունտըզլարընը
 ալլամագ իշիւն քէնտի եիւքլէրինի թէքրար
 եէրէ գօտըլար :

Օրատան կէչմէքտէ օլան պիր ատէմ՝ “Պու-
 րատա նէ՞ եափըյօրսընըզ” վէ օմուզլարընտան
 եօգարը տէօչէյէ պագարագ՝ “պիր խասթա
 ատէմ մի կէթիլիյօր սընըզ : Սիղէ պիր շէյ
 տէյէյիմ . տահա էյի օլուր քի անը նէ գատար
 միւլքին իսէ չապըգ կէրի էվէ կէօթիւրէսի-
 նիզ, զիրա պու կէճէ շիֆա պուլմայաճագ տըր :
 Էֆէնտի քիմսէյէ շիֆա վէրմէմիշ : Սիմոնըն խա-
 նէսինին պիր ֆէվգանի օտասընտա տըր, վէ քէն-
 տիսինի տիկէմէք իշիւն հէր թարաֆտան վէ
 երուսաղէմտէն պիլէ կէլմիշ օլան րապպիլէր,
 քեահինլէր վէ ֆէրիսիլէր իլէ սէօյլէչմէքտէ
 տիր : Պէօյլէ օլմասա պիլէ՝ խանէ վէ պաղչէ-
 նին հէր եէրի խընճաղընճ տօլու տըր . սիզտէն
 պիրիսի պիլէ գափուտան իշէրի կիրէմէզ, նէ-

րէտէ գալտը պու տէօչէք,” տէտի, վէ նասի-
հաթընը տիկլէյիպ տիկլէմէտիքլէրինի կէօր-
մէք իչիւն պէքլէմէյիպ քէնտի եօլընա կիթտի-

Տէօչէյի կէօթիւրմէյէ եարտըմ էտէն ա-
տէմլէրտէն պիրիսի՝ “Հըմ, աճընաճադ պիր
չէյ, լաքին պէն պու եիւքիւ հէմ կէթիւրմէյէ
հէմ կէօթիւրմէյէ փաղարլըգ էթմէտիմ,”
տէյիւ մըրըլտանտը:

Իխթիյար ատէմ էլլէրինի պիրի պիրինէ
չարփարագ պիչարէճէսինէ՝ “Օ, Բենիամին,
օղլըմ, օղլըմ, գօրգարըմ քի սէնի շիֆա պուլ-
մաղտան էվէ կէօթիւրէճէյիղ,” տէյիւ աղլա-
մաղա պաչատը:

Ստեփանոս թէքրար իլէրի կէլէրէք՝ “Տու-
ընըզ, պիլիւրիմ քի էկէր չալըչըրսագ անը
պուլա պիլիւրիղ: Տիտոս, իչէրի կիրմէք իչիւն
պիր եօլ վա՛ր մը տէյիւ կիտիպ պագա՛ր մը
սըն,” տէտի:

Տիտոս տէրհալ կիթտի, վէ սայքի պիր
տագիգէ սօկրա վէ գօչմագտան գըփ գըրմըզը
օլմուշ վէ սօլուղը քէսիլմիշ օլարագ կէրի կէլ-
տի: Վէ “Պաղչէ գափուսընտան պիր աղ էօ-
թէտէ՝ տամա չըգարան պիր մէրտիվէն վար:
Տիւշիւնտիւմ քի էկէր անը օրայա չըգարա պի-
լիր իսէք պէլքի տամըն պիր գըսմընը սէօքիւպ
անը օրատան աշաղը էֆէնտինին պուլունտը-
ղը վէ սէօյլէչմէքտէ օլտըղը օտայա էնտիրէ
պիլիւրիղ: Էկէր սիզտէն պիրիսի պանա եարտըմ
էտէճէք օլուրսա՝ օլ սէօքտիւյիւմիւղ եէրի պիր
սա՛աթտա թա՛միր էտէ պիլիւրիմ,” տէտի:

Ստեփանոս : 0, Տիտոս, փէք էյի տիւշիւն, միւշ սին. հայտէ հէման տամա չըգալըմ' տէտի :

Իխթիյար ատէմ, «Տուրունըզ. գօնչըմըզն տամընա զարար վէրմէյէ նէ՝ հագգըմըզ վար : Պունտան մա'տա էֆէնտիյի թա'նիզ էթմէք, խոսոուսա պէոյլէ օգումըշ ատէմլէր իլէ սէոյ : Լէշիր իքէն անըն սէօզիւնէ մանի' օլմագ միւ : Թէճասիրանէ վէ միւնասէպէթսիզ պիր շէյ օլմայաճագ մը : Ալլահ պիլիր եա, օղլըմըն շիֆա պուլմասընա ճան ու կէօնիւլտէն արզու էտէրիմ, լաքին կէնճլէր, սիզին թութամա զընըզ եօլա ըագի տէյիլ իմ. պու հագգսըզ պիր շէյ տիր,» տէտի :

Քէօթրիւմ աղլայարագ՝ «Ահ, փէտէրիմ, էկէր շիմտի պէնի կէրի կէօթիւրէճէք օլուր սանըզ, պանա էօյլէ կէլիյօր քի պիր տահա տսլա կէլէմէմ : Շու կէլմէքլիյիմ իւզէրիմէ էօյլէ ֆէնա թէ"սիր էթտի քի՝ հայաթ մէնպա՝ ընըն պէնտէ զա"իլ օլմագտա իտիյինի հիսս էտիյօրըմ : Բէճա էտէրիմ, պէնի անա կէօթիւրմէք իշիւն հէր չարէյի գուլլանասըն,» տէտի :

Իխթիյար ատէմ թէրէտտիւտ էտէր իտի :

Ստեփանոս անըն գուլաղընա՝ «Բէճա էտէրիմ, հայտէ պիր տէֆ'ա թէճրիպէ էտէլիմ,» տէյիւ ֆըսըլտատը :

«Փէք էյի, փէք էյի : Էլինիդտէն կէլէնի եափընըզ. պէն տամ իշիւն Սիմոնա լաղըմ կէլէնի վէրիւրիմ. պիր տէֆ'ա թէճրիպէ էթմէքտէն զարար կէլմէզ :»

Տէօրթ քիշիլէր քէնտի եիւքլէրինի գալ :

տըրարագ՝ պիր տէֆ'ա տահա աղըր աղըր զա-
լապալըղըն իշինտէն իւերի տողըու կիթմէյէ
պաշլատըլար։ Ստեփանոս վէ իսթիյար ատէմ
պու տէֆ'ա էօնտէն կիտէրլէր վէ անլէրէ եօլ
աշարլար իտի։ Նիհայէթ գափույա եէթիշտի-
լէր, սօկրա պաղչէնին հէր պիր նօգթասընը
տօլտուրմըշ օլան սըգ զալապալըգ իլէ օղրա-
շարագ կիւճ հալ իլէ մէրտիվէնէ վասըլ օլտը-
լար, վէ պիր տագիգէտէն սալիմէն տամա չըգ-
տըլար վէ 'աճա'իպ տիր քի՝ օրայա շիմտիյէ
գատար զալապալըգ տան քիմսէ չըգմամըշ իտի։
Շիմտի իսէ քէօթըրիւմիւ կէօթըրիւնէն ատէմլէրին
մէրամընը անկայարագ, զալապալըգ օլ տար
մէրտիվէն իւզէրինէ թօփլանմաղա պաշլատը։

Անլէրտէն պիրիսի, «էյ տօսթլար, մէրա-
մընըզ նէ՞ տիր,» տէտի։

Տիտոս ճէվապէն՝ «Տամը աչըպ պու զէ-
վալը ատէմի էֆէնտինին հուղուընա էնտիր-
մէք իսթէրիզ,» տէտի։

Օլ վագըթ օլ ատէմ՝ «էօյլէ իսէ աշաճաղը-
նըզ եէր թամմ պուրասը տըր. էֆէնտի պու-
նուն ալթընտաքի օտատա պուլունուր. պէն տէ
սիզէ եարտըմ էտէճէյիմ,» տէտի։

Վէ հէման օն օն իքի կէօնիւլլիւ էլլէր իշէ
պաշլատըլար։ Ազ վագըթտա էփէյի պէօյիւ-
ճէք պիր տէլիք աշտըլար, վէ քէօթըրիւմ տա-
խի իւզէրինտէ օլտըղը հալտէ տէօշէյի օլ տէ-
լիքտէն աշաղը էնտիրմէք իշիւն տէր հալ հա-
ղըրըգ կէօրտիւլէր։ Վէ քէօթըրիւմիւ տէօշէյի
իլէ պէրապէր գալտըրտըզլարընտա՝ օ էնկին

պիր սէսլէ՝ «Օ նէ՛րէտէ. օլ շիֆա պուլմըշ օղ-
լան նէ՛րէտէ տիր,» տէտի:

Ստեփանոս իւերի կէլէրէք, պուրատայրմ,
ճէսարեթլէն. պէն տամըն իւթիւնտէն տէլիք-
տէն պագտըմ վէ Անը կէօրտիւմ: Օ սանա
շիֆա վէրէճէք տիր,» տէյիւ ֆըսըլտատը:

Օլ վագըթ Տիտոս, «Հայտէ սըգը թուլթըն,»
տէտի: Վէ տէօշէյի պիրիսինին կէթիրմիշ օլ-
տըղը իփլէրլէ էյիճէ պաղլայարագ՝ քէօթրիւ-
միւ եսվաշճա վէ տիգգաթլըճա տէլիքտէն ա-
շաղը էնտիրտիլէր, վէ անըն տէօշէյի Յիսուսըն
այագլարը էօնիւնտէ եէրէ եէթիշտի: Պիր տա-
գիգէ տէրին պիր սիւքիւթ հիւքմ սիւրտիւ:
Աշաղըտա օտատա օլանլար պէօյլէ դարիպ պիր
թարգտա սէօղլէրինին քէսիլմէսինտէն տօլայը
հայրէթէ տիւշտիւլէր. վէ եօգարըտա տէլիյին
էթրաֆընտա եըղըլմըշ օլանլար տախի քէնտի
թուլթտըղլարը միւթէճասիրանէ եօլ նա՞իլ ի
մուվաֆֆագըյէթ օլաճա՛գ մը տէյիւ տիւշարը
խէլէճան օլմուշլար իտի:

Էֆէնտի սէօյլէր իքէն օթուրմագտա իտի,
ամմա շիմտի այաղա գալգտը, վէ տէօշէյին
իւզէրինէ էյիլէրէք՝ տիգգաթլէ քէօթրիւմիւն
եիւզիւնէ պագար իտի: Քէօթրիւմիւն սօլմուշ
սարարմըշ վէ միւղթարիպ չէհրէսինտէն, վէ
րէճա էտէրճէսինէ պագան կէօղլէրինտէն Նա-
ղարէթլի անըն պիւթիւն ճիյէրսուղ հիքեայէ-
սինի օգուտու, վէ էլինի եսվաշճա օլ զէվալ-
լընըն իւզէրինէ գօյարագ՝

«Օղլըմ, կիւնահլարըն սանա 'աֆիլ օլուն-
տու (Մար. 2. 5)» տէտի:

Տէրհալ օտատա պիր մըրըլաը իշիտիլաի։
Անըն էթրաֆընտա օթուրան սագալլը վէ սա-
ըըդը Բապպիլէր պիրի պիրլէրինէ՝ «Գիւֆր
էտիյօր։ Ալլահտան զայրի կիւնահլար 'աֆվ
էթմէյէ քիմ գատիր տիր,» տէյիւ սէօյլէնիւ-
լէր իտի։ Օլ վագըթ Էֆէնտի քէնտիսի թու-
թուպ անը այաղա գալտըրաը, վէ 'ալիմ ի
մութլագ կէօղլէրիյլէ անլէրին իւզլէրինէ պա-
գարագ՝ «Նի՞չիւն տէրունլէրինիդտէ պու շէյլէրի
թէֆէքքիւր էտիյօրսընըզ։ Հանկըսը գօլայ
տըր։ Կիւնահլարընչ սանա 'աֆվ օլունտու տէ-
մէսի մի, եօգսա գալգ վէ կէզ տէմէսի մի։
Ամմա Իպն իւլ ինսանըն եէր իւզլէրինտէ կիւ-
նահլար 'աֆվ էթմէյէ գուտրէթի վար իտիյինի
պիլէսինիզ տէյիւ,» քէօթրիւմէ տէօնէրէք,
«սանա տէրիմ, Գալգ վէ տէօշէյինի գալտըր
վէ էվինէ կիթ, տէտի։ Օ տախի հէման ան-
լէրին հուզուրընտա գալգըպ՝ իւզլէրինտէ եաթ-
աըղը շէյի գալտըրաը, վէ Ալլահ համա է-
տէրէք էվինէ կիթտի։ Վէ ճիւմլէսի հայրան
օլուպ՝ Ալլահ համա էթտիլէր, վէ գօրգու ի-
լէ մէմլու օլարագ՝ Պու կիւն 'աճիւզ շէյլէր
կէօրտիւք տէտիլէր։» Ղու. Ծ. 22—26։

ՊԱՊ 10

Կափառնայուստաքի սինաղօղըն րէ՞իսի ֆա-
զիլէթլու Յայրօս՝ քէնտի խանէսինին միւթթէ-
լիֆ պաղչէլէրինի տիգգաթլընա կէօղտէն կէ-
չիրմիշ իտի։ Պու զաթ զէնկին պիրիօի հէմ տէ
սինաղօղ րէ՞իսի օլտըղընտան՝ քէնտի միւլքլէ-

ընտան օլան հէր պիր շէյին թէմիզ վէ նի-
զամլը պիր սուրէթտէ օլմասը կէրէք իտի: Իմ-
տի պու խուսուստա քէնտի խանէսինին պաշ-
քէթխիւտասը օլան պէնտէսինէ պա՛ղը իսթա-
րաթտա պուլունմըշ, վէ պէնտէ հալա էֆէն-
տիսինին հուզուրընտա տուրմագտա իտի:

Յայրոս պիր ազ սէրթճէ օլարագ՝ «Տախիլի
խանէնին պաղշէսինին հալինտէն խօշնուտ օլմա-
տըմ. չիմէն իւզէրինէ տիւշմիւշ պա՛ղը գուրու
եափրագլար կէօրտիւմ, վէ աղաճլարա լաղըմ՝
օլտըղը գատար տիգգաթ էտիլմէմիշ: Պիր եէր-
տէ գուսուր պուլունտըղը պէլլի տիր», տէտի:

Պէնտէ քէմալը հիւրմէթլէ՝ «Եյ սէմա-
հէթլու էֆէնտիմ, էկէր միւսա՛տտէ պույու-
րուր իսէնիզ պաշգա պիր խըտմէթքեար տա-
խի չալըշտըրմագ էյի օլուր տէյիւ թէքլիֆ էթ-
մէյէ ճէսարէթ էտէճէք իտիմ: Իկէր էմր է-
տէրսէնիզ եա պիր քէօլէ սաթուն ալայըմ,
եախօտ ազ իւճրէթլէ շէհրտէն պիր տէլի-
գանլը ուշագ թութայըմ: Տօղրուսը շու եէնի
պաղ չօգ վագըթ վէ տիգգաթ թալէպ էտի-
յօր, վէ պու սէպէպտէն պէնտէնիզ լաղըմ՝
օլտըղը գատար էվ պաղշէլէրինէ պագամա-
տըմ: Սէպէպի ուշագլարըն թէնպէլլիյի, եա-
խօտ պէնտէնիզին», տէյիպ հիւրմէթէն պա-
շընը էյէրէք, «քէնտի վագիֆէմտէ թէքեա-
սիւտէ պուլունմագլըղըմ տէյիլ տիր», տէտի:

«Եյի սէօյլէտին, Պենոնի. եէնի պաղ մէս՛է-
լէսի քեամիլէն ֆիքրիմտէն չըգմըշ իտի: Շիս-
տի պիր ուշագ պուլ, վէ անըն վագիֆէսի պաղ-

չէլէրէ պագմագ օլսուն, վէ պէն պու խուսուստա արթըգ րահաթսըղ օլմայայըմ: Ամմա տուր, ուշաղը սէշտիյինտէ տիգգաթլը օլ, զի րա քիւշիւք Հուլթ չօգ տէֆ'ա պաղչէլէրտէ օյնար, վէ հէր նէ գատար ճարիյէլէրինն կէօղիւ տա" իմա անըն իւզէրինտէ պուլունուր իսէ տէ, երնէ ուշաղըն գապա վէ թէրպիյէ սիղ պիրիսի օլմասընը իսթէմէմ," տէտի:

"Էֆէնտիմ, զաթը 'ալիլէրինիզին էմրլէրի նէ իթա'աթտա գուսուր էթմէյէճէյիմ, վէ պու խուսուստա պէնտէնիզէ կէօսթէրտիյի նիզ քէրէմ: վէ թէհամիւլտէն տօլայը միւլ թէչէքքիր իմ," տէտի:

Պէօյլէ տէյէրէք պէնտէ էֆէնտինին եանընտան չէքիլտի, վէ էն եագըն օլան չարչըյա տօղրու եօլա չըգտը: վէ քէնտի էֆէնտիսի ֆաղիլէթլու Յայրոս իչիւն պիր ուշագ թուլթ մագ մէրամընտա օլտըղընը Պենոնի չարչըտա պէյան էթտիյինտէ, օրատա թէնպէլ թէնպէլ տօլաշմագտա օլան պիր թագըմ կէնճլէր քէմալը շէվգլէ անըն էթրաֆընա թօփլանտըլար, լաքին պաշ քէթիսիւտա քէնտի քէսքին կէօղիւնիւ անլէրին իւզէրինէ կէզտիւրէրէք հիշ պիրիսինին տէ օլ մէվգը'է միւնասիպ օլմա տըղլարընա հիւքմ վէրտի:

Պու էսնատէ էօյլէ րասթ կէլտի քի Ստեփանոս վէ Տիտոս օրատա պուլունան պիր չօգ սաթըճը սէրկիլէրինին պիրիսինին էօնիւնտէ քէնտիլէրին օլ սապահ շաֆագ սէօքմէզտէն էվլէլ թուլթ մըշ օլտըղլարը պալըղլարը թրան:

ժա եթմէքտէ իտիլէր : Էքսէրի եթտիյի կիպի՝
պու իշի Տիտոս կէօրմէքտէ , Ստեփանոս իսէ
տուրուպ քէնտի եթրաֆընտա պուլունան օլ
ա՛լա մէնզարէյի սէյր վէ թէմաշա էյլէմէքտէ
իտի : Օլ գատար ուզուն միւտտէթ քէնտիսի-
նին անըն հագգընտա պիր էճնէպի հալինտէ
եաշամըշ օլտըղը տիւնեա՝ շիմտի քէնտի մէս՝ուտ
կէօղլէրի էօնիւնէ տէվամ իւզրէ թէպէտտիւլ
էտէն պիր էշքեալնիւմա քէշֆ էյլէմէքտէ իտի :
Պու սապահ Պենոնի չարշըյա կիրտիյինտէ ա-
նըն ա՛ղամէթլու հէյ՛եթի տէրհալ Ստեփա-
նոսըն տիգգաթընը ճէլպ էթտի , վէ մերազլէ
Պենոնինին եափտըղընա պագ մագտա իտի :
Տիտոս սաթընը իլէ օլան փաղարլըղընը քէն-
տիսինին խօշնուտ օլաճաղը պիր թարղտա պի-
թիրտիյինտէ՝ Ստեփանոս խէլէճանլէ անըն
գուլաղընա ֆըսըլտայարագ ,

“Շուրատա տուրան ատէմ պիր ուշագ
թութմագ իսթէյօր : Նի՛շիւն անա կիտիպ քէն-
տիսի իլէ սէօյլէշմէյօրսըն : Օլ վագըթ պապա-
տան վէ օլ ատէմլէրտէն էմին օլուրսըն ,” տէտի :

Տիտոս Ստեփանոսըն քէնտիսինէ կէօսթէր-
տիյի թարաֆա տօղրու պագտը , վէ՝ “Օլ ա-
տէմ Եհհուտի տիր . անըն ուշաղը օլմագ իս-
թէմէմ ,” տէտի :

“Խալը , Տիտոս , շիմտի սէն՝ աղլըղճասը-
նա սէօյլէյօրսըն : Կէլ : Անըն եանընա կիթմէզ
մի սին ,” տէտի :

Հէման պիր տագիգէ սօկրա իքի կէնճլէր
Պենոնինին հուզուրընտա պուլունուրլար իտի :

Ստեփանոս Տիտոսըն սէօյլէմէյէ նիյէթի օլմատըղընը կէօրէրէք թէրէտտիւտլէ Պենո- նիյէ՝ «իշիթտիմ քի պիր ուշագ արայօր իմիշ սինիզ», տէտի :

Պենոնի քիպարճա վէ նազիքեանէ՝ «իշիթ- տիյին տօղրու տըր . լաքին սէն չօգ քիւչիւք սին . պէն շու տէլիգանլը կիպի գուվլէթլի պիրիսինի իսթէրիմ, քի ֆազիլէթլու Յայրոսըն խանէսինին պաղչէլէրինի թիմար էթսին», տէ- յիպ՝ սէօյլէր իքէն Տիտոսա պագտը :

«Նէ՞ իշ թալէպ էտէճէքսինիզ», տէյիւ սօրտու Տիտոս, զիրա օ տա՞իմա եիւքսէք տի- վարլարլէ էհալինին կէօղիւնտէն սէթր օլուն- մըշ օլան օլ պէօյիւք խանէլէրին պիրիսինին իչինի կէօրմէյէ մէրագ էտէր իտի քի՝ պու խանէլէրի չօգ տէֆ՝ա քէնտիսինէ վէ Ստեփա- նոսա Պրիսկիղա թա՛րիֆ էթմիշ իտի :

«Տէտիյիմ կիպի՝ թալէպ օլունաճագ իշ պաղչէլէրին իչինտէ վէ արասընտա օլաճագ, վէ չագըլ թաշընտան եափըմըշ եօլլարը մունթազամ հալտէ սագ լամագտան, վէ չիմէնի եապանի օթլարտան վէ սիւփրիւնթիւլէրտէն թէմիզ թութմագտան իպարէթ տիր» :

Տիտոս էնկին պիր սէսլէ՝ «Զանն էտէրիմ օ իշի եափա պիլիրիմ», տէտի, զիրա տէրունէն հէր հանկը պիր խըտմէթտէն հիշ խօշլանմագ իտի :

Լաքին Պենոնի Տիտոսըն պու թէրէտտիւ- տիւնիւ անըն մահճուպըղընա համլ էտէրէք, վէ տէլիգանլընըն՝ ումումի կէօրիւնիւչիւնտէն խօշնուտ օլմուշ օլարագ, պիր գաշ շէյլէր տա-

խի սիւ՛ալ էթտիքտէն սօկրա փաղարլըղը պի-
թիրտի, վէ գավլ էթտի քի Տիտոս տէրհալ
քէնտիսի իլէ պէրապէր կէլսին վէ քէնտի եէ-
նի իշինէ պաշլասըն:

Ստեփանոս եալընըզ գալտըղընտա իքիսի-
նին արգասընտան պագա գալտը, վէ եալընըզ-
լըզ հիսսիյաթը սայքի պիր տագիգէ անա ֆէ-
նա թէ՛ սիր էթտի: Տիտոս իլէ տէնիզ իւզէրին-
տէ կէչիրտիյի խօշ սա՛աթլար, էօթէյէ պէրի-
յէ կէզմէլէրի վէ էվլէրինին տամը իւզէրինտէ
ախչամլարը կիւզէլ կիւզէլ գօնուշմալարը արթըգ
խիթամ պուլմըշ իտիյինի տէրհալ ապլատը:

Միւքէտտէր պիր թարզտա վէ Տիտոսըն ար-
գասընտան գօշմաղա վէ եանընտա գալմասը
իշիւն րէճա էթմէք իւզրէ գուվվէթլի պիր ար-
զու հիսս էտիպ՝ «Մ՛հ, պէն օլ ատէմի նա՛սըլ
օլտու տա կէօրտիւմ»,՝ տէտի:

Լաքին պիր տագիգէ սօկրա քէնտի քէն-
տիսինէ կէլտի, վէ՝ «Սէվինիրիմ՝ օնուն կիթ-
տիյի իշիւն: Փէք էյի օլաճագ. պէն իսէ գա-
շըղը եալընըզ իտարէ էթմէյի էօյրէնմէլիյիմ:
Պէն չիմտի սայքի օն պէշ եաշընտայըմ՝ վէ
գուվվէթիմ եէրինտէ տիր: Վալիտէ պանա
միւհթամ տըր. պէն անըն իշիւն չալըշմալըյըմ»,
տէյիւ տիւշիւնտիւ վէ չապըգ չապըգ եիւրիւ-
յէրէք էվէ կիթմէյէ պաշլատը:

Պու էսնատէ Տիտոս վէ Պենոնի Յայրոսըն
խանէսինէ վասըլ օլմուշար իտի: Պու խանէ
ա՛լա պիր խանէ օլուպ՝ միւրէպպա՝ պէօյիւք
պիր մէյտանը զապթ էթմիշ իտի, վէ պինանըն

եիւզիւ հէր թարափտան գապանա եօնուլմը
փէք իրի թաշարլէ եափըլմը, վէ ալթ գաթ-
տա փէնճէրէլէր օլմայը պ՝ հէր պիր թարափտա
անճագ պիր գափու պուլունուր իտի: Իքինճի
գաթտա պիր գաչ եիւքսէք վէ կէնիշ փէնճէ-
րէլէր պուլունուր, վէ պունլար ա՛լա գափէս-
լէրլէ տօնատըլմը իտի:

Գուվվէթլիճէ մուհաֆազա օլունմը քիւ-
չիւք գափուլարըն պիրինտէն իչէրի կիրէրէք՝
Տիտոս վէ անըն գըլաղուզը քէնտիլէրինի թաշ-
տան եափըլմը քէմէրլի պիր կէչիտ իչինտէ
պուլտըլար, վէ պուրատան չարչապըգ կէչէրէք
պիր հավլիյէ չըգտըլար, վէ Պրիսկիղանըն քէն-
տիլէրէ էթտիյի թա՛րիֆ ֆիքրինտէ օլտըղըն-
տան Տիտոս պուրասընըն խանէ խալզընա մախ-
սուս հավլի օլտըղընը անկատը, զիրա հավլինին
օրթասընտա պէօյիւք պիր փուկար վար իտի,
հէմ տէ պիր թարափընտա աթլար վէ գաթըր-
լար իչին ախըրլար պուլունուր, վէ անլէրին
գարշը թարափընտա խանէյէ միւթէ՛ալլըգ
միւթթէլիֆ իչէր իչին շէյլէր, մէսէլա ֆու-
րունլար՝ վէ պա խուսուս կիւրիւթիւ վէ շա-
մաթա իլէ տէօնէն պիլէյի թաշարը վար իտի:
Պուրատա ատէմին կէօզիւ էօնիւնէ նէշաթլը
պիր մէնզարէ աչըլըր իտի, վէ հէր քէս սօն
տէրէճէ շատ ու մէսրուր կէօրիւնիւր իտի,
զիրա ուշագլար աթլարը թիմար էթտիքլէրի
սըրատա կիւլիւշիւրլէր վէ սէօյլէշիւրլէր, ճա-
րէյէլէր իսէ փուկարըն էթրափընտա՝ սաչագ-
տա եուվա եափմը օլան սէրչէ գուշարը գա-

տար շաղ ու մէսրուր օլուպ՝ պիր տիւղիյէ կէ-
վէզէլիք էտէրլէր իտի :

Պենոնի վէ Տիտոս հավլիյէ կիրինճէ , հէփ-
սինին կէօղլէրի հէման անլէրէ չէվրիլտի , վէ
օլ պիրլէրտէն զիյատէ միւթէճասիր օլան պիր
ճարիյէ իլէրի կէլէրէք վէ պիր թագըմ Գի-
'այէթ վէ նէզաքէթ իպրազընտան սօկրա քէն-
տլինէ եագըլտըղընտան զիյատէ պիր ճէսա-
րէթլէ՝ « իշթէ պիզիմ էյի Պենոնի պուրատա
տըր , վէ պու սապահ էֆէնտի իլէ օլան կէօ-
րիւշմէսինտէն տօլայը ֆէնա օլմուշ կէօրիւնմէ-
յօր : Հանըմ էֆէնտի պանա տէտի քի՝ կէլ-
տիյին կիպի սանա տէյէճէյի օլտըղընը սանա
խապէր վէրէյիմ : Կէլէճէք հաֆթա տէյիլ , օլ
պիր հաֆթա երուսաղէմէ կիտէճէյիմիզտէն
խապէրին վա՞ր մը : Պայրամ վագթը տըր , պէն
սէվինիրիմ : Երուսաղէմ պայրամ վագթընտա
էօյլէ շէն տիր քի ճան սըզընթըսը կէթիրէն
Կափառնայուստան սօկրա պանա եէնի պիր
հայաթ վէրիր , » տէտի :

Պենոնի պիր աղ սէրթճէ օլարագ՝ « Մուս օլ-
գըղ , սէնին տիլին հիշ տուրմայըպ ագան սու-
լարըն սէսի կիպի տիր : Պէն հանըմ էֆէնտիյի
կէօրմէյէ կիտէյիմ , սէնտէ պու չօճուղա պիր
աղ եէյէճէք վէր , » վէ Տիտոսատէօնէրէք՝ « Պէն
շիմտի կէլիրիմ , շէօյլէ քի սէն վագթը կէլիր-
մէքսիզին իշիկէ պաշայասըն , » տէտի :

Իսմի Մարիցա օլան պու գըղ իսթիհզա-
քեարի կիւլտիւ վէ՝ « էյի Պենոնի , ֆազիլէթ-
լու էֆէնտիմիզ սինաղօղտան 'ալտէթ էթմէզ-

տէն էլվէլ պաշլասա էյի օլուր, սէն պու սա-
պահ կիթտիքտէն սօկրա աղանլարտան հիշ տէ-
յիլ իսէ եիւզ տանէ գուրու եափրագլար տա-
խի տիւշմիւշ օլմալը տըր,” տէտի:

Լաքին Պենոնի զաթէն կիթմիշ, վէ Մարի-
ցանըն սէօյլէտիյի սօն սէօզիւ իշիթմէմիշ իտի:

Պենոնի նապէտիտ օլուր օլմազ՝ գըզ Տիտո-
սա տէօնտիւ, վէ անըն ուզուն պօյընա վէ կիւզէլ
եիւզիւնէ միւթէհալլիւ գալըրճասընա պագա-
րագ. «Էֆէնտի հէր նէ վագըթ պիզիմ էյի
Պենոնիյէ տարըլաճագ օլուրսա, մէս՝ էլէյի եէ-
նի պիր խըտմէթքեար թութմագլէ պիթիւրիւ:
Պու սապահ անլէրին արասընտա կէշէն սէօզ-
լէրին հէփսինի տէ թէրասատա տիքիշ տիքէր
իքէն իշիթտիմ. Սէն ուֆագ աղանլարտան սարը
եափրագլարը թօփլայտճագ սըն. պու իշ սէ-
նին պիւթիւն գուվլէթինի թալէպ էտէր,”
տէտի, վէ գըզ թէքրար սըզընթը վէրիւրճէ-
սինէ կիւտիւ:

«Խայր, պէն չագըլ թաշընտան եափըլմըշ
եօլլարա վէ չիմէնէ մուգայեէտ օլաճաղըմ,”
տէտի Տիտոս տարղընլըղընտան գըլի գըրմըզը
քէտիւրէք:

Գըզ՝ «Տարըլմա, սէն պէօյլէ վագըթլար-
տա պու կիպի բահաթ պիր եէրէ տիւշտիյիւն
իշիւն սէվինմէլի սին. Պու իշ իշիւն չօգ կէնճ-
լէր քէնտի կէօզլէրինի վէրէճէքլէր տիր, վէ
կէօրէճէքսին քի Պենոնի պիր ազ ահմագճա
իսէ տէ էյի պիր ատէմ տիր. Լաքին կէլ պա-
նա էմի օլունտըղընա կէօրէ սանա պիր ազ
եէյէճէք վէրէյիմ,” տէտի:

Չօգ կէշմէզտէն Տիտոս Մարիցանըն տօղրու
սէօլէմիշ իտիյինի կէօրտիւ։ Իշի խաֆիֆ վէ
խօշ իտի, վէ քէնտիսինին կիւղէլ շէյլէրի սէ-
վէն կէօղլէրի էթրաֆընտա պուլունան 'աճիպ
շէյլէրէ պագմագտան ասլա եօրուլմագլար ի-
տի։ Պիր գաշ տէֆ'ա էվին հանըմընը եէրլէրի
սիւփիւրէն փէշի էլպիսէ իլէ թէրասատա կէզ-
տիյինի կէօրմիւշ իտի, վէ օն իքի եաշընտա օ-
լան օլ քիւշիւք կիւղէլ Հուլթ պաղչէնին
կէօլկէլի եօլլարընտա օյնար իտի։ Լաքին հէփ-
սինտէն էյիսի շու իտի քի՝ Պենոնի Տիտոսըն
գալըգ վէ աղ գուլլանմագտա օլան մէհարէ-
թինի կէօրմիւշ օլարագ էվին պալըղընը քէն-
տիսինին թուլթմասընա անա միւսա'ատէ էթ-
միշ իտի։ Ստեփանոս իսէ պալըգ ավընտա
տա'իմա Տիտոսա ըէֆագաթ էտէր, վէ իքիսի
պիրլիքտէ չօգ խօշ սա'աթլար կէշիրիրլէր իտի։

Տիտոս պիր տէֆ'ա եինէ պալըգ ավընա
չըգմագ իշիւն գալըղը քէնարտան տէնիզէ
սիւրտիւյիւ սըրատա՝ «Սէնի թէքրար չօգ կիւն-
լէր կէօրմէյէճէյիմ։ Պենոնի պանա պու սա-
պահ տէտի քի՝ պէնիմ խըտմէթլէրինտէ պու-
լունտըղըմ ֆամիլէա եարըն երուսաղէմէ կիթ-
մէք իւղրէ եօլա չըգաճագ տըր։ Էվտէն չօգ-
լարը տա անլէր իլէ պէրապէր կիտէճէք, վէ
պէն քիւշիւք Հուլթըն պինէճէյի գաթըրըն
պաշընը թուլթմագ իշիւն ինթիխապ օլունմը-
շըմ։ Մարիցատան աշլատըմ քի երուսաղէմտէ
քեահին ի ա'ղամըն գօնաղընտա միւսաֆիր օ-
լաճագ իմիշ իզ, չիւնքի պիղիմ հանըմըմըզ

Սառա հանրմ, Կայիափանըն զէվճէսինին հէմ
շիրէսի իմիշ,՝ տէտի :

Ստեփանոս պիրնէվ՝ արզու իլէ լաքին եիւ-
զիւնտէ ասլա հասէտ նիշանէսի կէօսթէրմէյե-
րէք՝ «Սէն 'աճա'իպ շէյլէր կէօրէճէք սին, Շիմ-
տի գայրղը գուլլանմաղը էօյրէնմիշ օլտըղըմ
իշիւն սէվինիրիմ, Սէն պուրատա օլմատըղըն
վազըթ հէր կիւն պալըգ ավընա չըգաճա-
ղըմ,՝ տէտի :

Տիտոս պէօյիւքլիւք թասլայարագ՝ «Սէն
գայրղը փէք էյի գուլլանըյօյ սըն, Ստեփա-
նոս, լաքին պօրալարտան սագընմալը սըն .
անլէր պիրտէն պիրէ չըգարլար շէօյլէ քի՝ սէն-
տէն չօգ զիյատէ թէճրիպէքեար քիմսէլէր վէ
գուլվէթի օլանլար տէնիզին տիպինէ կիթ-
միշլէր տիր : Սանա կէօսթէրմիշ օլտըղըմ կի-
պի անճագ ըիւզկեար տօղրու թարաֆտան էս-
տիյի վազըթ կիթ, վէ կէճէլէյին ասլա եալը-
նըզ կիթմէ . շաֆագ սէօքէր իքէն կիթմէք
սէնին իշիւն հէփսինտէն էյի տիր,՝ տէտի :

«Էֆէնտի վէ շակիրտլէրի պաշգա չօգ քիմ-
սէլէր իլէ պերապէր Երուսաղէմէ կիթմէք իւզ-
րէ զաթէն եօլա չըգմըշլար տըր,՝ տէտի
Ստեփանոս : Պիր ազ սօկրա սէօղիւնէ տէվամ
էտէրէք՝ «Սէն օլ քէօթըրիւմ Բենիամինի վէ
Էֆէնտինին անա նա՛սըլ 'աճա'իպ թարգտա
շիֆա վէրտիյինի պիլիրսին : Օ պիզի ունութ-
մամըշ տըր : Տահա կէչէն կիւն սինաղօղտան
կէլիր իքէն անա ըասթ կէլտիմ վէ պէնի էվի-
նէ կէօթիւրտիւ : 'Իպրանիճէ ֆիթապ ը Մու-

գատտէսի օգուամաղը պանա էօյրէտէճէք, վէ պէն անըն փէտէրինին պանա տէտիյի կիպի արթըդ պիր փութփէրէսթ գալմայաճաղըմ: Պանա օ պիր թուամար վէրտի քի քէնտիսի պէնիմ եալըմտա իքէն միւթալա'ա էտէր ի միշ, ամմա օ պիշարէ հալտէ եաթագտա եաթա լըղը վազըթ միւթալա'ա էտէր իմիշ: Վէ օ պանա պիր Մէզմուր տա էօյրէթտի: Անը սանա սէօյլէյիմ մի," տէտի:

Տիտոս ըազի օլտու վէ սու գայըղըն եանընա վուրուպ չըփ չըփ սէս չըգարըր իքէն Ստեփանոս օլ սէս իլէ պիրլիքտէ օլ Մէզմուրը աղըզտան սէօյլէտի:

«Բապպ չօպանըմ տըր. պիր շէյէ միւհթաճ օլմամ: Օ պէնի չիմէնզարլարտա եաթըրըր, վէ սաքին սուլար քէնարընտա կէզտիլըր: Ճանըմը իհեա էյլէր, վէ իսմի իչիւն պէնի սալահ թարիգլէրինէ իրշատ էտէր: Պէն էօլիւմ կէօլկէսի տէրէսինտէ կէզսէմ տէ, շէրրտէն գօրգմամ, գիրա սէն պէնիմ իլէ սին, սէնին 'ասան վէ սէնին տէյնէյին պանա թէսէլի վէրիլէր: Տիւշմէնլէրիմին գարչըսընտա պէնիմ իչիւն սօֆրա թէրթիպ էտիպ' պալըմը եաղ իլէ մէս հթտին. քեասէմ թաշգըն տըր: Հազիգաթէն նի'մէթ վէ ըահմէթ պիւթիւն միւտտէթ ի 'էօմրիւմտէ պանա ըէֆագաթ էտէճէք, վէ պիր չօդ կիւնլէր պէյթ իւր Բապպտա սաքին օլաճաղըմ:" Մէզ. 23:

Ստեփանոս եալաճա՝ «Կիւզէլ տէյի'լ մի: Վէ տահա պաշգա չօղլարը վար քի անլէրին

հէփսինի տէ էօյրէնէճէյիմ. Բենիամին տէյօր քի Շէրի'աթ Ը Մուսէվիյէյի տէ էօյրէնմէլի հիմ, ամմա պէն օնու օլ գատար սէվմէմ. Օլ գատար չօգ "Եափմայասըն, էթմէյէսին"լէր վար քի՝ անլէրին օգուճմասընը իշիթմէք պէնի շաշըրտըյօր, վէ անլէրին ճիւմլէսինի նա'սըլ հըֆզ էտէպիլէճէյիմի պիլմէյօրըմ," տէտի:

Տիտոս պիր ազ իսթիհզաքեարի օլարագ՝ "Տահա տուր պագալըմ՝ պիր ֆէրիսի օլաճագ սըն. շիմտի սէնի ուզուճն պիր ճիւպպէ վէ ալ նընտա կէնիշ պիր համայիլ վար տըր կիպի թէխայիլ էտիյօրըմ," տէտի:

Ստեփանոս պուճնա ճէվապէն սալթ՝ "Խայր, պէն էֆէնտիյէ թապի՝ օլմաղը թէրճիհ էտէրիմ. օ համայիլ թաշըմայօր վէ անըն ֆէրիսի օլմատըղընա շիւպհէմ եօգ տըր," տէտի:

Խփսի տէ աղլարընը տէնիղէ էնտիրմիշ օլ տըզլարը հալտէ շիմտի Տիտոս Ստեփանոսա խիթապէն՝ "Օլ Մէզմուր տէտիյին զարիպ թարզտա պէնիմ գուլագլարըմա մա'լիւմ կէլիյօր. զանն էտէրսին օ շէյի չօգ տէֆ'ա իշիթմիշ վէ ունութմըշըմ, վէ Յայրոսըն գօնաղը կիպի պիր շէյի տէ հիշ շիւպհէմ եօգ քի ըիւ'յամտա կէօրմիւշիւմ տիր," տէտի:

"Տիտոսըմ, օլա պիլիր քի վազթըյլէ վալիտէնին խըտմէթճի հալինտէ պուլունտըղը գօնագ հագգընտա անտէն իշիթմիշ վէ անըն իւզէրինէ ըիւ'յա կէօրմիւշ սին:"

Լաքին Տիտոս իօրար էտէրէք՝ "Եա շու Մէզմուր: Վալիտէ օնու պու եօլտա թէրէն:

նիւմ էթտի մի հիշ” տէտի՝ վէ Ստեփանոս
սըն աղըզտան սէօյլէտիյի սէօզլէրի պիր վէզնլէ
սէօյլէմէյէ պաշատը, լաքին պիր գաչ սաթը
սէօյլէտիքտէն սօկրա պիրտէն պիրէ տուրտու,
վէ “ուանութմըյըմ” տէտի, վէ տէրին պիր
սիւքիւթէ տալտը, վէ զանն էտէրսին օլ սիւ-
քիւթիւն իզալէ օլունմասընը իսթէմէզ իտի,
ամմա Ստեփանոս շատ ու մէսրուր սէօյլէմէք-
տէ տէվամ էտիյօր վէ Տիտոսըն քէնտիսինին
սէօյլէտիքլէրինի քէմալը պիգայտի իլէ տիկ-
լէմէքտէ իտիյինտէն ասլա՝ խապէրտար պու-
լունմայօր իտի :

ՊԱՊ 11

Հէր նէ գատար շաֆագ տահա եէնի սէօք-
միւշ վէ կէօք եիւզիւնտէ պիր գաչ քէվքէպ-
լէր հալա կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, Յայրո-
սըն խանէսինին պէօյիւք հալլիսինտէ ‘ազիմ
պիր ֆա’ալիյէթ հիւքմ սիւրէր իտի : Խըտմէթ-
հիլէր էօթէյէ պէրիյէ ուշարլար, վէ անլէր-
տէն պա’զըլարը գաթըրլարը կէթիւրտիքլէրի վէ
գալտըրըմ իւզէրինտէ եըզըմըշ կէօնակէօն
եիւքլէրի անլէրին իւզէրինէ եիւքլէթմէյէ հա-
զըրլատըգլարը սըրատա՝ պիրի պիրլէրինէ շա-
զըրըպ պաղըրմագտա իտիլէր : Հալլինին օր-
թատընտա Պենոնի տուրմըշ, վէ շուրատա
պիրիսինէ պիր շէյ էմը էտէր, վէ օրատա պաշ-
գա պիրիսինէ տիգգաթըլը օլմասընը սէօյլէր,
վէ ‘ատէթի իւզրէ հէր նէ գատար տախի

միւշքիւ հալլէրտէ պուլունսա՝ ասուտէ վէ վազարլը պիր հէյ՝էթտէ կէօրինմէքտէ իտի։ Եիւք հայվանլարը եիւքլէտիլտիքճէ՝ պիր պիր արգասը սըրա սօգաղա կէօթիւրիւլիւր, վէ ուղուն պիր սըրա թէշքիւ էտերէք տուրուրլար իտի։

«Շիմտի էֆէնտինին աթընը վէ գաթըրլարը կէթիրինիզ, չապըգ էտինիզ, զիրա վագըթ կէչիօր, վէ պիզ կիւնիւն սըճաղը պաշլամազտան եօլճըլըղըմըղըն իլք մէնզիլինի ալմալըյըզ», տէտի Պենոնի։

Պու էմր իւզէրինէ քէնտի խսըրընտան պիր՝ Արապիսթան աթը տըշարը չէքիլտի քի գարա կէօղլէրի, քիւչիւք պաշը, ինճէ վէ թէմիզ պաճազլարը անըն ալա պիր ճինստէն օլտըղընը կէօսթէրիր իտի։ Պու աթտան սօկրա պիր թագըմ իրի վէ թալլու գաթըրլար տըշարը կէթիրիլտի, պունլարըն թագըմլարը փէք սիւալիւ օլուպ հէր պիրիսինի պիր ուշագ չէքէր իտի։ Պենոնի եօլա չըգմագ իչիւն հէր չէյին հազըր իտիյինի էֆէնտիյէ խապէր վէրմէք իւզրէ հալլիտէն զաթէն կիթմիշ իտի, վէ շիմտի՝ ալ էլ աճէլէ թէքրար կէրի կէլտի, վէ անըն արգասընտան Յայրոսթէմքինլի պիր սուրէթտէ, վէ զէվճէսի Սառա հանըմ վէ քէնտի քիւչիւք քէրիմէլէրի Հոււթ վէ պիր գաշ ճարիյէլէր տախի պաղը շալ վէ փալթօ կիպի արթիյէ էլպիսէ իլէ եիւքլիւ օլարագ կէլտիլէր։

Հոււթ քէմալը շատմանի իլէ օլ պիրլէրինտէն իլէրի կէչէրէք՝ «Նիհայէթ եօլա չըգ-

տըղըմըգ իշիւն չօգ սէվինիրիմ. վէ իշթէ պէ-
նիմ իխթիյար սէվկիւլիւ Պէքամ օրատա տըր:
Ահ, պիլիրիմ քի պէնի թանըրսըն, սէվկիւլիւմ,”
տէտի, վէ սէօյլէտիյի սըրատա օլ պիր հայ-
վանլարտան այրընա տուրմըշ օլան գար կիպի
պէյազ պիր գաթըրըն պուրնընը օխշար իտի:
Վալիտէսի նազիք պիր սէսլէ՝ “Պէքլէ ճի-
յերիմ, Պենոնի սէնի էյերին իւսթիւնէ գօսուն,”
տէտի:

Լաքին Տիտոսըն գուվվէթլի գօլլարը հանըմ
գըզը զաթէն քէնտի եէրինէ ըահաթճա եէր-
լէշտիրմիշ իտի:

Հոււթ սէվինէրէք՝ “Վալիտէճիյիմ, կէօ-
րիւյօրսըն քի Տիտոս Պենոնի գատար կիւղէլճէ
եափապիլտի օ իշի: Սէվինիրիմ քի Պէքամըն
պաշընը սէն չէքէճէքսին,” տէյիւ սէօղիւնէ
տէվամ էտէրէք՝ հայվանըն փարլագ պօյնընը
օխշար իտի: “Չիւնքի եօլճըլըգ էտէր իքէն
սէնին իլէ լագըրտը էտէ պիլիրիմ: Կէչէն
տէֆ’ա իխթիյար Ասա պէնիմ գաթըրըմըն պա-
շընը չէքիյօր իտի, վէ անըն իլէ սէօյլէշմէք իսթէ-
սէ իտիմ պիլէ գուլաղը սաղըր տըր,” տէտի:

Տիտոս Հոււթըն սլու սէօղլէրինի թագտիր
էտէրճէսինէ թէպէսսիւմ էթտի իսէ տէ, պիր
սէօղ սէօյլէմէտի: Տօղրուսընը սէօյլէյերէք՝
Տիտոս օլ հանըմ գըզըն հուզուրընտա քէմալը
իհթիրամլէ տաւրանըր վէ քէնտի գօյու ըէնքլի
կէօղլէրի վէ սըրմա սաչարըյլէ անը տիւնէա-
նըն օլ պիր գըսմընտան այրըրը կիպի թու-
թար իտի:

Նիհայէթ հէփսի տէ խօշնուտ պիր թարգ-
տա հազըրլանմըշ օլարագ պիրի պիրի արգա-
սընտան եավաշ եավաշ շիմտի սըրթ իւսթիւ
այըգ օլան պէօյիւք գափուտան տըշարը չըգ-
մաղա պաշլատըլար: Պենոնի քէնտի եիւղիւ-
նիւն թէրինի սիւտի, վէ դայպուպէթի էսնա-
սընտա խանէյէ մուգայեէտ օլաճագ օլան ի-
քինճի քէթիւտայա պա'զը իսթարլար էթտի,
վէ սօկրա քէնտիսի տախի հայվանընըն իւսթիւնէ
սըշրայարագ՝ շիմտի էփէյի իլէրիլէմիշ օլան
արգատաշլարընըն արգասընտան աշաղը շագըր
շագըր կիթմէյէ պաշլատը:

Հոււթ վալիտէսինին արգասընտան կիտէր
վէ Հոււթըն արգասընտան տախի Մարիցա կէ-
լիր իտի, Յայրոս իսէ պիր թագըմ փիւր
սիւահ ուշագլար իլէ պէրապէր հէփսինին էօ-
նիւնտէն կիտէր իտի, վէ եիւք հայվանլարը
պայրամ միւնասէպէթիյլէ հէյքէլէ էտիլէճէք
գըյմէթլի հէտիյէլէր, չատըրլար, մութպախ
թագըմը վէ եօլըլըգ իչիւն լագըմ օլան պաշ-
գա շէյլէրլէ եիւքլիւ օլարագ՝ հէր պիրի պիր
ուշաղա թէսլիմ օլունմըշ օլտըղը հալտէ ար-
գատան կէլիրլէր իտի:

Շէհր զաթէն 'ատէթ իւզրէ էրքէն էրքէն
այագտա իտի, վէ Յայրոսըն պու քէրպանը
սօգազլարտան վէ մէյտանլարտան կէշտիյի
վագըթ չօգ տիգգաթ ճէլպ էթտի: Յայրոսըն
զէվճէսի պու էսնատէ քէնտի փէչէսինի եիւ-
ղիւ իւզէրինէ տահա սըգըճա չէքտի, վէ քէ-
րիմէսինէ տախի էօյլէ էթմէսինի էմր էյլէտի:

Քիւչիւք գըզ տէրհալ իթա'աթ էթտի իսէ տէ ,
անըն փարլագ կէօզլէրի փէչէսինին զայէթ
ինճէ գաթլարը իշինտէն էթրաֆընտա պուլու-
նան մէնզարէտէն հիշ պիր շէյ գաշըրմայըպ
կէօրմէյէ չալըշըրլար իտի :

Պիր տէ պագարսըն Տիտոս Ստեփանոսը կէօր-
տիւ քի պալըգ աղլարը օմուղընտա օլարագ
պաշգալարը կիպի՝ պու աթլը ալայընը սէյը
էթմէք իշին տուրմըշ իտի : Ստեփանոս Տիտոսը
կէօրիւնճէ եիւզիւ մէսէրրէթլէ փարլատը , վէ
իրի վէ չօգ պալըգլարտան 'իպարէթ օլան պիր
պալըգ տիգիսինի եօգարը թութուպ Տիտոսա
կէօսթէրէրէք՝

“Ուղուրլար օլսուն , ալլահլար սէնի հըֆզ
էյլէսին ,” տէյիւ չաղըրտը :

Հուլթ մէրագ էտէրէք “Օ չօճուգ քի'մ
տիր , վէ կէօյա պիր գաշ Սլլահ վար տըր կի-
պի նիշիւն ալլահլար սէնի հըֆզ էյլէսին՝ տէ-
յօր ,” տէյիւ սիւ'ալ էթտի :

Տիտոս ճէվապէն՝ “Օ պէնիմ գարնտաշըմ
Ստեփանոս տըր , վէ ‘ալլահլար’ տէմէսինին
սէպէպի չօճուգլըղընտան պէրի էօյլէ իշիթմէյէ
ալըշմըշ օլմասը տըր : Պիգիմ վալիտէյնիմիզ
Եունանի տիրլէր ,” տէտի :

Քիւչիւք գըզ՝ “Խայր , սէն Եունանիյէ պէկ-
զէմէյօրսըն . պէն օնլարտան չօղընը կէօրմիւ-
շիւմ : Սէնին սիման Եէհուտի սիմասը տըր :
Սէն պէնիմ թանըտըղըմ պիրիսինէ պէկզէ-
յօրսըն , լաքին անըն քի'մ իտիյինի խաթըր-
մա կէթիրէմէյօրըմ : Լաքին շու գարնտաշըմ

տըր տէտիյին Ստեփանոս հազգընտա պանա սէօյլէ," տէտի :

Տիտոս՝ «Պէն անըն հազգընտա 'աճա'իպ պիր շէյ սէօյլէյէ պիլիրիմ : 0 քէօթրիւմ իտի, վէ եիւրիւյէմէզ իտի, վէ օլ պէօյիւք Հէքիմ Յիսուս անը սաղալթտը, նասըլ քի կէօրտիւն, լաքին նաղիք վէ կիւզէլ պիրիսի տիր," տէտի վէ Տիտոս պուրատա քէմալը հիճապլէ «հիչ տէյիլ իսէ պանա էօյլէ կէօրիւնիյօր," քէլամընը տախի 'իլավէ էյլէտի :

Հռութ պէօյլէ սէօղլէրինտէն սափմըչ օլ տըզլարը իչիւն պիր նէվ՝ սապրսըղլըզ հիսս էտէրէք՝ «էվվէթ, շիւպհէսիզ էօյլէ տիր. լաքին հազիգաթը հալտէ եիւրիւյէ պիլէճէք տէրէճէտէ սաղալար՝ մը. օ խուսուստա պանա հէր շէյի սէօյլէ," տէտի :

Տիտոս քէնտիսինէ պէօյլէ էմր օլունմըչ իտիյինի կէօրէրէք՝ քիւչիւք Կօկօնըն վէ Ստեփանոսըն հիքեայէսի հազգընտա թէֆէրրու՝ 'աթլէ նէ պիլիրսէ սէօյլէմէյէ պաշլատը, վէ Հռութ արա սըրա անըն սէօղիւնիւ սիւ"ալլէրլէ քէսէր իտի :

Տիտոս տէյէճէքլէրինի պիթիրինճէ Հռութ՝ «Մհ," տէյիպ քէմալը խօշնուտի իլէ ուզուն պիր նէֆէս ալտը, վէ «Պէն օլ հիքեայէյի սէվէրիմ. վէ էն էյիսի օ տըր քի հէփսի տէ կէրչէք տիր," վէ պիր ազ տուրտըգտան սօկրա տիւչիւնէրէք սէօղիւնէ տէվամլէ՝ «նաղարէթլիյի պէն տէ կէօրմիւչիւմ՝ պանա կէլիր քի օ պիլթիւն տիւնեատա էն 'աճիպ, էն կիւզէլ

ժէ էն էյի ատէմ տիր։ Պէն անըն իլէ սէօյ-
լէշմէյէ չօգ արզու էթմիշ իմ, լաքին վալիտէմ
տէյօր քի պիզ անա եագըն կիտիպ անըն իլէ
սէօյլէշմէյիզ, զիրա տա՛խմա ֆագիր քիմնէ-
լէրին պիր զալապալըղը անըն էթրաֆընը սար-
ժըշ տըր,՝ տէտի։

Պու սըրատա շէհրտէն այրըլմըշար վէ պա՛զը
տէֆ՝ա Գեննեասարէթ տէնիզի թա՛պիր օլու-
նան օլ քիւչիւք տէնիզի հէր թարաֆտան էօր-
թէն եիւքսէք վէ տիք պայըրլարտան պիրիսի-
նին իւզէրինէ չըգմաղա պաշլամըշար իտի։ Եօլ
սարփի վէ թաշըգ օլտըղընտան Տիտոս գաթըր
իչիւն էն էյի եէրլէրի սէչիպ պուլմաղլէ մէշ-
ղուլ իտի։ Յայրոսըն զէվճէսի քէնտի ճիյէր
փարէսի էմին պիր հալտէ՛ մի տիր տէյիւ թէք-
ըար թէքըար արգասընա տէօնիւպ պագմըշ,
վէ հէր տէֆ՝ասընտա քիւչիւք գըզըն եիւզիւ-
նիւ կիւլէնճ պիր հալտէ կէօրմիւշ իտի։

“Ճանըկը սէվէյիմ, թէպէսսիւմիւ կիւնէշին
զիյասընա պէկզէյօր,՝ տէտի վալիտէսի քէ-
մալ ը սէվինճլէ։

Պիր սա՛աթ գատար եօգուշ եօգարը չըգ-
տըզլարընտա պայըրըն թէփէսինէ եէթիշտի-
լէր, վէ հէփսի տէ պիր ազ րահաթլանմագ
իչիւն տուրտըլար։ Կիւնէշ շիմտի էյիճէ եիւք-
սէլմիշ իտի, վէ պուրատան եօլճըլարըն կէօզ-
լէրի էօնիւնէ աչըլան մէնզարէ ֆէվզ էլ՝ատէ
կիւզէլ իտի։ Քէնտիլէրինտէն եիւզլէրճէ այագ-
աշաղըտա տէնիզին կիւմիւշ կիպի փարլայան
սաթհը եաթմագտա օլուպ՝ իւզէրինտէքի գա-

յըզլարըն՝ եւեթէնլէրիյլէ միւղէյյէն իտի, վէ հէր թարաֆտա պուլունան պայըրլար՝ կիւղէլ եւջիլիքլէրլէ գափլը, վէ շուրատա պուրատա քէօյլէր պուլունտըղը հալտէ կիթտիքճէ տահա զիյատէ եիւքսէլիլլէր՝ վէ ուղագտան Հերմոն տաղընըն գարլը թէփէսի փարըլ փարըլ փարլար իտի:

Եօլճըլըղըն պունտան սօկրաքի կիւնլէրի տախի Տիտոս իչիւն խօշ շէյլէրլէ տօլու իտի: Անըն տինճ վիճուտի եօլճըլըղըն գըսա գօնագ եւրլէրի սէպէպինտէն եօրղունլըգ հիսս էթմէզ իտի, վէ տա՝իմա թէպէտտիւլ էտէն մէնզարէլէր, վէ ախշամլարը գօնագ եւրլէրինտէ հիսս էթտիյի մահզուղիյէթ, վէ քիւչիւք Հուլթըն կիթտիքճէ քէնտիսինէ տահա զիյատէ տօսթօլմասը անա էօյլէ պիր մէս՝ուտիյէթ պախշ էտէրլէր իտի քի պունտան էվվէլ էօյլէ պիր շէյ ասլա հիսս էթմէմիշ իտի: Քէնտի կէնճլիք՝ էօմրիւնիւ աճըլանտըրմըշ օլտն հէր շէյի շիմտի արգասընա աթմըշ իտի, վէ անըն ըուհը քէնտիսինի իհաթէ էտէն եէնի վէ խօշ թէ՝սիրլէրլէ մահզուգ օլմագտա իտի:

Եօլճըլըզլարընըն տէօրտիւնճիւ կիւնիւնտէ մուգատտէս շէհրէ եագլաշմագտա օլտըզլարը պէլլի օլտու, զիրա պիւթիւն եօլճըլըգ էսնասընտա արա սըրա ըասթ կէլտիքլէրի պէօլիւք պէօլիւք զիյարէթճիլէր, պէրապէրլէրինճէ գուրպան վէ պայրամ իչիւն գօյուն վէ սըղըր սիւրիւլէրի օլարագ շիմտի տահա սըգ սըգ կէօրիւնմէքտէ իտիլէր: Պու զիյարէթճիլէրին պէօ-

իւրքերինն չօգլարը իւերի կիթտիքների սրբա-
տա թէրէննիւմ էտէրլէր, վէ տար վատիլէր-
տէն կէշտիքների վագըթ անլէրին թէրէննիւ-
մաթընըն սէսլէրի պա՛ղէն ըիւզկեար իլէ ար-
գայա 'աքս էտէր իտի:

“Եյ երուսաղէմ, այագլարըմըզ դափուլա-
րըկտա տուրտըլար: Օրայա սըպթլար, Բապ-
պըն սըպթլարը Բապպըն իոմինէ համա էթմէք
իւզրէ Խորայէլէ օլան թէնպիհ մուճէպինճէ
չըգարլար: Երուսաղէմին սէլամէթինի թալէպ
էտինիզ. սէնի սէվէնլէր սա՛ատէթ ի հալտէ
պուլունսընլար: Մէնին հիսարլարընտա սէ-
լամէթ, սէրայլարընտա սա՛ատէթ օլսուն:”
Մէզ. 122. 2, 4, 6, 7.

ՊԱՊ 12

“Սանա տէյէյիմ քի պու շէյէ խաֆիֆ նա-
զարլէ պագմագ վագթը կէշմիշ տիր, զիրա
պու ատէմ տէվամ իւզրէ ճիւմլէյէ Գատիրին
իսմինէ քիւֆր էտիյօր:”

Պու սէօզիւ սէօյլէյէն նայիափա օլուպ՝ սէօյ-
լէտիյի վագթըթ էօթէ պէրի սապրսըզճասընա
քէնտի խանէսինին տամընըն թէրասալարընըն
պիրիսինտէ կէզմէքտէ իտի, վէ անըն միւսա-
ֆիրի օլան Յայրօս անըն եանընտա պիր մէր-
մէր փէքէ իւզէրինէ եարը եան կէշմիշ իտի:
Իքի հէմիլրէլէր պիր ազ էօթէտէ օթուրմըշ-
լար վէ եէքտիկէրլէրինին ըէֆագաթըյլէ սա-
քին պիր թարղտա մէս՝ուտ կէօրիւնիւրլէր, վէ
Հուլթ իքի տիրսէքլէրինի թէրասանըն գօր-

գուլըղը իւզէրինէ գօմուշ օլարագ քէնտի մա՛ս
սուամանէ վէ իրի կէօզլէրինի էօնիւնտէ աչըլ-
մըշ օլան մուգատտէս շէհրին 'աճիպ վէ վասի՛
մէնզարէսի իւզէրինէ տիքմիշ իտի։

«Պու Յիսուսըն պու կիւն շու Բեթհեզդա-
տաքի 'աճիզ քիմսէյէ կէօյա շիֆա վէրմիշ օլ-
տըղը խուսուսընտա իսթինթագ էտիլտիյի սը-
րատա սէօյլէտիյինի իշիթտին։ Այլահ հիշ պիր
քիմսէյի հիւքմ էթմէզ, ամամ պիւթիւն հիւք-
միւ Օղլա թէսլիմ էթմիշ տիր՝ (Յովհ. 5. 22)
տէտի, վէ Օղուլ տէմէքլէ քէնտիսինի աչլաթ-
մագ իսթէտի։ Պունտան մա՛տա՝ փէտէրէ իհ-
թիրամ էթտիքլէրի միսիլլիւ, Օղլա տաթի իհ-
թիրամ էտէլէր՝ (Այէթ 23) էթտիքլէրի մի-
սիլլիւ՝ սէօզլէրինէ տիգգաթ էթտի՛ն մի։ Սօկ-
լա տէվամ էտէրէք Յովհաննէս հագգընտա
սէօյլէմէյէ պաշլատը քի՛ պու ատէմ հագգ-
իւզրէ զընտանա աթըլմըշ տըր, զիրա անըն
քէնտիսինէ մալիք օլմատըղընը պէն պիլիրիմ։
Օ իսէ շէօյլէ տէտի։ Պէնիմ հագգըմտա շէ-
հատէթ էտէն պաշգասը տըր, վէ պէնիմ
հագգըմտա էթտիյի շէհատէթ հագգ օլտըղը-
նը պիլիրիմ» (Այէթ 32)։

Յայրոս շիմտիյէ գատար սիւքիւթ իւզրէ
տիկլէմիշ օլարագ ճէվապէն՝ «Օլ սէօզլէրի սէօյ-
լէտի, լաքին պաշգա պիր շէյ տաթի վար տըր
քի օ սէօյլէտի՝ վէ պէն ունութմամըլմ տըր,
վէ տէտիյի շու տըր։ Պէնիմ Յովհաննէսին
շէհատէթինտէն պէօյիւք շէհատէթիմ վար,
զիրա իթմամ էթմէք իւզրէ փէտէրին պանա

վերտիյի 'ամէլէր հէման պու իշլէտիյիմ
'ամէլէր փէտէրին պէնի իրսալ էթտիյինէ
հագգըմտա շէհատէթ էտէրլէր' (Այէթ 36)
տէտի։ Սէն օլ ատէմի իթհամ էթտիյինտէ
անըն իճրասընտա հէր կիւն տէվամ էթմէքտէ
օլտըղը վէ շիւպհէսիզ 'ազիմ' վէ 'աճիպ օլան
շիֆա 'ամէլէրինի սարֆը նազար էթտին։ Հէր
քէսին շէհատէթ էթտիյի վէ սէնին տախի
պիլտիյին իւղրէ շու օթուզ սէքիզ սէնէտէն
պէրի եաթաղընտա եաթմագտա օլան ատէմին
շիֆա պուլմասը հագգընտա նէ տէյէ պիլիւրսին։
Նազարէթլի օլ ատէմի պիր սէօզլէ քեամիլէն
սաղալթտը," տէտի։

Կայիափա հիտտէթլէ «Լաքին շու տէտիյի
սէօզէ պագ. սէպթ կիւնիւնտէ իտի քի օլ ա-
տէմէ՝ Գալգ, եաթաղընը գալտըրըպ եիւրիւ՝
(այէթ 8) տէտի։ Շէօյլէ քի սէպթ կիւնիւնտէ
հէմ օլ ատէմէ շիֆա վէրտի, հէմտէ եաթա-
ղընը գալտըրմասընը անա էմր էթտի։ օ պու
շէյի էթտի վէ զայր ի մէշրու՝ տըր։ Իմտի հէմ
քիւֆր էթտիյի հէմ տէ Միւթա՝ալըն շէրի՝ա-
թընա նագղը հիւրմէթտէ պուլունտըղը իշիւն
միւճրիմ տիր, վէ սէն պէօյլէ ճիւնհալարըն
ճէզասը նէ իտիյինի պիլիւր սին," տէտի թէհ-
տիտամիզ պիր թարզտա։

Քիւշիւք Հուլթըն տէօնիւպ տէ քէնտիլէ-
րին միւպահէսէսինի քէմալը խէլէճանլէ տիկ-
լէմէքտէ օլտըղընտան թա օ պիրտէն պիրէ
Կայիափայա խիթապէն՝ «Յուվսէփի էնիշտէմ,
Նազարէթլի Յիսուս հագգընտա՝ մը սէօյլէյօր

սընըզ,՝ սիւ՛ալըյլէ անլէրի միւթէհայր գը-
լընճայա գատար անլէրին խապէրլէրի եօգ իտի:

Կայիաւիա տուրտու, վէ չօճուղըն սըրմա
սաչլարը իւզէրինէ քէնտի էլինի խօշ պիր
թարզտա գօյարագ՝ քէմալը լէթափէթլէ՝
«Նի՞չիւն սօրույօրսըն, էվլատըմ», տէտի:

«Օնու պէն տէ թանըրըմ, հէմ տէ կէօր-
միւշիւմ: Էկէր սէօյլէտիյի իւզրէ իպն Ուլահ
իսէ, Ալլահըն կիւնիւ օլան սէպթ կիւնիւնտէ
շիֆա վէրմէյէ հագգը եօ՞գ մը տըր:»

Յայրոս պէօպիւրլէնէրէք՝ «Չօճուգ տօղրու
սէօյլէյօր. օ սիւ՛ալը պէն քէնտիմ սօրաճագ
իտիմ սանա», տէտի:

«Վէ պէն տէ էվվէլճէ տէտիյիմ իւզրէ սա-
նա ճէվապ վէրէճէք իտիմ քի՛ անըն իտտի՛ա-
լարը քիւֆիւրանէ տիր: Պիզ պիլիբիզ քի պու
ատէմ՝ ատի պիր տիւկէրին օղլու տըր. էվ-
վէթ, պունտան զիյատէ օլարագ քէնտիսի
'ատի պիր տիւկէր տիր, վէ պու սան՝աթընը
քէնտի էլլէրիյլէ իշլէյէրէք թա եագըն վա-
գըթլարա գատար տէվամ էթմիշ տիր: Անըն
էվի Նազարէթտէ տիր, վէ Նազարէթտէն էյի
պիր շէյ չըգապիլի՞ր մի», տէտի:

Քիւշիւք գըզըն եիւզլէրի գըփ գըրմըզը օ-
լարագ վէ կէօղլէրի եաչլէ տօլարագ. «Լաքին
Յովսէփ էնիշտէ, Ալլահ քէնտիսի իլէ օլմայըն-
ճա պիր ատէմ պու՛ աճիպ շէյլէրի նա՞սըլ իճ-
րա էտէ պիլի», տէյիւ իսրար էթտի, վէ Կա-
յիափանըն ճէվապընա պէքլէմէյէրէք սէօղիւնէ
տէվամլէ քէմալը կէրմի իլէ՝ «պէն անը սէ-

վէրիմ, վէ ինանըրըմ քի օ տէտիյի իւզրէ, իպն Ուլլահ տըր,” տէտի:

Հռուծըն վալիտէսի, լաթիֆ պիր սուրէթ-տէ, “Գուզում, սէնին կիպի պիր չօճուղա է-նիշտէն իլէ պու մէս”էլէ հազգընտա միւպա-հէսէ էթմէք եագըշմազ. պա խուսուս քէնտիսի Ալլահըն մուգատտէս հէյքէլինին քեահին ի ա’զամը կիպի մու’ազգէզ պիր մէ”մուրիյէթտէ պուլունույօր: Շիմտի պէնիմ իլէ կէլ. վէ ու-յումազտան էվվէլ պիր ազ ֆիքրին թէսքին օլսուն,” տէտի:

Պէօյլէ տէյէրէք իքի գատընլար չօճուգ իլէ պէրապէր կիթտիլէր, վէ չօճուգ շիմտի եավաշ եավաշ աղլամագտա իտի: Գատընլարըն եէրէ սիւրիւնէն էլպիսէլէրինին սէսի մէրտիվէնտէն իշիտիլմէզ օլունճա՝ Յայրոս կայիափայա տէօն-տիւ. կայիափա իսէ սիւքիւթ պիր թարզտա կէօզլէրինի հէյքէլէ տիքմիշ իտի քի՝ պունուն տիվարլարը վէ պուրճլարը պաթմագ իւզրէ օլան կիւնէշին սօն փէրթէվլէրի իշինտէ կիւլ վէ ալթուն ըէնքլէրիյլէ փարլամագտա իտի: Խշթէ պու սըրատա Յայրոս ճիտտի պիր սու-րէթտէ անա տէտի քի՝ “Պէնճէ, սէվկիւլիւ պի-րատէրիմ, պու վագըթտա գավմըն պէօյիւք-լէրի՝ ազիմ մէս”ուլիյէթ ալթընտա տըրլար: Պէն քէնտիմ տախի ինանտըղըմ կիպի էկէր չօճուղըն սէօյլէտիյի տօղրու իսէ՝ Ալլահըն Մէ-սիհինի ըէտտ էթմէք մութլագա մախուֆ պիր շէյ օլաճագ տըր:”

կայիափա պիր տագիգէ սիւքիւթ տուրտու,

սօնորա եապաշճա Յայրոսա տէօնէրէք վէ անա պագարագ:

«Մէն էյի պիր ատէմ հէմ տէ պէնիմ պիրատէրիմ սին. էյի օլուր քի արթըգ պու խուսուստա սէօյլէշմէյէլիմ, օլմայա քի պու սէպէպտէն արամըղտա տէֆ'ի միւմքին օլմայաճագ պիր պօղուշըգլըգ հասըլ օլսուն: Մանա աշըգտան վէ սօն տէֆ'ա օլարագ տէյէյիմ քի պէն օլ ատէմ հագգընտա գարարա կէլմիշիմ: Յօլմէլի տիր. զիրա «չօղլարընըն հէլաք օլմասընտան իսէ, պիր քիմսէնին էօլմէսի տահա էյի տիր» (Յուլհ. 11. 30) տէտի: Լաքին հէր նէ գատար փէյղամպէրանէ քէլամլարը սէօյլէյօր իտի իսէ տէ, եինէ խաֆիֆճէ թիւլէրի իւրփէրտի վէ սէմայա տօղրու պագտը:

Պու էսնատէ իքի գատընլար դօնաղըն պէօյիւք վէ փէրտէլէրի էօրթիւլիւ պիր օտասընտա ճարիյէյի քէնտի եանլարընտան աալը վէրմիշ օլարագ՝ քիւշիւք Հուլթը եաթաղընա եաթըրըյօրլար իտի: Չօճուգ վալիտէսինին եանընտա տիգ իւսթիւնէ կէլէրէք քէնտի Մէգմուրլարընը վէ տու'ալարընը տղըղտան սէօյլէմիշ, վէ շիմտի ա'լա պիր եաթագ իշինտէ րահաթճա եաթմագտա իտի: Պու եաթաղըն աշագլարը օյմալը օլուպ' իւսթիւնիւն թէգեինաթ վէ փէրտէլէրի վէ եօրղանը իսէ սըրմա թէլէրլէ իշլէնմիշ էրղէվանիտէն իտի:

Չօճուգ վալիտէսինէ խիթապէն՝ «վալիտէճիյիմ, պանա պիր հիքեայէ սէօյլէ'ր մի սին: Պանա Դաւիթ իլէ Գողիաթ հագգընտա սէօյլէ», տէյիւ րէճա էթտի:

Վէ վալիտէսի շօճուղըղընտան պէրի քէն-
տիսինէ մա'լիւմ օլան օլ հիքեայէյի ֆիթապը
Ծուգատտէսին լիսանըյլէ աղըղտան սէօյլէտի :

Վալիտէսի հիքեայէյի պիթիրտիյինտէ՝
Հուլթ քէմալը 'աշգլէ՝ «Պու հիքեայէյի տա-
'իմա սէվմիլիմ. օլ իրի Ֆիլիսթինին ճէսէտի
իւզէրինէ տուրմըշ, վէ անըն շէրիր վէ գօ-
ճամըշ պաշընը քէսմէք իւղրէ անըն պէօյիւք
գըլըճընը էլինտէ թուլթմըշ օլտըղը հալտէ Դա-
ւիթի կէօրմէքտէն նա'սըլ խօշլանաճագ իտիմ,»
տէյիպ կէօյա օլ մէնզարէյի քէնտի կէօղիւ էօ-
նիւնէ րէսմ էտիյօր կիպի պիր տագիգէ տուր-
տու, վէ սօնրա եէնի պիր շէվգլէ՝ «Ջանն է-
տէրիմ վալիտէ, Դաւիթ թամմ շու պէնիմ
Տիտոսըմա պէկզէր պիրիսի օլմալը իտի,» տէտի :

«Օնու նա'սըլ տէյէ պիլիրսին, էվլատըմ,
սէն պիլիրսին քի օ Պէնիմ Տիտոսըմ» տէտի-
յին կէնճ Եունանի տիր :

Քիւչիւք գըղ իսրար էտէրճէսինէ «Խալը,
պէն քէնտիսինէ տէտիմ քի օ Եունանի օլա-
մաղ, զիրա անըն սիմասը Եէհուտի սիմասը
տըր : Էօյլէ տէյիլ մի : Անըն էսմէր տէրիսի,
գալթալ պուրնու կիպի օլան պուրնու, վէ իրի
վէ փարլագ կէօղէրի պունա իսպաթ տէյիլլէ՞ր
մի : Օ պիրիսինէ պէկզէր, էվվէթ, շիմտի պի-
լիրիմ. էնիշտէմ Յուլսէփէ պէկզէյօր,» տէտի՝
վէ խէլէճանլէ սէօյլէր իքէն եաթտըղը եէրտէն
եարը գալգաը :

Վալիտէսի լաթիֆ ամմա սէրթճէ օլարագ՝
«Էվլատըմ, էվլատըմ, սէն շիմտի եաթըպ ու-

յուսմալըսըն։ Սէնին պէյնին պօշ խայալաթլէ տօլու տըր։ Պէն տըշարըտա թէրասատա սանա եագըն օթուրաճաղըմ, լաքին սէն հէր հալտէ ըահաթ օլմալը սըն,՝ տէտի։

Իքի գատընլար օտանըն տըշարըսընտա պուլունան թէրասատա օթուրտըգլարընտա, Աննա հանըմ պիգայտի իլէ, “Հուլթըն՝ հագընտա սէօյլէտիյի օլ տէլի գանլը քի՛մ տիր,՝ տէյիւ սիւ՛ալ էթտի։

“Կափառնայուստան օլան պիր տէլի գանլը տըր։ պիգիմ էյի Պենոնի պաղլէ իյլէրինտէ քէնտիսինէ եարտըմ էթմէք իւղրէ պուլ սօն կիւնլէրտէ անը թուլթտու։ Պիգիմ՝ աթէշի թապի՛աթլը Հուլթ անտէն չօգ խօշլանմըշ վէ եօճըլըգ էսնասընտա քէնտի գաթըրընըն պաշընը անըն թուլթմասընը իսթէմիշ։ հէր նէ գատար՝ ատի Եունանի պիր ֆամիլեատան իսէ տէ, էյի վէ տիգգաթլը պիր չօճուղա պէկզէյօր։ Հուլթ պուլ սօն կիւնլէրտէ օլ գատար խէլէճանա կէլմիշ քի փէք չօգ սէօյլէյօր։ Պագաճաղըմ քի ըահաթ օլսուն, վէ քէնտիսինէ միւնասիպ պիր մէշղուլիյէթի պուլունսըն։”

Աննա տալղըն տալղըն՝ “Պէն կէօրտիւմ օ չօճուղը։ ֆէք կիւղէլ պիր կէօրիւնիւշիւ վար, վէ սիմասը՝ աճա՛րպ թարղտա Եհուտիյէ պէկզէյօր։ Անըն վալիտէյնինին Եունանի օլ տըղընա էմի՞ն մի սինիգ,՝ տէտի։

Հէմիերէսի ճէվապէն՝ “Շիւպհէսիգ. զիւրա Պենոնի վասըթասըյլէ տիգգաթլըճա աւրաշտըրըպ սօրտուլմ։ ֆէտէրինէ Թիւմաքըս տէյօրլար,՝ տէտի։

Սօնորա հէմիրէսինին ֆիքրինտէն կէշէն էֆ-
քեարըն ֆարգընա վարարագ՝ վէ անըն ֆիք-
րինի օլ մուճիպի քէտէր էֆքեարտան պաշգա
թարաֆա չէվիրմէք իսթէյերէք տէտի քի՝
«Շիմտի եալընըզ պուլունույօրըզ վէ իհթիմալ
քի քիմսէ պիզիմ՝ սէօղիւմիւզիւ քէսմէյէ սէ-
պէպ օլմայաճագ տըր։ Նազարէթլինին ճէմա-
՝աթա նա՝սըլ թա՝լիմ էթտիյինի իշիթտիմ՝ վէ
սանա նագլ էթմէք իսթէրիմ։ Անըն թա՝լիմ
լէրինին նէտէն ՝իպարէթ իտիքլէրինի տահա
զիյատէ պիլմէյէ չօգտան մէրագ էտիյօր իտիմ՝
զիրա պիլիրսին քի պիգայտ միւսթէմի՛լէր վա-
սըթասըյէ չօգ տէֆ՝ա եանլըշ խապէրլէր ա-
լըրըզ։ Իմտի շէհրտէն Տիբերիայա տօղրու կիթ-
միշ իտիյինի իշիթտիյիմիզտէ պէն վէ զէվճիմ
սալթ Պենոնիյի պէրապէր ալարագ եօլա չըգ-
տըզ, վէ իւշիւմիւզ տէ քէօյլիւլէր կիպի գա-
թըրլարա պինտիք, չիւնքի տիգգաթ ճէլպ էթ-
մէք իսթէմէտիք։ Պիր ազ կիթտիքտէն սօնորա
չօգ եօլճըլար իշինէ գարըշտըզ, վէ անլէրին
ճիւմէսի տէ օլ թարաֆա կիտիյօրլար իտի-
Հէր քէս քէնտիսինին կէօրմիւշ օլտըղը՝ աճիպ
չիֆա՝ամէլլէրի իւզէրինէ սէօյլէմէքտէ իտի,
վէ շիֆա պուլմըշ օլան չօգ քիմսէլէր տալի
եօլճըլըզ էթմէքտէ իտիլէր, վէ պուճլարը Պենո-
նի պանա կէօսթէրիյօր իտի, զիրա Պենոնինին
պու ատէմ հագգընտա՝ աճա՝իպ սուրէթտէ
մէրագը վար տըր։ Նիհայէթ անըն Հաթինտէ
պուլունտըղընը իշիթտիք։ Պու եէրի զիքր է-
տէրսին։ Կափառնայումտան թագրիպէն եէ-

տի միւլ ուղագ տըր : Օլ իքի թէփէլի պայըրըն տիպինտէ քիւչիւք պիր քէօյ վար տըր : Վէ օլ պայըրըն թէփէլէրինէ պա՛ղէն Հաթինին պոլյնուզլարը իսմի վէրիլիր : Պու պայըր Կափառնայումտան՝ պիղիմ էվիմիղտէն փէք կիւղէլ կէօրիւնէ պիլիր :

«Պուրայա եէթիշտիքտէ հէր միլլէթտէն վէ հէր սընֆտան օլան պէօյիւք պիր զալապալըղը օրայա թօփլանմըշ պուլտըգ, վէ Նազարէթլինին թամամ օլ վագըթտա տաղըն թէփէսինտէ պուլունտըղընը, հէմ տէ զաթէն անըն շակիրտլէրի մագամընտա մա՛լիւմ օլան քիւմսէլէրին տախի քէնտիսի իլէ պէրապէր իտիքլէրինի անկատըգ : Լաքին պիր աղ սօկրա՝ քէնտի շակիրտլէրի իլէ իհաթէ օլունմըշ օլարագ անըն պայըրտան աշաղը էնմէքտէ իտիյինի կէօրտիւք : Շիֆա պուլմալարը իշիւն քէնտի խասթալարընը կէթիրմիշ օլանլար տէրհալ իլէրի եըղըտըլար : Պիղ պունլարըն արասընտանէ ճինս խասթալըղլար պուլունտըղընը վէ թամամ նէ վագը՝ օլտըղընը կէօրէճէք գատար եագըն տէյիլ իտիք, Լաքին զալապալըղըն խէլէճանընտան վէ իշիտիլէն շիւքրանիյէթ սէտալարընտան վէ ալէլուիալարտան՝ ճիւմլէսինին տէ շիֆա պուլտըղը պէլլի իտի :

«Պու էսնատէ պիղ զալապալըղըն իշինտէ էփէյի իլէրի կիթմիշ, վէ նիհայէթ անըն սէօղլէրինի իշիտէճէք գատար անա եագլաշմաղա մուվաֆֆագ օլմուշ իտիք : Շիմտի պէօյիւք պիր գայա իւղէրինէ օթուրմըշ իտի, վէ էթ-

բաժնունա թօփլանմըն օլան ղալապալըգ իւզէ-
րինէ պագտըղընտա անըն եիւղիւնիւն կէօրիւ-
նիւչիւ պաշգա պիր շէյէ տէյիլ, անճագ պի-
զիմ Մուգատտէօ ֆիթապլարըմըգտա զիքր օ-
լունան պէօյիւք մէլէքլէրէ պէկզէր իտի: Վէ
հէման օ սէօյլէմէյէ պաշլատը: Քե՛աշքի օլ
քէլամլարըն հէր պիրիսինի սանա նագլ էտէ
պիլէ իտիմ, զիրա հիքմէթ ճիհէթիյլէ 'աճա-
"իպ քէլամլար իտիլէր: Եկէր օ շէրի'աթը գօ-
յան Մովսէս քէնտիսի օլուպ՝ Սինատան հէ-
ման եէնի կէլմիշ օլտա իտի՝ պունտան տահա
'աղիմ պիր սէլահլիյէթլէ սէօյլէյէմէգ իտի:

«Նէ՛ միւսպարէք տիր՝ տէյէրէք պաշլատը,
վէ գաշ տէֆ'ա պէօյլէ տէտիյինի զիքր էտէ-
մէյօրըմ՝ լաքին պիրիսի հէփսինտէն զիյատէ
գուվլէ ի հաֆըղէմտէ գալմըշ տըր: Նէ՛ միւ-
սպարէք տիր մահզուն օլանլար, զիրա անլէր
թէսէլլի պուլաճագլար:՝ Հէմ հալիմլէրին,
մէրհամէթլիլէրին, գալպի փաք օլանլարըն, վէ
Քրիստոս իչիւն թահգիր վէ թէ'ատտի օլու-
նանլարըն տախի միւսպարէք օլտըգլարընը սէօյ-
լէտի: Վէ քէնտի շակիրտլէրինէ պագարագ՝
պէնիմ սէպէպիմէ սիղէ սիթէմ էտիպ թէ'ատ-
տի էթտիքլէրի վէ եալան եէրէ 'ալէյհինիզտէ
հէր կէօնէ ֆէնա սէօղ սէօյլէտիքլէրի զէման,
նէ՛ միւսպարէք սինիզ: Մէսրուր ու շատ օլու-
նըզ, զիրա սէմավաթտա էճրինիզ չօգ տըր:
չիւնքի սիզտէն էվվէլ օլան փէյղամպէրլէրի
պէօյլէ թէ'ատտի էթտիլէր: Սիզ տիւնեանըն
նուրը սընըզ. տաղ իւզէրինտէ վագը՝ պիր շէհր

կիցլէնէմէզ։ Վէ չըրաղը եաղըպ քիլէ ալթը-
նա գօմաղլար, ամմա շէմ'տան իւղէրինէ գօր-
լար, վէ խանէտէ պուլունանլարըն ճիւմէսինէ
զիյա վէրիր։ Պու վէճհլէ նուրընըլ ատէմլէ-
րին էօնիւնտէ զիյա վէրսին, քի սիղին էյի
'ամէլլէրինիղի կէօրիւպ՝ սէմալաթտա օլան
փէտէրինիղի թէմճիտ էտէլէր։՝ Մատ. Յ. 3-16։

«Սօկրա հէմշիրէմ, տիգգաթ էթտիմ վէ
տէտի քի՝ Պէն շէրի'աթը եա փէյլամպէրլէ-
րի իպթալ էթմէք իչիւն կէլտիմ զանն էթմէ-
յինիզ, անճազ անլէրի իթմամ իչիւն կէլտիմ.
զիրա շէրի'աթըն ճիւմէսի իթմամ օլունճայա
տէյին՝ անտէն պիր հարֆ եա պիր նօգթա
զա"իլ օլմայաճազ տըր։՝ Վէ պունտան զիյատէ
օլարազ՝ Էկէր սալահըմըզ 'իւլէմա վէ ֆէրի-
սիլէրին սալահընտան զիյատէ օլմազ իսէ, պիզ
մէլէքիւթ իւսսէմալաթա աալա կիրմէյէճէյիզ՝
տէտի։ Սօկրա թէֆէրրու'աթլէ շէրի'աթ հագ-
գընտա սէօյլէտի, վէ կէօսթէրտի քի՝ քէնտի
էֆքեարընճա էկէր պիր քիմսէ սէպէպսիզ
ղազապ էտէրսէ՝ պիր գաթիլ գատար հիւքմէ
միւսթահազգ տըր, վէ էկէր պիր քիմսէ պաշգա
պիրիսի իլէ պօզուշմըշ իսէ Ալլահա մադպուլ
թարզտա թագտիմէ թագտիմ էտէմէզ։ Հէմ
տախի պիր քիմսէ շէրիէ գարշը տուրմամալը,
ամմա քէնտիսի 'ալիճէնապ օլարազ անը ու-
թանտըրմալը, վէ հէմ պիզ տէյիլ եալընըզ
տօսթլարըմըզը, ամմա պիզէ պուղզ էտէնլէրի
վէ պիզէ զարար էթմէյէ չալըշանլարը տախի
սէվմէլի իզ, վէ քէօթիւ քիմսէլէր իչիւն տու'ա

էթմէլի իզ, զիրա պու վէճհլէ սէմավաթտա
օլան փէտէրիմիզին էվլատը օլա պիլիրիզ: Չիւն
քի անըն կիւնէշի էյիլէր իւզէրինէ տօղտըղը
կիպի՝ փէնալար իւզէրինէ տախի տօղար, վէ
եաղմուրը էյիլէրին թարլասընա եաղտըղը կի
պի, քէօթիւլէրին թարլասընա տախի եաղար:
Վէ էկէր պիզ անճագ ագրանըմըղը սէվէր վէ
անլէր իլէ խօշ մու՛ամէլէ էտէր իսէք՝ պիզ էն
'ատի քիմսէլէրտէն տահա էյի տէյիլ իզ: Եւ
հասըլ պիզ սէմավաթտա օլան փէտէրիմիզ
քեամիլ օլտըղը կիպի քեամիլ օլմալըյըլ՝
տէտի: Մատ. 5. 17—48:

«Տիգդաթ էտին քի՝ տօսթլարընըզ կէօ
րիւպ սիզի անըն իշիւն մէտհ էթսինլէր տէյիւ
սատագա վէրմէյինիզ. էկէր ֆուգարայա պու
եօլտա սատագա վէրիրսէնիզ, Ալլահտան էճ
րինիզ օլմայաճագ տըր: Կիզլիտէ վէ ատէմլէ
րէ կէօսթէրմէքսիզին վէրտիյինիզ հալտէ՝ 'ա
լէնէն միւքեաֆաթա նա՛իլ օլաճագ սընըզ,
տէտի: Հէմ կէօսթէրիշ իշիւն տու՛ա էթմէյի
հիւքմ էթտի, վէ պիլիրսին, հէմլիրէմ, քի
պիզլիմ՝ իւլէմամըզ վէ ֆէրիսիլէրիմիզ պա՛ղէն
սօգագլարտա պիլէ տու՛ա էտէրլէր, վէ քէօշ
պաշլարընտա տուրուպ տա եիւքսէք սէսլէ
տու՛ա էթտիքլէրինտէ նէ՝ եամիարգլարընը
նա՛սըլ թագաիր էտէ պիլիրլէր տէյիւ թէ՛աճ
ճիւպ էթմիշիմ: Նազարէթլի տէտի քի՝ անլէր
անճագ քէնտի իւզէրլէրինէ պագանլար թա
րաֆընտան կէօրիւնմէք վէ մէտհ օլունմագ ի
շիւն էօյլէ էտէրլէր, վէ անլէր հագիգաթէն

անտէն պաշգա քէնտի տու'ալարը իշիւն պիտ
 շէյ ալմայաճազլար տըր։ Դէկէր Ալլահըն սիզի
 իշիտիպ տու'անըզա ճէվապ վէրմէսինի իսթէր
 իսէնիզ, կիզլիտէ գափուլարընըզ գափալը օ-
 լարագ սիզին օտալարընըզտա տու'ա էտինիզ,
 վէ գանն էթմէյինիզ քի փէտէր ուզուն տու'ա-
 լար թալէպ էտէր, եախօտ պօշ թէքէրրիւր-
 լէրտէն խօշլանըր։ փուլթիէրէսթլէր պու եօլ-
 տա տու'ա էտէրլէր։ Ալլահ սիզին փէտէրինիզ
 տիր, վէ սիզին նէ շէյլէրէ միւհթաճ օլտըղը-
 նըզը սիզ քէնտիսինտէն թալէպ էթմէտէն պի-
 լիր։ Օ պիզիմ քէնտիսինտէն տիլէմէմիզէ պէք-
 լէմէզ, զիրա պագընըզ, հէր պիր մախլուգը,
 հէմ փուլթիէրէսթլէր կիպի ասլա տօղըրու պիր
 թարզտա տու'ա էթմէյէնլէրի պիլէ նա'սըլ
 գայըրըր։ Պունունլէ պէրապէր տու'ա էթմէլի
 իզ, զիրա փէտէրէ պու շէյ խօշ տըր։ Վէ սօն-
 րա՝ պու վէճհլէ տու'ա էտինիզ տէտի։ Դէյ
 սէմաւաթտա օլան փէտէրիմիզ, իսմիկ մու-
 գատտէս օլսուն։ մէլէքիւթիւկ կէլսին, իրա-
 տէթին սէմաւաթտա օլտըղը կիպի, եէր իւ-
 ղէրինտէ տախի իճրա օլունսուն։ եէվմի էք-
 մէյիմիզի պիզէ պու կիւն վէր։ վէ պիզէ սուլու-
 օլանլարա պաղըլլատըղըմըզ միսիլլիւ, պիզիմ
 սուլլարըմըզը պաղըլլա։ վէ պիզի իզվայա կէ-
 թիրմէ, լաքին պիզի շէրիրտէն գուրթար։ զի-
 րա մէլէքիւթ վէ գուտրէթ վէ 'իզզէթ իլ էլ
 էպէտ սէնին տիր։ Ամին։" Մատ. 6. 9—13։

Կէօղլէրի օլ եարը գարանըզ իշինտէ փար-
 լատըղը հալտէ Աննա՝ "Աճա"իպ պիր տու'ա

տըր, ամմա անըն թա'լիմի Մովսէսին իսրայէ-
լի Մըսըրտան չըգարտըղը կիւնտէն պէրի պի-
ղիմ իշիթտիքլէրիմիզտէն զարիպ պիր թարգ-
տա ֆարգլը տըր," տէտի:

Հէմշիրէսի ճէվապէն՝ «Անըն թա'լիմի հա-
գիգաթ տէյի'լ մի. պանա էօյլէ կէօրիւնիւյօր:
Էկէր տիկլէմէյէ հաղըր իսէն տահա զիյատէ
սէօյլէյէ պիլիրիմ: Եօրո'ւմատըն մը," տէտի:

Աննա՝ «Խայր, նէ գատար սէօյլէյէ պիլիր
իսէն սէօյլէ," տէտի:

«Պանա էօյլէ կէլիյօր քի նէ գատար չալը-
չըրսամ անճագ անըն սէօզլէրինտէն պա'ղը
փարչալար զիքր էտէ պիլիրիմ, լաքին չալըչա-
ճաղըմ: Նասիհաթ էտիյօր քի զէմինին խա-
զինէլէրի իշիւն էնտիշէ էթմէյէլիմ, չիւնքի
պէօյլէ շէյլէրի կիւվէ եէր, եախօտ անլէր փաս-
լանըր վէ եախօտ խըրօըղլար անլէրի չալա
պիլիր: Պիլիրսին հէմշիրէմ, պոււնլար նա'սըլ
տօղրու տըրլար:"

Աննա պիր ահ չէքէրէք վէ քէնտի էն պէօ-
յիւք խազինէսինին քէնտիսինտէն չալընտըղընը
տիւշիւնէրէք «Էվլէթ, տօղրու տըր," տէտի:

Վէ Սառա եապաշճա՝ «Քէնտինիզ իշիւն
սէմատա խազինէլէր ճէմ" էտինիզ. օրատա նէ
կիւվէ վէ նէ փաս պօզար, նէ տէ խըրսըղլար
տիվարը տէլիպ սըրգաթ էտէրլէր," տէյիւ
տէվամ էթտի, վէ իսթիգպալ իշիւն էնտիշէ
էթմէյինիզ, զիրա սէմավի փէտէրինիզ սիղին
թա'ամա, էլպիսէյէ վէ խանէյէ միւհթաճ օլ-
տըղընըղը պիլիր: Վէ էկէր էյիրիպ պիւքմէյէն

սահրա զանպաղլարընը պէօյիւք Սողոմոնըն պիլէ քէնտի ճիւմլէ տարաթըյլէ կիյինէմէտիյի տէրէճէտէ ա'լա սուրէթտէ կիյինտիրիր իսէ, քէնտի էվլատընը ունուտաճա'գ մը: Պիրինճի վէ էն մուհիամ շէյ Ալլահը վէ անըն սալահընը թալէպ էթմէք տիր, էկէր պուսու էտէճէք օլուր իսէք՝ պիզիմ միւհթաճ պուլունտըղմըղ պաշգա ճիւմլէ շէյլէր ասլա 'աճիղ գալմայան էլ թարաֆընտան պիզէ իհսան օլունաճագ տըր: Պաշգալարընը գրիթիգա էթմէյինիզ, զիրա չօգ տէֆ'ա պիզ քէնտիմիզ տահա ֆէնա գապահաթլարլէ տօլու իզ: Պիզ բէֆիզլէրիմիզի հիւքմ էթտիյիմիզ հիւքմլէ հիւքմ օլունաճաղըղ: Քէնտի էվլատը քէնտիսինտէն թալէպ էթտիքլէրինտէ վալիտէյն քէնտի էվլատընա վէրտիյինտէն զիյատէ Ալլահ անլէրէ վէրէճէք տիր: Շէօյլէ քի էկէր պիր շէյէ արղու էտիյօր իսէք, անը պիզիմ սէմալի ֆէտէրիմիզտէն թալէպ էթմէլի իզ, էկէր օլ շէյ պիզէֆա'իտէլի իսէ անը մութլագա գապուլ էտէճէյիզ: Տիգգաթ էթ հէմլիրէմ քի՝ պիզիմ իճրասընա չալըշտըղմըղ շէրի'աթ վէ փէյղամ պէրլէրին հըֆիզ օլունմասը՝ Ատէմլէրին պիզէ հէր նէ մու'ամլէ էթմէլէրինի իսթէրսէք, պիզէ տալի անլէրէ էօյլէ էթմէմիզ կէրէք տիր զիրա շէրի'աթ վէ փէյղամպէրլէր պուստան 'իպարէթ տիր' (Մատ. 7. 12) տէտի: Անըն սօն քէլամլարը ատէմի միւթէհալլիր գըլար քէլամլար իտի, զիրա անլէր վասըթասըյլէ քէնտիսինին սէմատան կէօնտէրիմիշ Պիրիսի ի-

տիյինի պէյան էթտի: «Պանա՛ Նա՛ րապպ, եա րապպ՝ տէյէն հէր քիմնէ մէլէքիւթ իւս սէմավաթա կիրէճէք տէյիլ տիր, անճագ սէմավաթտա օլան փէտէրիմին իրատէթինի ֆի՛իլէ կէթիրէն կիրէր: Օլ կիւնտէ պանա չօգ քիմնէլէր՝ Նա րապպ, եա րապպ, սէնին իսմինլէ ճիննլէր չըգա՞րմատըգ մը, վէ սէնին իսմինլէ չօգ միւ՛ճիզէլէր իճրա էթմէտիք մի տէյէճէքլէր: Պէն տախի օ զէման անլէրէ սիզի ասլա թանըմամ. պէնիմ՝ եանըմտան կիտինիզ, էյ ֆըսգ իշլէյէնլէր տէյէճէյիմ: Իմ տի պու սէօզլէրիմի իշիտիպ անլէրի ֆի՛իլէ կէթիրէնի քէնտի խանէսինի գայա իւզէրինէ պինա էտէն՝ ագիլ պիր ատէմէ թէշպիհ էտէրիմ, վէ եաղմուր եաղտը վէ սէյլլէր կէլտի վէ ըիւզկեարլար էստի տէ, օլ խանէյէ չարփտըգլարընտա, թէմէլի գայա իւզէրինտէ գուրուլտըղը սէպէպտէն եըգըմատը: Վէ պու սէօզլէրիմի հէր իշիտիպ անլէրի ֆի՛իլէ կէթիրմէյէն՝ քէնտի խանէսինի գուլ իւզէրինէ պինա էտէն ահմագ պիր ատէմէ թէշպիհ օլունուր: Վէ եաղմուր եաղտը վէ սէյլլէր կէլտի վէ ըիւզկեարլար էստի տէ, օլ խանէյէ չարփտըգլարընտա եըգըլտը, վէ անըն եըգըլմասը՝ ազիմ իտի:՝ Մատ. 7. 21—27:

«Օ պու սէօզլէրի թէքմիլ էթտիյի կիպի խալգ անըն թա՛լիմինէ հայրան գալտըլար: Տօղըուսը հէմիլրէմ, պու քէլամլար՝ աճա՞լպ քէլամլար իտի, վագա՛ա պէն անլէրի տօնուգ վէ գուսուրլը պիր թարղտա զիքը էտէ պիլտիմ:»

«Բե՛ռչքի պու ատէմի սէն քէնտին պիղզաթ տինլէմիշ օլա իտին», տէտի:

Աննա հանըմ ճէվապէն՝ «Բե՛ռչքի տինլէյէ պիլէ իտիմ», տէտի: Սոնրա թէրէտտիւտլէ, «Պէնիմ զէվճիմին հէմ փէտէրիմիղին տաթի պու խուսուստա նէ՛ տիւշիւնտիւքլէրինի պիլիւրսին», քէլամընը ՚իլավէ էթտի:

Հէմշիրէսի սատէճէ՝ «Էվվէթ պիլիրիմ», տէյերէք անա հադդ վէրտի: Սոնրա իքիսի տէ սիւքիւթ տուրտըլար, վէ հէր իքիսի քէնտի միւլահազալարընա տալտըլար, վէ Հոււթ իչէրիտէ թաթլը թաթլը ույուր իտի:

ՊԱՊ 13

Տիտոս չալըշտըղը վագըթ քէնտի քէնտինէ եավաշճա ըսլըդ չալար, վէ պու էսնատէ՝ սալըլըպ եօդարը չըգան պիր ասմանըն ուզուն ֆիլիղէրինի պաղլամագտա իտի: Պու իշ կիւճ պիր իշ իտի, վէ պիթիրտիյինտէ եիւղիւ գըզարմըշ վէ պօզարմըշ իտի: Պու սէպէպտէն չիմէնին իւսթիւնտէն օլ պիր թարաֆա կէչէրէք չէշմէնին եանընա կիթտի, վէ անըն էթրաֆընտա պուլունան մերմէր չըգմա իւզէրինէ օթուրարագ՝ էլլէրինի վէ գօլլարընը չէշմէնին սօղուգ սուլարը իչինէ պաթըրմաղա պաչլատը, վէ վագըթ վագըթ էլինի սուտան տըշարը չէքէրէք գըվըր սաչլը պաչընը ըսլատըր իտի:

Վէ քէնտի քէնտինէ՝ «Ահ, շու սօղուգ սու նէ՛ էյի տիր», տէտի վէ սօնրա սաչլարընտան ագմագտա օլան սու տամլալարընը:

եէրէ ազըթմագ իշիւն պաշընը գուվվէթիճէ
 տիւքտի, վէ այաղա գալգտը, վէ քէմալը
 խօշնուտի իլէ պաղլէնին իւղէրինէ պագտը :
 Շաֆագ սէօքէր սէօքմէզ իշէ պաչլամը իտի,
 վէ կէօղլէրինի թէմիղլէնմիշ վէ պուտանմըշ
 աղաճլար վէ գատիֆէ կիպի օլան չիմէն, վէ
 սօկրա փարըլ փարըլ փարլայան պօլ չիշէքլէր
 վէ պաղլանըպ էօթէյէ պէրիյէ եայըլմըշ օլան
 ասմա չըպուգլարը իւղէրինէ կէզտիրտիքտէ
 գրիթիգա օլունաճագ պիր շէյ կէօրմէտի :

«Պէն պիր գուսուր կէօրմէյօրըմ, լաքին
 Պենոնի նէ՛ տէյէճէք պիլմէմ. պիր գուսուր
 պուլմագ իշիւն անըն գարթալ կէօղլիւ կիպի
 կէօղլէրի վար տըր», տէտի : Սօկրա եէրտէ
 մէրմէր փէքէլէրին պիրիսինին ալթընտա փար-
 լագ ըէնքլի պիր շէյ կէօրտիւ, վէ էյիլէրէք
 ալտը : Պու պիր թօփ իտի, վէ իւղէրի կիւ-
 զէլճէ մալի, գըրմըզը վէ սարը ըէնքլէրլէ չը-
 պուգ չըպուգ իտի : Էլինտէ թէքրար թէքրար
 անը տէօնտէրտիյինտէ, թէպէսսիւմ էթտի
 վէ՝ «թէ՛աճճիւպ էտէրիմ, քիւչիւք հանըմ
 պու սապահ նէ՞րէտէ տիր. ա, իշթէ Մարիցա
 օրատա տըր», տէտի :

Մարիցա էլինտէ պիր տէսթի օլտըզը հալտէ
 'ալ էլ 'աճէլէ պաղլէտէն կէշմէքտէ իտի, վէ
 Տիտոս անա սէսլէտիյինտէ՝ տուրտու վէ տէօ-
 նիւպ անա պագտը, վէ Տիտոս անա եաղըն
 կիթտիքճէ Մարիցայը էքսէրի օլտըզընտան
 ֆարգլը պիր հալտէ պուլտու :

«Պուրատա պիր թօփ վար քի պիղիմ քիւչիւք

հանձմըն տըր : Պուռնա մուգայեէտ օլուր մը
օրն : Պու սապահ պաղչէտէ օյնամաղա կէլ-
մէտի,» տէտի :

«Խասթա տըր . հէքիմէ ատէմ կէօնտէր-
տիլէր : Պէն շիմտի պիր աղ սընագ սու ալմա-
ղա կիտիյօրմ . պէնի ալը գօմա,» տէտի Մա-
րիցա ճիտտի պիր սուրէթտէ :

Տիտոս իքի հավլիլէրի եէքտիկէրինէ պիր-
լէշտիրէն կէչիտին գափուսընը աչտը . վէ Մա-
րիցա էլինտէ տէօթի օլարագ 'աճէլէթէն կիթ-
մէքտէ իքէն անըն արգասընտան կիթտի , վէ
Մարիցա գայնար գազղանտան պիր աղ սու
ալմագ իչիւն տուրուպ՝ էլինտէքի գապը անըն
իչինէ տալտըրտըղընտա , «Չօճուղըն նէսի՝
վար,» տէյիւ սիւ՝ալ էթտի :

«Պիլմէյիզ . հէրարէթի վար , վէ 'պաշըմ'
աղըրյօր՝ տէր . երուսաղէմտէն կէլէլիտէն պէ-
րի էյի տէյիլ :

«Էֆէնտի նէ՞րէտէ,» տէյիւ սիւալ էթտի
Տիտոս :

Մարիցա ճէվապէն՝ «Չօճուղըն եանընտա
տըր . վալիտէսի օրատա , վէ Մառա հանձմըն
տատըսը թապիթա տախի օրատա տըր քի
պու գատըն խասթալըզլար հագգընտա հէփ
հէքիմլէրտէն զիյատէ պիլիր : Ուհ . պէն ան-
լէրին քէնտի մէքրուհ 'իլաճլարըյլէ չօճուղըն
եանընա կէլմէլէրինտէն գօրգարմ,» տէտի վէ
էլիէտէքի տէսթիտէն պուղուլար չըգմագտա
օլտըղը հալտէ 'ալ էլ 'աճէլէ գօշտու , վէ Հու-
թըն խասթալըղընըն միւքէտտէր խապէրինի

օրատա թօփլանմըջ օլան խըտմէթքեարլարա
սէօյլէմէք իշիւն Տիտոսըն եանընտան կիթտի:

Տիտոս միւմքին օլտըղը գատար չապըգ
խըտմէթքեարլարըն եանընտան այրըլտը, զի-
րա էն էյի վագըթտա պիլէ անլէրին ըէֆա-
գաթընտան խօյանմաղ իտի, շիմտի իսէ չօ-
ճուղըն խասթա օլմասը իւզէրինէ պէյան էթ-
տիքլէրի գօրգու վէ վէսվէսէլէր քէնտիսինէ
պիր նէվ՝ հիտտէթի մուճիպ օլտըլար:

Բահաթսըզճասընա էօթէյէ պէրիյէ կէզի-
նիր իքէն սօգաղա կէօթիւրէն կէչիտին գա-
փուսը աչըգ իտի, վէ տէրհալ թամամ նիշիւն
օլտըղընը պիլմէյէրէք՝ քէնտիսինի տըչարըտա
պուլտու, վէ պիր տէ ատըմլարընը՝ հալա խա-
նէ տէտիյի շօլ զէվալլը եէրին պուլունտըղը
մէյտանա տօղըու ալմաղա պաշլատը:

Վէ՛ ալ էլ՝ աճէլէ կիտէր իքէն քէնտի քէնտի-
նէ՝ «Պէն Ստեփանոսը կէօրմէլի իմ,» տէր իտի:

Պու էանատէ Հուլթ խանէնին տախիլի հավ-
լիլէրինտէն պիրիսի իւզէրինէ պագան քէնտի
օտասընտա եաթաղը իւզէրինտէ չալգալանըպ
տուրույօր իտի:

«Ա՛հ վալիտէմ, պաշըմ, պաշըմ,» տէյիւ
ինիլէր իտի:

Վէ վալիտէսի անըն եանընտա տուրմըջ վէ
եիւրէյի փարչա փարչա օլտըղը հալտէ՝ չօճու-
ղըն եիւզիւնիւն գըփ գըրմըզը քէսիլտիյինի վէ
կէօղլէրինին սա՛աթտան սա՛աթտա տահա զի-
յատէ տէրինէ էնտիքլէրինի վէ փարլատըզլա-
րընը կէօրիւր իտի:

Ինթիյար էյի Թապիթա քէթէն պէզլէրի-
նին սուլընը սըգարագ՝ խասթանըն ալըը իւ-
զէրինէ գօր, վէ արա սըրա անըն մինի մինի
այագլարընը սըճագ սու իլէ տօլու պիր լէյէն
իչինէ սօգար իտի:

Թապիթա քէնտիսինէ թապի՛ի օլան հիք-
մէթի վէ թէճրիպէքեարլըղը վասըթասըյլէ՝
«Չօճուղըն պաշընտան հէրարէթի տէֆ՝ էթ-
մէլիյիզ: Հիւմմատան թութուլմըշ չօգ խաս-
թալարը սալթ սու իլէ գուըթարտըղըմը սէն
պիլիր սին», տէր իտի:

Յայրոս սապրսըզճասընա՝ «Հէքիմ նի՞ չիւն
կէլմէյօր: չօճուղա հէքիմ՝ իլաճը վէրիլմէսինի
իսթէրիմ: սու էյի, ամմա պու կիպի խասթա-
լըղա հէր հալտէ իլաճ լաղըմ տըր», տէտի:

Յայրոս սէօզիւնիւ պիթիրիր պիթիրմէզ Մա-
րիցա հէքիմին կէլտիյինի խապէր վէրտի, վէ
հէքիմ քէնտիսինտէն էվվէլ իչէրի կիրսին տէ-
յիւ Մարիցա պիր թարաֆա չէքիլտի:

Ուզուն պօյլը, գապա սագալլը վէ էյի կի-
յինմիշ պիր ատէմ օտատան իչէրի կիրտի,
վէ արգասընտան տախի անըն՝ արապ քէօլէսի
հէքիմիք սէն՝ աթընա միւթէ՝ ալլըգ միւլթէլիֆ
շէյլէրի կէթիրտի: Հէքիմ քէմալը իհթիրամէ
Յայրոսա սէլամ վէրտի, սօկրա խասթա չօ-
ճուղըն եաթաղընա եագլաշարագ անըն իւզէ-
րինէ պագտը, վէ պագտըղը սըրատա կէօզ-
լէրինի գըփար, աղղընը քէսէ կիպի պիւզէր
վէ գաշլարընը զիյատէսիյլէ չաթար իտի: Սօկ-
րա էլինի ուզաթտը վէ չօճուղըն պաշը իւզէ-

րինէ դօտու, վէ եիւքսէք սէսլէ հըմ տէտի :
Չօճուգ զըպ տէյիւ սըչրատը վէ եիւգիւնիւ
վալիտէսինին ֆիստանըյլէ էօրթտիւ :

Հէքիմ նիհայէթ տէրին վէ գապա պիր
սէսլէ՝ «Չօճուգ աթէշէր իչինտէ եանըյօր»,
տէտի, վէ թապիթա չօճուղըն եանան ալնընա
թաղէ վէ սօղուգ պիր պէզ փարչասը գօտըղը
սըրատա կէօղէրինի անըն իւսթիւնէ չէվիրտի,
վէ մէն՝ էտէրճէսինէ էլինի թապիթայա գարչը
ուղաթտը, վէ սէրթ պիր թարգտա՝

«Գարը, շու տիվանէլիյի թէրք էթ. սու
սըհհէթի եէրինտէ օլան քիմսէ իչիւն էյի տիր,
լաքին սէնին՝ ագըլըղըղընլէ չօճուղըն՝ էօմ-
րիւնիւ թէհլիքէյէ գօմուշ սըն», տէտի :

Թապիթա քէնտի կէնիշ սըրթընը հէքիմէ
չէվիրտի վէ ալլաշըլմաղ սուրէթտէ պիր շէյ
սէօյլէտիյի իշիտիլիյօր իտի :

Հէքիմ շիմտի իշարէթլէ քէնտի քէօլէսինի
չաղըրտը, վէ անըն էլինտէն փիրինճ պիր գապ
ալտը վէ անըն իչինէ գօյուլ լէնքտէ պիր գաչ
սէյեալ մատտէլէր իլէ քիւլ լէնկի պիր թօղը
գարըշտըրմաղա պաշլատը : Պուճու պիթիրտի-
յինտէ եինէ քէնտի քէօլէսինէ տէօնտիւ վէ օ
պաշգա պիր գապ իչինտէն էօլիւ պիր եըլան
շըգարտը, վէ հաղըգ հէքիմ պաշլատը պու
եըլանըն իւսթիւնտէքի զար կիպի ինճէ կէօմ-
լէյինի չըգարմաղա : Հէքիմ պուճու՝ աճիսլ մէ-
հարէթլէ եափըպ պիթիրտիյինտէ թէքրար
եիւքսէք սէսլէ սէօյլէյէրէք՝ «Պու եըլանըն
կէօմլէյինի իւլէ թաղսիմ էտէճէքսինիզ. պիր

Վարչասընը չօճուղըն անընա վէ օլպիր իքի
Վարչալարընը տախի իքի ալագլարընըն եան-
լարընա պաղլալաճագսընըզ : Հէմ շու եալի-
տըղըմ 'իլաճտան սա'աթտա պիր չօրպա գա-
շըղըյլէ պիրէր գաշըգ վէրին : Էկէր Եհովա
խսթէրսէ եէտի կիւնտէ էյի օլուր : Ախշամ
թէքրար կէլէճէյիմ, վէ տուր : " պուրատա
եինէ կէօղլէրինի թապիթալա տիքէրէք՝ սնի-
ղաճը գարը, սէնի օտատան տըշարը չըգար-
մագ էյի օլուր, " տէտի : Վէ քէմալը իհթի-
րամլէ պաշընը էյէրէք՝ օտատան չըգմագ իւզ-
րէ իքէն՝ Յսյրոս ամիրանէ պիր՝ հարէքէթլէ
անը տուրտուրտու, վէ՝

"Էֆէնտի, շու չօճուղըն իչէճէյի 'իլաճըն
իչինտէ նէլէ'ր պուլունտըղընը պիլմէք իսթէ-
րիմ, " տէտի :

Հէքիմ գաշլարընը չաթտը վէ պաշընը
սիլքտի, լաքին նիհայէթ քէմալը թէմքինլէ՝

"Սան'աթըմըղըն սըրրընը սէօյլէմէք 'ատէթ
տէյիլ ամմա, սէնի միւսթէսնա թուլթաճաղըմ :
Դմտի պիլմիշ օլ քի շու վէրտիյիմ 'իլաճըն
զիյատէսիյլէ սըհհէթէ միւսա'իտ օլտըղընը
կէօրէճէքսինիզ, վէ անըն իչինտէ էվվէլա՝ եա-
պան տօնուղընըն սիրքէ իչինտէ էրիտիլմիշ
'էօտիւ, իքինճի՝ պիր գուրտըն պաշ չանաղը-
նըն քիւլիւ իլէ էնկէրէք երլանընըն իչ եաղը
պիրի պիրինէ գարըշմըշ, վէ նիհայէթ հէփ-
սինտէն մուհիմմ օլարագ՝ պէտը վագթընտա
թուլթուլմըշ օլան պիր երլան պալըղընըն պա-
շընտան ալընմըշ պիր թաշ վար տըր : Պու թաշ

՝ազբէպին պաճագլարընըն պիր գըսմը պիր-
լիքտէ օլարագ թօզ էտիլմիշ, վէ եալընըզճա
ալընտըգտա փէք միւ՛էսսիր օլտըղը պիլինմիշ
տիր, լաքին թա՛րիֆ էթտիյիմ իւզրէ թէրքիպ
օլունտըգտա էօյլէ պիր պուլունմատըգ ՚իլաճ
օլուր քի անը գուլլանան խասթա չար չապըգ
շիֆա պուլուր: Էկէր չօճուգ էյի օլմագ իսէ
սէպէպի շու գարընըն ՝ագըսըզըղը տըր:”
Պէօյլէ տէյէրէք վէ եինէ իհթիրամլէ պաշընը
էյէրէք օտատան տըշարը չըգտը, քէօլէսի տա-
խի անըն արգասընտան կիթտի:

Հէքիմ չըզըպ կիթտիքտէն սօնրա թապի-
թա իլէրի կէլտի վէ քէնտի հանըմընըն էօ-
նիւնտէ տիզ չէօքէրէք աղլար իտի:

“Ա՛հ, պանա եօլ վէրմէյին: Պուրատա
գալմագ իչիւն հէր չէյի էթմէյէ հազըրըմ: Պէն
չօճուղա հիչ պիր զարար էթմէմիշ իմ: Ըսլագ
պէզին չօճուղա րահաթըղգ վէրտիյինի
պիլիրսին: Վէ պիր երլանըն կէօմլէյի սօղուգ
վէ թագէ սուտան նա՛սըլ էյի օլա պիլիր,” տէտի:
Անըն հանըմը եանագլարընտան կէօզ եաշլարը
ագմագտա օլտըղը հալտէ՝ “Սուս թապիթա,
սէն պուրատա գալաճագսըն, պէն սէնսիզ օ-
լամամ: Լաքին, ա՛հ զէվճիմ, օլ ՚իլաճ հագ-
գընտա նէ՞ տիւշիւնիւյօր սըն: Պէն օնու չօճու-
ղա վէրէմէմ: Վէ ա՛հ, օլ մախուֆ վէ սիւմիւք
կիպի մուրտար օլան երլան կէօմլէյի,” տէտի:

Յայրոս հիտտէթլէ այաղա գալգտը վէ
երլան կէօմլէյինի վէ փիրինճ գապը գափտը
ալտը, վէ իքիսինի տէ փէնճէրէտէն տըշարը

աթարագ՝ «Իշթէ անլէր հագգընտա տիւշիւն, տիւշիւմ պու տըր. էկէր էօլէճէք իսէ պու մէքրուհ շէյլէրլէ նափաք օլմատան էօլսիւն ։ Թապիթա, սէն քէնտի պիլտիյինտէն շաշմա. վէ սէն տէ Մարիյա գափուճըյա սէօյլէ քի՝ ախշամ կէլտիյինտէ օ հերիֆի իշէրի ալմա սըն ։ Հա տուր. շու ալթունը գափուճը օնա վէրսին,» տէտի ։

Լաքին շիմտի խասթա չօճուգ՝ եա գօր գուտան վէ րահաթսըղըղընտան, եախօտ խասթալըղըն իլէրի կիթմէսինտէն սայըզլա մաղա պաշլատը ։ Երուսաղէմտէ տիր կիպի թէխայեիւլ էտէր, վէ հէյքէլ, անըն թէրէն նիւմաթը վէ ալայլար հագգընտա պիրի պիրինի թութմազ սէօղլէր սէօյլէր իտի ։ Վէ պիր տէ քէնտիսինի քէնտի գաթըրը իւզէրին տէ, վէ Տիտոսըն քէնտիսի իշիւն եապանի չի չէքլէրտէն պէօյիւք տէմէթլէր թօփլամագ տա օլտըղընը զանն էտէր իտի ։ Վէ սօկրա եաթաղըն իշինտէ եարը եօգարը գալգտը, վէ կէօղլէրինի էլիլէ էօրթէրէք մէսէրրէթլէ նիտա էտիպ՝

«Ա՛հ, Տիտոս, Էֆէնտիյի կէօրիւյօրըմ, չա յըրըղըն իշինտէն կէլմէքտէ տիր ։ Պագ, էլ պիսէսի իւզէրլէրինէ սիւրիւնտիւյիւնտէ զան պագլար նա՛սըլ էյիլիյօրլար ։ Պէն նիհայէթ անըն իլէ սէօյլէշէճէյիմ,» տէտի ։

Սօկրա արգայա եիւզ եասթըղընըն իւզէրինէ տիւշտիւ, վէ անըն սէսի էնկին վէ օաշմա նէվլինտէն պիր սէօյլէնմէ իշինէ տալտը ։

Լաքին պէօյիւք Հէքիմ հագողնտա տիւ-
շիւնմէք մէ՛յուս վալիտէնին ֆիքրի իւզէրինէ
նուր զիյասը կիպի ըշըգ վէրտի։ Այաղա գալգ-
տը, վէ քէնտի զէվճինին՝ պաշընը կէօքսիւ
իւզէրինէ էյմիշ օլարագ էօնիւնտէ տուրմագ-
տա օլտըղը փէնճէրէնին եանընա կիթտի, վէ
էլինի անըն գօլը իւզէրինէ գօյարագ վէ սալքի
ֆըսըլտայարագ՝ «Ջէվճիմ, պիզիմ իզթիրապը-
մըզտա հազարէթլիյի ունութտըգ. օ պիզիմ
չօճուղըմըզա շիֆա վէրէ՛մէզ մի,» տէտի։

Յայրոս այլըտը վէ զէվճէօինէ տօղրու տէօն-
տիւ վէ կէօզլէրինտէ փէք ճիւզ՛ի պիր իւմիտ
կէօրիւնիւր իտի։

«Տօղրու տըր, փէք 'աճա'իպ տիր քի ու-
նութտըգ։ Պիզէ օ, վէ անճագ օ եարտըմ էտէ
պիլիր իտիյինէ ինանըրըմ։ Շիմտի կիտիպ անը
արաշտըրաճաղըմ։ Պենոնի իշթէ տըշարըտա
էմրիմիզէ միւնթագըր տըր,» տէտի։

Տիտոս չէշմէնին եանընտա հիշ հարէքէթ
էթմէքսիզին օթուրմագտա օլուպ՝ կէօզլէրինի
տախիլի հապլինին գափուսընտան այլըմազ ի-
տի։ Սա՛աթլարճա օրատա պուլոււնմագտա,
վէ պիրիսինին տըշարը կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ
իտի։ Իմտի Պենոնի քէնտի էֆէնտիսինին էմ-
րինի իճրա էթմէք իշիւն տըշարը չըգտըղընտա
Տիտոս անը գարչըլամագ իշիւն եէրինտէն սըչ-
րատը գալգտը, վէ՝ «Պիզիմ քիւչիւք հանըմ
նա՛սըլ տըր,» տէյիւ սիւ՛ալ էթտի։

«Էյ վա՛հ, գօրգարըմ քի էյիլէշմէյօր։ Է-
կէր չարչապըգ պիր իմտատ եէթիշմէզսէ, էօ-

լէճէք տիր։ Պէ՛ն Նազարէթլիյի արամաղա կի-
տիյօրըմ։ Իւմիտ էտէրիզ քի —”

Տիտոս մէ՛յուս պիր թարգտա՝ “Պուրատա
տէյիլ տիր։ պու սապահ իւք տէֆ՝ա օլարագ-
Հուսթըն խասթա օլտըղընը իշիթտիյիմ կիպի
գարնտաշըմ Ստեփանոսը արատըմ։ զիրա օ
էտէճէք էն էյի շէյի տա՛իմա պիլիր, վէ Ստե-
փանոս տէրհալ՝ ‘հայտէ Էֆէնտիյի արաշտը-
րալըմ,՝ տէտի։ Էօթէյէ պէրիյէ արաշտըր-
տըգ, վէ ալլատըգ քի տիւն գայըգլէ տէնի-
ղին օլ պիր թարաֆընա կիթմիշ։ Օլապիլիր քի
Սամարիայա կիթմիշ, եախօտ Երուսաղէմէ
՝ափտէթ էթմիշ տիր։ Պիլմէմ անը նա՛սըլ
պուլա պիլիրիզ,՝ տէտի։

Պենոնի ֆէնա օլտու։ Լաքին նիհայէթ՝
“Պէ՛ն պանա էմր օլունտըղընա կէօրէ կիթմէ-
լիյիմ, օլա պիլիր քի սապահտան պէրի ՝ափ-
տէթ էթմիշ օլտուն,՝ տէտի։

Տիտոս միւքէտտէր պիր թարգտա՝ “Կիթ-
իօթէրսէն։ Լաքին Ստեփանոս կէօղէտէճէք վէ
Էֆէնտի կէլտիյինտէ պանա խապէր կէթիրէճէք
իտի։ Օ պու խուսուստա իհմալ էթմէզ,՝ տէտի։

Պենոնի՝ “Պէ՛ն տէ կիթմէլիյիմ,՝ տէտի։

Լաքին պիր սա՛աթ սօկրա կէրի կէլտի, վէ
պօշընա կիթմիշ օլտըղը անըն մահզուն չէհ-
րէսինտէն պէլլի իտի։

ՊԱՊ 14

Սա՛աթլար աղըր աղըր կէչէրլէր իտի։ Կէ-
ճէ կէլտի վէ աղըր աղըր կէչտի։ Եինէ Տիտոս

Ստեփանոստան պիր խապերէ պէքէն իտի :
վէ խասթաննն օտասընտա անա մուգայեէտ
օլանլար մէ՛յուս գալպլէրլէ օլ մախուֆ էօլիւ-
միւն պիլա թէ՛ էխիւր վէ պիլա շէֆգաթ եագ-
լաշմագտա իտիյինի կէօրիւրլէր իտի :

Չօճուգ շիմտի հարէքէթսիզ եաթմըշ, վէ
կէօղլէրի եարը աշըգ վէ ճամ կիպի փարլագ-
իտի, լաքին անըն կիւճ նէֆէս ալմասըննն սէ-
սի օտայը տօլտուրմըշ օլմասա իտի, անը էօլ-
միւշ զանն էտէճէքլէր իտի : Վալիտէսի եա-
թաղըն սյագ ուճընտա տիզ իւսթիւ կէլմիշ,
վէ եիւղիւնիւ եաթաղըն փերտէսիյլէ էօրթ-
միւշ իտի : Պիւթիւն կէճէ վագըթ վագըթ
տու՛ա էթմէքտէ իտի, վէ էֆէնտինին «Ալլահ
քէնտի էվլատընա էյի 'աթիյէլէր վէրմէյէ սի-
զին քէնտի էվլատընըզա վէրմէյէ հազըր պու-
լունտըղընըզտան ղիյատէ հազըր տըր» մէ՛ա-
լընտա սէօյլէտիյի քէլամլարը ֆիքրինտէ իտի :
վէ շիմտի քէնտի գալպի մէրարէթլէ տօլու
իտի : «Պէն տու՛ա էթտիմ, վէ Ալլահ պէնի
տիկլէմէտի : Չօճուղըմ էօլիւյօր : էֆէնտի պիր
շէյ տէյմէյէն չօգ տիլէնճիլէրէ շիֆա վէրտի,
ամմա պէնիմ փաք վէ պիկիւնահ չօճուղըմ
ճէֆա շէքմէքտէ տիր, վէ օ կէլմէյօր : էկէր
օ Մեսիա օլսա իտի պու խուսուստա խապերի
օլմայաճագ մը իտի :» Իշթէ պու թէհամմիւլ
օլունմաղ էֆքեար թէքրար թէքրար անըն
ֆիքրինտէ տէվէրան էտէրլէր իտի, վէ նիհա-
յէթ պէյնի աղըր վէ աճըսընտան տօլայը եարը
տէլի կիպի պիր շէյ օլտու :

վէ սօկրա այաղա գալգաւ, վէ չարչապըգ՝
պիլա հարէքէթ օթուրմըշ օլուպ չօճուղըն
եիւղիւնէ պագան զէվճինէ եազըն կիտէրէք՝

«Կիտիպ Նազարէթլիյի արամա՞ղ մը սըն՝
Պէքլէմէ։ Օլա պիլիը քի հէման շիմտի կէլմիշ
տիր», տէտի։

Յայրոս գալգաւ վէ պիր սէօղ սէօյլէմէք-
սիղին օտատան տըշարը չըգաւ։ Շիմտի սա-
պահ օլմուշ իտի, վէ կիւնէշին փարլադ փէր-
թէվլէրի անըն զօնգլայան կէօղլէրի իւզէրինէ
վուրուր վէ աղըը վէրիը իտի։

Տըշարըտա սատըգ Պենոնի պաղչէնին սէտտ-
լէրինին պիրինտէ շուրայա պուրայա կէզինմէք-
տէ իտի։ Այագ սէսի իշիտինճէ իլէրի սըչրատը,
լաքին էֆէնտիսինին եիւղիւնիւ կէօրտիւյիւ
կիպի էտէճէյի սիւ՛ալ աղղընտա գալտը։

Յայրոս՝ «Նազարէթլիտէն պիր խապէր վա՞ր
մը», տէյիւ սիւ՛ալ էթտի։

Պենոնի ղամմէին պիր սուրէթտէ՝ «Խօյը,
էֆէնտիմ, պէն վէ Տիտոս չօգ տէֆ՛ա տըշարը
չըգաւդ պիր խապէր ալմագ իչիւն», տէտի։

Յայրոս՝ «Պէն քէնտիմ կիտէճէյիմ. օլա
պիլիը քի անը պուլուրըմ։ Սէն իչէրիտէն չա-
ղըրաղլարը կիպի գօշմագ իչիւն պուրատա
տուր, պէն Տիտոսը պէրապէր ալըրըմ», տէտի։

Տիտոս շիմտի սօգագտա էթմիշ օլտըղը սէ-
մէրէսիզ արաշտըրմալարըն պիրինի պիթիրմիշ
վէ սայքի եիրմինճի տէֆ՛ա օլարագ միւքէտ-
տէր պիր թարզտա կէրի տէօնմէքտէ իտի, վէ
իշթէ պու սըրատա ինճէ պիր սէս վէ գալտը։

ըրմ իւզէրինտէն չապըգ չապըգ գօշան այագ
սէսի իշիթտի։ Պիրիսի կէլիյօր իտի։ Սիւքիւթ
տուրտու վէ տիկլէտի։ Պիր տագիգէ սօկրա
Ստեփանոս քէմալ ը սիւր'աթլէ գօշարագ գա-
փույա եագլաշըյօր իտի, վէ Տիտոսը կէօր-
տիւյիւնտէ մէսէրրէթլէ՝ “Օ կէլմիշ,” տէյիւ
չաղըրտը։

Տիտոս տահա ղիյատէ պիր շէյ իշիթմէք
իշիւն տուրմատը, լաքին Ստեփանոսա՝ “Տուր,”
տէյիւ չաղըրտըգտան սօկրա հալլինին իշին-
տէն կէրի պաղլէյէ գօշտու, վէ տախիլի հալ-
լիյէ կէօթիւրէն գափույը ճէսարէթլէ վուրա-
ճաղը սըրատա՝ գափու տէրհալ աչըլտը վէ
Թսյրոս քէնտիսի տըշարը կէլտի։

Տիտոս քէմալ ը խէլէճանլէ վէ էֆէնտիսի-
շին սէօյլէմէսինէ պէքլէմէքսիղին՝ “Պէօյիւք
Հէքիմ կէլմիշ. գարնտաշըմ հէման շիմտի պու-
խապէրի կէթիրտի։ Տըշարըտա պէքլէմէքտէ
տիր, վէ Նազարէթլինին նէ'րէտէ պուլունտը-
ղընը պիգէ տէյէ պիլիր։ Կիտիպ սօրայլմ
մը,” տէտի։

Թայրոս՝ “Խայր, չօճուղըմ, պէն քէնտիմ
կիտէճէյիմ, լաքին սէն տէ պէնիմ իլէ կէլէ
պիլիր սին,” տէտի։

Իքիսի չարչապըգ սօգաղա չըգտըլար, վէ
օրատա Ստեփանոսը պէքլէմէքտէ պուլտըլար։

“Պու թարաֆա կէլին. շէհրին տըշարըսըն-
տա պիր եէրտէ գարայա չըգմըշ, վէ պէն ա-
նըն հագգընտա իշիթտիյիմտէ շարգի գափու-
յա եագլաշմագտա իմիշ,” տէտի Ստեփանոս։

Իւշիւ տէ սիւքիւթլէ 'աճէլէ կիտէրլէր իտի,
վէ Յայրոս կէօյա անլէրի կէչէճէք տիւր կիպի-
իքի կէնճլէրտէն պիր ազ իլէրիտէ եիւրիւր ի-
տի: Օլ եօլ ասլա օլ գատար ուզուն կէօրիւն-
մէմիշ իտի: Սօգագլար, մէյտանլար, չըգմազ
սօգագլար, պէօյիւք խանէլէր վէ խարապ էվ-
ճիյէզլէր, ամփիթէատրօլար վէ սինաղօղլար,
շիմտի հէփսի տէ Յայրոսա պիր կէօրիւնիւրլէր
իտի: Եիրմի տէօրթ սա'աթտան զիյատէ իտի-
քի' նէ պիր շէյ եէմիշ նէ տէ ույումըշ իտի,
վէ քէնտիսինի միւզթարիպ գըլան քէտէր
փուսը իշինտէն շէյլէր իրի վէ մախսուֆ պիր
թարզտա խայալ մայալ կէօրիւնիւրլէր իտի:
Նիհայէթ շարգի գափույա եէթիշտիլէր:

Յայրոս պօղուգ պիր սէսլէ գափուճըյա՝
«Նազարէթլի պու թարաֆա կէլտի' մի» տէտի:
Ատէմ՝ ճէվապէն՝ «Խայր, շուրատա ճէմա-
'աթա սէօյլէմէք իւզրէ տուրտու. հէր նէ գա-
տար հէնուզ գարայա չըգտը իսէ տէ, ճէմա-
'աթ զաթէն անըն էթրաֆընա եըղըլմըշ իտի»
տէտի: Վէ սէօյլէտիյի վագըթ շարգ թարա-
ֆը կէօսթէրտի, վէ իւշիւ տէ եէրտէ պիր ազ
թէփէ կիպի օլան, վէ ճէմա'աթլէ տօլու պու-
լունան պիր մահալէ տօղըու գօշմաղա պաշ-
լատըլար:

Չարչապըգ զալապալըղըն եանընա եէթիշ-
տիլէր, վէ էֆէնտի անլէրին օրթասընտա եիւք-
սէք պիր եէրտէ տուրտըղը հալտէ անըն եիւ-
զիւնիւ կէօրէ պիլիլէր իտի:

«Ճէմա'աթ, Ալլահ 'աշգընա, պրագըն պէ-

նի կէչէյիմ, էֆէնտիյէ սէօյլէյէճէյիմ վար,՝
տէտի Յայրոս:

Ղալապալըգ քէմալը հիւրմէթլէ եօլ վէր-
տի, զիրա չօգլարը սէօյլէյէնին քի՛մ իտիյինի
թանրաղլար, վէ հէփսի տէ անըն զիյատէսիյլէ
միւզթարիպ օլտըղընը կէօրտիւլէր: Վէ շիմտի
Յայրոս էֆէնտիինին այաղընա տիւշմիւշօլարագ՝

«Յիսուս, իպն Ուլլահ, եալվարըրըմ, պէնի
տիկլէ: Պէնիմ քիւշիւք գըզըմ էօլիւմ տէրէ-
ճէսինտէ եաթմագտա տըր: Բէճա էտէրիմ,
կէլ վէ էլիկի անըն իւզէրինէ գօ քի շիֆա
պուլսուն, վէ եաշայաճագ տըր,՝ տէյիւ ֆէր-
եատ էտէր իտի:

Յիսուս տէրհալ էլինի ուզաթտը վէ անը
գալտըրտը, վէ անլէր շէհր գափուսընա տօղ-
րու եիւրիւմէյէ պաշլատըլար, վէ եէնի պիր
խէլէճանը կէօրէրէք անլէրէ իլհագ օլանլար
սէպէպինտէն կիթտիքճէ արթմագտա օլան
ղալապալըգ տալսի անլէր իլէ պէրապէր կի-
տէրլէր իտի:

Լաքին խալգ հէր թարաֆտան անլէրին իւ-
զէրինէ երղըլմագտա օլտըղընտան աղըր եիւ-
րիւմէյէ մէճպուր իտիլէր, վէ սօնրա պիւթիւն
պիւթիւն տուրտըլար, զիրա Յիսուս օրթալա-
ընտա տուրմագտա իտի, վէ տէօնէրէք՝ «Պա-
նա տօգուսան քի՛մ տիր,՝ (Ղու. 8. 45) տէ-
տի: Էվվէլա քիմսէ ճէվապ վէրմէտի, զիրա
հէփսի տէ պու սիւ՝ալ իւզէրինէ թէ՛ աճճիւպ
էտէրլէր իտի: Սօնրա շակիրտլէրինտէն Պետ-
րոս իսմինտէ պիրիսի՝ «Եա մու՛ալլիմ, զալա-

պալըդ սէնի պասըպ թաղեիդ էտէր իքէն՝
պանա տօգուճան քի՛մ տիր՝ տէյօ՞ր մը սըն,՝
(Այէթ 45) տէտի։

Ամմա Յիսուս ճէվապէն՝ «Պանա պիր քիմնէ
տօգուճտու, զիրա պէնտէն գուվլէթ սատըր,
օլտըղընը ապլատըմ,» (Այէթ 46) տէտի։

Պէօյլէ տէր իքէն կէօղլէրինի օրատա տուր-
մըջ օլան պիր գատընըն իւզէրինէ տիքտի, վէ
գատըն Յիսուսըն քէնտիսինէ պագմագտա ի-
տիյինի կէօրտիւքտէ թիթրէտի, վէ իլէրի կէ-
լէրէք, անըն հուզուրընտա եէրէ տիւշտիւ վէ
աղլայարագ։

«Եա, էֆէնտի, եալվարըրըմ, պէնի 'աֆվ
էյլէ. պէն օն իքի սէնէտէն պերի չարէսիզ
պիր 'իլլէթ սէպէպինտէն փէրիշան պիր հալ-
տէ իտիմ, վէ չօգ հէքիմլէրտէն չօգ զահմէթ
չէքտիմ, վէ պիւթիւն էմվալիմի սարֆ էթտիմ,
վէ հիչ պիր ֆա'իտէ կէօրմէտիմ, անճագ տա-
հա ֆէնա օլտում, վէ գալպիմտէ տիւշիւն-
տիւմ քի էկէր սէնին լիպասընըն էթէյինէ
պիլէ տօգուճսամ՝ շիֆա պուլաճաղըմ, վէ
պէօյլէ օլտու, զիրա տօգուճտըղըմ կիպի էյի
օլտում,» տէտի։

Յիսուս պուճու իշիթտիքտէ էլինի ուզաթ-
տը, վէ՝ «Ճէսարէթլէն, գըզըմ, իմանըկ սէնի
գուրթարտը, սէլամէթլէ կիթ վէ 'իլլէթիկտէն
խէլաս օլ,» (Այ. 48) տէյէրէք անը գալտըրտը։

Յիսուս գատընա տահա սէօյլէր իքէն քէ-
մալը իզթիրապ վէ սապրսըղըգլէ պէքլէմէք-
տէ օլան Յայրոս Պենոնինին եագլաշմագտա

օլտըղընը կէօրտիւ, վէ Պենոնի էֆէնտիսինի կէօրիւնճէ քէտէրլէ վէ եիւքսէք սէսլէ ֆէր-
եատ էտէրէք էլպիսէսինի եըրթտը, վէ՝

«Էյ վահ էֆէնտիմ, քէրիմէնիզ վէֆաթ էթ-
տի. Մու'ալլիմէ զահմէթ վէրմէ», (Ս.յ. 49) տէտի:

Յայրոս պուսէօղլէրի իշիթտիյի կիպի եիւ-
զիւ էօլիւ եիւզիւ կիպի սափսարը քէսիլտի, վէ
էկէր էֆէնտիսինին էլի չարչապըզ անը թութմուշ
օլմասա իտի՝ եէրէ տիւշէճէք իտի, վէ Յիսուս
քէմալը լէթաֆէթլէ՝ «Գօրգմա, անճագ իման
էյլէ», (Ս.յ. 50) տէտի, վէ սօկրա տէօնէրէք՝
հիւքիւմէթլէ խալգա սէօյլէտի վէ տահա զի-
յատէ իլէրի կիթմէմէլէրինի մէն՝ էթտի:

Թէքրար անլէր եիւրիւմէյէ պաշլատըլար,
Յիսուս քէնտի իւշ շակիրտլէրի իլէ՝ վէ Յայ-
րոս վէ Պենոնի տախի Տիտոս վէ Ստեփանոս
իլէ պիր ազ էօթէտէն անլէրին արգասընտան
կիտիյօրլար իտի:

Տիտոս քէտէրլէ՝ «Շիմտի պէօյիւք Հէքիմ
նէ՞ եարտըմ էտէ պիլիւր, լաքին շու գատըն
օլմասա իտի, թամմ վադթընտա օրայա եէթիշ-
միշ օլաճագ իտի», տէտի:

«Էֆէնտի տըշարը չըգտըղը կիպի՝ գըզըղազ
թէսլիմ օլտու», տէտի Պենոնի միւքէտտէր
պիր թարզտա:

Ստեփանոս՝ «Լաքին էֆէնտիսինին՝ չօճուղըն
փէտէրինէ նէ տէտիյինի իշիթմէտինիզ մի:
Գօրգմա, անճագ իման էյլէ:՝ Օ անլէրէ եար-
տըմ էթմէք իշիւն պիր շէյ եափաճագ արը.
կէօրէճէքսինիզ», տէտի:

Տիտոս թէքրար՝ «Սման շիմտի նէ՝ ետփա պիլիր»,՝ տէտի :

Ստեփանոս քէմալ ը լէթաֆէթլէ՝ «Սէմա վաթտա օլան ֆէտէրիմիդին իրատէթինէ թէս լիմ՝ օլմագ խուսուսընտա անլէրէ եարտըմ է տէ պիլիր»,՝ տէտի :

Պու էսնատէ Յայրոսըն խանէսինէ կէլմիշ լէր իտի , վէ օլ պիրլէրինին արգասընտան խանէյէ կիրէրէք՝ խանէ խալզընա մախսուս օլան հավլիյի սայքի պօշ պուլտըլար , վէ պու նուն իչինտէն պաղչէ հավլուսընա կէշտիքլէրին տէ՝ էօլիւնիւն օտասընտան կէլէն գատընլարըն աղլարը վէ ֆիղան սէտալարընը իշիտէ պիլիրլէր իտի , զիրա տախիլի հավլիյէ կէօթիւրէն գափու սըրթ իւսթիւ աչըգ իտի : Պաղչէ տախի խէլէճանա կէլմիշ գարըլար իլէ տօլու օլուպ՝ պունլար աղլարլար վէ կէօքսլէրինի տէօյէրլէր , էրքէքլէր իսէ էլպիսէլէրինի եըրթմըշ օլարագ եիւքսէք սէսլէ ֆիղան է տէրլէր , վէ քէտէր՝ ալամէթի օլմագ իւզրէ քէնտի պաշլարընա վէ սագալլարընա քիւլ սաշարլար իտի :

Վէ իչէրիտէ վալիտէսի քէնտի էօլիւ չօճուղընըն եաթաղը եանընտա օթուրմըշ իտի , զիրա հէր նէ գատար քէնտի ճարիյէլէրի անը օտատան տըշարը չըգարմագ իչիւն չօգ չալըշմըշլար իտի իսէ տէ , օ գարըր գօմուշ , վէ քէնտի կէնիշ վէ եաշլար ագըթմայան կէօզլէրինի՝ եիւզ եաստըղընըն իւզէրինտէքի պալ մօմը կիպի օլան սիմայա տիքմիշ իտի : Պու պիւթիւն

աղլայրչ վէ ալթիւսթիւք իչինտէ վալիտէսի
սայքի թաշ կիպի սիւքիւթ տուրմագտա իտի :
Քէնտի քէնտինէ՝ «Պիր ազտան իլ էլ էպէտ
պէնտէն սէթր օլունաճագ . օ պէօյլէ րահաթ-
ճա ույուր իքէն պէն շիմտի աղլամամալլըյում ,»
տէյիւ տիւշիւնիւյօր իտի :

Պիրտէն պիրէ տօնուգ պիր թարզտա օտա-
տա պաշգա պիրիսինին հուզուրընը , վէ գուվ-
վէթլի վէ հաքիմանէ պիր սէսին սէօյլէմէքտէ
իտիյինի հիսս էթտի . Պու սէս նէ՝ տէմէքտէ
իտի : «Նի՞շիւն վէլվէլէ էտիպ աղլայօր սընըգ .
չօճուգ վէֆաթ էթմէտի , անճագ ույույօր ,»
(Մար. Յ. 39) տէյօր իտի :

Վէ ուզուն ուզուն աղլամալար քէսիլտի , վէ
վալիտէսինին տիւշարը իսքէնճէ օլմուշ օլան
գուլագլարընտա միւպարէք պիր սիւքիւթ
հիւքմ սիւրմէյէ պաշլատը :

«Վէֆաթ էթմէտի , ույույօր :» Սըչրատը
այաղա գալգտը , վէ գըզընըն ճէսէտի իւզէ-
րինէ էյիլէրէք նէֆէս ալմագսըզըն տինկլէմէք-
տէ իտի : Էյվա՜հ , հագիգաթէն ույույօր , լա-
քին ասլա ույանմագ պիլմէյէն օլ սօղուգ վէ
նապզ ուրմասընտան մահրում օլան ույգույը
ույումագտա իտի : Վէ քէնտի իզթիրապլէ
տօնուգ կէօզլէրինի Սնըն եիւզիւնէ գալտըր-
տը , վէ տէմէք իսթէտիյի քէլամ՝ «Էֆէնտի ,
պիլիր սին քի էօլմիւշ տիր ,» քէլամը իտի իսէ
տէ , օլ քէլամը ասլա սէօյլէմէտի : Էֆէնտինին
տէրին կէօզլէրինտէ պիր շէյ վար իտի քի օլ
քէլամը սէօյլէմէսինի մէն՝ էտէր իտի :

վէ Յիսուս եաթաղըն եանընտա տուրա-
րադ՝ օլ պուզ կիպի սօղուզ օլան քիւչիւք էլի
քէնտի էլինին իչինէ ալտը վէ՝

“էյ գըզ, սանա գալգ տէրիմ,” (Ս.յ. 41)
տէտի:

վէ իշթէ պու քէլամլարըն իւզէրինէ օլ
մէրմէր կիպի օլան եիւզ կիւլ կիպի գըրմըզը
օլտու, ուզուն քիրփիքլէր օյնատը, վէ իւ էլ
էպէտ ույումագ իւզրէ հէման պիր ազ էվլէլ
գափանմը օլան կէօզլէր, մէսէրրէթ վէ սըհ-
հէթլէ փարլայարագ կէնիշ կէնիշ աշըլտը, վէ
տիք տիք էֆէնտինին եիւզիւնէ պագտը, վէ
օլ փարլագ վէ տէրին կէօզլէրտէն լաթիֆ պիր
թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունմագտա իտի:

“նիհայէթ սէն սին. պէն ըիւ”յամտա սէնի
կէօրիւյօր իտիմ,” տէտի:

Սօկրա վագը՝ օլան մէնզարէյի քիմ թա՝
րիֆ էտէ պիլիր: Պու գատար աղըր վէ տէ-
րին պիր քէտէրտէն սօկրա օլ գատար ֆա”իգ
օլան ’ալի պիր մէսէրրէթին մուճիպ օլտըզը
սա’ատէթի, միննէթտարլըզը վէ սայքի չըլտը-
րըլաճագ տէրէճէ ’ազիմ օլան թէպէտտիւլ ի
հալի քիմ լայըզըյլէ վասֆ էտէ պիլիր:

վալիտէյնի էֆէնտինին այագլարընա տիւ-
շիւպ տէ անլէրի կէօզ եաշլարը վէ էօփիւշ-
լէրլէ սէթր էթտիքլէրի սըրատա՝ չօճուգ քէ-
մալը հայրէթլէ անլէրէ պագար իտի: Քէն-
տիսի ույումմըշ, ըիւ”յա կէօրմիւշ վէ ույանմըշ
իտի: Ղաքին պու աղլամալար, վէ տըշարըտա
պաղլէտէն իշիտիլէն ալթիւսթիւքլէր նէ՝ օլա-

ճագ իտի: 'Աճէպա հալա ըիւ"յա՝ մը կէօր-
մէքտէ իտի:

Էֆէնտի չօճուղըն պագըշընը կէօրէրէք, վէ
անըն էֆքեարընա վագըֆ օլարագ՝ չօճուղըն
վալիտէսինին տէրհալ 'ագլընը պաշընա կէ-
թիրմէք իչիւն, «Չօճուգ աճըգմըշ տըր, անա
թա՛ամ՝ վէրմէ՞զ մի սին»,՝ տէտի:

Սօկրա պուճու շայ՝ էթմէմէլէրինի էքիտէն
թէնպիհ էյլէյերէք՝ անլէրի քէնտի մէսէրէթ-
լէրի իչինտէ եալընըգճա պրաղըպ կիթտի:

ՊԱՊ 15

Տէնիզին պաշընա եագըն պիր մահալտէ
եէշիլ վէ խօշ օլան թէնհա պիր եէրտէ, պիր
թագըմ՝ ատէմլէր քէնտիլէրի իհաթէ էտէն սէ-
լամէթ վէ հիւսնտէն ղարիպ սուրէթտէ ֆարգլը
օլարագ՝ քիւշիւք պիր աթէշին էթրաֆընտա
օթուրուրլար եախօտ ուզանըրլար իտի: Սնլէր
օն օն իքի գատար իտիլէր, իրի վէ հայլազ
քիմսէլէր քի գաշլարը՝ կէօղլէրի իւզէրինէ էն-
միշ, վէ ըիւզկեարտան վէ հալատան սիմսիյահ
քէսիլմիշլէր, վէ տէօյիւշմէլէր վէ չարմիւշմա-
լար արասընտա ալտըգլարը եարալարըն նի-
շանլարը սէպէպինտէն հէյ"էթտէն չըգմըշլար
իտի: Անլէր պու էսնատէ ասուտէ պիր սու-
րէթտէ պալըգ ըսգարա էթմէքլէ մէշղուլ պու-
լունուպ՝ եանլարընտա օթ իւզէրինտէ եարը
պօշալմըշ պիր գաշ շէրապ թուլումլարը եաթ-
մագտա իտի:

Ատէմլէրտէն պիրիսի թիւմաքըսա խիթ ապէն՝

«Է՛ չօճուղ եանըկտան գաշտը հէ՛, եաղըդ •
ճէսարէթլի պիրիսի կէօրիւնիւյօր իտի,» վէ իլէ-
րի կէլէրէք աթէշին իւզէրինէ եէնի եազաճագ
երդար իքէն՝ «անը նէ՞րէտէն պուլտուն • օ
սէնին ագրապանտան տէյիլ տիր,» տէտի •

Թիւմաքըս ճանը սըգըլմըշճասընա՝ «Օ պէ-
նիմ օղլում տըր,» տէտի •

«Կէլ, կէլ, արգատաշ • Էօյլէ պօշ պիր շէյ
իշիւն պիզէ եալան սէօյլէմէյէ նէ՞ չալըշըյօր
սըն • Էկէր անը զէնկին պիր Եէհուտիտէն չալ-
տըն իսէ՝ նի՞շիւն անտէն տօլայը ֆիտիյէ ի նէ-
ճաթ թալէպ էթմէյօր սըն • Շիմտի ալթուն ա-
տէմտէն էյի տիր •»

Թիւմաքըս պիր տազիգէ ճէվապ վէրմէտի,
սօնրա իսթիհզա եօլլը, «վէ սէն, պէնիմ տօս-
թում, ալտըղըմ ալթունը պէնիմ իլէ փայլա-
շաճագ իտին, տէյի՞լ մի,» տէտի •

Օլ պիրիսի հայգըրարագ՝ «Մնա շիւպհէ նէ՛ •
Կէլ շու ատէմին իսմինի պիզէ սէօյլէ,» տէտի •

«Սգըլսըզ,» տէտի Թիւմաքըս, «էկէր պէն
չօճուղը սէնին տէտիյին կիպի կէրի վէրմէք
իսթէսէ իտիմ, սէնէլէր էվվէլ վէրմէ՞զ մի ի-
տիմ • Պէն ինթիգամ ալմազը՝ շիմտիյէ գա-
տար սիքքէ քէսիլմիշ օլան էն սարը ալթուն-
տան զիյատէ սէվէրիմ • Օ պէնիմ էլիմտէն
գուրթուլմայաճագ, վէ միւնասիպ վագըթ կէլ-
տիյինտէ —» պուրատա Թիւմաքըս պիրտէն
պիրէ տուրտու, վէ անըն չէհրէսինտէ էօյլէ
պիր միւտհիշ հէյ՞էթ միւշահէտէ օլունտու քի
անըն ճիւրմէրլէ սէրթլէշմիշ օլան արգատաշ •

լարը պիլէ հայրէթլէ անա պագարլար իտի =
Էվվէլա սէօյլէմիշ օլան օմուզլարընը սիլքէ-
րէք՝ «Սէնին կիպի պիր համսի վար իքէն տօղ-
րուսը օ կէնճին իսթիգպալընա հասէտ էթ-
մէմ. Զանն էտէրիմ քի պիւթիւն Գալիլեատա
սէնին կիպի պիր խապիս եօգ տըր: Տահա
խաշա տա չըգարըլաճագ սըն, էյ պէնիմ գօ-
ճա ամիրիմ», տէտի:

Լաքին պու սէօզիւ սէօյլէտիյի սըրատա
էլինի պէլինտէքի գըսա վէ իքի աղըզը պըշա-
ղըն սափընա գօմուշ իտի, վէ պու սէօզլէր
իւզէրինէ սըչրամըշ գալգմըշ օլան թիւմաքըս՝
եինէ կէրի չէքիլտի, վէ Ֆըսըլտարճասընա
թէհտիտլէր վէ լա'նէթլէր էտէր իտի:

Պաշգա պիրիսի՝ «Տէօքտիւյիւնիւզ գան էլ-
վէ՞րմէյօր մը քի պիրի պիրինիզէ պըշագ չէ-
քիյօր սընըզ: Շիմտի րահաթըզ: Հայտէ եէ-
մէք եէյէլիմ», տէյիպ՝ աթէշ իւզէրինտէ ճը-
զըր ճըզըր փիշմէքտէ օլան պալըզլարտան պի-
րիսինի ալըպ եէմէյէ պաշլատը:

Օլ պիրլէրի տախի անըն էօրնէյինէ իմթի-
սալ էթտիլէր, վէ հէփսի տէ եէյիպ իշմէքտէ
իտիլէր, վէ գապա զիյաֆէթլէրինէ գապա
թիւրքիլէր չաղըրարագ, վէ տահա զիյատէ
գապա օլարագ գահգահալար իլէ նէշաթ վէ-
րիրլէր իտի: Իշլէրինտէն պիրիսի լօգմա աղ-
զընտա իքէն պիրտէն պիրէ տուրտու, վէ՝
«Սուս օլուն պագալըմ, պէն պիր այագ սէսի
իշիտիյօրըմ», տէտի:

Հէման հէփսի տէ այաղա գալգտըլար, վէ

անլերտէն պիրիսի չալը չըրփը իլէ էօրթիւմիւշ
պիր էնիշին քէնարընա տօղրու սիւրիւնէրէք
կիթտի, վէ տիգգաթլընա պագտը, վէ տէր-
հալ կէրի կէլէրէք՝

«Նազարէթլի Բապպի վէ ատէմլէրի տիր-
լէր. Թամմ շիմտի էնիշին տիպինտէքի գում-
սալ եէր իւզէրինէ գարայա չըգտըլար,» տէտի:

Պաշգա պիրիսի՝ «Անլէրին պուրատա նէ՞
իշի վար տէյիւ զանն էտէրսին. Ջըգանագ մը
իզ,» տէյիպ՝ քէնտի ըշըլայան պըչաղընը մա՞-
նատար պիր սուրէթտէ չէքտի:

Թիւմաքըս՝ «Նէ՞ եափըյօր սըն տիվանէ,
անլերտէ եաղմա էտիլէճէք պիր շէյ եօգ տըր:
Պունտան մա՞տա օ ատէմ պիզէ ֆա՞խտէլի օլտ
պիլիր: Պիլիր սին քի զաթէն չօգ ատէմլէր ա-
նըն արտընճա կիտիյօրլար, վէ անլէրին սայը-
սը կիւնտէն կիւնէ արթըյօր: Էկէր օ մէլիք
օլուրսա պիզ տէ պէօյիւք ատէմլէր օլուրըզ:
'Աճա՞խպ գուվվէթէ մալիք տիր, վէ օթլար-
տան գըլըճլար եափըպ պիզիմ իլէ օլանլարա
վէրէ պիլիր: Բօմալըլար պիլէ անտէն խաֆիվ
էտիյօրլար,» տէտի:

Պաշգա պիրիսի տէտի քի՝ «Շունուն պու-
նուն սէօզիւնէ պագարսան՝ պու ատէմ Բէեղ-
զեբուղ իլէ պիրլէշմիշ իմիշ տէ պէօյլէ 'աճա՞խպ
գուվվէթլէրէ մալիք օլմասընըն սէպէպի օ ի-
միշ: Երուսաղէմտէն օլան պիր րապպի պու
մատտէյի թէ՞'աճճիւպ էթմէքտէ օլան պիր
ղալապալըղա իզահ էթտիյինի իշիթտիմ. զիրա
պու զալապալըգ քէնտի իշլէրինտէն օլան քէօր

վէ սաղըր պիրիսինէ Նազարէթի շիֆա վէր-
միշ օլտըղընտան հայրան գալմըշլար իտի :

Իւչիւնճիւ պիրիսի՝ «Պէն օնուն քիմին իլէ
պիրլէշմիշ իտիլինի հիշ գայտ էթմէմ» էյի պիր
եաղմա իչիւն հէր շէյի եափմաղա հաղըրմա :
Հաքին շու իշիթտիյիմ ալթիւսթլիւյիւն սէ-
պէպի նէ՞ տիր : Տուր շիմտի կէօրէճէյիմ,՝ տէ-
յիպ եանընտա պուլունան պիր եիւքսէք աղա-
ճա սարըլտը չըգտըր, վէ տէրհալ աշաղըտա օ-
լան արգատաշլարընա սէսլէյէրէք՝ «Սճա՞իպ
պիր մէնզարէ, պիկլէրճէ էրքէքլէր, գարըլար
վէ չօճուգլար, հէմ հայվանլար իւղէրինէ պին-
միշ հէմ տէ եայան եիւրիւյէրէք ճիւմլէսի տէ
պու թարաֆա կէլմէքտէ տիրլէր,՝ տէտի :

Թիւմաքըս պաշ փարմաղընը քէնտի օմու-
ղը իւղէրինէ տօղրու սարսարադ՝ «Սնլէր օլ
ատէմի արայօրլար օրատա : Տէտիյիմին տօղրու
օլտըղընը շիմտի կէօրիւրսիւնիւղ : Պուրատա
պէքլէյէլիմ, վէ պունուն սօնը նէ՞ օլաճաղընը
կէօրէլիմ : Պու կիւն իշ կէօրէճէյիմիղ պիր
կիւն տիր՝ սլէլքի,՝ տէտի :

Թիւմաքըս պու սէօղիւ սէօյլէր սէօյլէմէզ
չալըլըղըն իչինտէն պիրիսի օրթայա չըգտըր, վէ
պու վահշի հայտուտլարըն պէօլիւյիւնիւ կէօ-
րիւնճէ գօրգու իլէ կէրի եըղըլտըր, լաքին քէնտի
արգատաշլարընըն եազըն օլտըղլարընա էմին
օլտըղընտան իլէրի կիթտի վէ եիւքսէք սէսլէ՝
«Նազարէթի Յիսուս տէնիլէն քիմսէնին
նէ՛րէլէրտէ պուլունտըղընը սիզտէն պիրիսի
պիլի՛ր մի,՝ տէտի :

Թիւմաքըս իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ՝
«Պէն օ իմ, վէ պունլար տա պէնիմ շակիրտ-
լէրիմ տիր, պիզտէն նէ՝ իսթէրսին», տէտի:

Ատէմ պագա գալտը: վէ օլ պիրլէրի պու-
ատէմին ֆէնա օլմասը իւղէրինէ գահ գահ կիւլ-
մէյէ պաշատըլար:

Լաքին Թիւմաքըս ատէմին գօշմաղա հա-
ղըրլանտըղընը կէօրէրէք նիհայէթ՝ «Նազարէթ-
լի շուրատա պայըրըն իւսթիւնտէ տիր», տէտի:

Ատէմ եօգարը տօղրու պագտը, վէ սօկրա
աշաղըտա օլանլարա մէսէրրէթլէ՝

«Պուրատա տըր: Պու թարաֆա կէլին»,
տէյիւ չաղըրտը:

Պիր տագիգէտէ իքի իւչ վէ օն օն իքի
ատէմլէր չալըլըգլարըն իչինտէն տըշարը չըգ-
տըլար, վէ մէսէրրէթ նիտալարըյլէ՝ պայըր-
տան եօգարը չըգմաղա պաշատըլար: Պունլար-
տան սօկրա չարչապըգ էրքէքլէրին, գարըլա-
րըն վէ չօճուգլարըն գարմա գարըշ պիր զա-
լապալըղը, ճիւմլէսի տէ 'ալ էլ 'աճէլէ եօգա-
րըյա տօղրու գօշուշուր կիտէրլէր իտի: Թիւ-
մաքըս վէ ատէմլէրի տալսի պու զալապալըգ
իչինէ գաթըլտըլար, վէ խալգ իչինտէ զա'իֆ
օլանլարը խըյանէթճէսինէ այագ ալթընտա
չըղնայըպ կէչտիքլէրի վագըթ՝ եիւքսէք ոէսլէ
պէօյիւք Հէքիմին իսմինի չաղըրըլար իտի:

Պու էսնատէ Յիսուս քէնտի շակիրտլէրի իլէ
տաղըն սափա պիր քէօշէսինտէ տօուտէ պիր
հալտէ ըահաթ էթմէքտէ իտի: Տէվամ իւղըէ
չալըշըպ զահմէթ չէքմէտէն վէ խէլէճանտան

տօլայը եօրումը չէ թագաթտան տիւնիւ
օլարագ՝ պիր ազ իսթիրահաթ էթմէք իշիւն
պու ասուտէ չէ թէնհա մահալէ չէքիւմիլէր
իտի : Եագլաշմագտա օլան ղալապալըղըն իւք
սէսլէրի գուլագլարընա եթիշտիյի կիպի՝ տէր-
հալ Պետրոս այաղա գալգտը, չէ եիւքսէք պիր
գայանըն թէփէսինէ սըշրայարագ՝ էլիլէ կէօզ-
լէրի իւղէրինէ կէօկէ էթտի, չէ սէսին կէլտիյի
թարաֆա տօղրու պագտը :

Պէշ ալթը քիշիլէր քէմալը իզթիրապլէ
“Նէ՝ տիր օ, նէ՝ կէօրիւյօրսըն,” տէյիւ նիտա
էթտիլէր :

Պետրոս ճէվապ Վերմէքսիզին քէնտի եիւք-
սէք տիւնէյինտէն աշաղը էնտի չէ Էֆէնտինին
եանընա կիթտի քի օ օլ պիրլէրտէն պիր ազ
էթթէտէ օթուրմը օլարագ՝ կէօզլէրինի քէ-
մալը ասուտէկի իլէ էօնիւնտէ օլան վասի՝
մէնղարէ իւղէրինէ տիքմիշ իտի, չէ անա խի-
թապէն՝ “Էֆէնտի, պէօյիւք պիր ղալապալը-
ղըն եագլաշմագտա իտիյինի կէօրիւյօրսըն : Սէ-
նի արայօրլար : Տահա վագըթ վար իքէն ան-
լէրտէն պիր թարաֆա սալուշալըմ մը : Եա
տահա եօգարը տաղա չըգա պիլիրիզ, եախօտ
թէքրարգայըղլարըմըզա կիրէ պիլիրիզ.” տէտի :

Յիսուս ճէվապ Վերմէտի, ամմա գալգտը
չէ օլ շիվ մահալըն ուճընա տօղրու կիթտի չէ
աշաղը պագտը : Սէս շիմաի տահա եիւքսէք
իտի, չէ տէնիզին սէսի կիպի գարմա գարըշ
պիր կիւրիւլթիւ հալինտէ եօգարը քէնտիսինէ
կէլիր իտի : Իլէրի տօղրու հարէքէթ էտէն

ղալապալըղըն էլպիսէլէրինին փարլադ րէնքլէ-
րի աղաճլարըն եափրագլարը իշինտէն զաթէն
կէօրիւնմէքտէ իտի, վէ պիր տագիգէ սօկրա
ղալապալըդ անլէրին իւզէրինէ երղըլաճագ իտի
Տէրին պիր ահ չէքտի, վէ իլահի պիր չէֆգաթլէ
անլէրին իւզէրինէ պագարագ՝ «Չօպանսըղ գօ-
յունլար կիպի տիրլէր», (Մար. 6. 34) տէտի:

Պետրոս թէքրար իպրամ էտէրէք՝ «Էֆէն-
տի, սէն իսթիրահաթա զիյատէսիյլէ միւհթաճ
սըն, կէլմէզ մի սին», տէտի:

Լաքին օ սէօյլէր իքէն՝ փէրիշան հալ օլան
ինսան ճինսինին տալղալարընըն իւք գըսմա-
րը կէօզ եաչլարըյլէ անլէրին այագլարընա
կէլմիշ իտի:

Պունտան սօկրա անըն սա՛աթլարը՝ զէմինի
՛էօմրիւնտէ տա՛խմա օլտըղը կիպի զիյատէսիյ-
լէ մէշղուլ սա՛աթլար իտիլէր: Հագիգաթէն՝
«Անըն իճրա էտէճէք պիր իշի վար իտի, վէ
անը իթմամ էտինճէյէ գատար նա՛սըլ սըգը-
լըր իտի» (Դու. 12. 50): Անլէրին արասընտա
շիֆայա միւհթաճ պուլունանլարա շիֆա վէր-
տի, վէ սօկրա անլէրէ Ալլահըն մէլէքիւթիւ
հագգընտա չօզ շէյլէր թա՛լիմ էյլէտի:

Լաքին շիմտի ախշամ օլմագտա վէ կէօլ-
կէլէր տաղլար իւզէրինէ ուզանմագտա իտի,
ֆագաթ հալա ճէմա՛աթ օրատա տուրմագտա
վէ անըն քէլամլարընը տիկլէմէքտէ իտիլէր, վէ
հիւքմ սիւրմէքտէ օլան սիւքիւթ՝ գարնը աճըգ-
մըշ պիր չօճուղըն արա սըրա աղլամասըյլէ ի-
զալէ օլունուր իտի:

Վէ պիրի պիրլէրինէ ֆըսըլտայարագ իս-
թիշարէ էթմէքտէ օլան շակիրտլէր շիմտի ա-
նա կէլտիլէր. վէ անլէրտէն ֆիլիպպոս իսմինտէ
պիրիսի անա՝ «Եա՛», Էֆէնտի, պուրատա պէ-
եապան պիր մահալ տըր, վէ արթըզ վագըթ
կէշմիշ տիր. անլէրի սալը վէր, էթրաֆտաքի
շիֆթլիքլէրէ վէ քէօյլէրէ վարըպ քէնտիլէրինէ
էքմէք ալսընլար. զիրա եէյէճէքլէրի եօգ տըր»
(Մար. 6. 35, 36) տէտի :

Օ տախի՝ «Անլէրէ սիզ թա՛ամ վէրինիզ՝»
(Այէթ 37) տէտի :

Փիլիպպոս անա ճէվապէն՝ «Պուսլարըն հէր
պիրի ազ պիր շէյ եէմէօի իշիւն իքի եիւզ տի-
նարլըզ էքմէք քիֆայէթ էթմէզ, (Յովհ. 6.
7) : Իմտի պիզ անլէրէ թա՛ամ նա՛սըլ վէրէ
պիլիրիզ,» տէտի :

Էֆէնտի ճէվապէն՝ «Գա՛շ էքմէյինիզ վար.
կիտիպ պագընըզ՝» (Մար. 6. 38) տէտի :

Անդրէաս՝ «Պէն կիտէրիմ,» տէտի վէ տէր-
հալ կէրի կէլէրէք՝ «պուրատա պէշ արփա էք-
մէյի իլէ իքի պալըղը պուլունան պիր չօճուզ
վար. լաքին պու գատար քիշիյէ պունլար նէ՛
օլուր,» (Յովհ. 6. 9) տէտի :

Յիսուս ճէվապէն՝ «Ճէմա՛աթը եէշիլ օթ
իւզէրինէ պէօլիւք պէօլիւք օթուրտընըզ,»
(Մար. 6. 39) տէտի :

Լաքին պու զիքրէ շայան էօյլէնտէն սօկ-
րա թիւմաքըս վէ անըն արգատաշլարը նէ՛
եափմագտա իտիլէր : Ղալապալըղը գապաճա-
սընա գագըշտըրարագ կէօրմէք վէ իշիթմէք

իշիւն էն էյի եէրէ սօգուլմըշլար, վէ էֆէնտի-
քէնտիսինէ կէթիրիլէն խասթալարա վէ սա-
գաթլարա շիֆա վէրտիյի սըրատա աղըզլարը
աչըգ օլարագ պագա գալմըշլար իտի, վէ չօգ
եէմինլէր էտէրլէր իտի: Լաքին խալդա սէօյ-
լէմէյէ պաշատըղընտա՝ Կեսթաստան մա՛տա
ճիւմլէսի տէ պիրէր պիրէր սավուշուսլ կիթ-
միշլէր իտի: Կեսթաս իսէ՝ կիւն չօգ սընագ
օլտըղընտան վէ սըրթընը պիր աղաճա տայաթ-
մըշ օլարագ չօգ րահաթ պիր հալտէ պուլուն-
տըղընտան իւղէրինէ խաֆիֆ պիր ույգու կէլ-
միշ, վէ խաֆիֆ ույգուտան տէրին պիր ույ-
գույա տալմըշ իտի: Վէ էֆէնտի էպէտի հա-
յաթ քէլամլարընը սէօյլէտիյի վագըթ օ՝ պաշը
կէօքսիւ իւղէրինէ տիւշմիւշ օլարագ օթու-
րույօր իտի, վէ գուլագլարը աղըր օլտըղըն-
տան հիշ պիր շէյ իշիթմէտի:

Ճէմա՛աթա եիւղէր եիւղէր վէ էլլիշէր էլ-
լիշէր օթուրմալարը էմը օլունտըգտա՝ աղըզ-
տան աղըզա կէչէն սիւ՛ալ՝ «էֆէնտի շիմտի
նէ՞ եափաճագ»,՝ սիւ՛ալը իտի: Պէշ էքմէյի
վէ իքի պալըղը էլինէ ալտըղընտա հէր կէօզ
անա պագար իտի, վէ սէմայա նազար էտիպ
անլէրի միւպարէք գըլտըղընտա, վէ ճէմա՛ա-
թա թէվզի՝ էթմէլէրի իշիւն անլէրի փարչա
փարչա պէօլմէյէ վէ շակիրտլէրինէ վէրմէյէ
պաշատըղընտա՝ տահա զիյատէ հայրէթէ
տալտըլար: Հայրէթէ կիրիֆթար օլմուշ օլա-
րագ պագարլար իտի, վէ իշթէ օլ լաթիֆ էլ-
լէր ալթընտա էքմէքլէր չօղալտը վէ արթտը:

Թէքրար պէ թէքրար վէ չօգ տէֆ'ալար օն իբի շակիրտլէր կելիրլէր վէ էքմէքլէրտէն վէ պալլալարտան ալլըրլար իտի, վէ նիհայէթ պէշ պիկ քիշինին ճիւմլէսի հէմ գարըլար վէ շօնուգլար էյիճէ տօյտըլար:

Վէ ճիւմլէսի եէտիքտէն սօկրա հիշ պիր շէյ զայ' օլմամասը իշիւն գալան փարչալարըն թօփլանմասընը էֆէնտի էմր էթտի, վէ անլէրի թօփլատըգլարընտա օն իբի քիւֆէ տօլտուրտըլար: Յովհ. Յ. 13:

Թիւմաքըս վէ արգատաշլարը տախի եէմիշլէր իտի:

Անլէրտէն Գայիոս իսմինտէ պիրիսի՝ «Հագգըն վար. իշթէ մէլիք օլաճագ ատէմ. էկէր պիզէ արփա էքմէքլէրի վէ գուրու պալլալար վէրէ պիլիր իսէ՝ պիզէ պօլ պօլ պալ վէ շէրապ վէ պաշգա շէյլէր տախի վէրէ՞մէզ մի: Հայտէ հէման շիմտի անը մէլիք էտէլիմ» տէտի:

Վէ պու միւ՛ճիզէյի կէօրէն Նէհուտիլէր տահա զիյատէ միւթէ՞էսսիր օլուպ՝ «Ֆիլ հագիզէ տիւնեայա կէլէճէք շօլ փէյղամպէր պուտըր», (Յովհ. Յ. 14) «զիրա իշթէ Մովսէս փէտէրլէրիմիզէ թա՛ամ վէրտիյի կիպի պու տախի պիզի պէրրիյէտէ տօյուրտու», տէրլէր իտի:

Լաքին օ անլէրին էֆքեարընը պիլտիյինտէն՝ տէնիզին օլ պիր թարաֆընտա պուլուշան Բեթսայիդայա կէշմէք իւզրէ գայըղա կիրմէլէրինի շակիրտլէրինէ էմր էյլէտի, վէ ճէմա՛աթա տախի ըհաթճա հէր պիրի քէնտի էվինէ կիթմէլէրինի թէնպիհ էթտի: Քէն-

տիսի իսէ եալընըզ տու'ա էթմէք իւզրէ տա-
ղա չէքիլտի :

Լաքին ճէմա'աթտան պա'զըլարը անըն էմ-
րինէ իթա'աթ էտէրէք կիթտիլէր իսէ տէ ,
չօզլարը օրատա օյալանըրլար , վէ պիր ազտան
քէնտի եանլարընա կէլէճէյինի մէ'մուլ էտէր-
լէր իտի , զիրա շակիրտլէրին գայըզլէ կիթ-
տիքլէրինի , ամմա անըն անլէր իլէ պէրապէր
պուլունմատըղընը կէօրմիւլլէր իտի : Վէ պէք-
լէտիքլէրի սըրատա անլէրին հայրէթ վէ խէ-
լէճանը արթար վէ չօղալըր իտի , վէ նիհայէթ
թիւմաքըս ճէմա'աթըն ֆիքրինտէն կէչէնի
անլլայարագ՝ եիւքսէք պիր գայա իւզէրինէ
սըչրատը , վէ ղալապալըղա շու եօլտա խիթապ
էթմէյէ պաշատը :

“Էյ Գալիլեալըլար , պէնի տիկլէյին : Պու-
ատէմին պիզիմ կէօզլէրիմիզին էօնիւնտէ վէ
զահիրի հիչ պիր շէյ պուլունմատըղը հալտէ՝
պու պէօյիւք ղալապալըգ իչիւն պօլ պօլ եէ-
յէճէք խալգ էթտիյինի կէօրտիւնիւզ , Էկէր
պունու էթմէյէ միւգթէտիր իսէ , պիզտէն հէր
պիրիսինէ տահա փարլագ շէյլէր իհսան էտէ
պիլէճէյինի զանն էթմէ'զ մի սինիզ , Հայտէ
օնու մէլիք եափալըմ : Եաշասըն , Նազարէթլի ,
եաշասըն , եաշասըն : Եաշասըն մէլիք ,” տէտի :

Խալգ պունու իչիթտիքտէ եիւքսէք սէսլէ
նիտա էթտիլէր , վէ նիտալարընըն սէտասը
տէնիզին սուլարը իւզէրինտէ էօթտիւ , վէ
սօնրա տաղլարա եայըլտը , վէ թա քէվքէպ-
լէրտէ եանգօ վէրտի :

Տաղըն իւսթիւնտէ եալընըզճա պուլունան
Զաթա պու նիտա պէրրիյէնին էսքի վէ փէք
միւ"էսսիր թէճրիպէսինի տէր խաթր էթտիր-
տի: Տիւնեանըն մէմալիքի վէ անլէրին շանը:
Խաչ տէյիլ, անճագ թախթ: Լաքին օ պու
թէճրիպէյէ պիր տէֆ'ա վէ իլ էլ էպէտ դա-
լէպէ չալմըլ իտի: Օ՝ էպէտիլիյին պէրրագ-
նուրըլէ քէնտիսինի Գողգոթայա գըլաղուզ-
լայան քէնտի եօլընը կէօրմիւլ իտի:

«Վէ ախշամ օլտըգտա, գայըգ տէնիղին
օրթասընտա օլուպ՝ քէնտիսի գարատա եալը-
նըզ իտի: Վէ ըիւզկեար մուխալիֆ օլմաղլէ,
քիւրէք չէքէրէք զահմէթտէ օլտըգլարընը կէօ-
րիւպ՝ կէճէնին տէօրտիւնճիւ նէվպէթի գա-
րարլարընտա տէնիղ իւզէրինտէ եիւրիւյէրէք
եանլարընա կէլտի, վէ անլէրի կէչմէք իսթէր
իտի: Անլէր տախի անը տէնիղ իւզէրինտէ եիւ-
րիւր կէօրտիւքլէրինտէ, պիր խայալ տըր զանն
էտէրէք ֆէրեատ էյլէտիլէր: Զիրա ճիւմլէսի
անը կէօրիւպ միւզթարիպ օլտըլար: օ տախի
անիտէ անլէր իլէ սէօյլէշիպ, անլէրէ՝ ճէսա-
րէթլէնինիղ. պէն իմ, գօրգմայընըզ, տէտի:»
(Մար. Ե. 42—50) «Վէ Պետրոս անա ճէվա-
պէն՝ Եա րապպ, էկէր սէն իսէն, պանա էմր
էյլէ, սուլար իւզէրինտէ, եանըկա կէլէյիմ,
տէտի: Վէ անըն՝ կէլ տէմէսի իւզէրինէ, Պետ-
րոս գայըգտան էնիպ՝ Յիսուսըն եանընա կիթ-
մէք իչիւն, սուլար իւզէրինտէ եիւրիւտիւ: Լա-
քին ըիւզկեարը շիտտէթլի կէօրմէքլէ՝ գօրգուպ
պաթմաղա պաշլատըգտա՝ Եա րապպ, պէնի

գուրթար տէյիւ ֆէրեաւ տէյէտի : Յիսուս տա-
լի տէր 'ազապ էլինի ուղատըպ' անը թութ-
տու, վէ անա՝ «Եյ իմանը նօգսան, նի չիւն շիւպ-
հէ էթտին՝ տէտի : Վէ անլէր գայըղա կիրին-
ճէ ըիւզկեար սաքին օլտու, վէ գայըղտա օ-
լանլար կէլիպ՝ ֆիւ հագիգէ սէն իպն Ուլահ
սըն՝ տէյէրէք անա սէճտէ էթտիլէր :» Մատ-
14. 28—32 :

ՊԱՊ 16

«Միգէ տէյէյիմ, տաղըն իւթիւնտէ տէյիլ
տիր օ :» Պու սէօղիւ սէօյլէյէն թիւմաքըս օ-
լուպ՝ Գալիլեալըլարըն գարմագարըլ պիր դա-
լապալըղընա խիթապ էթմէքտէ իտի : «Պէնիմ
ատէմլէրիմ պու թարաֆլարըն հէր պիր եէրինի
պիլիլէր : Վէ հէր թարաֆլ արաշտըրտըլար :»

«Գայըղ Եօգ իտի քի անընլէ տէնիղին օլ
պիր թարաֆընա կէշմիշ օլտուն . տաղըն իւթ-
թիւնտէն կէշմիշ վէ օլ պիր թարաֆա էնմիշ
օլմալը տըր, օ հալտէ անը շիմտիլիք պուլա-
մայըղ : Օլա պիլիլ քի քէօյլէրտէ գալաճագ-
տըր : Պէօյլէ 'ատէթի վար տըր,» տէտի պաշ-
գա պիրիսի :

Պիր պաշգասը՝ «Հայտէ կէրի Կափառնա-
յումա կիտէլիմ, չիւնքի անըն շակիրտլէրի օ-
րատա սաքին օլուրլար, վէ էր եա կէճ օրայա
կէլէճէք տիր,» տէտի :

Վէ էվվէլքի կէճէնին ֆուրթունասընտա
քէնտի Եօլլարընտան սիւրիւլիւպ՝ աշաղըտա
տէնիգ քէնարընտա գումլըգ իւզէրինէ չէքիլ-

միշ վէ Տիրերիատան կէլէն պա՛ղը պէօյիւք
մա՛վունալարը կէօրտիւքլէրինտէ՝ անլէրին իշինէ
նէ՛՝ գատար տօլապիլիլէր իտի իսէ տօլուպ՝
պիր գաշ սա՛աթ սօկրա կափառնայումա գա-
րայա չըգտըլար :

Եօգարը շէհրէ տօղրու չըգար իքէն , պէօ-
յիւք պիր պաղըրըշ չաղըրըշ վէ պիր գարը-
շըգլըգ կէօրտիւլէր քի , խալգ տար սօգադլար
իշինտէն 'աճէլէ կիթմէքտէ եախօտ 'ազիմ՝ դա-
լապալըգլէ չարշուլարա տօլմագտա իտիլէր :

“Գօնշուլար նէ՞ վար . պիզ շիմտի գարայա
չըգտըգ , վէ օլ միւ՛ճիգէլէր իշլէյէնի արայօ-
րըգ . նէ՛րէտէ օլտըղընը պիլի՞ր մի սինիզ ,” տէ-
տի թիւմաքըս :

Իքի իւշ քիշի անըն սէսինի իշիտէրէք կէլ-
միշ՝ վէ շիմտի քէմալը կէրմի իլէ անլէրտէն
պիրիսի ճէվապ վէրէրէք՝ “Նաղարէթլի պու-
րատա տրր : Պու սապահ կէլտի , վէ արամըզ-
տա չօգ նշանլար վէ 'աճա՞իպ շէյլէր իճրա էյ-
լէտի : Զիրա օվատաքի քէօյլէր իշինտէն կէ-
լէր իքէն , անըն էլպիսէսինին էթէքլէրինէ տօ-
գունսունլար տէյիւ խալգ քէնտի խասթալա-
րընը սօգադլարա չըգարմըշ վէ տօգունանլա-
րըն հէփսի տէ շիֆա պուլմըշլար իտի : Սօկրա
կափառնայումա կէլմիշ , վէ պու քէօյլէրին է-
հալիսի անըն արգասընտան օրայա տօլմուշլար
իտի : Պու ատէմ իսրայէլին խէլասքեարը օ-
լաճագ ատէմ տէյի՛լ մի տիր ,” տէտի :

Թիւմաքըս հիլէքեարանէ պիր թարղտա՝
“Շիւպհէսիզ օ 'աճա՞իպ շէյլէր եափա պիլիլ ,

վէ պու կիւն զաթէն կէօրտիւ յիւմիւզտէն տա-
հա պէօյիւք 'աճա'իպ շէյլէր նի՛շիւն իճրա էթ-
մէսին: Հայտէ անը արայալըմ, վէ պագալըմ
քի պիղէ շիմտի շու խասթա քիմսէլէրէ շիֆա
վէրմէքտէն տահա պէօյիւք շէյլէր եափա'ր մը:
Պիղէ չօգ ալթուն վէ խաղինէլէր վէրսին, վէ
շու ա'լա խանէլէրտէ անըն խըտմէթճիլէրի
օլտըղըմը իշիւն պիղ սաքին օլալըմ: Օլ վա-
գըթ պիղիմ շէրապըմը ըրմագլար կիպի պօլ
օլաճագ, վէ եէյիպ իշէճէյիզ վէ էյիճէ քէյֆ
էտէճէյիզ," տէտի:

Պաշգա պիրիսի "էկէր օ Մեսիա իսէ, պուն-
լարըն ճիւմլէսինի վէ տահա զիյատէսինի պիլէ
եափաճագ տըր: Զիրա փէյղամպէրլէր վասը-
թասըյլէ պունլար վա'տ օլունմըշ տըր. վէ
տօղրուսը վագըթ կէլմիշ տիր քի իսրայէլ
քէնտի մէլիյինէ մալիք օլսուն, վէ փութփէ-
րէսթլէր հիճապ էտէճէքլէր տիր," տէտի:

Պունու իշիտէնլէրին ճիւմլէսի տէ "Ամին,
ամին," տէյիւ չաղըրտըլար պիր աղըզտան,
վէ օլ կիւն հաֆթանըն մուգատտէս կիւնլէ-
րինտէն պիրիսի օլտըղընտան սինաղօղա տօղ-
ըու գօշմաղա պաշլատըլար, վէ գօշար իքէն՝
"Շիւպհէսիզ անը օրատա պուլաճաղըզ, հայ-
տէ 'աճէլէ էտէլիմ քի անըն իլէ սէօյլէշէ պի-
լէլիմ," տէրլէր իտի:

'իպատէթ մահալինէ եագլաշտըգլարընտա
խէլէճան տահա զիյատէ արթտը վէ չօղալտը,
վէ օլ զալապալըգ իշինտէ հարէքէթ էթմէք
սալքի գապիլ տէյիլ իտի: 'իպատէթ վագթը

տահա կէլմէմիշ իտի իսէ տէ, սինաղող ալա պիւ-
տիյինտէն զիյատէ ատէմլէր իլէ տօլու իտի, 'իւ-
լէմա վէ ֆէրիսիլէր, սատուգիլէր վէ շէրի'աթ-
մու'ալլիմլէրի, կէօմրիւքճիլէր, պալըգճըլար վէ
'ամէլէ թագըմը, գարըլար վէ չօճուգլար հէփ-
սի տէ օրայա տօլմուշլար իտի, վէ հէփսինին
աղզընտաքի իսմ պաշգա պիր շէյ տէյիլ, ան-
ճագ, "նազարէթլի Յիսուս" իսմի իտի:

"Կէլիյօր. պէն անը կէօրիւյօրմ, Եօլ վէ-
րին," տէյիլ զալապալըգ իշինտէն պիր թա-
րաֆտան օլ պիր թարաֆա սէս վէրիլլէր, վէ
պուճուճլէ պերապէր խալգ իշինտէ տախի պիր
սապրսըզլըգ հիւքմ սիւրէր իտի:

Թիւմաքըս Էօթէքինի պէրիքինի տիրսէք-
լէյէրէք սինաղողըն գափուօընըն տըշարըսըն-
տա վէ իշէրի կիրմէք իշիւն թամմ Եֆէնտինին
օրատան կէշէճէյի Եօլ իւզէրինտէ պիր Եէր
թուլթմաղա մուվաֆֆագ օլմուշ իտի, վէ շիմտի
անը քէնտի շակիրտլէրի իլէ պերապէր մէրտի-
վէնտէն Եօգարը չըգմագտա կէօրտիյիւնտէ,
թէրպիյէսիզճէսինէ իլէրի աթըլտը, վէ "րապ-
պի, պուրայա նէ" վագըթ վէ նա'սըլ կէլտին:
Տէնիզի կէշմէք իշիւն գալըգ Եօգ իտի," տէտի:

Յիսուս անըն իւզէրինէ պագտը, վէ սօկրա
տէօնտիւ վէ ճէմա'աթ իւզէրինէ կէօզ կէզ-
տիրտի: Հըրս, գապա մէրագ, 'ատի մէնաֆի' ի
զաթիյէ արզուսը, հըրս ը շան, զուլմ, պուղզ
ու 'ատաւլէթ, իմանսըզլըգ: Քէսքին կէօզլիւ
պիրիսի պուճըլարըն ճիւմլէսինի կէօրէ պիլիբ
իտի, լաքին պու զալապալըգ գալպլէրի օգու-

յանա նա՞սը կէօրիւնտիւ զանն էտէր սինիզ։

Սօնրա Յիսուս աղըր աղըր, վէ գաթ'ի պիր սուրէթտէ՝ «Հագիգաթէն, հագիգաթէն սիզէ տէրիմ քի՝ Սլամէթլէր կէօրտիւյիւնիւզ իչիւն տէյիլ, անճագ օլ էքմէքլէրտէն եէյիպ տօյ-տըղընը իչիւն պէնի արայօր սընըզ, Ֆանի օլան թա՛ամա տէյիլ, անճագ իպն իւլ ինսանըն սիզէ վէրէճէյի էպէտի հայաթ իչիւն պագը գալան թա՛ամա սա՛յ էտինիզ, զիրա փէտէր Ալահ անը միւհըլէմիշ տիր,» (Յօվհ. 6. 26, 27) տէտի։

Սօնրա զալապալըզ իչինտէն պէրրագ վէ կէնճ պիր սէս կէլտի, վէ գաչ այլարտան պէրի քէնտի գալպինտէ թէֆէքքիւր էթմէքտէ օլ-տըղը պիր շէյի սիւ՛ալ էտէրէք՝ «Ալահըն՛ա-մէլլէրինի իճրա էթմէք իչիւն նէ՞ էտէլիմ,» (Այէթ 28) տէտի։

Վէ էֆէնտի պու սիւ՛ալը սօրանըն եիւզիւ-նիւ անըն էթրաֆընտա պուլուկնանլարըն խայր-սըզ եիւզլէրի արասընտա կէճէ գարանլըղը ի-չինտէ փարլայան պիր քէվքէպ կիպի կէօր-տիւ, վէ անըն քէնտինինքիլէրտէն օլտըղընը պիլտի վէ թանրտը, վէ անըն քէնտի կէօզլէ-րինէ տօղրու տիքիլմիշ օլան պէրրագ կէօզլէ-րինէ պագարագ ճէվապէն՝ «Ալահըն՛ամէլի պու տըրքի անըն իրսայ էթտիյի քիմսէյէ ի-ման էտէսինիզ,» (Այէթ 29) տէտի։

Թիւմաքըս գապա պիր սէսլէ՝ «Եա սէն, պիզիմ կէօրիւպ սանա իման էթմէմիզ իչիւն նէ՞՛ալամէթ կէօսթէրիր սին. նէ՞ իչլէրօին,» (Այէթ 30) տէտի։

վէ անա եագըն տուրմըջ օլան սարըգըլ
պիր բապպի զէյրէք պիր բուհլէ՝ «Էճտատը-
մըզ պէրրիյէտէ մէննի եէտիլէր, նիթէքիմ»
Անլէրէ սէմատան էքմէք վէրտի տէյիւ եազըլ-
մըջ տըր», (Այէթ 31) տէտի :

Էֆէնտի ճէվապէն՝ «Հագիգաթէն, հագի-
գաթէն սիզէ տէրիմ քի՝ Սէմատան օլան էք-
մէյի սիզէ Մովսէս վէրմէտի, լաքին սէմատան
օլան հագիգի էքմէյի սիզէ փէտէրիմ վէրիր :
Ջիրա Ալլահըն էքմէյի սէմատան նազիլ օլուպ
տիւնեայա հայաթ վէրէն տիր», (Այաթ 32,
33) տէտի :

Օլ չօճուգ քէնտի պէրրագ սէսիյլէ 'իպա-
տէթտէն սօկրա թագտիմ էտիլէն պէրէքէթ
տու'ասը կիպի՝ «Եա բապպ, պիզէ պու էք-
մէյի տա'իմա վէր», (Այէթ 33) տէյիւ նիտա
էթտի :

Սօկրա Էֆէնտի մագտիսէ կէչտի, վէ հիւքմ
սիւրէն սիւքիւթ 'իպատէթին պաշլամըջ իտի-
յինի ի'լան էյլէտի :

Սահիպի սէլահիյէթ օլանլարըն էմրինէ վէ
իշարէթլէրինէ իթա'աթ էտէրէք զալապալըգ-
շիմտի սինազօղ գափուսընտան վէ եագընլա-
րընտան պիր ազ կէրի չէքիլտի, վէ սօկրա
'ազիմ պիր հայգըրըլէ՝

«Պու ատէմ՝ Պէն սէմատան կէլտիմ նա՞-
սըլ տէյէ պիլիր : Պիզ անըն քի'մ իտիյինի
պիլիրիզ : Շու Նազարէթտէն օլան Յովսէփին
օղլու Յիսուս տըր», տէյիւ իսրարէթտի պիրիսի :

Պաշգա պիրիսի՝ «Պէն նէ գատար սէմատան

կէլմիշ իսէմ, օ տա օլ դատար կէլմիշ տիրօ
Պէն դուլումմըյըմ, օ տա տիւկէր տիր. նա
սըլ քի պիլիբիդ,” տէտի :

Սենեդերիոնըն թաթըլ տիլլի ճասուսլարըն
տան պիրիսի՝ “Էյ ճէմա՛աթ, անկատընը՞ղ մը,
պու ատէմ քէնտիսինի Ալլահա միւսավի դը
լըյօր, վէ պու սուրէթլէ քիւֆր էտիյօր, վէ
պէն սէմատան կէլտիմ տէտիյինէ պագարսան
քէնտիսինտէ ճինն պուլունտըղը վէ տիվանէ
իտիյի անկաշըլըր,” տէտի :

Պաշգա պիրիսի ճէվասպէն՝ “Տիվանէ տէյիլ
իսէ, հիշ տէյիլ իսէ պիդիմ մունթաղըր պու
լունտըղըմըղ Մեսիա տէյիլ տիր, զիրա մէլէյէ
եագըշըր պիր հալի եօդ տըր,” տէտի :

Բապպի թէքրար՝ “Անը պէօյլէ պիր շէյ
զանն էթմէք ֆէնա պիր զէլալէթ տիր : Սիդ
շէրի՛աթը վէ փէյղամպէրլէրի միւթալա՛ա էթ
մէլի վէ սիզտէն տահա՛ա գըլըր օլանլարըն սէօզ
լէրինի տիկլէմէլի իտինիդ : Պու քիմսէ դավմա
մուխաթարալը տըր, զիրա զուլմէթին ըէ՛իսի
իլէ միւթթէֆիդ տիր վէ տէվամ իւզրէ ֆըսդ
իշլէյօր,” տէտի :

Պէրրագ պիր սէս չան կիպի պիր սէտա
վէրէրէք՝ “Արթըգ գաթլանամամ. սիդ Նազա
րէթլի իշիւն պէօյլէ շէյլէր տէտիյինիզտէ պիւ
թիւն պիւթիւն եալան սէօյլէյօրսընըղ,” տէտի :

Հէր քէս շաշտը վէ պու սէօղիւ սէօյլէյէնէ
տօղրու տէօնտիւլէր, վէ պու եէնի խէլէճան
տան տօլայը մէմնուն վէ մահզուղ օլմուշ օ
լարագ իքի իւշ քիշի “Սէօյլէ, սէօյլէ չօ

ճուղ . շիմտի պուրատա տուրուպ շու ֆազի-
լէթլու րապպիյէ ճէվապ վէրէճէքսին” տէտի-
լէր : վէ օն օն իքի էլլէր անը թութուպ օրա-
տա պուլունան թաշ տիվարըն իւզէրինէ գօ-
տըլար , վէ օ հէփսինտէն եիւքսէքտէ օլարագ-
հէր քէս անը կէօրէ պիլիր իտի :

Օրատա պիր տագիգէ ութանմըշ պիր հաւ-
տէ տուրտու , վէ սօկրա րապպինին սէօլլէրի
ֆիքրինէ կէլտիյինտէ քէնտի քէնտինէ պիր
ղայրէթ հիսս էթտի , վէ գըվ գըրմըղը օլտու ,
վէ նիտա էտէրէք :

“Սէն անտէ ճինն վար տէյօրսըն , ճինն
պու ատէմին եափտըղը իշլէրի եափա պիլիֆ
մի : Զիրա սէն պիլիրսին քի օ՝ խասթալարա
վէ պիշարէլէրէ շիֆա վէրմիշ , քէօրլէրին կէօզ-
լէրինի աշմըշ , ճիւզամըլարը փաքլէմիշ , վէ էօ-
լիւլէրի պիլէ տիրիլթմիշ տիր : Օ հէր քէսէ ֆէ-
նալըգ տէյիլ , էյիլիք էթմիշ տիր : իմտի ֆըսգ
իշլէյօր՝ նա՛սըլ տէյէ պիլիրսին ,” տէտի :

“Ալլահա քիւֆր էտիյօր , զիրա քէնտիսի-
նին Ալլահըն Օղլու իտիյինի իտտի՛ա էտիյօր ,
վէ սէմատան կէլտիմ տէյօր : Սուս օլ ,՝ ագլըղ
չօճուգ , եօգսա ճէմա՛աթը թահրիք էտիյօր
տէյիւ շիմտի սէնի թութաուրուրմ , հա՛ ,”
տէտի րապպի տարղընճասընա :

Էթէտէն պէշ ալթը քիշիլէր պիրտէն պիրէ
“Դայր , էյի րապպի , սէն նա՛սըլ սէօլլէտին
իսէ , չօճուգ տախի էօյլէ սէօլլէսին , վէ պիղ
անա քէֆիլ օլուրըղ ,” տէյիւ նիտա էթտիլէր :
Չօճուգ՝ “Սիղ անը թանըմազսընըղ : Օ սէ-

մատան կէլմիշ տիր, վէ սէմատա սաքին օլան
ֆէտէրին քէնտինէ էմր էթտիյի շէյլէրի իճրա
էտիյօր,՝ տէտի :

Ղալապալըղըն տըշ թարաֆընտա պուլունան
պիր ատէմ՝ “էօյլէ իսէ պիղէ պիր ‘ալամէթ
կէօսթէրսին, վէ պիղիմ մէլիյիմիզ օլաճագ
տըր,՝ տէյիւ չաղըրտը :

“Սիղէ պօլ պօլ ‘ալամէթլէր կէօսթէ՝րմէմիշ
մի տիր : Պէն անլէրտէն պիրիսի իմ : Պէն թօ-
փալ պիրիսի իսիմ, վէ օ պանա պիր սէօղլէ
շիֆա վէրտի, վէ շիմտի սիզտէն հէր հա՛նկը
պիրիսի գատար տօս տօղրու վէ գուվվէթլի իմ :”

Գապա պիր սէս՝ “Սէն քիմ սին : Իլահլար
չահիտ օլսուն քի օ պէնիմ օղլում Ստեփանոս
տըր : Շուրայա եագըն կիտէյիմ քի էյիճէ է-
մին օլայըմ,՝ տէտի՝ վէ էօնիւնտէքի քիմսէ-
լէրի տիրսէքլէյէրէք չօճուղըն եանընա տօղրու
քէնտիսինէ եօլ աչտը :

Չօճուղըն եիւզիւ էօլիւ եիւզիւ կիպի սափ
սարը քէսիլտի, վէ պիր տագիգէ միւթէրէտ-
տիտ պիր հալտէ գալտը, սօկրա տիվարտան
աչաղը սըչրատը, վէ ղալապալըգ իչինտէն ի-
լէրիյէ տօղրու կիթաի, վէ չօճուգ կէչսին տէ-
յիւ անլէր անա եօլ աչտըլար :

Թիւմաքըս չօճուղըն գօլընտան թութարագ՝

“Սէն պէնիմ օղլում Ստեփանոս սըն, վէ
տօստօղրու վէ գուվվէթլի : Վա՛յ, պունա նա-
սըլ ինանայըմ : Շիմտի Ողիմպոսըն ճիւմէ գուտ-
րէթլէրիյլէ սէնի ատէմ էտէճէյիմ, զիրա սէ-
նին բուհընը սէվէրիմ : Պէնիմ իլէ պէրապէր
կէլ,՝ տէտի :

Անլէր պիր վագըթ սիւքիւթ հալտէ պիր-
լիքտէ եիւրիւտիւլէր, սոկրա թիւմաքըս ֆէնա
պիր քիւֆը՝ էտէրէք՝ «Նի՛շիւն սէօյլէմէյօրսըն :
ֆէտէրիկի կէօրտիւլիւն իշիւն սէվի՛նմէյօր մը
սըն : Վալիտէն պէնի պուղղ էթմէյի էօյրէթ-
տի սանա, վէ սէն պիշարէ պիր թօփալ իքէն
օ խուսուստա վաղիֆէ էտինմէյօր իտիմ, Լա-
քին շիմտի պիր փէտէրիկ պուլունտըղընը պիւ-
մէլի վէ օնա իթա՛աթ էթմէլի սին,» տէտի :

Ստեփանոս եավաշ պիր սէսլէ՝ «Վալիտէմ
պանա սէնի պուղղ էթմէյի էօյրէթմէտի,»
տէտի :

«Խայր, գարը կիպի աղլաշըյօր սըն : Պիր
աղ էվվէլ շու մալ մաղըուրը րապպիյէ սէօյ-
լէտիյին կիպի եիւքսէք սէսլէ սէօյլէ . օնա ճէ-
սարէթլէ ճէվապ վէրտին : Վէ սանա Նազա-
րէթլի շիֆա վէրտի, էօյլէ՞ մի, Նա՞սըլ օլտու
պու շէյ . տէ պանա :»

Էֆէնտինին իսմի զիքը օլունտըղը կիպի
Ստեփանոսըն եիւզիւ թէքրար փարլատը, վէ
պիր տագիգէ քէնտի միւսթէմի՛ինին քի՛մ ի-
տիյինի սոյքի ունուտարագ՝ քէմալը շէվգլէ
քէնտի հիքեայէսինի սէօյլէմէյէ պաշատը :

Թիւմաքըս քէնտի փէօսթէքի կիպի գապա
սաշլարընը փարմագլարըյլէ գարըշտըրարագ՝
«Պէօյլէ օլտու էօյլէ՞ մի : Իմտի Նազարէթլի սա-
նա օ շէյի եափտը իսէ, տահա զիյատէ շէյլէր
եափաճաղընը զանն էթմէ՞ղ մի սին,» տէտի :

Ստեփանոս՝ սինաղօղըն մէրտիվէնի իւզէ-
րինտէն քէնտիսինէ ճէվապ վէրտիյի վագըթ-

տա Էֆէնտինին կէօղէրինին լաթիֆ պաղըընը խաթրընա կէթիրէրէք քէմալ ը մէսէրրէթլէ՝
“Ահ, էվլէթ” տէյիւ նիտա էյլէտի:

“Էօյլէ իսէ, Ստեփանոս, անտէն ալթուն իսթէ, վէ պիր պաղ սաթըն ալըրըզ վէ Բօմալըլար կիպի եաշարըզ,” տէտի:

Ստեփանոս թէրէտտիւտ էտէրճէսինէ՝
“Ջանն էտէրիմ օ փէք ֆագիր տիր. անտէն ալթուն իսթէմէք պանա խօշ տէյիլ,” տէտի:

“Ալթուն եափա պիլիր, չօճուգ: Պէն օնուն պէշ քիւչիւք էքմէքտէն վէ իքի քիւչիւք պալըգտան պէշ պիկ քիչիյի տօյուրաճագ դատար եէմէք եափտըղընը կէօրմէտիմ մի: Օը խապիս Շէյթան իլէ սէօղ պիր տիր, վէ օ պու՝աճա” իպ շէյլէրի եափմագ իչիւն օնա եարտըմ էտիյօր:”

Ստեփանոս տէհշէթլէ սարսըլտը, վէ կէօղէրինի փէտէրինին իւսթիւնէ տիքտի վէ՝ “Փէտէր, էկէր սէն պէօյլէ շէյլէր սէօյլէրսէն, սէնին իլէ սէօյլէշէմէմ,” տէտի:

Թիւմաքըս իսթիհզաքեարի պիր սուրէթլէ՝
“Պէնիմ իլէ սէօյլէշէմէզ մի սին. վէ նա՞սըլ օլուր քի պէնիմ իլէ սէօյլէշմէյէճէք սին, կիւզէլ տէլիգանլը: Տիտոսըն նէ՛րէտէ պուլունտըղընը շիմտի պանա տէյէճէք սին,” տէտի: Վէ անըն եիւզիւ ֆէնայա տէլալէթ էտէրճէսինէ գարարտը: Վէ “ճէվապ վէր. օնուն նէ՛րէտէ օլտըղընը պիլի՞ր մի սին,” տէտի:

“Էվլէթ, պիլիրիմ, ամմա սանա տէմէյէճէյիմ:”

Թիւմաքըս կէօմիւրտէյերէք չօճուղը օմու-
ղընտան էօյլէ գապաճասընա թութտու քի չօ-
ճուգ սայքի միւլազէնէսինի զայ՝ էթտի, վէ՝
«նէ՛», սէն փէտէրինէ մէյտա՞ն մը օգույօր-
սըն՝» տէտի:

Ստեփանոս քէնտի սիյահ կէօզլէրինի գուլ-
վէթլի պիր թարգտա ատէմին եիւզիւնէ տի-
քէրէք՝ «ֆէտէրիմ», պէն սէվինէրէք սանա ի-
թա՛աթ էթմէյէ հազըր պուլունաճագ իտիմ,
լաքին Տիտոս սէնին իլէ վէ օլ ատէմլէր իլէ
կիթտիքտէն սօկրա կէրի կէլտիյինտէ, պանա
սէօյլէտիյինէ պագարագ՝ մախուֆ ճինայէթ-
լէրէ հիսսէտար օլմասը իչիւն օնա զօր էթմիշ
սին: Պու խուսուստա օնա պէօյիւք հագգըղ-
լըգտա պուլունմըշ սըն: Օ շիմտի էմին պիր
հալտէ տիր, վէ նամուսլը պիր խըտմէթտէ
պուլունույօր,» տէտի:

Թիւմաքըս իսթիհզաքեարի կիւլէրէք՝ «նա-
մուսլը պիր խըտմէթտէ՞ մի՛», տէտի, վէ «օկ-
րա հէման վահշիճէսինէ պիր պագըլլէ տէօն-
տիւ՝ «սէն թօփալ իտին վէ շիմտի շու նազա-
րէթտէն օլան ատէմին շէյթանի ֆէնտլէրի վա-
սըթասըլլէ էյի օլմուշ սըն: Լաքին տիկլէ, է-
կէր Տիտոսըն նէրէտէ պուլունտըղընը շիմտի
պանա տէմէզ սէն, սէնի տրթըգ շիֆա պու-
լամայաճաղըն պիր հալէ գօյաճաղըմ: Պագ
էթրաֆընկա, էկէր իսթէր սէն, էլիմտէն գուր-
թուլամազ սըն,» տէյիւ տէվամ էթտի:

Ստեփանոս կիզլիճէ էթրաֆընա պագտը,
վէ տէհշէթլէ կէօրտիւ քի՝ սէօյլէշէրէք կիթ-

տիքէրի սըրատա փէտէրի էօյլէ պիր թարա-
ֆա տօղրու կէօթիւրմիւշ իտի քի շիմտի շէհ-
րին հիսարլարընտան տըշարըտա թէնհա պիր-
մահալտէ պուլունմագտա իտիլէր :

Ատէմ պիրտէն պիրէ քէնտի թէհտիտամիզ
լիսանընը թէրքլէ՝ «Պանա տէյէնէ՞ք մի սին օ-
01 վագըթ պիզ տօսթ վէ արգատաշ օլաճա-
ղըզ : Պէն պու խուսուստա եէմին էտէրիմ : Սէն
սալքի պիր չօճուզ կիպի սին , ամմա պէնիմ
իլէ պէրապէր կիտէնէք սին , վէ սէնի ատէմ
էտէնէյիմ : շիմտի պու խուսուստա նէ՞ տիւ-
շիւնիւրսիւն ,» տէտի : վէ սօկրա կէօմլէյինին
ալթընտան՝ էթրըսքան ուսթալարընըն իշի օ-
լան ա՛լա պիր ալթուն զէնճիր չէքտի չըգարտը
վէ՝ «Պու վէ տահա պունուն կիպի պաշգա չօգ
շէյլէր սէնին օլաճագ , զիրա պէն ըէ՛իս տէյի՛լ
մի իմ , վէ սէն պէնիմ պիրիճիք օղլում տէյի՛լ
մի սին ,» սէօզիւնիւ իլավէ էթտի :

Ստեփանոս թէ՛ աճճիւպլէ՝ «Սէնին պիրիճիք
օղլուն մը . Տիտոս տա օղլուն տէյի՛լ մի ,» տէտի :

«Չօճուզ , Տիտոսըն պէնիմ նէյիմ օլտըղը
սէնին պիլէնէյին շէյ տէյիլ : 0 մատտէ սանա
րաճի՝ տէյիլ տիր : Լաքին պու պօշ շէյլէր ի-
շիւն վագըթ եօգ տըր : Տիտոս նէ՞րէտէ տիր :»

Ստեփանոս թէրէտտիւտ էթտի վէ՝ «Անըն
հագգընտա սէնին մէրամըն նէ՞ տիր ,» տէյիւ
սիւ՛ալ էթտի :

Թիւմաքըս՝ «Պէնիմ մէրամըմ սանա նէ՛ ,»
տէտի , վէ սօկրա կէօղլէրինի չօճուղըն իւզէ-
րինէ տիքէրէք վէ եավաշ պիր սէսլէ ամմա

Եապանիճէ պիր թէ՛քիտլէ սէօզիւնէ տէվամ
էտէրէք՝ «Սէն պիր տայագ խթէյօրսըն, վէ
սէնի տէօյէճէյիմ, վէ էկէր սէնին տիվանէ՝ ի-
նատծըրղընտան վազ կէշմէզսէն, սէնին քէմիք-
լէրինի գըրաճաղըմ, վէ սէնի պուրատա պրա-
գաճաղըմ քի եապանի քէօփէքլէր իշիկի պի-
թիրսինլէր,» տէտի:

Ստեփանոսըն եիւզիւնիւն ընկի էօլիւ եիւ-
զիւ կիպի օլտու, ամմա աղղընտան պիր սէօզ
չըգարմատը, վէ օլ հէրիֆ շօճուղը օրատա պու-
լունան պիր քիւչիւք աղաճա սըգըճա պաղլա-
տը, վէ սօկրա գալըն պիր չըպուգ քէսէրէք
աղըր աղըր անըն իւզէրինտէքի եափրագլարը
այըգլամաղա պաշլատը:

Տիտոս Յայրօսըն պայըրտաքի չիֆթլիյինէ
Պենոնի թարաֆընտան պիր խապէր կէօթիւր-
մէք իշիւն կէօնտէրիլմիշ օլարագ՝ շիմտի օրա-
տան՝ Կալտէթ էթմէքտէ իտի, վէ նէշաթլը պիր
թարգտա իրի իրի ատըմ ալարագ եիւրիւր, վէ
արա սըրա տուրուր վէ քիւչիւք Հուլթ իշիւն
թօփլաւըշ օլտըղը եապանի չիչէքլէրին պիր
պէօյիւք տէմէթի իւզէրինէ ա՛լա պիր չիչէք
տալսի զամմ էտէր իտի:

Քէնտի քէնտինէ՝ «Շուրատա պիր գաշ եա-
պանի կիւլլէր վար, իշթէ իւք տէֆ՝ա կէօրիւ-
յօրըմ» տէյիպ՝ ուֆագ օթլարլէ էօրթիւլիւ օ-
լան քիւչիւք պիր պայըրտան աշաղը թըրմա-
շարագ կիթտի, վէ «պէն անլէրի թօփլամալը-
յըմ,» տէտի: Լաքին կիւլլէրի գօփարմագ ի-
շիւն էլինի ուզաթտըգտա պիր սէս իշիթտի,

վէ տուրտու տիկնէտի։ Պու սէս եաւաշ պիր սէս վէ աղլայըս սէսի օլուպ՝ եագընտա օլան սըգ աղաճլար իչինտէն կէլիյօր իտի։ Տահա եագըն կիթտիյինտէ սէս թէքրարլանտը, վէ անըն իլէ պէրապէր աղըր պիր տարպէ սէսի, վէ՝ «Ա՛հ, փէտէր, մէրհամէթ էթ», քէլամը տախի Տիտոսա մա՛լիւմ օլան պիր սէսլէ գուլաղընա եէթիչտի։ Եոււմրուղընը սըգը սըգը սըգտը, վէ տալլար արասընտան պագարագէօյլէ պիր մէնղարէ կէօրտիւ քի տամարլարընտա գանընը տօնտուրտու։

Պիր ան հէման իլէրի աթըլմաղը տիւչիւնտիւ, լաքին հէր նէ գատար գուվլէթլի իտի իսէ տէ, քէնտի չօճուգ գուվլէթիյլէ օլ վահչի հէրիֆի ալթ էտէճէյինի իւմիտ էտէմէտի։ Պիր տարպէ վէ պիր տահա, վէ իշթէ օլ զէվալլը չօճուգ սօն տէրէճէ իզթիրապլէ աղլար վէ ֆիղան էտէր իտի։ Տիտոս էյիլտի վէ այաղընըն էօնիւնտէ տուրան իրի վէ եուվարլագթաչը ալտը, վէ պիւթիւն գուվլէթի վէ նիչան ալմագլըգտա օլան մէհարէթիյլէ աթտը։ Թաշ կիթտի վէ թիւմաքըսը գուլաղը թօզընտան վուրտու, վէ թիւմաքըս փաթ տէյիւ եէրէ սէրիլտի։ Աղաճլարըն իչինտէն չըգմագ վէ Ստեփանոսըն աղաճա պաղըր օլտըղը գայըչլարը քէսմէք անճագ պիր տագիգէլիք իշ իտի։ Սօնրա տէօնտիւ վէ եէրէ սէրիլմիշ օլան թիւմաքըսա պագտը։

Ստեփանոս թիթրէյերէք վէ կէօզ եաչլարը պէյազ եանագլարընտան աչաղը ագմագտա

օլտրղը հալտէ՝ «Ա՛հ, Տիտոս, անը էօլտիւր-
տիւն մի»,՝ տէտի։

«Էօլտիւրտիւն մի. քե՛աշքի էօյլէ օլա ի-
տի. գապիհ հայվան։ Սալթ սէրսէմ օլմուշ տըր,
լաքին պիզ սալուշուպ կիտէնէ գասար անը
պուրատա պրագաճաղըմ»։

Պէօյլէ տէյերէք օլ եէրէ երգըմըշ օլան
ատէմի պիր ազ էվվէլ Ստեփանոստան չէօզ-
միւշ օլտրղը դայըշարլէ չարչապըգ վէ կիւ-
զէլճէ պաղլատը։ Վէ գանը տահա էօվքէսին-
տէն գոյնամագտա օլտրղընտան գապաճասը-
նա՝ «Կէլ, շիմտի։ Նա՛սըլ օլտու տա սէն օլ
չէյթանըն էլինէ տիւշտիւն»,՝ տէտի։

Ստեփանոս վագը՝ օլանը չարչապըգ անա
նագլ էթտի։

Վէ օ պիթիրտիյինտէ՝ «Տէմէք քի սէնի
էօլտիւրէճէք իտի, հա՛»,՝ տէտի Տիտոս։

Ստեփանոս ճէվապէն՝ «Խայր, խայր, պէ-
նի ասլա էօլտիւրմէք տէյիլ իտի մէրամը, սալթ
գօրգուլթմագ իսթէտի»,՝ տէտի։

Տիտոս ճէվապէն՝ «Է՛յ, չօճուգ, սէն օնու
պէնիմ գատար պիլմէզսին։ Տիկլէ, իշիտի՛յօր
մը սըն»,՝ տէտի։

Վէ անլէր պիր տադիգէ տուրտըլար, վէ
անըն չըլղընճասընա աճը աճը պաղըրտըղընը
վէ քիւֆրլէր էթտիյինի իշիթտիլէր։

«Շիմտի գօշալըմ, զիրա պէօյլէ չըտըրըր-
ճասընա զազապլանտըղընտա իւսթիւնէ օն ա-
տէմ գուվվէթի կէլիր»,՝ տէտի Տիտոս։

Վէ իքիսի էօյլէ չապըգ եիւրիւտիւլէր քի

տէրհալ շէհրին գափուսընա եէթիշտիւէր, վէ արթըգ իշէրիտէ էմին իտիւէր: Վէ Տիտոս Ստեփանոսա խիթապէն՝ «Սէն վալիտէյի ալլայ պիր ազ վագըթ էվտէն կիթմէլի սին: Օ պու ախշամ սէնի էվտէ պուլմամալը տըր: Վէ տուր: Սիզէ փարա լազըմ օլուր: Պէն իւճըէ թիմի ալմըշըմ. ալ շու փարայը վէ կիթ, կիթ, չապըգ կիթ,» տէտի, վէ 'աճէլէ այրըլլայ կիտէր իքէն Ստեփանոսըն էլինէ քիւչիւք պիր փարա քէսէսի վէրտի:

ՊԱՊ 17

Չօճուգ՝ «Պու կիւն շիմտիյէ գատար փէք ազ թօփլատըգ, անճագ պիր գաչ պէշիք,» տէտի, վէ պագըր թաս իշինտէքի փարալարը սալլատը, վէ օրատան կէշէնլէրտէն պիրիսինէ՝ «Պիր ա'մայա մէրհամէթ էթմէզ միսին,» տէյիւ չաղըրտը, լաքին ատէմ ա'մայա պագմագսըզըն կէշտի կիթտի:

Ա'մա ատէմ եօրղուն հալտէ, «Չօճուղըմ, երուսաղէմտէ պէնիմ կիպի չօգ տիլէնճիլէր պուլունաըղընը պիլիրսին,» տէտի:

Չօճուգ իսէ պիր նէվ՝ դուրուրլէ՝ «Լաքին անատան տօղմա ա'մա տէյիլլէ՞ր եա,» տէտի:

Չօճուգ վէ ա'մա ատէմ հէյքէլին կիւզէլ տէհլիզլէրինտէն պիրիսինտէ օթուրմըշլար իտիքի շիւպհէսիզ պուրասը խօշ պիր մահալ օլմալը իտի, զիրա իւսթիւ էօրթիւլիւ օլտըղընտան կիւնէշտէն մուհաֆազա օլունուրլար, վէ աշաղըտա շէհր իշինտէ սըճագ սայքի տայանըլմագ

տէրէճէտէ օլտըղը հալտէ՝ պուրատա ըիւզ-
կեար միւլայիմ պիր սուրէթտէ էսէր իտի :

Պու ա'մա ատէմ վէ չօճուգ հէր կիւն պու-
րայա կէլիրլէր իտի : Վէ չօճուղըն սիյահ վէ
գըվըր սաչլարը անըն կէօզլէրինին էթրաֆըն-
տա ըիւզկեարըն էամէսիյլէ սալլանըր իտի :
Սապահ էրքէն անլէր օրատա հէյքէլին գա-
փուլարընըն աչըմասընա պէքլէրլէր իտի : Պիր
տէֆ'ա իչէրի կիրտիքլէրինտէ արթըգ պիւ-
թիւն կիւն ըվազըն կէօլկէսի ալթընտա օ-
թուրուլար, վէ էօյլէ վազթընտա ատէմին
քէնտի թօրպասըլլէ կէթիրմիշ օլտըղը պիր
ազ էքմէյի վէ զէյթինի պիրլիքտէ եէրլէր,
վէ ախչամ օլտըղընտա օլ կիւնիւն քեարը
պերապէրլէրինճէ օլարագ էվէ կիտէրլէր իտի :

Ա'մա ատէմ իչիւն հէյքէլ էվի կիպի օլուպ
անը սէվէր իտի : Չօճուգ անա թէքրար պէ
թէքրար հէյքէլին պինա օլունմըշ օլտըղը 'ա-
ճա'իպ սուրէթտէ պէօյիւք վէ պէյազ մէր-
մէր թաչլար, վէ ալթուն իչինտէ փարլայան
հավլիլէր, վէ շաշա'ալը էլպիսէլէրի լապիս օ-
լան քեահինլէր հագգընտա սէօյլէմիշ իտի :
Անլէր գափուտա քէնտիլէրին օթուրտըղլարը
եէրտէն հէյքէլին սալքի ասլա խիթամ պուլ-
մազ ըուհանի խըտմէթինին սէսինի իչիտիր-
լէր, վէ քիւնլիւլիւն խօշ գօգուլը տիւմանը
սըճագ հավա իւզլէրինտէ ուչուչարղը սըրատա
անըն գօգուսընը ալա պիլիլէր իտի : Սապահ
վէ ախչամ չօճուգ պու ա'մայը հէյքէլին
հավլիսինէ կէթիրիլ, վէ օրատա ա'մա ճէմա'ալթ

իլէ պերապէր 'իպատէթէ միւհագ օլուր իտի, վէ շիմտի արդասընը պէօյիւք 'ամուտլարտան պիրիսինէ տայաթմըշ օլարագ օթուրտըղընտա 'իպատէթին տու'ալարընը արա սըրա իշիտիր իտի:

«Միւպարէք օլասըն, տիւնեայը քէնտի քէլամըյլէ խալգ էտէն, իլ էլ էպէտ միւպարէք օլասըն: Միւպարէք օլասըն, հէր շէյի հիշտէն խալգ էտէն: Զէմինէ մէրհամէթ էտէն միւպարէք օլսուն: Միւպարէք օլսուն քէնտի մախլուգաթընա մէրհամէթ էտէն: Քէնտի մուգատտէսլէրինէ 'ազիմ էճըլէր իհսան էտէն միւպարէք օլսուն: Իլ էլ էպէտ հայ օլան վէ թէպէտտիւլ էթմէյէն՝ միւպարէք օլսուն: Խէլասքեար վէ Գուրթարըճը միւպարէք օլսուն: Սէնին իսմին միւպարէք օլսուն: Եա էզէլի վէ էպէտի օլան պիզիմ Ալլահըմըզ. քեա'ինաթըն Մէլիյի, ճիւմէյէրահիմ Ալլահ վէ ֆէտէր, սէն միւպարէք սին:»

«Ա՛հ, քե'աշքի պէնիմ կիպի ա'մա վէ ֆա'իտէսիզ պիր քիմսէյէ մէրհամէթ էթսէ: Լաքին պէնիմ գուվլէթիմ եէրինտէ տիր վէ եաշայաճաղըմ. չօգ եաշայաճաղըմ վէ տիլէնէճէյիմ,» տէտի ատէմ, վէ քէնտի գուվլէթի ելլէրինի սըգը սըգը գափատը:

«Պուրատան չօգ ատէմլէր կէշիյօր,» տէտի չօճուգ: «Քէրիմ էֆէնտիլէր, անատան տօղմա պիր ա'մայա մէրհամէթ էտինիզ:»

Ա՛մանըն քէսքին գուլաղը մէրմէր տէօշէմէ

իւզերինտէն պիտի թագըմ քիմսէլէրին այագ-
լարընըն սէսինի իշիթտի: Շիմտի չօճուղըն
պաղըրմասը անլէրին գուլաղընա վասըլ օլ-
տըգտա տուրտըլար:

«Եա մու'ալլիմ, պունուն քէօր տօղմասընա
քէնտինի'ն մի, եօգսա վալիտէյնինի'ն մի կիւ-
նահ իշլէմէսի սէպէպ օլտու» (Յովհ. 9. 2):

Պու սէօղլէրի իշիթտիյինտէ ա'մա տիլէն-
ճինին պաշը քէնտի կէօքսիւ իւզերինէ տիւշ-
տիւ: Օլ էսքի սիւ"ալ, անը քէնտի չօճուգ-
լըղընտան պէրի իշիթմէմիշ մի իտի: «Պէն
մէլ'ուն ըմ» տէյիւ տիւշիւնտիւ: «Քէնտի մախ-
լուգաթընա մէրհամէթ էտէն, գապահաթը-
լար իշիւն պիկիւնահ քիմսէյէ միւճաղաթ
էտէր:»

Լաքին Բապպի նէ՞ տէյօր իտի: Շիւպհէսիզ
եէնի վէ դարիպ պիր շէյ սէօյլէյօր իտի:

«Նէ անըն նէ տէ վալիտէյնինին կիւնահ իշ-
լէմէսի, ֆագաթ Ալլահըն իշլէրի անտէ պէյան
օլունմասը իշիւն օլտու: Կիւնտիւզ օլտըգճա
պէնի իրսալ էտէնին իշլէրինի իշլէմէքլիյիմ
լազըմ տըր: Կէճէ կէլիը՝ քի օ զէման պիր
քիմսէ իշ իշլէյէմէզ: Պէն տիւնեատա պու-
լունտըգճա, տիւնեանըն նուրու իմ՝ տէտի»
(Այաթ 3—5):

«Տիւնեանըն նուրու:» Ա'մա շիմտի պաշընը
եօգարըր գալտըրտը վէ քէնտիսինին պասար-
տան մահրում օլան կէօղլէրինի սէսին կէլ-
տիյի թարաֆա տօղրու տիքմիշ իտի: Պիրտէն
պիրէ քէնտի իշլէրի պաթմըշ օլան կէօղ գա-

փառաւորը իւզէրինէ . սօղուգ վէ եռմշագ
պիր շէյին տօգունարդընը հիսս էթտի :

Վէ օլ հիքմէթի անլաշըմազ սէսի եինէ
իշիթտի քի՝ «նիթ» Սեւովամ համուզընտա
եւրյգան» (այէթ 7) տէտի, վէ այագ սէսլէ-
րի քէսիլտի :

Տիլէնճի էլինի գալտըրտը վէ չօճուղա ու-
ղատարագ՝ «նէլ, կէլ», տէտի :

Չօճուգ թէշէքքի թարղըյլէ՝ «Պիզէ փարա
վէրմէտիլէր, վէ օ սէնին կէօզ գափաղլարը-
նըն իւզէրինէ եաշ պալշըգ գօտու : Պունու
նի՞շիւն եափտը», տէտի :

Ատէմ ճէվապէն՝ «Սուս օլ չօճուգ, պէնի
համուղա կէօթիւր. պէն անըն պանա էմը
էթտիյի իւզըէ եւրյգանաճաղըմ», տէտի :

Իքիսի տէ մէրմէր մէրտիվէնլէրտէն աշաղը
էնտիլէր :

Չօճուգ եաւաշճա՝ «Պէն օլ ատէմէ Յիսուս
տէտիքլէրինի իշիթտիմ», տէտի : Վէ պիր
տագիգէ սօկրա՝ «Տուր, ուսթա, համուզ
պուրատա տըր : Տիզ իւսթիւնէ կէլ, պէն սէ-
նին էթէյինտէն թութարըմ, շիմտի էլիկի ու-
ղատաճագ օլուրսան սույա եէթիշէ պիլիւ-
սին», տէտի :

Ատէմ քէնտի էլինի վէ գօլընը չաղլայան
սույըն իշինէ պաթըրտը վէ կէօզլէրի իւզէ-
րինէ սիւրտիւ : Սօկրա քէմալը սիւքիւթլէ
կէրի չէքիլտի, վէ անըն եիւզիւ էօյլէ զարիպ
կէօրիւնիւյօր իտի քի չօճուգ՝ «Օ նէ՞, սանա
նէ՞ օլտու», տէյիւ նիտա էթտի :

Ատէմ անըն տէտիյինի կէօրիւնիւր քի ի-
շիթմէտի, զիրա ճէվապ վէրմէքսիզին էլլէրի-
նի սէմայա տօղրու գալտըրտը վէ եիւքսէք
սէսլէ շէօյլէ նիտա էլլէտի:

«Սանա համտ էտէրիզ, էպէտի րապպ Ալ-
լահ: Շիւքրանիյէթ վէ համտ իլահիլէրիյլէ
սէնի թա'զիմ էտէրիզ: Եա' պիզիմ Մէլիյի-
միզ վէ Ալլահըմըզ, սէնին իսմինէ 'իպատէթ
էտէրիզ: Ալլահ եալընըզ սէն սին: Սէն իլ էլ
էպէտ հայյ սըն: Եա' րապպ, քի իսմին իլ էլ
էպէտ ճէլիլ տիր, սէն միւպարէք սին: Եա'
էպէտի վէ էզէլի: Զիրա սէն սէնին գուլընըն
էլիյլէ պէնի զուլմէթտէն վէ կէճէ գարանլը-
ղընտան գուլթարտըն: Պէնիմ կիւնահըմ գա-
փանմըշ վէ վալիտէյնիմին կիւնահը մէսթուր
տըր: Հագիգաթէն, սէն մէրհամէթինլէ պէ-
նի, քէսիլմիշ վէ մէլ'ուն օլանը թէզէքքիւր
էթտին: Իլ էլ էպէտ համտա շայան օլան
րապպա համտ օլսուն:»

Զօճուգ շիմտի անա պիր նէվ' իսավֆ իլէ
պագար իտի, զիրա գափալը վէ իշինէ պաթ-
մըշ օլան կէօղլէրին աշըլմըշ, վէ քէնտի կէօղ-
լէրի կիպի տօլու վէ փարլագ իտիքլէրինի
կէօրտիւ: Վէ նէ տէտիյինի պիլմէզճէսինէ՝
«Անըն իսմի Յիսուս իտի» տէտի, զիրա անըն
շօճուգ պէյնի հայրէթէ տալմըշ իտի:

Ատէմ շիմտի տէօնտիւ վէ գուլվէթլիճէ
անա պագտը վէ նիհայէթ՝ «Հա, սէն օ չօ-
ճուգսըն», տէտի:

Զօճուգ թիթրէյէրէք՝ «Պէն սէնի սապահ

ախշամ կէօթիւրիւպ կէթիրէն չօճուգ իմ,”
տէյիւ ճէվապ վէրտի :

“Արթըգ պանա գըլաղուգ օլմայաճագ սըն :
Էղէլի վէ Էպէտի Օլանա, շիւքըլէր օլսուն :
Պունտան պէօյլէ պէն սէնի գայըրաճաղըմ,
չօճուղըմ :”

“Պիզիմ իլէ ֆէրիսիլէրին հուզուրընա կէ-
լիպ՝ պու շէյի պիղէ նասըլ նագլ էթտին ի-
սէ անլէրին հուզուրընտա տախի իգըար է-
տէ՞ր մի սին,” տէտի պիրիսի :

Տիլէնճի ճէվապէն՝ “Շիւպհէսիզ, պէն պէ-
նիմ գուրթուլուշըմը քէմալ ը մէսէրրէթլէ
պէյան վէ իլան էտէճէյիմ : Քեա՛ջքի պէնիմ
գուրթարըճըմը պիլէ իտիմտէ էլպիսէսինին
էթէյինի էօփէ իտիմ,” տէտի :

Անըն էթրաֆընա թօփլանմըչ օլան գօնշու-
լարտան պիրիսի՝ “Պէն օնուն տէտիյինէ ի-
նանմամ : Պու օլ քէօր ասէմէ ’աճա՛րպ սու-
րէթտէ պէկզէյէն պիրիսի տիր,” տէտի :

Պաշգա պիրիսի՝ “Լաքին պիղէ պու խու-
սուստա նի՛շիւն եալան սէօյլէսին : Պունտան
քէնտիսինէ նէ՞ ֆա՛խտէ վար,” տէյիւ սիւ՛ալ
էթտի :

Ատէմ քէմալ ը շէվզլէ՝ “Խայր, պէն եա-
լան սէօյլէմէյօրըմ : Պէն օլ անատան տօղմա
քէօր ասէմ իմ, վէ սիղէ սէօյլէտիյիմ իւզ-
րէ կէօզլէրիմ աչըլտը,” տէտի :

Միւթթագի գըյաֆէթինտէն, կէնիշ հա-
մայիլինտէն վէ սալգըմ սաչագ էլպիսէսին-
տէն տին դայրէթիյլէ տօլու օլտըղը պէլլի

օլան պիր ֆերիսի՝ «Եյ մեճլիսին միւհթերէմ վէ ֆազիլէթլու ա՛ղալարը, թէֆթիշ էտիլմէք իւզըէ հուզուրընըզա պիր ատէմ կէթիրտիմ քի պու ատէմ քէնտի իւզերինէ պիր միւ՛ճիւզէ իճրա էտիլմիշ իտիյինի խապէր վէրիյօր» Լաքին պու միւ՛ճիւզէ դայր ի մէշուլ՝ օլարագ սէպթ կիւնիւնտէ իճրա օլունմըշ օլտըղընտան սիզին թարաֆընըզտան նազարը տիգգաթա ալընմաղա շայէսթէ տիր», տէտի:

Կայիափա պաշընը կէօսթերիշի պիր թարղտա էյերէք՝ «Փէք ա՛լա էթտին, էֆէնտի հազըէթլէրի», տէտի: Սօկրա տիլէնճիյէ տէօնէրէք՝ «Սէօյլէ պագալըմ, վէ քէյֆիյէթի պէյան էյլէ քի պիզ հիւքմ վէրէլիմ», տէյիւ սէօզիւնէ տէվամ էթտի:

Ատէմ սատէճէ՝ «Պէնիմ սէօյլէյէճէյիմ փէք աղ տըր: Յիսուս տէնիլէն պիր ատէմ պալըգ եափըպ կէօզլէրիմէ սիւրտիւ, վէ պանա Սեւովամ հավուզընա կիտիպ երյգան՝ տէտի: Պէն տախի կիտիպ երյգանտըղըմտա կէօզլէրիմ կէօրիւր օլտու», (Յովհ. 9. 11) տէտի:

Ատէմին պու իֆատէսի իւզերինէ՝ աղամէթլի մէճլիս ա՛ղալարը գաշլարընը չաթտըլար վէ աղըր աղըր պաշլարընը սալլատըլար, վէ նիհայէթ պիրիսի սէօյլէյէրէք՝ «Պու Յիսուս տէնիլէն քիմսէ Ալլահտան տէյիլ տիր, զիրա սէպթ կիւնիւնիւ հըֆղ էթմէյօր: Պու գապահաթը գա՛շ տէֆ՝ա իշլէմիշ տիր, նասըլ քի ճիւմլէմիղ տէ պիլիրիզ», (Այէթ 16) տէտի:

Լաքին Նիկողեմոս՝ «Կիւնահրեար պիր ա-
տէմ նա՞սըլ պէօյլէ միւ՛ճիղէ իճրա էտէ պի-
լիր : Էյ շիֆայա նա՞իլ օլանն ատէմ, սէն պու
Յիսուս իչիւն նէ՞ տէրսին ,» տէտի :

Կէօղլէրի աչըլմըշ օլանն ատէմ՝ «Ջանն է-
տէրիմ փէյղամպէր տիր ,» տէյիւ ճէվապ
վէրտի :

Մէճլիս ա՛ղասընտան պաշգա պիրիսի՝
«Պէն թէքլիֆ էտէրիմ քի պիր մէ՞մուր կէօն-
տէրիպ պու ատէմին վալիտէյնինի կէթիրտէ-
լիմ վէ մէս՞էլէյի անլէրտէն սիւ՞ալ էտէլիմ ,»
տէտի :

Պուճու հէփսի տէ գապուլ էտիպ՝ մէ՞մուր
կէօնտէրտիլէր , վէ պուճուճ իւղէրինէ մէճլիս
ա՛ղասը պիրի պիրինին գուլաղընա ֆըսըլտա-
յարադ իսթիշարէ էտէրլէր իտի , վէ տիլէնճի
պիր թարաֆտա տուրմըշ օլարադ քէնտի
սէրի՝ վէ փարլադ կէօղլէրիյլէ պու մէնղարէ-
յի սէյր էտէր իտի :

Պիր աղ սօկրա պէրապէրինճէ իխթիյար
պիր ատէմ վէ եիւղիւ սըգըճա էօրթիւմիւշ
պիր գատըն օլտըղը հալտէ մէ՞մուր ՝ալտէթ
էթտի : Մէճլիս օտասընտան իչերի կիրտիք-
լէրինտէ քէնտիլէրին օղլընա կիղլիճէ պադ-
տըլար , սօկրա թէճէմմիւ՛ էթմիշ օլանն իւմէ-
րայա քէմալը հիւրմէթլէ թէմէննա էթտիլէր :

Կայիափա պիր տադիգէ սիւքիւթլէ անլէ-
րէ պադտըգտան սօկրա գաշլարընը չաթարադ՝
«Հուզուրըմըգտա տուրան շու ատէմ սիղին օղ-
լընը՞ղ մը՝ քի անըն իչիւն սիղ անատան քէօր

տողտու տէրսինիզ։ Նա՞սըլ օլուպ տա շիմտի կէօրիւյօր,” (Այէթ 19) տէյիւ սիւ՛ալ էթտի։

Իսթիյար ատէմ թէքրար թէմէննա էթտի, վէ էլէրինի եայարագ վէ ի՛թիզար թարղընտա օմուզլարընը սիւքէրէք՝ “էյ միւհթէրէմ էֆէնտի, պու պիզիմ օղլըմըզ օլուպ քէօր տողտըղընը պիլիրիզ։ Ֆագաթ շիմտի նա՛սըլ կէօրտիւյիւնիւ պիլմէյիզ, եախօտ աւնըն կէօզլէրինի քի՛մ աշտըղընը պիզ սիլմէյիզ։ քէնտիսի պալիզ տիր, անա սիւ՛ալ էտինիզ։ քէնտի հագգընտա քէնտիսի սէօյլէսին,” (Այաթ 20, 21) տէտի։

Կայիափա ամիրանէ պիր թարզլէ տիլէն՝ ճիյէ՝ “իլէրի կէլ,” տէտի։

Ատէմ իլէրի կէլտի վէ վալիտէյնինին եաւնընտա տուրտու։ ֆեահին ի ա՛ղամ թէհտիտամիզ սուրէթտէ անլէրէ պագտը, լաքին տիլէնճինին փարլագ կէօզլէրի շէքինմէտի։

Ֆեահին ի ա՛ղամ նիհայէթ տիլէնճիյէ խիթապէն՝ “էկէր տիզգաթլէ տավրանմազ իսէն սանա լայըզ օլանը եափաճաղըզ։ Պու խուսուստա հագիգաթը սէօյլէ, վէ Այլահա համտէյլէ, զիրա պիզ Յիսուս տէնիլէն քիմէնին կիւնահքեար իտիյինի պիլիրիզ,” տէտի։

Տիլէնճի քէնտի քէնտիսինի տողրուլթտու։ Անըն կէօզլէրինտէն պէրրագ պիր նուր փարլատը, վէ մէճլիս օտասընտա պէրրագ պիր սէսլէ ճէվապ վէրիպ՝

“Կիւնահքեար օլուպ օլմատըղընը պիլմէմ, պիր շէյ պիլիրիմ քի՛ պէն քէօր իտիմ, շիմտի կէօրիւյօրըմ,” (Այէթ 25) տէտի։

ՊուՆուՆ իւզէրինէ պիր տագիգէ 'ազիմ սիւքիւթ հիւքմ սիւրտիւ, վէ սօյրա շիմտիյէ գատար սէօյլէմէմիշ օլան իսթիյար պիր ա-տէմ պօյնունը իլէրի տօղրու ուզատարագ հալիմանէ պիր թարղլէ՝ «Սանա նէ՝ եափար, կէօղլէրիկի նա՞սը աշտը,» (Այէթ 26) տէտի:

Տիլէնճի թէքրար ճէվապ վերէրէք՝ «Սիղէ շիմտի սէօյլէտիմ վէ իշիթմէտինիզ. նի՞շիւն-թէքրար իշիթմէք իսթէյօրսընըզ. 'աճէպա սի՞զ տէ մի անա շակիրտ օլմագ իսթէրսինիզ,» (Այէթ 27) տէտի:

Կայիափա՝ կէօղլէրի զազապլէ փարլատը-ղը հալտէ՝ «Պիզ Մովսէսին շակիրտի իզ: Սէ-նին կիպի քէօր տօղմուշ տիլէնճիլէր պու ա-տէմին շակիրտլէրի տիրլէր: Պիզ Մովսէսին Ալլահա սէօյլէտիյինի պիլիբիզ. ամմա պու-նուն նէրէտէն օլտըղընը պիլմէյիզ,» տէտի:

Տիլէնճի ճիտտի սուրէթտէ անլէրէ ճէվապէն՝ «Պու 'աճիպ պիր շէյ տիր. օ պէնիմ կէօղլէ-րիմի աշմը իքէն, սիզ անըն նէրէտէն օլտը-ղընը պիլմէզսինիզ: Պիլիբիզ քի՝ Ալլահ կիւ-նահքեարլարը տիկլէմէզ, անճագ պիր քիմսէ-էհլ ի թագվա օլուպ տա անըն իրատէթինի իճրա էտէրսէ, անը տիկլէր: Պիր քիմսէնին անատան տօղմա քէօրիւն կէօղլէրինի աշտըղը էզէլտէն պէրու իշիտիլմէտի. էկէր պու քիմսէ Ալլահտան օլմասա իտի, պիր շէյ էտէմէզ ի-տի,» (Այաթ 30—33) տէտի:

Կայիափա զազապլէ այաղա գալգարագ՝ «Սէնի ալլագ տիլէնճի, սէն քիւլլիյէն կիւ-

նահլարտա տողմուշ իքէն, սէն մի պիզէ թա՛լիմ էտէրսին։ Պու մուգատտէս մահալտէն տէֆ' օլ, վէ պիր տահա պուրայա կիրմէյէ ճէսարէթ էթմէ, եօգսա 'էօմրիւնկիւ թէհլիքէյէ գօմուշ օլուրսըն,' տէտի։

Վէ ատէմ մահզուն վէ միւքէտտէր օլարագ կիթտի, զիրա հէյքէլին ճէլալընը կէօրմէյէ զիյատէսիյլէ հասրէթ չէքէր իտի։

Վէ կիթտիյի սըրատա տէվամ իւզրէ կէօզլէրինի գալտըրըպ պունտան պէօյլէ իշինէ կիրմէսի քէնտիսինէ մէն' օլունմըշ օլան պինանըն փարլագ տիվարլարընա պագար իքէն' քէնտիսինէ պիր սէսին սէօյլէմէքտէ օլտըղընը իշիթտի, վէ տէօնտիւյիւնտէ պիրիսինի կէօրտիւ քի աղըր ամմա լաթիֆ պիր պագըչլէ պագմագտա իտի, չէօյլէ քի հէր նէ գատար սէպէպինի պիլմէզ իտի իսէ տէ, գալպի տէրունինտէ զայէթլէ հարէքէթէ կէլտի։ Վէ ատէմ քէնտիսինէ սէօյլէտիյինտէ սէսի թանըտը, վէ օլ սէս Սեւովամ հավուզընտա երյգաճնմասընը քէնտինէ էմր էտէն սէս իտի։

«Սէն իպն Ուլլահա իման էտէ՞ր մի սին»,
(Այէթ 35) տէտի։

Վէ տիլէնճի թիթրէյերէք ճէվապ վէրիպ' «Էֆէնտի, քիմ տիր քի անա իման էտէյիմ»,
(Այէթ 36) տէտի։

Վէ Յիսուս անա՝ «Հէմ անը կէօրտին, հէմ տէ սէնին իլէ սէօյլէչէն օ տըր», (Այէթ 37) տէտի։

Օլ վագըթ տիլէնճի անըն այագլարընա

գաւիանտը վէ անըն էլպիսէսինին էթէյինի
էօփտիւ վէ՝ «Դման էտէրիմ, եա րապալ»,
(Այէթ 38) տէյիւ ֆէրեատ էյլէտի :

Պու էսնատէ՝ տիլէնճիյի հէյքէլտէն թարտ
էթմիշ օլան ֆէրիսիլէրտէն պա՛ղըլարը օրա-
տա տուրմագտա օլարագ պունու իշիթտիլէր :
վէ Յիսուս անլէրին տարղըն տարղըն պա-
ղըլարընը կէօրէրէք, վէ գալպլէրինին էֆ-
քեարընա վագըրֆ օլարագ տէօնտիւ վէ ան-
լէրէ՝ «Պէն հիւքմ իշիւն պու տիւնեայա կէլ-
տիմ, քի կէօրմէյէնլէր կէօրէլէր, վէ կէօրէն-
լէր քէօր օլալար», (Այէթ 39) տէտի :

Օլ վագըրթ ֆէրիսիլէր անա թահգիրամիզ
պիր սուրէթտէ՝ «Սճէպա պի՞զ տախի մի
քէօր իզ», (Այէթ 40) տէտիլէր :

Յիսուս անլէրէ՝ «Էկէր քէօր օլսա իտի-
նիզ՝ կիւնահընըզ օլմազ իտի, ամմա շիմտի՛
կէօրիյօրըզ տէրսինիզ, անըն իշիւն կիւնա-
հընըզ պագի տիր», (Այէթ 41) տէտի :

ՊԱՊ 18

Իլք պահար կիւնլէրինին պիրինտէ, ախ-
չամ իւսթիւ իքի եօլճըլար Նազարէթ նամ
տաղլըգ քէօյէ կէօթիւրէն տիք վէ թաշլըգ
պիր եօլտան եօգարը չըգմագտա իտիլէր :
Եօլ էնիշլի եօգուշը վէ միւշքիլ պիր եօլ օ-
լուպ գատըն աղըրճա իլէրի կիթտիյի սըրա-
տա հազին հազին ա՛հ չէքէր իտի, վէ չօճուգ
տէօնէր վէ իզթիրապլէ գատընըն եիւզիւնէ

պագար, գատընըն երեզիւ իսէ օրթալըգ չօգ
այտընլըգ օլմատըղընտան նաչի պէմ պէյազ
փարլագ կէօրիւնիւյօր իտի:

«Ալալիտէ եօրուլտըն. պիզ պու կէճէ շու
աշաղըտաքի քէօյտէ գալմալը իտիք: Շուրա-
տա օթուր վէ պիր ազ եօրղունլըգ ալ:»

Գատըն եօրղունլըգ ալըրճասընա պիր ահ
չէքէրէք՝ չօճուղըն քէնտի գօյուն տէրիսին-
տէն օլան փօսթըյլէ եօրթմիւշ օլտըղը գապա
թաշըն իւզէրինէ եըղըլտը: Սօկրա սայքի պիր
ֆիղան կիպի օլան ուզուն պիր նէֆէս ալա-
րագ՝ «Էվվէթ, չօգ եօրուլմուշըմ. պու պա-
յըրլարտան եօգարը չըգտըղըմտա թագաթըմ
քէսիլիյօր,» տէտի:

Չօճուգ լաթիֆ պիր թարզտա՝ «Պիր ազ
րահաթ էտէճէք օլուր իսէն, չիմտի էյի օ-
լուրսըն: Պու եագընլարտա չօգ տօլաշտըգ:
իւսթիւկէ պիր ազ գուվվէթ կէլէնէ գատար
շու քէօյտէ գալա պիլիրիզ: Պուրասը կիւզէլ
տէյի՞լ մի: Շու պայըրլարա պագ, նա՛սըլ եէ-
շիլ տիրէր: Վէ շու չիչէքլէր նէ՛ կիւզէլ: Սէն
պուրատա ըհաթ էտէր իքէն չիչէքլէրտէն
սէնին իչիւն պիր ազ թօփլայայըմ,» տէտի:

Սապըլը գատըն թէպէսսիւմ էթտի, վէ՝
«Ստեփանոսըմ, սէն տէ ըհաթ էթմէ՞զ մի
սին: Գարիյէյէ եէթիշմէք իչիւն տահա էփէյի
կիւճ պիր եօլըմըզ վար,» տէտի:

Չօճուգ շազ ու մէսրուր պիր թարզտա՝
«Պէն հիչ եօրուլմամըշըմ,» տէտի վէ տէրհալ
եօգարը սըշրատը:

Վէ պիր գաչ փարլազ չիչէքլէրի գօփար-
մագ իչիւն տիք պիր թէփէ իւզէրինէ չրգտը-
ղը վագըթ վալիտէսինին կէօղլէրի քէմալը
մուհապպէթլէ անըն արգասընտան պագար
իտի. վէ քէնտի քէնտինէ՝ «Ճանըմ. սայքի
պիր ատէմ տիր, ամմա հալա թաթլը պիր
չօճուգ եիւրէյի կիպի պիր եիւրէյի վար
տըր», տէտի:

Չօճուգ վալիտէսինին գուճաղընա պէօյիւք
պիր տէմէթ չիչէք գօտըղը «ըրատա՝ «Պագ,
վալիտէ, պուրատա փէնպէ, պէյազ վէ սարը
կիւլլէր վար. խօշ րա՝ իհալը տէյիլլէ՞ր մի: Վէ
պուխուր մէրեէմ չիչէյի վէ մուհապպէթ չի-
չէյի, հէմ քիւչիւք քէվքէպ կիպի օլան շու
կիւզէլ սարը չիչէքլէր տախի վար: Պու փէն-
պէ կիւլլէրի իւզէրինտէն թօփլատըղըմ եիւք-
սէք գայանըն իւթիւնտէն գըփ գըրմըզը օ-
լան նար չիչէքլէրինի, վէ գար կիպի պէյազ
օլան փօրթուգալ չիչէքլէրինի կէօրտիւմ:
Պէօյլէ պիր եէրտէ սաքին օլմագ իսթէմէզ
մի սին: Շիմտի չօգ չալըշա պիլիբիմ, վէ իքի-
միդին էքմէք փարասընը գազանըրըմ»,
տէտի: Վէ պիր ազ տուրտըգտան սօնրա
սայքի ըիւ՞յա կէօրիւր կիպի՝ «Նազա-
րէթ անըն սաքին օլտըղը եէր տիր, անըն
էվինի կէօրէճէյիզ», սէօղիւնիւ տախի իլավէ
էթտի:

Վալիտէսի սօնրա՝ «Պէնիմ Ստեփանոսըմ,
զանն էտէրիմ արթըգ՝ աճէլէ եօլա չրգմալը-
յըզ, դիրա կիւնէշ պաթալը պիր սա՛աթ օլ-

մուշ վէ պիր ազտան կէճէ օլաճագ տըր,”
տէտի:

Չօճուգ տէրհալ սըյրայարագ՝ “Տօղրու
սըն, վալիտէ,” տէյիւ ճէվապ վէրտի, վէ՝
“Սանա եարտըմ էտէյիմ,” տէտի:

Պու իքի եօլճըլար եարըմ սա՛աթ տահա
եօգուշ եօգարը կիւճ պիր եօլճըլըզլէ քէօ-
յիւն քէնարընա եէթիշտիլէր: Օրատա պայը-
րըն եանընտան չաղլայըպ ագան պիր փուկա-
րըն սուլը եանընտա գատըն պիր ազ տուր-
տու:

“Արթըգ կիտէմէմ, խասթայըմ,” տէտի
վէ պայըլըմըշ պիր հալտէ օթըն իւզէրինէ սէ-
րիլտի:

Ստեփանոս “Ա՛հ, վալիտէ, շիմտի սայքի
քէօյտէ իզ: Հայտէ սանա պու սուտան պիր
ազ վէրէլիմ, վէ սանա թազէ պիր հայաթ
վէրէճէք տիր,” տէյիւ նիտա էթտի:

Լաքին գատըն ճէվապ վէրմէտի: Անըն
պայը արգասընտա պուլունան օթլար իշինէ
տիւշմիւշ իտի, վէ չօճուգ անըն իւզէրինէ է-
յիլիպ պագտըղընտա՝ վալիտէսինին պիտա-
պէր պիր հալտէ իտիլինի տէհշէթլէ կէօրտիւ:

Էլլէրինի պիրի պիրինէ վուրարագ, զէվալ-
լը պիր թարզտա եիւքսէք սէսլէ՝ “Պէն շիմ-
տի նէ՞ եափաճաղըմ, վալիտէ, ահ, վալիտէ,”
տէյիւ նիտա էթտի:

Քէնտի եանընտան պիր սէս անա՝ “Պա-
յըլմըշ տըր: Անա պիր ազ սու վէրէյիմ,”
տէտի:

Ստեփանոս եօգարը պագտը վէ քէնտի
եանընտա տուրմագտա օլան պիր գատըն
կէօրտիւ քի անըն օմուղընտա պիր սու տէս
թիսի վար իտի: Գատըն պու տէսթիյի տէր
հալ չէշմէտէն տօլտուրտու, վէ պայըմըջ օ
լան գատընըն իւսթիւնէ էյիլէրէք անըն պէ
յազ եիւղիւնէ օլ թաղէ վէ սօղուգ սու
տան սէրփտի:

Սօկրա չօճուղա տէօնէրէք՝ «Պագ, այըլը
յօր: Պիր ազտան 'ազըլ պաչընա կէլիր: Գա
տէհիկի տօլտուր վէ անա սու իչիր», տէտի:

Ստեփանոս իթա'աթ էթտի, վէ 'ազիմ
մէսէրրէթլէ կէօրտիւ քի վալիտէսի գալգտը
օթուրտու վէ էթրաֆընա պագտը, լաքին սալ
քի տէրհալ եինէ սըրթը իւսթիւնէ տիւշտիւ
վէ պայըմըջ կիպի ինիլէր իտի:

Գատըն Ստեփանոսա՝ «Քէօյտէ տօսթլա
ընըզ վա'ր մը», տէտի:

Ստեփանոս՝ «Խայր, պիզ խանա կիտիյօր
իտիք», տէտի, վէ քէմալ ը իղթիրապլէ՝
«Պուրատան տահա ուզա'գ մը տըր»,՝ սէօղիւ
նիւ 'իլավէ էթտի:

Գատըն ճէվապէն՝ «Շու եօգարըքի սօ
գագտա տըր: Վալիտէն պու կէճէ օրայա գա
տար եիւրիւյէմէզ: Լաքին պէնիմ էվիմ եա
գըն տըր», տէտի, վէ սէօյլէտիյի վազըթ եէ
շիլ եափրագլար իչինտէն պայղըն պիր թարզ
տա փարլամագտա օլան պիր ըլըղը փարմա
ղըյլէ կէօսթէրտի, վէ սէօղիւնէ տէվամ էտէ
րէք՝ «էկէր պանա եարտըմ էտէրսէն վալի

տէնի այագ իւթիւնէ գալորալըմ, վէ պիր
գաչ ատըմտան գափույա եէթիշիրիզ: Պու
կէճէ պէնիմ իլէ գալըրսընըզ," տէտի:

Ստեփանոս ճէվապէն՝ "Սէն քերիմ պիր
գատըն սըն, մէմնուն ըմ," տէտի:

Սօկրա Ստեփանոս պիր գօլընտան վէ օլ
գատըն օլ պիր գօլընտան թութարագ թա-
գաթտան տիւշիւշ օլան Պրիսկիղայը այագ
իւղէրի գալորտըլար, վէ անըն սէնտէլէյէն
ատըմլարընա եարտըմ էտէրէք՝ գատընըն
տէտիյի իւղրէ չօգ եագըն օլան խանէյէ եէ-
թիշտիլէր:

Էվ սահիպի գատըն քիւշիւք եաթագ օտա-
սընտան քէնտի միւսաֆիրի օլան գատընա լա-
ղըմ կէլէն խըտմէթի էտիպ Ստեփանոսըն
պէքլէմէքտէ օլտըղը օտայա կէլտիյինտէ՝ "Ու-
յուլօր, վէ սապահլայըն տահա էյի օլաճագ,"
տէտի անա:

Ստեփանոս պու միւտտէթտէ էթրաֆընա
պագմաղա վաղըթ պուլմըշ, վէ կէօրմիւշ ի-
տի քի հէր նէ գատար պու խանէնին էշեասը
սատէ վէ ուճուզ շէյլէրտէն 'իպարէթ իտի
իսէ տէ, պիր շիշէք կիպի թէմիզ վէ փաք ի-
տի: Վէ շիմտի էվ սահիպի գատընա տախ-
տահա եագընտան պագտը: Պու գատըն ու
զուն պօյը վէ էնտամը հիւսնլիւ պիր գատը
օլուպ՝ հէր նէ գատար եաշընը էփէյի ալմը
իտի իսէ տէ, եիւղիւ կիւղէլ իտի, վէ պէրրա
վէ գարա կէօղլէրի, նաղիք աղղը վէ իշինս
արա սըրա պէյաղ պուլունան սիյահ վէ պ

սալարը անըն հիւսնիւնիւ տահա զիյատէ ճա-
լիպ գըլարլար իտի :

Գատըն քէնտի եիւզիւնիւ կիւնէշ նուրը
կիպի փարլադ գըլան պիր թէպէսսիւմէ սէօ-
զիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Սէն տէ եօրղուն սըն-
եէմէք եէ վէ եաթմաղա կիթ», տէտի, վէ
պէօյլէ տէյէրէք չօճուղըն էօնիւնէ պիր գա-
վաթա իլէ սիւթ վէ պիր դաշ արփա փիտէ-
լէրի գօտու : Վէ չօճուգ եէյիպ պիթիրտիյին-
տէ գատըն անա սիւ՛ալ էտիպ՝ «Տէ պանա,
նա՛սըլ օլուպ տա պէօյլէ եալընըղճա եօլըլըդ-
էտիյօր, վէ էվինիզտէն օլ գատար ուղադ
պուլունույօր սընըզ : Զիրա վալիտէն տէյօր քի
կափառնայումտա սաքին օլուր իմիշ սինիզ»,
տէտի :

Չօճուգ պու վէճհլէ ճէսարէթ ալարադ
քէնտիլէրին պիւթիւն հիքեայէսինի նազլ
էթմէյէ պաշլատը, վէ Նազարէթլինին քէն-
տիսինէ նա՛սըլ յաճիպ թարղտա շիֆա վէր-
տիյինի տախի սէօյլէտի :

«Կէօրիւյօրսըն քի կափառնայումտան չըդ-
մալը իտիք, վէ Նազարէթէ կէլտիք, զիրա ա-
նըն վաթանընը կէօրմէք իսթէտիմ : Պէլքի
քէնտիսինի պուրատա պուլուրըղ տէյիւ տիւ-
շիւնտիւմ : Սէն պու Յիսուսը պիլի՞ր մի սին»,
տէտի :

Գատընըն կէօզլէրի եաշլէ տօլտու, լաքին
պիր թէպէսսիւմ անըն եիւզիւնիւ թէպտիլ
էթտի, վէ անտէ սայքի իլահի պիր հիւսն
հասըլ էյլէտի :

Վէ սօնչրա սատէ պիր թարգտա՝ «Օ պէ-
նիմ օղլըմ տըր, վէ պու անըն խանէսի
տիր,» տէտի:

ՊԱՊ 19

«Տէլիգանլը, սէն էֆէնտինին նազարընտա
լութֆա նա՞իլ օլմուշ սըն, Պուսու սանա տէ-
յէլիմ: Պանա կէլինճէ՝ պէնիմ իտարէմ թահ-
թընտա օլան հէր շէյտէ սէն հէփսինտէն զի-
յատէ սէնին վազիֆէլէրինտէ էմին սին, վէ
սանա տօսթլըգ էթմէք նիյէթինտէ իմ, Պէն
շիմտի իխթիյար օլմագտա իմ, վէ պէնիմ
խըտմէթիմին իչլէրի պանա աղըր կէլիյօր: Է-
կէր պէօյլէ էյի խըտմէթ էթմէքտէ տէվամ
էտէճէք, վէ էմնիյէթլի վէ 'ազըլլը պուլունա-
ճագ օլուրսան, վազթընտա պէնիմ եհրիմէ
քէթխիւտա օլմանա գարշը հիշ պիր սէպէպ
եօգ տըր: Զիրա պէն իւճրէթիմի 'ազիլանէ
իսթի'մալ էթմիշ, վէ քէնտիմ իչիւն պիր պաղ
սաթըն ալմըշըքի իխթիյարլըգ իւզէրիմէ
չէօքտիյիւնտէ օրայա չէքիլէ պիլիրիմ:»

Պու սէօզլէրի սէօյլէյէն Պենոնի օլուպ՝
պաղչտէ րահաթճա պիր փէքէ իւզէրինէ օ-
թուրմըշ, վէ Տիտոս քէմալ ը հիւրմէթլէ անըն
հուզուրընտա տուրմըշ իտի:

Տէլիգանլը պու սէօզլէրի իչիթտիյինտէ
հիսս էթտիյի մէսէրրէթտէն նաշի գըփ գըր-
մըզը օլտու, լաքին ճէվապ վէրմէտի, զիրա
իխթիյար ատէմին տահա տէյէճէյի վար ի-
տիյինի կէօրտիւ:

Պենոնի սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Պէնիմ սէնին իշիւն մուհիմս պիր իշիմ վար, վէ պու իշի սանա իհալէ էթմէքլիյիմ ֆազիլէթլու Յայրոսըն խուսուսի էմրիյլէ տիր, զիրա պու իշի կէօրմէք իշիւն պաշգա պիր քիմսէ ինթիխապ էթմիշ օլտըղըմը ինքեար էթմէմ։ Պունուն սէպէպի իսէ սանա էմնիյէթիմ օլմատըղը տէյիլ, անճագ կէնճ օլտըղըն իշիւն լաղըմ օլան ֆիրասէթէ մալիք պուլունմատըղըն արը։ Իշ շու տըր։ Տիրերիատան պիր ազ էօթէտէ պուլունան պաղա կիտէճէք սին, վէ պերապէր փարա կէօթիւրէճէքսին, վէ փարայը պաղըն իւզէրինէ մէ՞մուր պուլունան ֆաղէք նամ քիմսէյէ վէրէճէքսին։ Քաղէք փարայը քէնտիսինէ շու մէքթուպտա եազնըղըմ էմր իւզէրինէ իսթի՞մալ էտէճէք, վէ մէքթուպը շու թօրպա իլէ պերապէր անա թէսլիմ էտէճէքսին։ Իշթէ փարա թօրպտա տըր, փարայը էյի մուհաֆազա էթմէլի սին, վէ էյիճէ սիլահլը օլարագ կիթմէլի սին։ Սանա եիւրիւք պիր գաթըր վէրէճէյիմ, վէ էկէր չարչապըգ եօլա չըգաճագ օլուրսան այ տօղմազտան պաղա եէթիշէ պիլիրսին,» տէտի։

Տիտոս ճէվապէն՝ «Եարըմ սա՛աթտան հազըր օլաճաղըմ։ Պաղը նա՛սըլ պուլաճաղըմը պանա էյիճէ թա՛րիֆ էտէճէքսին, տէյիլ մի,» տէտի։

Իսթիյար Պենոնի միլթէֆէքքիր պիր պազըլլէ՝ «Պունտան զիյատէսինի տէ եափաճաղըմ։ Ասայը սանա արգատաշ էտէճէյիմ, օ

եօլը պիլիւր, զիրա պու կիպի խըտմէթլէ չօգ տէֆ'ա օրայա կիթմիշ տիր," տէտի,

"վէ պու կիպի իշլէրլէ օրայա կիթտիյին տէ եալընը՞ղ մը կիթտի, եօգսա անըն իլէ պաշգասը՞ տա մը կիթտի," տէյիւ սիւ"ալ էթտի Տիտոս:

Իխթիյար ատէմ տիգգաթսըզլըզլէ՝ "Եալընըզ կիթտի," տէտի, սօնրա տարողընլըղըն տան Տիտոսըն եիւզիւնիւն գըզարտըղընը կէօրէրէք անը թէսքին էտէրճէսինէ՝ "Պիլիւսին քի օ եօլար խըրսըզլարլէ աօլու տրր, շիւպհէսիզ իքի քիշի կիթմէք պիր քիշի կիթմէք տէն տահա էմին տիր," քէլամընը 'իւալէ էթտի:

"Էկէր պէնիմ եալընըզ կիթմէմէ էմնիյէթ էտէմէզսէն. հիշ կիթմէմ, Շիմտիյէ գատար էթտիյի կիպի իխթիյար Ասա թօրպայը ալսըն կիթսին:"

"Խայր, խայր, տէլիգանլը: Սէն նախօշ հարէքէթ էտիյօրսըն: Էկէր քէնտինի սէվտիրմէք իսթէրսէն տիլինի վէ էօվքէնի զապլթ էթմէլի սին: Սանա էմնիյէթ էտէրիմ տէմէտիմ մի: Էվվէթ, պոււնտան տահա զիյատէ օլարազ սէնի պէնիմ քէնտի օղլըմ գատար սէվլէրիմ, լաքին պիր շէյ պանա տէյօր քի սէն պու կիւն եալընըզ կիթմէմէլի սին:"

"Պազաթ պէն գուվվէթլի տէյիլ մի իմ, վէ էկէր եօլտա էօնիւմէ խըրսըզ չըգարսա անլէրէ գարչը գօյամազ մը իմ," տէյիւ իտտի'ա էթտի Տիտոս, վէ տօս տօղրու տուր-

տու, վէ կէնիշ օմուղլարընը կէրիյէ աթտը։
վէ սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Պէնիմ էյի
Պենոնիմ, պէն խըրսըղլարըն եօլլարընը վէ
պուլունտըղլարը ետըլէրի սէնին զանն էթտի-
յինտէն զիյատէ պիլիրիմ», տէյիւ իլավէ
էթտի քէնտի քէնտինէ վէ սօկրա եիւքսէք
սէսլէ՝ «էկէր պիզ հարամիլէրին էլինէ տիւշ-
մէք պէտպախթլըղընա օղրայաճագ օլուրսագ
օլ իխթիյար Ասա պար վէ եիւք օլաճագ։
Պէն անըն թիւմաքըս կիպի պիրիսինին էլինէ
տիւշտիւյիւնտէ նէ օլաճաղընը խայալ էտէ
պիլիրիմ», տէտի։

Պենոնի տալղըն պիր թարզտա՝ «Նէ՞ տէ-
յօրսըն», տէյիւ սիւ՝ալ էթտի։

Տիտոս աղղընը աշմատը՝ սօկրա «էյի Պե-
նոնի, պէնիմ իչիւն եօլա չըգաճագ վագըթ
տըր։ վէ էկէր ըազի իսէն, Ասայը պէրապէր
ալմագ եիւքիւնտէն պէնի գուրթար», տէտի։

«Փէք էյի, իսթէտիյին կիպի օլսուն, վէ
Եհովա սէնի հըֆզ էյլէսին։»

«Շիւպհէսիզ օ տէտիյին տինտարանէ պիր
արզու տըր, վէ պէն պէնիմ գօճա տէյնէյիմ
վէ պիր չիֆթ պըշագլարըմլէ օ արզունա եար-
տըմ էտէճէյիմ», տէտի Տիտոս կիւլէրէք։

Լաքին իխթիյար Պենոնի պաշընը սալլա-
տը, վէ՝ «Եագըգ քի սէն փութփէրէսթ սին։
Սէնին սէօղլէրին փութփէրէսթլիք գօգու-
յօր», տէտի։

Եարըմ սա՝աթ սօկրա տէլիգանլը գուվ-
վէթլի վէ եիւրիւք պիր գաթըր իւզէրինէ

պինմիշ օլարագ պէօյիւք հավլիտէն շագըր շագըր տըշարը չըգմագտա իտի: Փարա թօր պասընը էնթարիսինին ալթընտան էյիճէ պէլինէ պաղլամըշ, տաղարճըղը եէյէճէքլէ տօլու, վէ գուշաղընտան տախի իքի տանէ մախուֆ գամալար ասըլը իտի: Պենոնիյէ խիթապէն՝ «Պէն այ տօղմագտան կէրի կէլիրիմ. խօշճա գալ», տէտի, վէ անըն միւղթարիպ տուրմասընը կէօրէրէք շագ ու մէսրուր կիւլտիւ:

Իխթիյար Պենոնի կէրի էվէ կիթտիյինտէ պաշընը սալլատը վէ քէնտի քէնտինէ՝ «Պու իշտէ եիւրէյիմ՝ րահաթ տէյիլ տիր. օլ տէլիգանլը իլէ պիրիսի կիթմէլի իտի», տէտի:

Պու էսնատէ Տիտոս շէհրին գափուսընա եէթիշմիշ, վէ պայըր եօլընա կէօթիւրէն թաշլըգ վէ տար եօլտան եօգարը չըգմագտա իտի: Շատ ու մէսրուր պիր պահար սապահը իտի. կիւնէշ թարլալար վէ պաղլար իւղէրինէ սըճագ վէ փարլագ պիր սուրէթտէ տիւշմիւշ իտի, վէ անլէր անճագ պահարա մախսուս օլան զիւմրիւտ կիպի պիր եէշիլլիք իշինտէ կէօրիւնմէքտէ իտիլէր: Եօլ քէնարլարը փէնպէ, սարը վէ մափի չիշէքլէրլէ տօփ տօլու օլուպ՝ անլէր իւղէրինտէ ճանլը չիշէքլէր կիպի օլան իրի քէփէնէքլէր ուշմագտա իտիլէր: Գուշլար եուվալարընը եափմաղլէ մէշղուլ շուս րատա պուրատա չիթլէր վէ չալըլըղլար իւղէրինտէ ուշուշմագտա իտիլէր, վէ եօգարըտա չայըր գուշու ասիւմանտա պիկլէրճէ տէօնիւմ եէրի խօշ պիր մագամլէ տօլտուրուր իտի:

Տիտոս պուլ խօշ վէ կիւղէլ հաւայը պօլ պօլ թէնէֆֆիւս էտէր իտի, սօկրա գըվըր սաչը պաչընը կէրի աթարագ քէնտիսի տալի քէմալը շէվգէ թէրէննիւմ էթմէյէ պաշլատը: Տօղրուսը պէօյլէ պիր սապահտա սաղ սէլիւմ վէ կէնճ օլմագ էյի պիր շէյ տիր:

Էօյլէնէ տօղրու Տիտոս՝ իչլէրինտէ չալըշան քէօյլիւէր իլէ շէն օլան պաղլարը վէ թիմարլը թարլալարը արգասընտա պրագտը, վէ պիննիսպէ դայրի մէսքիւն վէ իզսիզ պիր ալրադի իչինէ կիրտի: Պուրատա օլ տար եօլ թաչըգ պայըրլար իչինտէն կէչէր իտի քի պունլար փէք սըգ զագգում աղաճլարը, ըլղըն աղաճլարը վէ եապանի զէյթին աղաճլարըյլէ էօրթիւլմիւշ իտի: Տիտոս պուրասընը փէք էյի պիլիր իտի: Շիմտի սիւքիւթ վէ կէօզ գուլագ պիր հալտէ իտի: Տէրհալ տուրտու վէ գաթըրը պիր եէրէ պաղլատը, վէ քէմալը տիգգաթլէ չալըլար ալթընտան էյիլիպ կէչէրէք եօլտան կէչէնէ պիւթիւն պիւթիւն կէօրիւնմէզ օլան քիւչիւք վէ աչըգ պիր մահալէ չըգտը: Պուրատա սըրչա կիպի պէրրագ վէ պուզ կիպի սօղուգ օլան պիր փունար վար իտի քի պայըրըն պիր թարաֆընտան ճէրէեան էտէր, վէ անըն սույը չաղըլ չաղըլ ագարագ աշաղըտա օլան գայատան պիր հաւուզ իչինէ տօլար, սօկրա օրատան թաշարագ՝ պու միւսա՛իտ մահալտէ պօլ պօլ պէօլիւմիւշ օլան չիչէքլէր վէ օթլար իչինտէ դալիպ օլուր կիտէր իտի:

Տիտոս գուլաղընը եէրէ գօյարագ տիկլէ-
տի, վէ սօնլրա եիւքսէք պիր մէշէ աղաճընա
սարըլըպ չըգարագ օրման իւզէրինէ պագտը :
Քէնտի եիւքսէք տիւնէյի իւթիւնտէն կէլմիշ
օլտըղը եօլը կէօրէ պիլիր իտի, քի պու եօլ
պայըրըն էթրաֆընտա տար պիր շէրիտ կիպի
տէօնէր, վէ թագէ եէշիլ եափրագլար կիւնէ-
շին նուըը իշինտէ ըագս էտէրլէր, վէ քէնտի-
սինտէն եիւզլէրճէ այագ աշաղըտա պուլու-
նան տէնիզին մավի սուլընը ազ չօգ կէօրիւր,
վէ ուզագտան ուֆուգտա Հերմին տաղը գար-
ը պիր պուլութ կիպի՝ պայըրլարտան էօթէ-
տէ կէօլկէլէր իլէ պէնէքլի օլարագ միւշահէտէ
օլունուր իտի : Խօշնուտ պիր հալտէ աղաճ-
տան աշաղը էնտի, վէ տալլարը պիր թարա-
ֆա էտէրէք գաթըրըն պաշըղընտան թութ-
տու, վէ հայվանըն թէմիզ պօյնընը օխշալա-
յարագ մէսէրրէթլէ՝ «Սէն տէ սու իշէճէքսին,
հէմ էօյլէ պիր սու քի տահա հիշ իշ-
մէմիշսին» տէտի : վէ հայվանա լաղըմ
օլանը էթտիքտէն սօնլրա եէրէ եումշագ
չիմէն իւզէրինէ օթուրտու, վէ տաղարճըղըն-
տա պուլունան շէյլէրլէ էյի պիր թա՛ամ էթ-
մէյէ պաշլատը :

Պուլունտըղը եէր փէք սէրին վէ խօշ պիր
եէր իտի : վէ օրատա հիւքմ սիւրէն սիւքիւթ
անճագ ուզագտա օլան գուլլարըն էօթիւշիւ,
սուլըն չաղլայըշը վէ գաթըրըն քէնտի եէմի-
նի չիյնէմէսինին սէսիյլէ իղալէ օլունուր, վէ
քէնտիսի իսէ էօյլէն թա՛ամընը եէմէքլէ մէշ-
զուլ պուլունուր իտի : Տիտոս իւզէրինէ թաթըլը

պիր ույգու պասմագտա իտիյինի հիսս էթ-
տի. հայլանընա պագտը, վէ տահա եէմինին
անճագ եարըսընը եէմիշ իտիյինի կէօրէրէք՝
րահաթճա ուզանտը, վէ գօլընը եաստըգ կի-
պի պաշը ալթընա գօյարագ չարչապըգ ույ-
գույա տալտը :

Նէ գատար ույուտըղընը պիւմէզ իտի,
լաքին եանլըշ պիր շէյ վագը՝ օլմուշ օլտըղը-
նա տա՞իր տօնուգ պիր հիսսլէ ույանտը,
րահաթսրզճասընա հարէքէթ էտէրէք կէօզ-
լէրինի աչտը, վէ իշթէ օլ վագըթ էթտիյի
'ագլըղըղա քեամիլէն վագըթ օլտու : Ելլէ-
րինտէն վէ այագլարընտան սըզըճա պաղը
իտի : Գէնտիսինէ եագըն պիր աղաճըն կէօլ-
տէսինէ գարըթ թիւմաքըս տայանմըշ, վէ գա-
պիհ պիր զալէպէ պագըշըյլէ պագմագտա
իտի, վէ անըն պէօլիւյիւնտէն օլան օլ պիրլէրի
տախի Տիտոսըն էթրաֆընտա տուրմըշլար եա-
խօտ եէրտէ պօյլու պօյլարընճա ուզանմըշլար
իտի :

Տիտոս ույանտըղը կիպի հէփսի տէ գահ
գահ կիւլմէյէ վէ անը իսթիհզա էթմէյէ
պաշլատըլար :

“Եիւզէլ տէլիգանլը, եօրղոււնլըգ ալտը՞ն
մը,” տէտի պիրիսի :

Պաշգա պիրիսի՝ “Տօղրուսը սէնի պուրա-
տա պուլաճաղըմըզը գանն էթմէզ իտիք, լա-
քին պուրասը էսքիտէն պիրի պիրիմիզի
պուլտըղըմըզ եէր տիր, վէ սէն էյի պիլի-
իտին պուրայը : Շիւպհէսիզ պիզէ պէքէյօր
իտին,” տէտի :

Տիտոս քէնտի պաղլարընտան գուրթուլմագ իշիւն սէմէրէսիզ պիր ղայրէթ էթտի, վէ պէօյլէ էթտիյի սըրատա քէնտիսինի պէօյլէ էսիր թութմըշ օլանլար իւզէրինէ տարղըն տարղըն պագտը:

Թիւմաքըս փարա թօրպասընը էլինտէ թութարագ վէ անը սալլայըպ իշինտէքի փարալարըն սէսինի չըգարարագ՝ «Գաթըրըն վէ փարա թօրպան իլէ էյի պիր ալ սըն պիզէ», տէտի:

«Պու սօն վագըթլարտա իշիմիզ էյի կիթմէտիյինտէն տօղըուսը էյի պիր շէյ օլտու», տէտի պաշգա պիրիսի:

Տահա վագըթ կէշիրմէքսիզին հէման Երուսաղէմէ կիթմէլի իզ, Էկէր օրատա հէր շէյ էյի կիտէրսէ, չարչապըզ անըն սօնընը կէօրէճէյիզ: Պու — թօրպայը եինէ սալլայալագ — շիմտիլիք պիզէ քեաֆի օլաճագ տըր», տէտի Թիւմաքըս:

Գայիոս Տիտոս իլէ տա"իմա էյի տօսթ օլտըղընտան՝ «Տէլիգանլընըն պաղլարընը չէօզէյիմ մի», տէյիւ սիւ"ալ էթտի:

Թիւմաքըս կէօմիւրտէյերէք՝ «Անը չէօզմէք մի, խայր: Անըն իլէ կէօրէճէյիմ պիր հիսապ վար էվվէլա», տէտի, վէ Տիտոսըն էօնիւնէ տուրարագ վէ քէմալը խըշմէ անապագարագ՝ «Պէն օղլըմ Ստեփանոսը պիր տէֆ'ա իթա'աթսըղըղը իշիւն տէօյտիւմ, վէ տէօյեր իքէն պիրիսի պէնի պիր տարպէ իլէ սէրսէմ էթտի, վէ պէն սէրսէմ հալտէ իքէն:

էլէրիմի վէ այազլարըմը պաղլատը," տէտի :
Գայիոս գահ գահ կիւլէրէք՝ "Էվվէթ,"
փէք կիւզէլ պաղլանմը իտի : Օրատա պիր
մէճնուն կիպի պաղըրարագ եաթմագտա ի-
տի, վէ պէն օրատան եալընըզճա կէչէր իքէն
անա րասթ կէլտիմ, վէ անը չէօզտիւմ : Էօյլէ
սըզըճա պաղլանմը իտի քի, էկէր քէօփէք-
լէր պրագըրլար իտի իսէ՝ զաննըմճա տահա
շիմտիյէ դատար օրատա եաթմագտա պուլու-
նաճագ իտի," տէտի :

Տիտոս պու վագը՝անըն զիքրինտէն զիյա-
տէսիյէ զազապլէ տօլարագ՝ "Սէնին Ստեփա-
նոսա եափմագ իսթէտիյին թամմ պու իտի,"
տէտի :

"Օնու եափան սէն իտին, պիլիրիմ. սէնի
կիտի Եէհուտի, սէնի," տէտի թիւմաքըս :

Սօկրա զազապլէ պիւթիւն պիւթիւն քէն-
տիսինի զա՝իպ էթմիշ օլարագ քէնտի ուզուն
վէ իքի աղըզը պըչաղընը զէվալը տէլիգան-
լընըն իւսթիւնէ ֆըրլաթտը : Պըչագ Տիտոսըն
պաղընը սիլտի կէչտի, վէ կիթտի թամմ ա-
նըն արգասընտա պուլունան պիր աղաճըն
կէօվտէսինէ սափլանտը գալտը, վէ տարպէ-
նին շիտտէթինտէն օրատա թիթրէմէքտէ իտի :

Գայիոս իլէրի աթըլարագ՝ "Ատէմ, նէ՝
եափըյօրսըն : Տէլիգանլըյը Էօյլէ պօշ պիր
չէյ իչիւն Էօլտիւրէճէք-մի սին : Հէմ տէ տա-
իմա տէտիյին կիպի սէնին քէնտի օղընը,"
տէտի :

"Սանա տէյէյիմ, օ պէնիմ օղըմ տէյիլ

տիր : 0 մէլ'ուն պիր Եհնուտի տիր, վէ պէն
անա պուղզ էտէրիմ," տէյիւ պաղըրտը Թիւ
սաքըս :

Գայիոս պիր ճիւզ'ի կիւլէրէք՝ «0 տէտի-
յին պիզտէն հիշ պիրիսի իշիւն եէնի պիր
խապէր տէյիւ տիր : վէ հէր նասըլ իսէ անը
էօլտիւրմէյէճէքսին : Նէ՝ տէրսին . անը չէօ-
զէյիմ վէ պրագայըմ կիթսին մի, եօգսա
անը պիզիմ իլէ Երուսաղէմէ՝ մի կէօթիւրէ-
ճէյիզ," տէտի :

Թիւմաքըս էվվէլա սէս չըգարմատը վէ
պըչաղընը աղաճըն կէօվտէսինտէն չէքիպ չը-
գարարագ, վէ տէլի գանլընըն այագլարընը
պաղլամըչ օլտըղը իփլէրի քէսէրէք՝ «Անը Ե-
րուսաղէմէ կէօթիւրէճէյիզ : Պէն գաթըրա
պինէճէյիմ, վէ հատտի վար իսէ պու տէլի-
գանը գաչմաղա չալըչսըն . անը էլլէրիմէ
էօլտիւրիւրիւմ," տէտի :

Տէրհալ պիւթիւն պէօլիւք եօլա չըգտը-
լար, վէ ատէմլէրտէն իքիսի էթրաֆը կէօզէ-
տէրէք էօնտէն կիտէր, վէ Տիտոս էլլէրի
պաղըր օլտըղը հալտէ պաչգա իքի քիշիլէրին
արասընտան եիւրիւր, վէ պէօլիւյիւն պագը-
սը Թիւմաքըս ըահաթճա գաթըրըն իւզէրինէ
պինմիշ օրթալարընտա օլարագ արգատան կէ-
լիւլէր իտի :

Տիտոս քէնտի պէտպախթըղը էֆքեարը-
նա տալմըչ օլարագ արգատաչլարընա տիգ-
գաթ էթմէզ իտի :

Քէնտի քէնտինէ՝ «Պէն նէ՝ տիվանէ իտիմ

քի էօյլէ պիր եէրտէ ույուտըմ։ Լաքին ան-
լէրին օրալարտա պուլունմատըղընա էմին օլ-
տըմ։ Նի՛շիւն օլ պիր եօլտան կիթմէտիմ։
Պու կէճէ կէրի կիթմէտիյիմտէ, վէ փարայը
պաղա կէօթիւրմէտիյիմի անլատըղընտա Պե-
նոնի նէ՞ տիւշիւնէճէք։ Էկէր փարայը եէրինէ
թէսլիմ էթտիքտէն սօկրա պէնի թութմըշ
օլսալար իտի, նէ՛ իսէ,՝ տէյիւ տիւշիւնիւր
իտի, վէ եիւքսէք սէսլէ ա՛հ էթտի։

Ատէմլէրտէն պիրիսի տօսթանէ պիր սու-
րէթտէ՝ «Պաղլար սէնին պիլէքլէրինի ինճի-
տի՛յօր մը,՝ տէյիւ սօրտու։

Տիտոս գաթ՛ի պիր սուրէթտէ՝ «Խայր,՝
տէտի։ Սօկրա պիր ճիւզ՛ի իւմիտլէ՝ «Սէն
տա՛իմա պէնիմ տօսթըմ իտին, Գայիոս, պա-
նա եարտըմ էթմէ՞զ մի սին քի գաչայըմ,՝
տէտի։

«Սէն տիվանէ կիպի սէօյլէյօրսըն, օղլան։
Պիզտէն նի՛շիւն գաչմագ իսթէյօրսըն։ Պիզ
սէնին տօսթլարըն ըզ։ Պիզիմ իլէ պէրապէր
պունտան էվիլէլ չօգ էյի կիւնլէր կէչիրտին։
'Ագլընը գուլլան վէ շու պիզիմ ըէ՛իսիմիզի
խօշնուտ էթ վէ հէր շէյ պիթէր,՝ տէտի։

Տիտոս ճանը սըգըլմըշ օլարագ՝ «Խայր,
օնու էտէմէմ։ Օ պանա պուղզ էտէր, վէ
պէն տէ օնա պուղզ էտէրիմ։ Քե՛աչքի Ստե-
փանոսը տէօյտիւյիւ կիւն անը էօլտիւրմիւշ
օլա իտիմ,՝ տէտի։

Օլ ատէմ պու սէօզտէն հազզ էտէրէք՝
«Տիւնեա օնտան գուրթուլմըշ օլուր իտի, վէ

շիւպհէմ եօգ տըր քի էօլտիւրմիւշ օլսա իտին
քէնտիսի իշիւն տախի տահա էյի օլաճագ ի-
տի,” տէտի :

Պիր աղ տուրտըգտան սօկրա Տիտոս քէն-
տի արգասընա տէօնէրէք պիրտէն պիրէ՝
“Պէնիմ քիմ օլտըղըմը պանա տէյէ պիլի՞ր
մի սին : Պանա Եէհուտի տէտիյինի իքի տէֆ’ա
իշիթտին,” տէտի :

Ատէմ տիւշիւնէրէք՝ “Սէն շիմտի պանա
էօյլէ պիր շէյ սօրույօրսըն քի պէն քէնտիմ
տէ օնու պիլմէյէ չօգ արզու էտէրիմ : Զիրա
սէնի կէրի կէթիրէնէ կիւղէլ պիր մէպլաղ
վէրիլէճէյինէ շիւպհէմ եօգ տըր : Պէնիմ զան-
նըմճա սէն Երուսաղէմտէն չալընմը օլմալը
սըն, չիւնքի պէն շու թիւմաքըսը իլք տէֆ’ա
թանըտըղըմտա Եէհուտիյէտէն եէնի կէլմիշ
վէ պու թարաֆլարտա էճնէպի իտի : Սէն օլ
վագըթ իւշ եաշընտա գատար իտին : Պիր
տէֆ’ա պէնիմ հուզուրըմտա տարըլտըն վէ
թիւմաքըսա պիր թօգաթ վուրտըն, չիւնքի
քէնտիսի իշիւն «սէնին պապանըմ» տէյօր ի-
տի,” տէտի :

Տիտոս ճէվապ վէրմէտի, վէ հիւղն վէ
քէտէրլէ՝ “Սէվինիրիմ քի օլ հայտուտըն օղ-
լու տէյիլ իմ” տէյիւ տիւշիւնտիւ : “Լաքին
քիմի՞ն օղլու իմ : Օ պանա Եէհուտիլէրէ պուղղ
էթմէյի էօյրէթտի : Էօյլէ իսէ պէն պիր Եէ-
հուտի իմ : Ստեփանոս պէնիմ գարնտաշըմ
տէյիլ վէ վալիտէ — վալիտէ տէյիլ : Օ տա
պանա պուղղ էթմիշ օլմալը, չիւնքի օ պու

շէյի պիլիւր իքէն պու պիւթիւն ուղուն վէ
պէտպախթ սէնէլէրտէ օնու պէնտէն սագլա-
մըշ տրր,՝ տէտի :

Շիմտի կէճէ օլմուշ իտի, վէ Տիտոս կէօզ-
լէրինի գալտըրտըգտա գարա պայըրլարըն ար-
գասընտան ալըն իրի վէ սարը օլարագ տօզ-
մագտա օլտըղընը կէօրտիւ : կէօզլէրինտէն սը-
ճագ սըճագ կէօզ եաշլարը կէլտի : «Այ տօ-
ղայօր : Պենոնի շիմտի պէնի պէքլէր : Պէն
կէլմէյէճէյիմ : Անլէր պէնի խըրսըզ զանն է-
տէճէքլէր :»

ՊԱՊ 20

Պու հարամիլէր պէօլիւյիւ Տիտոս տա՛րմա
էյիճէ թահթը մուհաֆազատա օլարագ քէն-
տիլէրի իլէ պէրապէր օլտըղը հալտէ, միւմքին
օլտըղը գատար սիւր՝աթլէ երուսաղէմէ տօզ-
րու իլէրի կիտէրլէր իտի, վէ շիմտի այ պէտը
վագթընտա օլտըղը հալտէ պաշլըճա կէճէլէ-
րի այ ալտընլըղըյէ եօլճըլըգ էտէրլէր իտի :
Կիւնտիւզլէրի իսէ սըգ օրմանլըզլարտա եա-
խօտ տէրին տէրէլէր իշինտէ կիզլէնիրլէր վէ
քէնտի ավլարընա պէքլէրլէր իտի : Պու եօլ-
ճըլըգ էսնասընտա պիր գաշ պէտպախթ եօլ-
ճըլար անլէրին փէնշէլէրինէ տիւշտիւլէր, վէ
անլէր տէրհալ սօյուլտըլար, վէ անլէրին պախ-
թը սօյուլտըգլարը վագըթ թութտըգլարը
մէսլէքտէն ասըլը իտի : Էկէր պիւթիւն պիւ-
թիւն թէսլիմ օլտըլար իսէ գօյ վէրիլտիլէր
վէ եօլարընա կիթտիլէր : Լաքին վա՛յ օլ ա-

տէմէ քի գարշը գօմաղա եախօտ պաղորմա-
ղա ճէսարէթ էտէր իտի։ Օն օն իքի հաղըր
տուրան պըշագլար չարչապըգ անը սուստը-
րըրլար իտի։ «Էօլիւ ատէմէր պիր շէյ սէօյլէ-
մէզլէր» տէյիւ օլան օլ էսքի քէօթիւ սէօզ
թիւմաքըսըն փէք սէվտիյի տարպը մէսէլ իտի։

Եօլըրըզլարընըն տէօրտիւնճիւ կիւնիւնիւն
շաֆագ վազթընտա Երուսաղէմին զարպ ճի-
հէթինտէ պուլունան պայըրլարա եէթիշտի-
լէր, վէ պիր գաչ սա՛աթ րահաթ էթմէք վէ
եէմէք եէմէք իչիւն տար վատիլէրտէն պիրի-
սինէ շէքիլտիլէր։

Թիւմաքըս եէմէյինի եէտիքտէն սօնրա՝
«Պէն շէհրէ եալընըզ կիտէճէյիմ։ Սիզ պէնի
պուրատա պէքլէյէճէքսինիզ։ Փաթըրթը էթ-
մէյին, օլմայա քի տահա իչէ պաշլամագտան
մէրամըմըզը իճրա էթմէքտէն մէն՝ օլունա-
լըմ», տէտի։

Սօնրա Գայիոսը պիր թարաֆա ալարագ
պիր գաչ տագիգէ եաւլաչ պիր սէսլէ անըն
իլէ սէօյլէշտի։ Տիտոս իսէ պու միւքեալէմէ-
նին քէնտիսի հագղընտա իտիյինէ էմին ի-
տի, լաքին հիչ ալտըրմատը, վէ պիր աղ սօն-
րա վազը՝ օլաճագ օլան ալթիւսթիւք արա-
սընտա սավուշուպ պիր թարաֆա կիթմէյի
իւմիտ էթտի։ Անըն ֆիքրի էկէր անլէր հա-
գիգաթէն Երուսաղէմտէ իսէլէր քէնտի վա-
լիտէյնինի արամագ պուլմագ վէ քէնտիսինի
անլէրէ պիլտիրմէք իչիւն պօշ վէ իմքեանսըզ
թէտպիրլէրլէ տօփ տօլու իտի։ Լաքին պու-

նու նա'որը եափաճաղընը պիլմէզ իտի իսէ տէ,
ասլսրզ իւմիտլէ տօլու իտի:

Պիր գաչ սա'աթ սօկրա թիւմաքըս 'աւլ-
տէթ էթտի, վէ գաթ'ի պիր թարզտա՝ «Հէր
չէյ սրրասընտա տըր», տէտի, ամմա սէօ-
զիւնտէ պիր զալէպէ մագամը վար իտի: Սօկ-
րա պիր գատէհ շէրապ իչտի վէ կէօլկէյէ
եաթտը վէ տէրին ույգույա տալտը:

Օլ պիրլէրի էնկին սէսլէ սէօյլէշիրլէր ի-
տի, վէ անլէրին սէօզլէրինին պա'ղըլարը վա-
գըթ վագըթ Տիտոսըն գուլաղընա եէթիշիր
իտի:

«Պու իչտէ պէշ եիւզ քիշիտէն զիյատէ
ատէմ պուլունաճագ, վէ պաշա չըգարաճա-
ղըմըզա շիւպհէ եօգ աըր»:

«Իչէ պու կէճէ՞ մի պաշլանըլաճագ»:

«Այ տօղմազտան էվվէլ տահա գարանըգ
իքէն»:

«Հէյքէլին գափուլարընը գօլայճա աչա
պիլիրիզ: Բարաբրանըն թէտպիրի տախիլի
գափուտան ալթուն գարթալը գօփարըպ ա-
շաղը աթմագ տըր: Պու գարթալը Հերովդէս
օրայա տիքմիշ իսէ տէ, Եհնուտիլէր անտէն
նէֆրէթ էտէրլէր»:

«Ալթուն գարթալ վէ Եհնուտիլէր պիզէ
նէ՞, Պիզ եաղմա իսթէրիզ»:

«Սուս օլ, ատէմ, պիր տէֆ'ա գափուլար-
տան իչէրի կիրէճէք օլուրսագ՝ հէյքէլին ան-
լէրլէ տօփ տօլու պուլունտըղը ալթուն գապ-
լարտան պա'ղըլարընը էլէ կէշիրէմէտիյիմիզ

հալտէ մէջէ օտուէնը ատէմէր օլմուշ օլուրըզ :
Սօնրա օլ պիրի տէ վար :

Պուրատա սէսէրինի ալլալթտըլար, վէ
Տիտոս սօնրա նէ սէօյլէտիքէրինի իշիտէմէ-
տի : Լաքին պիրիսի պիր ազ տահա եիւքսէք-
ճէ սէօյլէմէյէ պաշլատը :

“Օ տահա օրատա՞ մը տըր :”

“Էլվէթ, Պիղատոս տահա էլինի անըն իւ-
զէրինէ գօմաղա ճէսարէթ էթմէմիշ, վադա՛ա
սու եօլը պիթմէլի, վէ պու իշի կէօրմէք ի-
շիւն լաղըմ օլան վասըթայա մալիք տէյիլ տիր :”

“Էյի փարա :”

“Էյի ֆարա՞ մը : Օ պէօյիւք պիր խաղինէ
տիր, հէրիֆ : Պիղիմ հէփիմիզին՝ ’էօմրիւմիւ-
ղիւն սօնընա գատար զէնկին հալտէ եաշա-
մամըզա քեաֆի տիր : Պիղիմ ասլ տէրտիմիզ
անը ալըպ գարըշըզլըզ արասընտա սափուշ-
մագ վէ տէնիզ եօլընը թութմագ տըր : Պիր
տէֆ՛ա տէնիզէ եէթիշիրսէք Եունանիսթանա
ֆիրար էտէ պիլիրիզ : Սօնրաուզուն վէ մութ-
լու պիր ’էօմր :”

“Տօղրուսը պու պիզիմ ըէ՛” իսիմիզէ լայըգ
պիր թէտպիր տիր : Յեսու Բարաբբանըն
պունտան խապէրի վա՞ր մը :”

“Անըն խապէրի եօգ : Օ միւթթագի պիր
Եէհուտի վէ պիր ըապպի օղլու տըր, վէ ան-
ճագ հէյքէլի օլ ալթուն գարթալտան գուր-
թարմաղը տիւշիւնիւյօր, քի պու քէնտի զան-
նընճա հէյքէլէ նագղը հիւրմէթ իմիշ : Օ նի-
զա՛ճը պիրիսի տիր, վէ զապիթլէրին ’ինտին-
տէ սապըգալը սայըլըյօր :”

“Լաքին պու ապ սէպէպ տիր քի եաղմա տան պիղիմ իլէ հիսսէսի օլմասըն: Պիղի պու թարաֆլարտա քիմնէ թանըմազ, վէ պիր թարաֆա սավուշա պիլիրիզ: Անը ալըպ իսթէրէրօն խաշա չըգարսընլար, պիղիմ իչիւն տահա էյի:”

“Ջէֆս պիղէ եարտըմ էթսին. էկէր մուվաֆֆազ օլուր իսէք Նունանիսթանտա պուլունան սանտուգէլէրին հէր պիրինէ պիր ալթուն զէնճիր վա՛տ էտէրիմ,” տէտի նեսթաս քէմալը թագվա իլէ:

“Պէն տէ” տէտի էօթէտէն պիրիսի:

Թիւմաքըս պու սէսին իւզէրինէ ույանտը, վէ անլէրի համագաթլարը իչիւն շիտտէթլէ թա՛ղիր էթտի, վէ շէրապ վէ եէմէք իսթէտի:

Նէյիպ իշտիյի վագըթ արա սըրա Տիտոսըն պուլունտըղը թարաֆա տօղրու տիք տիք պագաւր իտի: Տէլիգանլը սափ սարը օլտու վէ էլլէրինի սըգը սըգը դափատը, զիրա թիւմաքըսըն ֆիքրինտէն կէչէնի անլատը եախօտ անլայօր տէյիւ խայալ էտէր իտի:

Ատէմլէրտէն պիրիսի թիւմաքըսըն պագըշլարընա տիգգաթ էտէրէք պիրտէն պիրէ “Պու տէլիգանլըյը նէ՞ եափաճաղըզ,” տէյիւ սօրտու:

Թիւմաքըս քէնտի գըրմըղը կէօղլէրինի քէօթիւ պիր թէպէսսիւմլէ Տիտոսըն իւզէրինէ տիքէրէք՝ “Օ պէնիմ ֆիքրիմտէ տիր,” տէտի:

Լաքին Գայիոս քէնտի ըն՝իսինին ֆիքրինի պիւթիւն պիւթիւն անլայարագ տէրհալ անըն

սէօղիւնիւ քէստի վէ՛ «Պէնիմ թիւմաքըսըմ, շու շէրապըն թատընա պագ. փէք կիւղէլ պուլաճագսըն: Գատէհիկի ուղաթ վէ տօլ տուրայըմ — օ խուսուստա նէ՞ տիւշիւնիւյօրսըն,» տէտի:

Թիւմաքըս գատէհի եաւաշճա սիւղտիւ, վէ թէքրար տօլտուրուլմագ իշիւն եինէ ուղաթտը: «Պու էյի պիր շէրապ. նէ՞րէտէն պուլտըգ օնու,» տէտի:

Գայիոս գատէհի տուտաղընա գատար տօլտուրարագ՝ «Տիւն Սամարիալը շէրապ թաճիրինտէն ալտըգ,» տէտի: Վէ սէօղիւնէ տէվամլէ՝ «Պու կէճէքի իշիմիզտէ հէր քէսէ միւհթաճըգ: Տէօյիւշտէ Տիտոս գատար ճէսուր հիշ պիրիսի օլմատըղընը պիրիսին: Կէշէն սէնէ ազ գալտը թութուլաճաղըմըգ սըրատա եալընրգճա օլ իրի Հապէշիյի հազղլատըղը խաթրընտա՞ մը տըր: Էվվէթ, օնու եէրէ եըգտը: Պիզ օնա միւհթաճըգ: Սէն նէ՞ տէրսին, տէլիգանլը: Պու կէճէ պիղիմ իլէ Բօմալըլարա գարշը տէօյիւշի՞ւր միսին,» տէտի:

Տիտոս քէնտի իզթիրապընտա թիթրէյէրէք՝ «Օնու եամիարըմ. անճագ պանա տէօյիւշէճէք ալէթի վէրինիզ,» տէտի:

Թիւմաքըս տէօրտիւնճիւ տէֆ'ա օլարագ գատէհինի Գայիոսա ուղաթտը, վէ եաւաշ պիր թարզտա՝ «Պէնիմ ֆիքրիմ օնու պուրատա պրագմագ, վէ պիր տահա պէնիմ եանըմտան գաշամայաճաղը վէ պաշգա վագըթ պէնիմ մէրամլարըմը եինէ պօշա չըգարամա:

յաճաղը պիր հալտէ պրագմագ տըր,՝ տէտի։
Գայիոս իխթար թարգընտա քէնտի էլինի
Տիտոսըն օմուղընտ դօյարագ՝ «Խայր, պէնիմ
էյի ըէ՛խիմ։ Պիզ անը պուրատա էմին օլա-
րագ պրագամայըզ։ Պու կէճէ օնու պէն ի-
տարէ էտէճէյիմ։ Հատտի վար իսէ գաշմաղա
չալըշօըն,՝ տէտի, վէ պիր հիտտէթլէ կէօղ-
լէրինի Տիտոսա տիքտի։

Թիւմաքըս շիմտի շէրապլէ մէսրուր օլմաղա
պաշլատըղը հալտէ՝ «Էկէր պու ախշամ կի-
րիչէճէյիմիզ իշտէ մուվաֆֆագ օլուրսագ՝ նէ՛
օլուրսա օլսուն, գայտ էթմէմ,՝ տէտի, վէ
Գայիոս հալա անը շէրապլէ գանտըրմաղա
չալըշօյօր իտի։ Վէ երնէ սէօղիւնէ տէվամ
էտէրէք՝ «Պրիսկիզայը պուլմայըյըմ. օ տա-
խի սավուշմըշ կիթմիշ։ Օ անըն վալիտէյնի-
նին քիմ օլտըղընը անա սէօյլէյէ պիլիր։ Է-
կէր պու ախշամ գազանըր իսէք, պէն պա-
նա էտիլէն հագգօըղըգտան տօլայը ինթի-
գամըմը ալմըշ օլաճաղըմ։ Հա՛, հա՛, Լաքին
կէլինիզ. արթըգ պուրատա գալտըղըմըզ էլ-
վէրիր։ Տիգգաթ ճէլպ էթմէմէք իչիւն շէհրէ
իքիշեր իւշեր քիշի կիրմէլիյիզ։ Չարշընըն եօ-
գարը թարաֆընտա պուլունան նղէովպասըն
մէյխանէսինտէ պուլուշաճաղըզ։ Բարաբբայը
օրատա պուլաճաղըզ, վէ օլ պիրլէրի տախի
գարանլըգ պաստըղը կիպի օրայա կէլէճէք-
լէր։ Գատէհլէրի հէփ տօլտուրըն, վէ իչէլիմ,
վէ արթան շէրապը Արէսէ թագտիմէ օլարագ
եհրէ տէօքիւն, օ վէ ճիւմլէ իլահլար պիզէ
եարտըմ էթսինլէր,՝ տէտի։

«Պիզէ եարտըմ էթսինլէր: 'Իպրանիլէրին Ալլահընտան խազինէյի զասպ էթմէք տին տարանէ պիր 'ամէլ տիր: Անտէն պիզիմ քէն տի իլահլարըմըզ իսթիֆատէ էտէճէքլէր,» տէյիւ նիտա էթտի կեսթաս:

Թիւմաքըս շիմտի այաղա գալգտը, վէ պիր սէրխօշըն ճիտտիյէթիյլէ՝ շէրաս թուլումըն տա հէր նէ գալմըշ իտի իսէ եէրէ տէօքտիւ, վէ քէնտի մէլ'ուն թէշէպպիւսլէրինտէ քէն տիլէրէ եարտըմ էթսինլէր տէյիւ փութփէլէսթլէրին ճիւմլէ իլահլարընա նիտա էթտի:

Տիտոս պէրապէրինճէ Գայիոս վէ պէօլիւքտէն ճօքա նամ պիրիսի տախի օլտըղը հալտէ՝ չարշընըն եօգարը թարաֆընտա օլան կղէովպասըն մէյխանէսինին եագընլարընտա տուրտըզլարընտա, վէ կէլտիքլէրի եէրին թամմ օ եէր օլուպ օլմատըղընա էմին օլմագ իշիւն էթրաֆլարընա պագընտըզլարընտա, օլ մէյխանէտէն գարանլըգտա պօլ վէ սարը պիր նուր իշրագ էթմէքտէ իտի:

Ճօքա՝ «Իշթէ պուրասը տըր: Պէն օրայը էյի պիլիրիմ: Կէնճլիյիմտէ օրատա չօգ շաղ ու մէսըուր կէճէլէր կէշիրմիշիմ,» տէտի:

«Էօյլէ իսէ սէն երուսաղէմտէ մի տօլմուշ սըն,» տէյիւ սիւ՝ալ էթտի Գայիոս:

Օլ պիրիսի ճէվապէն՝ «Երուսաղէմտէ տօղմա պէօյիւմէ իմ: Պէնիմ փէտէրիմ գույումճը օլուպ՝ հէյքէլտէ գուլլանըլմագ իշիւն մուգատտէս գապլար եափար իտի: Պէն Թիւմաքըսա իլք տէֆ'ա օլարագ կղէովպասըն տիւք-

քեանընտա րասթ կէլտիմ։ Օլ վագըթ կիւզէլ
պիր տէլիգանլը իտի։ Նէ իտիյինի պիլմէմ
ամմա օնա պիր շէյ վագը՝ օլտու, վէ պէրա-
պէրինճէ պիր գատըն վէ չօճուգ օլարագ Գա-
լիլեայա գաչտը։ Չօճուգ շու տէլիգանլը տըր։
Պիր տէֆ'ա իշիթտիմ քի գարը չօճուղա Գա-
ւիթ իսմինի վէրիյօր իտի։ Սօնրա պիզէ Տի-
տոս իսմիյլէ պիլինտի, ամմա անըն ասլ իս-
մինին Դաւիթ օլտըղընա տա շիւպհէ էտէ-
րիմ," տէտի։

Տիտոս պու սէօղլէրի քէմալը տիգգաթլէ
տիկլէյօր իտի, ամմա պիր շէյ տէմէտի, զիրա-
անըն տահա սէօյլէյէճէյինի իւմիտ էտէր ի-
տի։ Գայիոս Տիտոսա ասլ քէնտի պըչագլա-
ընտան պիրիսինի վէրմիշ իտի։ Գարանլըգտա
գօլայճա սափուշա պիլիր իտի, վէ պէօյլէ էթ-
մէյէ տէ պիր ազ ֆիքրի վար իտի։ Սօնրա է-
կէր տուրաճագ օլուրսա քէնտի էսրար նէվ-
'ինտէն օլան տօղուշը վէ վալիտէյնի հագգըն-
տա տահա զիյատէ պիր շէյ էօյրէնէ պիլիր
տէյիւ տիւշիւնտիւ։ Պուլնտան մա'տա իւզէրի-
նէ օլ գատար սէօյլէնիլէն շու Բարարբայը
կէօրմէք իշիւն փէք մէրագը վար իտի, վէ
պուլնլարըն հէփսինտէն զիյատէ՝ պիր ազտան
վագը՝ օլաճագ գարգաչալըղա հիսսէտար օլ-
մագ խուսուսընտա իգրար էթմէտիյի պիր
արզու տախի մէվճուտ իտի։

Սօնրա քէնտի քէնտինէ «էկէր շիմտի կի-
տէճէք օլուրսամ տօղրու կէրի կափառնայու-
մա կիթմէլիյիմ եալընըզճա, վէ Պենոնիյէ ա-

նըն տօղրու վէ պէնիմ եակըշ տիւղիւնմիւշ
իտիյիմի իգրար էթմէլի իմ: Պուստան մա'տա
գաթըր տա փարա տա կիթտի, վէ անէրին
պէտէլինի պէն նա'սըլ վէրէպիլիբիմ: Հէր նէ
տէ օլուսա պիր գաշ սա'աթ պէքլէյէճէյիմ,
պէլքի պանա ֆա'իտէլի պիր շէյ վազը' օ-
լուր," տէտի:

Պու էանատէ մէյխանէտէն իշէրի կիրտի-
լէր վէ սավուշըպ կիթմէք ֆուրսաթը շիմտի-
լիք կէշիշ իտի:

Գայիոս Տիտոսըն գուլաղընա՝ «իշթէ Բա-
րաբբա. թիւմաքըս իլէ սէօյլէշմէքտէ տիր,"
տէյիւ ֆըսըլտատը:

Տիտոս պագտը վէ ուղուն պօյլը պիր ա-
տէմ կէօրտիւ քի անըն միւթէճա'իւր հէյ'է-
թի վէ սէրի՝ վէ փարլագ կէօզլէրի՝ թիւմա-
քըսըն շիշմիշ վէ մէրհամէթսիզ եիւղիւնտէն
պիւթիւն պիւթիւն ֆարգլը իտի: Տիտոս տէր-
հալ պու ատէմէ ճէլպ օլունտու, վէ ղալա-
պալըգ իշինտէն քէնտիսինէ եօլ աշարագ ա-
նա եազլաշըպ սէօյլէտիքլէրինի իշիթմէյէ մոլ-
վաֆֆագ օլտու:

«Օ շէյ պիր տէֆ'ա եէրինտէն չէքիլիպ չը-
գարըլտըդտա արթըգ եինէ օրայա գօմաղա
ճէսարէթ էթմէյէճէք տիր:" Բարաբբա էն-
կին ամմա գուլվէթի պիր սէսլէ սէօյլէյօր
իտի: «Բօմալըլարըն նուֆուղընըն 'ալամէթի
Ալլահըմըզըն խանէսինի թահգիր էթտիյիար-
թըգ եէթէր: Օ աշաղը տընմալը վէ էօյլէ
ուֆագ ուֆագ փարէլէնմէլի տիր քի քիմնէ

անը եինէ պիր եէրէ կէթիրիպ եափըշտըրա-
մասըն: Պէն քէնտիմ անըն փարչալարընը գո-
նաղըն հապիսինէ աթաճաղըմ: Սանա տէյէ-
յիմ, Պիղատոս գօրգաղըն պիրիսի տիր: Պիղ-
տէն գօրգար: Գայսէրիյէտէ պիզէ թէսլիմ
օլմատըմը: Պու եագընլարտա քէնտի մէրամ
ու մագսէտինէ իսթի'մալ էթմէք իշիւն հէյ-
քէլին մուգատտէս խաղինէսինի ալմագ իսթէ-
տիյինտէ տախի էօյլէ էթմէտի մի:

Գըրգ էլլի գատար քիշիւէր՝ «Սէն փէք
տօղրու սէօյլէյօրսըն: Հայտէ կիտէլիմ, վէ
շօլ մէլ'ուն սուրէթի եէրինտէն գալտըրալըմ»,
տէյիւ նիտա էթտիլէր:

Հէփսի պիրտէն հըզլէ սօգաղա գօշտըլար:
Տիտոս Բարաբբայա եագըն պուլունուր իտի,
վէ հայրէթլէ օլ մէյտանըն ղալապալըզլէ տօ-
լու օլտըղընը կէօրտիւ: Անլէրին սէրթ վէ
գաթ'ի գարարա կէլմիշ օլան եիւզլէրի՝ ղա-
լապալըղըն պաշարընտան եօգարըտա շուրա-
տա պուրատա փարլամագտա օլան մէշ'ալէլէ-
րին նուրըյլէ էյիճէ կէօրիւնիւր իտի:

Պու թօփլանմըշ օլան ղալապալըգ քէնտի
գըլաղուզլարընը թանըտըզլարընտա պիր ուճ-
տան օլ պիր ուճա էնկին վէ գապա պիր սէս
իշիտիլտի: Բարաբբա տուրտու վէ պիր գաշ
գըսա վէ գաթ'ի սէօղլէրլէ նէ վէճհլէ հարէ-
քէթ էտէճէքլէրինի անլէրէ իզահ էթտի, վէ
սօկրա մէշ'ալէլէրին սէօնտիւրիւլմէսինի էմը
էթտի, վէ գարանլըգտա հէփսի տէ չապըգ չա-
պըգ հէյքէլէ տօղրու եիւրիւմէյէ պաշլատըլար:

Անկէր տահա չօգ կիթմէզտէն գալգան սէս-
լէրի գուլագլարընա կէլտի, վէ փարօլայը սիւ-
ալ էտէն եիւքսէք պիր սէս իշիթտիլէր:

Գայիոս Տիտոս իլէ պէրապէր թամմ Բա-
րաբբանըն արգասընտան կիթմէքտէ օլտըղը
հալտէ՝ «Էօլիւմ վէ խարապիյէթ» տէյիւ նի-
տա էթտի: Բօմալը գարաղօլ տըր: Իլէրի
եիւրիւյիւն, ատէմլէր: Թուլթըն անլէրի: Աղ-
լըգ տըրլար,» տէյիւ չաղըրտը Բարաբբա:

Ղալապալըգ պէօյիւք պիր նիտա իլէ իլէրի
տօղրու եիւրիւտիւլէր, վէ պիր տագիգէ սօն-
րա շիտտէթլի պիր գարըշըգլըգ սէտասը իշի-
տիլտի: Գըլըճ վէ գալգան սէսլէրի անլէրին
գուլագլարընա վասըլ օլուր իտի: Աճը աճը
պաղըրմալար վէ ինլէմէլէր իշիտիլիր իտի:
Պա՛ղըլար այագ ալթընա կիթտիլէր: Բարաբ-
բա իլէրի կիթմիշ վէ չըլտըրմըշ պիրիսի կիպի
ղավղայա թուլթուլմըշ իտի: Լաքին չօգ կէչ-
մէզտէն ղալապալըգ կէրի չէքիլտի:

Թիւմաքըս Գայիոսըն գուլաղընա՝ «Խըյա-
նէթէ գափըլտըգ՝ կէրի չէքիլէլիմ՝ պու կէճէ
պիր շէյ չալամայըգ, Բօմալը՝ ասքէրլէր արը
կիպի չօգ տըրլար,» տէտի, վէ ճէվապա պէք-
լէմէքսիզին ղալապալըգ իշինտէն չարչապըգ
չէքիլտի:

Սայքի հէման օ անտէ էօն թարաֆտան
պէօյիւք պիր նիտա իշիտիլտի: «Գալ՝ատան
Բօմալը՝ ասքէրլէր իւղէրիմիզէ հիւճոււմ էտի-
յօրլար: Բարաբբա թուլթուլտու: Գաչըպ
գուրթուլըն:»

Ղալապալըգ շիմտի նէ եափաճաղընը շա-
 քըրտը, վէ հէր քէս քէնտի սէլամէթի իշիւն
 տիւշիւնիւր իտի: Տիտոս տախի օլ պիրլէրի
 իլէ գօշտու, վէ սալքի նէ էթտիյինի պիլմէ-
 յէրէք՝ գարանլըգտա տար պիր սօգաղա տօղ-
 րու կիթտի, վէ քէնտի արգասընտան քիմսէ
 կէլմէմէքտէ իտիյինի պիր ազ սօկրա անկատը,
 վէ նէֆէս ալմագ իշիւն տուրտու, վէ ղալա-
 պալըղըն գըզղընճասընա պաղըրմալարընը ի-
 շիտիր վէ անլէրի թա՛գիպ էտէն 'ասքէրլէ-
 րին սէսի կիթտիքճէ տահա զիյատէ ուզագ-
 լաշըր իտի:

Եիւրէյի իւմիտլէ չարփար իտի, վէ «Շիմ-
 տի էմին իմ» տէյիւ տիւշիւնտիւ: վէ՝ «Ուն-
 ճագ սապահա գատար կիզլէնմէլիյիմ, վէ սօկ-
 րա շէհրտէն գօլայճա եօլըմը պուլլուրըմ: Կէ-
 րի կիտիպ հէր շէյի Պենոնիյէ իզրար էտէճէ-
 յիմ. օ պանա ինանըր,» տէտի:

Օրատա օլ գօյու գարանլըգ իշինտէ եա-
 լընըզճա վէ հիշ պիր քիմսէսի օլմատըղը հալ-
 տէ տուրտըղը վագըթ կափառնայումտաքի
 շօլ սաքին վէ ասուտէ խանէ իւզէրինէ տիւ-
 շիւնմէք քէնտիսի իշիւն փէք թաթլը իտի:
 Լաքին քէնտի կէօմլէյի նի՞շիւն պէօյլէ սըճագ
 վէ ըսլագ իտի: վէ շիմտի քէնտի պաշընտա
 շէտիտ պիր աղըր հիսս էտէր իտի: «Եարա-
 լանմըշըմ» տէյիւ տիւշիւնտիւ, վէ քէնտի սըգ
 վէ գըվըր սաչլարը արասընտա պիր եարա
 պուլտու քի անտէն պիր տիւզիյէ գան ագ-
 մագտա իտի:

Քէնտի քէնտինէ՝ «Սնա՛հալ, պէն օլ տէօ-
յիւշ իշինտէ եարալանտըղըմը զիքը էթմէյօ-
ըրմ», տէտի:

Շիմտի պայըլըր վէ պաշը տէօնէր կիպի
հիսս էթտի, վէ՝ «Պանա եարտըմ էտիլմէլի,
հէմտէ չապըգ էտիլմէլի, եօգսա պու սօգագ-
տա էօլէճէյիմ», տէյիւ տիւշիւնտիւ:

Տիգգաթլըճա հարէքէթ էտէրէք՝ սօգագ-
տան աշաղը կիթտի, վէ տիվարը թութարագ
եօլընը պուլուր իտի: Այ շիմտի տօղմագտա
իտի, վէ անըն տօնուգ վէ խայալ մայալ օլան
նուրըյլէ պիր մէյտանա չըգմագտա օլտըղը-
նը միւշահէտէ էյլէտի, վէ պուրատա պիր
ըշըգ եախօտ եանար պիր աթէշ կէօրիւնիւր
իտի, վէ աթէշին էթրաֆընտա գարա էլպի-
սէլի քիմսէլէր հարէքէթ էտէրլէր իտի:

Տիտոս պիր մէսէրրէթ նիտաօըյլէ չաղըր-
տը, վէ քէնտի թէհլիքէսինի ունուտարագ ի-
լէրի տօղրու կիթտի, վէ անճագ քէնտիսինէ
եագըն պուլունան եարտըմ իւզէրինէ տիւշիւ-
նիւր իտի: Օլ պիր տագիգէտէ եարը պայըլ-
մըշ օլարագ եէրէ տիւշտիւ վէ եինէ իմտատ
իշիւն պայղընճա չաղըրտը:

Աթէշին էթրաֆընա թօփլանմըշ օլան րօ-
մալը 'ասքէրլէրտէն պիրիսի՝ «Օլ սէս նէ՞ ի-
տի», տէտի:

Պաշգա պիրիսի՝ «Պէն պիր շէյ իշիթմէ-
տիմ», տէտի:

«Նէ՞ կիպի պիր սէս իտի:»

«Պիր ֆէրեատ իտի, վէ եագընտան կէլտի:»

Եիւզ պաշը՝ «Մսրլար տըր, շէհրին աշա-
ղըքի գըսմընտա անլէրի հալա թա'գիպ էտի-
յօրլար: Զօգլարընը թուլթմըշլար տըր. վէ ան-
լէրին պաշը Բարաբքա տախի պաշգալար իլէ
պէրապէր տէրտէսթ օլունտու: Պասեք հաֆ-
թասը էյի պիր մէնզարէ սէյր էտէճէյիզ»
տէտի:

«Նէ՞ տէմէք իսթէրսին»

«Վա՛յ, խաչլանանլարըն սէյրի. պիլմիշ օլ-
քի Պիղատոս պու 'ասը գաւմը սաքին պիր
հալտէ սագլամագ իշիւն պու եօլը թուլթար:
Պայրամ վազըլթլարընտա Երուսաղէմ շէհրինէ
կէլէն զալապալըղա էյի պիր 'իպրէթ օլուր,
վէ հէր շէյի նիզամ վէ ինթիզամ իւզրէ հըֆզ
էթմէք պապընտա արթիյէ 'ասքէր պուլուն-
մասընտան տահա զիյատէ ֆա'իտէ էտէր»

Օլ պիրիսի՝ «Իշթէ պէն օլ սէսի թէքրար
իշիթտիմ», տէտի վէ պիր մէշ'ալէյի աթէշէ
սօգարագ եագտը վէ հէման էթրաֆտա ա-
րաշտըրմաղա պաշլատը:

«Արգատաշ, պուրատա տըր. եարալը պի-
րիսի տիր. էլիկի սլանա ուզաթ, անը կէօ-
թիւրէլիմ», տէտի:

Անլէր Տիտոսը արալարընա ալարագ աթէ-
շին եանընա կէթիրտիլէր, վէ անըն ըյըղընտա
անը գապաճասընա մու'այէնէ էթմէյէ պաշ-
լատըլար:

'Ասքէրլէրտէն պիրիսի՝ «Պունուն հագգըն-
տա նէ՞ տիւշիւնիւրսին», տէյիւ սիւ'ալ էթտի:

«Կէօրիւնիւշիւնէ պագարագ օ պիր Եհու-

տի վէ 'ասըլարտան պիրիսի տիր։ Գօյվէրմէ-
մէլի իզ քի գաշսըն։ Էնթարիսինտէն պիր
փարչա երթմընըզ վէ անընլէ պաշընը սարը-
նըզ. ֆէնա սուրէթտէ եարալանմըշ տըր։ Վէ
շու շէրապը պանա վերինիզ՝ պէն անա պիր
եռուտում շէրապ վէրէճէյիմ," տէտի։

Օրատա տուրուպ պագանլարտան պիրիսի
օլ պիրլէրի իլէ պէրապէր՝ "Տօղրուսը Մարկոս,
սէնին պիր դատըն գատար հէր շէյէ եագը-
շըր էլլէրին վար," տէտի։

Մարկոս տէնիլէն 'ասքէր կիւլէրէք՝ "Պէն
օնու Պասեք հաֆթասընա սագլայօրըմ։ Սալթ
պաշընտաքի եարատան էօլմէսի պէօյլէ պի-
րիսի իչիւն միւսթահագգ օլտըղը ճէզայը շէք-
մէյէրէք էօլմէք տիր," տէտի։

Տիտոս կէրէք աթէշին սըճագլըղընտան,
կէրէք շէրապտան վէ կէրէք եարասընըն սա-
րըլմասընտան տօլայը ճանլանըպ տիրիլմիշ իտի։

Վէ եիւզ պաշը անըն քէնտի կէօղլէրինի
աշմըշ իտիյինի կէօրտիյիւնտէ՝ "Այագտա
տուրա պիլի՞ր մի սին," տէյիւ անա սիւ"ալ
էթտի։

Տիտոս հէր նէ գատար էյիճէ այագտա
տուրամատը իսէ տէ, այաղա գալգմասըյլէ ա-
նա ճէվապ վէրտի։

"Սէն տէ օլ տէօյիւշտէ՞ մի իտին։"

Տիտոս էնկին պիր սէսլէ՝ "Էվվէթ" տէտի։

"Լաքին —"

Եիւզ պաշընըն տէրհալ վէրտիյի էմը՝ "Գա-
յիոս վէ Պրուլթըս, անը հապսա կէօթիւրիւ-

նիւղտէն 'իպարէթ իտի, վէ Տիտոս պուռնա
գարշը պիր շէյ տէմէղտէն, իքի Բօմալը 'աս-
քէրլէրին արասընտա օլարագ կէօթիւրիւլտիւ,
վէ պիր ազտան քէնտիսինի սօղուգ վէ նէմնաք
պիր զընտանա աթըլմըշ պուլտու: Պուրատա
պիր երզըն քիւֆ պաղլամըշ սաման իւզէրինէ
տիւշտիւ, վէ գօրգուլարընա վէ պաշընտաքի
աղըրյա ըաղմէն տէրին պիր ույգույա տալտը:

ՊԱՊ 21

Տիտոս պուլ զընտանտա պիր հաֆթատան
ղիյատէ կէչիրմիշ իտի, վէ իշթէ պիր սապահ
Բօմալը մուհաֆըզ 'ասքէրլէրին իշէրի կիրմէ-
սիյլէ քէնտիսինին զաթէն պիհուզուր օլան
ույգուլսընտան ույանտը: Պուլար քէնտիսինէ
տըշարը կէլմէսինի էմր էթտիլէր: Սօկրա անը
սօգագլարըն իշինտէն չապըգ չապըգ վէ սիւ-
քիւթ պիր թարզտա եիւրիւտէրէք Բօմալը
վալինին գօնաղընա կէօթիւրտիւլէր: Մուհա-
ֆըզ 'ասքէրլէր թարաֆընտան տիգգաթլընա
հրֆը օլունմագտա օլան պէօյիւք գափուտան
կէչէրէք՝ քէնտիլէրինի մահքէմէ տիւլանխանէ-
սինտէ պուլտըլար:

Տիտոս 'ալ էլ 'աճէլէ էթրաֆընա պագըն-
տը, սօկրա պաշը կէօքսիւ իւսթիւնէ տիւշ-
տիւ: Ճիւզ"իճէ կէօզ կէզտիրտիյի սըրատա
պէօյիւք տիւլանխանէնին զալապալըգլէ տօլու
օլտըղընը կէօրտիւ, վէ եիւքսէքտէ 'ազամէթ-
լի պիր թարզտա օթուրմըշ օլան զաթըն տա-

խի Բօմալը վալի եա՛նի Պոնտոսը Պիղատոս
խտիյինի ահլատը: Գէնտի ֆիքրինի տօլտուրմը
օլան գարմագարը վէ մախուֆ էֆքեար ա-
րասընտա սայքի քէնտիսինի իհաթէ էտէնլէ-
րի պիր տագիգէ ունութտու: Եթրաֆըն-
տա պուլունան շէտիտ ամամ զապթ օլունմը
հէյէճան վէ մըրըլտրտան նաշի թէքրար 'ազը
պաշընա կէլտի, վէ Բարաբբանըն հէյպէթլի
սուրէթինի կէօրտիւ: Բարաբբա էլլէրի քէ-
լէփշէլի վէ տէօրթ Բօմալը 'ապքէրլէրլէ մու-
հաֆազա օլունմը օլտըղը հալտէ պիր ազ
եիւքսէքճէ հէր քէսին կէօրէ պիլէճէյի պիր
եհրտէ իլէրիտէ թամամ վալինին քիւրսիսի
էօնիւնտէ պուլունուր իտի:

“Սէն Ադար ալընըն եիրմի եէտինճի կիւ-
նիւնիւն կէճէսինտէ հէյքէլ իւղէրինէ հիւճում
էթմիշ, վէ քէնտի վազիֆէլէրինի իճրա էթ-
տիքլէրի սըրատա Բօմալը մուհաֆըղ 'ապքէ-
րինտէն պա՛ղըլարը սէնին էլինլէ տիւշմիւշ օլ-
մագ գապահաթըլլէ իթհամ օլունմը սըն:
Պունա գարըլ պիր տէյէճէյին վա՛ր մը:”

Բարաբբա միւթէճասիր պիր սուրէթտէ
տիք տիք Բօմալը վալինին եիւղիւնէ պաղա-
րագ՝ “Պէնի իթհամ էտէնլէր քիմլէր իսէ էօ-
նիւմէ կէլսինլէր,” տէյիւ ճէվապ վէրտի:

Պիղատոս գաթ'ի պիր սուրէթտէ՝ “Շահիտ-
լէրի կէթիլինիղ,” տէտի:

Շիմտի պիր գաշ ատէմլէր իլէրի կէլտիլէր,
վէ Տիտոս անլէր արասընտա նեօթասը կէօր-
տիւյիւնտէ թէ՛աճճիւպ էթտի: Շահիտլէրին

շէհատէթի՝ պու մահպուս Բարաբրանըն մէջ-
քիւր կէճէտէ հէյքէլէ հիւճուս էտէնլէր ա-
րասընտա պուլունտըղընա, վէ օլ գարգաշալըգ-
արասընտա էօլէն՝ ամմա սալըլարը նամա՛լիւս
օլան րօմալը 'ապէրլէր իչիւն քէնտիսի շախ-
սէն մէս՝ուլ օլտըղընա տա՛իր հագիգաթը
հալտէ պիրի պիրինէ մուվաֆըգ կէլտի:

Պունուն իւզէրինէ Պիզատոս՝ «Պու շահիտ-
լէրին շէհատէթլէրինէ նէ՞ տէրսին, ճիւնհան ի-
չիւն թամմ՝ նէ ճէզա լազըմ՝ կէլիրսէ սէնի օ-
նա հիւքմ էթմէքլիյիմէ գարշը պիր սէպէպ
վա՞ր մը տըր,» տէյիւ սիւ՝ալ էթտի:

Բարաբրա թահգիրամիզ պիր թէպէսսիւմ-
լէ՝ «Պէնի իթհամ էտէնլէր՝ Ադար այընըն
եիրմի եէտինճի կիւնիւնիւն կէճէսինտէ քէն-
տիլէրի նէ՞ եափմագտա իտիլէր,» տէյիւ իտ-
տի՛ա էթտի:

Պիզատոս շիտտէթլի պիր թարզտա՝ «Օ
սանա 'ա՛խտ տէյիլ տիր, էկէր պիր տէյէճէ-
յին վար իսէ՝ շիմտի սէն քէնտին իչիւն սէօյ-
լէ, եօգսա սուս օլ վէ պէն սէնին հիւքմիւ-
նիւ շիմտի տէյէճէյիմ,» տէտի:

Բարաբրա քէնտի տա՛վասընըն իւմիտսիզ
օլտըղընը պիլէրէք՝ «Պէն անճագ տէյէճէյիմ
քի պիզ քէնտի մէրամըմըղը իճրա էտէմէտի-
յիմիզ իչիւն էսէֆ էտէրիմ, վէ մէրամըմըղ
Եհովանըն հէյքէլինտէն ալթուն գարթալը
գօփարըպ աթմագ իտի: Հէմ պունտան զի-
յատէ քեաշքի մուգատտէս Երուսաղէմ շէհ-
լինէ նագղը հիւրմէթ էտէն րօմալըլարըն

հէփսինին պօյունլարը պիր թանէ օլա իտի տէ
անը քէմալ ը մէմնունիյէթլէ գամամ իլէ թէ-
լէֆ վէ տիյարը թա կէօյէ տէք եէթիչէն
մէքրուհիյէթտէն գուրթարա իտիմ,” տէտի :

Բարաբբանըն պու պօշ սէօզլէրինի րօմա-
լըլար ըսլըգ չալարագ թահգիրամիզ պիր սու-
րէթտէ գապուլ էթտիլէր, ամամ հազըր
պուլունան Եհուտիլէրէ խօշ կէլտի : Պիղա-
տոս շու սէօզլէրի սէօյլէտիյի վագըթ եիւ-
զիւ սափ սարը քէսիլտի վէ խըշմ վէ դազա-
պընտան տօլայը սէսի թիթրէր իտի :

“Սէն քէնտի աղղըկտան հիւքմ օլունտըն :
Պանա անճագ սէնին հիւքմիւնիւ իլան էթմէք
գալըր : Էօնիւմիւզտէքի Նիսան այընըն օն պէ-
շինտէ ճոււմ’ա կիւնիւնտէ խաչա մըխլանըլա-
ճագսըն, վէ էօլէնէ գատար օրատա գալա-
ճագսըն : Հէմ շիմտի հուզուրըմտան տըշարը
չըգարըլտըղընտա գամշըյլէ տէօյիւլէճէք սին,
վէ խաչա չըգարըլմազտան էվվէլ թէքրար
տէօյիւլէճէք սին,” տէտի, վէ սօկրա մուհաֆըզ
’ասքէրլէրէ տէօնէրէք մահպուսը կէօթիւրմէ-
լէրինի էմր էթտի :

Տիտոս պու մախուֆ քէլամլարը իչիթտի-
յինտէ պայըլմըշ վէ էօլիւ կիպի օլտու, լաքին
Բարաբբա կէօրիւնտիւյիւնէ կէօրէ առլա ֆիւ-
թուր կէթիրմէտի, վէ օլ հիւճոււմ կէճէսին-
տէ օլ պիրլէրին էօնիւնտէն նասըլ պիփէր-
վա սուրէթտէ կիտիյօր իտի իսէ շիմտի տա-
խի օլ եօլտա Պիղատոսըն հուզուրընտան չըգ-
ար կիթտի :

Սոնրա պիր Թագըմ շահիտէրին 'ասըլար-
տան գըրգ եախօտ էլլիսի 'ալէյհինտէ էթ-
տիքէրի շէհատէթէր Թահթը իսթինթագա
ալընտը: Պունլար Բարաբբանըն տէրտէսթ օ-
լունմասընտան սոնրա գաչմագտա օլտըղլարը
հալտէ 'ասքէրէր Թարաֆընտան Թուլթուլմըշ-
լար իտի: Պիղատոս պունլարըն տա'վասընը
չարչապըգ կէօրտիւ, վէ հէփսինի պիրտէն
գամըլլէ շէտիտ սուրէթտէ տէօյիւմէյէ վէ
պիր կէճէ տախի Թօմրուգտա գալմաղա հիւքմ
էթտի:

Պունլար տախի ճէզալարընը շէքմէք իւզրէ
կէօթիւրիւտիւքտէն սոնրա Պիղատոս քէնտի
եանընտա պուլունան մէ'մուրլէր իլէ պիր գաչ
տագիգէ իսթիչարէ էթտի, սոնրա եիւքսէք
սէսլէ՝ "Օլ պիր մահպուսլար տախի կէթիւրիւ-
սին," տէյիւ էմր էթտի:

Տիտոս շիմտի գապա պիր Թարզտա իլէրի-
յէ տօղրու սիւրիւլտիւ վէ հաքիմին հուզու-
րընա կէթիւրիւտի, վէ կէօզլէրինի գալտըրտըգ-
տա շօլ մա'լիւմ Թիւմաքըսը քէնտի եանընտա
տուրմագտա կէօրտիւ: Իքիսի տէ Թէ'աճճիւպ-
լէ պիրի պիրինէ պագտըլար, վէ Թիւմաքըս
շէյթանի պիր Թէպէսսիւմլէ կիւլիւմսէտի:

Պիղատոս պունլարա խիթապէն՝ "Մահ-
պուսլար, սիզ իւչ ճինայէթլէ իթհամ օլուն-
մըշսընըգ: Հարամիլիք, գաթլ վէ ֆէսատճը-
լըգ: Շահիտլէր սիզէ գարշը շէհատէթ էթ-
սինլէր, վէ սոնրա սիզ տէ քէնտինիղի միւտա-
ֆա'ա իչիւն սէօյլէյէճէքսինիզ," տէտի:

Ի՞նչ շահիտ Սամարիայը շօլ շէրապ թաճի-
րի իտի քի անըն շէրապընը թիւմաքըս օլ գա-
տար մէտհ էթմիշ իտի։ Պու առէմ՝ Սամա-
րիատան Երուսաղէմէ էթալիյի եօճըլըգ էս-
նասընտա հարամիլէրին էլինէ տիւշմիւշ, վէ
անլէր քէնտի հէր շէյինի սօյմուշլար վէ չալ-
տըզլարը շէյլէր Երուսաղէմ փազարընա կէօ-
թիւրմէք նիյէթինտէ օլտըղը պիր գաշ թու-
լում ա'լա շէրապտան վէ քէնտի էլպիսէսին-
տէն 'իպարէթ իտիքլէրինի, սօյրա տէօյիւպ
վէ տիւրլիւ տիւրլիւ հագարէթլէր էտիպ եօ-
լըն իւսթիւնտէ եարը էօլիւ պիր հալտէ պը-
րագմըշ օլտըզլարընը շէհատէթ էյլէտի։ Սօյ-
րա օլ եօլտան կէշմէքտէ օլան պիր հէմէհէրի-
սի թարաֆընտան գուրթարըլըպ գայըրըլտը-
ղընը պէյան էթտի։ Վէ քէնտի իւզէրինէ
էօյլէ ֆէնա սուրէթտէ հիւճում էտէն հայ-
տուտ շէթէսինտէն իքիսի պու մահպուսլար օլ-
տըղընը թագրիր էյլէտի։

Իքինճի շահիտ պու մահպուսլարը օլ հիւ-
ճում կէճէսի եղէովպասըն մէյիսանէսինտէ,
վէ սօյրա րօմալը 'ապքերլէր իլէ չարփըշտըգ-
լարը վագըթ Բարաբրա իլէ պէրապէր պու-
լունտըզլարընը կէօրմիւշ իտիյինէ եէմին էթտի։

Սօյրա Տիտոսը թուրմըշ օլան եիւզ պաշը
անը նասըլ թուրթաղընը վէ մահպուսըն օլ
ղավղատա պուլունմըշ իտիյինի ասլ քէնտի
աղղըյլէ իգրար էթմիշ օլտըղընա շէհատէթ
էյլէտի։

Հուզուրա կէթիրիլէճէք սօն շահիտ Կես-
թաս իտի։ Պու՝ տուրտըղը եէրտէ քէնտի

կէօղլէրինին թիւմաքըսըն կէօղլէրինէ իլիշմէ-
մէսինէ չօգ տիգդաթ էթտի, վէ կէօղլէրինի
անճադ ֆիլախչինտէն մա'մուլ քիւրսի իւղէ-
րինտէ օթուրմըջ օլան վալի Պիղատոսա շաշ-
գընճասընա տիքմիշ իտի:

Պիղատոս պունա՝ «Սէն պու մահպուսլար
հագգընտա նէ՞ տէրսին», տէյիւսիւ"ալ էթտի:

Կեսթաս եէրէ պագտը, սօկրա րահաթ-
սըզ պիր թարզտա կէօղլէրինի մահպուսլարըն
եանընտա տուրմագտա օլան մուհաֆրզ 'աս-
քէրլէր իւղէրինէ կէզտիրտի: Զանն էտէրսին
թիւմաքըսըն քէնտիսինէ էօլիւմ թէհտիտ է-
տէր պիր պագըշլէ պագտըղընը հիսս էտիյօր
իտի: Նիհայէթ եավաշ վէ դապա պիր սէսլէ
սէօյլէմէյէ պաշլատը:

«Պանա վա'տ օլունմըջ տըր քի հէր շէյի
խապէր վէրտիյիմտէ՝ սալը վէրիլէճէյիմ: Էօյլէ
տէյիլ մի, տէվլէթլու էֆէնտիմ», տէտի:

Պիղատոս սապրսըղճասընա՝ «Սանա տէ-
նիլտիյի իւղրէ սալը վէրիլէճէք սին, չապըդ-
սէօյլէ», տէտի:

Օլ վագըլթ ատէմ տէվամ էտէրէք՝ «Փէք
ա'լա: Շու թիւմաքըս պիղիմ հայտուտ պէօ-
լիւյիւմիւղիւն պաշը իտի: Հէփիմիզ եիրմի քի-
շի իտիք, լաքին ասլ իշ կէօրէնլէր օն օն իքի
գատար իտի: Պաշըճա Կափառնայում թա-
րաֆլարընտա պուլուռնուր իտիք իսէ տէ, չօգ-
ճա երուսաղէմէ կիտէն ճատտէլէր իւղէրինտէ
էշգըյալըդ էտէր իտիք, զիրա օրատա տա'ի-
մա չօգ եաղմա պուլուռնուր: Զօգ քիմսէլէրի

սօյտըգ, վէ սօյտըղըմըզ քիմնէլէր իլէ վազթ ու հալէ կէօրէ մու'ամէլէ էտէր իտիք: Զօգ լարընը սօյտըգտան սօնրա սալը վէրիր իտիք, լաքին էկէր պիրիսի պաղըրըպ կիւրիւթիւ էտէճէք օլուրսա պէօլիւյիւմիւզ թիւմաքըս էօյլէլէրի միւմքին մէրթէպէ տէրհալ վէ սէս չըգարմագսըզըն էօլտիւրմէյի էմր էտէր իտի:

“Պէօյլէ գա'չ քիշի էօլտիւրտիւնիւզ,” տէյիւ սիւ"ալ էթտի Պիղատոս:

Ատէմ տիւշիւնէրէք պաշընը գաշըտը, վէ սօնրա ճէվապէն՝ “Էֆէնտիմ, տօղըուսընը պիւմէմ: Ասլա սայմատըգ անլէրի,” տէտի:

Պիղատոս էլիյլէ Տիտոսը կէօսթէրէրէք՝ “Պու տէլի գանլը տախի օլ պէօլիւյիւն պիր ա'ղասը մը իտի,” տէյիւ սիւ"ալ էթտի:

“Էվվէթ, էֆէնտիմ, եազըն վուգըթլարա գատար պիղիմ իլէ իտի: Իսմի Տիտոս տըր, վէ պիղ օնու պիղիմ պաշըմըզ օլան թիւմաքըսըն օղլու տէյիւ պիլիւրիզ, լաքին հէփիմիզ տէ էօյլէ զանն էտէրիզ քի թիւմաքըս Տիտոսը չօճուգ իքէն չալմըշ, վէ օնա հիշ պիր 'ալազասը եօգ տըր,” տէյիւ ճէվապ վէրտի նեսթաս:

“Սիզին պէօլիւյիւնիւղիւն պիր ա'ղասը հալինտէ Տիտոս տախի շու տէտիյին սօյմագ վէ ատէմ էօլտիւրմէք իշինէ հիսսէտար օլուր մը իտի:”

Ատէմ պիր տագիգէ թէրէտտիւտ էթտի, վէ սօնրա տէտի քի,

“Օ էյի պիր տէլի գանլը տըր, վէ էկէր

քէնտի հալինէ պրագըրլսա իտի նամուսը պի-
րիսի օլաճագ իտի. միւթէճասիր օլտըղընտան
ղափղայա տա՞րմա հազըր իտի :

«Պուռնու տէմէքլէ՝ օլ իշ տէտիյին շէյտէ
օնուռն տախի հիսսէսի վա՞ր իտի մի՝ տէմէք իս
թէրսին :

«Տօղրու տըր քի օ՝ պիր Հապէշիյի էօլ-
տիւրտիւ : Լաքին պու խուսուստա հագգը վար
իտի, զիրա Տիտոս Հապէշիյի էօլտիւրմէսէ
իտի օ օնու վուրաճագ իտի :» տէյիւ ճէվապ
վէրտի Կեսթիւս :

Պիղատոս շիմտի մահպուսլարա խիթապէն՝
«Պու շահիտին սիղէ գարշը նէ՝ սէօյլէտիյինի
իշիտիյօրսընըզ : Սէն, էյ պէօլիւյիւն պաշը,
էվվէլա սէն սէօյլէ,» տէտի :

Թիւմաքըս սաչը գըրլը պաշընը եօգարը
ալտը վէ աղլամամա սէսիյլէ չապըգ չապըգ
սէօյլէմէյէ պաշլատը : «Պու ատէմ եալան
սէօյլէյօր էֆէնտիմ : Տէտիքլէրինին հէփսի տէ
պիւթիւն պիւթիւն եալան տըր : Պէնիմ սան-
'աթըմ պալըգճըլըգ տըր, վէ նամուսը պիր
ատէմ իմ պէն : Պու տէլիգանը պէնիմ օղլըմ
տըր : Օ եարամագըն պիրիսի տիր, վէ պանա
չօգ քէտէրի մուճիպ օլմուշ տըր : Շիւպհէսիզ
չօգ քէօթիւ շէյլէր եափմըշ տըր : Երուսաղէ-
մէ կէլտիմ քի անը ֆէնա արգատաշլարընտան
գուրթարմաղա չալըշայըմ : Կղէովպասըն մէյ-
խանէսինէ պուռնու իշիւն կիթմիշ իտիմ : Պէ-
նիմ պիրիճիք օղլըմա գարշը պէօյլէ շէհատէթ
էթմէք փէտէրանէ եիւրէյիմէ փէք աղըր
տըր, ամմա —»

Պիղատոս անըն սէօղիւնիւ քէսէրէք՝ «Սէն էփէյի սէօյլէտին. շիւպհէսիզ փէք միւ՛թէպէր պիրիսի վէ քէտէրլի պիր փէտէր սին. Պոււն լարըն հէփսի իւզէրիկտէ եազըլը տըր. լաքին պիզ սէնի պիզիմ՝ Պասեք զիյարէթ ճիլէրի միզէ պիր սէյր օլմագ իշիւն սագլամալը յըզ. Նիսան ալընըն օն պէշինտէ ճոււ՛ա կիւնիւ սէն տախի Բարաբբա իլէ՛ 'այնի թարգտա խաչա չըգարըլաճագսըն. 'Ասքէրլէր պոււնու կէօթիւրիւն,» տէտի, վէ պու սըրատա թիւ մաքըս սըղըր կիպի պէօյիւրմէյէ պաշլատը:

«Վէ սէն, սալիհ փէտէրին եարամազ օղլու. սէն տախի քէնտիկի միւտաֆա՛ա իշիւն պիր շէյ սէօյլէյէճէ՛ք մի սին. »

Տիտոս հիւքմ՝ քիւրսիսինտէ օթուրմըջ օլան ատէմին միւսթէհզիյանէ հէյ՛էթինէ, սօկլրա էթրաֆընը ալմըջ օլան խասիմանէ եիւզլէրէ պագտը, վէ եարալը պաշը աղըրը վէ զօնգլար իտի, վէ եիւքսէք սէսլէ՛ «Ա՛հ, Ստեփանոս. Ա՛հ, վալիտէ,» տէյիւ նիտա էթտի:

Պիղատոս պու պիւթիւն իշլէր սէպէպինտէն քեամիլէն եօրուլմըջ իտի. Պոււնտան մա՛տա սալքի էօյլէն թա՛ամը վագթը իտի, վէ միւսաֆիրլէրէ պէքլէյօր իտի. իմտի սապահտան պէրի կէօղիւ էօնիւնտէ աշըլան պու էսէֆէնկիզ մէնզարէլէրտէն սօկլրա քէնտի քէնտիսինի պուլմաղա չալըմասը տահա զիյատէ լազըմ իտի. Նէֆրէթլէ այաղա գալգտը վէ գաթ՛ի պիր սուրէթտէ՛

«Գեաֆի տիր. քեաֆի. Պուրասը աղլամա

սըղլամա եերի տէյիլ: Սէն տախի օլ պիրլէրի
իլէ խաչա չըգարըրլանագսըն: Տիւնեա սէնտէն
գուրթուլսուն: 'Ասքէրլէր, անը կէօթիւրիւն,
վէ տիվանխանէյի պօշալտըն,' տէտի:

Տիտոս զընտանըն քիւֆլիւ սամանը իւզէ-
րինէ թէքրար եաթտը: Շիմտի սաքին վէ ա-
սուտէ իտի: Նէ սապահտան պէրի կէօրտիւ-
յիւ մէնզարէլէր իւզէրինէ, նէ տէ քէնտի
'ալէյհինտէ վէրիլմիշ օլան մախուֆ հիւքմ
հագգընտա տիւշիւնմէքտէ իտի, անճագ տէ-
նիզ իւզէրինտէ Ստեփանոս իլէ կէչիւրմիշ օլ-
տըղը օլ էսքի վէ թաթլը կիւնլէր, քէնտիսի-
նին վալիտէ նամըյլէ թանըմըշ օլտըղը օլ
Պրիսկիդա, քիւշիւք Հուլթըն օլ կիւլէճ վէ
կիւլ կիպի գըրմըղը եիւզիւ, վէ իսթիյար էյի
Պենսնի հագգընտա տիւշիւնմէքտէ իտի: Վէ
պու ճիւմէ շէյլէր իւզէրինէ տիւշիւնտիւյիւ
սըրատա, քէնտի կէօղլէրի էօնիւնէ պաշգա-
պիր սիմա տախի կէլտի: Պու սիմա Նազա-
րէթլի Յիսուսըն կիւզէլ, էսքար էնկիզ, վէ
լաթիֆ սիմասը օլուպ տիւնեէվի ճիւմէ մու-
հապպէթլէրտէն իւսթիւն իտի, վէ վագ-
թըյլէ շաղ ու մէսըուր վէ մէս'ուտ օլտըղը
վագըթ անլէրէ փէք ազ տիգգաթ էթմիշ օլ-
տըղը շօլ քէլամլարը եինէ իշիտիյօր տէյիւ
խայալ էյլէտի: "Էյ ճիւմէ եօրղուն վէ եիւք-
լիւլէր, պանա կէլինիզ, պէն տախի սիզէ բա-
հաթ վէրիւրիմ" (Մատ. 11. 28): Պու քէլամ-
լարը եիւքսէք սէսլէ թէքրար պէ թէքրար
սէօյլէտի, վէ անլէրին սէսի զանն էտէրսին

քէնտիսինին միւզթարիպ պէյնինի թէսքին
էթտի: Պիր ազ սօկրա կէօզլէրի գափանտը,
վէ օլ չիֆապախչ քէլամլար հալա տուտագ-
լարը իւզէրինտէ օլտըղը հալտէ տէրին ույ-
գուլյա տալտը:

Ույգուսընտա իւլ"յա կէօրտիւ: Էօյլէ զանն
էթտի քի Ստեփանոս իլէ պուլունույօր, վէ
էքիսի պիրլիքտէ պէօյիւք վէ կէնիչ պիր չա-
յըրըդ իւզէրինտէ կէզմէքտէ տիրլէր: Պու
պուլունտըզլարը մահալ խօշ պիր եէր իտի,
զիրա օրատա էթրաֆլարընտա հէր ճինստէն
վէ հէր ընէքտէն օլան չիչէքլէր պօլ պօլ նիչվ
ու նէմա պուլմըչ, վէ հավա իսէ եօգարըտա
քէնտի իւզէրլէրինտէ էօթէն չայըր գուշընըն
սէմավի մագամըյլէ տօլմուշ իտի:

Ստեփանոս 'ատէթի իւզըէ քէնտի թաթըլը
վէ կիւմիւշ կիպի պէրրագ սէսիյլէ սէօյլէմէք-
տէ իտի: «Էֆէնտինին շու սէօզլէրինի զիքը
էտէ"ր մի սին: Սահրանըն զանպագլարընա
տիզ գաթ էտինիզ, նա'սըլ պէօյիւրլէր: Նէ չա-
քըյըրլար, նէ իփլիք պիւքէրլէր: Լաքին սիզէ
տէրիմ'քի, Սողոմոն պիլէ ճիւմլէ տարաթըյլէ
անլէրտէն պիրի կիպի կիյինմիշ տէյիլ իտի'
(Մատ. 6. 28, 29), վէ պիզիմ սէմավի ֆէտէ-
րիմիզ պիզի զանպագլարտան զիյատէ սէվէր,
զիրա պիզ անըն էվլատը իզ: Էֆէնտի պու-
նու սէօյլէտի, վէ տէյիլ քի պիր տէֆ'ա ան-
ճագ չօգ տէֆ'ալար սէօյլէտի," տէտի:

«Սէն անըն էվլատը սըն" տէյիւ ճէվապ
վէրտի Տիտոս տէրուն ի տիլտէն, «Լաքին պէն

քիմին էվլատը օլտըղըմը պիլմէմ,” տէտի :

Սօնրա կէօղլէրինի գալտըրտը վէ կէօղ գա-
մաշտըրըր տէրէճէտէ պէյազ պիր էլպիսէ կիյ-
միշ պիրիսինի քէնտիլէրէ տօղրու կէլմէքտէ
կէօրտիւ :

Քէնտիսի անըն քիմ իտիյինի էյի պիլիը
իտի իսէ տէ , Ստեփանոսա խիթապէն՝ “Օ քիմ
տիր,” տէյիւ սիւ”ալ էթտի :

Ստեփանոս քէմալը մէսէրրէթլէ՝ “Էֆէն-
տի տիր,” տէյիւ նիտա էթտի , վէ անը գար-
շըլամագ իչիւն գօշտու :

Լաքին Ստեփանոս օլտըղը եէրտէ տուր-
տու , վէ քէնտիսի տէ գօշմաղա արզու էտէր
իտի իսէ տէ՝ գօրգար իտի , զիրա կիւնահ իշ-
լէմիշ իտիյինի պիլիը իտի : Պագտըղընտա
Ստեփանոսը ֆէվգ էլ՝ատէ մէսէրրէթլէ Է-
ֆէնտինին այագլարընա գափանմըշ կէօրտիւ :
Սօնրա Յիսուս էլինի ուղաթտը վէ Ստեփա-
նոսը գալտըրտը , վէ իքիսի պիրլիքտէ մու-
հապպէթլէ սէօյլէշէրէք զանպագլարըն արա-
սընտան քէնտիսինէ տօղրու կէլիօրլար իտի :
Օլ վագըթ քէնտիսինէ էօյլէ կէլտի քի պաշը-
նը եէրէ էյմիշ , վէ թէքրար պագմաղա ճէ-
սարէթ էտէմէյօր , զիրա կիւնահը քէնտի իւ-
զէրինէ աղըր պասմագտա իտի :

“Պէնիմ էվլատըմ :”

Պու սէսին իւղէրինէ կէօղլէրինի եավաշճա
եօգարը գալտըրտը , վէ պագտըղընտա իշթէ
քէնտի գալպինին մէրարէթ վէ ճիւլմիւ էրի-
միշ կիթմիշ , վէ բուհը գուլվէթլի պիր մու-

հապապեթլէ կէնիշլէնմիշ իտի : Օլ վազըթ է-
ֆէնտի տահա իլէրի կէլէրէք անըն աըննա
տօգունտու վէ՝

«Մէն տէ պէնիմ սին ,» տէտի :

Վէ օ ույանտը վէ բիւյա իտի , լաքին ա-
նըն կէօղլէրի զընտանըն գարանլըղը իշինտէ
փարլագ , վէ տուտագլարը թէպէսսիւմլէ տօ-
լու իտի :

«Պէնիմ կէօղլէրիմ մէլիյի հիւսնիւյլէ կէօր-
տիւլէր , (Ես. 33. 17) վէ պէն անըն իմ ,» տէտի :

ՊԱՊ 22

Ստեփանոս իլէ վալիտէսինին Նազարէթէ
կէօթիւրէն գայալըգ եօլտան եօգարը չըգ-
տըղլարը վազըթտան պէրի շիմտի պիր այ-
տան զիյատէ օլմուշ իտի , վէ հալա Յիսուսըն
վալիտէսի օլան Մարիամըն խանէսինտէ սա-
քին օլմագտա իտիլէր : Պրիսկիղա օրայա եէ-
թիշտիքլէրի կէճէտէ քէմալ ը մէմուռնիյէթլէ
իւզէրինէ տիւշմիւշ օլտըղլ եաթագտան ապա
գալգմամըշ իտի : Վէ Մարիամըն թէճրիպէ-
քեար կէօղլէրինէ կիթտիքճէ Պրիսկիղանըն
կիւնլէրինին սայըլը օլտըղլարը պէլի օլուր
իտի : Պիր տէֆ'ա Մարիամ քիւշիւք պիր խըտ-
մէթ իճրասը իշիւն Պրիսկիղանըն իւզէրինէ է-
յիլտիյի սըրատա նազիքեանէ պիր սուրէթտէ՝

«Քե'աչքի օղլմա խապէր կէօնտէրէ պիլէ
իտիք . օ սանա շիֆա վէրէ պիլիւր իտի ,» տէտի :

Լաքին խասթա գատըն Մարիամըն էլինտէն

Թութարագ՝ «Խայր, խայր, պէն էօլէճէյիմ, վէ անըն իչիւն սէվինիրիմ: 'Էօմրիւմ մութլու պիր 'էօմր օլմամըշ տըր քի զիյատէ եաշամաղա արզու էտէյիմ: Պու սիւքիւն վէ սէլամէթ իչինտէ էօլէյիմ», տէյիւ նիտա էթտի:

Վէ տօղրուսը 'էօմրիւնիւն միհնէթ վէ մէշադգաթլը եօլճըլըղընտան սօկրա անըն վասըլ օլմուշ օլտըղը խանէ սէլամէթլէ մէմլու պիր լիման իտի: Օլ հագիր վէ գար կիպի պէյաղ եաթագ թագըմլարըյլէ միւղէյյէն օլան տէօլէքտէ եաթտըղը, վէ հիշ պիր աղըր աճըսը օլմատըղը, ամմա կիւնտէն կիւնէ թագաթտան տահա զիյատէ տիւշտիւյիւ սըրատա՝ 'էօմրիւնիւն կէշմիշ պիւթիւն սէնէլէրինտէն պէրու իլք տէֆ'ա օլարագ սայքի մէս'ուտ վէ մութլու պիր հալտէ պուլունուր իտի:

Մարիամ քէնտի օլ քիւչիւք խանէսինին իչէրինի պիթիրտիքտէն սօկրա չօգ տէֆ'ա քէնտի էօրէքէսինի խասթա գարընըն եաթտըղը օտայա կէթիրիր, վէ օ ույուտըղը սըրատա անըն եաթագըր եանընտա օթուրուր, սէսսիզճէ իչէր իտի: Պա'զէն տախի պէրապէր սէօյլէշիրլէր իտի: Պիր տէֆ'ա Մարիամ Պրիսկիդայա Բեթլէհէմին, քէվքէպին, մէլէքլէրին թէրէննիւմաթընըն վէ 'ալիմլէրին զիյարէթինին հիքեայէսինի սէօյլէտի: Պաշգա պիր տէֆ'ա տախի Ստեփանոս վալիտէսինին եանընտա օթուրտըղը հալտէ՝ անլէրէ մէլէյին իթարը, վէ Մըսրա էթտիքլէրի 'ալ էլ 'աճէլէ եօլճըլըգ, օլ ուզագ մէմլէքէթին զարիպ

գաւմը վէ 'ատէթլէրի, վէ օրատան տէյիլ քի
 Եհհուտիյէտէ քէնտի էսքի խանէլէրինէ վէ
 տօսթլարը եանընա, ամմա պու տաղլըգ քիւ-
 չիւք Նազարէթ քէօյիւնէ 'ավտէթլէրի հագ-
 գընտա սէօյլէտի:

Մարիամ Թիսուսըն չօճուգլըգ կիւնէրի,
 պիր նէվճիվան օլտըղը վէ կէնճլիյի հագգըն-
 տա սէօյլէտիյինտէ Ստեփանոս պունլարը ի-
 շիթմէքտէն ասլա եօրուլմազ իտի:

Մարիամ պիր կիւն՝ «Օ չօճուգ իքէն իւ-
 զէրինէ օթուրուպ միւթալա'ա էթտիյի փէքէ
 շու ինճիր աղաճընըն ալթընտաքի փէքէ տիր:
 Վէ պէն չըգըրըմը կէթիրիր վէ օլ ուզուն
 էօյլէն սօկրալարընտա իշլէր իտիմ: Քէօյիւն
 պաշգա չօճուգլարը տահա զիյատէ չէշմէտէ
 օյնամաղը, եախօտ գուշլարըն եուվալարընը
 արաշտըրմաղը, եախօտ սօգադտա կիւրիւլ-
 թիւ վէ շամաթա իլէ օյնամաղը սէվտիքլէրի
 հալտէ՝ օ տա'իմա պէնիմ իլէ պուլունմագ-
 տան խօյլանըր իտի: Պունուն իլէ պէրապէր
 օ տիւնեատա էն մէս'ուտ չօճուգ իտի, վէ
 տա'իմա իշլէր իքէն թէրէննիւմ էտէր, վէ
 տուտագլարը իւզէրինտէ կիւնէշ նուրը կիպի
 պիր թէպէսսիւմ փարլար իտի: Պաշգալարը
 հէփախանը զիյատէսիլլէ սէվէրլէր իտի: Հիշ պի-
 րիսի անըն սէօյլէտիյի կիպի կիւզէլ հիքեայէլէր
 սէօյլէյէմէզ իտի, վէ պիւթիւն քէօյտէ պիր
 խասթա մա'սումըր րահաթլանտըրմագ, եախօտ
 աղլայան պիր չօճուգա թէսէլլի վէրմէք, վէ
 եախօտ քէսիլմիշ պիր փարմաղը պաղլամագ-
 սարմագ իշիւն անըն գատար հաղըր վէ ամա-

տէ հիշ պիր քիմսէ պուլունմազ իտի։ Շէօյլէ
քի, տէտիյիմ իւզրէ, պէնիմ իլէ պուլունմա-
զը հէփսինտէն զիյատէ սէվտիյի վէ քէնտի
վազթընըն պէօյիւք գըսմընը էվտէ վէ պազ-
չէտէ պանա եարտըմ էթմէքլէ կէչիրտիյի սը-
րատա, գօնչու չօճուգլարը արըլարըն պիր
կիւլիւն էթրաֆընա թօփլանտըղլարը կիպի
սիւրիւ սիւրիւ անըն եանընա թօփլանըրլար
իտի։ Զիքը էտէրիմ քի շու փէքէ իւզէրինէ
գուճաղընտա պիր եա իքի քիւչիւք չօճուգլար
օլտըղը հալտէ օթուրուր, վէ սա"իր օն օն իքի
չօճուգլար տախի անըն էթրաֆընա թօփլա-
նըրլար, վէ անլէրտէն պա'զըլարը անըն այագ-
լարը եանընտա օթուրուրլար եախօտ տիզլէ-
րինէ տայանըրլար, վէ ճիւմլէսի տախի կէօզ-
լէրինի վէ գուլագլարընը կէնիչճէ աչմըչ օլա-
րագ' անըն սէօզլէրինի տիկլէրլէր իտի։ Վէ օ
անլէրէ գուլլար վէ անլէրին քէնտի եուվալա-
րընը նասըլ սասըր վէ մուհապպէթլէ եափ-
տըղլարընը, վէ պիւթիւն ըուչէն վէ փարլագ
կիւնլէրտէ քէնտի եավրուլարընը պէօյիւթմէք
իչիւն նասըլ զահմէթլէր չէքտիքլէրինի, վէ
իզսիզ վատիլէրտէ վէ եալընըղ Ալլահըն կէօ-
րէպիլէճէյի եէրլէրտէ պէօյիւյէն կիւզէլ վէ
թաթլը չիչէքլէր, վէ գըչըն պէմ պէյազ օլա-
րագ սիւքիւթ պիր թարգտա պուլութլարտան
տիւչէն գար վէ լաքին անըն հէր պիր տանէ-
սինին փէք կիւզէլ պիր շէյ օլտըղը հագգընտա
անլէրէ սէօյլէր իտի։ Պա'զէն սէպթ կիւնլէ-
րինտէ անլէրէ աղըղտան Մէզմուրլար, վէ ֆի-

Թապը Մուգատտէստէն ուզուն հիքեայէլէր, մէսէլա Մովսէսին քիւշիւք սէփէթլէ նէհրին քէնարընա պրագըլտըղը, վէ անը օրատա պուլան փարաւոնըն կիւզէլ զըղը, Գողիաթ վէ միւթէճասիր կէնճ Դաւիթ, 'ազլսըղ վէ գուլ-վէթլի օլան Սամիսոն, վէ պաշգա չօգլարը հագգընտա անլէրէ սէօյլէր իտի:

Ստեփանոս՝ կէօզլէրի փարըլ փարըլ փար-լատըղը վէ պիլմէք վէ անլամագ իշիւն էշէտտ-ի արզույը շամիլ պիր պագըլլէ պագտըղը սըրատա՝ «Ա՛հ, քե՛աշքի օլ վագըլթ պէն Նազա-րէթտէ եաշամագտա պուլունա իտիմ», տէտի:

Մարիամըն տուտագլարընտա քէնտիսինէ մախսուս օլան կիւզէլ վէ լաթիֆ պիր թէ-պէսսիւմ միւշահէտէ օլունտու, վէ քէնտի նազիք էլինի քէմալը նիւվագիշլէ Ստեփանո-սըն «ըգ վէ զըվըր սաչարը իւզէրինէ գօտու, վէ պիր ազ տուրտըգտան սօնրա՝ «Պիլիրսին, սէն պա՛ղը խուսուլարտա անըն կիպի սին: Պաղչէտէ էօյլէ դայրէթլէ չալըշտըղըն վէ քէն-տի քէնտիկէ լաթիֆ պիր թարգտա թէրէն-նիւմ էթտիյին, եախօտ շիմտի էթմէքտէ օլ-տըղըն կիպի եանըմտա օթուրտըղըն սըրատա՝ անըն սէնին եաշընտա օլտըղը վագըլթտաքի կիպի տա՛իւմա անըն հագգընտա տիւշիւնիւ-րիւմ: Սանա անըն հագգընտա պու գատար չօգ տէֆ՝ա սէօյլէմէմին սէպէպի պու տըր», տէտի:

Ստեփանոս քէմալը կէրմի իլէ՝ «Պէն քէն-տի քիւրսիսինտէ օթուրան պիր Կեսար օլմագ-

տան իսէ, անըն կիպի օլմադը թէրճիհ էտէ-
ճէք իտիմ," տէտի:

Մարիամ՝ "Սէն պու խուսուստա փէք էհլ
ի հիքմէթ սին: Գէնտի քիւրսիսինտէքի կեսար
էն ա'լա հալինտէ պիր կիւնահքեար տըր.
ամմա Յիսուս —" տէտի, վէ անըն տէրին
կէօղլէրի էսրար էնկիզ պիր նուրլէ փար-
լատըլար:

Ստեփանոս քէմալը հիւրմէթլէ՝ "Օ՝ Ալա-
հըն Մուգատտէսի տիր," տէտի:

Սոնրա պիր վաղըթ անլէրին արասընտա
պիր սիւքիւթ հիւքմ սիւրտիւ: Լաքին օլ
կիւնտէն սոնրա Յիսուսըն վալիտէսի կէօրտիւ
քի Ստեփանոս միւթէվազը՝ վէ մահճուպ պիր
թարզտա, ամմա տա"իւմա քէմալը սատա-
գաթլէ էվտէ Յիսուսըն պօշ օլան եէրինի
տօլտուրմիդա չալըշըր իտի: վէ պուճուճն իչիւն
պիւթիւն գալպինտէն անը սէվէր իտի:

Պրիսկիդա իչիւն իսէ Մարիամ լաթիֆ պիր
շէֆգաթ հիսս էտէր իտի, զիրա աշլամըշ ի-
տի քի օլ գատընըն հիքեայէսինտէ պիր եէր-
տէ գարա պիր սահիֆէ պուլուճուր իտի: Պիր
կիւն սէսսիզճէ խասթանըն եաթաղը եանընտա
օթուրուպ էօրէքէսիյլէ մէշղուլ պուլուճաղը
հալտէ: եիւզ եասթըղընըն իւսթիւնտէքի պէ-
յազ վէ պուրուշմըշ եիւզէ արա սըրա պագար
իքէն՝ գափալը օլան կէօղլէրինին գափագլա-
ընըն ալթընտան իրի իրի կէօղ եաշլարը ագ-
մագտա իտիյինի միւշահէտէ էյլէտի: Այաղա
գալգտը վէ խասթանըն եաթաղը իւզէրինէ

էյիլտի, վէ անըն ինճէ վէ սօղուգ էլինի քէն-
տի իքի էլլէրի իշինէ սլարագ քէմալ Ը Լէթա-
ֆէթլէ՝ «Սէնին տէրտինի պանա սէօյլէմէ՞զ
մի սին», տէտի:

Հէման անըն դարա կէօզլէրի աշըլտը վէ
քէնտի պաշը ուճընտա օլան քէրիմ սիմայա
ուզուն վէ միւշթագ պիր պագըշլէ պագտը,
վէ եավաշ պիր սէսլէ՝ «Էվվէթ, հէր շէյի
սանա սէօյլէյէճէյիմ: Չօգ սէնէլէր էվվէլ
պէօյիւք պիր խաթատա պուլունտըմ, վէ օլ
խաթա պէնի օլ վագըթտան պէրի պիւթիւն
'էօմիւիւմտէ զիյատէսիյլէ միւզթարիպ գըլմըշ
տըր: Պունուն իլէ պէրապէր անը տիւզէլթ-
մէք իշիւն լազըմ օլան ճէսարէթէ հիշ պիր
վագըթ մալիք օլմատըմ», տէտի:

Սնիրա Տիտոսըն հիքեայէսինի վէ անը կէ-
ճէլիյին չալըպ՝ չօճուգ տախի պէրապէրինճէ
օլտըղը հալտէ քէնտի մա՛շուգընըն եանընա
կիթմէք իշիւն նա՛սըլ սաւուշտըղընը սէօյլէտի:

«Չօճուղը նի՞շիւն պէրապէր ալտըն՝» տէ-
յիւ սիւ՛ալ էթտի Մարիամ:

Խասթա գատըն թիթրէյէրէք՝ «Թիւմաքըս
պանա էօյլէ էմի էթտի, պէն տէ չօճուղը սէ-
վէր իտիմ: Օնտան այրըլմաղա տայանամազ
ըտըմ: օնուն իշիւն Թիւմաքըսըն սէօզիւնէ ի-
թա՛աթ էթտիմ: Տա՛իմա օնու վալիտէսինէ
կէրի կէօթիւրմէք իսթէր իտիմ, ամամ ասլա
ճէսարէթ էթմէտիմ: Պիր տէֆ՛ա էօյլէ էթ-
մէք իսթէտիմ իսէ տէ, գօճամ պէնի պիր
տարպէ իլէ եէրէ սէրտի, վէ տահա ֆէնասը

օլարագ օլ վագըթ պիր մա'սուամ օլան Ստեփանոսը տա իւմիտսիզ տէրէճէտէ քէօթըիւմ էթտի պրագտը : Զէվալլը չօճուղըմ օլ վագըթ տան պէրի տա'իմա պիզատէ վէ միւզթարիպ պիր հալտէ իտի, թա քի իշթէ պիւրսին եա' սէնին օղլընըն քէրէմ վէ 'ինա, յէթիյէ շիֆա պուլտու : Ահ, պիղիմ նէյիմիզ վար քի անըն իշիւն անա միննէթտար տէյիլիզ : Վէ շիմտի սէն պանա պուղզ էտէճէքսին : Պէն պու տամըն ալթընտա դալմաղա միւնա սիպ տէյիլ իմ," տէտի :

Մարիամ պիր տագիգէ սիւքիւթ տուրտու, ամմա խասթայը քէմալ ը նէզաքէթլէ ալնընտան էօփտիւ, սօկրա դաթ'ի պիր սուրէթտէ՝ «Սէն շիմտի պիլէ պու խասթայը տիւզէլթմէլի սին : Օղլըն Ստեփանոս նափառնայումա կիթսին վէ Դաւիթ տէլիգանլըյը պուրայա կէթիրսին : Սէն օնա հէր շէյի սէօյլէյէճէքսին, վէ պու հիքեայէնին կէրչէք իտիյինի թաստիգ էտէն իսպաթլարը օնա վէրէճէքսին : Օնլար եանընտա' մը," տէտի :

«Էլվէթ» տէտի Պրիսկիղա վէ էլինի եաստըղընըն ալթընա ուզատարագ քիւշիւք պիր փաքէթ չըգարտը քի պու պիր քէթէն պէզի իշինէ սըգըճա սարըլմըշ վէ իփէք պիր թէլիլէ տախի էյիճէ պաղլանմըշ իտի : «Պու փաքէթի ասլա պէնտէն այըրմատըմ : Պունուն իշինտէ պէն անը ալըպ դաչտըղըմ վագըթ անըն կիյմիշ օլտըղը էնթարի վար : Օնու անըն վալիտէսի քէնտի էլլէրիյէ եափմըշ օլ

տըղընտան անը թանըյաճագ տըր. հէմ օլ էնթարի իլէ պէրապէր՝ Դաւիթ չօճուղա պագ մագ իչիւն պէնի հէփ ճարիյէլէրի արասընտան սէչիպ պանա իհալէ էթտիյի սըրատա թա գընայըմ տէյիւ հէտիյէ էթտիյի կիւմիւշ զէն ճիւր վար: Վէ պէն պանա էտիլէն էմանէթէ նա՛սըլ խըյանէթտէ պուլունտըմ: Պէնիմ հալիմ նէ՞ օլաճագ,” տէտի:

Մարիամ՝ “Հաղիգաթէն սէն փէք աղըր պիր կիւնա՛ն իշլէմիշսին, լաքին անըն հուզուրընտա գալպէն թէվազու՝ էթտիյինտէ՝ Ալլահ գաթլ ճիւրմիւլէ միւլէմմա օլտըղը հալտէ Դաւիթ մէլիյի ’աֆվ էթտիյի կիպի սէնի տախի ’աֆվ էտէճէք տիր,” տէտի:

“Ալլահ պիլիր քի պէնիմ գալպիմ ետերին թօփրաղընա գատար ալչագլանմըշ տըր, լաքին, էյվահ, սէլամէթիմ եօգ տըր:”

Մարիամ միւղթարիպ պիր սուրէթտէ պագտը, վէ քէնտի կէօյէրճին կիպի օլան կէօղլէրինի եօգարը գալտըրտը: “Ահ, իպն Ուլլահ: Սէն քե՛աշքի պու կիւնահլէ խասթա օլան ճանա խըտմէթ էթմէք իչիւն պուրատա օլա իտին: Լաքին պէն անա նէ՛ տէյէճէյիմի պիլմէմ,” տէտի քէնտի քէնտինէ: Սոկրա թէքրար խասթա գատընա սէօյլէյէրէք՝ “Սէն պէնիմ Յիսուս տէնիլէն օղլըմը թանը՞ր մը սըն,” տէտի:

Պրիսկիղա ճէվապէն՝ “Անը կէօրմիւշիւմ, վէ տա՛իմա անըն իլէ սէօյլէմէյէ վէ պէնիմ Ստեփանոսըմա շիֆա վէրտիյի իչիւն անա մէմ:

նունիյէթիմի պէյան էթմէյէ հասրէթ չէքմի-
չիմ: Լաքին ճէսարէթ էթմէտիմ: Պէնիմ դալ-
պիմտէ օլան կիւնահ հատտէն զիյատէ պէօ-
յիւք իտի: Թա տնը կապիառնայումտա կէօր-
տիւյիւմ կիւնէ դատար կիւնահըմը սայքի ա-
յադ ալթընա ալմըչըմ,” տէտի:

Մարիամ քէմալը ճիտտիյէթլէ՝ “Օ պի-
կիւնահ օլան պիրիճիք զաթ տըր: Լաքին ա-
նըն կիւնահքեարլարը խէլաս էթմէք իչիւն եօ-
գարըտան կէօքտէն պու տիւնեայա կէլմիշ ի-
տիյինի սէօյլէտէյինի հիչ իշլթմէտին մի,”
տէտի:

Պրիսկիղա քէմալը կէրմի իլէ՝ “Էօյլէ տէ-
միշ մի տիր, վէ նա՞սըլ գուրթարաճագ տըր,”
տէյիւ ֆէրեատ էթտի:

Մարիամ սատէ պիր թարղտա՝ “Պիր տէ-
ֆ’ա տէյիլ, անճագ չօգ տէֆ’ա տէմիշ տիր
քի՝ ‘Հէր քիմ քէնտիսինէ իման էտէրսէ հէ-
լաք օլմայըպ, անճագ էպէտի հայաթա մա-
լիք օլա’” (Յուվհ. 3. 16) տէյիւ ճէվապ վէրտի:

“Հէր քիմ” տէտիյինէ էմի՞ն մի սին:

Յիսուսըն վալիտէսի եինէ ճէվապէն՝ “Տէ-
յիլ պիր տէֆ’ա, անճագ չօգ տէֆ’ա տէմիշ
տիր,” տէտի:

Պրիսկիղա պիւթիւն վիւճուտիյլէ թիթրէ-
յէրէք՝ “Ինանաճաղըմ չէյ նէ՞ տիր,” տէյիւ
սիւ՞ալ էթտի:

Մարիամ ճէվապէն՝ “Անըն դա՞յ օլանը ա-
րայըպ խէլաս էթմէք իչիւն Ալլահ թարաֆըն-
տան կէլմիշ իտիյինէ, վէ նէ՞ իչիւն կէլմիշ ի-

սէ անը իճրա էթմէյէ դատիր օլտըղընա ի-
ման էտէճէքսին,” տէտի :

“Մնա իման էթմէմէք էտէ պիլի՛ր մի իմ :
Օ պէնիմ Ստեփանոսըմը էօլիւմտէն տահա
զիյատէ ֆէնա օլան հալտէն գուրթարտը,”
տէյիւ նիտա էյլէտի, վէ սօնրա պիր տէրի
պիր քէմիք գալմըշ օլան էլլէրինի պիրի պիրի
եանընա գօյարագ՝ քէմալ ը մէսէրրէթլէ՝ “Ա-
նըն գատիր իտիյինէ իման էտէրիմ,” տէտի :
Սօնրա կէօղլէրինի գափաթտը, վէ էօյլէ ասու-
տէ պիր հալտէ եաթտը քի Մարիամ անը ույու-
յօր զանն էթտի : Պիր ազ սօնրա Ստեփանոս
օտայա կիրտի, վէ վալիտէսինին եաթաղը եա-
նընտա տուրտու վէ անըն եիւզիւնէ պագար իտի :

Սօնրա եաւլաշ պիր սէսլէ՝ “Նէ՛ զանն է-
տէրսին, էյիլէշէճէ՛ք մի,” տէյիւ սիւ՛ալ էթտի :

Ստեփանոսըն սէսինի իշիտէրէք խասթա
գատըն կէօղլէրինի աշտը, վէ՝ “Պէն հէփսին-
տէն զիյատէ պէօյիւք պիր կիւնահքեար օլ-
մուշըմ. յաքին օ պէնի գուրթարմաղա կէլտի,
վէ սէլամէթտէ իմ : Սէն Տիտոսը պուլ, վէ
պուռու օնա վէր : Մարիամ սանա հէր շէյի
տէյէճէք,” տէտի պալղըն պիլի հալտէ :

Սօնրա օլ գարա կէօղլէր թէքրար գափան-
տըլար, վէ սօն տէֆ՝ա օլարագ գափան-
տըլար : Ստեփանոս վէ Մարիամ անըն եա-
թաղընըն եանընտա օթուրտըլար, վէ պիւ-
թիւն կէճէ օլ սիւքիւթ վէ սիւքիւնլէ ույու-
յանը պէքլէտիլէր : Թամմ շաֆագ վաղթըն-
տա՝ սօլմուշ սարարմըշ տուտագլար հարէքէթ

էթտի։ Վէ Ստեփանոս անքն եաթաղը իւզէ-
րինէ էյիլէրէք շու իքի քէլիմէլէրի։ Ստեփա-
նոս — Յիսուս քէլիմէլէրինի իշիտէ պիլտի։
Սոկրա ու թիւքէնմիշ օլան նէֆէս պիւթիւն
պիւթիւն պիթտի։ Օ էպէտի հայաթա տախիլ
օլմուշ իտի։

Շարգ 'ատէթի իւզրէ օլ կիւն ախշամ իւս-
թիւ վազը՝ օլան սատէ ճէնազէ ալայընտան
սոկրա՝ Ստեփանոս Տիտոսըն հիքեայէսինի Մա-
րիամըն աղղընտան իշիթտի։

Զիյատէսիյլէ միւթէ՝ էսսիր օլտու վէ՝ «Զէ-
վալլը վալիտէճիյիմ։ Եիւրէյինտէ պէօյլէ պիր
եիւքիւ օլտըղը իշիւն օլ գատար աղլամասը
'աճա"իպ տէյիլ տիր։ Օ գօրդագճա պիրիսի
իտի վէ տա"իմա խավֆ վէ տէհշէթ իշինտէ
եաշատը," տէտի։

Սոկրա քէնտի փէտէրինին քէօթիւ 'էօմ-
րիւ հազգընտա պիլտիյինին հէփսինի Յիսու-
սըն վալիտէսինէ սէօյլէտի։ Վէ պիթիւրտիյինտէ
քէմալ ը մէրարէթլէ՝ «Շիմտի օնտան պաշգա
քիմնէմ գալմատը," տէտի։

Մարիամ՝ «Էօյլէ՝ մի," տէտի։

Ստեփանոս Մարիամըն նէ՝ տէմէք իսթէ-
տիյինի ապլայարագ հէման՝ «Խայր, պիկ տէ-
ֆ'ա խայր։ Վալիտէմին սօն սէօղլէրինի ի-
շիթմէտին մի։ Սօն նէֆէսինտէ պէնիմ իս-
միմի Անըն իամի իլէ պիրլիքտէ գիքը էթտի։
Օ անտէ պէն նէ էտէճէյիմի ապլատըմ։ Պիւ-
թիւն 'էօմրիւմիւ անա վէրէճէյիմ," տէտի։

Մարիամ քէնտի տէրինէ պագար կէօղլէ-

րինի պայրըլար իւզէրինէ տիքերէք՝ «Տօղրու-
սը էօյլէ էթմէլիսին։ Լաքին անըն սօնու նէ՝
օլաճաղընը պիլմէմ։ Անըն զալիմ տիւշմէն-
լէրի վար տըր։ Պա՛ղէն անըն հայաթը իշիւն
գօրգարըմ,» տէտի։ Վէ քէնտի լաթիֆ վէ
սապիթ աղղը թիթրէտիյի հալտէ Ստեփանոս
սա տէօնտիւ։

Ստեփանոս սատէճէ՝ «Օ փէտէրին սէվ-
կիւլիւսիւ տէյի՞լ մի։ վէ փէտէր անը քէնտի
տիւշմէնլէրինտէն գուրթարմաղա գատիր տէ-
յի՞լ մի տիր,» տէտի։

Մարիամ սապիթ պիր սէսլէ, «Եաղըլմըշ
օլտըղընա կէօրէ՝ Բապպ անըն տիւշմէնլէրինի
անըն այազլտընա պասամագ գօյաճագ՝
(Մէզ. 110. 1) վէ օ սալթանաթլէ հիւքմ սիւ-
րէճէք տիր,» տէտի։

Ստեփանոս Մարիամա քէմալ ը հիւրմէթլէ
պագտը։

Մարիամ պիր աղ սիւքիւթ տուրտըգտան
սօնրա՝ «Վալիտէնին տէտիյի իւզրէ եարըն եօ-
լա չըգմալը վէ կիտիպ Դաւիթ տէլիգանլըյը
պուլմալըսըն, վէ վագը՝ օլանըն հէփսինի ա-
նա պիլտիրմէլիսին։ Պէն իսէ Երուսաղէմէ կի-
տէճէյիմ։ Պանա էօյլէ կէլիյօր քի օ պանա
իհթիյաճ հիսս էտէճէք տիր,» տէտի։

Վէ պէօյլէճէ սապահլայըն Ստեփանոս եա-
լընըզճա եօլա չըգտը, վէ Տիտոսըն վալիտէսի
թարաֆընտան եալըլմըշ օլան քիւշիւք էն-
թարիյի, վէ քէնտի միւթէվէֆա վալիտէսինէ
'ա'իտ օլան կիւմիւշ զէնճիրի պէրապէր կէօ-

Թիւրիւյօր իտիւ վէ Մարիամտան այրըլըր իքէն-
օ անա խայր տու'ա էյլէտի վէ անը էօփտիւ,
վէ Ստեփանոս Մարիամա «խօշճա գալ» տէ-
տիյի սըրատա աղլատը, զիրա եալընըզ պիր-
չօճուգ իտի, վէ տիւնեա կէնիշ վէ իզսիզ տիր:

ՊԱՊ 23

Կայիափա էլլէրինի արգտսընա գօմուշ վէ
պաշընը կէօքսիւ իւսթիւնէ ասմըշ օլտըղը հաւ-
տէ քէնտի շախսի օտասընտա եօգարը աշաղը
ուզուն ատըմլար ալարագ կէզինմէքտէ իտի:
Անըն կէօղլէրի գաշլարը ալթընտա տարղըն-
լըզ նուրըյլէ փարլամագտա իտի, վէ արա սը-
րա հիտտէթ ի 'ազիմէ իլէ քէնտի քէնտինէ՝
«ֆիւֆրպազ: Օ մահվ օլունաճագ: Պէն պու-
նա եէմին էթմէմիշ մի իմ: Պէն քեահին ի
ա'զամ օլան Կայիափա: Օ արթըզ պանա մէյ-
տան օգումայաճագ:» տէր իտի:

Տըշարըտա խաֆիֆ պիր սէս իշիտէրէք՝
տէրհալ օտանըն գափուսընա տօղրու կիթտի
վէ անը աշտը:

«Օ, Մաղքոս սէն սին հա': Իշէրի կէլ, Կիւ-
զէլ, նէ՞ տէյէճէյին վար, պագալըմ», տէտի:

Ատէմ քէմալը թէվազու' իլէ պաշընը էյ-
աիքտէն սօկրա՝ «էյ ֆագիլէթլու էֆէնտիմ,
գուլընըզա էմի օլունտըղընա կէօրէ Բեթա-
նիայա կիթտիմ: Օրայա վասըլ օլտըղըմտա
Ղազարոսըն մէսքէնիւի պուլմագ իշիւն հիշ
պիր կիւճլիւք չէքմէտիմ: Սօգագլար անըն է-

վինէ կիտիպ կէլէն զալապալըզլէ տօլու իտի :
էվ քիւչիւք լաքին ըահաթ վէ թէմիզ փաք
պիր խանէ տիր :

Կայիափա հիտտէթլէ անըն սէօզիւնիւ քէ-
սէրէք՝ «Էվին նէ՛ կիպի պիր էվ օլտըղը պա-
նա նէ՛, ատէմ, ատէմի կէօրտիւն մի,» տէտի :

Մաղքոս սէօզիւնէ տէվամլէ՝ «Ղազարոս իս-
մինտէ օլան ատէմի կէօրտիւմ : Մաղ սէլիմ
վէ էյի տիր : Քէնտի խանէսինին պաղլէսինտէ
ատէմլէրէ սէօյլէմէքտէ իտի,» տէտի :

Կայիափա իսթիհզաքեարի օլարագ՝ «Ա-
տէմլէրէ սէօյլէ՞յօր մը իտի : Պու կիւնլէրտէ
տիյար խաթիպլէր իլէ տօլու տըր : Նէ՞ սէօյ-
լէյօր իտի,» տէտի :

«Քէնտիսինին էօլիւլէրտէն գըյամ էթմէ-
սինին հիքեայէսինի սէօյլէյօր իտի : Մէզարտա
կէչիրտիյի տէօրթ կիւնլէրին պիր ույդու կի-
պի իտիյինի պէյան էթտի : Կէօրմիւշ օլտըղը
'աճա'իպ ըիւլ՝յալարը հալա տօնուգ պիր թարզ-
տա զիքը էտիյօր, ամմա անլէրին թամմ՝ նէ
օլտըզլարընը պէրրագ պիր թարզտա տէյէմէ-
յօր : Հէմ Ալլահա համտ ու սէնա էթմէքտէ,
վէ Նազարէթլիյէ տախի 'այնի համտ ու սէ-
նայը սունմագտա, վէ անա իպն Ուլլահ վէ
իսրայէլին թէսէլլիսի թէսմիյէ էթմէքտէ
տիր,» տէտի :

Կայիափա տիշլէրինի զըճըրտաթտը՝ «Վէ
ճէմա'աթ նէ՞ տէյօր,» տէյիւ սիւ'ալ էթտի :

«Պիւթիւն ճէմա'աթ եիւքսէք սէսլէ՝ Պլէ-
լուիա, վէ Ովսաննա իպն ի Դաւիթէ՛ տէյօրլար

վէ պիւթիւնն Բեթանիա պու շէյտէն տօլայը
չըլտըրմըշար, վէ պէօյլէ պիր շէյ ասլա իշիթ-
մէմիշ իղ,» տէյիւ նիտա էտիյօրլար,» տէտի :

«Օ տէտիքլէրի 'սյան աշիքհար եալան տըր,
վէ պայրամ վագթընտա պիր հէնկեամէ չը-
գարմագ նիյէթիյլէ օլ ատէմ վէ անա թա-
պի' օլանլար թարաֆընտան իճատ օլունմըշ
տըր : Սանա էմր էթտիյիմ իւզըէ պաշգալարա
տախի սօրուպ սիւ"ալ էթտի"ն մի,» տէտի :

Ատէմ ճիտտի պիր սուրէթտէ էֆէնտիսի-
նին եիւզիւնէ պագտը, վէ սօկրա՝ «Պու շէյ
Բեթանիատա հագիգի պիր միւ՝ճիգէ մագա-
մընտա թութուլլօր, ֆէք տիգգաթլըճա թահ-
գիգաթ իճրա էթտիմ, վէ էմրինիղ իւզըէ՝
պու խուսուստա 'ագըլլը վէ էհլ ի պասիրէթ
չօգ զաթլարա սօրտում : Անըն կէօմիւլմիւշ օլ-
տըղը մէզարը տախի թէֆթիշ էթտիմ : Ատէմ
հագիգաթ ը հալտէ էօլմիւշ վէ տէօրթ կիւն-
լիւք կէօմիւլմիւշ իտի : Լսքին Նազարէթլինին
պու ատէմի Ալլահըն գուվվէթիյլէ օլմատըգճա
տիրիլթմէյէ նա'սըլ գատիր օլտըղընը ալլա-
յամայօրըմ, նէ տէ քիմսէ օնու պանա տէյէ
պիլիր իտի,» տէտի :

Քեահհին ի ա'զամ քէնտի կէօզտէսի օլան
պէնտէսի իւզէրինէ հիտտէթլէ պագարագ՝
«Ատէմ, 'ագըլլը պաշըկա թօփլա : Շէրիր օէ-
նին իւզէրինէ հիւքմ էթմէսին : Օլ քիւֆր է-
տիճինին շակիրտի օլան պէնիմ խըտմէթիմտէ
պուլունամագ,» տէտի :

Մաղքոս եէրէ պագարագ՝ «Պէն անըն շա-

կիրտի տէյիլ իմ. լաքին պու շէյի անլամագ-
պէնիմ գուտրէթիմտէն իւսթիւն տիր,՝ տէտի:

Կայիափա սապրը թիւքէնմիշ պիր հարէ-
քէթլէ՝ «Էլ վերիր: Պէնի եալընըզ պրագ, վէ
մէճլիս օտասընը հազըր էթ, պիր սա՛աթտան
հազըր օլսուն,՝ տէյիւ էմր էթտի:

«Պիզ պու խուսուստա զաթէն հատտէն
զիյատէ կէվէք մու՛ամէլէ էթտիք: Պու ա-
տէմ օրթատան գալտըրըմալը հէմ տէ չար-
չապըզ գալտըրըմալը տըր:»

Պու սէօզլէրի սէօյլէյէն միւհթէրէմ Սննա
օլուպ՝ քերահին ի ա՛ղամըն մէճլիս օտասընտա՝
թահրիք օլունմըշ մէճլիս ա՛ղասընըն օրթա-
սընտա օթուրմըշ իտի: «Էկէր անը պէօյլէ սայ-
քի իւշ սէնէտէն պէրի պրագմըշ օլտըղմըզ
կիպի քէնտի հալինէ պրագաճագ օլուր իսէք,
ճիւմլէ ատէմլէր անա իման էտէճէքլէր, վէ
Րօմալըլար կէլիպ հագգ իւզըէ եէրիմիզի հէմ
տէ գափմըմըզը գալտըրաճագլար տըր: Զօգ-
տան անա շէտիտ մու՛ամէլէ կէօսթէրմէլի ի-
տիք: Պէնիմ րէ՛յիմ պու իտի օլ վագըթ, վէ
պաշլանկըճընտա գօլայճա պէօյլէ էտէ պիլիր
իտիք: Լաքին մէս՝էլէ շիմտի էօյլէ պիր սու-
րէթ քէսպ էթմիշ տիր քի, անը էօլիւմէ հիւքմ
էթմէք զիյատէսիյլէ միւշքիլ օլաճագ,՝ տէտի:

Նիկոդեմոս քէնտի միւլայիմ սէսիյլէ՝ «Պէն
օլ ատէմի էօլիւմէ հիւքմ էթմէք թարաֆըն-
տա տէյիլ իմ, զիրա պէնիմ ֆիքրիմճէ օ էօ-
լիւմէ լայըզ պիր շէյ էթմէմիշ տիր,՝ տէտի:

Կայիափա քէմալը հիտտէթլէ՝ «Սէն հիւշ

պիր շէյ պիլմէզ սին, նէ տէ պիր քիշինին պիւթիւն գալմ իշիւն էօլմէսի, վէ պիւթիւն գալմըն հէլաք օլմամասը պիզիմ իշիւն տահա էյի օլտըղընը նազար Ը տիգգաթա ալըրսըն,” (Յովհ. 11. 50) տէտի:

Նիկողեմոս սիւքիւթլէ պիր տազիգէ անա պաղտը, վէ սօկլա ճիտտի պիր սուրէթտէ՝ «Մէն քեահին ի ա՛ղամ սըն: Եհովա սէնին քէլամլարըն վասըթասըյլէ պիզէ սէօյլէր, լաքին Ալլահ կէօսթէրմէսին քի պիզ պիսուչ պիր ատէմի էօլիւմէ հիւքմ էտէլիմ: Պէն քէն տիմ իշիւն սէօյլէյէրէք՝ արթըգ պու իշտէ հիչ պիր շէյ եափամամ,” տէտի:

Աննա իսթիհզաքեարի պիր թարգտա «Պիզ չօգտան պէրի սէնին օլ ատէմին շակիրտլէրին տէն պիրիսի օլտըղընա շիւպհէ էտիյօր իտիք: Իմտի Սենեղրիօն մէճլիսինտէ սէնին պուլուն մազլըղըն միւնասիպ տէյիլ տիր: Կիթ վէ սէնին օլ մէշհուր էֆէնտին օլան տիւլկէր իլէ վէ քէնտիսինէ թապի՝ օլմադ իւզրէ եէրին սիւփրիւնթիւսիւնտէն սէշմիշ օլտըղը քիմսէլէր իլէ պիրլէշ,” տէտի:

Նիկողեմոս ճէվապ վէրմէտի, ամմա գալգըպ քէմալ Ը վազարլէ մէճլիս օտասընտան չըգտը կիթտի:

«Եօխան վարսըն կիթսին: Պիզտէն հէփսինէ մըգտար Ը քեաֆի ափ աշիքեար օլան պիր մէս”էլէ իշիւն միւպահէսէ էտէրէք վազըթ զայ՝ էթմէնին ‘ալէմի եօգ,” տէտի, վէ սէօյլէտիյի վազըթ էթրաֆընա պաղտը, վէ հուզ-

զար արասընտա քիւչիւք պիր նիտա ի թահ-
սին իշիտիլտի :

Լաքին պու նիտա ի թահսինէ պիրիսի իշ-
թիրաք էթմէտի : 0 կէօզլէրինի քէնտի այագ-
լարը ալթընտա օլան օտանըն զէմինինէ տիք-
միշ վէ քէնտի փարմագլարըյլէ լահաթսըզ-
ճասընա ուզուն սագալընը գարըշտըրմագտա
իտի : Պու ատէմին իսմի Յովսէփ օլուպ' ան
ասլ Արիմաթիալը իտի :

Եօխան սէօզիւնէ տէվամ էտէրէք՝ «Շիմտի
շու քէնտի մէս» էլէսի հագգընտա հէնկեամէ
էթմէքտէ օլան Ղազարոսա կէլէրէք՝ անըն ի-
չիւն նէ՝ տիւչիւնիյ օրսընըզ : Պանա կէլիր քի
անըն չըգմըշ օլտըղը մէզարա թէքրար կէրի
կիթմէսի տահա խայրը տըր : Իկէր օ հագի-
գաթէն էօլմիւշ իտի իսէ՝ էօլիւ գալմասը Ալ-
լահըն իրատէթի տէյի՛լ մի իտի : Եհովանըն
զաթէն անըն իչիւն վէրմիշ օլտըղը էօլիւմ
հիւքմիւնիւ իպգա էթմէքլէ զայր ի մէշրու՝
պիր շէյ էթմիշ օլմայըզ :՝ տէտի :

Աննա պու սօն սէօյլէյէնէ խիթապէն՝ «Սէն
հիքմէթլէ սէօյլէտին : Ատէմին էճէլի կէլմիշ օլ-
տըղը պէյլի տիր : Սայքի շիւպհէ եօգ տըրքի շիմ-
տի անըն ճէսէտի պիր ճինն թարաֆընտան զապթ
օլունմըշ տըր : վէ ճինն ճէսէտ վասըթասըյլէ
պէօյլէ քիւֆիւրանէ սէօզլէր սէօյլէմէքտէ տիր :
0 օրթատան գալտըրըլմալը հէմ տէ չարչա-
պըգ գալտըրըլմալը տըր : Անա տախի տիգ-
գաթ էտին, զիրա օ տախի քէնտի արտընճա
չօգ ատէմ շէքմէքտէ տիր :՝ տէտի ,

Պաշգա պիրիսի քէմալ ը թավգա իլէ՝
«Պուռնտան մա՛տա էօլիւ պիր ճէսէտ օլտըղը
իչիւն արթըդ տիւնեա իւթիւնտէ հիչ պիր
հագգըր եօգ տըր: Քէնտիսի իլէ յալագասը
օլան հէր քէսի նաւիաք գըլար», տէտի:

«Ղազարոս տէնիլէն ատէմի քէնտի հալինէ
պրագըն: Պէն անը էյի թանըրըմ: Օ էհլ ի
նամուս վէ սալիհ պիր ատէմ տիր: Պէն անը
էօլիւլէրտէն գըյամ էթտիքտէն սօկրա տախի
կէօրտիւմ: Անտէ ճինն եօգ տըր, վէ քէնտի
իմանընա կէօրէ օ քէնտի խէլասը իչիւն Ալլահա
համտ էթմէքտէ օլուպ, անըն իլէ պէրապէր
քէնտիսինի գապրտան գուրթարանը տախի
թա՛ղիզ էյլէմէսի ճա՛իզ տիր», տէտի:

Աննա եավաշճա՝ «Պու մէս՛էլէ հագգընտա
սօկրա միւպահէսէ օլունա պիլիր: Պուրատա
պիրիսի պանա Նազարէթլինին նէրէլէրտէ պու-
լունտըղընը խապէր վէրէ պիլի՛ր մի», տէտի:

Կայիափա ճէվապէն՝ «Հէման պու կիւն
Բեթանիայա կէլմիշ վէ օլ Ղազարոսըն խանէ-
սինտէ միւսաֆիր օլմուշ: Պուռու մէճլիս օտա-
սընա կիրտիյիմ սըրատա իչիթտիմ: Շիւպհէ-
սիզ պայրամ վագթընտա Երուսաղէմտէ պու-
լունմաղա նիյէթի վար տըր: Գաւմ աըասըն-
տա վէլվէլէ օլմամագ իւզրէ կիզլիճէ թու-
թուլմասը կէրէք տիր: Հէմ անը Բօմալըլարըն
հիւքմիւ ալթընա տիւշիւրմէք իչիւն անըն յա-
լէյհինտէ էյի պիր իսպաթ պուլունմասը լա-
զըմ տըր, գիրա պիլտիյինիզ իւզրէ պու մահ-
քէմէնին պիր քիմէյի ի՛տամ էթմէյէ սէլա-
հիյէթի եօգ տըր», տէտի:

Լաքին Աննա տէրհալ միւլայիմ պիր թարգ-
տա՝ «Րօմայրլար հայր օլան Ալլահըն քիլիսէ-
սինէ տօղրու զայր ի տօսթանէ պիր մէվգը՝
թուլթմամըլար տըր: Հէյքէլիմիզ պու էմիր ի
վագը՝այա պիր իսպաթ տըր: Պիզ պուլնու
ռնուլթմամալը իզ, նէ տէ Րօմանըն տէմիր է-
լիյէ քէօր քէօրիւնէ էզիլմէք թէհլիքէսինէ
կիրիֆթար օլմալը իզ: Պախուսուս միւլքին ի
մէրթէպէ անլէր իլէ միւլթէֆիզ պուլունմա-
ղա չայըլմալը իզ: Էկէր պու Յիսուս տէնիլէն
ատէմին հիւքիւմէթէ գարշը խըյանէթտէ պու-
լունտըղը իսպաթ օլունա պիլիր իսէ, իշիմիզ
հագիգաթ ը հալտէ օլմուշ պիթմիշ սայըլըր:
Օլ վագըթ անը Պիղատոսըն էլինէ թէսլիմ է-
տէ պիլիրիզ, վէ անըն պու խուսուստա լաղըմ
կէլէնի իճրա էտէճէյինէ էմին օլա պիլիրիզ:
Եարըն խուսուստա պու կիպի պիր իսպաթ
պուլմագ իշիւն անա տիգգաթ օլունսուն:
Շիւպհէսիզ զարուրի օլան պու իշի պաշա չը-
գարա պիլմէմիզ իշիւն սէպթ կիւնիւ հագ-
գընտա օլան գանունլար կէվէտիլմէլի տիր-
լէր,» տէտի:

Պու տագիգէտէ մէճլիս օտասընըն գափու-
սընըն եիւքսէքճէ չայընմասը իշիտիլտի: Կա-
յիափա հայրէթլէ պագտը վէ եիւքսէք սէսլէ՝
«Միւշավէրէմիզ տրասընտա պիղիմ սէօղիւ-
միւզիւ քէսմէյէ քիմ ճէսարէթ էտէր: Լա-
քին տուր պագալըմ, մուհիմմ պիր շէյ օլմա-
լը տըր,» տէտի, վէ քէնտի գայնլարընտան
պիրիսինէ գափույը աշմասընը իշարէթ էթտի:

Ատէմ սալքի տէրհալ կէրի կէլտի, վէ եա-
վաշ պիր սէսլէ՝ Նազարէթլինին շակիրտլէրին-
տէն պիրիսի տիր: Քեահին ի ա՛ղամ իլէ սէօյ-
լէշմէք իսթէյօր,” տէտի:

Կայիափա թէրէտտիւտ էթտի:

Աննա իսթար թարգըյլէ՝ “Եմր էթմէ՞ղ մի-
սին քի հուզուրմըզա կէթիրիլսին: Օլա
պիրի քի օլ ատէմ իլէ պիրլէշմիշ օլտըղը
համադաթը իչիւն փէշիման օլմուշ տըր: Օ
հալտէ պիղէ թամմ վագթընտա էյի պիր
եարտըմտա պուլունա պիրի,” տէտի:

Կայիափա՝ “իչէրի կէթիրիլսին,” տէտի:

Օտատա պիր սիւքիւթ հիւքմ սիւրէր իտի,
վէ պու սիւքիւթ անճագ իչէրի կիրէն ատէմին
այագ սէսիյլէ իղալէ օլունտու: Ատէմ տու-
րուպ ’աղամէթլի մէճլիս ա՛ղասընըն հուզու-
րընտա թէրէտտիւտ էթտիյի սըրատա՝ անըն
ալճագ պօյլը վէ ուզուրսըզ սուրէթլի պիրիսի
օլտըղը կէօրիւնիւյօր իտի:

Աննա պու կէլէն ատէմ իւզէրինէ կէօզ
կէզտիրտիքտէ քէմալ ը հիւմլէ թէպէսսիւմ
էթտի, վէ ղայէթ թաթլը պիր թարգտա ա-
նա խիթապէն՝ “իչէրի կէլիպ սէնին արզուն նէ՛
իտիյինի պիղէ պէյան էթ,” տէտի:

Ատէմ անըն իւզէրինէ պագարագ դապա
պիր սէսլէ՝ “Քեահին ի ա՛ղամ սէ՞ն մի սին,”
տէյիւ սիւ՛ալ էթտի:

Կայիափա սապրսըզճասընա՝ “Ատէմ, քեա-
հին ի ա՛ղամ պէն իմ, պանա նէ՛ տէմէք իս-
թէրսին,” տէտի:

Լաքին Աննա իսթար թարգըյէ Կայիա-
փայա տօգունարագ՝ ատէմէ, «Օղլըմ, սէն
պիզէ Նաղարէթի հագգընտա սէօյլէմէք ի-
չիւն կէլմիշ սին, տէյիլ մի,» տէյիւ անա
սիւ՝ ալ էթտի:

Ատէմին եիւզիւ փարլատը վէ կէօզլէրինտէ
շէյթանի պիր նուր միւշահէտէ օլունտու: Վէ
եիւքսէք սէսլէ՝ «Էվլէթ, օնուն իչիւն կէլմի-
չիմ: Արթըգ անըն եանընտա գալամամ: Այ-
լատըղըմա կէօրէ սիզ անըն տիւշմէնի իմիշսի-
նիզ, վէ օ սէպէպտէն սիզէ կէլտիմ,» տէտի:

Աննա նաղիք պիր սէսլէ՝ «Շիւպհէսիզ սէն
փէտէրլէրինլին իմանընա տէօնմէյէ արղու էթ-
միշսին, վէ մէմնու՝ թարիգլէրտէ սէրսէրի
կէզմէքտէն ֆարիզ կէլմէք իսթէրսին. տէտի-
յիմ տօղրու տէյիլ մի,» տէտի:

Ատէմ միւթէճասիր պիր սուրէթտէ՝ «Նէ
պէն փէտէրլէրիմ իչիւն վաղիֆէ էտինիրիմ,
նէ տէ փէտէրլէրիմ պէնիմ իչիւն վաղիֆէ է-
տինիր, անճագ պէն փարա իսթէրիմ, փա-
րա: Անը սիզին էլինիզէ թէսլիմ էտէճէք օլ-
սամ պանա նէ՞ վէրիր սինիզ,» տէյիւ ճէ-
վապ վէրտի:

Կայիափանըն կէօզլէրի մէսէրրէթլէ փար-
լատըգլարը հալտէ հէման սըչրատը ալաղա
գալգտը, վէ՝ «Սանա նէ՞ մի վէրէճէյիզ, վա՛յ,
ատէմ,» տէյիւ նիտա էթտի:

Լաքին Աննա էնկին պիր սէսլէ՝ անըն սէօ-
զիւնիւ քէսէրէք «Պրագ օղլըմ, պու ատէմ
իլէ պէն սէօյլէշէյիմ: Պէն պու կիպի քիմմէ-

լէրի սէնտէն զիյատէ անլարմ," տէյերէք տ-
նը մէն՝ էթտի: Սօկրա ըէսմէն իլէրի կիտէ-
րէք՝ "Շիւպհէսիզ չօգ պէոյիք պիր մէպլաղ
տէյմէզ, տօսթոււմ, չիւնքի անըն նէ՛րէտէ
պուլունաճաղընը զաթէն պիլիրիզ: Պունուն
իլէ պէրապէր պիզէ եարտըմ էտէ պիլիրսին,
վէ պիզ տախի ճէօմէրտ պուլունաճաղըզ:
Եիրմի գըթ'ա կիւմիւշէ նէ՝ տէրսին," տէտի:

Ատէմ եէրէ պագտը վէ եաւաշ պիր թարզ-
տա, "Փէք աղ տըր: Սէն անըն չօգճա կիթ-
տիյի եէրլէրի պէնիմ գատար պիլմէզ սին,"
տէտի:

Աննա եաւաշճա՝ "Տօղրու տըր. տէտիյի-
մին եարըսընը տա զամմ էտէրիմ: Անը պի-
զիմ էլիմիզէ էմին պիր թարզտա, վէ գաւմ
արասընտա վէլվէլէ օլմայաճաղը պիր վագըթ-
տա թէսլիմ էթ, վէ սանա օթուզ գըթ'ա
կիւմիւշիւ վէրէճէյիզ: Էյի փարա տըր. թահ-
գիր օլունաճագ պիր մէպլաղ տէյիլ տիր,"
տէտի:

Ատէմ տուրտըղը եէրտէ ըահաթսըզճասը-
նա այագլարընը եէրէ սիւրիւշտիւրտիւ, վէ
էթրաֆընտա հէր եէրտէ պուլունան սէրվէթ
իսպաթլարընա խաֆիյէն պագար իտի: Լա-
քին ճէվապ վէրմէտի:

Կայիափա սապրսըզճասընա եինէ սէօյլէ-
մէյէ չըգըչըյօր իտի իսէ տէ, Աննա թէքըար
սէօյլէտի, վէ պու տէֆ'ա անըն սէօզլէրինտէ
պիր պիւրուտէթ վէ հիտտէթ 'ալամէթի վար
իտի:

«Սէն չապըգ գարար վերմէլիսին, զիրա պիզ պաշգա թէտպիրլէր իւզէրինէ տիւշիւ նիւյօրըզ : Օթուզ գըթ'ա կիւմիւշիւ ալաճա՞գ մը սըն եօգսա ալմայաճագ մը սըն : Եֆէնտին հէր նէ տախի օլսա մահքիւմ տիր», տէտի :

Ատէմ պիր տագիգէ տահա սիւքիւթ տուր տու, սօկրա եաւլաշ պիր սէսլէ՝

«Փէք էյի, եափաճաղըմ : Քիւշիւք պիր մէպլաղ տըր, ամմա պէն ֆագիր պիրիսի իմ : Պէն քէնտի չըգարըմա պագմայըյըմ : Պու Յի սուսըն արգասընտան կիտէրէք չօգ «յլար սարֆ էթտիմ : Պէն օնու Մեսիա զանն էթտիմ, լաքին տէյիլ տիր, տէյիլ տիր, տէյիլ տիր :» վէ անըն սէսի թէլէֆֆիւզ օլունմայան պիր մըրըլտանմա իչինտէ զարգ. օլտու :

Աննա քէմալը կէրմի իլէ՝ «Սէն տօղրու վէ 'ագըլը պիր շէյ եափտըն. հէմ քէնտին իչիւն հէմտէ պիզիմ իչիւն էյի», տէտի, վէ այաղա գալգտը, վէ հէր պիր ա'զասը թիթրէմէքտէ օլան օլ խապիսէ եագլաշարագ՝ «Գօնագտան կիթմէզտէն սանա թա'ամ վէ շէրապ վէրիլէճէք. լաքին էվվէլա շունու անկլայալըմ. սէնին իսմին նէ՞ տիր, վէ սէնին Նազարէթլիյէ օլան միւնասէպէթին նէ՞ տիր», տէտի :

Ատէմ Աննանըն կիւճլէ իչիտէ պիլէճէյի էնկին պիր սէսլէ՝ «Պէնիմ իսմիմ իսկարիովտըր Յուգա տըր, պէն տա'իմա անըն իլէ պէրապէր պուլունան օն իքիլէրտէն պիրիսի իմ», տէյիւ ճէվապ վէրտի :

Աննա էլլերինի օղուշտըրարագ վէ էթրա-
 ֆընտա քէմալը տիգգաթլէ տիկլէմէքտէ օ-
 լանլարա պիր զալէպէ թէպէսսիւմիւյլէ պա-
 գարագ՝ «Տա»իմա անըն իլէ պուլունանլար-
 տան պիրիսի՞ մի, ա՛հ, պուլ պէնիմ տիւշիւն-
 տիւշիւմտէն տահա էյի տիր, տօղրուսը։ Շիմ-
 տի, տօսթոււմ, Նազարէթլինին պուլ խուսուս-
 տա ասլա շիւպհէ էթմէմէսի չօգ էլզէմ տիր։
 Շիւպհէսիզ պէօյլէ օլտըղընը կէօրիւրսիւն,
 դիրա սէն կէօզիւ աչըգ պիրիսի սին, իմտի
 տէյէնէյիմէ էյիճէ տիգգաթ էթ։ Կէրի անըն
 եանընա կիթ, վէ էվվէլքի կիպի թա անը է-
 մին պիր թարզտա, տիգգաթ էթ, էմին պիր
 թարզտա տէյօրըմ, գալմ արասընտա հիչ
 պիր վէլվէլէ օլմագսըզըն պիզիմ էլիմիզէ թէս-
 լիմ էտէ պիլէնէյին վագթա գատտր անըն
 եանընտա գալ, վէ պիր տէֆ՝ա պիզէ թէս-
 լիմ էթտիքտէն սօկրա արթըգ պիզ գալանը-
 նը եափարըզ։ Վէ օթուզ գըթ՝ա կիւմիւշ
 սանա անտէն սօկրա տէրհալ թէ՛տիյէ օլու-
 նաճագ։ Պու սանա վէրիլէնէք օլան մէպլաղըն
 փէյի տիր։» տէտի վէ ատէմին էլինէ պիր
 սիքքէ գըստըրտը։

Յուդա ալլաշըլմազ պիր շէյ սէօյլէյերէք
 փարայը թումա՛ իլէ գափարճասընա ալտը։

Լաքին Աննա խօշնուտ իտի, վէ քէմալը
 մէսէրրէթլէ օտանըն գափուսընը աչարագ՝
 «Մաղքոս, պուլ ատէմի ալ, վէ տիգգաթ էթքի
 պօլ եէմէք վէ շէրապ վէրիլսին անա,» տէտի։

Պունուն իւզէրինէ ատէմ հիտտէթլէ անա

տէօնտիւ վէ՛ «Պէն տիլէնճի տէյիլ իմ, պէն անճադ հազգ իւզրէ պանա վէրիլէճէք օլանը իսթէրիմ»,՝ տէտի։ Սօկրա տիք տիք Աննա- նըն կէօյլէրինին իշինէ պագտը, վէ՛ «Պէն օ- նու սիզէ թէսլիմ էտէճէյիմ։ Օնա շիւպհէ- նիզ օլմասըն։ զիրա պէն տէ օնա սիզին կիպի պուղզ էտէրիմ»,՝ տէտի։

Սօկրա տէօնտիւ վէ պիր տէֆ'ա պիլէ արգասընա պագմագսըզըն չարչապըզ չըգտը կիթտի։

ՊԱՊ 24

«Անա, էվէ կիթմէք իսթէրիմ։ Նի՛շիւն պուրատա պու գատար վագըթ տուրալըմ»,՝ տէր իտի չօճուգ, վէ սապրսըղճասընա վալի- տէսինին ըուպասընըն էթէյինի չէքէր իտի։

«Դալը, էվլատըմ, սապր էթ։ Տահա չօգ պէքլէմէյէճէյիզ։ Իշթէ պուրատա սանա պիր աղ չէօրէք, պէն սանա պուրատա նի՛շիւն տուրտըղըմըզըն սէպէպինի սէօյլէր իքէն անը եէ, զիրա պու կիւնիւ թա սօն նէֆէսինէ գատար զիքըր էթմէլի սին»,՝ տէտի։

Չօճուգ աղզը չէօրէքլէ տօլու օլտըղը հալ- տէ «Սէօյլէ, անա»,՝ տէտի։

«Կօկօմ, սէն քիւշիւք չօճուգ իքէն էօլիմ տէրէճէսինէ կէլիշ իտին, վէ սանա պու Յի- սուս շիֆա վէրտի»,՝

«Սէն օնու պանա չօգ տէֆ'ա սէօյլէմիշսին։ Պանա պիր աղ չէօրէք տահա վէր, աճըմ»,՝

«Էվլէթ, օղլըմ, չօգ տէֆ'ա անը սանա

սէօյլէմիշիմ, զիրա պու Յիսուս օլմասա իտի,
սէն շիմտի մէզարտա եաթմադտա պուլունա-
ճադ իտին, պէն տէ չոճուգսըզ դալաճադ ի-
տիմ: Էվլատըմ, ճիյէր փարէմ:” վէ վալիտէ-
սի քէմալ և շէֆգաթլէ չոճուղընա սարըլտը:

“Անա, պէնի նիշիւն պէօյլէ սըզը սըզը
թութմուշ սըն,” տէյիւ սիւ”ալ էթտի չոճուգ,
վէ գըվըր սաչլարընը կէօղլէրինին իւթիւն-
տէն սիւքէրէք՝ “Ա, շու կիւզէլ գուշա պագ,”
տէտի:

“Շիմտի գուշը պրագ, չոճուղըմ, վէ տին-
լէ: Պու Յիսուս պիր մէլիք տիր: Մեսիա տըր:
Պու կիւն պու եօլտան կէչէճէք տիր, վէ սէն
օնու կէօրէճէքսին:”

“Պիր մէլիք մի: Պաշընա թաճ մը գօյա-
ճագ:” “Պիլմէմ: Օլա պիլիր: կէօրէճէյիզ:
Լաքին շու պինկէրճէ ատէմէրէ պագ: Պու-
րատա եէրիմիզ էյի տիր, վէ օնա եագըն
պուլունաճաղըզ:”

“Խայր, պէն սէյրի սէվմէմ: Պիր մէլիք
կէօրմէք պանա՞ նէ՛: Պէն օյնամագ իսթէրիմ:
Հայտէ էվէ կիտէլիմ:”

“Տիկլէ: Անը իշիտիյօր մը սըն,” տէյիւ նի-
տա էթտի պաշգա պիր գատըն: “Կէլիյօրլար:
Անլէր նէ՞ տէյօրլար: Ովսաննա, ովսաննա
իպն ի Դաւիթէ: Բապպըն իսմիյլէ կէլէն միւ-
պարէք օլսուն: Էն եիւճէլէրտէ, ովսաննա:
(Մատ. 21. 9):

“Ա՛հ, պու միւպարէք պիր կիւն տիր: Պի-
զիմ օնու կէօրմէք իշիւն եաշայաճաղըմըզ քի-

միջին ֆիլքրինտէն կէշէր իտի : Լաքին պագ, ճէ-
մա՛աթ գօշույօր : Անլէր եէրէ խուրմա եափ-
րագլարը տէօքիւյօրլար :

Չօճուգ եինէ՛ «Անա, օնլար նի՛շիւն էօյլէ
էտիյօրլար,» տէյիւ սիւ՛ալ էթտի :

«Սէն պէնիմ օմուզըմտա օթուրուպ կէօ-
րէճէք սին : Շիմտի պիր ատէմ գատար պոյլը
սըն, վէ պէնտէն զիյատէ ուզագլարը կէօրէ
պիլիր սին : Նէ՛ կէօրիւյօրսըն :»

Չօճուգ ճէվապէն՝ «Չօգ քիմսէլէրին կէլ-
մէքտէ վէ պիրիսինի տախի մէրքէպ իւզէրինէ
պինմիշ կէօրիւյօրըմ,» տէտի :

Օլ պիր գատըն՝ «Էվվէթ, էվվէթ, պէն տէ
կէօրիւյօրըմ : Կէլէն օ օլա պիլի՛ր մի : Խալգ-
ալգըշայըպ անըն հուզուրընա խուրմա տալ-
լարը աթըյօրլար : Պագ, էլպիսէլէրինի չըգա-
րըպ՝ անլէրի տախի եօլ իւզէրինէ գօշույօր-
լար,» տէտի :

Վէ շիմտի ալայ չօգ եագլաշմըշ, վէ պիւ-
թիւն շակիրտլէր քէնտիլէրին կէօրմիւշ օլտըգ-
լարը օլ գուվվէթի իշէր իշիւն սէվինմէյէ վէ
Ալլահա համտ էթմէյէ պաշլատըլար, վէ շէօյ-
լէ տէրլէր իտի :

«Եա՛ Եհովա, սէն իպն ի Դաւիթէ զալէպէ
իհսան էյլէ : Շիմտի Եհովանըն իսմիյլէ փէտէ-
րիմիզ Դաւիթին ի՛ատէ օլունաճագ մէլէքիւ-
թիւ միւպարէք օլսուն : Եհովանըն իսմիյլէ կէ-
լէն իսրայէլ մէլիյի միւպարէք օլսուն : Պիզիմ
սէլամէթ վէ խէլասըմըզ եօգարըտա օլան Ալ-
լահտան տըր : Էն եիւճէլէրտէ անա համտ օլ-

սուն : Էն եիւճէլէրտէն շիմտի խէլաս, իհասան էյլէ :”

“Անըն իւղէրինէ պազ, չօճուղըմ, օ մէլիք տիր : Մեսիա տըր : Շիմտի պէնիմ իլէ պէրապէր՝ Մէլիյէ ովսաննա : Իպն ի Դաւիթէ Ովսաննա՝ տէյիւ նիտա էյլէ :”

“Սուս օլ դարը : Սէն տիվանէ՞ մի սին քի պիկիւնահ չօճուղըկա քիւֆր էթմէյի էօյրէտի յօրսըն :”

Գատըն պու սէրթ սէօղլէրտէն սարսըլտը, վէ տէօնիւպ խավֆընտան նաշի իրի իրի ա չըլմը շլան կէօղլէրինի օլ սէօյլէյէն ատէմին իւղէրինէ տիքտի : Կէօրտիւ քի օ պիր ֆէրիսի իտի, վէ չօճուղընը պաղըրնա պասարազ տէտի քի՝

“Սէնին նէ սէօյլէտիյինի պիլմէմ : Օ պէնիմ չօճուղըմըն դուրթարըճըսը տըր, անըն իշիւն պէն անա համտ ու սէնա էտէրիմ :”

Լաքին ատէմ անըն ճէվապընա տիգզաթ էթմէտի : օ՝ Էֆէնտիյի իհաթէ էթմիշ օլան ղալապալըղըն իշինէ կիրմէյէ չալըշըյօր իտի :

Վէ ղազապա կէլմիշ օլարազ՝ “Պունլարըն նէ՝ սէօյլէտիյինի իշիտի՞յօր մը սըն,” (Մատ. 21. 16) “անլէրի թա՛ղիր էյլէ քի սիւքիւթ էթսինլէր,” տէտի :

Էֆէնտի տէօնտիւ վէ անա պազարազ՝ “Էկէր պունլար սիւքիւթ էտէրլէրսէ, թաչլար նիտա էտէճէքլէր,” (Ղու. 19. 40) տէտի :

“Վէ եազլաշտըգտա, շէհրի կէօրմէքլէ ա նըն իւղէրինէ աղլալըպ, քե՛աշքի սէն տախի-

պարի սէնին պու կիւնիւնտէ սէլամէթինէ միւթէ՝ ալլըգ օլան շէյլէրի պիլէ իտին, զիրա իւզէրինէ կիւնլէր կէլէճէք՝ քի տիւշմէնլէրին մէթէրիս չէքիպ սէնի իհաթէ էտէրէք, հէր թարաֆտան թազէիգ էտէճէքլէր տիր, վէ սէնի հէմ տէրունինտէ օլան էվլատընը եէր իլէ եէքսան էտիպ՝ սէնտէ թաշ իւզէրինտէ պիր թաշ պրագմայաճագլար, չիւնքի զիյաւրէթինին վագթընը պիլմէտին՝ տէտի։” (Ղուկ. 19. 41—44)։ “վէ Երուսաղէմէ կիթտիյինտէ՝ Պու քիմ տիր՝ տէյերէք պիւթիւն շէհր թահըիք օլունտու։ Խալգ տախի՝ պու Գալիլէատա վագը՝ Նազարէթտէն օլան Յիսուս փէյղամպէր տիր, տէտիլէր։” (Մատ. 21. 10, 11)։

Վէ ալայ շէհր գափուլարընտան իշէրի կիրտիքտէ վէ թէլավէթ վէ ալգըշ սէտալարը քէսիլտիքտէ՝ պու մէնզարէյի էյիճէ կէօրմիւշ օլան էճնէպի էլպիսէ վէ կիյինմիշ պիր պէօլիւք քիմսէլէրտէն պիրիսի քէնտի արգատալարընա տէօնտիւ, վէ քէմալը՝ աշգլէ՝ “Տօսթլար, սիզ պունա նէ՝ տէրսինիզ,՝ տէյիւ սիւ՝ ալ էթտի։

“Աճա՝իպ պիր մէնզարէ տիր։ Վէ օլ աւտէմ։ Անըն սիմասընտա էօյլէ պիր հալ վար իտի քի օ զէմինտէն տէյիլ տիր, Անըն հագզընտա պիր շէյ պիլի՞ր մի սինիզ,՝”

Ապեղէս՝ Պէն իշիթտիմ քի օ կէրչէքտէն վէ հագիգաթէն Եէհուտիլէրին չօգտան մոնն թաղըր պուլունտըգլարը, վէ քէնտի մուգատտէս քիթապլարընտա իխպար օլունան րէ՞իս

տիր։ Անլէր հէման շիմտի անըն քէնտի քիւր-
սիւսիւնիւ Երուսաղէմէ գուրմասընը մէ՞մսւլ
էտիյօրլար։ Պէն անը կէօրմէյէ վէ անըն հու-
զուրընտա պուլունմաղա զիյատէսիյլէ արզու-
էտէրիմ,՝ տէտի։

«Պէնիմ Անդրոնիկոսըմ, պէն տախի արզու-
էտէրիմ։ Լաքին օ տէտիյին նա՞սըլ օլա պի-
լիւ։ Պիզ Եէհուտի տէյիլ իզ, վազա՛ա փէ-
տէրլէրիմիզին փուլփէրէսթ իմանընը թէրքէ
պիրիճիք հազգ Ալլահա ըիւճու՛ էթմիշիզ։
Եէհուտիլէրին մէլիյի պիզէ քէնտիսինէ եազ-
լաշմաղա միւսա՛ատէ էտէճէ՞ք մի,՝ տէտի
պաշգա պիրիսի։

Ապեղէս ճէվապէն՝ «Պիլմէմ, Լաքին օ տա-
հա պիր մէլիք տարաթ ու տէպտէպէսիյլէ քէն-
տիսինի խալգտան այըրմամըշ տըր։ Չօճուզ-
լարըն վէ գատընլարըն պիլէ գօրգուսըզճասը-
նա անա նա՛սըլ եազլաշտըզլարընը կէօրտիւն
մի,՝ տէտի։

Շիմտիյէ գատար տահա սէօյլէմէմիշ օլան
պիրիսի՝ «Տօղրու տըր, էկէր օ մէլիք իսէ պի-
լէ, տիւնեա մէլիքլէրինտէն Փարգը պիր մէ-
լիք տիր։ Անըն թէվապի՛ի՝ ալամմ ընաստան
օլան քիմսէլէր տիրլէր։ Անլէրտէն պիրիսինի
թանըրըմ։ Անըն իսմի Եունանի իսմի օլարագ-
ֆիլիպպոս տըր։ Հայտէ, անը արայալըմ վէ
պու խուսուստա անտէն տահա զիյատէ մա՛-
լիւմաթ ալալըմ,՝ տէտի։ Վէ հէման հէփսի
տէ շէհրէ կիրտիլէր, վէ հէյքէլէ տօղրու կիթ-
տիլէր։ Զիւրա Փիլիպպոս նամ քիմսէյի օրա-

տա պուլաճագլարընը իւմիտ էտէրլէր իտի :

Թա՞իֆէլէր էյվանընա կէշտիքլէրինտէ Ռուփոսըն սէրի՝ կէօղլէրի՝ հագգընտա սէօյլէմիշ օլտըղը ատէմի տախիլի էյվանա կէշտիյի սըրատա կէօրտիւ . պու տախիլի էյվանա իսէ էճնէպիլէր կիրէմէզլէր իտի : Չարչապըզ անըն արգասընտան կիտէրէք Ռուփոս անըն օմուզընա տօգուլտու, վէ էնկին պիր սէսլէ, «Սէվկիւլիւ տօսթըմ, սանա պիր տէյէճէյիմ վար,» տէտի :

Փիլիպպոս արգասընա պագտը, վէ կէօզիւ Եուանանինին էսմէր եիւզիւնիւ կէօրտիւք տէ պիր ազ կէրի չէքիլտի վէ՝

«Օ՛, Ռուփոս սէ՛ն մի սին : Նէ՛ իսթէրսին,» տէտի :

Ռուփոս ճէվապէն՝ «Պիր գաշ տագիգէ սէնին իլէ սէօյլէշմէք իսթէյօրըմ : Պէն վէ հէմ շէհրիլէրիմտէն պիր գաշ քիմնէլէր, հէփսի տէ պէնիմ կիպի Եհուլտի տինինի գապուլ էթմիշ օլանլար օլուպ՝ պայրամ միւնասէպէթիյ լէ Երուսաղէմէ կէլմիշ իզ, վէ պու կիւն շէհրէ կիրտիյի վագըթ Նազարէթտէն օլան փէյղամպէր թէսմիյէ օլունան զաթը կէօրտիւք, վէ անըն հագգընտա պա՛ղը 'աճիպ շէյլէր պիղիմ գուլագլարըմըզա եէթիշտի : Էֆէնտի, պու Յիսուսը պիզ քէնտիմիզ տախի կէօրմէյէ վէ անտէն էօյրէնմէյէ զիյատէսիյլէ արզու էտէրիզ,» տէտի :

Փիլիպպոս միւթէրէտտիտ կէօրիւնտիւ, վէ սօնրա՝ «Ծօսթըմ, հէր նէ գատար փուլթ-

փերէսթիքտէն հագիգի իմանա տէօնմիւշ ի սէն տէ, Եէհուտի տէյիլսին: Պիլմէմ պու տէտիյին օլա պիլի՛ր մի օլամաղ մը: Լաքին տուր. բէֆիգլէրիմիզտէն պիրիսի իլէ իսթիշարէ էտէյիմ: Պուրատա պէքլէ, պէն չարչապըգ կէրի կէլիրիմ,” տէտի, վէ պէօյլէ տէյէրէք տէօնտիւ վէ օրայը տօլտուրմըջ օլան զալապալըգ իչինտէ տէրհալ նապէտիտ օլտու:

Ռուփոս արգատաշարընա իշարէթ էտէրէք՝ “Սէն հագգը իմիշ օին, Ապեղէս: Պու Եէհուտիլէր պիղիմ անճագ գափուլարըն խարիճինտէ օլաըղըմըզը ունուտամաղլար,” տէտի աճընարագ:

Ապեղէս տէրին պիր մէ՛յուսիյէթէ ’ալամէթ օլան պիր սէսլէ՝ “Էօյլէ իսէ պիղի գապուլ էթմէյէճէք: Հայտէ պուրատան կիտէլիմ, վէ էկէր պիր տահա պուրայա կէլմէզ իսէմ, ումուրըմտա տէյիլ տիր,” տէտի:

Ռուփոս պու հիտտէթլի տէլիգանըյա թէպէսսիւմլէ՝ “Խայր, տօսթըմ, սէն չօգ ’աճէլէ էտիյօրսըն: Նազարէթլինին շակիրալէրի պու խուսուստա պէլլի պիր խապէր կէթիրինճէյէ գատար պուրատա պէքլէմէմիզ պիղէ էմր օլունմըջ տըր: Պունունլէ պէրապէր օ պէնիմ Եէհուտի օլմատըղըմը զիքը էյլէտի: Պու խուսուստան ասլա խօշանմատըմ: Լաքին, պագհէլէ, կէլիյօր,” տէտի:

Վէ ֆիլիպպոս անա սէօյլէյէրէք՝ “Պիղ սէնին հագգընտա Էֆէնտիյէ սէօյլէտիք, վէ մատէմ քի հէյքէլին տախիլի էյվանընտա սի-

զին անըն եանընա կիտէպիւմէնիզ շէր'ի տէ-
յիլ տիր, օ քէնտիսի սիզին եանընըզա կէլէ-
ճէք տիր," տէտի վէ "Օ ճիւմէյէ տա'իմա
մէրհամէթ վէ չէֆգաթ էտէր," քէլամընը
տախի 'իլավէ էթտի:

Ապեղէսին եիւզիւ պու քէլամլարտան տօ-
լայը գըփ գըրմըզը օլտու, ամմա Անդրոնիկոս
ճէվապէն:

"Սէնին Էֆէնտին պիզէ հիւրմէթ էտիյօր:
Օլա պիլիր քի պիզ պիլէ հէր նէ գատար
թա'իֆէլէրտէն օլսագ, եինէ քէնտիսինէ մագ-
պուլ օլաճագ պիր խըզմէթտէ պուլունա պի-
լէլիմ," տէտի:

Փիլիպպոս ճիտտի պիր սուրէթտէ պաշընը
էյտի, լաքին ճէվապ վէրմէտի: Սօկրա կէօզ-
լէրինի գալտըրարագ, "իշթէ, Էֆէնտի կէլի-
յօր," տէտի:

Վէ Եունանիլէր արզու իլէ Փիլիպպոսըն
կէօսթէրտիյի թարաֆա պագարագ, կէօրմէյէ
հասրէթ չէքմիշ օլտըզլարը Յիսուսըն քէնտի-
լէրէ եագլաշմագտա օլտըզընը միւշահէտէ էյ-
լէտիլէր: Անլէր անըն հուզուրընտա քէմալը
հիւրմէթլէ եէրէ էյիլտիլէր, վէ Յիսուս կէօզ-
լէրինի սէմայա գալտըրարագ:

"Իպն իւլ ինսանըն թա'զիզ օլունաճաղը
սա'աթ կէլտի," տէտի:

Սօկրա քէնտի հուզուրընտա պուլունան
միւշթագ եիւզլէրէ անլէրի թէֆթիշ էտէրճէ-
սինէ պագարագ, սէօզիւնէ տէվամ էտիպ,
"Հագիգաթէն, հագիգաթէն սիզէ տէրիմ քի"

պուղտայ տանէսի եէրէ տիւղիպ էօլմէտիքճէ՝
եալընըզ գալըր, ամմա էօլիւրսէ չօգ մահսուլ
վէրիր, քէնտի ճանընը սէվէն՝ անը զա՛յ էտէ-
ճէք տիր, վէ պու տիւնեատա քէնտի ճանը-
նա պուղզ էտէն՝ անը էպէտի հայաթ իչիւն
հըֆզ էտէճէք տիր, էկէր պիր քիմսէ պանա
խըտմէթ էտէրսէ, արտըմճա կէլսին, վէ պէն
նէրէտէ իսէմ խըտմէթ քեարըմ տալսի օրա-
տա օլաճագ տըր, էկէր պիր քիմսէ պանա
խըտմէթ էտէրսէ, փէտէր անը միւշէրրէֆ
զըլար,՝

Պուրատա պիր տագիգէ տուրտու, վէ
միւլահազայա տալմըշ իտիյի պէլլի իտի, սօն-
րա եինէ եիւղիւնիւ պահարըն պուլուլթսըզ ա-
սիւմանընա գալտըրարագ ատէմին եիւրէյինէ
տօգոււնուր պիր սապր ու թէհամմիւլ իլէ՝
«Շիմտի ճանըմ միւղթարիպ օլմուշ տըր, վէ
նէ՝ տէյէյիմ, էյ փէտէր, պէնի պու սա՛աթ-
տան գուրթար, լաքին պու սա՛աթա պոււնոււն
իչիւն կէլտիմ, էյ փէտէր, քէնտի իսմիկի
թա՛ղիզ էյլէ,» տէտի:

Սօնրա ՛աղիմ վէ թաթըլ պիր սէտա կէլ-
տի քի իւզէրլէրինտէ օլան միւնէվվէր վէ պի-
հատտ ասիւմանը պիւթիւն տօլտուրտու, «Հէմ
թա՛ղիզ էյլէտիմ, հէմտէ թա՛ղիզ էյլէյէ-
ճէյիմ,»

Եունանիլէր պու տու՛ա վէ անըն ճէվապը
իւզէրինէ խավֆ վէ տէհշէթէ կիրիֆթար օլ-
տըլար, վէ հիսս ի թապի՛ի իլէ էլլէրիյէ եիւղ-
լէրինի էօրթտիւլէր, վէ եէրէ գափանտըլար:

Պու մէնզարէյի հասէտլէ սէյր էթմէքտէ
օլան Եհհուտի րապպիլէրինտէն պիրիսի՝ «Լէօք
կիւրլէտի», տէտի:

Պաշգալարը սայքի սէսսիզճէ՝ «Անա պիր
մէլէք սէօյլէտի»: տէտիլէր:

Վէ Էֆէնտի ճէվապէն՝ «Պու սէտա պէ-
նիմ իչիւն տէյիլ, անճագ սիզին իչիւն կէլտի:
Շիմտի պու տիւնեանըն հիւքմիւ օլույօր, շիմ-
տի պու տիւնեանըն րէ՞իսի խարիճէ աթըլա-
ճագ տըր: Վէ պէն եէրտէն եիւքսէյէ գալ-
տըրըլտըղըմտա, ճիւմլէյի քէնտիմէ չէքէճէ-
յիմ», տէտի:

Րապպիլէրտէն պիրիսի՝ «Պիզ չէրի՝աթ-
տան՝ ֆրիստոսըն իլ էլ էպէտ պագի օլաճա-
ղընը իչիթտիք, վէ սէն նա՞սըլ իպն իւլ ին-
սան եիւքսէյէ գալտըրըլմագ կէրէք տիր՝ տէր-
սին. պու իպն իւլ ինսան քի՞մ տիր», տէտի:
Յիսուս ճէվապէն՝

«Տահա պիր ազ վագըթ նուր սիզին իլէ
տիր. նուր սիզտէ պուլունտըղճա եիւրիւյիւ-
նիւղ. օլմայա քի զուլմէթ սիզի իհաթէ էտէ:
Նուր սիզտէ պուլունտըղճա նուրա իման է-
տինիզքի էհլ ի նուր օլասընըղ», տէտի: Յովհ.
12. 23—36:

Սօկրա կիթտի վէ օլ կիւնիւ արթըղ ճէ-
մա՝աթա կէօրիւնմէտի:

Վէ Եունանիլէր կէօրտիւքլէրի վէ իչիթ-
տիքլէրի շէյլէր իւղէրինէ քէմալը կէրմի իլէ
պիրի պիրլէրի իլէ գօնուշարագ հէյքէլտէն
չըգըպ կիթտիլէր:

վէ՛ «Հայտէ Երուսաղէմտէ գալալըմ՝ քի
անըն իլէ Թէքրար սէօյլէշէլիմ», տէտիլէր :

Լաքին Եհնուտիլէր իման էթմէտիլէր, զի-
րա անլէրին կէօզլէրի նուրը կէօրմէմէք իւզրէ
քէօր օլմուշ, վէ բուհլարը մէրարէթ վէ հա-
սէտլէ տօլմուշ իտի :

Պու ճիւմլէ իլէ սէմատան կէլէն սէտա սէ-
պէպինտէն ըէ՛ իսլէրտէն պա՛զըլարը իման էթ-
տիլէր իսէ տէ, իգրար էթմէյէ ճէսարէթ էթ-
մէզլէր իտի, զիրա ֆէրիսիլէրտէն գօրգարլար
իտի : Հադիգաթէն անլէր ատէմլէրին ՚իզզէ-
թինի Ալլահըն ՚իզզէթինտէն զիյատէ սէվէր-
լէր իտի :

ՊԱՊ 25

Շուրատա պիր ատէմ վար. պիր տէսթի
կէօթիւրիւյօր : Կէօրիւյօր մը սըն : Սօգաղը
տէօնմէք իւզրէ տիր :

Պետրոս քէմալ ը ՚աշգլէ Յովհաննէսին
կէօթէրտիյի Թարաֆա տօղրու պազարադ՝
«Անը կէօրիւյօրըմ, հայտէ չարչապըգ անըն
արգասընտան կիտէլիմ, օլմայա քի կէօզիւ-
միւզտէն նիհան օլա», տէտի :

Պէօյլէճէ իքիսի պիրլիքտէ ատէմի Թա՛-
գիպ էթտիլէր, վէ ատէմ պիր ազտան պիր
էվին գափուսը էօնիւնտէ տուրտու, վէ կէօ-
րիւնտիւյիւնէ պազարադ հալլըճա պիր ֆա-
միլէա իտիլէր : Յովհաննէս վէ Պետրոս տախի
տէսթիյի կէօթիւրէն ատէմին արգասընտան
խանէյէ կիրտիլէր, վէ ատէմ տէօնիւպ Թէ-
՛աճճիւպլէ անլէրէ պազտը :

Պետրոս հիշ չէքինմէյերէք՝ «Պիզ էվ սա-
հիպինի կէօրմէք իսթերիզ», տէտիւէր:

Ատէմ հիւրմէթլէ պաշընը էյտի: Սօնրա,
«Քէրիմ էֆէնտիւէր, պուրատա պիր տագի-
գէ պէքլէյինիզ, վէ պէն էվ սահիպինի կէ-
թիրէճէյիմ», տէտի վէ մէրագլէ իքի շա-
կիրտլէրէ պագաը:

Արգասընտան իսթիյար պիր ատէմ կէլ-
տիյի հալտէ պիր ազտան 'ավտէթ էթտի:

Պետրոս կէօզլէրինի պու կէլէն ատէմ իւ-
զէրինն տիքէրէք՝ «Եկէր էվ սահիպի սէն ի-
սէն, սանա պիր խապէր կէթիրիյօրըմ», տէտի:

Ատէմ պաշընը էյերէք՝ «Սէօյլէ, վէ պէն
տիկլէյէճէյիմ», տէյիւ ճէվապ վէրտի:

Պետրոս սէօզիւնէ տէվամլէ՝ «Վէրէճէյիմ
խապէր պու տըր. «Մու'ալլիմ» շակիրտլէրիմ
իլէ պէրապէր պասեքի եէյէճէյիմ օտա նէ՝
րէտէ տիր», տէյօր (Մատ. 14. 14) տէտի:

Ատէմ զանն էտէր սին քէնտի քէնտինէ՝
«Պու քէլամ րիւ'յամտա պանա կէլէն քէլամ
տըր» տէյօր իտի, վէ սօնրա իշթէ օտայը
թէտարիք էթմիչիմ, վէ հազըր տըր: Արգամ-
տան կէլինիզ», տէտի:

Անլէր անըն արգասընտան կիթտիւէր, վէ
օ անլէրէ պէօյիւք վէ ֆէվգանի պիր օտա
կէօսթէրտի քի պայրամ իչիւն լազըմ օլան
հեր շէյ օրատա պուլունուր իտի: Վէ շակիրտ-
լէր պասեքի հազըրլատըլար:

Վէ ախլամ օլտըգտա պասեքի եէմէք ի-
չիւն Յիսուս քէնտի շակիրտլէրի իլէ կէլտի:

Յիսուս օրթալարընտա օլարադ սօֆրայա օթուրտըդլարընտա օն իքիլէր իւզէրինէ պազարադ՝ «Պէն էլէմ չէքմէզտէն էվվէլ, պու պասեքի սիզին իլէ պէրապէր եէմէյի դայէթլէ արզուլէտիմ: Զիրա սիզէ տէրիմ քի՝ մէլէքիւթ Ուլլահտա իթմամ օլունճայա տէք, արթըգ անտէն եէմէյէճէյիմ», (Ղուկ. 22. 15, 16) տէտի:

Վէ եէտիքլէրի սըրատա Յիսուս՝ «Հագիգաթէն սիզէ տէրիմ քի, սիզտէն պիրի... պէնի էլէ վէրէճէք տիր», (Մար. 14. 18) տէտի:

Վէ անլէրին ճիւմլէսի հայրէթէ տիւչիւպ զիյատէսիլլէ միւքէտտէր օլտըլար, վէ անլէրտէն հէր պիրի քէնտիսի իչիւն «Պէն մի իմ» (այէթ 19) տէմէյէ պաշատըլար:

Իմտի Յովհաննէս Էֆէնտիյէ խուսուսիլլէ սէվլիլիւլիւ օլարադ՝ սօֆրատա անըն եանընտա օթուրմըչ իտի, վէ Պետրոս տիգգաթլըճա անա պազարադ օլ էլէ վէրէճէք օլանըն քիմ իտիյինի Յիսուսա սիւ՛ալ էթմէսինի իշարէթ էյլէտի:

Վէ Յովհաննէս Էֆէնտիտէն պաշգա հիչ պիրիսինին իշիտէմէյէճէյի տէրէճէ եավաշ պիր սէսլէ «Եա րապպ, քիմ տիր» (Յովհ. 13. 25) տէյիւ սիւ՛ալ էթտի:

Վէ Յիսուս 'այնի վէճհլէ եավաշ պիր սէսլէ՝ «Պէն լօգմայը պաթըրըպ քիմէ վէրիրօէմ, օ տըր», (այէթ 26) տէտի:

Մօկրա էօնիւնտէ պուլունան ինճէ փիտէտէն պիր փարչա գօփարարադ տիւրտիւ, վէ

եւէմէք թապաղընա պաթըրարագ անը իսկա-
րիովտըը Յուդայա վէրտի :

Յուդա տօսթըլըգ 'ալամէթի օլան պու լօգ-
մայը քէնտիսինին վագթըյլէ սէվմիշ օլտըղը
Ջաթըն էլինտէն գապուլ էթտիքտէ , անըն
րուհընըն ճիւմլէ մախուֆ հըրս ու շանընըն
պէնտլէրի գըրըլտը : Այաղա գալգտը վէ կէօզ-
լէրի շէյթանի պիր նուրլէ փարլար իտի : Յի-
սուս անա պագտը վէ եինէ եափաշ պիր սէս-
լէ՝ «Եափաճաղընը չապուգ եափ» (այէթ 27)
տէտի :

Վէ Յիսուսըն կէօզլէրինին պագըչընա տա-
յանամայարագ Յուդա օտատան չըգտը կիթ-
տի , վէ քէնտի քէնտինէ պիր շէյ մըրըլտա-
նարագ գարանըլգտա հէման նապէտիտ օլտու :

Օ կիթտիյինտէ Յիսուս օն պիրլէրէ խի-
թապէն՝ «Շիմտի իպն իւլ ինսան թա'գիզ օ-
լունուպ' Այլահ տախի անտէ թա'գիզ օլուն-
տու : Էյ չօճուղլար , տահա պիր ազ վագըթ
սիզին իլէ իմ' . պէնի արայաճագսընըզ : Պէնիմ
կիթտիյիմ եէրէ սիզ կէլէմէզ սինիզ : Սիզէ
եէնի պիր էմը վէրիլիմ , քի պիրի պիրինիզի
սէվէսինիզ . պէն սիզի սէվտիյիմ կիպի սիզտէ
պիրի պիրինիզի սէվէսինիզ» (այաթ 31—34) :

Վէ էքմէյի ալըպ պէրէքէթ տու'ասը օգու-
տըլտան սօնըրա փարէլէտի վէ շակիրալէրէ
վէրէրէք տէտի քի՝ «Ալընըզ , եէյինիզ : Պու
սիզին իչիւն վէրիլէն ճէսէտիմ տիր , պունու
զիքրիմ իչիւն էյլէյինիզ» (Մար. 14. 22 :
Ղու. 22. 19) :

վէ քեասէյի ալըպ շիւքը էթտիքտէն սօկ-
րա անլէրէ վէրիպ տէտի քի՝ «Ճիւմլէնիզ
պուլտան իչինիզ. զիրա պու պէնիմ գանըմ,
եա՛նի կիւնահլար 'աֆվ օլունմագ իւզրէ չօգ
քիմսէլէր իչիւն տէօքիւլէն 'ահա ը ճէտիտին
գանը տըր: Լաքին սիզէ տէրիմ քի՝ շիմտէն
սօկրա թա անը փէտէրիմին մէլէքիւթիւնտէ
սիզին իլէ թաղէ օլարագ իչէ ճէյիմ կիւնէ տէ-
յին՝ արթըգ ասմանըն պու մահսուլընտան իչ-
մէյէճէյիմ», (Մատ. 26. 27—29) տէտի:

Սօկրա Պետրոս անա՝ «Եա Բապպ, նէ՞րէ-
յէ կիտիյօրսըն», (Յովհ. 13. 36) տէտի: Չիրա
քէնտիսի վէ օլ պիր շակիրալէրին ճիւմլէսի
հայրէթէ տիւշիւպ զայէթլէ միւքէտտէր ի-
տիլէր:

Յիսուս անա ճէվապէն՝ «Պէնիմ կիտէճէ-
յիմ եէրէ սէն շիմտի արտըմճա կէլէմէզսին,
ամմա սօկրա արտըմճա կէլէճէքսին», (այէթ
36) տէտի:

Պետրոս իսրար էտէրէք՝ «Եա Բապպ, նի՞-
չիւն շիմտի սէնին արտընճա կէլէմէմ. սէնին
իչիւն ճանըմը ֆէտա էտէրիմ», (այէթ 37)
տէտի:

Յիսուս անա ճէվապ վէրտիյի սըրատա
միւքէտտէր օլարագ անա պագտը, վէ՝ «Պու
կէճէ ճիւմլէնիզ պէնիմ հագգըմտա սիւրչէ-
ճէքսինիզ. զիրա՝ Չօպանը վուրաճաղըմ, վէ
սիւրիւնիւն գօյուլլարը տաղըլաճագ տըր՝ տէ-
յիւ եագըլմը տըր: Ամմա պէն զըյամ էթ-
տիքտէն սօկրա, սիզտէն էվվէլ Գալիլեայա
կիտէճէյիմ», (Մատ. 26. 31, 32) տէտի:

Պետրոս քէմալ ը կերմի իլէ ճէվապ վէ-
րիպ՝ «Եկէր ճիւմէսի սէնին հազգընտա սիւրչ-
սէլէր պիլէ, պէն ասլա սիւրչմէյէճէյիմ»,
(այէթ 33) տէտի:

Բապպ իխթար թարիգիյլէ անա՝ «Եյ Սի-
մոն, էյ Սիմոն, իշթէ Շէյթան սիզի պուղտայ
կիպի էլէմէք իսթէտի, վէ պէն իմանըկ զա-
"իլ օլմասըն տէյիւ սէնին իշիւն տու'ա էթ-
տիմ. սէն տախի ըիւճու՝ էթտիյիկտէ գարըն-
տաշլարըկը սապիթ էյլէ», (Ղու. 22. 31, 32)
տէտի:

Լաքին Պետրոս անա ճէվապէն՝ «Եա Բապպ,
սէնին իշիւն կէրէք հապսա կէրէք էօլիւմէ կիթ-
մէյէ հազըր իմ», (այէթ 33) տէտի:

Սօնրա Յիսուս միւքէտտէր օլարագ անա՝
«Հազիգաթէն, հազիգաթէն սանա տէրիմ
քի՝ պու կիւն հէման պու կէճէ խօրօս իքի
քէրրէ էօթմէզտէն էվվէլ, սէն պէնի իւչ քեր-
րէ ինքեար էտէճէքսին», (Մար. 14. 30) տէտի:

Պետրոս քէմալ ը կիրմի իլէ՝ «Եկէր պանա
սէնին իլէ էօլմէք լաղըմ՝ կէլսէ պիլէ, սէնի
ասլա ինքեար էթմէյէճէյիմ», (Մատ. 26. 35)
տէտի:

Օլ պիրլէրին ճիւմէսի տախի պէօյլէ տէ-
տիլէր:

Սօնրա Յիսուս անլէրին իսթիգպալտա չէ-
քէճէքլէրի շէյլէրի տիւշիւնէրէք անլէրէ թէ-
րահհիւմ էթտի, վէ անլէրէ խօշ վէ մուճիպ ի
թէսէլլի չօգ սէօղլէր սէօյլէտի քի պուշլարը
անլէր պիր աղ սօնրա վազը՝ օլան տէհէթ

վէ հայրեթելերինտէ ունութեալար իսէ տէ,
Յովհաննէս անկերի սօկրա դիքր էթտի վէ
գալէմէ ալտը: Վէ պու քէլամլար պու կիւնէ
գատար պիզիմ էլիմիզտէ պուլունուրլար: Հէմ
անկեր իլէ պէրապէր տու'ա տախի էթտի, վէ
սօկրա պիրլիքտէ սօն իլահիյի թէրէննիւմ էթ-
տիլէր, վէ կէճէ գարանլըղընտա չըգըպ կիթ-
տիլէր: Յովհ. 14, 15, 16, 17 պապլարա պագըլա:

Վէ Զէյթունլըգ տաղընա կիթտիքլէրինտէ՝
օրատա պուլունան Գեթսեմանի նամ պաղչէյէ
կէլտիլէր, քի պու թէրճէմէ օլունտըգ տա զէյ-
թուն եաղը մէնկէնէսի տէմէք օլուր, զիրա անըն
իչինտէ չօգ պէօյիւք զէյթուն աղաճլարը պու-
լունուր, վէ օրատա թաշ պիր թէքնէ տախի
վար իտի քի մէվսիմինտէ՝ եէթիշմիշ զէյ-
թունտան օրատա եաղ չըգարըրլար իտի:

Պուրասը ասուտէ վէ սաքին պիր եէր օ-
լուպ՝ տու'ա վէ իսթիրահաթ իչիւն էֆէնտի
օրայը չօգ սէվէր իտի: Եօգարըտան այ այ-
տընլըղը էթրաֆա պօլ պիր նուր սաչար, վէ
պու նուր թաղէ եափրաղլար իչինտէն կէչէ-
րէք աշաղըտա զէմին իւզէրինէ կիւմիւշ կիպի
պէնէքլէր պրագըր իտի:

Պաղչէյէ կիրտիքլէրինտէ Յիսուս շակիրտ-
լէրինէ՝ «Պէն վարըպ օրատա տու'ա էտինճէյէ
տէք սիզ պուրատա օթուրընըգ» (Մատ. 26.
36) տէտի:

Սօկրա Պետրոսը վէ Յակոբոսը վէ Յովհան-
նէսի պէրապէր ալարագ տահա զիյատէ իլէ-
րիյէ զէյթուն աղաճլարընըն էյրի պիւյրիւ

պէօյիւմիւշ քիւթիւքլէրի արասընա չէքիտի,
վէ նիհայէթ կէօզլէրի իզթիրապընտան գա-
րարմըշ օլարագ՝ «Ճանըմ էօլիւմ տէրէճէսինտէ
փէք միւքէտտէր տիր. պուրատա գալըպ պէ-
նիմ իլէ պէրապէր ույանըգ տուրընըզ» (ա-
յէթ 37) տէտի: Վէ իւշ շակիրտլէր քէնտի-
լէրէ էմր օլունտըղընա կէօրէ օրատա գալ-
տըլար, վէ պահարըն եումշագ օթլարը իւզէ-
րինէ օթուրարագ անըն էմրինէ մունթազըր
իտիլէր:

Վէ անլէրտէն պիր թաշ աթըմը գատար
իլէրիյէ կիտէրէք, տիզ իւթիւ կէլտի վէ ան-
լէր իշիթտիքլէրի հալտէ տու'ա էտիպ՝ «Ապ-
պա ֆէտէր, սէնին 'ինտինտէ հէր շէյ միւմ-
քին տիր. պու քեասէյի պէնտէն կէշիր, լա-
քին պէնիմ իսթէտիյիմ տէյիլ, անճագ սէնին
իսթէտիյին օլսուն» (Մար. 14. 36) տէտի:

Վէ անլէր օրատա այրըճա օթուրուպ անա
պէքլէտիքլէրի վագըթ իւզէրլէրինէ պիր ույ-
գու պասըպ րուհլարը իւզէրինէ պիր աղըրըգ
չէօքտիւ, շէօյլէ քի արթըգ նէ՝ պէլլի թարզ-
տա կէօրէ պիլիրլէր նէ՝ տէ իշիտէ պիլիրլէր
իտի: Տօնուգ թարզտա վարլագ պիր մէլէք
սուրէթի կէօրիւյօրլար կիպի թէխայյիւլ էթ-
տիլէր՝ քի պու մէլէք օլ թագաթտան տիւշ-
միւշ օլան ճէսէտ իւզէրինէ էյիմիշ իտի, եա-
խօտ պու կէօրտիւքլէրի շէյ տալլար իշինտէն
արա սըրա անըն իւզէրինէ տիւշէն ա'յ զըյա-
սը մը իտի՝ թէֆրիգ էտէմէտիլէր: Անլէրին
րուհլարը 'աճա'իպ պիր ույգույա տալմըշ ի-

տի քի անա զալիս կէլեմէտիւնէր, շէօյլէ քի հարէքէթ էտէմէզլէր իտի, վագա'ա անըն շէքտիյի իզթիրապա տօնուգ պիր թարզտա վագըֆ իտիւնէր:

Անէրին պու հալի եօրզուն ատէմէրին ույգույա զալէպէ էտէմէմէլէրի' մի իտի, եօգ սա օլ Գատիր ի Մութլագ պու մէնզարէյի էօլիւմիւ կէօզլէրին պագամայաճաղը տէրէ ճէտէ մուգատտէ'ս մի 'ատտ էյլէտի: Հէր նա սըլ իսէ Յիսուս իպն իւլ ինսան' ինսանի հէմ տէրտլիյէ զիյատէսիյլէ արզու էթտի, վէ քէն տի տէրա ու իզթիրապընտան ալնը դըփզըր մըզը օլտըզը հալտէ շակիրտլէրին եանընա կէլ տիքտէ վէ անլէրի ույումը պուլտըգտա՝ «Էյ Սիմօն, պիր սա'աթ պէնիմ իլէ ույանըգ տուրա'մատըն մը: Իզվայա տիւշմէմէք իչիւն ույանըգ տուրուպ տու'ա էտինիզ», վէ սօկրա քէմալ ը նէզաքէթլէ՝ «Բուհ հազըր, ամմա թէն զա'իֆ տիր», (Մար. 14. 38) քէլամընը տախի սէօյլէտի:

Սօկրա իքինճի տէֆ'ա եինէ պիր ազ էօթէյէ կիթտի վէ՝ «Էյ Փէտէրիմ, պէն պու քեասէյի իշմէքսիզին պէնտէն կէշմէսի միւմ քին տէյիլ իսէ, սէնին իրատէթին օլտուն» (Մատ. 26. 42) տէյիւ տու'ա էթտի:

Վէ կէլտի վէ անլէրի թէքրար ույգուտա պուլտու, զիրա կէօզլէրի աղըրլաշմը իտի, վէ անլէրի ույանտըրտըգտա քէնտի քէնտիլէրի նի շաշըրմը օլտըզլարընտան անա պիր կէօնա ճէվապ վէրէմէտիւնէր:

Տօղրուսը Դաւիթին քելամլարընը պուրա-
տա զիքը էտէրէք՝ «Հագարէթ գալպիմի գըր-
տը, վէ խասթա օլտըմ, վէ մէրհամէթէ մուն-
թազըր իտիմ, ամմա եօգ իտի, վէ թէսէլլի
վէրէնլէրէ մունթազըր իտիմ, ամմա պուլա-
մատըմ,» (Մէզ. 69. 20) տէյէ պիլիւր իտի:

Վէ անլէրի պրագըպ եինէ պիւր ազ էօթէ-
յէ կիթտի վէ իւլիւնճիւ տէֆ'ա օլարագ 'այ-
նի քելամլար իլէ տու'ա էթտի:

Սօկրա քէնտի շակիրտլէրինին եանընա կէ-
լէրէք անլէրի եինէ ույգուտա պուլտու, վէ
քէմալ Ը թէրահհիւմլէ անլէրէ պագարագ՝
«Արթըգ ույուլուպ իսթիրահաթ էտինիզ: Իշ-
թէ Իպն իւլ ինսան կիւնահքեարլարըն էլինէ
թէսլիմ օլունույօր,» (Մար. 14. 41) տէտի:

Պա'տէհու պաշընը եօգարը ալարագ տիգ-
գաթլէ տիկլէտի: Վագըթ շիմտի եագլալմըշ
իտի, զիրա այագ սէսլէրի իշիտիր, վէ գա-
լանլըգ իշինտէ մէշ'ալէլէրին կէօրիւնիւր կէօ-
րիւնմէզ Ըըգլարընըն եագլաշտըղընը պիլիւր
իտի: Ույույան շակիրտլէրէ տէօնէրէք՝ «Գալ-
գընըզ կիտէլիմ, իշթէ պէնի էլէ վէրէն եագ-
լաշտը,» (Մատ. 26. 46) տէտի:

Եօխան եարը գարանլըգ իշինտէ Յուդա-
նըն եանընտան այաղը սէքէրէք կիթտիյի
հալտէ՝ «Անը օրատա պուլաճաղըմըզը նէտէն
պիլիւրսին,» տէյիւ սիւ'ալ էթտի:

Ատէմ եօգարը պագտը վէ քէնտիսինին
թաշըմագտա օլտըղը մէշ'ալէնին արա սըրա

ըջրդ վերէն ալեվինտէն անըն եիւզիւնիւ կէօր-
տիւյիւնտէ հէր նէ գատար քէնտիսի սէրթ-
լէշմիշ պիրիսի իտի իսէ տէ, անտէն նէֆրէթ
էթտի:

“Օրատա օլաճագ տըր: Օրայը էյի պիլի-
րիմ: Օրայա կիտէր — առա՛ւ էթմէյէ կիտէր:”

Եօխան եարը ի’թիզար թարգընտա՝ “Պի-
լիրսին քի վագըթ զայ՝ էթմէմէլի իզ.” տէ-
տի: Եօխան նասըլ իսէ պու ատէմտէն զարիպ
սուրէթտէ նէֆրէթ վէ իսթիքրաս էտէր իտի:

Պանա անըն սէօյլէտիյի սէօղլէր՝ “Եափա-
ճաղըկը չապուգ եափ” քէլամը իտի տէտի
Թուդա:

Վէ թէքրար Եօխան սօղուդտան թիթրէր
իտի: “Ո՛ւհ, բիւզկեար փէք սօղուգ էսիյօր,”
տէտի, վէ՛ ’ապասընա տահա սըգըճա պիւ-
րիւնտիւ:

Թուդա կիւլտիւ, վէ քէնտի քէնտինէ պիր
շէյ մըրըլտանտը:

Եօխան սէօղիւնէ տէվամլէ՝ “Էկէր անը
պուլսագ պիլէ թամամ իսթէտիյիմիզ քիմնէյի
թուլթմըշ օլտըղըմըզա նա՛սըլ էմին օլաճա-
ղըզ,” տէտի:

Ատէմ թէքրար կիւլտիւ, վէ սէսի զայէթ-
լէ սիւրուրսըզ վէ իշիտէնէ մուճիպ ի տէհշէթ
օլուր պիր սէս իտի՝ վէ՛ “Պէն օնու էօփէճէ-
յիմ,” տէյիւ ճէվապ վէրտի:

Եօխան ’ապասընա տահա զիյատէ սըգըճա
պիւրիւնտիւ: Քէնտի քէնտինէ՝ “Պու հէրիֆ

չէյթանըն պիրիսի տիր, քե՛աչքի պէրապէր
կէլմէսի իշիւն իսաքարա զօր էթմիշ օլա իտիմ:
Վազա՛ա օ պու կիպի պիր իշ իշիւն միւնասիպ
տէյիլ տիր,” տէտի:

Սօկրա օ արթըզ պիր շէյ սէօյլէմէտի, ան-
ճագ հէյքէլին մէ՞մուրլարընա վէ քէնտիլէրի
իլէ կէլմէքտէ օլան րօմալը ’ապքերլէրէ պա՛զը
գաթ՝ի էմրլէր վէրտի:

Յուդա նիհայէթ տօնուգ պիր թարզտա
կէօրիւնէն պիր գափու էօնիւնտէ տուրարագ՝
«Իշթէ պուրասը տըր, նէրէյէ կիտէրսէմ՝ ար-
գամտան կէլինիզ,” տէտի, վէ գարանլըգ
պաղչէնին իշինէ կիրտի:

Եօխան սապրսըզճասընա Մադքոսա՝ «Պու
հէրիֆ տիվանէ տիր: Պու կիպի պիր եէրտէ
օլ ատէմի թուլթմագ միւմքին տէյիլ տիր:
Գաչմագ իշիւն պիկ պիր ֆուրսաթը վար,” տէտի:

Լաքին պու սէօզիւ սէօյլէր իքէն քեահին ի
ա՛ղամըն պէնտէսինին գօլընը թուլթտու, վէ՝
«Շուրատաքի քի՞մ տիր,” տէտի:

Մադքոս պագտը վէ եարը գարանլըգ ի-
շինտէ պիր ատէմ սուրէթի կէօրտիւ, թէ-
խայլի՞ւ մի էթտի. եօգոս հէքմէթի աշկա-
շըլմազ պիր փարլագլը՞գ մը վար, վէ պիր
նէվ՝ նո՛ւր մը վար իտի օրատա: Տի՛կէ, պիր
սէս իշիտիլիօր:

«Գիմի՞ արայօրսընըզ,” (Յուլ. 18. 4):

Ճիւմլէսի տէ պիր տագիգէ սիւքիւթ գալ-
տըլար, վէ անճագ պաթըլ ի՛թիգատլէ տօլու
օլան րօմալը ’ապքերլէր արասընտա խավֆ վէ

տէհչէթլէրինտէն նաչի պիր ֆըսըլթը իշիտի-
լիր իտի։ Սօկրա Եօխան քէնտիսինի թօփլա-
յարագ միւթէճասիր պիր թարզտա,

“Նազարէթլի Յիսուսը,” տէյիւ (այէթ 5)
ճէվապ վէրտի։

Վէ Յիսուս ասուտէ վէ պէրրագ պիր սէս-
լէ՝ “Պէն իմ” (այէթ 6) տէյիւ ճէվապ վէրտի։

Օլ սէստէ էօյլէ պիր շէյ վար իտի քի օլ
ղալապալըղըն գօրգու իլէ տօլու եիւրէքլէրինի
խավֆ ու տէհչէթէ կիրիֆթար էթտի, վէ հէփ-
սի տէ պիր վէհլէ իլէ կէրի կէրի կիթտիլէր,
վէ այագլարը սէքէլէյերէք դարմա գարըչ պի-
րի պիրի իւսթիւնէ տիւշտիւլէր, վէ լա՛նէթ-
լէր օգույարագ գօրգու իլէ ֆէրեատ էտէր-
լէր իտի։

Թէքրար օլ սէս վէ օլ սիւ՛ալ կէլտի։ “Բի-
մի՞ արայօրսընըզ։”

Վէ անլէր թէքրար՝ “Նազարէթլի Յիսու-
սը,” տէյիւ ճէվապ վէրտիլէր։

Յիսուս ճէվապէն՝ “Սիզէ, Պէն իմ՝ տէտիմ.
իմտի էկէր պէնի արայօր իսէնիզ, պունլարը
սալը վէրինիզ կիթսինլէր. թա քի պանա վէր-
տիյին քիմնէլէրտէն հիչ պիրինի զայ՝ էթմէ-
տիմ, տէյիւ սէօյլէտիյի քէլամ իթմամ օլու-
նա,” (Յովհ. 18. 8, 9) տէտի։

Վէ Յուդա քէսքին կէօզլէրիլէ գարանլը-
ղա տօղրու պագարագ օլ պիր շակիրալէրին
տախի օրատա օլտըզլարընը կէօրտիւ, վագա՛ա
գօրգուլարընտան արգայա կիթմիշլէր իտի։
Սօկրա չօգտան պէրի քէնտի տէրունինտէ

սէթր օլունմըշ օլան օլ էսքի պուղղ ու 'ա-
տավէթ մէյտանա չըգտը: Իլէրի ֆըրլանտը,
վէ Յիսուսըն գօլընը թուլթարագ եիւքսէք
սէսլէ՝ «Մէլամ սանա, րապպի, տէյէրէք ա-
նը էօփտիւ» (Մատ. 26. 49):

Օլ պիրլէրի անըն վուրուլուպ եէրէ տիւշէ-
ճէյինի մէ՝ մուլ էթտիլէր: Լաքին էֆէնտի ան-
ճագ միւքէտտէր պիր թարղտա՝ «Էյ Յուգա,
իպն իւլ ինսանը էօփմէ՞քլէ մի էլէ վէրիրսին»,
(Ղու. 22. 48) տէտի:

Պունուն իւղէրինէ Պետրոս հիատէթլէ ի-
լէրի աթըլարագ՝ «Եա րապպ, գըլըճլէ վու-
րալը՞մ մը», (այէթ 49) տէտի, վէ ճէվապա
պէքլէմէքսիղին քէնտի գըլըճընը չէքէրէք, վէ
շիտտէթլէ ամմա ֆէնա սուրէթտէ նշան ալա-
րագ՝ Յիսուսը թուլթամագ իշիւն իլէրի կէլմիշ
օլան քեահին ի ա՛ղամըն պէնտէսինին գու-
լաղընը վուրտու:

Էֆէնտինին ասուտէ վէ հաքիմանէ սէսի
Պետրոսա խիթապէն՝ «Գըլըճընը գընընա գօ-
ֆէտէրին պանա վէրտիյի քեասէյի ի՛շմէյէճէք
մի իմ» (Յովհ. 18. 11): «Եօգսա պէն շիմտի
ֆէտէրիմէ րէճա էտէ՞մէզ մի իմ զանն էտէր-
սին, օ տախի պանա օն իքի ալայտան զիյա-
տէ մէլէքլէր եէթիշտիրիր: Լաքին պէօյլէ օլ-
մագ վաճիպ տիր՝ պուլյուրան քիթապլար
նա՞սըլ իթմամ օլունա պիլիր» (Մատ. 26.
53, 54) տէտի:

Սօնրա քէնտիսինի գօլլարընտան սըղըճա
թուլթմըշ օլան 'ապէրլէրէ տէօնէրէք՝ «Պրագը-

նըզ" (Ղու. 22. 31) տէտի, վէ էլինի ուղա-
տարագ՝ եարալանան ատէմին գուլաղընա տօ-
գունուպ անա շիֆա վէրտի:

Շիմտի Եօխան վէ հէյքէլին մէ՞մուրլարը
քէնտիլէրին տիւչար օլտըգլարը խավֆ վէ
գօրգուլը ունուտարագ թահգիրամիզ պիր
մէրագլէ անըն էթրաֆընա եղըրլմըչլար իտի,
վէ քէնտիսի անլէրէ խիթապէն՝ «Հարամլը
իւզէրինէ կիտէր կիպի մի գըլընը վէ սօփալը
չըգարնըզ. Պէն հէր կիւն սիզին իլէ պէրապէր
հէյքէլտէ իքէն, պէնիմ իւզէրիմէ էլ ուղաթ-
մատընըզ. ամմա պու սիզին սա՞թընըզ վէ
գուլմէթին հիւքիւմէթի տիր" (Ղու. 22. 32,
33) տէտի:

Շահիրալէր պու եագընտա վագը՝ օլաճագ
չէյլէրի իմա էտէն քէլամլարը իշիթտիքլէրին-
տէ զիյատէսիյլէ տէհչէթէ տիւչտիւլէր, վէ
քէնտի մու՞ալլիմլէրի վէ էֆէնտիլէրի իւզէրինէ
փէք գօրգմուչ պիր հալտէ սօն տէֆ՝ա պագա-
րագ վէ ղալապալըղըն անը մէրհամէթսիզ պիր
սուրէթտէ թուլթմըչ օլտըղընը կէօրէրէք՝
ճիւմլէսի տէ անը պրագըպ գաչտըլար:

Շիմտի էօյլէ թէսատիւֆ էթտի քի տօսթը
վէ քիմսէսի օլմայան պիր կէնճ, չօգ կիւնլէր
սէրսէրի տօլաչմագտան եօրղուն վէ միւղթա-
րիպ օլտըղը հալտէ՝ ույումագ իշիւն պիր տի-
վարըն տիպինէ եաթմըչ, վէ իւթթիւնտէն կիյ-
միչ օլտըղը էլպիսէսինի չըգարմըչ վէ կէճէնին
սօղուգ չիհինտէն քէնտիսինի մուհաֆազա էթ-
մէք իւզըն եօրղան կիպի իւզէրինէ էօրթմիւչ

իտի, վէ էլպիսէսինին օլ պիր գըսմընը տախի պաշընըն ալթընա պիր եաստըգ եալմըշ իտի:

Քէտէրինտէն վէ օլ մահալըն իզսիզլիյինտէն նաշի աղըր պիր ույգույա տալմըշ, վէ էվվէլս վազը՝ օլան հէնկեամէյի իշիթմէմիշ, լաքին մուվաֆֆագըրյէթլէրինտէն տօլայը շամաթա վէ կիւրիւլթիւ իլէ գափուէնըն եանընտան կէ- չէնլէրին սէսլէրինի իշիթտիքտէ ույանտը, վէ ըասթ կէլէ գուլաղընա «նազարէթլի» քէլի- մէսի եէթիշտի: Օլա պիլմըր մի: Պիր տազիգէ տուրուպ տիւշիւնմէքսիզին հէման 'ապասընը ալտը վէ օմուզընըն իւսթիւնէ աթարագ կէրի տէօնմէքտէ օլան զալապալըղըն արգասընտան գօշտու: Հէման պիր տազիգէ սօկրա անլէրէ եէթիշտի վէ պիր մէշալէնին գըրմըզը նուրը անըն իւզէրինէ տիւշէրէք արգատան կիտէն Բօմալը 'ասքէրլէր անը էյիճէ կէօրտիւլէր, վէ անլէրտէն պիրիսի իլէրի գօշարագ անը էլպի- սէսինտէն թուրտու վէ՝ «իշթէ պուրատա անլէրտէն պիրիսի տահա վար: Անը տա կէօ- թիւրէլիմ», տէյիւ նիտա էթտի:

Լաքին օ քէնտի քէթէն 'ապասընը Բօմալը 'ասքէրին էլինտէ պրագտը սավուշտու, վէ 'ասքէր անըն արգասընտան պագա գալտըղը հալտէ՝ օ եարը չըպլագ հալտէ գաշըպ գա- ըանլըղըն իչինտէ նապէտիտ օլտու:

չէքտիյի վագըթ եիւքսէք սէսլէ վէ ամիրանէ
պիր թարգտա՝ «Պուրատա տուրընըզ», տէտի:

Պիր ազ սօնրա գափուճը իհթիյաթը պիր
թարգտա գափույը աչտը, զիրա շիմօի կէճէ
օլուպ՝ վագըթ կէչմիշ իտի:

Եօխան եօրուլմիշ օլտըղընտան սապրսըզ-
ճասընա՝ «Լֆէնտինէ սէօյլէ, չապուգ աչաղը
կէլտին», տէտի:

«Օ, սի՞ղ մի սինիզ, ֆազիլէթլու էֆէնտիմ,
պանա էմր օլունմիշ տըր քի սիզի իչէրիյէ ա-
լայըմ», տէտի ատէմ, վէ գափույը սըրթ
իւսթիւ աչտը:

Հէյքէլին մէ՞մուրլարը Մաղքոս վէ Եօխան
պէրապէրլէրինճէ օլարագ՝ տէրտէսթ օլունան
զաթը քէնտի արալարընտա թուլթմիշ օլան
իքի րօմայը՝ ապքէրլէր, վէ հէփսինտէն սօն-
րա՝ էլէ վէրէն Յուգա գափուտան իչէրի տօլ-
տըլար: Օլ պիրլէրի Եօխանըն էմրինէ կէօրէ
տըչարըտա պէքլէտիլէր:

Անլէր պէօյիւք հաւլիյէ կիրէր կիրմէզ Ան-
նա՝ աճէլէ կէլտի, վէ կէօզլէրի Յիսուսը կէօր-
տիւյիւ կիպի՝ «Օ ատէմի կէթիւրմիշ սինիզ.
կիւզէլ», տէյիւ նիտա էթտի՝ քէմալը մէ-
սէրրէթլէ:

Սօնրա Յուգայա տէօնէրէք՝ «Սէն տօղրու-
սը ուսթա պիր ատէմ իմիշ սին, վէ պու իշի
պաչա չըգարմագ իչիւն չօդ՝ ագըլը տաւրան-
տըն: Օթուզ գըթ՝ա կիւմիւշ սէնին տիր, ալ
վէ կիթ: Արթըզ սէնտէն պիր խըտմէթ պէք-
լէմէյիզ», տէտի, վէ պիգայտի իլէ ատէմէ

տողրու պիր քէսէ աթտը, վէ Յիսուսա տա-
հա եագըն կիթտի քի արթըգ էլէ կէթիրիւ-
միշ օլան զաթա էյիճէ պագա պիլսին :

Յուդա էյիլտի վէ քէսէյի եէրտէն գափ-
տը, վէ գարանլըգտա նապէտիտ օլտու : Պիր
տէֆ'ա պիլէ Յիսուսա պագմամըշ իտի, լաքին
անըն կէօզլէրինին քէնտի իւզէրինտէ օլտըգ-
լարընը հիսս էտէր իտի : Օլ կէօզլէր քէնտի
արգասընտան պագմագտա իտիլէր : Քէսէ ա-
նըն գօյնունտա աթէշ օլմուշ պիր քէօմիւր կի-
պի անը եագմագտա իտի : Եիւքսէք սէսլէ
«Ալլահ» տէյիւ աճը աճը ֆէրեատ էթտի : Վէ
օլ գօյու գարանլըգ իշինտէ տիվանէ կիպի ի-
լէրի տողրու կիթտիյի սըրատա՝ թէքրար պէ
թէքրար աճը աճը պաղըրըր իտի : Անըն ճէ-
զասը պաշլամըշ իտի :

Աննա նիհայէթ Յիսուսըն եանընտան կէրի
չէքիլտիյի սըրատա՝ «Ատէմի փէք տիգգաթ-
սըղճասընա պաղլամըշ սընըգ» տէտի :

Յիսուսը էվվէլճէ պիր իսթինթագ էթմէք
նիյէթինտէ իտի իսէ տէ, լաքին շիմտի պէքլէմէք
տահա էյի տիր տէյիւ պիրտէն պիրէ գարար
վէրտի : (Շէրհ. Յովհ. 18. 13 վէ 19—24է նա-
զարէն չօգ միւ'թէպէր միւֆէսսիրլէր Յիսուսըն
կայիափանըն հուզուրընա կէօթիւրիւլմէսինտէն
էվվէլ քեահին ի ա'ղամ 'իւնվանըյլէ հալա
թէսմիյէ օլունան միւհթէրէմ վէ իսթիյար
Աննանըն հուզուրընտա զայր ի բէսմի պիր իս-
թինթագ վուգու՝ պուլտըղը զանն ը զալիպ
տիր :) Քէնտիսինի զարիպ սուրէթտէ սարսըլ-

մըչ վէ զա'իֆ հիսս էտէր իտի : «Պէն իխթի-
յար պիր տտէմ իմ, վէ չօգ եօրղուն ըմ : Բէն-
տիմի էսիրկէմէլի իմ : Պունտան մա'տա պու-
տտէմին կէօրիւնիւշիւնտէ պէնիմ իշիւն փէք
նախօշ օլան պիր հալ վար , վազա'ա առուտէ
տիր ,» տէյիւ տիւշիւնտիւ :

Սօնրա եիւքսէք սէսլէ՝ «Պաղլարընա տիգ-
գաթ էտինիզ , սըգըլայտըրընը : Սօնրա Կայիա-
փանըն խանէսինէ կէօթիւրիւնիւզ : Պիր ազ շէյ
եէյէյիմ վէ տէրհալ օրայա կէլէճէյիմ :» տէտի :

Պիր սէս՝ «Սէն մի սին , Պետրոս ,» տէտի :

«Պաշգա . քիմսէ եօգ : Տինկէ : Անլէր կիթ-
տիլէ՞ր մի : Օլ պիրլէրի նէ՞րէտէ տիր :»

«Խայր , պիլմէմ ,» տէտի Յովհաննէս միւ-
քէտտէր պիր Թարգտա : «Տէտիյի կիպի օլ-
տու : «Զօպանը վուրաճաղըմ , վէ գօյուն-
լար տաղըլաճագ տըր՝» (Մար . 14 . 27) :
— Պիլմէմ նի՞շիւն գաչտըմ : Էթտիյիմ գօր-
գազըլգ իտի : Անը արամաղա կիտիյօրըմ . օլա
պիլիր քի սապահլայըն սալը վէրիւրլէր :»

Պետրոս քէմալ ը մէրարէթլէ՝ «Անլէր անը
սապահլայըն սալը վէրմէյէճէքլէր . նէ՛ տէ հիշ
պիր վազըթ սալը վէրէճէքլէր ,» տէտի :

Յովհաննէս իսէ իւմիտլի պիր սուրէթտէ՝
«Լաքին օլա պիլիր քի էլլէրինտէն գուրթու-
լուր : Գուտրէթի վար տըր ,» տէտի :

«Գուտրէթի վար իտի . լաքին պէլքի ար-
թըգ եօգ տըր ,» տէյիւ ճէվապ վէրտի Պետ-
րոս : Պու սօն վազըթլարտա ալլայըլմասը կիւճ
չօգ շէյլէր սէյլէտի : Թամմ քէնտիսինի պաղ-

լատերգւարը վագըթտա պիլէ՝ Ամմա պու սի-
զին սա՛աթընըզ վէ զուլմէթին հիւքիւմէթի
տիր՝ (Ղու. 22. 53) տէ՛մէտի մի,՝ տէտի :

Յովհաննէս պիր տագիգէ սիւքիւթ տուր-
տու : Սօնրա սապիթ պիր սէսլէ՝ «Պէն անը
պուլաճաղըմ. սէն տախի կէլի՞ր մի սին,՝ տէտի :

Պետրոս եէ՞ս վէ ֆիւթուրլէ՝ «Էվվէթ, կէ-
լիրիմ,՝ տէյիւ ճէվապ վէրտի իսէ տէ, «Ամ-
մա պիզ եալընըզ նէ՞ եափա պիլիրիզ. վէ անը
նէ՞րէտէ արայաճագսըն,՝ տէյիւ սիւ՛ալ էթտի :

«Քեահին ի ա՛ղամըն գօնաղընտա : Գա-
րանըգտա պէնիմ եանըմտան կէչտիքլէրի վա-
գըթ պէօյլէ էմր էթտիքլէրինի իշիթտիմ :՝

Պու իքի շակիրտ շէհրէ տօղրու՝ ալ էլ՝ ա-
ճէլէ կիթտիքլէրի վագըթ պիւթիւն պիւթիւն
սիւքիւթ իտիլէր : Սէօյլէյէճէք վագըթ տէյիլ
իտի, վէ անլէրտէն հէր պիրիսի մաղմու՛մ միւ-
լահաղալարա տալմըշ իտի :

Յովհաննէս նիհայէթ՝ «Պուրասը տըր,՝ վէ
գափույը չալտըղը սըրատա՝ «իշէրի կիրէլիմ,՝
տէտի :

Գափու սայքի տէրհալ աշըտը : Պետրոս
գարանըղա կէրիյէ չէքիտի :

Յովհաննէսին գուլաղընա՝ «Սէն իշէրի կիթ-
պէն պուրատա պէքլէրիմ : Օլա պիլիր քի օ-
րատա տէյիլ տիր,՝ տէյիւ ֆըսըլտատը :

Յովհաննէս ճէվապ վէրմէքսիզին իշէրի կիր-
տի. վէ գափուճը գըզ օլ աղըր գափույը գա-
փատըղը վագըթ Յովհաննէսին իսմինի վէրէ-
րէք անը «էլամլատըղընը իշիթտի :

Պետրոս թաշ տիվարա տայանտը, վէ տա-
գիգէլէր աղըր կէչէր իտի : Կիթտիքճէ եօր-
ղունլըգ հիսս էտէր, վէ իւշիւր իտի : Յովհան-
նէս իլէ իչէրի կիթմիշ օլա իտի՝ տէյիւ պիր ազ
արզու էթտի : «Գալգայըմ՝ պուրատան կիտէ-
յիմ» տէյիւ տիւշիւնտիւ : Սօկրա մէսրուր վէ
մէս՝ուտ պիր կիւնտէ քէնտիսինին սէօյլէմիշ
օլտըղը շու քէլամ՝ «Եա րապպ, քիմէ՞ կիտէ-
լիմ, էպէտի հայաթ սէօզլէրի սէնտէ տիր»,
(Յովհ. 6. 69) տէտիյի՝ ֆիքրինէ պիր նուր
սաչտը : Վէ հագիգաթը հալտէ շիմտի նէ՞-
րէյէ կիտէճէք իտի : Հէր շէյ կիթմիշ — հէր
շէյ զա՛յ օլմուշ իտի :

Պու տագիգէտէ գափու աչըլտը վէ Յով-
հաննէս տըշարը կէլտի : Գափուճնն արալըղըն-
տան տըշարը կէլէն ըշըգլէ Պետրոս Յովհան-
նէսին սափ սարը վէ միւքէտտէր օլտըղընը
կէօրտիւ :

«Օրատա տըր», տէտի Յովհաննէս, վէ հէ-
ման շիմտի անը քեահին ի ա՛ղամըն հուզու-
ընտա իսթինթագ էտիյօրլար : Իչէրի կէլէ-
ճէ՞ք մի սին :

Պետրոս ճէվապէն՝ «Էվվէթ, իչէրի կէլի-
րիմ», տէտի :

Յովհաննէս գափուճը գըզա պիր իքի սէօզ
սէօյլէտի, վէ օ իքիսինի տէ իչէրիյէ ալտը,
վէ գափուտան կէչտիյի սըրատա տիգգաթլը-
ճա Պետրոսա պագար իտի : Վէ փարմաղըյլէ
կէօսթէրէրէք՝ «Իչէրի շու թարաֆա կիտին»,
տէտի :

“Ա՛խ, օրատա պիր աթէշ վար. պէն իւշիւյօրըմ,” տէտի Պետրոս, վէ Յովհաննէսէ պէքլէմէքսիզին շարշապըգ՝ էթրափընտա պիր գաշ քիմսէլէրին պուլունտըղը օլ ա՛լա աթէշին եանընա կիթտի :

Էլլէրինի աթէշին իւսթիւնէ թութտըղընտա թիթրէտի, վէ խաֆիյէն էթրափընա պագտը : Յիսուսը կէօրէմէտի, վէ պիր աղ սօհրա տա, հա զիյատէ ըահաթճա հիսս էտէրէք՝ օլ պիրլէրտէն պա՛ղըլարընըն էթտիքլէրի կիպի քէնտիսի տէ օթուրտու :

Անլէրին հէփսի տէ քէնտի քէնտիլէրինէ սէօյլէշմէքտէ իտիլէր :

“Մաղքոսը կէօրտի՞ւն մի,” տէտի պիրիսի :

“Էվլէթ, կէօրտիւմօ”

“Նազարէթլինին շակիրտլէրինտէն պիրիսինին անըն գուլաղընը վուրտըղընը պիլի՞ր մի սին :

“Դօայր, էօյլէ՞ մի,” տէտի պաշգա պիրիսի :

“Գրլըճընըն պիր տարպէսիյլէ քէստի աթտը. վէ Նազարէթլի եարայա տօգունտու վէ սաղալթտը,” տէտի :

“Նէ՞ տէյօրսըն—գուլաղընը՞ մը սաղալթտը”

“Էվլէթ, թամմ վուրուլմազտան էվլէլ օլտըղը կիպի սափա սաղլամ օլտու :

“Սճա՞ի՛պ, Լաքին անըն հագգընտա սէօյլէտիքլէրի պաշգա շէյլէրտէն զիյատէ ‘աճա՞իպ տէյիլ տիր :

“Պու ատէմի նի՞շիւն թութուպ պուրայա կէթիւրմիշլէր : Նէ՞ քէօթիւլիւք իշլէմիշ տիր :”

“Բերահինէրէ գարշը սէօյլէմիշ. պէն իշիթ տիւմ քի անլէրէ՝ Տըշարըտան կիւզէլ կէօրիւնէն, ամմա իշէրիտէն մուրտարլըգլէ տօլու օլան պատանալը գապըլար, տէտի:” Մատ. 23. 27:

“Էօյլէ իսէ անա խասիւմ օլմալարը՝ աճա՝ իպ տէյիլ տիր: Տահա զիյատէ իհթիրաղը տավըրանմալը իտի:”

“Էվվէթ, ամմա անըն սէօյլէրինտէ հագի գաթ վար: Պէն քէնտիւմ չօգ շէյլէր պիլիրիւմ քի էկէր սէօյլէնիլէճէք օլսա չօգ թէօքէզէ սէպէպ օլուր,” տէտի իւք էվվէլ սէօյլէյէն, վէ սէօյլէտիյի վազըթ սէսի սալքի իշիտիլմէզ իտի:

“Հագիգաթը տա՝ իմա սէօյլէմէք օլմազ,” տէյիւ ճէվապ վէրտի օլ պիրի: “Վազըթ վար քի պիր եալան պիլէ ֆա՝ իտէլի օլուր,” վէ ատէմ քէնտի արգատաշլարընա եան եան պագարագ եիւքսէք սէսլէ կիւլտիւ:

Պաշգա պիրիսի՝ “Օլ քէնտի գըլըճըյլէ էօյլէ հազըր տուրմագտա օլան ատէմի թուլթալըլա՞ր մը,” տէտի:

Պետրոս ըշըգտան պիր ազ էօթէ չէքիլտի, վէ սալիմէն տըշարը չըգմաղա արզու էթտի: Պու սիւ՝ ալա պիր քիմնէ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ՝ գափուճը գըզ աթէշին եանընա կէլտի: Կէօզիւ պիրտէն պիրէ Պետրոսըն իւսթիւնէ տիւշտիւ վէ եիւքսէք սէսլէ՝ “Սէն տախի պու Յիսուսըն շակիրտլէրինտէն պիրիսի տէյիլ մի սին,” տէտի:

Հէր քէս տէրհալ տէօնիւպ Պետրոսա պագտը: Պետրոս սըչրատը այաղա գալգալը վէ գօր-

դուսընտան թիթրէր իտի, վէ «էյ գարը, պէն
անը թանըմամ. սէնին նէ՛ սէօյլէտիյինի ահ-
լամամ»,՝ տէտի :

Սօնրա պիգայտի կէօսթէրէրէք սօգաղա
կէօթիւրէն եօլը թութտու, վէ իլք ֆուրսաթլէ
սափուշուպ կիթմէք իսթէր իտի : Օրատա պու-
լունան փէքէլէրտէն պիրիսի իւզէրինէ օթու-
րարագ քէնտի քէնտինի թօփլամագ իսթէտիյի
սըրատա՝ ուղագտան պիր խօրօսըն էօթմէսինի
իշիթտի, վէ քէնտի քէնտինէ՝ «Սապահ եա-
գըն տըր»,՝ տէյիւ տիւշիւնտիւ :

Սօնրա պաշգա պիր սէս անը սարստը : «Պու-
ատէմ տախի Նազարէթլի Յիսուս իլէ իտի :
Մարթա պանա օնուն օլ պիրի իլէ իշէրի կէլ-
տիյինի սէօյլէտի. վէ օլ պիրինին շակիրտ օլ-
տըղընը հէփիմիզ պիլիրիզ»,՝ տէտի :

Պետրոս պօղուլուր կիպի պիր սէսլէ աղղըն-
տան պիր եէմին չըգարարագ՝ «էյ գարը, սէն
նէ՞ սէյօրսըն. պէն օլ ատէմի թանըմամ»,՝
տէտի :

Սօնրա եինէ հափլիյէ չըգտը, վագա՛ա
նի՛չիւն օրայա կիթտիյինի պիլմէզ իտի : «Պէն
Կափառնայումա կէրի կէտէ պիլիրիմ, Րիւ՛յա
խիթամ պուլտու»,՝ տէտի քէնտի քէնտինէ :

Օրատա ամուտլարտան պիրիսինէ տայան-
մըջ օլարագ քէնտի քէնտինէ պէօյլէ զամմքին
թէֆէքքիւրլէրէ տալմըջ օլտըղը հալտէ, էօ-
նիւնտէ պիրիսի տուրտու վէ էլինտէքի մէշ՛ա-
լէնին պիթիւն նուրընը Պետրոսըն եիւզիւնէ
թութտու, վէ «Սէն քի՛մ սին»,՝ տէտի :

Օլ առէմ խոստուսի պիր մերազլէ սիւ՛ալ էտիյօր իտի, վէ քէնտի սիւ՛ալընա ճէվապ ալմատըղընտա՝ քէնտի քէնտինէ օլ սիմայը էվ վէլտէն հէմ տէ պիր ազ էվվէլ կէօրմիւշ իտի յինի տէրխաթր էթտի, վէ՝ «Պէն սէնի պաղչէ տէ Նազարէթլի իլէ կէ՛օրմէտիմ մի», տէտի:

Պերորոս դապա պիր սէսլէ՝ «Կէ՛օրմէտին», տէտի:

Մաղքոսըն ազրապասընտան օլան պու առէմ իսրար էտէրէք, «Ֆիլ հագիգէ սէն տէ անլէրտէն պիրիսի սին, զիրա Գալիլեալը սըն վէ սէօյլէյիշին սէնի պէյան էտիյօր», տէտի:

Պու քէլամլարտան վէ քէնտի սէօղիւնտէ տուրմամըշ օլտըղընը տէրունէն մախուֆ սուրէթտէ հիսս էթմէսինտէն՝ զէվալլը Պերորոս քէնտի քէնտիսինի դա՛իպ էթտի, վէ աղղըն տան եէմինլէր վէ լա՛նէթլէր չըգարարագ՝ «Սա՛նա տէրիմ քի պէն սիզին սէօյլէտիյինիզ առէմի թանըմամ», տէտի, վէ խօրօսըն իքին՝ ճի տէֆ՛ա էօթտիւյիւնիւ իշիթտի:

Քէնտիսինէ մուճիպ ի՛ ազապ օլան պու քիմնէլէրտէն գուրթուլմագ իւզրէ զէվալլը պիր հալտէ էթրաֆընա պագընտը, վէ իշթէ թամմ պու սըրատա քէնտիլէրին քէնտի էֆէնտիսինի պաղլը վէ պիշարէ պիր հալտէ կէթիրմէքտէ օլ տըզլարընը կէօրտիւ: Օլ էֆէնտիսինի քի անը սէվմէյի վէ անըն արտընճա կիթմէյի՛ ահտ ու վա՛տ էթմիշ, վէ անըն իլէ հապսա վէ էօլիւմէ պիլէ կիթմէյէ հաղըր պուլունտըղընը սէօյլէմիշ իտի:

Վէ Թիսուս տէօնտիւ վէ անա պագտը, վէ Թիսուսըն օլ պագըը Պետրոսըն ըուհընըն տէ-
րինլէրինէ իշլէտի : Բապարն քէնտիսինէ՝ «Պու-
կիւն հէման պու կէճէ խօրօս իքի քէրրէ էօթ-
մէզտէն էվվէլ, սէն պէնի իւշ քէրրէ ինքեար
էտէճէք սին», (Մար. 14. 30) տէտիյի քէլամը
զիքր էթտի, վէ տըշարը չըգարագ աճը աճը
աղլատը :

ՊԱՊ 27

«Շիմտի պիզէ սէնին շակիրտլէրին վէ գավ-
մա թա'լիմ էթմէքտէ օլտըղըն թա'լիմաթ
հագգընտա սէօյլէ : Հէր շէյի իգրար էյլէ :
Պիլմիշ օլ քի պու վագըթտա պիզտէն պիր
շէյ կիզլէյէճէք օլուրսան տա'վանը դա'իպ
էտէրսին» :

Հէր նէ գատար տահա շաֆագ սէօքմէմիշ
իտի իսէ տէ, Սենեդրիոն մէճլիսի 'ազամէթլի
պիր թարգտա թէճէմիւ էթմիշ իտի : Կա-
յիափա քէնտի քէհանէթ էլպիսէսինի քէմալը
տէպտէպէ վէ թէմքինլէ կիյինմիշ օլտըղը
հալտէ՝ նիմ տա'իրէ շէքլինտէ օթուրմըշ օլան
մէճլիս ա'զասընըն օրթասընտա պուլունուր
իտի : Սաղ թարաֆընտա Աննա վէ սօլ թա-
րաֆընտա տախի Եօխան օթուրմըշ, վէ օլ
պիրլէրի տախի քէնտի ըհսմի ըիւթպէլէրինին
սըրասընա կէօրէ պիրէր մէվգը՝ թուլթմըշլար
իտի : Անլէրին հուզուրընտա՝ էյլէրի արգասը-
նա պաղլանմըշ, վէ իքի թարաֆընտա տուրան
հէյքէլ մէ'մուրլէրիյլէ սըգըճա մուհաֆազա
օլունմըշ օլարագ Թիսուս տուրմագտա իտի :

Կայրիաւիա սերթ պիր թարգտա՝ «Պանա
ճէվապ վէր, ասէմ», տէտի :

Յիսուս կէօղէրինի դաւարըտը վէ տօղրու
անըն եիւզիւնէ պագտը, սօկրա ճէվապէն՝

«Պէն տիւնեայա 'ալէնէն սէօյլէտիմ, պէն
տա"իմա սինաղօղտա վէ Եհուտիւէրին հէք
թարաֆտան ճէմ" օլտըզլարը հէյքէլտէ թա՝
լիմ էտիպ՝ կիզլիտէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէտիմ :
Նի՞չիւն պանա սիւ"ալ էտիյօրսըն . իշիթմիշ օ-
լանլարտան՝ քէնտիւէրինէ նէ՝ սէօյլէտիյիմի
սիւ"ալ էյլէ . իշթէ անլէր պէնիմ սէօյլէտիյիմ
շէյլէրի պիլիւլէր», (Յովհ. 18. 20, 21) տէտի :

Անըն եանընտա տուրան ասէմլէրտէն պի-
րիսի «Քեահին ի ա'ղամա պէօյլէ՞ մի ճէվապ
վէրիւսին», (այէթ 22) տէտի, վէ պէօյլէ սէօյ-
լէտիյի սըրատա Յիսուսըն աղզընա վուրտու :

Պիր տագիգէ Յիսուս սիւքիւթ տուրտու :
Սօկրա էվվէլճէ էթտիյի կիպի քէմալը սիւ-
քիւնլէ, վէ քէնտիսինէ էտիլէն պու նէֆրէթ
վէրիւ հագարէթտէն տօլայը հիշ պիր էօվքէ
'ալամէթի կէօսթէրմէյէրէք՝ «Էկէր սէօյլէտի-
յիմ ֆէնա իսէ, ֆէնալըղընա շէհատէթ էյլէ.
ամմա էկէր էյի իսէ պանա նի՞չիւն վուրույօր-
սըն», (այէթ 23) տէտի :

Աննա՝ «Շահիտլէր իսթէյօր : Շահիտլէրի
կէթիւսինլէր», տէտի :

Հէյքէլ մէ՞մուրլարընտան պիրիսի արգա-
սընտա քիւշիւք վէ գա'իֆ իլթիյար պիր ա-
տէմ օլարագ իշէրի կիրտիյինտէ պիր քիւշիւք
թէլաշ վագը՝ օլտու :

Կայիափա պու կէլէն հերիֆէ՝ «Պու ատէ-
մի Թանը՞ր մը սըն», տէյիւ սիւ՛ալ էթտի :

Օլ ատէմ՝ եիւքսէք վէ Թիթրէր պիր սէսլէ՝
«Ֆազիլէթլու էֆէնտիմ, Թանըրըմ, օ Յիսուս
իսմինտէ Գալիլեալը պիր տիւկէր տիր : Հէն-
կեամէճինին պիրիսի տիր, վէ էթրաֆընտա
տա՞իմտ պիր զալապալըգ պուլունուր», տէտի :

Աննա՝ «Անըն Թա՛լիմաթը հագգընտա նէ՞
պիրիրսին», տէտի :

«Մուգիրր շէյլէր սէօյլէյօր, էֆէնտիմ :
Պէն անըն զալապալըղա՝ Եհհուտի իւլէմասըն-
տան վէ խուսուսա պաշ քեահինլէրտէն սա-
գընընըգ. զիրա անլէր ուզուն էլպիսէլէր կիյ-
մէքտէն վէ հէր շէյին էն էյիսինի ալմագտան
զիյատէ հիշ պիր շէյէ օլ գատար մէրագ էթ-
մէզլէր : Կէօսթէրիշ իշիւն ուզուն տու՛ալար
էտէրլէր, վէ տուլ գարըլարըն վէ եէթիմլէ-
րին հագգըլարընը եէրլէր : Անլէր միւրա՞ի վէ
ահմագ տըրլար, վէ կէրէք քէնտիլէրի կէրէք
անլէրին սէօզլէրինի ԹուԹանլար ճէհէննէմլիք
ատէմլէր տիրլէր : Պունա նէ՞ տէրսինիզ, միւհ-
թէրէմ էֆէնտիլէր : Իշթէ անըն Թա՛լիմ էթ-
տէյի շէյլէր պունլար տըր,՝ տէտի :

Մէճլիս ա՛ղասը արասընտա շիտտէթլի պիր
հըշըրթը իշիտիտի :

Պիրի պիրլէրինէ՝ «Տօղրու տըր, պէն քէն-
տիմ պիղգաթ էօյլէ պիր շէյ իշիթտիմ», տէր-
լէր իտի :

Իթթիյար ատէմ հասըլ էթտիյի պու հիս-
սիյաթ իշիւն մէմուուն օլուր իտի : Վէ քէնտի

սուլանը կէօղլէրինի Յիսուսա չէվիրտի, վէ
թիթրէյէն փարմաղըյլէ անը կէօսթէրէէք,
«Հա՛, ատէմ, սէն պանա իւշ սէնէ էվվէլ շի-
ֆա վէրտին: Պէն քէօթրիւմ իտիմ, վէ տիզ-
լէրիմ գուրումը իտի, վէ պէօյլէ էթմէքլէ
պէնի կէչիմիմտէն մահրում էթտին, զիրա ար-
թըգ տիլէնիպ փարա գազանամամ: Պանա
շիմտի հէր քէս «չալը՝ տէյօր: Էվվէթ, պէնիմ
կիպի իխթիյար պիր ատէմէ «չալը՝ տէյօրլար:
Սյպ տէյի՛լ մի, էֆէնտիլէր: Պէն եաթաղըմ-
տա րահաթ եաթմըշ օլարագ, կիւզէլ պիր
՛էօմը կէչիրիյօր իտիմ. ամմա շիմտի չալըշմա-
ղա մէճպուր ըմ. եա աճըգտան էօլմէլի իմ.
զիրա սէն պէնիմ կիպի իխթիյար պիր ատէմի
գուվվէթլի պիրիսի եափտըն՝» տէտի:

Կայիափանըն՝ «Շունու տըշարը չըգարըն՝»
տէմէսի իւզէրինէ անը տըշարը չըգարտըլար,
վէ հալա չէօյլէ պէօյլէ հարէքէթլէր էտէր,
վէ քէնտի նախօշ վէ եիւքսէք սէսիյլէ պիր
չէյլէր սէօյլէր իտի:

Անտէն սօկրա չապուգ չապուգ պիրի պիրի
արգասընտան պիր թագըմ շահիտլէր կէթի-
րիլտի քի՝ Կայիափա պա՛ղը տէրէճէ պուշլա-
րը իսթինթագ էթտի իսէ տէ, մուհիմմ պիր
նէթիճէ հասըլ օլմատը:

Նիհայէթ Աննա վէ օլ պիրլէրի Յիսուսը
էօլիմէ հիւքմ էթմէք իչիւն մագպուկ պիր
պէհանէ պուլաճագլարը խուսուսընտա իւմիտ-
լէրինի քէսմէյէ պաշլար իքէն՝ իքի շահիտլէր
իչէրի կէթիրիլտի:

Անլէրտէն պիրիսի՝ «Պու ատէմ հէյքէլտէ սէօյլէտիյի վագըթ պիզ պիրլիքտէ պուլու-նույօր իտիք, վէ՝ Պէն էլ իլէ եափըլմը հէյ-քէլի երգըպ իւշ կիւնտէ՝ էլ իլէ եափըլմամը օլան պաշգա պիրիսինի եափաճաղըմ՝ տէտի-յինի իշիթտիմ», տէտի :

«Խայր», տէտի օլ պիրի. «սէն եաչլըշ սէօյլէ-յօրսըն : Օ տէտի քի՝ էկէր պու գրրգ իւշ սէ-նէտէն պէրի եափըլմագտա օլան հէյքէլի եր-գարսանըղ պէն օնու իւշ կիւնտէ եափաճաղըմ» :

Էվվէլքի սէօյլէյէն ատէմ թահգիրամիզ պիր սուրէթտէ՝ «Փէք էյի. հէփսի պիր սէօզ տէյի՛լ մի», տէտի :

Կայիափա զազապա կէլէրէք՝ «Պուրասը սի-զին պիրի պիրինիզ իլէ նիզա՝ էտէճէյինիզ եէր տէյիլ», տէտի. վէ շահիտլէրի տըշարը չը-գարմասընը մէ՞մուրէ էմր էթտի :

Սօնրա Կայիափա այաղա գալգտը, վէ կէօզլէրինի Յիսուսըն իւզէրինէ տիքտի, օ իսէ հալա քէնտի պուլունաըղը եէրտէ սիւքիւթ վէ սիւքիւնլէ տուրմագտա իտի : Վէ հիտտէթ-լէ՝ «Հիշ ճէվապ վէրմէ՞զ մի սին. պունլար սէնին՝ ալէյհինէ նէ՞ շէհատէթ էտիյօրլար», (Մատ. 26. 62) տէտի :

Լաքին Յիսուս պու սիւ՞ալը զանն էտէր-սին իշիթմէտի : Անըն կէօզլէրինտէն զարիպ պիր փարլագլըզ վէ մուգատտէս պիր սիւքիւն լէմ՝ ան էյլէմէքտէ իտի : Քէնտի քէլամլարընըն իթմամ օլունաճաղը վագըթ եազըն իտիյի իւզէրինէ՞ մի տիւշիւնիւյօր իտի :

Քեահինի ա՛ղամ քէմալը տիգգաթլէ անըն իւզէրինէ պագտը, վէ եիւքսէք վէ 'աղամէթլի պիր սէսլէ՝ «Ալլահ իւլ հայյ հագգը իշիւն սանա եէմին վէրիրիմ. սէն ֆրիստոս իպն Ուլլահ մը սըն»,» (Այէթ 63) տէտի:

Օլ վագըթ Թիսուս, օլ թահգիր օլունան Նազարէթլի, էլէրի պաղը, էլպիսէսի ճէպը թահթընտա երըթըլմըշ վէ քիրլէնմիշ վէ քէն- տի եիւզիւ իւզէրինտէ օլ թահգիրամիզ տար- պէնին նիշանը տահա կէօրիւնիւր պիր հալտէ օլարագ անա ճէվապէն՝ «Սէօյլէտիյին կիպի տիր. հէմ սիզէ տէրիմ քի՝ Շիմտէն սօկրա իպն իւլ ինսանը գուտրէթին սաղընտա օ- թուրմագտա վէ կէօյիւն պուլուլթլարը իւզէ- րինտէ կէլմէքտէ կէօրէճէքսինիզ»,» (Այէթ 64) տէտի:

Օլ վագըթ քեահինի ա՛ղամ էլպիսէսինի երըթըպ՝ եիւքսէք սէսլէ ֆէրեատ էտէրէք՝ «Պու ատէմ քիւֆր էթտի, արթըգ պիզէ շահիտլէր նէ՞ լազըմ. իշթէ շիմտի քիւֆրիւ- նիւ իշիթտինիզ. սիզէ նա՞սըլ կէօրիւնիւր»,» (Այաթ 65, 66) տէտի:

Անլէր տախի ճիւմլէսի պիրլիքտէ՝ «Էօլիւմէ միւսթահագգ տըր»,» (Այէթ 66) տէյիւ ճէ- վապ վէրտիլէր:

Օլ վագըթ անլէր անը գօնաղըն ալթ գա- թընտա պուլունան պիր օտայա կէօթիւրտիւ- լէր, վէ գօնաղըն պէնտէլէրի վէ հէյքէլին խըտմէթճիլէրի մէճլիսին էօլիւմէ հիւքմ էթ- տիյի քիմսէյի կէօրիւպ անըն իւզէրինէ պագ-

մագ իշիւն օրայա թօփլանտըլար: Վէ սիլլէ վուրուըլար, վէ իւզէրինէ թիւքիւրիւրլէր, վէ «Կէօյիւն պուլութլարը իւզէրինտէ օթուրաճագ օլան իշթէ պու տըր: Քրիստոս—Մեսիա տըր», տէյիւ պաղըրըրլար իտի:

Սոնրա պիրիսի անըն պաշը իւզէրինէ պիր ըիտա պրագտը վէ եիւզիւնիւ էօրթտիւ, վէ անլէր անա վուրուպ չարփըշտըրմաղա պաշլատըլար վէ՝ «Էյ Գալիլեալը փէյղամպէր, սանա վուրան քի՞մ տիր. պիզէ փէյղամպէրլիք էյլէ», տէյիւ չաղըրըրլար իտի:

Վէ թա եօրուլընճայա գատար պու շէյլէրի էյլէտիլէր:

Իմտի կայիափա մէճլիս օտասընտան չըգըպ՝ Յիսուս իլէ Պիղատոսըն եանընա կիթմէզտէն էվվէլ, պիր ազ եէմէք եէյիպ քէսպ ի գուվլ վէթ էթմէք իւզրէ գօնաղըն պիր տախիլի օտասընա կիթտիյինտէ օրատա անըն զէվճէսի Աննա անը պուլտու:

Աննանըն եիւզիւ պէմպէյաղ օլտըղը, վէ կէօզլէրինտէ զարիպ պիր աթէշ պուլունտըղը հալտէ՝ «Նազարէթլիյի նէ՞ եափտընը», տէյիւ սիւ՝ալ էթտի:

«Պէն պիլտիյիմ կիպի անը գապահաթլը պուլտըգ: Պիր ազտան վալինին էլինէ թէսլիմ օլունաճագ», տէտի կայիափա: Վէ սէօղիւնէ տէվամլէ թիթիզճէսինէ «Եօրղուն ըմ. վէ սէնին իլէ պու խուսուստա սէօյլէշմէք իսթէմէմ: Սէն գատըն սըն, վէ սիյասի շէյլէր հագգընտա պիր շէյ պիլմէզ սին: Հայտէ կիթ», տէտի:

Աննա ճեվապէն՝ «Խալը, սանա տէյէճէյի-
մի տէմէյինճէ կիթմէմ: Օլ ատէմ պիր փէյ-
ղամպէր տիր, վէ անը թէ՛ատտի էթմէքտէ
տէվամ էտէճէք օլուրսան պու խանէ իւղէրի-
նէ լա՛նէթ կէլէճէք տիր,» տէտի:

Կայիափա այաղա գալգարագ՝ «Գարը, պու
ատէմ քիւֆր էտիյօր: Լաքին պիր աղ էվվէլ
պէնիմ հուզուրըմտա ճիտտի սուրէթտէ քէն-
տիսինին Գրիստոս վէ իպն Ուլլահ իտիյինի,
վէ շիւմէն սօկրա գուտրէթին սաղընտա օ-
թուրաճաղընը իտտի՛ա էթտի,» տէյիւ նիտա
էյլէտի:

«Ա՛հ, էֆէնտիմ, զէվճիմ, պէօյլէ իսէ նէ՛
օլուր: Անը գօյ վէր, րէճա էտէրիմ, վէ քէն-
տի տիյարընա կիթսին,» տէտի:

«Սէն գարը սըն, վէ պիլմէզսին: Թէքրար
սանա տէրիմ քի եանըմտան կիտէսին,» տէ-
տի Կայիափա շէտիտ պիր թէ՛քիտլէ:

Անըն զէվճէսի կէօզլէրինտէն աթէշ սըչրա-
տըղը հալտէ՝ «Աննանըն քէրիմէսինէ պէօյլէ՛
մի ճեվապ վէրիւրսին: Խանըկտան կիտէճէյիմ,
լաքին սէն պէնիմ պու իթթարըմը զիքր էտէ-
ճէքսին, վէ անը այագ ալթընա ալտըղըն ի-
շիւն գանլը կէօզ եաչլարը տէօքէճէքսին,»
տէյիւ ֆէրեատ էթտի, վէ տէօնիւպ օտատան
չըգտը կիթտի:

Սապահ էրքէն իտի, վէ ՛աղամէթլի պիր
հէյ՛էթ Յիսուս տախի պաղլը վէ էյիճէ մու-
հաֆազա օլունմըչ պիր հալտէ օրթալարընտա

օլարագ Բօմալը վալի Պիղատոսա պէքէմէքտէ
իտիլէր :

Պուրատա Կայիափա՝ «Նափաք օլմամագ
իչիւն Պիղատոսըն գօնաղընա կիրմէք պիղէ
ճա՞իզ տէյիլ տիր ,» (Յովհ. 18. 28) տէտի ,
վէ Պիղատոսըն տըշարը կէլմէսինի ըէճա էյլէտի :

Վէ Պիղատոս օլ ճէմա՝աթըն թապի՝աթը-
նը էյի պիլտիյինտէն տէրհալ անլէրին ըէճա-
սընա մուվաֆագաթ էթտի : Հէմտէ ալըգտա
մուհաքէմէ կէօրմէք Բօմալըլարըն տախի՝ատէ-
թի իտի , վէ գօնաղըն էօնիւնտէ պու մագ-
սէտլէ եափըլմըշ եէրտէն պիր ազ եիւքսէքճէ
վէ թաշ տէօլէմէ նամըյլէ մա՝լիւմ օլան պիր
մահքէմէ մահալի վարիտի , վէ պու թաշ տէօ-
շէմէ ըէնք ըէնք մէրմէրլէր իլէ տէօշէնմիշ ի-
տի : Իմտի Պիղատոս պուրատա քէնտիսինին
ֆիլ տիշի քիւրսիւսիւնիւ , վէ քէնտի ըէսմի
սանտալիյէսինի գօտուրտու վէ անըն իւղէրինէ
օթուրտու :

Վէ անլէր Յիսուսը կէթիրտիլէր վէ Պիղատոս
վալինին հուզուրընտա տուրտուրտըլար , վէ
անը իթհամ էտէնլէր անըն իքի թարաֆընա
եըղըլմըշար իտի , վէ հէր տագիգէ արթըգ-
չօղալան պէօյիւք պիր զալապալըգ Յիսուսըն
տէրտէսթ օլունմասընըն խապէրինի աղըզտան
աղըզա իչիտէրէք քէմալը մէրագլէ օրայա
թօփլանըրլար , վէ թա մահքէմէ մէյտանընըն
քէնարընա գատար եազըն կիտէրլէր , վէ օ-
րատա Բօմալը՝ ապքէրլէրին պիր սաֆֆը ան-
լէրի կէրի եըղար իտի :

Իմտի Պիղատոս Բիսուս հագգընտա պիւթիւն պիւթիւն պիւսապէր աէյիլ իտի Գալմ արասընտա պիր վէլվէլէ զուհուրա կէլէճէյին տէն տա՛իմա գօրգարագ ճասուսլար վասըթասըյլէ անրն հարէքէթլէրինի կէօզէթմիշ իտի : Անրն թա՛լիմինտէ սիյասի պիր մա՛նա պուլունմատըղընը վէ խալգ արասընտա վէլվէլէյէ սէպէպ օլմագտան տա՛իմա չէքինտիյինի պիլիր իտի : Պու սէպէպտէն Բիսուսա տօսթլըգ կէօսթէրմէք մէրամընտա իտի : պախուսուս Եհհուտիլէրին պէօյիւքլէրինին իտտի՛ալարընըն նասըլ պօշ վէ պիէսաս օլտըղընը կէօրէրէք անլէրին օլ ատէմէ օլան խուսումէթլէրինին ասլ մէնպա՛ընը ալլատը : Պէօյլէճէ Սենեդրիոն մէճլիսինտէն կէլէն ատէմէլէրին պաշընտա պուլունան քեահին ի ա՛ղամա իլք տէֆ՛ա իրատը սիւ՛ալ էթտիյինտէ անըն սիւ՛ալընտա պիր նէվ՛ աճըլըգ վար իտի :

«Պու ատէմին՝ ալէյհինտէ նէ՞ շիքեայէթիւնիզ վար :» Թովհ 18. 29 :

Եայիափա՝ «Էկէր պու քիմսէ միւճրիմ օլմասա իտի, անը սանա թէսլիմ էթմէզ իտիք» (այէթ 30) տէտի :

Պիղատոս ճէվապէն՝ «Պէն պու Բիսուս հագգընտա ազ չօգ մա՛լիւմաթ ալմըչըմ. վէ անը պանա կէթիրմէքտէ սիզին նէ՛ սա՛իգալարտան սէվգ օլունտըղընըղը պիլիրիմ» տէտի : «Ղաքին պանա կէլիր քի պուրատա պէնիմ միւտախէլէ էտէճէյիմ պիր շէյ Էօգ տըր : Անը սիզ ալըպ քէնտի շէրի՛աթընըզա կէօրէ հիւքմ էտինիզ» Այէթ 31 :

Կայիափա էօվքէսինտէն սէսի թիթրէտիյի հալտէ՝ «Պիզիմ անըն՝ ալէյհինտէ էթտիյիմիզ իթհամ խաֆիֆ պիր շէյ տէյիլ տիր : 0 միւճրիմ տիր վէ էօլիւմէ միւսթահազգ տըր : Պիզ պէօյլէ պուլտուզ : Լաքին պիզիմ պիր ատէմի գաթլ էթմէմիզ շէր՝ի տէյիլ տիր ,» (այէթ 31) տէտի :

Պիղատոս նէզաքէթ վէ թէհամմիւլիւ համլի օլան պիր սէսլէ՝ «Եա նէ՝ քէօթիւլիւք իշլէմիշ տիր ,» (Մար. 15. 14) տէյիլ սիւ՝ալ էթտի :

Կայիափա՝ «Պուճու միլլէթի ազտըրմազտա վէ պէն փրիստոս մէլիք իմ , տէյերէք Գայսէրէ խարաճ վէրմէքտէն մէն՝ էթմէքտէ պուլտըգ ,» (Ղու. 23. 2) տէտի :

Պու իթհամը Եհհուտիլէրին պէօյիւքլէրին նին ճիւմլէսի եիւքսէք սէսլէ թաստըգ էթտիլէր : Անլէր պիր րօմալը վալինին գուլազլարընա էն զիյատէ խապիս կէլէճէք պու իթհամ վասըթասըյլէ Պիղատոսըն քէնտի կէվշէք մէսլէյինի թէրքլէ պու մէրտուտ Նազարէթլինին իշինի չարչապըգ պիթիրէճէյինի մէ՝մուլ էթտիլէր : Լաքին Պիղատոս քէնտի եիւզիւնտէ հիշ պիր պէլլի թէպէտաիւլ կէօսթէրմէյերէք՝ քէմալ ը թէմքինլէ քէնտի քիւրսիւսիւնտէն գալգտը , վէ Յիսուսը տախիլի մահքէմէյէ կէթիրմէլէրինի էմը էտէրէք քէնտիսի տէ օրայա կիթտի :

Վէ օրատա օթուրտըղընտա Յիսուսա խիթապէն՝ «Եհհուտիլէրին մէլիյի սէ՞ն մի սին ,» (Մար. 15. 2) տէտի :

Յիսուս անա ճէվապէն՝ «Պունու սէն քէն-
տիլիյինտէն մի սէօյլէյօրսըն, եօխսա պէնիմ
հադգըմտա սանա պաշգալարը՝ մը սէօյլէտի»,
(Յովհ. 18. 34) տէտի :

Պիղատոս թահգիրամիզ պիր սուրէթտէ՝
«Պէն եհհուտի՞ մի իմ. սէնի քէնտի միլլէթիկ
վէ պաշ քեահինլէր պանա թէսլիմ էթտիլէր.
նէ՞ եափտըն», (այէթ 35) տէտի :

Վէ Յիսուս տօղրու անըն եիւղիւնէ պազա-
րագ՝ «Պէնիմ մէլէքիւթիւմ պու տիւնեատան
տէյիլ տիր. էկէր պէնիմ մէլէքիւթիւմ պու
տիւնեատան օլսա իտի, պէնիմ խըտմէթճի-
լէրիմ միւճահէտէ էտէրլէր իտի, քի եհհու-
տիլէրէ թէսլիմ օլունմայայըմ. ամմա շիմտի
պէնիմ մէլէքիւթիւմ պուրատան տէյիլ տիր»,
(այէթ 36) տէտի :

Օլ վագըթ Պիղատոս մէրագլէ անա պա-
գարագ՝ «էօյլէ իսէ պիր մէլիք մի սին», (ա-
յէթ 37) տէտի :

Յիսուս ճէվապէն՝ «Մէօյլէտիյին կիպի տիր,
չիւնքի պէն մէլիք իմ. պէն պունուն իչիւն
եա՛նի հադիգաթա շէհատէթ էթմէք իչիւն
տօղտում, վէ պունուն իչիւն տիւնեայա կէլ-
տիմ», (այէթ 37) տէտի :

Պիղատոս խաֆիֆ վէ իսթիհզաքեարի պիր
կիւլիւլլէ «Հադիգաթ. հադիգաթ նէ՞ տիր»,
(այէթ 38) տէտի :

Հադիգաթ՝ պու Րօմայը հէվա փէրէսթ ի-
չիւն պիր քէլիմէ վէ պօշ պիր սավթ իտի :

Մօկրա տահա զիյատէ պիր սիւ՛ալ էթմէք-

սիզին եախօտ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին թէք-
րար տըշարըքի մահքէմէյէ կիթտի, վէ օրա-
տա Եհնուտիլէրին պէօյիւքլէրի չըլդընլըղա
եազլաշըր պիր էօվքէ վէ զազապլէ անա պէք-
լէմէքտէ իտիլէր:

Պիղատոս անլէրէ թահգիրամիզ պիր նա-
զարլէ պագտը. անլէրէ պիւթիւն պիւթիւն
հագարէթ էտէր իտի, լաքին անլէրէ պունու
փէք աշիքեար սուրէթտէ կէօսթէրմէք իսթէ-
մէյօր իտի: Օթուրտու վէ պիր տագիգէ ան-
լէրին շամաթա վէ կիւրիւլթիւլէրինին քէսիւ-
մէսինէ պէքլէտի. սօկրա եիւքսէք վէ գուվ-
վէթլի պիր սէսլէ:

«Պէն անտէ հիշ պիր ճիւրմ պուլմայօրըմ»,
(այէթ 38) տէտի:

Անըն պու սէօզիւ Յիսուսըն պերա"էթ ի դիմ-
մէթի իտի. Գէնտիլէրին օլ գատար տիգգաթլէ
թէտարիք էթմիշ օլտըզլարը փլանլարը սույա՞
մը տիւշէճէքլէր իտի: Օլ ատէմ քէնտի փէնշէլէ-
րինտէն գուրթուլաճա՞գ մը իտի: Ասլա: Ան-
լէրին հիտտէթ վէ զազապլարընըն իլք տալ-
զասը կէշտիքտէն սօկրա, պաշ քեահինլէր պիրի
պիրի արգասընտան սէօյլէմէյէ պաշլատըլար,
վէ տախիլի մահքէմէտէն շիմտի թէքրար տը-
շարը կէթիրիլմիշ վէ օրթատա տուրմագտա
օլան Յիսուս 'ալէյհինտէ կէօնակէօն վէ շէ-
տիտ իթհամլար իլէրի կէթիրմէք խուսուսըն-
տա պիրի պիրլէրի իլէ եարըշ էտէրլէր իտի:

Պիղատոս Յիսուսա «Սէնին 'ալէյհինտէ նէ
գատար շէյլէր շէհատէթ էթտիքլէրինի իշիթ-

մէյօր մը սըն» (Մատ. 27. 13) «Նիշիւն քէնտիկի միւտաֆա'ա էթմէյօրսըն : Սանա իզն», տէտի : Լաքին Յիսուս սիւքիւթ տուրուր իտի :

Պիղատոս պաշընը սալատը վէ քէնտի քէնտինէ : «Օ 'աճա'իպ պիր ատէմ' տիր : Պէնիմ հազգընտա չօգ իշիթմիշ օլտըղըմ օլ պէլաղաթ վէ ֆէսահաթընը կէօսթէրէճէք վազըթ վէ մահալ պու տըր : Պու ատէմ շու հէրիֆլէրի լալ էթմէտիյի իշիւն փէք 'ազըլըղըգ էտիյօր : Տօղրուսը մէսէրրէթլէ անա եարտըմ էտէճէք իտիմ», տէյիւ տիւշիւնիւր իտի :

Եօխան տախի սէօյլէմէքտէ իտի իսէ տէ, Պիղատոս անա չօգ էհէմմիյէթ վէրմէզ իտի : Լաքին շիմտի գուլաղընա պիր սէօզ եէթիշտի :

«Գալիլեատան պաշլայարագ պուրայա գատար պիւթիւն Եհուտիյէտէ գալմը ազտըրըյօր :»

Պիղատոս՝ «Գալիլեա՞ մը» տէյիւ նիտա էթտի : Ֆիքրինէ պիր շէյ կէլտի : Օ Գալիլեալը մը տըր, տէտինիզ :

Եօխան ճէվապէն՝ «Էվվէթ, տէվլէթլու էֆէնտիմ», տէտի :

«Փէք ա'լա, էօյլէ իսէ պէն անը Հերովդէսէ կէօնտէրէճէյիմ : Օ պու կիւնլէրտէ պուրատա տըր, վէ քէնտի վիլայէթինտէն օլան պիր ատէմի անըն հիւքմ էթմէսի փէք միւնասիպ տիր», տէտի :

Վէ այաղա գալգտը վէ լազըմ կէլէն էմրլէրի վէրտի, վէ իպրագ էթտիյի պու մէհալէթ վէ պասիրէթտէն տօլայը խօշնուտ օլա :

րագ Գօնաղընա չէքիլտի։ «Պու վէճհլէ պու
մէս՝ էլէտէն իլէրիտէ հասըլ օլաճագ ճիւմլէ
կիւճիւքլէրտէն գուրթուլուրմ՝։ Պունտան
մա՛տա պու չէյ Հերովդէսէ խօշ կէօրիւնէճէք,
վէ հէյքէլտէ վագը՝ օլան օլ քիւլիւք իշտէն
հասըլ օլան տարղընլըղընը թէսքին էտէճէք
տիր», տէյիւ թաթլը թաթլը էֆքեարլէ մէս-
րուր օլուր իտի։ Վէ քէնտիսինէ թա՛ամ կէ-
թիրմէլէրինի քէօլէլէրինէ էմր էթտի։

Հերովդէս Ասմօնեան նամ գօնագտա ճան
սըզընթըսընտան սայքի խասթա օլարագ էր-
ղէվանի մինտէրլէր իւզէրինէ եան կէլմիշ օլ-
տըղը հալտէ գալգըպ՝ «Պիղատոս Նազարէթլի-
յի հիւքմ էթմէք իշիւն պանա՛ մը կէօնտէր-
միշ», տէյիւ սիւ՛ալ էթտի։ «Եվվէթ, լաքին
պու էյի պիր խապէր։ Պէն օլ ատէմի կէօր-
մէյէ տա՛իմա արգու էթմիշիմ։ Օ պէնիմ ի-
շիւն շօլ իշիթմիշ օլտըղըմ միւ՛ճիղէլէրտէն
պիրիսինի իճրա էտէճէք տիր։ Օ պէնիմ իշիւն
սուտան ա՛լա պիր շէրապ եափաճագ, վէ շու-
աղըրյան տիղիմէ շիֆա վէրէճէք, վէ — տահա...»
Պաշգա չէյլէր իշիւն տախի սօկրատան տիւ-
շիւնէճէյիմ։ Անը հէման հուզուրըմըղա կէթի-
րինիղ։ Լաքին տուր — մէճլիսի թօփլայըն։ Պու
Երուսաղէմ շէհրինին մուճիպ օլտըղը ճան
սըզընթըսընը տէֆ՝ էթմէք իշիւն էյի պիր
էյլէնճէ օլաճագ պիղէ։ Ատէմ պու տըր։» Վէ
անլէր Յիսուսը իշէրի կէթիրիպ անըն հուզու-
րընտա տուրտըրտըզլարընտա պաշ քեահին-
լէր վէ իխթիյարլար շիմտի նափաք օլմագլըղ-

տան գօրգուլարը օլմատըղընտան անըն արգա-
սընտան իչէրի տօլտըլար: «Պու՛նլար քի՛մ տիր:»

Պիրիսի ճէվապէն՝ «Եէհուտի գաւմընըն
պէօյիւքէրի տիրէր:» տէտի:

Հերովդէս սապրսըզճասընա՝ «Անէր պիր-
ազկէրիյէ չէքիլսինէր: Պէն պու ատէմէ պիզ-
զաթ քէնտիմ սէօյլէմէք իսթէրիմ:» տէտի:

Հերովդէս Յիսուսը իսթինթագ էթմէքնի-
յէթինտէ տէյիլ, անճագ քէնտիսինի վէ էթ-
րաֆընա թօփլանմըլ օլան վէ գուլագտան
գուլաղա ֆըսըլտայան վէ փըրթ փըրթ կիւլէն-
էթպա՝ասընը էյլէնտիրմէք իսթէր իտի: Վէ
անըն իսմինի պիլիր իտի իսէ տէ, «Իսմին-
նէ՞ տիր:» «Ճէմա՝աթըն տէտիյի կիպի հագի-
գաթը հալտէ միւ՛ճիզէ իճրա էտէ պիլի՛ր մի
սին: Վէ էտէպիլիրսէն, պուրատա չիմտի պիր-
միւ՛ճիզէ իճրա էթմէյէճէք մի սին:» կիպի սիւ՝-
ալլէր էթմէյէ պաչլատը:

Լաքին Յիսուս սիւքիւթ տուրուր իտի:

Հերովդէս էվվէլա Յիսուսըն պէօյլէ սիւ-
քիւթ տուրմասընտան խօշլանտը: Պէօյիւքիւք-
թասլայարագ՝ «Պիզտէն գօրգույօր: Խայր,
ատէմ, պէն սանա պիր զարար էթմէյէճէյիմ:
պէն անճագ սէնին միւ՛ճիզէ իճրա էթմէնի-
կէօրմէք իսթէրիմ: Սէօյլէմէյէ գօրգմա: Իս-
թէրսէն սանա չէրապ վէրսինէր: Անա չէրապ
վէրինիզ:» տէտի:

Լաքին քէնտիսինէ թագտիմ օլունան գա-
տէհի էլինին պիր հարէքէթիյլէ Յիսուսըն րէտտ-
էթտի, վէ էվվէլքի կիպի սիւքիւթ տուրուր իտի:

Սօնորա անը իթհամ էտէնլերին ճիւմլէսի
պիրլիքտէ քէնտի ղազապ վէ էօվքէլերինի ա-
նա դարչը տէօքմէյէ պաշլատըլար :

Հերովդէս «Պէն մէլիք իմ տէտի . էօյլէ
տէյիլմի» տէյերէք անլերին սէօզիւնիւ քէս-
տի : «Լաքին մէլիք կիպի կէօրիւնմէյօր : Էկէր
պիղէ պիր միւ՛ճիղէ իճրա էթմէյէճէք իսէ ա-
նը պիր էյլէնճէ էթմէլի իզ» տէտի :

«Էօյլէ իսէ պիր խիլ՛աթ կէթիբիպ անա կիյ-
տիրին : Պիր մէլիյին էօյլէ ղէվալլը թարղտա
կիյինմիշ օլմասը ճա՛իզ տէյիլ տիր» տէտի :

Օլ վազըթ պիր խիլ՛աթ կէթիբերէք անը
Յիսուսըն՝ ատի Եէհուտի էլպիսէսի իւզերին-
տէն կիյտիրտիլէր :

Հերովդէս քէնտի կէօզլերինի Սենեդրիոն
ա՛գասը իւզերինէ չէվիրերէք՝ «Շիմտի , է-
ֆէնտիլէր , ազամէթլի կէօրիւնմէյօր մը : Տօղ-
րուսը պիր մէլիք տիր : Ճիւմլէսի անա հիւր-
մէթ էթսինլէր» տէտի :

Վէ Հերովդէսին էթպա՛ասը վէ ասքերլէր
իլէրի կէչիպ իսթիհզա իլէ անա ա՛րզը ռ՝ու-
պուտիյէթ էտերլէր իտի :

Լաքին Հերովդէս քէնտի ըէսմի քիւրսիւ-
սիւնտէն պազարազ Յիսուսըն իւզերինտէ պիր
հալ կէօրաիւ քի քէնտիսինի ըահաթսըզ էթ-
տի : «Էօյլէ պիր կէօրիւնիւշիւ վար քի պէն
անտէն չօգ խօշլանմամ , նէ տէ պու սիւքիւթ-
տէն հազղ էտերիմ : Պու թապի՛ի տէյիլ տիր :
Պարզ էտէլիմ քի շիմտի մախուֆ պիր չէյ եա-
փաճադ օլսա : Ատէմլէրին տէտիքլէրինէ կէօ-

րէ օ պիհատտ գուտրէթէ մալիք իմիշ,՝ տէտիօ
Ամիրանէ պիր հարէքէթլէ քէնտի մէ՛մուր,
լէրինտէն պիրիսինի չաղըրտը վէ՛ «Պու ատէմի
կէօթիւր. անը կէրի Պիղատոսա կէօթիւր,՝
տէտի ։

«Խիլ՝աթը իւղէրինտէն չըգարալըմ մը,
էֆէնտիմ,՝ տէյիւ սիւ՛ալ էթտի մէ՛մուր ։

Հերովդէս, «Խայր, խայր, թամմ օլտըղը
կիպի կէօթիւրիւն, վէ տէրհալ կէօթիւրիւն»
վէ Եհնուտիլէրին հէփսինէ պիր նաղարլէ
պագարագ՝ «Պու զալապալըղը տա օտատան
տըշարը չըգարըն,՝ տէյիւ էմը էյլէտի ։

վէ իշթէ պէօյլէճէ Պիղատոս թէքրար
մահքէմէյէ կէլմէյէ մէճպուր օլտու վէ Յիսուս
Եինէ անըն գարչըսընտա պուլունուր իտի ։

ՊԱՊ 28

Պիղատոս թէքրար քէնտի րէմի ֆիլ տիշի
քիւրսիւսիւնէ օթուրտըղընտա գաչարընը չա-
թար իտի ։ վէ՛ «Պու ատէմի խալզը ազտըրը-
յօր տէյիւ պանա կէթիրտինիզ, վէ իշթէ պէն
սիզին հուղուրընըզտա թէֆթիշ էտիպ՝ պու
ատէմ 'ալէյհինտէ շիքեայէթ էթտիյինիզ
շէյլէրտէն պիր ճիւրմ անտէ պուլմատըմ. նէ
տէ Հերովդէս պուլտու. զիրա սիզի անըն եա-
նընա կէօնտէրտիմ իսէ տէ, օ տախի անը
հիւքմ էթմէքսիզին պանա կէրի կէօնտէրմիշ
տիր ։ Պու էճլտէն անը գամչըյլէ տէօյաիւքտէն
սօկրա սալը վէրէյիմ,՝ (Ղու. 23. 14-16) տէտի-

ՊՈՒՆՈՒ ԵՏԻՄԵՔԻՆ՝ ԳԱՄԻՐ ԻԼԷ ԵՏՕՅՄԵՔ ՀԱՄԵՐ
Ը ՂԱԹՐՆԵՄԱ ՄԱԽՈՒՓ ԱԻՐ ՄԻՆՃԱԳԱԹ ՕԼՏԸ-
ՂՐՆԵՄԱՆ ԵՏՀՈՒԹԻՒՆԵՐԻՆ ՂԱԳԱԿՐՆԸ ԹԵՎԵՐԻՆ
ԷՏԵՃԵՅԻՆԻ ՄԵ՝ՄՈՒԼ ԷՏԵՐ ԻՄԻ :

ՊԻՂԱՄՈՍՐՆ ԿԵՕՐԹԻԼՅԻԼ ԻԼՂՐԷ ՂԱԼԱԿԱԼՐԳ-
ՉԻՄԹԻ ԱԻՆԿԵՐԾԷ ՔԻՄՆԵԼԵՐՄԵՆ ՎԷ ԽԱԼՔԸՆ ԷՆ
'ԱՄԻ ՎԷ ԱԼՂԱԳ ԹԱԳՐՄՐՆԵՄԱՆ 'ԻԱԿԱՐԷԹ Օ-
ԼՈՒԱՅ՝ ԵՄԱԿԱՆԻ ՀԱՅՎԱՆԼԱՐ ԿԻԱԿԻ ՎԱՆՉԻՃԵՍԻՆԷ
ԱԿԱՂՐՐՐՐՐԱՐ ԻՄԻ :

ՊԻՂԱՄՈՍ ԱԻՐ ԹԱՐԱՓԵՄԱ ՄՈՒՐՄՐՉ ՕԼԱՆ
ՐՕՄԱԼՐ ՄԵ՝ՄՈՒՐԷ ՍԻԼ՝ԱԼ ԷՏԵՐԷՔ՝ «ՆԷ՝ ԵՏ-
ՅՕՐԼԱՐ,» ԵՏԻՄԻ :

«ՊԻՂԷ ԱԻՐ ՄԱՀԱԿՈՒՍ ՍԱԼՐ ՎԷՐ» ԵՏՅՕՐԼԱՐ
ԵՏԻՄԻ ՄԵ՝ՄՈՒՐ :

ՊԻՂԱՄՈՍ ԱԿԱՅՐԱՄ ՎԱԳԹՐՆԵՄԱ ՃԷՄԱ՝ԱԹՄԱ
ԱԻՐ ՄԱՀԱԿՈՒՍ ՍԱԼՐ ՎԷՐՄԷՔ ԱԿԱԿՐՆԵՄԱ ԽԱՅԼՐ
ՎԱԳՐԹՄԱՆ ԱԵՐԻ ՃԱՐԻ ՕԼԱՆ 'ԱՄԵԹ ԻԼՂԵՐԻ-
ՆԷ ԽԻԼՉԻՆԵՐԷՔ՝ «ՏԵՄԻՔԼԵՐԻ ՄՕՂՐՈՒ ԵՐՐ,»
ԵՏԻՄԻ, ՎԷ ԱՅԱՂԱ ԳԱԼՔԱՐԱԳ՝ «ՍԻՂԻՆ ԻՉԻՆ
ԵՏՀՈՒԹԻՒՆԵՐԻՆ ՄԵԼԻՅԻՆԻ ՍԱԼՐ ՎԷՐՄԷՄԻ ԽԹԷՐ
ՄԻ ՍԻՆԻՂ» (ՄԱՐ. 15. 9) ԵՏՅԻԼ ՍՕՐՄՈՒ :

ԻՄԹԻ ԱԿԱՉ ՔԵՄԱՀԻՆԼԵՐ ԲԱՐԱՐԲԱՆՐՆ ՄԱՀ-
ՔԻԼՄ՝ ՕԼԱՐԱԳ ԱՆԳՈՆԻԱ ՂՐՆԵՄԱՆՐՆԵՄԱ ԵՄԹ-
ՄԱԳՄԱ ԻՄԻՅԻՆԻ ՎԷ ՆԻՍԱՆ ԱՅՐՆՐՆ ՕՆ ԱԵՉԻՆՃԻ
ԿԻՆԻՆՄԱԷ ԽԱՉԱ չՐԳԱՐՐԼԱՃԱՂՐՆԸ ԱԻԼԻՐԼԵՐ
ԻՄԻ :

ՊԵՕՅԼԷՃԷ ԵՕԽԱՆ ՎԷ ԱՆՐՆ ԲԷՓԻԳԼԵՐԻՆԵՄՆ
ՕԼԱՆ 'ԱԳՐԼՐ ԱՄԵՄԼԵՐ ՂԱԼԱԿԱԼՐՂՐՆ ԻՉԻՆԷ
ԳԱՐՐՉԱՐԱԳ՝ ԲԱՐԱՐԲԱՆՐՆ ՔԷՆԹԻ ԳԱՎՄՐՆԱ
ՕԼԱՆ ՍԱՄԱԳԱԹՐՆԵՄԱՆ ՄՕԼԱՅԼ ՆԱՍՐԼ ՍԱԼԱ

օլուճաճաղընը ուսթալըգլէ զալապալըղա զիքը
էթտիրտիլէր :

Վէ զալապալըգ անլէրին սէօզլէրինի իշիթ-
տիյի կիպի պիր սէսլէ “Բարաբբա, Բարաբբա”
տէյիւ եիւքսէք սէսլէ պաղըրմաղա պաշլատը-
լար, թա քի պիւթիւն շէհր ալթ իւսթ օլտու,
վէ նէ վագը՝ օլույօր տէյիւ կէօրմէք իշիւն
պիկլէրճէ քիշիլէր տախի Պիղատոսըն գօնաղը-
նըն եանընա կէլտիլէր, վէ ճիւմլէսի տէ պու-
ֆէրեատ վէ պաղըրըշա իլհագ օլտըլար :

Օլ վագըթ Պիղատոս անլէրէ “Էօյլէ իսէ
Եէհուտիլէրին մէլիյի տէտիլինիզ քիմսէյէ նէ՝
եափմամը իսթէրսինիզ,” (այէթ 12) տէտի :

Պաշ քեահինլէր՝ “Անը սալպ էյլէ” (այէթ
13) տէյիւ նիտա էթտիլէր :

Վէ զալապալըգ պու ալթ իւսթլիւքտէն
սայքի տիվանէ կիպի օլմուշ վէ Յիսուսըն գա-
նընա սուսամըշ պիր հալտէ պաշ քեահինլէրին
նիտասընա եանգօ վէրէրէք՝ “Անը սալպ էյլէ,
անը սալպ էյլէ, անը գալտըր,” (Յովհ. 19. 15)
տէյիւ պաղըրտըլար քի պու պաղըրըշըն սէսի օլ
գատար՝ աօրլարտան պէրի իշիտիլմէքտէ տիր :

Պու էսնատէ մէ՝ մուրլէրտէն պիրիսի Պիղա-
տոսա ֆիլ տիշինտէն պիր լէվհա թագտիմ էթ-
տի քի անըն իւզէրինտէ պիր շէյ եազըլը ի-
տի : Վէ Պիղատոս քէնտի զէվճէսի թարա-
ֆընտան շու իսթարը օրատա կէօրաիւ :

“Օլ սալիհ քիմսէ իլէ սէնին իշին օլմասըն,
զիրա պու կիւն ըիւ՝յատա անըն իշիւն չօգ-
զահմէթ չէքտիմ” Մատ. 27. 19 :

Կղօդիա

Իմտի Պիղատոս անը գուրթարմագ իշխն չիմտիյէ գատար օլտըղընտան տահա զիյատէ արզուքէշ օլարագ իւշիւնճիւ տէֆ'ա անլէրէ՝ «Եա պու ատէմ'նէ՝ քէօթիւլիւք իշլէտի. անտէ գաթլի մուճիպ պիր ճիւրմ' պուլմատըղըմ' ճիհէթլէ, անը թէ"տիպ էթտիքտէն սօկրա սալը վէրէյիմ," (Ղու. 23. 22) տէտի:

Լաքին պաշ քեահինլէր անըն ճէմա'աթտան գօրգտըղընը կէօրտիւլէր վէ թէքրար «Անը սալպ էյլէ, անը սալպ էյլէ," տէյիւ նիտա էթտիլէր, վէ եինէ ղալապալըգ անլէրին սէօզլէրինէ եանգօ վէրիր իտի:

Պիղատոս քէնտի քիւրսիւսիւնտէն օլ թէհտիտ էտէն խալգ իւզէրինէ պագտը վէ գալպի տէրունինտէ պալ մօ'րը կիպի էրիր իտի: Քէնտի քէնտինէ՝ «Պէն պու ատէմ'ի գուրթարամամ: Վագըթ կէշտի: Վէ նիհայէթ նէ՝ օլլուր: Երուսաղէմտէ պիր Եհհուտի էքսիք օլլաճագ," տէտի:

«Լէյէն իլէ պանա սու կէթիրին," տէյիւ էմր էլլէտի:

Վէ կէթիրտիքլէրինտէ այաղա գալգտը վէ անլէրին ճիւմլէսինին կէօզլէրի էօնիւնտէ էլլէրինի եըյգատը, վէ քէմալը ճիտտիյէթլէ՝ «Պու սալիհին գանընտան պէն պէրի իմ. սիզ տիւշիւնիւնիւզ," (Մատ. 27. 24) տէտի:

Վէ պիւթիւն խալգ անա մախուֆ սէօզլէրլէ ճէվապ վէրէրէք՝ «Անըն գանը պիղիմ' իւզէրիմիղէ վէ էվատըմըղըն իւզէրինէ օլսուն," (այէթ 25) տէտիլէր:

Օ՛ւ վազըթ անլէրէ Բարաբրայը սալը վէր-
տի վէ Բիսուսըն գամլը իլէ տէօյիւլմէօնի վէ
սօնրա սալպ օլունմասընը էմր էյլէտի :

Բարաբրա հապսխանէտէն չըգարըլըպ կէ-
թիրիլտի վէ վազը՝ օլան շէյի իշիթտիյինտէ
թահգիրամիզ պիր սուրէթտէ քէնտի արգա-
տաչլարընա՝ «Պէն սիզէ օ ատէմ գօրգագ տըր
տէ՞մէտիմ մի,» տէտի :

Մուհաքէմէ խիթամ պուլմըշ օլարագ Պի-
ղատոս շիմտի եիւրէյի գըրըլմըշ պիր հալտէ
գօնաղընա կիթտի, վէ տախիլի պիր օտայա
չէքիլմէյէ արղու էթտիյի սըրատա զէվճէսի
կղօդիա անըն գարչըսընա չըգտը, վէ՝

«Կէօնտէրտիյիմ իխթարը գապուլ էթտի՞ն
մի,» տէյիւ սիւ՛ալ էթտի :

Պիղատոս սայքի տիլի թուլթուլուր կիպի
սէօյլէյէրէք՝ «Գապուլ էթտիմ, լաքին վազըթ
կէչմիշ իտի,» տէտի :

Կղօդիա՝ «Վազըթ կէչմի՞շ մի իտի. նէ՞ տէ-
մէք իսթէրսին : Մտէմ էօլտիւրիւլտի՞ւ մի,»
տէտի :

«Խայր, տահա սաղ տըր. լաքին — էհ —
պէն — պէն անը խաչա չըգարըլմաղա թէսլիմ՝
էթտիմ : Հէման շիմտի անլէր անը գամլըյլէ
տէօյմէքտէ տիրլէր : Էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ
իտի : Օ՛ւ ղալապալըղը կէօրմէլի իտին : Մա-
խուֆ պիր ղալապալըգ իտի : Վէ անլէրին
ֆէրեատլարընը իշիթմէլի իտին : տահա գու-
լաղլարըմտա եանգօ վէրմէքտէ տիրլէր,» տէ-
տի, վէ զէվալը ատէմ քէնտի էլլէրինի քէն-

տի քէնտինի շաշըմըշճասընա պաշը իւզէրինէ գօտու :

Կղօգիա քէնտի իրի վէ փարլագ կէօզլէրիյլէ անա պագտը , վէ՝ «Սէն թէսլիմ մի էթտին . սէն անը խաշա չըգարըլմաղա թէսլիմ էթտին էօյլէ՞ մի : Էօյլէ իսէ իւհնլար պիզէ եարտըմ էթտին : Պիգիմ իշիմիզ պիթտի ,» տէտի , վէ օտատան գաշտը կիթտի վէ Պիղատոսը եալընըզ պրագտը :

Սօկրա 'ասքէրլէր Յիսուսը ալըպ իւսթ էլ պիսէսինի սօյտըլար վէ անը ալշագ պիր տիւրէյէ պաղլատըլար շէօյլէ քի անըն արգասը էյիլտի : Վէ գալըն գաշըշտան եափըլմըշ վէ ուճլարընտա քէսքին տէմիր փարշալարը պուլունան գամլըլարը ալտըլար , վէ թա քէնտիլէր եօրուլընճայա գատար անըն չըպլագ սըրթը իւզէրինէ գամլը իլէ վուրտըլար : Սօկրա անը գալտըրտըլար , վէ Հերովդէսին անա կիյտիրմիշ վէ անը իսթիհզա էթմիշ օլտըղը խիլ'աթը անա թէքրար կիյտիրտիլէր , վէ սիւրիւքլէյիպ մահքէմէ մահալինէ կէօթիւրտիւլէր : Վէ 'ասքէրլէրին պիւթիւն պէօլիւյիւ աշնըն իլէ պերապէր անըն իւզէրինէ պագմագ իշիւն օրայա կէլտիլէր :

Վէ անլէրտէն պիրիսի՝ «Հայտէ Հերովդէսին էթտիյի կիպի անա սէճտէ էտէլիմ ,» տէյիւ նիտա էյլէտի :

Պու սէօզ անլէրէ խօշ կէօրիւնտիւ , վէ Հերովդէսին անա կիյտիրմիշ օլտըղը խիլ'աթը՝ ամմա գանա միւլէմմա օլմուշ օլան խիլ'աթը

իւզերինտէն չըգարարագ՝ քէնտիլէրտէն պի-
րիսինէ 'ա"իտ օլան էպի վէ երղէվանի պիր
խիլ'աթը անա կիյտիրտիլէր : Վէ պիրիսի տի-
քէնլի պիր աղաճտան տալլար կէթիրտի , վէ
պու տալլարտան պիր թաճ ետփտըլար վէ ա-
նը պաչընա գօյուպ սայքի գաչլարընա գա-
տար էնտիրտիլէր , վէ 'ասա ի հիւքիւմէթ կի-
պի էլինէ պիր գամըլ վէրտիլէր : Վէ անըն
իւզերինէ պագարագ հայգըրըրլար , վէ մահ-
քէմէ անլէրին ֆէնա սէսլէրիյլէ էօթէր ի-
տի , վէ տիզ չէօքէրէք՝ «Սէլամ սանա , էյ
նէհուտիլէրին մէլիյի ,» (Մատ. 27. 29) տէյիւ
նիտա էտէրլէր իտի : Վէ անըն պաղըլ էլլէրին-
տէն գամըլը ալարագ անըն պաչընա վուրուր-
լար , վէ անըն իւզերինէ թիւքիւրիւրլէր իտի :

Անլէր պէօյլէ վահիճէսինէ անըն իլէ էյ-
լէնտիքլէրի սըրատա Պիղատոս իւսթէ կէլտի :

Ամիրանէ պիր թարգտա «Անը պուրայա կէ-
թիրին» տէյիւ էմը էթտի , վէ քէնտիսի թէք-
րար քիւրսիւսիւնէ օթուրտու , վէ զէվճէսի
չղօդիանըն խաթըր իչիւն Յիսուսը գուրթար-
մաղա տահա ֆիքրի վար իտի , հէմ տէ քէն-
տիսի տէ գօրգար իտի , ամմա նի'չիւն գօրգ-
տըղընը պիլմէզ իտի :

Հալապալըղըն էօնիւնտէ տուրտու քի չիմ-
տի օլ գատար չօղալմըլ օլտըղընտան Պիղատոս
պաչգա պիր շէյ տէյիլ , անճագ պիլլէրճէ
եիւզլէր կէօրիւր իտի : Վէ պիր թարաֆընտա
տուրմագտա վէ երղէվանի խիլ'աթը կիյմիշ ,
պաչընտա տիքէն թաճ , եիւզիւ տախի գանլէ

լէքէլէնմիշ վէ էտիլէն հագարէթլէրին նիշան-
լարը օրատա կէօրիւնմէքտէ, կէօղլէրի իղթի-
րապընտան գարարմըշ, լաքին պու ճիւմէ իլէ
էօյլէ իլահի պիր հալէ թէպէտտիւլ էթմիշ օ-
լան Յիսուսը փարմաղըյլէ կէօսթէրէրէք վէ
սէսինտէ խալիս պիր թէրահհիւմ վէ հիւր-
մէթ օլտըղը հալտէ «իշթէ օլ ատէմ», (Յովհ. 49. 5) տէտի :

Կէօյա չէօյլէ տէմէք իսթէր իտի : Պագը-
նըզ անա, օլ գատար իղթիրապ չէքմիշ վէ
եինէ տէ օլ գատար պիսուշ : Չէքտիյի պու
գատար ճէֆա քեաֆի տէյիլ մի : Աճըյապ
անը գուրթա՞րմայաճագ մը սընըզ :

Լաքին պաշ քեահինլէր վէ հէյքէլին մէ՞
մուրլարը անըն գանընա սուգամըշլար, վէ սայ-
քի չըլտըրմըշլար իտի : Անլէր իւշ սա՛աթտան
ղիյատէ տիր քի եագան կիւնէշտէ օ քէնտիւ
լէրէ թէսլիմ օլունաճագ տէյիւ պէքլէմիշլէր
իտի : Պիղատոսըն անլէրէ միւրաճա՛աթը վէ
Յիսուսըն էօյլէ ղէվալլը պիր հալտէ կէօրիւն-
մէսի քէնտիլէրի եէյիպ տիւքէթմէքտէ օլան
հիտտէթալէվի իւղէրինէ անճագ եագըլաճագ
եէնի մատտէ իլավէ էթտի :

Վէ անլէր ղազապլէ, «Անը սալպ էյլէ՞»
տէյիւ պաղըրըրլար վէ թէքրար պէ թէքրար
«Անը սալպ էյլէ՞» տէյիւ նիտա էտէրլէր իտի :

Օլ վագըթ Պիղատոս տարղըն պիր թարզ-
տա՝ «Անը սիղ ալըպ սալպ էյլէյինիզ, զիրա
պէն անտէ ճիւրմ պուլմայօրըմ», (Յովհ. 49.
6) տէտի :

Լաքին Եհնուտիւէր քէնտիւէրինի խալզըն նազարընտա թէպրիյէ էթմէք իսթէյերէք՝ «Պիզիմ չէրի՝աթըմըզ վար, վէ չէրի՝աթըմըզ մուճէպինճէ գաթլի վաճիպ տիր, զիրա քէնտիսինի Իպն Ուլլահ մագամընտա թութտու,» (այէթ 7) տէտիւէր :

Պիղատոս պու սէօղիւ իշիթտիյինտէ զիյա տէսիյլէ գօրգտու վէ կղօղիանըն «Պիզիմ իշիմիզ պիթտի» տէտիյինտէ անըն էօղիւ եիւզիւ կիպի սարարմըշ օլան եիւզիւնիւ զիքր էթտի : Իմտի թէքրար տախիլի մահքէմէյէ կիթտի վէ Յիսուսը տախի օրայա կէթիրմէլէրինի՝ասքերէ էմր էյլէտի :

Վէ օրատա Յիսուսա՝ «Սէն նէ՞րէտէն սին,» (այէթ 9) տէտի :

Լաքին Յիսուս անա ճէվապ վէրմէտի : Քէնտիսինին իւշ տէֆ՝ա թէպրիյէ էտիպ անտէ պիր ճիւրմ՝ պուլմատըղը քիմսէյի խէլաս էթմէք պապընտա գօրգան աթէմէ ճէվապ վէրմէքտէն նէ՞ ֆա՞խտէ հասըլ օլաճագ իտի :

Պիղատոս զազապլանմագ իշիւն պիր պէհանէ պուլտըղընտան տօլայը սէվինէրէք՝ «Պանա սէօյլէմէ՞զ մի սին . պիլմէ՞զ մի սին քի սէնի սալպ էթմէյէ գուտրէթիմ վար, վէ սէնի սալը վէրմէյէ տախի գուտրէթիմ վար,» (այէթ 10) տէտի :

Վէ Յիսուս Պիղատոսըն իզթիրապընը կէօրէրէք անա թէրահհիւմ էթտի, վէ չօգ աճը սա՝աթլարըն սիւքիւթիւնիւ իզալէ իլէ՝ «Էկէր սանա եօգարըտան վէրիլմիշ օլմասա իտի,

պէնիմ իւզերիմէ հիշ պիր գուտրէթին օլմազ
իտի . պու սէպէպտէն՝ պէնի սանա թէպլիմ
էտէնին կիւնահը տահա պէօյիւք տիր ,” (ա-
յէթ 11) տէտի :

Վէ Պիղատոս անըն հուզուրընտա թիթ-
րէտի :

Սօնրա թէքրար խալգա տօղրու չըգտը վէ
քէնտիսինին իւշ տէֆ՝ա թէպրիյէ վէ իքի
տէֆ՝ա հիւքմ՝ էթմիշ օլտըղը ատէմի գուր-
թարմագ իշիւն նէ՝ գատար էյի սէօյլէյէ պի-
լիր իտի իսէ սէօյլէտի :

Վէ անլէր անը վէ անըն սէօղլէրինի թահ-
գիր էթտիլէր վէ՝ “էկէր պունու սալը վէրիր-
սէն , Գայսէրին տօսթու տէյիլ սին ,” (այէթ
12) տէյիւ նիտա էթտիլէր :

Պիղատոս Գայսէր իսմինի իշիթտիյի կիպի
րուհը տէրունինտէ սարսըլտը , զիրա գօրգու
իլէ չօգ շէյլէր զիքր էթտի : Վէ Յիսուսը հիւքմ՝
քիւրսիւսիւ հուզուրընա կէթիրմէլէրինի էմր
էյլէտի վէ անլէրէ՝ “իշթէ մէլիյինիզ ,” (այէթ
14) տէտի :

Ամմա անլէր՝ “Գալտըր , գալտըր , անը
սալպ էյլէ ,” (այէթ 15) տէյիւ պաղըրտըլար :

“Նէ՝ մէլիյինիզի սալպ էտէյի՞մ մի ,” (ա-
յէթ 15) տէտի :

Պաշ քեահինլէր ճէվապէն՝ “Գայսէրտէն
պաշգա մէլիյիմիզ եօգ տըր ,” (այէթ 15) տէ-
տիլէր :

Վէ պու գուվվէթլի սէօղլէ անլէր Պիղա-
տոսըն իրատէթինին սօն զա՛իֆ գալ՝ասընը
խարապ էթտիլէր :

Օլ վագրթ Պիղատոս զազապէ՝ «Անը ալը-
նըզ, վէ խաչա չըգարընըզ. անըն գանը սիզին
պաշընըզա օլսուն», տէտի :

Վէ անլէր Յիսուսը ալըպ կէթիւրտիւլէր :
Վէ խալգ անըն սալպ օլունմագ իւզրէ թէս-
լիմ էտիլտիյինի կէօրտիւլէրինտէ գուվվէթլի
վէ եիւքսէք սէսլէ նիտա էյլէտիլէր : Վէ օլ
նիտա սէտասը պիւթիւն շէհրտէ իշիտիլտի,
վէ գատընլար վէ չօճուգլար անը իշիթտիքլէ-
րինտէ սարսըլտըլար, վէ փարըլ փարըլ փար-
լամագտա օլան հէյքէլին էյվանլարընտա 'ա-
լամէթ ի զամմ օլարագ եանգօ վէրտի, վէ
տէօնիւպ եօգարը, եօգարը թա Ալլահըն թախ-
թընըն հուզուրընա եէթիշտի, վէ տա'իմա ա-
նըն թախթը հուզուրընտա տուրմագտա օլան
մէլէքլէր քէնտի եիւզլէրինի սէթր էթտիլէր :

Իմտի վահշի պիր հայվան շէքլինտէ օլան
պիր ատէմ սա'աթլարտան պէրի զալապալը-
ղըն տըշ թարաֆընտա տուրմագտա իտի : Հիշ
տուրմագսըզըն քէնտի սաչլարընը եօլար վէ
էլպիսէսինի եըրթար, վէ լա'նէթ օգուր վէ
քէնտի ճէսէտինի քէսքին թաշլարլէ քէսէր ի-
տի : Լաքին ատէմլէր անա տիգգաթ էթմէզ-
լէր իտի : «Անտէ ճինն վար : Նազարէթլիյի
արայօր . ամմա Նազարէթլի շիմտի քէնտինէ
եարտըմ էթսին», տէտիլէր :

Վէ օլ ատէմ պու սէօզիւ իշիթտիյինտէ
թօր թօփ օլմուշ սաչլարընը կէօղլէրինտէն
սիլքտի, վէ «Անա նէ՞ եափաճագլար», տէյիւ
սիւ"ալ էթտի :

վէ ատէմլէր անա ճէվապէն «Անլէր անը շիմտի խաչա չըգարմաղա կէօթիւրիւյօրլար» տէտիլէր :

Պուռնուռն իւզէրինէ ատէմ աճը պիր ֆէր-եատ գօփարտը, վէ փարմազլարընը գուլագ-լարընա թըգայարագ 'աճէլէ գօշտու կիթտի : վէ հէյթէլէ կէլտիքտէ իչէրի կիրտի, վէ տա-հա գօշույօր իտի, վէ նէ' տէ քիմսէ անը տուրտըրա պիլիր իտի : վէ օ թա պաշ քեա-հինլէրտէն վէ իխթիյարլարտան պա'ղըլարը-նըն թօփլանմըշ վէ պաշա չըգարմըշ օլտըգ-լարը գաթլ իշի իշիւն սէվինտիքլէրի մահալէ գատար կիթտի :

վէ ատէմ օթուզ գըթ'ա կիւմիւշիւ ան-լէրին էօնիւնէ աթտը վէ մախուֆ պիր սէսլէ «Սուչըզ գան էլէ վէրմէքլէ կիւնահ իշլէտիմ» (Մատ. 27. 4) տէյերէք շէքիլտի կիթտի :

վէ պաշ քեահինլէր վէ իխթիյարլար օլ ատէմէ պագտըզլարընտա գօրգտըլար : Լաքին Սննա՝ «Պիզէ նէ», սէն տիւշիւն» (Ս.յէթ 4) տէտի :

վէ գաչըպ հէյթէլտէն տըշարը չըգտը վէ շէհրտէն տըշարը Գեթսեմանի նամ պաղչէյէ կիտէրէք օրատա իպն Ուլլահը պիր էօփիւշլէ էլէ վէրտիյի մահալտէ էօլմէք իւզրէ քէնտի քէնտիսինի աստը :

«վէ պաշ քեահինլէր ագչէյի ալըպ՝ Անը հէյթէլին խաղինէսինէ գօմագ ճա'իզ տէյիլ տիր, շիւնքի գան պահասը տըր տէտիլէր : վէ միւշավէրէ էթտիքտէն սօնրա, ղարիպլէրէ

մէղարւրդ օլմագ իւզրէ՝ անընէ չէօմէքճինին
թարլասընը սաթըն ալտըլար։ Պուենըն իչին
պու կինէ տէյին օլ թարլայա՝ Գան թարլասը
տէնիր։” Այաթ 6—8 .

ՊԱՊ 29

Տիտոս Նիսան այընըն օն պէշինճի կինիւ
նին սապահընտա՝ օլ գարիպ իւլ զուհուր օ-
լան տէհէթլի սա՛աթը խալալ մալալ տէր
խաթըր էտէրէք ույանտը։ Օլ կին պու տըր։

Քէնտի իրի ամմա զընտանըն գարանլըղը
իչինտէ պիր շէյ կէօրմէյէն կէօզլէրինի տի-
վարա տիքտի վէ քէնտի քէնտինէ թէքրար
պէ թէքրար՝ “Օլ կին պու տըր։ օլ կին պու
տըր։ օլ կին պու տըր։” տէր իտի։

Պիր ազ սօկրա պիր սէս իշիթտի։ Շիմտի
հէման քէնտիսինի կէօթիւրմէյէ՝ մի կէլիյօրլար
իտի։ Այաղա գալգտը վէ զընտանըն ուզագ-
տա օլան պիր քէօլէսինէ գօրգուսընտան չէօ-
մէլտի տուրտու։ Լաքին խայր, իշիթտիյի սէս
հապսխանէ միւտիրինին էլիյլէ քէնտիսինէ
վէրիլէն էքմէք վէ սու կէթիրիլմէսինին սէսի
իտի։ Սուտան տօյա տօյա իչտի, ամմա եէմէ-
յին կէօրիւնիւշիւ պիլէ քէնտիսինի խասթա
էթտի։

Սօկրա պիր շէյ իշիտիյօր էֆքեարըյլէ
միւզթարիպ օլմաղա պաշլատը։ Պաշընտաքի
պագըլմամը օլան եարա ճերահաթլանմը վէ
տամարլարընտա զիյատէսիյլէ պիր հերարէթ

հիսս էտէր իտի : Սա'աթլար աղըր աղըր իլէ-
րիլէմէքտէ իքէն թամմ' նէ տիկլէմէքտէ օլ-
տըղընը եարը ունութմը իտի, վէ նիհայէթ
գափուլարըն պէօյիւք ըէղէլէրի քէնտի եու-
վալարը իչինտէ տէօնտիւլէր վէ գափուլար ա-
չըլտը, վէ գըփ գըրմըղը եանագլարլէ վէ խա-
ֆիֆ վէ գան տօնտուրան պիր կիւլիւլէ Տիտոս
սըչրատը գալգտը :

“Սէն նիհայէթ կէլտին,” տէտի :

Եիւղ պաչը անըն եիւզիւնէ պագտը, վէ
“Անը չապըգ տըշարը կէթիրիպ խաչը անըն
իւզէրինէ պաղլալըն,” տէտի :

Սսքէրլէրտէն պիրիսի՝ “Նէ՛, էվվէլա անը
գամըլլէ տէօյմէյէճէք մի իղ,” տէտի :

Անըն ամիրի՝ “Խայր, էօյլէ էմր օլունմա-
մըշ տըր : Պունտան մա'տա 'աճէլէ էթմէլի իղ :
Հէփսի տէ կիւնէշ պաթմագլտան էվվէլ էօլմիւշ
օլմալը տըրլար, վէ զաթէն սա'աթ ալթըյա
եագըն տըր,” տէտի :

Անլէր չարչապըգ խաչըն արգուրի փար-
չալարընը անըն իւզէրինէ պաղլատըլար, վէ
անը հապսխանէ գափուսընտան տըշարը չը-
գարտըլար : Տըշարընըն թագէ հավասը անըն
եիւզիւնէ վուրտըղընտա պիր աղ քէնտիսինի
պուլտու : Թիւմաքըս տախի օտունլարըն օլ
ֆէնայա տէլալէթ էտէն փարչալարը քէնտի
իւզէրինտէ պաղլը վէ 'այնի վէճհլէ տէօրթ
'ասքէրլէրլէ մուհաֆազա էտիլմիւշ օլտըղը հալ-
տէ հավլիտէ պէքլէմէքտէ իտի : Էլպիսէսի
իւզէրինտէ կէօրիւնէն գան նիշանլարընտան

պէլլի օլտըղը իւզրէ օ դամըը իլէ տէօյիւլմիւշ,
վէ նէֆէսի քէսիլմիշ օլտըղը հալտէ հէօնկիւր
հէօնկիւր աղլամագտա վէ քիւֆը էթմէքտէ իտի:

Վէ Տիտոսը կէօրտիւյիւ կիպի՝ «Հա, Եհ-
հուտի, շիմտի տօղըուսը քեահին ի ա'զամ
օղլընա պէկզէյօրսըն», տէտի:

Լաքին եիւզ պաշը անըն աղղընա վուրտու,
վէ սուս օլմասընը անա էմը էթտի:

Պիր Թագըմ՝ ասքերլէրին մուհաֆազասը
Թահթընտա խաչէ եիւքլիւ օլան պու իքի
քիշիլէր չապըգ չապըգ եիւրիւրլէր իտի:
Հապսխանէտէն չօգ ուզագ օլմայան պիր եեր-
տէ տուրտըլար:

'Ասքերլէրտէն պիրիսի ալչագ սէսլէ՝ «Անը
նիշիւն Անթօնիայա կէթիրմէտիլէր», տէտի:

«Հէնուզ հիւքմ օլունմըշ. վագըթ եօգ ի-
տի: Պիզէ պուրատա գաթըլաճագլար», տէ-
տի օլ պիրի: «Տիկլէ, շիմտի կէլիյօրլար: Ղա-
լապալըղըն կէօմիւրտիւսիւնիւ իշիտիյօրմըսըն»:

Սօկրա՝ ասքերլէր աղըր վէ նիզամըլը Թարղ-
տա եիւրիւյէրէք կէլտիլէր, վէ տէրհալ վէ-
րիլէն պիր գաշ գաթ'ի էմըլէր իւզէրինէ
Թէքրար հարէքէթ էթտիլէր:

Շէհը գափուսընա եէթիշմիշլէր իտի, վէ
անտէն կէչմէք իւզրէ իտիլէր, վէ Թէքրար
տուրմագ իշիւն էմը վէրիլտի:

Տիտոսը մուհաֆազա էթմէքտէ օլան՝ աս-
քերլէրտէն պիրիսի՝ «Նէ՞ վար», տէյիւ սիւ-
ալ էթտի:

Եիւքսէքճէ պիր եերտէ տուրմագտա օլան

պիրիսի՝ «Առէ՛մ քէնտի խաչը ալթընտա տիւշմիւշ, վէ շէհրին իշինէ կիրմէքտէ օլան գուվվէթլի պիր քէօյլիւյիւ թուլթմըշլար, վէ խաչը անըն իւզէրինէ պաղլամըշլար: Սէն աւնըն եիւզիւնիւ կէօրմէլի սին», տէտի վէ գահ գահ կիւլտիւ:

Շէհր գափուսընտան տըշարըտա ինսանլաւըն ղալապալըղը գարընճա կիպի գայնայօր իտի: Եօլըն իքի թարաֆընտա ղալապալըգ սըգ սըգ տիղիլմիշ, վէ տամլար, տիվարլար վէ աղաճլար իւզէրինտէ պէօյիւք ղալապալըգլար քիւմէ քիւմէ տուրմըշլար իտի: Տիտոս պագտը վէ պէյնի տէօնտիւ: Պու գատար ատէմլէր իւշ զէվալլը խըրսըղլարըն՝ աւգապընը կէօրմէք իշիւն մի տըշարը տէօքիւլմիւշլէր իտի: զիրա կէօքսիւնտէքի եաֆթա իւզէրինտէ իրի եաղըլարլէ խըսըզ եաղըլմըշ իտի:

Ղալապալըղըն պիր տիւղիյէ վահշիճէսինէ կէօմիւրտէմէսի արասընտա գարըլարըն աճը աճը աղլամալարընը իշիտէ պիլիր իտի: Վէ շիմտի գուլաղընա պաշգա պիր սէս կէլտի: «Փէտէր, Տիտոս, Յիսուս», տէյիւ նիտա էթտի պու սէս, վէ հէր նէ գատար ղալապալըղըն արգասընտա գալտը իսէ տէ, եինէ Տիտոսըն կէօղիւնէ պէյազ պիր եիւզ իլիշտի:

Իք տէֆա օլարագ պաղլարընը շէօղմէք իշիւն շիտտէթլիճէ ճէհա էթտի: «Պէնի պրագըն, կիտէյիւմ», տէյիւ չաղըրտը:

Եիւզ պաշը իսէ սէրթ պիր թարգտա, «Խըրսըզ, սէսիկի քէս, պաղըրմալարընը խա-

չա սագլա” տէտի, վէ գըլըճընըն եասսը թա-
րափըլէ անըն պաշընա վուրտու:

Հաֆթալարճա պօշընա արատըգտան վէ
էգթէյէ պէրիյէ տօլաշտըգտան սօկրա Ստե-
փանոս Երուսաղէմէ վասըլ օլմուշ իտի: Կա-
յիափայա կիտիպ օլ իյնէ իշի օլան կէօմ-
լէյի անըն էլինէ թէսլիմ էթմէյէ, վէ Տիտոս
հագգընտա հէփ պիտիյինի անա սէօյլէմէյէ
գարար վէրմիշ իտի: Իւսթիւ պաշը էսքի
փիւսքիւ, աճ վէ այագլարը աղըրտըղը հալտէ
գօնաղըն պէօյիւք գափուսընը չալմըշ, վէ գա-
փուճը գատըն անը իշերի ալմաղը ըէտտ էյ-
լէմիշ իտի:

“Քեահին ի ա՛ղամը կէօրմէ՞ք մի. հայտէ
իշիկէ կիթ, տիլէնճի,” տէտի օ հագաթէթլէ:

“Լաքին պէն անը հէր հալտէ կէօրմէլի իմ.
իշ զիյատէսիյլէ մուհիմմ պիր շէյ տիր,” տէ-
տի Ստեփանոս:

“Փէք էյի, սէն նէ տէ օլտա իշերի կէլմէ-
յէճէքսին: Սէնին աճէլէ իշին պէքլէյէ պի-
լիր,” տէտի, վէ իսթիհզա իլէ վէ եիւքսէք
սէսլէ կիւլէրէք՝ օլ աղըր գափույը անըն եիւ-
ղիւնէ էօրթտիւ:

Սօկրա պէլքի արատըղը զաթը կէօրիւր իւ-
միտիյլէ հէյքէլին եանլարընտա տօլաշմըշ իտի:

Հէյքէլ փօլիսլէրինտէն պիրիսինէ սաֆտէ-
րունլըգլէ՝ “Քեահին ի ա՛ղամ նէ՞րէտէ տիր,”
տէյիւ սիւ՛ալ էթտի:

Վէ ատէմ՝ “Քեահին ի ա՛ղամ մը. անտէն
նէ՞ իսթէրսին, տիլէնճի,” տէյիւ ճէվապ վէր-
միշ իտի:

«Պէն անա սէօյլէմէք իսթէրիմ, վէ էվինէ գապուլ օլունամայօրըմ»:

«Գապուլ օլունամայօր մը սըն: 'Աճա'իպ. անլէր սէնի իշէրի կիրմէյէ զօր էթմէլի, վէ սանա էն էյի օտայը վէրմէլի տիրլէր», տէտի ատէմ իսթիհզա իլէ:

Ստեփանոս պու ատէմին եիւզիւնէ պագտը, վէ եիւզիւ խաֆիֆճէ գըզարտը՝ վէ «Պէն հէր նէ գատար տիլէնճի կիպի կէօրիւնիւյօր իսէմ տէ, տիլէնճի տէյիլ իմ: Ամմա քեահինի ա'զամա անըն օղլու հագգընտա սէօյլէմէք իսթէրիմ», տէտի:

Ատէմ ճէվապէն՝ «Անըն օղլու հագգընտա՞ մը: Սէն տիվանէ սին: Անըն օղլու եօգ: Եօլլնա կիթ: Սէն քեահինի ա'զամը կէօրէմէզ սին: Պու կիւն Կայիափա իշիւն պէօյիւք պիր կիւն տիր, վէ հէփիմիզ իշիւն տէ էօյլէ տիր, զիրա պու կէճէ պիզ Պասեքի եէրիզ, վէ պու կիւն պէօյիւք պիր մէնզարէ կէօրէճէյիզ. Նազարէթլի խաչա չըգարըլաճագ տըր», տէտի:

Ստեփանոս՝ «Նազարէթլի՞ մի. խաչա՞ մը չըգարըլաճագ. ա'հ, օլամազ, օլամազ», տէտի, քէնտիսինի շաշըրմըշ պիր հալտէ:

«Լաքին պէնիմ՝ 'արսըզ կէնճ տիլէնճիմ. օլա պիլիր: Պիւթիւն շէհր անը կէօրմէք իշիւն օրատա օլաճագ. պէն քէնտիմ տէ», տէտի:

Ամմա Ստեփանոս կիթմիշ իտի: Գօշմագտա իտի իսէ տէ նիշիւն վէ նէրէյէ գօշմագտա իտիյինի քէնտիսի տէ պիլմէզ իտի: Զօգ կէշմէզտէն քէնտիսինի պէօյիւք պիր զալապա-

լըղըն օրթասընտա պուլտու, վէ հէփսի տէ քէնտիսի կիպի 'աճէլէ կիտիյօրլար իտի :

Ատէմլէրտէն պիրիսի՝ քէնտի արգատաշլարընա՝ «Պուրատա տուրալըմ, պուրատան փէք կիւզէլ սէյր էտէ պիլիբիզ,» տէյիւ չաղըրտը :

Ստեփանոս անա եալվարըրճասընա պաղտը, վէ «Տօղրո՞ւմը տըր,» տէյիւ սիւ՝ ալ էթտի :

Լաքին ատէմ ճէվապ վերմէտի : «Պէն պուրայա թըրմանըպ չըգաճաղըմ,» տէտի թէքրար, վէ սէյլէտիյի վազըթ՝ եօլ քէնարընտա պէօյիւմիւշ վէ պօյսըզ գալմըշ պիր աղաճ իւզէրինէ չըգտը :

Ղալապալըզ շէհր գափուսընտան պիկլէրճէ օլարագ տըշարը կէլմէքտէ իտի, վէ Ստեփանոս ղալապալըզ իչինտէ իլէրի սիւրիւլիւր իտի, վէ քէնտիսինի ճատտէտէն չօգ ուզագ օլմայան պիր քիւշիւք թէփէնին էթէյինէ եագըն պիր եէրտէ պուլտու : Խալգ պուրատա 'աւքէրլէրտէն չէքիւմիշ իւշ գաթ պիր գօրտօն վասըթասըլէ իլէրի կիթմէտէն մէն՝ օլունուրլար իտի :

Ստեփանոս պուլ տէֆ'ա ղալապալըզ իչինտէ կէօրտիւյիւ վէ միւքէտտէր օլտըղը եիւզիւնտէն պէլի օլան վէ եանընտա տուրան պիր գատընա՝ «Տէ պանա, տօղրո՞ւմը տըր քի,» տէտի վէ աղլայըշընտան սէսի պօղուլտու, «Նազարէթլիյի գաթլ էթմէք իւզրէ տիրլէր,» տէտի :

Օլ գատըն ճէվապէն՝ «Էյվա՞հ, էվվէթ,

տողրու տըր : Ա՛հ, եաղըդ վէ 'այպ : Պաշ քեա-
հինլէր անա տա՞խմա պուղղ էտէրլէր իտի :
Հէման տիւն կէճէ իտի քի անը Գեթսեմանի
պաղչէսինտէ թութտըլար : Պու սապահ էրքէն
անը Պիղատոսա թէսլիմ էյլէտիլէր, վէ չիմ-
տի — :” վէ գատըն եիւղիւնիւ քէնտի ուղուն
փէչէսիյլէ սէթը էթտի :

Ստեփանոս քէմալը շէվզլէ՝ “Գեթսեմա-
նի՞ մի . շուրատաքի զէյթունլըդ տէյի՞լ մի,”
տէտի :

Գատընըն պողտղը թիթրէտիյի հալտէ “Էվ-
վէթ, օ օրայա չօգ տէֆ՝ա իսթիրահաթ վէ
տու՛ա էթմէք իչիւն կիտէր իտի,” տէտի, վէ
թէքըար տուրտու, վէ կէօղ եաշլարընը զապթ
էթմէյէ ճէհտ էտէր իտի :

“Պէն օրատա իտիմ : Շամաթայը իչիթտիմ
— ամմա նէ՛ օլտըղընը անլամատըմ : Ույումըշ
իտիմ,” տէտի Ստեփանոս :

“Տիկլէ, կէլիյօրլար,” տէտի գատըն :
Ղալապալըղըն կիւրիւթիւսիւնտէն զիյատէ
'ապքէրլէրին նիզամլը եիւրիւյիւշլէրինին սէսի
իչիտիլտի, վէ չօգ կէչմէզտէն ալայ վէ Բօմալը
'ապքէրլէրին պիր պէօլիւյիւ կէօրիւնտիւ : Ան-
լէր աղըր աղըր եիւրիւրլէր, վէ գալգանլարը
կիւնէշին նուրընտա փարլար իտի : Սօկրա խաշ
թաշըյան իւշ քիչիլէր կէլիլէր իտի քի, պուն-
լարըն հէր պիրի տէօթ՝ապքէրլէրլէ մուհափաղա
օլունմըշ օլտըղլարը, վէ քէնտի կէօքսլէրինտէ
պէյաղ պիր թախթա վէ անըն իւզէրինտէ իրի
թիյահ եաղըլարլէ նէ գապահաթտան տօլայը

հիւքմ օլունմըշ իտիյի եաղըմըշ իտի։ Յիսուսըն եաֆթասընտա շու զարիպ սէօղէր վար իտի։ «Եհհուտիլէրին մէլիյի Նազարէթլի Յիսուս։»

Ստեփանոս պիր տէֆ'ա պաղտը վէ եինէ տուտագլարընտան շու եա'նի՝ «Փէտէր, Տիտոս, Յիսուս» նիտասը չըգտը։ Սօնրա էօլիւ կիպի կէրի եըղըտը։

Օլ գատըն աղլամաղը թէրք էթտի, վէ ա'նըն եանընտա տիզ չէօքտիւ, վէ «Իէճա էտէրիմ, ատէմլէր, պիր ազ կէրի չէքիլին, չօճուգ պայըլտը. հավա ալսըն,» տէյիւ նիտա էյլէտի։

Ատէմին պիրիսի հագարէթլէ անը այաղըյլէ եիթէրէք՝ «Օ պաշգա պիր չէյ տէյիլ, անճագ պիր տիլէնճի տիր։ Վարսըն պայըլսըն։»

«Մէն սէյր էտէմէյէնէքսին։ Եվվէլա Նազարէթլիյի ալըյօրլար,» տէտի։

Գատըն հէման քէնտի գուշաղը իչինտէ թաշըմագտա օլտըղը քիւչիւք սու գապընտան քէնտիսինի զա'իսլ էթմիշ օլան չօճուղըն եիւզիւնէ պիր ազ սու սէրփտի։ Սօնրա զանն էտէրսին գարշը գօնուլմազ պիր գուվվէթտէն մէճպուր գըլընարագ այաղա գալգտը, վէ կէօղլէրինի քէնտի էօնիւնտէ օլան մախուֆ մէնզարէ իւզէրինէ տիքտի։

Սօքէրլէր չապըգ չապըգ իշլէմէքտէ իտիլէր։ Նազարէթլիսին էլպիսէսինի զաթէն իւզէրինտէն չըգարմըշլար, վէ եէրտէ տուրմագտա օլան խաչ իւզէրինէ անը եաթըրմըշլար

իտի : Շիմտի պիր գաչ չէքիճ տարպէսի , վէ
իշթէ իրի մըխլար աչըմըշ էլլէրին ավուճլարը-
նը տէմիշ կէչմիշլէր իտի , սոկրա պիր ազ եօ-
գարը գալտըրըմըշ վէ պիրի պիր իւսթիւնէ
գօնուլմըշ օլան ալագլարը իւզէրինտէն տախի
պիր մըխ վուրուլըպ անլէրի խաչըն տիպինէ
մըխլատը :

Վէ շիմտի խաչը իւզէրինտէքի միւզթարիպ
ճէսէտ իլէ պիրլիքտէ տիքմէքտէ օլուպ՝ օն օն
իքի գուլվէթլի գօլլար գապաճասընա չէքիշ-
տիրէրէք անը գալտըրտըլար վէ անըն ուճընը
ազտէմճէ եէրտէ գաղըմըշ օլան պիր տէլիք
իչինէ էնտիրտիլէր :

Յիսուսըն ճէսէտի ֆէնա պիր սարսըչէ
խաչըն իւզէրինէ եէրլէշմիշ իտի : Անըն սէօյ-
լէտիյի նէ՞ իտի : «Էյ ֆէտէր , անլէրի 'աֆիլ
էյլէ , զիրա նէ եափտըգլարընը պիլմէզլէր՝
(Ղու. 23. 34) տէտի :

Սոկրա հարամիլէրի կէթիրտիլէր : Պուճլար
պօլ պօլ ույուշտըրըճը շէրապ իչմիշլէր , ասմա
Նազարէթլի անը իչմէյի ըէտտ էյլէմիշ իտի :
Սըրա Թիւմաքըսա կէլտիյինտէ 'ասքէրլէր իլէ
վահչիճէսինէ զավղա էթտի , լաքին չարչապըգ-
ալթ օլունտու վէ եէրէ սէրիլտի . վէ միւտհիշ-
քիւֆրլէր վէ պաղըրըպ չաղըրմալար արտսըն-
տա անըն խաչը Նազարէթլինին սօլ թարա-
ֆընտա պիր եէրէ գալտըրըլըպ տիքիլտի :

Սոկրա տէլիգ անլը կէլտի քի՝ գատըն անը
կէօրտիւլինտէ «Սալթ չօճուգ» տէտի վէ տու-
տագլարը տէհչէթինտէն պէմ պէյազ օլտու :
0 տախի Նազարէթլի կիպի սիւքիւթ տուրու-

յօր իտի, վէ անճագ աճընըլաճագ սուրէթտէ ինիլէր իտի :

Շիմտի օլ պայըլմըլ օլան չօճուգ օլ դա-
տընըն ալաղլարը ալթընտա գըմըլտանմագտա
իտի : Գատըն անա պագտը, վէ սօնրա էյիլիպ
չօճուղըն պաշընը եօգարը ալտը, վէ քէնտի
սու պարտաղընտան անա սու իշիրտի :

Վէ իշթէ չօճուգ իւշ խաչարը կէօրտիւյիւ
կիպի “Ալլահ,” “Յիսուսըմ,” “Գարնտաշըմ,”
“Փէտէրիմ” տէյիւ նիտա էյլէտի :

Չանն էտէրսին քի թէքըար կէրի տիւշէ-
ճէք իտի, լաքին տէրհալ սըչրատը դալգտը,
վէ կէօղլէրի շէտիտ պիր նուրլէ եանըյօր իտի :
“Բեհահին ի ա՛ղամ նէրէտէ տիր, օլ տէլի-
գանըլ անըն օղլու տըր . տահա գուրթարըլա-
պիլիր,” տէյիւ նիտա էթտի :

Գատըն անա աճըյարագ՝ “Սուս օլ, սէնին
իգթիրապընտան չըլտըրմըլ սըն . օլ տէլի գան-
լըյը շիմտի հիշ պիր շէյ գուրթարամագ,”
տէտի :

Տէլիգանըլ թէքըար զա՛իֆ հալտէ կէրի
տիւշտիւ : Չօգ սա՛աթլարտան պէրի պիր շէյ
եէմէմիշ իտի . անըն պէյնի գարըշմըլ, վէ նէս-
նէլէրի տօնուգ վէ զարիպ պիր թարղտա կէօ-
րիւր իտի :

“Պէն տիվանէ օլաճաղըմ,” տէտի եիւքսէք
սէսլէ : Սօնրա սիւքիւթ էթտի : Խալգըն՝ օր-
թատաքի խաչ իւզէրինտէ օլան ատէմի
թահգիր էտէրէք՝ “էյ հէյքէլի երգըպ իւշ
կիւնտէ պինա էտէն, քէնտիկի գուրթար . է-

կէր սէն իպն Ուլլահ իսէն, խաչտան էն,” (Մատ. 27. 40) տէտիքլէրինի պէլլի պէլլիսիզ իշիտիր իտի :

Վէ խաչըն եանընտա տուրան վէ ա'լա էլ պիսէլէր կիյմիշ օլան ատէմլէր կէօրտիւ քի պունլար էլլէրինի իսթիհզա իլէ ուզատարագ՝ “Պաշգալարընը գուրթարտը, քէնտինի գուրթարմաղա գատիր տէյիլ տիր . էկէր իսրայէլին մէլէյի իսէ , շիմտի խաչտան էնսին վէ ա'նա իման էտէրիզ : Ալլահա թէվէքքիւլ էթտի, էկէր անտէն ըազի իսէ շիմտի անը խէլաս էթսին, զիրա՝ պէն իպն Ուլլահ իմ տէտի,” (ալթ 42, 43) տէրլէր իտի :

“Պունլար պաշ քեահինլէր տիր,” տէտի գատըն Ստեփանոսա :

Լաքին օ ճէվապ վէրմէտի :

Կիւնէշ շիմտի սայքի քեամիլէն եիւքսէլմիշ վէ եէր իւզէրինէ էօյլէնին շէտիտ սըճագլըղը վուրմագտա իտի , լաքին եաժաշ եաժաշ անըն փարլագ նուրը սարարտը , վէ հավատա դարիպ պիր հըշըրթը վար իտի : Խալգ խէլէճանլէ չըլղըն օլարագ թէպէտտիւլիւ էվվէլա ֆարգ էթմէտիլէր , սօկրա ըահաթսըզճասընա պիրի պիրլէրինէ պագմաղա պաշլատըլար : Պուլութ եօգ , ֆուրթունա 'ալամէթի եօգ իտի իսէ տէ , կիւնէշին նուրը հէր տագիգէ զա'իլ օլմագտա իտի : Պիր ազտան գօյու սարըյա թէպտիլ օլտու , վէ սօկրա գարանլըգ պասմագ իւզըն իքէն օլան նուր կիպի տօնուգլաշտը :

Ատէմլէր պիրի պիրլէրինէ քիւլ կիպի պէ-

յազ օլմուշ եիւղէրլէ պագտըլար : Պիրի պիր-
լէրինէ “նէ” տիր պու” տէյիւ ֆըսըլտարլար
իտի : Սօնրա քէմալ ը խավֆլէ օրթատաքի
խաչտա օլան ատէմէ պագտըլար : Օ գըմըլ-
տանմագսըղըն ասըլմըշ տուրմըշ, վէ անըն պա-
շը կէօքսիւ իւղէրինէ տիւշմիւշ իտի :

Անըն սօլ թարաֆընտա օլան խաչտաքի ա-
տէմ տէհչէթլի պիր թարգտա պէօյիւրիւր վէ
քիւֆըր էտէր, վէ ատէմլէրին տիւշար ը տէհ-
չէթ օլուպ սիւքիւթ տուրտըղլարը սըրատա
անըն սէօղլէրի պէլլի պիր թարգտա իշիտիլի
իտի : Օ քէնտի եանընտա օլան ատէմէ քիւֆը
էթմէքտէ իտի : “Էկէր սէն ֆրիստոս իսէն,
քէնտիկի վէ պիզի գուրթար,” (Ղուկ. 23. 39)
տէր իտի միւտհիշ պիր քիւֆը իլէ :

Լաքին Նազարէթլինին օլ պիր եանընտա
ասըլը օլան շիմտիյէ գատար սիւքիւթ տուր-
մըշ վէ անճագ աճընըլաճագ ահ ու ֆիղան-
լար էյլէմիշ իտի, լաքին շիմտի՝ սէօյլէտի,
իզթիրապընըն շիտտէթինտէն սօնրա պէյնի
պէրրագ պիր հալէ կէլմիշ իտի :

Քէնտի կէնճ վէ պէրրագ սէսիյլէ՝ “Սէն
սուս օլմա՞ղ մը սըն :” “Սէն հէման օլ մահ-
քիւմիյէթ ալթընտա իքէն Սլլահտան գօրգ-
մա՞ղ մը սըն . վէ պիզ հագգ իւղրէ մահքիւմ
իզ . զիրա ’ամէլլէրիմիզին ճէզասընը չէքիյօ-
ըըզ . ամմա օ պիսուչ տըր,” (Ղուկ. 23. 40, 41)
տէտի, վէ Ստեփանոս սայքի նէֆէս պիլէ ալ-
մալարագ անըն պու սէօղիւնիւ տիկլէր իտի :

Սօնրա քէնտի էօլմէք իւղրէ օլան կէօղլէ-

ըինի Յիսուսա տօղրու չէվիրէրէք՝ «Եա Բապա, մէլէքիւթիւնտէ կէլտիյին վազըթ պէնի թէ-գէքքիւր էյլէ,» (այէթ 42) տէտի :

Օլ վազըթ Յիսուսըն գանլէ լէքէլէնմիշ, հազարէթէ կիրիֆթար օլմուշ վէ եազլաշմագ-տա օլան էօլիւմ սէպէպինտէն սափ սարը քէ-սիլմիշ եիւզիւ իւզէրինտէ էօյլէ պիր իլահի մէսէրրէթ վէ շազլըգ կէօրիւնտիւ քի Ստեփա-նոսըն գալպի սէվինճինտէն հարէքէթ էտիպ օյնատը :

Վէ սէսի էվմէլքի կիպի պէրրագ, կիւզէլ վէ ուզաղա եէթիշիր օլտըղը հալտէ՝ «Հագի-գաթէն սանա տէրիմ քի՝ պու կիւն պէնիմ իլէ պէրապէր ճէննէթտէ օլաճագսըն,» (ա-յէթ 43) տէտի :

Տիտոս քէմալ ը պէշաշէթլէ թէպէսսիւմ էթտի : Արթըգ շիմտի աղըր, 'այպ վէ էօլիւմ իշիւն վազիֆէ՝ մի էտինիր իտի : «Պու կիւն — անըն իլէ — ճէննէթտէ :

Ստեփանոս իլէրի կիթտի վէ հասրէթլէ վէ եիւքսէք սէսլէ ֆէրեատ էտիպ՝ «Ա՛հ, պէնի տէ ալ,» տէյիւ նիտա էյլէտի :

Պիր ազ սօնրա կէօրտիւ քի քէնտիսինտէն պիր ազ էօթէտէ Յիսուսըն վալիտէսի Մարի-ամ, վէ քէնտիսի իլէ պէրապէր իքի սա՛իր գատընլար վէ սէվկիւլիւ շակիրտ Յովհաննէս տուրմագտա իտիլէր : Օ անլէրին ճիւմլէսինի օլ եարը գարանլըգ իշինտէ աշըգ թարղտա կէօրէ պիլիր իտի, Ղիրա զալապալըգ գօրգու իլէ խաչըն եազընլարընտան չէքիլմիշ կիթմիշ :

վէ անլերին եաննտա Բամալը մուհաֆըզ 'աս-
քերլերտէն մա'տա սայքի քիմսէ պուլունմազ
իտի : 0 չէքինէրէք թա Մարիամն էլպիսէսի-
նին էթէյինէ տօգունա պիլէճէք դատար ան-
լէրէ եազըն կիթտի , լաքին Մարիամա սէօյ-
լէմէտի : Ճէսարէթ էթմէտի :

Մարիամ , “Օղլըմ , օղլըմ ,” տէյիւ աղլայօր
իտի , վէ էօլմէք իւզրէ օլան Յիսուսըն կէօզ-
լէրի թէքրար փարլատը :

Հատտսըզ պիր շէֆգաթ վէ մուհապպէթլէ
անա պազտը վէ՝ “Էյ խաթուն , իշթէ օղլըն ,”
(Յովհ. 19. 26) տէտի : Սօնրա կէօզլէրինի եա-
րը պայըլմը Հալտէ օլան Մարիամա եարտըմ
էթմէքտէ օլան Յովհաննէսէ չէվիրէրէք՝ “Իշ-
թէ վալիտէն” (այէթ 27) տէտի :

Սա'աթլար աղըր աղըր իլէրի կիտէր իտի :
Գարանլըզ շիմտի քէվքէպսիզ պիր կէճէ դա-
րանլըղը օլմուշ իտի : Պայրամ կիւնլէրինին էլ-
պիսէսիյլէ կէլմիշ օլան պիլլէրճէ քիմսէլէր
ղալէպէ չալմըշ օլմազ սէվինճիյլէ տօլու օլա-
րազ խաչա չըգարըլմըշ օլան Յիսուսըն իզթի-
րապընը կէօրմէք իւզրէ տուրմազտա , վէ տէհ-
շէթէ կիրիֆթար օլմուշ օլտըզլարը հալտէ սօ-
նընը պէքլէմէքտէ իտիլէր : Օլ գարանլըգտա
հարէքէթ էթմէյէ ճէսարէթ էթմէզլէր իտի :
Էօլմէք իւզրէ օլան ատէմին ահ ու ֆիղանլա-
րնտան մա'տա հիշ պիր շէյ հիւքմ սիւրէն
սիւքիւթիւ իզալէ էթմէզ իտի :

Սա'աթ տօգուզ բատտէլէրինտէ Յիսուս
միւզթարիպ պիր սէսլէ՝ “Էլօի , էլօի , լա'մա սա-

պագութանի” (Մար. 15. 34) տէյիւ նիտա էթտիւ Պու սէօզ Յիսուսըն չօճուգլըղընտա Գալիլեանըն սաֆի պիր լիսանըյէ սէօյէնիլմիշ պիր սէօզ օլուպ՝ մա՛նասը էն զիյատէ միւքէտտէր սէօզլէրի եա՛նի՝ «էյ Ալլահըմ, էյ Ալլահըմ, պէնի նի՛յիւն թէրք էթտին» (այէթ 34) տէմէք տիր :

Լաքին օրատա պէքլէմէքտէ օլանլարտան պիրիսի անճագ իւք քէլիմէլէրի իշիտէրէք վէ անլէրին նէ տէմէք օլտըղընը անլամայարագ «Պու ատէմ եղիայը չաղըրըյօր», տէտի :

Սօնրա Յիսուս թէքրար ամմա պու տէֆ՝ա անճագ իշիտիլիր պիր թարգտա սէօյէյիպ «Սուսատըմ» (Յովհ. 19. 28) տէտի :

Օրատա՝ աթի վէ էքշի շէրապլէ տօլու պիր գապ տուրմագտա իտի քի պունու՝ աքքէրլէր քէնտիլէր իշմէք իշիւն կէթիրմիշլէր իտի, վէ՝ աքքէրլէրտէն պիրիսի թէրահհիւմլէ՝ ալ էլ՝ ա՛ճէլէ պիր սիւնկէրի օլ շէրապլէ տօլտուրարագ, վէ օրատա պիթմիշ օլան պիր զուֆա տալընա կէշիրէրէք Յիսուսըն սուսըղըգտան գուրումըշ օլան տուտագլարընա ուղաթտը :

Պաշգա պիրիսի՝ «Պրագընըզ, պագալըմ՝ եղիա անը էնտիրմէյէ կէլի՞ր մի» (Մար. 15. 36) տէտի :

Եինէ պիր սիւքիւթ հիւքմ՝ սիւրտիւ քի՝ անճագ մասլուպըն ճան շէքիշմէ նէֆէսիյէ իւղալէ օլունուր իտի, վէ պիր տագիգէ սօնրա հէր շէյ թէմամ օլտու : Էօլէն Յիսուսըն եիւղիւնտէ ա՛լա պիր մէսէրրէթ վէ նուսրէթ

փարլատը վէ՝ «Թէմամ օլտու» (Բուվհ. 19. 30) տէյիւ նիտա էյլէտի : վէ սօնրա սօն վէ էն-կինն պիր սէսլէ Թադտիմ օլունան պիր տու'ա եա'նի «Դյ ֆէտէր, բուհըմը սէնին էլլէրինէ Թէսլիմ էտէրիմ» (Ղու. 23. 46) քէլամընը սէօյլէտի, վէ պաշը կէօքսիւ իւզէրինէ տիւշ-տիւ : Էօլմիւշ իտի :

Սօնրա պիրի պիրի արգասընտան վազը՝ օլան հարէքէթ ի արզ վասըթասըյլէ զէմին սարսըլլա գայալարըն շադգ օլունուպ էզիլմէ-սինին սէօի իշիտիլտի : վէ խալգ եիւքսէք սէսլէ ֆէրեատ էտիպ տէհշէթէ կիրիֆթար օլարագ պաղըրըպ չաղըրըրլար իտի :

վէ «Պիզ մահվ օլաճաղըզ» տէյիւ աղլա-յըպ ֆիղան էտէրլէր, վէ էլպիսէլէրինի եըր-թարագ կէօքսլէրինի տէօյէրլէր իտի :

Բօմալը եիւզ պաշը վէ օրատա անըն իլէ տուրմագտա օլան 'ասքէրլէր տախի գօրգու իլէ Թիթրէտիլէր վէ «Հագիգաթէն պու իպն Ուլլահ իտի» (Մատ. 27. 54) տէտիլէր :

Սօնրա գարանլըգ նասըլ պիրտէն պիրէ կէլիշ իտի իսէ, էօյլէ տէ զա'իլ օլտու, վէ կիւնէշ ճէլալ իլէ փարլատը, վէ զալապալըգ-լար հալա աղլամագտա վէ կէօքսլէրինի տէօյ-մէքտէ օլտըզլարը հալտէ շէհրէ 'ավտէթ էթ-տիլէր : Անլէր՝ «Անըն գանը պիզիմ իւզէրիմի-զէ վէ էվլատըմըզըն իւզէրինէ օլտուն» (Մատ. 27. 25) տէտիլէրինի տէրխաթր էթտիլէր :

Օրթառաքի խաչտա ասըմըջ օլան էօլմիւշ իտի իսէ տէ, անըն իլէ սալպ օլունմըջ օլան օլ պիրլէրի հալա եաշամագտա իտիլէր: Պու իքիլէրտէն տէլիգանլըսը քէնտիսինի զայպ էթմիշ իտիյի պէլլի իտի, զիրա պաշը կէօք սիւ իւզէրինէ տիւշմիւշ օլարագ նէ պիր իշարէթ նէ տէ հարէքէթ էտէր իտի: Լաքին օլ պիրի քէնտի իրի պաշընը պիր թարափտան օլ պիր թարափա սալլար վէ վահշիճէսինէ սէօյլէր իտի:

Վէ ֆերեատ էտիպ՝ «Շիմտի պանա քեահին ի ա՛ղամը կէօնտէրինիզ: Պէն էօլմէք իւզրէ օլան պիր ատէմ իմ, վէ պուրտտան կիթմէզտէն էվվէլ անա պիր շէյի սէօյլէմէլլիյիմ», տէտի:

Պու սէօզլէր սապահտան պէրի խաչարա եագըն տուրմագտա վէ քեահին ի ա՛ղամըն պէնտէսի օլան Մաղքոսըն գուլաղընա եէթիշտի, վէ «Քեահին ի ա՛ղամը նէ՞ եափաճագսըն», տէյիւ սիւ՝ ալ էթտի:

«Պանա իշէճէք վէր, զիրա սուսըղլըգտան՝ աղապ չէքմէքտէյիմ», տէտի ատէմ:

Մաղքոս սիւնկէրի շէրապա պաթըրտը վէ թէքրար պէ թէքրար օլ զէվալլը հէրիֆէ վէրտի:

Ատէմ թէքրար՝ «Քեահին ի ա՛ղամ նէ՞րէտէ՞» տէյիւ սօրտու պօղուգ պօղուգ:

Մաղքոս ճէվապէն՝ «Օ շէհրէ՛ ալտէթ էթ-

տի։ Պէն անըն էմիյէթլի պէնտէսի իմ։ Պէն անա սէնին տէյէճէյին սէօղիւ կիտէր սէօյլէ-րիմ,” տէտի։

“Մատէմ քի օնա սէօյլէյէմէմ, սանա տէ-յէյիմ։ հէմ վազըթ տա գըսա։” Պուրատա-տուրտու վէ ահ ու ֆիղան էյլէտի։ սօնրա պիր զայրէթ էտէրէք՝ “Օլ պիր ուճտաքի խաչտա ասըլմըչ օլան տէլի գանլը քեահին ի ա՛ղամ Կայիափանըն օղլու տըր,” տէտի։

Մաղքոս աչըգտան տէհչէթ հիսս էտէրէք կէրիյէ չէքիլտի վէ՝ “Խըրսըզ, եալան սէօյլէ-յօրսըն,” տէտի։

Թիւմաքըս ճէվապէն՝ “Պէն եալան սէօյլէ-մէյօրըմ։ պէն էօլմէք իւզրէ օլան պիրիսի իմ։ Պէն անը անըն տատըսը Պրիսկիղա իլէ պէ-րապէր չալտըմ։ Գըզը սէվէր իտիմ, չօճուղը տա նահագգ. եէրէ Կայիափանըն պէնի գամ-չըյլէ տէօյտիւրտիւյիւ իչիւն ինթիգամ ալմագ իւզրէ չալտըմ։ վէ օլ տայագ իշթէ շիմտի կէօրիւլտիւյիւ իւզրէ պէնիմ պիր շէյթան օլ-մամա սէպէպ օլմուշ տըր,” տէտի։

Մաղքոս Պրիսկիղանըն իսմինի իշիթտիյին-տէ գօրգուսընտան թիթրէտի, վէ՝ “Օլ գարը նէ՞րէտէ տիր,” տէյիւ սիւ՝ալ էթտի։

Խըրսըզ կիւճլէ սէօյլէյէրէք ճէվապէն՝ “Պիլմէմ։ Կափառնայումտա իտի։ Պէնիմ Ստե-փանոս իսմինտէ պիր օղլըմ տա վար։ օնուն տա նէրէտէ օլտըղընը պիլմէմ։ լաքին Կայի-ափայա սէօյլէյէճէյինէ եէմին էթ։ Օ՝ գամիք իլէ տէօյտիւրտիւյիւնիւ վէ չօճուղը զիքը էտէ-

ճէք տիր,՝ տէտի վէ տիչէրինի գըճըրտաթտը:

Մաղբոս շիմտի օլ պիր խաչըն եանընա գօշտու, վէ օրատա ասըլը օլանըն եիւղիւնէ տիգգաթլըճա պագտը, վէ պագտըղընտա ա- տէմին կէրչէք սէօյլէմիշ իտիյինէ գանտը:

Ուզանտը վէ տէլիգանընըն եիւրէյինէ է- լինի գօտու. եիւրէյի հալա աթմագտա իտի իսէ տէ, էօյլէ զա'իֆ սուրէթտէ աթմագ- տա իտի քի նապղընըն վուրուչընը կիւճլէ քէշֆ էտէ պիլիր իտի: «Մէս'ուտ պիր սու- րէթտէ սալքի պիթմիշ» տէյիւ տիւչիւնտիւ: Սօկրա նազարէթլինին սէօյլէտիյի քէլամլար քէնտի ֆիքրինտէ լէմ'ան էթտիլէր: «Ճէն- նէթ հէր նէրէտէ իսէ անա եագըն տըր,» տէտի քէնտի քէնտինէ վէ պիր եանա չէքիւ- տիյի սըրատա եիւրէք փարէլէր պիր ահ չէքտի:

Օրատա պէքճիլէք էտէն 'ասքէրլէրտէն պիրիսինի չաղըրտը վէ անըն էլինէ պիր ալ- թուն սըգըշտըրարագ անըն գուլաղընա՝ «Հէր շէյ խիթամ պուլտըգտան սօկրա պէն պու կէնճին ճէսէտինի իսթէրիմ: Էօյլէ թէրթիպ էթ, վէ պու վէրտիյիմին իւշ գաթընը տահա վէրէճէյիմ,» տէյիւ ֆըսըլտատը:

Ատէմ «Փէք էյի» տէրճէսինէ պաչընը էյ- տի, վէ «Նէրէտէ իսթէրսին,» տէտի:

«Պէն անը ալմագ իչիւն պուրայա կէլէճէ- յիմ: Պէն կէլինճէյէ գատար անը աչաղը ալ- մասընլար:»

Ատէմ էլինտէքի սիքքէյէ պագարագ՝ «Պէն օնա տիգգաթ էտէճէյիմ,» տէտի:

Սօնրա Մաղքոս գօշտու կիթտի, վէ կա-
յիափանըն գօնաղընա եէթիշտիքտէ էֆէնտի-
սինին շախսի օտասընա կիրտի :

Կայիափա եալընըղ իտի : Գէնտի պէօյիւք
սանտալիյէսինտէ պիլա հարէքէթ օթուրմըշ
վէ կէօղէրինի պիր եէրէ տիքմիշ օլարագ պագ-
մագտա իտի :

Մաղքոս օլ տէհէթլի վէ թաշ քէսիլմիշ
չէհրէ էօնիւնտէ տիթրէյէրէք՝ «էֆէնտիմ»,
զաթ ը 'ալիլէրինիղէ պիր շէյ, օղընըղա տա"իր
պիր շէյ սէօյլէմէլի իմ," տէտի : վէ պօշընա
քէնտի քէնտինէ վէրէճէյի մախուֆ թապէրի
սէօյլէմէք իչիւն միւնասիպ պիր եօլ արար իտի :

Լաքին Կայիափա ճէվապ վէրմէտի, վէ
զանն էտէրսին Մաղքոսըն սէօյլէտիյինի իշիթ-
մէմիշ իտի :

Մաղքոս անա եագըն կիտէրէք՝ վէ սան-
տալիյէնին իւսթիւնէ էյիլէրէք՝ «Օղընը պուլ-
տում, օղընը պուլտում. էօլմէք իւղրէ տիր,
եախօտ շիմտի էօլմիւշ տիր," տէյիւ նիտա
էթտի :

Կայիափա ալթ իւսթ օլտու, վէ քէնտի
կէօղէրինի օլ մախուֆ վէ պէր գարար պա-
գըշը քէնտի պէնտէսի իւղէրինէ տիւշէնէ գա-
տար եավաշ եավաշ անա տօղրու չէվիրտի :
«Մէն պէնիմ օղըմը մը պուլմիւշ սըն : Օղըմ
էօլմիւշ մի : Մէն նէ՝ սէօյլէյօրսըն :»

Սօնրա Մաղքոս մէյուսանէ օլ պիւթիւն
մախուֆ հիքեայէյի սէօյլէտի :

Կայիափա հարէքէթ էթմէտի, վէ հալա օլ

սաղըր վէ պաթը սէսլէ՝ «Նազարէթի իլէ խաչա չըգարըմըն տէյօրսըն : Պէնիմ օղլում վէ Ալլահըն Օղլու պիրլիքտէ խաչա չըգարըմըն :»

Սօկրա անըն իւզէրինտէ մախուֆ պիր թէ պէտտիւ կէօրիւնտիւ : Սըչրատը գալգաթը . կէօղլէրինտէ պիր ալէվ վարլար իտի : «Սէն եալան սէօյլէյօրսըն : Էթտիյիմ շէյ իշիւն պէնի գօրգուլթմագ իսթէյօր սըն : Լաքին պէն գօրգամմ : Սէվինիրիմ, սէվինիրիմ . իշիտիյօր մը սըն : Հուզուրըմտան տէֆ՝ օլ . վէ թէքրար պուրայա կէլմէյէ ճէսարէթ էթմէ . եօգսա սէնի էօլտիւրիւրիւմ ,» տէյիւ պաղըրտը վէ իւլէրի տօղրու եիւրիւտիւ :

Լաքին Մաղքոս կիթմիշ իտի : Սօգաղա չըգաղընտա պիր տագիգէ թաշլար իւզէրինտէ պաղընճա գալտը , վէ քէնտի թիթրէյէն էլլէրինի պիրի պիրի իւզէրինէ կէթիրէրէք ահու ֆիղան էթտի : «Եա Ալլահըմ, սանա եալվարըրըմ, էֆէնտիմէ եարտըմ էտիպ միւմքին իսէ անը 'աֆվ էյլէ ,» տէյիւ նիտա էյլէտի :

Սօկրա գալգաթը վէ 'ալ էլ 'աճէլէ Գողգութայա տօղրու գօշտու . վէ անճագ ինճէ քէթէն վէ պահարաթ սաթըն ալմագ իշիւն տուրտու :

Տար պիր սօգաղըն քէօշէսինի տէօնտիւյիւ վագըթ իքի ատէմէ րասթ կէլտի , վէ անլէրտէն պիրիսի անը իսմիյլէ չաղըրտը : Պագամագ իշիւն պիր տագիգէ տուրտու , վէ քէնտիսինի չաղըրանըն Նազարէթիինին շակիրտի Յովհաննէս իտիյինի կէօրտիւ :

Յովհաննէս նէֆէսի քէսիւմիշ օլտըղը հալ-
տէ՝ «Պէնիմ իլէ պիր տէլիգանլը վար քի սէ-
նին էֆէնտինէ միւքէտտէր պիր խապէր վէր-
մէք իսթէյօր : Անըն չօգտան դայպ օլմուշ օ-
լան օղլու հազգընտա սէօլէյէնէք : Պէն անը
գօնաղա կէթիրիյօր իտիմ . քէնտիսի օրայա
եալընըզ կիրէմէզ» տէտի :

Մաղքոս քէմալը շէվգէլէ՝ «Ագտէմնէ թէն-
ըիպէ էթմիշ մի» տէյիւ սիւ՝ալ էթտի :

Օլ վագըթ տէլի գանլը քէնտիսի իչիւն
սէօլէյէրէք՝ «Էվլէթ, տիւն չօգ տէֆ՝ա թէն-
ըիպէ էթտիմ» տէտի :

Մաղքոս եիւքսէք սէսլէ ահ ու ֆիղան էթ-
տի, «Սէնին էֆէնտիմէ սէօլէյէնէյինին հէփ-
սինի պիլիրիմ . լաքին շիմտի անը կէօրմէնին
ֆա՝իտէսի եօգ : Վալիտէսի իսէ շիմտիլիք պու
խուսուտա պիր շէյ պիլմէզսէ էյի օլուր : Ա-
նըն տէրտի զաթէն քէնտիսինէ եէթէր»
տէտի, վէ քէնտիսի իլէ Կայիափա արասըն-
տա կէչէնի մուխթասարճա նազլ էթտի :

Վէ սէօղիւնէ խիթամ վէրիւր իքէն՝ «Պէն
շիմտի օլ կէնճ էֆէնտիմին կէօմիւլմէսի խըտ-
մէթինի իճրա էթմէյէ կիտիյօրըմ : Շիմտի պէ-
նիմ անըն իչիւն, էվլէթ, պէնիմ գալպիմին էն
ա՝լա գանընը վէրմէյէ հազըր պուլունտըղըմ
տէլիգանլը իչիւն եափա պիլէնէյիմին հէփսի
պու տըր» տէտի :

Ստեփանոս սատէ պիր թարղտա՝ «Անը
պէն տէ սէվէրիմ, լաքին անըն իչիւն սէվինի-
րիմ, զիրա պունտան տահա էյի պիր մահալէ,

Էֆէնտի իլէ պերապէր պուլունմաղա կիթմիշ տիր,» տէտի :

Սոնրա իւչիւ տէ մահզուն վէ միւքէտտէր խաչարըն օլտըղը եէրէ կէլտիլէր :

Անլէր եազըն կէլտիքտէ կէօրտիւլէր քի Յիսուսըն ճէսէտի քէմալը հիւրմէթլէ խաչ տան աշաղը ալընըյօր իտի : Պիր գաչ զաթլար անըն խաչտան աշաղը ալընմասընա եարտըմ էթմէքտէ իտիլէր , վէ անլէրին արասընտա Սենեգըրիօն ա՛զասընտան Արիմաթիալը Յովսէփի վէ Նիկոդեմիսը Մաղքոս թանըտը :

Յովհաննէս մահզուն պիր թարղտա՝ «Անլէր անա նիհայէթ ինանըյօրլար,» տէտի :

Մաղքոս ճէվապէն՝ «Անլէր անա չօգտան իման էտէրլէր իտի , ամմա անը տըրգտան իգրար էթմէյէ ճէսարէթ էթմէզլէր իտի,» տէյիւ ճէվապ վէրտի : «Պէն քէնտիմ տէ էօյլէ իմ,» տէտի սօնրա :

Մաղքոստան ալթունը ալմըշ օլան րօմալը՝ ասքէր անա եաղլաչարագ եալաչ պիր սէսլէ «Տէլիգանլը տա օլ պիրի տէ էօլտիւլէր : Իսթէր մի սին քի սանա եարտըմ էտէլիմ, Հէր հալտէ ճէսէտլէրի գալտըրմալըյըզ, հէմ տէ չասլուգ , զիրա կիւն էնմէք իւզրէ տիր,» տէտի :

Մաղքոս եալաչճա՝ «Էվվէթ , եարտըմ էտինիգ . իշթէ ալթուն,» տէտի :

Վէ իշթէ պէօյլէճէ կիւնէշ ուֆուգըն արգասընա պաթտըղընտա իւչիւ տէ էօլիւմ սէլամէթիյլէ իսթիրահաթ էթմիշլէր իտի — Յիսուս էօլմիւշ օլտըղը մահալէ եազըն Արիմա-

Թիալը Յովսէփին կիւղել պիր պաղչէսինտէ ։
 վէ ու պիրլէրի տախի անտէն չօգ ուզագ ու-
 մայան պիր եէրտէ կէօմիւտիւլէր ։ Զիրա քէն-
 տի փէտէրինին ճէսէտի սահիպսիղճէսինէ Բօ-
 մայը 'ապքերլէրին էլինէ Թէսլիմ' օլունմասըն
 տէյիւ Ստեփանոս Մաղքոսա կէօզ եաչարըյլէ
 եալվարմը իտի ։

Օրթալըղը գարանլըգ պասմագ իւզրէ իքէն
 կիթտիքլէրի սըրատա Մաղքոս Ստեփանոսա՝
 «Շիմտի նէրէյէ կիտէճէքսին» տէտի ։

Տէլիգանլը պիքէս վէ պիչարէ պիր հալտէ
 «Պիլմէմ, շիմտի անա կիտէ պիլէճէյիմ նէ՝
 պիր քիմսէ նէ պիր եէր վարտըր» տէտի վէ
 աղլատը ։

Մաղքոս քէմալը կէրմի իլէ՝ «Պէն պէնիմ՝
 իլէ պէրապէր սաքին օլաճագսըն» տէտի ։

Լաքին անլէրէ ըէֆագաթ էթմիշ օլան
 Յովհաննէս տէլիգանլըյլը քէնտի եանընա
 չէքտի վէ՝ «Պէնիմ իլէ պէրապէր կէլիւր մի
 սին ։ անըն վալիտէսի շիմտի պէնիմ վալիտէմ
 օլուպ սէնին տէ վալիտէն օլաճագ, վէ սէն տէ
 պէնիմ գարնտաչըմ օլաճագսըն» տէտի ։

Ստեփանոս Յիսուսըն սէվկիւլիւ շակիրտինին
 եիւղիւնէ պագտը, վէ եիւրէյի անա ճէլպ օ-
 լունտու, վէ քէնտի քէտէրինտէ միւթէսէլլի
 օլտու ։

Սօկրա սէպլթ կիւնիւ կէչէնէ տէք պէքլէմէք
 իւզրէ Բեթանիայա կիթտիլէր ։

սա՛աթտա, զէվալ պուլմագտա օլան այրն սարըվթըրագ վէ պէլլիսիզ ըչըղընտա եալընըզ պիր գատըն մասլուպըն ճէսէտինին անըն իչինտէ տէֆն օլունմըչ օլտըղը պաղէյէ կէօթիւրէն եօլտա 'աճէլէ կիթմէքտէ իտի: Պու գատըն Մագդաղալը Մարիամ օլուպ՝ սէվկիւլիւ Յիսուսըն ճէսէտի իչիւն պահարաթ կէօթիւրմէքտէ իտի:

Գօրգարագ պաղէնին էթրաֆընտաքի չիթտէն իչէրի կիրտի, վէ չէքինէ չէքինէ էօթէտէ պէրիտէ տուրարագ սըգ չալըլըգ իչինտէն կէչէր կիտէր իտի: Զօգ գարանլըգ օլուպ էօլլէ պիր սիւքիւթ հիւքմ սիւրէր իտի քի Մարիամ սայքի քէնտի գալպինին աթմասընը իչիտէ պիլիր իտի: Պիր ազ սօչրա տիկլէմէք իչիւն պիւթիւն պիւթիւն տուրտու. սօչրա սիւքիւնէթ եուսչագ վէ հիքմէթի ալլաչըլմագ պիր խըչըրթը իլէ իզալէ օլունտու: Պու իսէ պաչգա պիր շէյ տէյիլ, անճագ սապահ ըիւզկեարընըն տալլար իչինտէն կէչիպ կիթտիյի վագըթ չըգարտըղը սէս իտի: Զանպագլարըն խօշ ըա՞իհասը օլ մահալը սէմանըն մուգատտէս քիւրէ ի հավասընընքի կիպի պիր լէթաֆէթլէ տօլտուրմըչ իտի: Մարիամ էփէյի վագըթ պիլա հարէքէթ տուրտու վէ սայքի նէֆէս ալմաղա պիլէ ճէսարէթ էթմէյիպ տահա տիկլէր վէ թէքրար պէ թէքրար տիկլէր իտի:

Պիրտէն պիրէ կիւլ կիպի պիր նուր փէրթէվի գարանլըգ իչինէ կիրտի, վէ եօգարը-

տա չայլըր գուշընըն շիւքըրանիյէթ իւահիսի ի-
շիտիլտի :

Մարիամ խաֆիֆ պիր ֆէրեատլէ իլէրի
կիթտի : Իշթէ թաշ՝ գապընն գափուսընտան
եուվարլանմըշ : Գապընն իշինէ գօրգու իլէ
պազտը վէ սօկրա տէօնիւպ Բեթանիայա տօղ-
րու գաշտը :

Մէզար պօշ իտի :

“Գապընն գափուսընտան թաշը պիղէ քիմ
եուվարլայաճագ տըր :” Մար. 16. 3 :

Գատընլար տուրուպ գօրգու վէ տէհչէթ-
լէ պիրի պիրլէրինէ պազարլար իտի : Տէօրթ
գատըն իտիլէր : Յակօբոսըն վալիտէսի Մարի-
ամ, Կղէովպասըն զէվճէսի, վէ Յովհաննա,
վէ Սողովմէ : Անլէր տախի սապահչայըն էրքէն
օլ մուգատտէս պաղչէյէ կէօթիւրէն եօլտա
իտիլէր :

Սողովմէ թաշ հագգընտա սէօյլէյէրէք՝
“Պէլլի տիր քի անը պիղ քէնտիմիղ եուվար-
լայամայըզ, զիրա փէք պէօյիւք տիր,” տէտի :

“Լաքին շակիրտլէր օրատա պուլճունմայա-
ճագլար մը : Անլէր պիղիմ ֆիքրիմիղի պիլիւ-
լէր իտի : Հայտէ իլէրի կիտէլիմ,” տէտի Յով-
հաննա :

Շիմտի շաֆագ հէր տագիգէ սէօքմէքտէ
իտի : Պիւթիւն կէճէ թարլալար վէ օվալար
իւզէրինէ էնմիշ օլան գար կիպի պէյազ սիսին
շըզղըլարը շիմտի զա՞իլ օլմագտա վէ քէնտի
արգասընտա փարլագ միւճէվհէրաթ եաղմուրը
պրագմագտա իտի : Պատէմ աղաճլարը հէման

չիչէք աշմագտա, վէ թագէ վէ եէշիլ եափ-
րագլարըն արասընտա պէյազ վէ կիւլ կիպի
գըրմըզը բէնքլէր կէօթէրմէքտէ իտիլէր :
Գուչլար էօթմէյէ տալմըշ օլարագ չիչէք աշ-
մագտա օլան ինճէ տալլար իւզէրինտէ քէ-
մալ ը շատմանի իլէ սալլանըրլար, եախօտ պէմ
պէյազ ասիւմանտա պիր եանտան օլ պիր եա-
նա ուչար կիտէրլէր իտի : Օլ իլ էլ էպէտ զիքը
օլունաճագ սապահտա պիւթիւն քեա՞ինաթ
սէմանըն պէօյիւք սըրըրնա կէօյա վագըֆ իտի :

Լաքին գատընլարըն գալպլէրինէ պու զա-
ֆէր մէսէրրէթինտէն հիշ պիր շէյ տախիլ օլ-
մամըշ իտի : Մարիամ հագիգաթ ը հալտէ
քէնտի կէօզլէրինի կէօզ եաչլարըլէ աղըր-
լաշմըշ օլտըղը հալտէ եօգարը գալտըրտը, վէ
մէրարէթլէ, «Անըն սէվտիյի գուչլար նա՞սըլ
թէրէննիւմ էտէ պիլիլէր, վէ չիչէքլէր աշըլա
պիլիլէր, մատէմ քի քէնտիսի —» տէտի վէ
սէսի ընչգըրարագ աղլամագտա պօղուլտու :

Օլ պիրլէրի սիւքիւթ իտիլէր, վէ պաչլա-
րընը էյմիշ վէ կէօզլէրի կէօզ եաչլարըլէ
տօլու օլարագ իլէրիյէ տօղրու կիտէրլէր իտի :

Վէ շիմտի պաղչէյէ կէլմիշլէր իտի : Խչերի
կիրտիլէր, վէ սըրա իլէ տիքիլմիշ զանպագլար
վէ չիչէք աշմագտա օլան աղաճլար իչինտէն
կէչիպ կիտէրլէր իտի : Վէ գապրա եագըն
կէլտիքլէրինտէ օլ պէօյիւք թաշըն պիր թա-
րաֆա եուվարլանմըշ վէ գապըրն գափուսընըն
պիր եանընա գօնուլմըշ իտիյինի կէօրտիլէր :
Գօրգա գօրգա գապըրն իչինէ կիրտիլէր

վէ միւքէտտէր պիր հայրէթլէ պիրի պիրլէրի-
նէ պագարլար իտի : Յիսուսըն ճէսէտինին ա-
նըն իչինէ գօնուլմըլ օլտըղը հիւճըէ պօշ իտի :
Տէր հալ սաղ թարափտա օթուրմագտա օլան
պիր նէվճիվան կէօրտիւլէր քի անըն էլպիսէ-
սինտէն հիքմէթի անլաշըլմագ պիր նուր փար-
լամագտա իտի քի՝ տուրտըղլարը օլ գարան-
լըգ մահալը թէնվիր էտէր իտի : Վէ մէլէք
անլէրէ՝ «Սիղ գօրգմայընըղ. զիրա սալպ օլու-
նան Յիսուսը արատըղընըղը պիլիրիմ : Նիչիւն
հայաթտա օլանը էօլիւլէր արատընտա արա-
յօրսընըղ : Պուրատա տէյիլ տիր . ամմա գը-
յամ էթտի : Իշթէ եաթտըղը եէր : Լաքին
սիղ կիտիպ անըն շակիրտլէրի իլէ Պետրոսա՝
Օ սիղտէն էվվէլ Գալիլեայա վարաճագ . սիղէ
տէտիյի կիպի անը օրատա կէօրէճէքսինիղ :
Գալիլեատա իքէն Իպն իւլ ինսան կիւնահքեար
ատէմլէր էլինէ թէսլիմ օլունուպ սալպ օլուն-
մագ վէ իւչիւնճիւ կիւնիւ գըյամ էթմէք կէ-
րէք տիր՝ տէյիւ սիղէ նասըլ սէօյլէտիյինի
խաթրընըղա կէթիրինիղ ,» տէտի : Մատ. Մար.
Ղու. Յովհ. :

Վէ անլէր կիտիպ թիթրէյէրէք գապրտան
գաշտըլար : Վէ պիր վագըթ քիմսէյէ պիր
շէյ սէօյլէմէտիլէր զիրա գօրգարլար իտի :

«Պուլ 'աճա'իպ խապէրլէր նէ՝ տիր տէյիւ
տիւշիւնիւր մի սին : Անըն ճէսէտինի քիմ
գալտըրմըլ օլա պիլիր : Օլա պիլիր քի անը
էօլտիւրէն տիւշմէնլէրի գալտըրմըլ օլսունլար-
էթտիլլէրի եէթմէղ մի իտի քի անը սօն

ույգուսընտա տախի րահաթսը՞զ մը էտէ-
ճէքլէր :”

“Հայտէ ’աճէլէ էտէլիմ : Գատըն եանլըմը
օլա պիլիւր,” տէյիւ ճէվապ վէրտի Յովհաննէս :

“Բէտէրինտէն ’ազլընը շաշըմը տըր :”

Սոնրա զարիպ պիր էֆֆեւար, չօգ վագըթ
էվվէլ սէօյլէնիւմիշ վէ չօգ քէրրէ թէքրար-
լանմը օլան քէլամլար անըն ֆիքրինէ նուր
վէրտի : “իւշիւնճիւ կիւն” տէտի :

Սոնրա գօշտու, վէ Պետրոս տախի անըն
արգասընտան գօշտու, վէ տահա գօշտըղը
հալտէ պաղէյէ վէ գապրա կէլտի : Թաշ գա-
տընըն տէտիյի կիպի պիր թարաֆա եուվար-
լանմը իտի, վէ էյիլէրէք իշէրի պագտը վէ
ճէսէտին սարըմը օլտըղը քէթէն պէզլէրի-
նի կէօրտիւ : Օ հայրէթլէ պագար վէ իշէրի
կիրմէյէ ճէսարէթ էթմէյիպ տուրուր իքէն՝
Պետրոս տախի եագլաշտը, վէ աշըգ գա-
փույը կէօրէրէք գապըն իշինէ կիրտի, վէ
քէթէն մուշամմա՛լարը կէօրտիւ քի պուն-
լար տիւրիւլիւ պիր եէրտէ տուրմագտա, վէ
էօլիւնիւն եիւզիւնէ էօրթիւլիւշ օլան մէն-
տիլ իսէ տիւրիւլիւ օլարագ այրըճա տուր-
մագտա իտի :

Սոնրա Յովհաննէս տախի գապըն իշինէ
կէլտի վէ օրատա օլ ’ազիմ հագիգաթ անըն
ֆիքրինէ նուր կիպի տօղտու :

վէ թամմ մէլէյին սէօղլէրիյլէ՝ “Օ պու-
րատա տէյիլ տիր. գըյամ էթմիշ տիր,” տէտի :
լաքին Պետրոս զամքին պիր թարղտա սիւ-

քիւթ իտի : Սօկրատ իքիսի քէնտի խանէլէրինէ կիթտիլէր :

Շիմտի Մագդաղայը Մարիամ ուղագտան աղլայարագ անլէրին արգասընտան կիթմիշ իտի, վէ շակիրտլէր գապըն եանընտան կիթտիքտէն սօկրատ օ տախի եալընըզ օլարագ գապրա կէլտի վէ գափուտա տուրտու վէ “Աղլար իքէն պագմագ իչիւն գապրա էյիլիդ, Յիսուսըն ճէսէտինին գօնուլմը օլտըղը մահալտէ պիրի պաշ թարաֆընտա վէ տիկէրի պագ թարաֆընտա օթուլմը պէյազ էլպիսէլի իքի մէլէք կէօրտիւ : վէ պուշլար անա՝ “Էյ խաթոււն նի՞չիւն աղլայօրսըն, քիմի՞ արայօրսըն՝ տէմէլէրի իւղէրինէ՝ Բապպըմը գալտըրտըլար վէ անը նէրէյէ գօտըղլարընը պիլմէտիյիմ իչիւն՝ տէտի :” Յովհ. 20. 11—14 :

Սօկրատ արգասընա տէօնտիւ վէ կէօղ եաշլարընըն փուսը արգասընտան քէնտիսինէ եագըն տուրմագտա պիրիսինի կէօրտիւ վէ պու՝ Մարիամա սէօյլէյէրէք՝

“Էյ խաթոււն նի՞չիւն աղլայօրսըն, քիմի՞ արայօրսըն,” տէտի :

վէ Մարիամ քէնտի քէնտիսինէ պու պաղչէվան տըր տէյիւ տիւշիւնէրէք անա՝ “Էֆէնտիմ, անը սէն գալտըրտըն իսէ, նէրէյէ գօտըղընը պանա սէօյլէ, պէն տախի անը գալտըրայլմ,” տէտի : Այէթ 15 :

վէ սէօյլէյէն Յիսուս իտի, վէ անա՝

“Մարիամ” տէտի :

վէ Մարիամ անըն սէսինի թանըտը վէ

հատուցող սէվինճ վէ մէսէրրէթլէ «Բապպու-
նի» տէյիւ նիտա էյլէտի, վէ զանն էտէրսին
քէնտի քէտէրէ միւսթէղրադ օլմուշ հիսսիյա-
թընըն քէնտիսինի ալտաթմատըղընա էմին օլ-
մադ իւզրէ անա տօգոււնաճադ իտի :

Լաքին Յիսուս անա խիթապէն՝ «Պանա
տօգոււնա, զիրա տահա փէտէրիմին նէզտինէ
չըգմատըմ» Լաքին պիրատէրլէրիմին եանընա
վարըպ՝ անլէրէ սէօյլէ, պէնիմ փէտէրիմ վէ
սիզին փէտէրինիզին նէզտինէ, վէ պէնիմ Ալ-
լահըմ վէ սիզին Ալլահընըզըն նէզտինէ չըգա-
րըմ» (այաթ 16, 17) տէտի . վէ անըն կէօզ-
լէրինտէն նիհան օլտու : Վէ օ 'ալ էլ 'աճէլէ
կէլիպ պու շէյլէրի վէ «Բապպը կէօրտիւյիւ-
նիւ» (այէթ 18) շակիրալէրէ պիւտիրտի :

«Վէ իշթէ օլ կիւնտէ՝ անլէրտէն իքի քիմ-
սէ Երուսաղէմտէն ալթմըշ օգ աթըմը մէսա-
փէտէ վագը՝ Էմմաուս նամ պիր քէօյէ կիթ-
մէքտէ իքէն, ճիւմլէ պու վուգու՝ աթըն հադ-
զընտա պիրի պիրի իլէ սէօյլէշիյօրլար իտի :
Վէ անլէր սէօյլէշիպ միւպահէսէ էտէր իքէն,
Յիսուս պիզզաթ եազըն կէլիպ պէրապէր կի-
տիյօր իտի : Վէ կէօզլէրի թութուլմըշ օլմադ-
լէ, անը թանըյամատըլար :

«Վէ անլէրէ՝ Սիզ եիւրիւր իքէն մահզոււն
օլարադ, պիրի պիրինիզ իլէ շու սէօյլէշտիյի-
նիզ սէօզլէր նէ՞ տիր» տէտի :

«Վէ անլէրտէն պիրիսի եղէովպաս իսմին-
տէ նամ քիմսէ անա ճէվապէն՝ Երուսաղէմ-
տէ պու կիւնլէրտէ վուգու՝ պուլան շէյլէրտէն

խապէրտար օլմատըգ միւսաֆիր եալընըղ սէն մի գալտըն՝ տէտի։”

“Վէ անլէրէ՝ Հաճկը շէյլէր՝ տէմէսի իւզէրինէ։”

“Անլէր տախի անա տէտիլէր քի՝ Ալլահըն վէ պիւթիւն գալմըն ’ինտինտէ ’ամէլտէ վէ քէլամտա գուվվէթլի պիր փէյղամպէր օլան Նազարէթլի Յիսուսըն հագգընտա վուգու՝ պուլան շէյլէր։ Վէ պաշ քեահինլէր իլէ ըէ՝ “իսլէրիմիզ անը գաթլէ հիւքմ օլունմագ իշիւն թէսլիմ էտիպ՝ սալպ էթտիլէր։ Պիզ իսէ իսրայէլի խէլաս էտէճէք օ տըր՝ տէյիւ իւմիտ էտիյօր իտիք։ Ֆագաթ պու ճիւլէտէն մա՝ տա, պու շէյլէր վագը՝ օլալը պու կիւն իւշիւնճիւ կիւն տիր։ Հէմ տախի պիղտէն պա՝ զը գարըլար սէհէր վագթընտա գապրա վալըպ անըն ճէսէտինի պուլմայըպ տա, հալաթտա օլտըղընը խապէր վէրէն մէլէքլէր զուհուրընը կէօրտիւք՝ տէմէլէրիլէ կէլիպ պիզի հայրէթտէ պրագտըլար։ Վէ պիզիմ իլէ պէրապէր օլանլարտան պա՝ղըսը գապրա վալըպ՝ հէման գարըլարըն տէտիքլէրի կիպի պուլտըլար իսէ տէ, քէնտիսինի կէօրմէտիլէր։”

“Օ տախի անլէրէ՝ էյ ֆէհմսիզ վէ փէյղամպէրլէրին ճիւլէ սէօյլէտիքլէրինէ ինանմագտա գալպի գաթը օլանլար։ Քրիստոսըն պու շէյլէրի շէքիպ՝ քէնտի ճէլալինէ կիրմէսի կէրէք տէյիլ մի իտի՝ տէտի։”

“Վէ Մովսէստէն վէ հէփ փէյղամպէրլէրտէն պաշլայըպ՝ ճիւլէ քիթապլարտա քէն՝

տինին հազգընտա պուլունան շէյլէրի անլէրէ
թէֆսիր էյլէտի :

«Վէ վարաճագլարը քէօյէ եագլաշտըգլա-
րընտա , քէնտիսի տահա իլէրի կիտէր կիպի
կէօսթէրտի : Անլէր տախի անա իպրամ էտիպ՝
Պիզիմ իլէ գալ , զիրա արշամ իւսթիւ օլուպ՝
կիւն զէվալ պուլմագտա տըր՝ տէտիլէր :

«Օ տախի անլէր իլէ պէրապէր գալմագ ի-
շիւն կիրտի : Վէ օ անլէր իլէ սօֆրայա օ-
թուրտըգտա՝ էքմէյի ալըպ պէրէքէթ տու՝ա-
սը օգուտըգտան սօկրա՝ փարէլէյիպ անլէրէ
վէրտիքտէ , անլէրին կէօղլէրի աշըլըպ՝ անը
թանըտըլար . օ իսէ անլէրտէն նիհան օլտու :

«Վէ պիրի պիրլէրինէ՝ եօլտա քէնտիսի
պիղէ սէօյլէր վէ քիթապլարը թէֆսիր էտէր
իքէն , գալպիմիզ տէրունիմիզտէ եանմա՞ղ մը
իտի՝ տէտիլէր :

«Վէ օլ սա՝աթ գալգըպ երուսաղէմէ՝ ալ-
տէթ էտէրէք օնպիրլէր իլէ ըէֆիգլէրինի ճէմ՝
օլմուշ պուլտըլար : Անլէր տախի հագիգաթէն
րապպ գըյամ էթմիշ տիր վէ Սիմոնա կէօ-
րիւնտիւ տէյօրլար իտի :

«Պուշլար տախի եօլտա օլան վուգու՝աթը
վէ էքմէյի փարէլէտիքտէ քէնտիլէրինէ նա՝
սըլ մա՛լիւմ օլտըղընը նագլ էթտիլէր :՝ Ղու.
24. 13 — 35 :

Վէ անլէր տահա վագը՝ օլան շէյլէր հագ-
գընտա սէօյլէլմէքտէ իքէն , վէ օլ գատար
'աղիւմ մէսէրրէթ վէ հայրէթ սէպէպինտէն
անլէրտէն պա՝ղըլարը ինանմաղա սայքի կիւճ

իլէ ճէսարէթ էթտիքլէրի սըրատա Յիսուս քէնտիսի անլէրին օրթալարընտա տուրտու՝ վէ
«Սէլամ սիգէ»,» (այէթ 36) տէտի :

Լաքին անլէր տէհլէթէ տիւշար օլտըլար վէ պիր րուհ կէօրիւյօրըղ տէյիւ տիւշիւնտիւլէր, զիրա գափուլարըն գափալը իտիքլէրինի պիլիրլէր իտի :

Վէ անլէրէ խիթապէն՝ «նի՞չիւն միւղթարիպ օլտընըղ, վէ նի՞չիւն գալպլէրինիդտէ էֆքեար զուհուր էտիյօր : Էլլէրիմէ վէ այագլարըմա պագընըղ, քի պիզղաթ պէն իմ. պէնի լէմս էտիպ պագընըղ. զիրա րուհըն էթի վէ քէմիքլէրի եօգ տըր, նասըլ քի պէնտէ վար իտիյինի կէօրիւյօրսընըղ,» (այաթ 38, 39) տէտի :

Վէ օ անլէրին եիւղլէրինի 'աղիմ մէսէրէթլէ տօլու կէօրտիւ իսէ տէ, մէսէրէթլէրի գօրգու իլէ գարըչըգ իտի : Օ անլէրին գալպլէրինի վէ քէնտիսինի սէվտիքլէրինի պիլիր իտի, լաքին ճէսէտտէ օլտըղը իչիւն քէնտի գըյամընըն սըրըրը անլէր իչիւն չօգ պէօյիւք իտի :

Վէ թա'րիֆ օլունմաղ պիր մուհապպէթլէ անլէրէ պագարագ քէմալը նէզաքէթլէ՝ «Պուրատա պիր եէյէճէյինիզ վա՞ր մը,» (այէթ 41) տէտի, վէ պունու տէմէսինտէն ֆիքրի պու իտի քի քէնտիսի տահա անլէրին օլուպ՝ պինիհայէ վէ եագլաչըլմաղ ուղագլըղա նագլ օլունմամըչ, անճագ հէման 'այնի քէնտիլէրի սէվէն, գայըրան վէ քէնտիլէր իչիւն էօլմիւշ օլան Յիսուս տըր :

Վէ անլէր Թիթրէյէրէք ամմա 'ազիմ մէ-
սէրրէթլէ փիշմիշ պալըդ վէ պիր մըգտար
կէօմէճ պալը կէթիրտիլէր (այէթ 42), քի պու
եէյէճէք քէնտիլէրին սաֆի վէ մա'լիւմ թա-
'ամը օլուպ' քէնտիլէրի իլէ չօգ տէֆ'ա պիր-
լիքտէ եէմիշ իտի : Վէ օ անը անլէրին էօ-
նիւնտէ եէտի :

Օլ վազըթ անլէր անըն էթրաֆընա թօփ-
լանըպ անըն այագլարընտա քէնտի մէսէր-
րէթլէրինտէն նաշի աղլատըլար : Վէ Յիսուս
անլէրէ խայլը միւտտէթ սէօյլէտի, վէ ճիւմլէ
շէյլէրի անլէրին ինսանի իտրաքընա միւմքին
օլտըղը տէրէճէտէ պէրրագ գըլտը :

Վէ անլէրէ տէտի քի՝ «Պէօյլէ եազըլմըշ
տըր, վէ ֆրիստոսա պէօյլէ էլէմ չէքիպ' իւ-
շիւնճիւ կիւնիւ էօլիւլէրտէն գըյամ էթմէք,
վէ երուսաղէմտէն պաշլանարագ, ճիւմլէ թա-
'իֆէլէրէ անըն իսմինտէ թէվպէ վէ կիւնահ-
լար 'աֆիլը վա'ղ օլունմագ կէրէք իտի : Վէ սիզ
պու շէյլէրին շահիտլէրի սինիզ :» Այաթ 46-48 :

ՊԱՊ 32

Յիսուսըն վալիտէսի Մարիամ քէնտի օտա-
սընըն փէնճէրէսինին էօնիւնտէ պիլա հարէ-
քէթ օթուրմագտա իտի, վէ քէնտի գարա
կէօզլէրինի ուզաղա ուֆուգա տիքմիշ իտի :
Անըն եիւզիւնիւն կէօրիւնիւշիւ քէնտիսինին
ինսան գուտրէթինին տայանա պիլտիյինտէն
զիյատէ իզթիրապ չէքմիշ, վէ քէնտիսինէ սէ-

մալի մոլ'ալէճէ իհասան օլունմըշ իտիյինի կէօս-
թէրիր իտի : Անտէ հիւքմ սիւրմէքտէ օլան
սէլամէթ սէմանըն սէլամէթի իտի :

Պէօյլէ օթուրմըշ վէ քէնտի քէնտինէ տիւ-
շիւնմէ վէ թէֆէքքիւրէ տալմըշ օլտըղը հալ-
տէ պիր քիմսէ անըն օտասընա կիրտի , վէ
եաւլաշճա անա եադլաշտը : Ստեփանոս իտի :
Սէսսիզճէ անըն եանընա տիզ իւսթիւ կէլտի ,
վէ անըն պալ մօմը կիպի օլան վէ տիզլէրի
իւզէրինտէ տուրան փարմադլարընը թութտու
վէ քէնտի տուտադլարը իւզէրինէ պաստը :

Վէ՝ “էյ , պէնիմ Յիսուսըմըն վալիտէսի ,
պէնիմ Երուսաղէմէ Տիտոսը արամաղա նասըլ
կէլտիյիմի , վէ անըն նասըլ ճէննէթէ կիրտի-
յինի , վէ պիզիմ քէնտիսինի սէվտիյիմիզ Յի-
սուս իլէ նասըլ իլ էլ էպէտ պէրապէր պու-
լունաճաղընը պիլիրսին : Լաքին տահա անըն
վալիտէսի օղլընըն նէրէտէ պուլունտըղընը պիլ-
մէզ ,” տէտի :

Սօնրա վազը՝ օլանըն հէփսինի վէ Մաղ-
քոսըն նասըլ քէնտիսինէ՝ “Անըն վալիտէսի
շիմտիլիք պու խուսուստա պիր շէյ պիլմէզսէ
էյի օլուր : անըն տէրտի զաթէն քէնտիսինէ
եէթէր ,” տէտիյինի անա սէօյլէտի :

Վէ Մարիամ քէնտի փարլադ կէօզլէրինի
անըն իւզէրինէ չէվիրտի քի օ տահա քէնտի
եանընտա տիզ չէօքմիւշ օլարադ քէնտի ճէ-
վապընա պէքլէմէքտէ իտի :

Նիհայէթ ճէվապ վէրիպ՝ “Արթըդ պու
շէյի անտէն խաֆի թութմադ էյի տէյիլ տիր :

Պաշգասը տէյիլ, անճագ սէն կիտիպ պու խուսուստա անըն վալիտէսինէ սէօյլէմէլի սին: Կիթ, օղլըմ," տէտի, վէ պիր տագիգէ քէնտի էլինի Ստեփանոսըն էյիլմիշ օլան պաշը իւզէրինէ գօյարագ սիւքիւթ թարգտա պիր պէրէքէթ օգուտու:

Կայիափանըն գօնաղընըն խանէսինտէ պաղչէնին սէտտլէրի իւզէրինէ պագան օտատա կիւնէշ էսքի զէմանլարտա օլտըղը կիպի փարլագ պիր նուր սաշմագտա իտի: Փուկար չաղըլ չաղըլ ագմագտա, գուշլար շատ ու մէսըուր թէրէննիւմ էթմէքտէ վէ զանպագլարըն խօշ րա"իհասը էսէն հէր ըիւզկեար վասըթաւ սըյլէ էօթէյէ պէրիյէ կէօթիւրիւմէքտէ իտի: Պու ճիւմլէ իլէ պիւթիւն պու տարաթ ու սալթանաթըն հանըմը մահզուն վէ միւքէտտէր օլուպ՝ անըն փարմագլարընտան իշ եէրէ գայմըշ տիւշմիւշ, վէ կէօղլէրի տէօքիւլմէմիշ կէօզ եաշլարըյլէ աղըրլաշմըշ իտի: Քէնտի ճարիյէլէրինտէն պիրիսի իշէրի կիրիպ հիւրմէթլէ պաշընը էյտիյինտէ՝ Սննա կէօղլէրինի եօգարը գալտըրըպ անա պագտը, վէ միւքէտտէր պիր թարգտա՝

“Ուերեկա, նէ՞ իսթէրսին,” տէտի:

Ճարիյէ ճէվապէն՝ “Հանըմ էֆէնտի, հավլիտէ պիր չօճուգ պէքլէյօր վէ սիզի կէօրմէք վէ սէօյլէմէք իսթէյօր: Պէն օնա օլամաղ տէտիւմ իսէ տէ, օ թա՛ճիզ էտիյօր վէ սիզի կէօրմէյինճէ կիթմէք իսթէմէյօր,” տէտի:

“Պէնտէն ըուխսաթ ալմայընճա օլամաղ՝

տէմէմէլի իտին : Չօճուղը հուզուրըմա կէթիր,”
տէտի Աննա :

Ճարիյէ քէմալը թէվազու՝ իլէ պաշընը
էյէրէք օտատան կիթտի, վէ պիր ազ սօկրա
’ալտէթլէ՝

“Հանըմ էֆէնտի, չօճուգ պուրատա տըր,”
տէտի, սօկրա Աննանըն պիր իշարէթինէ ի-
թա’աթլէ տըշարը չըգտը, վէ իքիսի եալընըզ
գալտըլար :

Ստեփանոս հուզուրընտա պուլունտըղը
խաթունա, քէնտի Տիտոսընըն վալիտէսինէ,
քէմալը հիւրմէթ վէ թա’զիմլէ պագտը : Ա-
նա նա՞սըլ սէօյլէյէճէք իտի : Նա՞սըլ պաշ-
լայաճագ իտի :

Աննա անըն սըգըլըպ չէքինտիյինի կէօր-
տիւ : Եիւրէյի չօճուղը սէվմիշ իտի : Անըն
կէօղլէրինտէ միւշահէտէ օլունան չէվգ ու
ղայրէթ վէ մուհապպէթ՝ դարիպ թարգտա
քէնտի գալպինի հարէքէթէ կէթիրտի :

Վէ քէնտիսինին օլ նատիր թէպէսսիւմլէ-
րինտէն պիրիսիյլէ քէմալը նէզաքէթլէ՝ “Նէ՝
իսթէրսին,” տէտի :

Ստեփանոս օլ թէպէսսիւմիւ թանըտը : Օլ
թէպէսսիւմ թամմ Տիտոսըն թէպէսսիւմիւ
իտի : Տահա եագըն կիտէրէք՝ քէնտի հիսսի-
յաթընըն տէրինլիյինտէն թիթրէյէն պիր սէսլէ՝

“Մէն պէնիմ Տիտոսըմըն վալիտէսի սին :
Պէն անըն հագգընտա սանա խապէր վէրմէք
իչիւն կէլմիշիմ : Օ աըթըգ եէր իւզէրինտէ
տէյիլ տիր : Ճէննէթտէ տիր,” տէտի :

Աննա քէնտիսի տախի թիթրէմէքտէ օլ տըղը հալտէ՝ «Խայր, պէն սէնին նէ տէմէք իսթէտիյինի պիլմէմ: Սէնին Տիտոսըն քիմ տիր», տէտի:

«Օ սէնին օղլըն տըր: Իսմի Դաւիթ իտի»

Վալիտէսի օլ իսմի իշիթտիյի կիպի երւք սէք սէսլէ ֆէրեատ էթտի:

«Տէ պանա, հէփսինի տէ պանա» տէյիւ նիտա էյլէտի:

Վէ Ստեփանոս քէնտի սաֆի սուրէթ ի ի ֆատէսիյլէ Տիտոսըն հիքեայէսինի մուխթա սարէն սէօյլէտի:

Վէ պիթիրտիյինտէ՝ «Խայր, պէնիմ Տիտոսըմըն վալիտէսի, աղլամա: Զիրա օ շիմտի Էֆէնտինին եանընտա էյի տէյիլ մի տիր: Անըն ասլա պօշա չըգմայան վա'տընա մալիք տէյիլ մի: Ճէննէթտէ էմին վէ միւպարէք տէյիլ մի», տէտի եալվարարագ:

«Ճէննէթտէ—էվվէթ: Լաքին պէն. պէն գէմին իւզէրինտէ իմ, վէ հիչ անըն իլէ օլուպ օլմայաճաղըմը պիլմէմ», տէտի Տիտոսըն վալիտէսի:

Ստեփանոս ճիտտի պիր սուրէթտէ՝ «Սէն էօլէն վէ էօլիւլէրտէն գըյամ էտէն Յիսուսա իման էտէրսէն պիր կիւն անըն իլէ օլաճագ սըն», տէտի:

Աննա պուռու իշիթտիքտէ պաշընը եօգարը ալըպ՝ «Նէ՞ տէյօրսըն սէն», տէտի եալաշճա:

Ստեփանոս մէսէրրէթպախշ պիր զաֆէրլէ՝ «Սօղուգ վէ էօլիւ օլարագ գապրա գօտըղլարը

Յիսուս մեղարտան գալգտը : Օ հայաթտա
տըր : Պէն քէնտի կէօղէրիմէ անը կէօրտիւմ,
վէ անըն սէօինի իշիթտիւմ : Էկէր օ հայաթտա
իսէ պիզ տաթի հայաթտա օլաճաղըզ : Պուն
տան մա'տա քէնտի իրատէթի պու տըր քի
քէնտիսի նէրէտէ իսէ պիզ տաթի օրատա օ
լալըմ, վէ պունու քէնտիսի սէօլէմիշ տիր :
Սէն օղլըզը եինէ կէօրէճէքսին : Փէտէր Ալլահ
մէրհամէթլի տիր," տէտի :

Աննա ճէվապ վէրմէտի : Գալգտը վէ հէման
օրատա մինտէր իւզէրինտէ տուրմագտա օլան
պիւրիւյիւնիւ վէ փէչէսինի ալարագ պիւրիւն
տիւ վէ թիթրէյէրէք Ստեփանոս :

«Պէն Յիսուսըն վալիտէօինի կէօրմէլի իմ :
Պէնի անա կէօթիւր," տէտի :

Վէ իքիսի տըշարը սօգաղա չըգտըլար : Պու
քիպար գատըն թա Մարիամըն սաքին օլտըղը
մահալէ վասըլ օլունճըյա գատար միւթէվա
ղը'անէ՝ Ստեփանոսըն արգասընտան կիտէր իտի :

Սօկրա Մարիամըն պուլունտըղը մահալէ
կէլտիլէր, վէ Տիտոսըն վալիտէսի անը կէօր
տիւքտէ 'աղիմ վէ աճը պիր Ֆէրեատ գօփար
տը վէ աղլայարագ անըն պօյնընա տիւշտիւ :

Ստեփանոս եավաշճա տըշարը չըգտը վէ
իքի գատընլարը եալընըզ պրագտը :

Պիր վագըթ սօկրա անլէր անը չաղըրտը
լար, վէ օ թիթրէյէրէք անլէրին հուզուրընա
կէլտի : Ստեփանոս Աննանըն եիւզիւնիւ կէօզ
եալարը արաօընտան մէսէրրէթլէ փարլամագ
տա կէօրտիւ, պու իսէ Ֆուրթունա իլէ աղըր

լաշմբշ օլան պուլուլթլար արասընտան կիւնէշին քէնտի փարլադ փէրթէվլէրինի էթրաֆա սալմասը կիպի իտի: Վէ Ստեփանոսըն դալպի տէրունինտէ շաղ օլտու:

Մարիամ քէմալը նէղաքէթլէ՝ «կէլ, օղլըմ», տէտի, վէ Ստեփանոս տահա եագըն կիթտի, վէ Տիտոսըն վալիտէսի ուղուն վադըթ կէօղլէրինի քէմալը չէվգլէ անըն իւղէրինէ տիքէ գալտը:

Վէ նիհայէթ՝ «0 տիւնեա իւղէրինտէ իքէն սէն անա էն եագըն վէ էն սէվկիւլիւ իտին: Քե՛աչքի սէն տա՛իմա պէնիմ իլէ գալա պիլէ իտին: Լաքին պու օլամադ», վէ կիւղէլ պիր թէպէսսիւմլէ Մարիամա տէօնէրէք՝ «պէն սէնի անտէն ալմայաճաղըմ, — լաքին պէնիմ տախի օղլըմ օլմալը սըն, զիրա սէն անըն գարնտաչը իտին», տէտի, վէ այաղա գալգարադ չօճուղը քէնտի եանընա չէքտի վէ քէմալը վադարլէ անը ալնընտան էօփտիւ:

Վէ իշթէ պու վէճնլէ իտի քի Ստեփանոս քէնտիսինի պիւթիւն միւտտէթ ի 'էօմրիւնտէ սէվէն պաչգա պիր տօսթ տախի պուլտու: Լաքին տիւնեատա դաֆէր, մէօէրրէթ վէ ֆա՛ի տէլիլիքլէ տօլու օլան օլ 'էօմր ուղուն տէյիլ իտի: Տիւնեա անա լայրդ տէյիլ իտի: Վէ օ տահա թէնտէ իքէն Ալլահ քէնտի ճէլալընը անա իզհար էյլէտիքտէն սօկրա անը քէնտի եանընա ալտը: Ա՛մալ 7. 59, 60:

ՊԱՊ 33

Պետրոս քէմալը հասրէթլէ՝ «Ա՛հ, անը էվլէլքի կիպի պիր տէֆ՛ա տահա կէօրէ պիլէ

իտիմ,” տէտի։ Օ Յովհաննէս իլէ պիրլիքտէ
Կափառնայուստա քէնտի պաղչէսինտէ կէզ-
մէքտէ իքէն սէօյլէշմէքտէ, վէ շակիրտլէրտէն
պաշգալարը տախի սույըն քէնարընտաքի տի-
վարըն իւզէրինտէ օթուրմըշ օլարագ Էնկին
սէսլէ սէօյլէշմէքտէ իտիլէր։ Անլէր Բապպըն
քէլամը մուճէպինճէ Գալիլեայա կէլմիշլէր, վէ
շակիրտլէրտէն չօղլարընը թօլլամըշլար, վէ
Բապպըն էօլիւլէրտէն նա՛սըլ գըյամ էթմիշ
իտիլինի անլէրէ նագլ էյլէմիշլէր իտի։ Վէ
պու սաքին պահար ախշամընտա անլէր Բապ-
պըն տաղ իւզէրինտէ պէշ եիւզտէն զիյատէ
շակիրտլէրէ հիքմէթի անլաշըլմագ սուրէթտէ
կէօրիւնտիւլիւ հագգընտա սէօյլէշմիշլէր իտի։

“Սէն շիւպհէ էտէնլէրտէն տէյիլ իտին,”
տէտի Յովհաննէս։

“Խօայր, պէն շիւպհէ էթմէտիմ։ Անըն մէր-
համէթի հագգընտա շիւպհէ էթմէք հէր քէս-
տէն զիյատէ պանա եագըշմագ։ Լաքին” —վէ
սէսինի ալշալտարագ— “պիլիրսին, օ սէմատան
կէլէն պիր ըիւյա կիպի իտի։ Վէ հագըր օլան-
լար չօգ իտի։ Քե՛աշքի պիր տէֆ՛ա տահա
անըն իլէ եիւզ եիւզէ սէօյլէշիպ պէնիմ մէլ-
’ուն գօրգագլըղմըլ աֆիլ էթմիշ իտիլինի
պիլէ իտիմ,” տէտի։ Վէ կէօղլէրինտէն փար-
լագ կէօզ եաշը տանէլէրի կէլտի։

Սօկրա պիրտէն պիրէ տէօնտիւ վէ տէնի-
զին շիմտի պաթմագ իւզրէ օլան կիւնէշին պիւկ
պիր չէշիտ վէ ճիւզ՛իճէ սիւրէն ընքլէրիյլէ
փարլամագտա օլան սաքին սուլարընա պաղա-

րագ՝ զանն էտէրսին քէնտի էսքի շէվգ ու
զայրէթիլէ՝ “Պու ախշամ պալըգ ալընա կիթ-
մէյէ արզու շէքիյօրըմ,” տէտի :

Յովհաննէս թէ՛ աճճիւպ էտիյօր կիպի պագ-
տը , ամմա պիր շէյ տէմէյիպ , անճագ՝ “Օլ
պիրլէրինին տախի կիթմէսինի իսթէ՞ր մի սին,”
տէտի :

“Շիւպհէսիզ” տէյիւ ճէվապ վէրտի Պետ-
րոս : “Անլէրէ սէն խապէր վէր , վէ պէն գա-
յըղը եօլընա գօրըմ , վէ աղլարը տախի կէ-
թիրիրիմ,” տէտի :

Պէօյլէճէ ճիւմլէսի պիրտէն ախշամ կէօլ-
կէլէրի ալթընտա էվվէլտէն էթտիքլէրի կիպի
եօլա չըգտըլար : Վէ գայըգ եաղ կիպի գա-
յըպ կիթտիյի վէ կէօյա իքի ասիւմանլարըն
արասընտա եիւզտիւյիւ սըրատա՝ կէօք ալ-
թընտա փարլայան տէնիզին էսրար էնկիզ սու-
լարը իւզէրինէ պագտը , վէ “աթէշլէ գարըշ-
մըշ սըրչատան պիր տէնիզ,” (Վահ. 15. 2) տէտի :

Անլէր պիւթիւն կէճէ չալըշտըլար , լաքին
պիր շէյ թութմատըլար : Սապահա գարչը
եօրղուն արղըն գարայա տօղրու կիթմէյէ
պաշլատըլար :

Գըյըյա եաղլաշըր իքէն սույըն քէնարըն-
տա տուրմագտա օլան պիրիսինի միւշահէտէ
էթտիլէր իսէ տէ , սապահ սիսի սէպէպինտէն
տօնուգ պիր թարղտա կէօրէ պիլտիլէր :

Վէ օ անլէրէ չաղըրարագ՝ “Չօճուգլար ,
պիր եէյէճէյինիզ վա՞ր մը,” (Յովհ. 21. 5) տէտի :

վէ անէր անա ճէվապէն՝ «Խայր», տէ
տիւէր :

Վէ օ անէրէ՝ «Աղը դայըղըն սաղ թարա
ֆընա աթընըզ վէ պուլուր սընըզ», (այէթ 6)
տէտի :

Անէր տախի քէնտիւէրէ էմր օլունարըղընա
կէօրէ էթտիւէր, զիրա զանն էթտիւէր քի օ
սույըն եիւզիւնտէ օլ կէօրիւնիւշիւ կէօրմիւշ
օլմալը քի անըն վասըթասըյլէ մահիր պիր
քիմսէ օրատա պալըզ պուլունարըղընը կէօրէ
պիլիր : Վէ աղը աթտըզլարընտա պալըզլա
ըն չօղըղընտան նաշի անը չէքէմէզլէր իտի :

Օլ վազըթ Յիսուսըն սէվտիյի շակիրտ Յով
հաննէս գայըղըն պաշընտա տուրարագ սա
հիլտէ տուրմագտա օլան զաթա ուզուն վա
զըթ վէ կէրմի իլէ կէօղլէրինի տիքտի, վէ
անը թանըտը վէ քէմալը մէսէրրէթլէ՝ «Պու
րապպ տըր», (այէթ 7) տէյիւ նիտա էյլէտի :

Վէ Պետրոս անըն րապպ իտիյինի իշիթ
տիքտէ քէնտի պալըզճը՝ ապասընը գուշանըպ
տէնիզէ աթըլտը, վէ եիւզէրէք քէնարա չըզ
տը վէ ինքեար էթմիշ օլտըղը Մու՝ալլիմինին
այագլարընա գափանտը :

Սօկրա օլ պիր շակիրտլէր տախի պալըզ
լար իլէ տօլու օլան աղը չէքէրէք, գարայա
չըգտըլար, վէ օրատա պիր քէօմիւր աթէշի
եանմագտա վէ իւսթիւնտէ թամմ էվվէլքի
կիպի փիշմէքտէ պալըզ վէ էքմէք կէօրտիւէր :

Վէ քէնտիւէրին գըյամ էթմիշ օլան րապպ
լարընը կէօրտիւքլէրինտէ գալլէրի մէսէր

ընթէ տօլտու, վէ քէնտի ճէլալինտէ պիլէ
քէնտիլէրին աճ վէ եէմէյէ միւհթաճ օլտըղ-
լարընը զիքը էթմիշ իտիյինի տիւշիւնտիւլէր:

Վէ Յիսուս անլէրէ՝ «Շիմտի թուլթմըշ օլ-
տըղընըղ պալըգլարտան կէթիլինիղ,» (Այէթ
10) տէտի:

«Պետրոս գայըղա կիրիպ՝ եիւղ էլլի իւշ
'ատէտ պալըգլէ տօլու աղը դարայա չէքտի,
վէ պու գատար չօգ իքէն աղ երըթըլմատը»
(Այէթ 11):

«Յիսուս անլէրէ կէլինիղ, թա'ամ էտինիղ,»
(այէթ 12) տէտի:

Վէ օ քէնտիսի պալըդտան հէմ էքմէքտէն
ալըպ անլէրէ վէրտի, վէ անլէր իէյիպ տօյտը-
լար:

Ետիքտէն սօկրա Յիսուս կէօղլէրինի Պետ-
րոսըն իւղէրինէ տիքէրէք՝ «Էյ Սիմոն իպն ի
Յովնան, պէնի պունլարտան զիյատէ սէվէ'ր մի
սին,» տէտի:

Վէ Պետրոս քէմալը շէվգլէ՝ «Պէլի եա
րապպ, սէնի սէվտիյիմի սէն պիլիրսին,» տէտի:

Էֆէնտի ճիտտի պիր թարղտա՝ «Գուղու-
լարըմը օթլաթ,» (Այէթ 15) տէտի:

Սօկրա իքինճի տէֆ'ա «Էյ Սիմոն իպն ի
Յովնան, պէնի սէվէ'ր մի սին,» տէտի:

Վէ Պետրոս թէքրար ճէվապ վէրէրէք՝
«Պէլի եա րապպ, սէնի սէվտիյիմի սէն պիլիր-
սին,» տէտի:

Վէ Յիսուս ճիտտի պիր թաղտա «Գօյունլա-
րըմը օթլաթ,» (այէթ 16) տէտի:

վէ սօկրա իւշիւնճիւ տէֆ'ա օլարագ' «Եյ Սիմոն իպն ի Յովնան, պէնի սէվէ՞ր մի սին»,
տէտի:

Պետրոս քէնտիսինէ իւշիւնճիւ տէֆ'ա «Պէնի սէվէ՞ր մի սին», տէտիյի իշիւն մահզուն օլարագ անա՝ «Եա Բապպ, սէն հէր շէյի պիլիրսին. սէնի սէվտիյիմի սէն պիլիրսին», տէտի:

Յիսուս քէնտի կէօզլէրինտէ տէրին պիր լէթաֆէթ վէ շէֆգաթ օլտըղը հալտէ Պետրոսա պագտը վէ Պետրոս գալպինտէ գանա՝աթ հասըլ էթտի: Քէնտիսինին՝ աֆվա նա՞իլ օլմուշ իտիյինի պիլտի:

Վէ Յիսուս թէքրար անա՝ «Գօյունլարըմը օթլաթ», (այէթ 17) տէտի:

Սօկրա պիր ազ սիւքիւթ տուրարագ՝ «Հագիգաթէն, հագիգաթէն սանա տէրիմ քի՞ Սէն կէնճ իքէն քէնտի քէնտիկէ գուշանըպ՝ իսթէտիյին ետրէ կիտէր իտին, ամմա իսթիյար օլտըղըն զէման էլլէրիկի ուզատաճագսըն տա սէնի պաշգատը գուշատըպ՝ իսթէմէտիյին ետրէ կէօթիւրէճէք տիր», (այէթ 18) տէտի:

Վէ չօգ սէնէլէր սօկրա Գրիստոսըն տիւշմէնլէրի Պետրոսը պաղլայըպ մարտիրոս օլաճաղը մահալէ կէօթիւրտիւքլէրինտէ՝ պու քէլամլար իթմամ օլունտու: Պու ճիւմլէ իլէ զաֆէր սօնընա գատար քէնտի Բապպընա վէ Մու՝ալլիսինէ տօղրու օլան մուհապպէթի վասըթասըյլէ օլտու:

Պու շէյլէրտէն սօկրա չօգ կէշմէզտէն՝ «Փէտէրին վա՞տը իթմամ օլունընճայա գատար

Երուսաղէմէ մտէ պէքլէմէլէրի պապընտա Յիսուսըն սէօյլէտիյի քէլամ մուճէպինճէ անլէր կէրի Երուսաղէմէ կիթտիլէր : Վէ Յիսուս օրատա տախի անլէրէ կէօրիւնտիւ վէ անլէր իլէ սէօյլէշտի . վէ անլէր անա՝ «Եա Բապպ , Իսրայէլէ մէլէքիւթիւ պո՛ւ վազըթտա մը ի՛րա տէ էտէճէք սին ,» (Ա՛մալ . 1. 6) տէյիւ սիւ՛ալ էթտիլէր :

Օ տախի անլէրէ՝ «Փէտէրին քէնտի թահթը հիւքիւմէթինէ գօտըղը վազըթ վէ զէմանլէրի պիլմէք սիզէ 'ա՛րտ տէյիլ տիր : Լաքին իւղէրինիզէ Բու՛հ իւլ Գուտս կէլտիյինտէ քէսպ ի գուվիլէթ էտէրէք , Երուսաղէմէ վէ պիւթիւն Եհնուտիյէտէ վէ Սամարիատա վէ զէմինին միւնթէհասընա գատար պանա շահիտ օլաճագ սընըզ՝» (Ա՛մալ . 1. 7, 8) : «Իմտի կիտինիզ ճիւմլէ միլլէթլէրի շակիրտ էտինիզ , վէ անլէրի փէտէր վէ Իպն վէ Բու՛հ իւլ Գուտսըն իսմինէ վաֆթիզ էտինիզ . վէ սիզէ էմը էթտիյիմ շէյլէրին ճիւմլէսինի հըֆզ էթմէյի անլէրէ թա՛լիմ էտինիզ , վէ իշթէ տիւնեանըն նիհայէթինէ տէյին պէն հէր վազըթ սիզին իլէ պէրապէր իմ : Ամին :» (Մատ . 28. 19, 20) տէտի :

«Վէ անլէրի թա Բեթանիայա գատար տըշարը չըգարըպ՝ էլլէրինի գալտըրարագ անլէրէ խայր տու՛ա էյլէտի : Վէ անլէրէ խայր տու՛ա էտէր իքէն , անլէրտէն այրըլըպ սէմայա չըգտը՝» (Ղու . 24. 50) : «Վէ պիր պուլութ անը կէօղլէրի էօնիւնտէն սէթը էթտի : Վէ օ կիթմէքտէ , անլէր տախի սէմայա տօղրու տիգգաթլէ նաղար էթմէքտէ իքէն իշթէ եանլա :

ըրնտա պէյազ էլպիսէլի իքի քիմնէ տուրուպ,
էյ Գալիլեալը ատէմէր, նի՛չիւն սէմայա պա-
զըպ տուրույօր սընըզ. եանընըզտան սէմայա
չըգան պու Յիսուս՝ նասըլ սէմայա կիթտիյի-
նի կէօրտիւնիւզ իսէ, օ վէճհէ կէլէճէք տիր՝
տէտիլէր։” (Ս’մալ. 1. 9—11)։

Վէ անլէր քէմալը մէսէրրէթլէ Երուսաղէ-
մէ ’ավտէթ էտիպ տէվամ իւզրէ հէյքէլէ կի-
տէրլէր վէ Ալլահա համտ ու սէնա էտէրլէր
իտի։ Վէ հէփսինտէն զիյատէ անըն “իշթէ
տիւնեանըն նիհայէթինէ տէյին սիզին իլէ պէ-
րապէր իմ” տէտիյի քէլամ իւզէրինէ սէվի-
նիրլէր իտի։

Վէ օ պու կիւն պիզիմ իլէ պէրապէր տիր,
զիրա “Դպէտիլէքտէ սաքին օլուր։” “Օ տիւն,
պու կիւն վէ իլ էլ էպէտ հէման օ տըր։” Պիր
ուղադ մահալտէ վէ եազլաչըլմազ ճէլալտէ
օլան պիր Յիսուս տէյիլ տիր։

Պու տադիգէտէ օ սէնին եանընտա տուր-
մագտա տըր. անըն այագլարընա տիւլիւպ՝
“Եա՛րապպ, սէն հէր շէյի պիլիրսին. սէնի
սէվտիյիմի սէն պիլիր սին,” տէյիլ նիտա էթ-
մէ՞զ մի սին։ Վէ օ սէնի պիրտէն սէնին ճիւմ-
լէ զա՛աֆ վէ կիւնահըկտան գալտըրաճադ,
վէ սէն անըն մուհապպէթինին գուտրէթիյլէ
կիւնահա գարչը ճէլիլ պիր զալէպէյէ նա՛իլ
օլաճադ սըն։

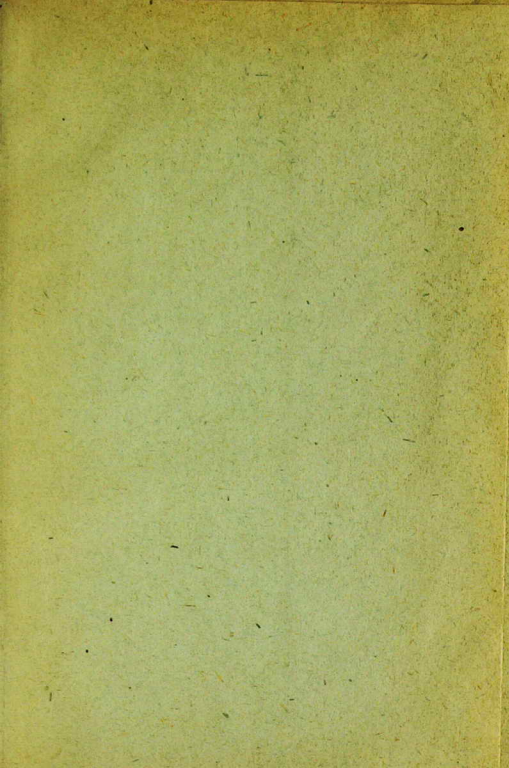
Վէ պէօյլէճէ նիհայէթ պիզ տալի պիր
կիւն անըն իլէ ճէննէթտէ օլաճաղըզ վէ օրա-
տա “Անըն կիպի օլաճաղըզ, զիրա անը օլտըղը
կիպի կէօրէճէյիզ։” (1 Յովհ. 3. 2)։

Այլա՜ն իհասան էթսին քի պիղտէն հէր պի-
րիսի թախթըն վէ Գուզունըն հուզուրընտա
տուրաճագ օլան օլ հատասըզ հիսապսըզ ճիւմ-
հուր իշինտէ տուրուպ «Օլ պօղաղլանան Գու-
զու լայրգ տըր», տէյիւ նիտա էտէ պիլէլիմ:

«Արթըգ նէ աճըգաճագլար, նէ տէ սուսա-
յաճագլար տըր. անլէրի նէ կիւնէչ, նէ տէ
պիր նէվ՝ հէրարէթ վուրաճագ տըր: Զիրա
թախթըն օրթասընտա օլան Գուզու անլէրի
կիւտիւպ անլէրի տիրի սու փուկարլարընա
կէօթիւրէճէք տիր: Այլա՜ն տախի կէօղլէրինտէն
հէր կէօզ եաշընը սիլէճէք տիր:» վահ. 7.
16, 17.

Խ Ի Թ Լ Լ Ի

[2a]

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0034722

A ¹
897